0010 66188123860

Шишмарев

Ш

בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
S 2009 A 4471

סדור חנוך תפלה :

C.1

2652907-10

YOS

סדור
חנוך תפלה
עם
שיח קדש
נוסח אשכנז

כולל תפלות לכל השנה, עם סדר נשיאת כפים, ערוב תבשילין. קדוש לבנה, ספירת העומר, וברכות הנהנין, ועוד הוספות רבות.

באותיות גדולות מאד המאירות עינים

עם דגושים, ומתגים במלות שנגינתן מלעיל

הכל כמש"נ בסדור חנ"ת שי"ל זה כבר מדפוסנו ובהגהה מדויקת מאד.

ועתה הוספנו עליו

א) ספר **מסלול ודרך** לדקדוק שפת עבר, ספר נכבד מאד ללמד בני יהודה כל חלקי דקדוק הלשון, הנקוד, השמות, הפעלים והכנוים עם כל לוחותיהם, בשפה נקיה וקלה ובדרך קצרה וכוללת, מאת הר"ר **אריה ליב גארדאן**, מחבר ספר „משפטי לשון עברית", אחד מגדולי מדקדקי זמננו שהוא אמון פדגוג נפלא זה עשרים שנה, וי"ם כל מעיניו לַפַשֵט את כל העקמומיות בסדר לִמוד הדקדוק. מביני דבר ראו פעלו ויגידו כי הצליח המחבר במעשהו זה מכל ההולכים לפניו.

ב) **שיח קדש**, באור המלות הקשות בלשון התפלה בשפה קלה המובנת למתחילים.

ג) הצגנו שלש ראשונות ואחרונות, יעלה ויבא, על הנסים, קדושה ומודים דרבנן, אשרי לפני ובא לציון בשחרית לחול, ואשרי קודם מוסף, ואשרי ובא לציון קודם מנחה לשבת, כל אחד על מקומו למען לא יצטרך המתפלל לחפש אנה ואנה ולא יבולבל בעת תפלתו.

עם השלמה, כוללת

כל סדר תקוני שבת, זמרות לשבת ולמוצ"ש, הגדה, הושענות, סליחות, ויוצרות.

הספריה הלאומית ירושלים

ווילנא

בדפוס והוצאות האלמנה והאחים ראָם

שנת תרנ"א לפ"ק

Дозволено цензурою. — 19 Февраля 1890 г. Кіевъ.

ХИНУХЪ ТЕФИЛА

Полный молитвенникъ.

ВИЛЬНА.
Типографія Вдовы и братьевъ Роммъ.
Жмудскій переулокъ собст. домъ № 328.
1890.

אל הקורא.

למלמדי ישראל בימים האלה לא תחסר ידיעה מספקת בשפת עבר ודקדוקה, רֻבָּם יודעים יותר מאשר עליהם לדעת לצורך תלמודם, ובכל זאת תלמודם איננו מתקיים ביד תלמידיהם. אלף נערים נכנסים לדקדוק ויוצאים מהם עשרה. סבת הדבר, כי תחסר להם מסלה ישרה לַנְחוֹת את תלמידיהם הדרך למען הביא חכמה בלבם, כפי ידיעתי המקפת אשר קניתי בעשרים שנות עבודתי על שדה ספרות ישרון, לא חֻבַּר עוד ספר דקדוק מועיל בעד תלמידי הדור החדש שרגלם האחת בתוך החדר העברי וראשם ורֻבָּם חוץ לחדר; להם דרושה מסלה קצרה בתבנית גראממאטיק לשפה חַיָּה אשר יוכלו לְשַׁנְּנָהּ ולהשגירה על פיהם, מבלי פלפול והגות יְתֵרָה, ובכל זאת תכלכל בתוכה את כל הנחוץ לדעת לכל מבקש דעת בשפת עבר, מסלה קצרה כזאת אֲדַמֶּה לתת היום לפני אחי ורעי המורים העברים העושים מלאכת ה' באמונה ומתאמצים בכל עֹז לַחֲרֹשׁ בלב תלמידיהם מושג נאמן מדקדוק שפת קדשנו, ותקותי תאמצני כי ימצאו עתה לפניהם את אשר בקשו ימים רבים ולא מצאוהו. שמתי במערכת משקלי השמות מלבד היותה קַלַּת ההבנה וְקַלַּת הזכרון לנערים יושבים בבית הספר, סַלּוֹתִי בה מסלה ישרה גם לפני חוקרי הלשון הגדולים, למצוא המבוא היותר בטוח אשר לבירת-מתעה זאת, וה' ינחנו ארח מישור למען נלך לבטח דרכנו ולא נִכָּשֵׁל.

אריה ליב גארדאן.

מַסְלוּל וָדֶרֶךְ:

לדקדוק שפת עבר

חלק ראשון

§ א. **אותיות.** א) אותיות לשון הקדש עשרים ושתים:

אבגדהוזחטיכלמנסעפצקרשת.

אותיות כ מ נ פ צ שונה תמונתן בסוף המלה: כך סם נן פף ציץ. ב) כל האותיות מְבֻטָּאוֹת בפה על ידי חמשה כלי הַמִּבְטָא (שפראכאָרגאנע); אותיות אהחע מְבֻטָּאוֹת בַּגָּרוֹן, גיכק בַּחֵךְ, דטלנת בַּלָּשׁוֹן, זסשרצ בַּשִּׁנַּיִם, בומפ בִּשְׂפָתַיִם. כלי הַמִּבְטָא נקראים מוֹצָאִים. ג) אותיות מוצא אחד מתחלפות לפעמים זו בזו, כמו סָכַר=סָגַר, עָלַז=עָלַס=עָלַץ, שָׂרַף=זָרַב=צָרַב, מוט=נוט, תָּאַב=תָּעַב. וכן אותיות למנר, כמו מַזָּרוֹת=מַזָּלוֹת, בַּר=בֵּן, בָּרַר=בָּחַן, פָּלַשׁ=פָּרַשׁ. וכן אותיות אהוי, כמו פו=פה, הָוָא=הָיָה. ד) אותיות הוי נוספות לפעמים ללא ענין (אהנע בעדייטונג), כמו שֹׁכְנִי יַעַר חַיְתוֹ טָרֶף רִמְשֵׂי לַיְלָה תחת שׁוֹכֵן חַיַּת לַיִל.

§ ב. **תְּנוּעוֹת.** האותיות לא תְּבֻטֶּאנָה בלי תנועות (וואָקאלע). התנועות חָמֵשׁ: קָמֶץ גדול (אָא), צֵרֵה (אֵי), חִירִיק גדול (אִי), חולם (אוֹ), שורוק (אוּ). מן התנועות האלה תִּוָּלֵדְנָה עוד חמש תנועות קצרות מהן במבטא; מן הקמץ הגדול יִוָּלֵד פַּתַּח (אַ), מֵהַצֵּרֵה יִוָּלֵד סֶגֹל (אֶ), מהחיריק הגדול יִוָּלֵד חיריק קטן (אִ), מהחולם יִוָּלֵד קמץ קטן (אָ), ומהשורוק יִוָּלֵד קֻבֻּץ (אֻ). התנועות הארוכות נקראות **תְּנוּעוֹת גְּדוֹלוֹת או אָבוֹת**, והתנועות הקצרות נקראות **תְּנוּעוֹת קְטַנּוֹת או תּוֹלָדוֹת.**

§ ג. **שְׁוָא.** א) לפעמים תְּבֻטֶּאנָה שתים או שלש אותיות על פי תנועה אחת, כי תעמוד התנועה באות אחת מהן וְיֶתֶר האותיות תִּתְחַבֵּרְנָה אליה, כמו שְׁמֹר קֹשְׁטְ דְּבַר אֱמֶת. האות אשר בה התנועה נִקְרֵאת **אוֹת נָעָה** (בעוועגליכער, אויסשפרעכליכער בוכשטאב), והאות

תריסת.

הריקה הַמְּחֻבֶּרֶת אליה מלפניה או מאחריה נִקְרֵאת אות שְׁוָאִית (אונאויסשפרעכליכער בוכשטאב), כי שְׁוָא מְבַטְּאָהּ אם לא תְחֻבַּר אל אות נָעָה. סימן האות השואית שתי נְקֻדּוֹת עומדות (:), הסימן הזה נקרא שְׁוָא. השוא לא יִכָּתֵב בסוף המלה, רק בשתי אותיות שְׁוָאִיּוֹת, כמו קֹשְׁטְ, ובאות ךְ כמו מֶלֶךְ. ב) כאשר יְחֻבַּר השוא אל התנועה שאחריו נקרא שְׁוָא נָע, כמו בְּרַ גְּדַ, וכאשר יְחֻבַּר אל התנועה שלפניו נקרא שְׁוָא נָח, כמו בַּר גַּד; ולכן שוא בראש המלה לעולם שוא נע, כמו בְּנֵי בְּכוֹרֵי גְּדוֹל תְּבוּנָה, ושוא בסוף המלה לעולם שוא נח, כמו בֵּן סָכָל כַּעַס אָב, אך השוא העומד בין שתי תנועות — כמו בְּרָבוֹת חָכְמָה יִרְבֶּה קִנְיָן, אפשר להיות שוא נע, וצריכים לִקְרֹא: בְּ־רָבוֹת חָ־כְמָה יִ־רְבֶּה קִ־נְיָן, ואפשר להיות שוא נח, וצריכים לִקְרֹא: בְּר־בוֹת חָכְ־מָה יִרְ־בֶּה קִנְ־יָן. בחלק השני נלמד להבחין בין שוא נע לשוא נח באמצע המלה.

§ ד. חֲטָפִים. אותיות אהחע אותיות רָפוֹת הן וצריכות חִזּוּק במבטא, ולכן בהיותן מְחֻבָּרוֹת לתנועה שאחריהן יִלְוֶה אל שְׁוָאָן פַּתַח או סֶגֹל או קָמָץ קטן, כמו אֱהָבוּ אֱמֶת וֶאֱמוּנָה, רַחֲקוּ כַּאֲרָחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת; שוא כזה נקרא חָטֵף, חֲטַף פַּתַח, חֲטַף סֶגֹל, חֲטַף קָמָץ. הֶחָטֵף הוא שוא נע.

§ ה. פַּתַח מַרְחִיב. א) מלה שתנועתה האחרונה צֵרֵה או חיריק גדול או חולם או שורוק, ואחריהם אחת מאותיות החע שוא נח, יִכָּתֵב תחתיה פַּתַח להרחיב מבטאה הָרָפֶה, כמו אֱלוֹהַּ יַבְנִיעַ רוּחַ פּוֹשֵׁעַ; הפתח הזה נקרא פַּתַח מַרְחִיב, ואיננו נקרא באות החע, אך מוסיפים לפניה אלף וקוראים אֱלוֹאַהּ יַבְנִיאַע רוּאַח פּוֹשֵׁאַע. ב) וכן יתחלף סגל או חיריק קטן לפתח להרחיב אותיות אהחע, כמו תֹּאַר לַהַג שַׁחַר לַעַג תחת תֹּאַר לֶהֶג שֶׁחֶר לֶעֶג, וַיַּעַל וַיַּעַשׂ תחת וַיֶּעַל וַיֶּעֱשׂ.

§ ו. נַח־נִרְאֶה נַח־נִסְתָּר. א) כל אות בין שיש בה תנועה ובין שאין בה תנועה היא נִרְאָה וּמֻרְגֶּשֶׁת במבטא ונשמעת לאֹזן, כמו אַל תְּלַעַג לָרָשׁ מִסְכֵּן הַמְבַקֵּשׁ נִדְבַת יָד. זולתי אותיות אהוי בהיותן בלי תנועה הן נסתרות לפעמים במבטא ואינן נשמעות לאֹזן, כמו לוּ תֹאבָה בְּנֵי שִׁמְעוּ אִמְרֵי פִי. ב) כל אות מֻרְגֶּשֶׁת והיא שוא נח נִקְרֵאת נַח נִרְאֶה*), וכל אות אהוי הנסתרת במבטא נקראת נַח נִסְתָּר. ג) מקום הנח הנראה אחר תנועה קטנה ומקום הנח הנסתר אחר תנועה גדולה, כמו שִׂמְחַת תּוֹרָה, אך לפעמים יהיה בְּהֶפֶךְ, וְיבֹאַר בחלק השני. ד) אָלֶף, יכולה להיות נח נסתר אחר כל התנועות כשהן נמשכות מעט, כי אלף נח נסתר מורה על מֶשֶׁךְ הקול. הֵא, יכולה להיות נח נסתר רק בסוף המלה, אחר קמץ גדול צֵרֵה חולם פתח סגל, כמו מַה יַּעֲשֶׂה עוֹשֶׂה עוֹלָה פֹּה, וכאשר תבא בתוכה נְקֻדָּה הַנִּקְרֵאת מַפִּיק היא נח נראה, כמו כָּמָהּ לָהּ. וָו, נח נסתר אחר חולם ושורוק, כמו הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ. יוּד, נח נסתר אחר צֵרֵה וחיריק גדול, כמו הֵיכְלֵי עִירִי. ה) אותיות אהוי סָרוֹת לפעמים מן המלה ותנועתן נעתקת על האות השואית שלפניהן, כמו שְׁלַת יוֹנָתָן תחת שְׁאֶלַת יְהוֹנָתָן.

§ ז. דָּגֵשׁ. א) דגש הוא נְקֻדָּה בתוך האות, כמו אַמֵּץ לִבְּךָ בַּתּוּשִׁיָּה; והוא מורה לחזק את האות במבטא. כל אות שיש בה דגש נקרֵאת אוֹת דְּגוּשָׁה, וכל אות שאין בה דגש נקרֵאת אוֹת רָפָה. ב) כל דגש הבא באותיות בגדכפת העומדות בראש המלה, או בתוך המלה אחר שוא נח, מחזק את האות מעט, כמו: תֵּן בְּכַסְפְּךָ לְמִסְכֵּן בְּלֶכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ בְּמִשְׁפָּט; הדגש הזה נקרא דָּגֵשׁ קַל. ג) וכל דגש הבא אחר תנועה מחזק את האות הרבה עד שֶׁתִּשָּׁמַע במבטא כשתי אותיות דומות והראשונה שוא נח, כמו כַּבֵּד צַדִּיק וְתִכְבָּד, צריכים לחזק את האות הדגושה ולקרֹא כַּבְ־בֵּד צַדְ־דִּיק וְתִכְבְּ־בָּד; הדגש הזה נקרא דָּגֵשׁ חָזָק. ד) בַּחֲמֵשׁ האותיות אהחער לא יבא כל דגש, באחת עשרה האותיות טסשקץ נוזלים יבא רק דגש חזק, ובשש האותיות בגדכפת יוכל לבא בין דגש חזק ובין דגש קל.

§ ח. נְגִינָה. בכל מאמר וְסִפּוּר אשר ידבר איש אל רעהו או יִכָּתֵב בספר יִמָּצְאוּ שני מיני מִלּוֹת, מלות מְקֻשָּׁרוֹת למה שאחריהן, מלות נפרדות ממה שאחריהן, כמו: שִׂמְחָה לָאִישׁ בְּבֹר לְבָבוֹ וּבְנִקְיוֹן כַּפָּיו, מלת שִׂמְחָה מְקֻשֶּׁרֶת למלת לָאִישׁ ומלת לָאִישׁ נפרדת ממלת בְּבֹר.

ודרך

*) כל מקום אשר נזכיר שְׁוָא נַח בספר הזה דעתנו רק על הנח נראה.

ד הַמְדַבֵּר לְשַׁנּוֹת קוֹלוֹ במלה מְקֻשֶּׁרֶת מבמלה
פרדת. אולם בִּכְתֹב איש דבריו על ספר שאיננו
ל לפתח בקרבו רוח חיים למען ישמיע אל
קורא איזו מלה מְקֻשֶּׁרֶת ואיזו נפרדת, צריך
ת סמנים מְיֻחָדִים אשר יורו על קִשּׁוּר המלות
יהן, הסמנים האלה נקראים נְגִינוֹת.
גינות שתי מַחְלְקוֹת: 1) נְגִינוֹת מַפְסִיקוֹת,
מורות להפריד המלות ממה שאחריהן, והן:
ף פסוק, אתנחתא, סגול, זקף קטן, זקף גדול,
פחא, רביע, זרקא, פשטא, יתיב, תביר,
, אולא גרש, גרשים, תלישא גדולה.
) נְגִינוֹת מְשָׁרְתוֹת, המורות לְקַשֵּׁר את
מלות למה שאחריהן, והן: מרכא, מונח,
מהפך, דרגא, קדמא, תלישא קטנה.

ט. מִלְּעֵיל וּמִלְּרַע. במלה בעלת תנועות
רבות מושכים את התנועה האחרונה
ר מכל התנועות אשר לפניה, כמו: בָּנִים
קשיבים יְשַׂמְּחוּ נַפְשׁוֹת הוֹרֵיהֶם; אך לפעמים
שכים את התנועה שלפני האחרונה יותר מכל
תנועות, כמו: דֶּרֶךְ רֶשַׁע כֶּסֶל הוֹלֶכֶת שְׁאֹלָה.
תנועה הנמשכת במלה יותר מכל התנועות
ראת תְּנוּעַת מַצַּב הַנְּגִינָה, לפי שֶׁבָּהּ
מדת הנגינה; כאשר תהיה הנגינה בתנועה
אחרונה מן המלה נקראת מִלְּרַע, וכאשר
יה בתנועה שלפני האחרונה נקראת מִלְּעֵיל.

י. נָסוֹג אָחוֹר. כאשר תִּתְחַבֵּרְנָה במאמר
שתי מלות, אשר הראשונה מְקֻשֶּׁרֶת
נגינה מְשָׁרֶתֶת) והשניה נפרדת (בנגינה
סֶקֶת), אם הנגינה הראשונה מלרע והנגינה
שניה בתנועה הראשונה, תִּסּוֹג הנגינה
ראשונה ממלרע למלעיל, למען תֵּת רֶוַח בין
י הנגינות הקרובות, כמו: עֹשֶׂה חֶסֶד שֹׂנֵא
ייטב לו, המלות עוֹשֶׂה שׂוֹנֵא ייטב היתה
תן מלרע לולא התחברו למלות חֶסֶד עָוֶל לוֹ
ינתן בתנועה הראשונה. נגינה כזאת שאיננה
עומדת במקומה נקראת נָסוֹג אָחוֹר:

א. מֶתֶג. הוא קַו נִצָּב משמאל התנועה,
ומורה להעמיד את התנועה מעט
א תרוץ למה שאחריה, כמו אָנֹכִי הָאָדָם
מל לַחַיִּים, צריכים לקרא: אָ֣נֹכִי הָ֣אָדָם
הֶעָמֵל לַחַיִּים.

ב. מַקִּיף. הוא קַו שׁוֹכֵב בין שתי מלות,
ומורה לחבר מלות קטנות או קטנה וגדולה
כאחת. הנגינה תבא לעולם במלה האחרונה
מן המלות הַמֻּקָּפוֹת, כמו בְּאֵין־עֵינַיִם יְפַל־אֹר
וּבְאֶפֶס מוֹרֶה יִתְעַנָּר.

הערה. בסבת המקף תתחלף התנועה הגדולה אשר ב
המלה הַמֻּקֶּפֶת לתנועה קטנה, כמו דַּבֶּר־טוֹב חֲשָׁב־צֶדֶק
וּשְׁמָר־תָּם, תחת דַּבֵּר חֲשֹׁב וּשְׁמֹר (§ יח, ג).

חלק שני

§ יג. הֲבָרָה. א) כל תנועה עם האותיות
הַמְדַבְּרוֹת על פיה נקראת
הֲבָרָה, כמו פְּתָב הקמץ עם שלש האותיות
כ ת ב הַמְדַבְּרוֹת על פיו נקרא הֲבָרָה. ויש שני
מיני הברה, הֲבָרָה פְּשׁוּטָה, הֲבָרָה מֻרְכֶּבֶת; כל
תנועה שאין אחריה לא שוא נח ולא דגש חזק
היא הברה פשוטה, כמו יְרָא בְּנִי מֵאָבִיךָ זָרָה
יְלָדֶךָ, וכל תנועה שיש אחריה שוא נח או דגש
חזק היא הֲבָרָה מֻרְכֶּבֶת, כמו כַּבֵּד כָּל־אִישׁ
וְתִכָּבֵד, שְׁמֹר חֹק וְהִתַּמֵּם, שְׁחַר טוֹב וְטוֹב לָךְ.
ב) תנועה גדולה צריכה להיות הברה פשוטה
ותנועה קטנה צריכה להיות הברה מרכבת.
במה דברים אמורים כשאין בהן נגינה, אבל
אם יש בהן נגינה אפשר להיות בהפך, כמו:
אִם־יִחְיֶה גֵּו מִבְּלִי־רֹאשׁ תָּקוּם אֶרֶץ בְּאֵין מֶלֶךְ.
מֵפֵר חֹק הוֹרֵס בֵּית שׁוֹמֵר מִשְׁפָּט בּוֹנֵהוּ. דֶּרֶךְ
תֹּם שֶׁוָה־בָּה אַחֲרִית פֶּשַׁע מִכְשׁוֹל לֵב. תנועה
גדולה הברה פשוטה ותנועה קטנה הברה
מרכבת הן תנועות יְשָׁרוֹת (רעגעלמאססיג), תנועה
גדולה הברה מרכבת ותנועה קטנה הברה
פשוטה הן תנועות בלתי־יְשָׁרוֹת (אונרעגעלמאססיג).

§ יד. נַח נִסְתָּר. א) אחר כל תנועה גדולה אחת
מאותיות אהוי נחה ונסתרת (§ ו, ג):
אחר קמץ גדול א ה, אחר צֵרֵה א ה י, אחר
חיריק גדול א י, אחר חולם א ה ו, ואחר שורוק א ו.
ב) לפעמים יחסר הנח הנסתר אחר התנועה
הגדולה, כמו דָּת וְחֹק מָעוֹז לַתָּם, ובכל זאת יִמָּשֵׁךְ
ממנה במבטא כאלו היה כתוב; כאשר יִכָּתֵב
הנח הנסתר אחר התנועה נקראת מְלֵאָה
(מָלֵא), וכאשר יחסר נקראת חֲסֵרָה (חָסֵר).
החיריק הגדול והשורוק מלאים תמיד. ג) כל
תנועה גדולה הנכונה להתחלף לתנועה קטנה
או להשתנות לשוא היא חסרה, כמו: רַב עֹשֶׁר
מֵסֵב לֵב — רַבֵּי עָשְׁרוֹ מְסַבִּים לִבּוֹ.

§ טו. שְׁוָא. א) שוא אחר תנועה גדולה בלי נגינה העומדת במקומה הוא שוא נע, כמו גֵּרְשׁוֹן וּפִינְחָס יוֹשְׁבִים בְּאָהֳלֵיהֶם. ב) שוא אחר תנועה קטנה בלי מתג ובלי נסוג אחור הוא שוא נח, כמו מַשְׂכִּיל יַרְבֶּה חָכְמָה בַּעַר יִצְבֹּר כָּסֶף. ג) שוא אחר נגינה העומדת במקומה הוא שוא נח, כמו גָּבַהְתְּ שָׁפַלְתְּ קָטֹנְתְּ רוֹמַמְתְּ. ד) שוא אחר נסוג אחור או אחר מתג הוא שוא נע, כמו הֹלְכֵי תֹם הוֹלְכִים בֶּטַח. ה) שני שואים רצופים בתוך המ"ה הראשון נח והשני נע, כמו תַּגְדִּלוּ תִּלְמְדוּ תִּשְׁמְרוּ תַּצְלִחוּ. ו) לכן שוא באות דגושה שוא נע, כמו לִמְּדוּ הֵיטֵב דִּבְּרוּ אֱמֶת יַשְּׁרוּ לֶכֶת, כי הדגש החזק מכפיל את האות כאלו היה כתוב לִמְ־מְדוּ דִּבְ־בְּרוּ יַשְׁ־שְׁרוּ. ז) שוא באות הראשונה כשתי אותיות דומות שוא נע, כמו סוֹרְרִים יְעוֹלְלוּ שֹׁמְמָה. ח) שני שואים נעים רצופים כבד לְבַטֵּא בשפתים לכן ישתנה השוא הראשון לתנועה, כמו: לִבְשׁוּ צֶדֶק זִכְרוּ דָל וַיְזַכְּרֵכֶם אֵל, תחת לְבְשׁוּ זְכְרוּ וַיְזַכְּרֵכֶם, והשוא השני ישוב להיות נח. ט) לפעמים יסור הדגש החזק מאות שואית, ביחוד אם אחריה אות אהח"ע, ואז ישוב השוא הנע להיות נח, כמו מַלְאוּ חֻקְּכֶם תחת מַלְּאוּ הִקְּכֶם.

§ טז. דָּגֵשׁ. א) אותיות ב ג ד כ פ ת בראש המלה, או אחר שוא נח בתוך המלה, הן דגושות בדגש קל, כמו: כַּסְפְּךָ מַשְׂכִּילְךָ רֵישְׁךָ יַשְׁפִּילְךָ, כְּמַלְבּוּשְׁךָ יִפְגְּשְׁךָ וּכְדַעְתְּךָ יְלַוְךָ. ב) שתי מלות הַמְקֻשָּׁרוֹת זו לזו בנגינותיהן (על הראשונה נגינה מְשָׁרֶתֶת) והמלה הראשונה תִּכְלֶה בנח נסתר בין שהוא כתוב ובין שאיננו כתוב, אז בגד כפת שבראש המלה השניה רפות, כמו: שְׁמַעָה בְנִי בְּקֹלִי וְלֹא תָסוּר מֵאִמְרֵי פִי קְנֵה חָכְמָה קְנֵה דַעַת וְהָלַכְתָּ בְחֻקּוֹתֵיהֶן. ג) אך אם המלה השניה תָּחֵל בשתי אותיות בב בפ כך תת והאות הראשונה בשוא היא דגושה, כמו: כִּי־יִהְיֶה בְּבֵיתְךָ עֶבֶד לֹא־תִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ · תָּמִיד בְּנִי לָמָּה תִתְעַבְּדוּ וְהוּא בְּבֶל־אָדָם נוֹצָר. ד) לפני דגש חזק לעולם תנועה (§ ז, ג). ולפעמים יבא דגש חזק גם בראש המלה, וזה בשני אופנים: 1) שתי מלות הַמִּתְחַבְּרוֹת במקף והמלה הראשונה תִּכְלֶה בקמץ מושך הֵא בלתי יסודית (§ ח) או בפתח או בסגל מושכים הֵא, אז יבא דגש חזק בראש המלה השניה כמו: מַה־בֶּצַע כִּי תִתְהַלֶּכֶת וְהֵרֵעֹתָ לָּךְ. 2) שתי מלות הַמְקֻשָּׁרוֹת זו לזו בנגינותיהן והמלה הראשונה תִּכְלֶה בקמץ מושך הֵא ולפניו נגינה עומדת במקומה, או בסגל מושך הֵא ולפניו נגינה בין עומדת במקומה ובין נסוגה אחור, והמלה השניה תָּחֵל בתנועה מֻנְגֶּנֶת או בתנועה עם מתג שאין אחריו שוא, אז יבא דגש חזק בראש המ"ה השניה, כמו: בַּעֲשׂוֹתְךָ טּוֹב הֵיטַבְתָּ לָּךְ תֵּדַע כֹּל בְּאָרְחֲךָ לֹא־אֵדְעָה כֹּל: כִּהְיוֹת־אֵלֶּה לָּךְ אַשְׁרֶיךָ בְּנִי כִּי־תַעֲשֶׂה כֹּל וְתוּכַל וְאָז יְכַבְּדוּךָ מֵרֵעֶיךָ וִיקַנְאוּךָ צוֹרְרֶיךָ. ה) גם אחרי שוא נח בתוך המ"ה תִּרְפֶּינָה לפעמים אותיות בגד כפת, וזה אם השוא הנח תמורת שוא נע בשני האופנים אשר למדנו (§ טו, ז, ח), כמו שִׂפְתֵי רָשָׁע חַרְבוֹת צוֹרְרִים, קִרְבַת לֵצִים דַּרְכֵי מָוֶת, היה ראוי להיות שְׂפְתֵי חֲרָבוֹת קְרָבַת דְּרָכֵי. ו) אחר תנועה קטנה שוא נח או דגש חזק (§ יג, ב), ואם אחריה אחת מאותיות א ע ר (ולפעמים גם ה ח) שאינן מקבלות דגש (§ ז, ד), וגם אינן שוא נח, תתחלף להנועה גדולה, הפתח יתחלף לקמץ גדול, החיריק הקטן לְצֵרֵה והקבוץ לחולם, כמו: הָרְשָׁעִים מֵאֶרֶץ יְשָׁרְשׁוּ, תחת הַרְשָׁעִים מִאֶרֶץ יְשֻׁרְשׁוּ. תנועה גדולה כזאת נקראת נַח תְּמוּרַת דָּגֵשׁ, כי התנועה הגדולה מוֹשֶׁכֶת אחריה נח נסתר, והוא חָסֵר תמיד. ז) הדגש החזק מכפיל את האות כאמור למעלה, לכן יוכל להשלים אות חסרה, כמו יִפֹּל יִקַּח יַצִּיק תחת יִנְפֹּל יִלְקַח יַיְצִיק. דַּמֶּשֶׂק־דַּרְמֶשֶׂק, שֶׁכָּכָה־אֲשֶׁר כָּכָה.

§ יז. מִלְּעֵיל וּמִלְּרַע. א) תנועה גדולה הברה מרכבת ותנועה קטנה הברה פשוטה לעולם בהן הנגינה (§ יג, ב), כמו: שׁוֹפֵט צֶדֶק שׁוֹמֵר מִצְוֹת אֱלֹהִים וָמֶלֶךְ. ב) מ"ה שסופה הוֹסָפַת כָם כֶן הֶם הֶן תֶּם תֶּן ךָ לעולם מלרע, כמו לָכֶם לָכֶן לָהֶם לָהֶן קַמְתֶּם קַמְתֶּן שִׁמְךָ חָכְמָתְךָ. ומלה שסופה הוֹסָפַת ני נו נה תי תו ת הו ה תם תן ךָ יוּךָ יִךְ ־יִךְ ־תִךְ ־תְךָ לעולם מלעיל, כמו שָׁמַנִי שָׁמָנוּ תְּשִׂימֶנָּה שַׂמְתִּי שַׂמְתּוּ שַׂמְתְּ שָׂמָהוּ יְשִׂימֶהָ שַׂמְתֶּם שַׂמְתֶּן יָדֶיךָ יָדַיִךְ יְשִׂימוּךָ פִּיךָ שַׂמְתִּיךָ שַׂמְתֶּךָ. ג) מלה שסופה קמץ קטן ולפניו קמץ גדול, או סופה סגל הברה

מרכבת ולפניו קמץ גדול או צֵרֵה או חולם, מלעיל, כמו וַיָּקָם וַיְגָרֶשׁ אָוֶן וַיֵּשֶׁב בְּסֵתֶר וַיֹּסֶף אֹמֶץ. ד) מלה שסופה תִי תְּ (ואין לפניהם קמץ מושך אלף כתובה או חיריק גדול) ותחלתה וָו המהפכת הוראתה מזמן עָבָר לזמן עתיד, ואיננה מקשרת למלה שנגינתה בתנועה הראשונה, היא מלרע, כמו וְשַׂמְתִּי וְשַׂמְתָּ, אבל וּמָצָאתָ וְגָלִיתָ וְכִסִּיתָ, וכן וְשַׂמְתִּי לָךְ וְשַׂמְתָּ שַׁמָּה, מלעיל. ה) מלה שסופה תנועה נוספת שלא לצורך נתוץ ואין לפניה שוא נע או שוא נח תמורת שוא נע, היא מלעיל, כמו רַבָּתִי (רַבָּה) עֲוֹנֵכִי (עֲוֹנֵךְ) תְּבִיאֵמוֹ (תְּבִיאֵם) אַרְצָה (לָאָרֶץ—); אבל אַשְׁמְרָה אַגִּישָׁה אֵלְכָה אֶקְחָה מלרע. ו) בְּהַפְסֵק מַאֲמָר ישתנה שוא לתנועה ועליה תבא הנגינה, כמו אֲמָרָה חָפֵצָה יָכֹלָה יֵלֵכוּ יִירָשׁוּ כֵּלַי עָנִי תחת אָמְרָה חָפְצָה יָכְלָה יֵלְכוּ יִירְשׁוּ כְּלֵי עָנִי.

§ יח. נָסוֹג אָחוֹר. א) אם לפני הנגינה הברה מרכבת לא תִסוג אחור, ולכן אַשְׁרֵי אִישׁ יִרְדֹּף צֶדֶק מלרע. ב) אם גם אחר הַהֲסָגָה לאחור לא נִמְלַט מִקִּרְבַת הנגינות תִּשָּׁאֵר הנגינה מלרע, כמו לַאֲשֶׁר אוֹמַר לְךָ הַט אָזְנְךָ בְּנִי. ג) בסור הנגינה מתנועה גדולה הברה מרכבת על ידי ההסגה לאחור תתחלף לתנועה קטנה, הצֵרֵה והחיריק גדול יתחלפו לסגל, כמו תֵּשֶׁב פֹּה תָּשֶׁשׁ בָּנוּ, תחת תֵּשֵׁב תָּשִׁישׁ, החולם והשורוק יתחלפו לקמץ קטן, כמו תָּעָז בִּי וְהָקָם בֹּפַח, תחת תָּעֹז וְתָקוּם. ואם התנועה הגדולה צריכה להתקים תִּשָּׁאֵר הנגינה במקומה, כמו שֹׁחֵר טוֹב מֵפִיק חָסֶד.

§ יט. מֶתֶג. א) מתג לא יבא כי אם בהברה פשוטה, ומקומו: 1) לפני הנגינה, אם יש לכל הפחות תנועה אחת או שוא נע בינו לבין הנגינה, כמו אָנֹכִי שֹׁפְטָה. 2) לפני מתג, גם כן באופן זה, אם יש בין שני המתגים לכל הפחות תנועה אחת או שוא נע, כמו מֵאוֹתֹתֵיהֶם מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם. ב) מלה מֻקֶּפֶת שסופה תנועה גדולה הברה מרכבת הצריכה להתקים (§ יב. הערה) יבא מתג בתנועה הגדולה ההיא במקום נגינה, כמו אִישׁ־חֶסֶד טוֹב־לַכֹּל.

חלק שלישי

מִלּוֹת הַלָּשׁוֹן

§ כ. כל מִלּוֹת הַלָּשׁוֹן נחלקות לשלשה מינים: א) שֵׁמוֹת (געגענוואָרטער, הויפטוואָרטער), ר[...] המלות הקוראות שֵׁם לכל הדברים הנמצא[ים] בעולם, כמו אָדָם בְּהֵמָה עֵשֶׂב שָׂדֶה. ב) פְּעָלִ[ים] (האנדלונגס־וואָרטער, צייטוואָרטער), והן המלו[ת] המורות על כל הפעולות הנעשות בעולם, כמו עָבַד יָשַׁב אָכַל בֵּרַךְ. ג) מִלּוֹת הַטַּעַ[ם] (ערקלאָרונגס־וואָרטער), והן המלות הַמְקַשְּׁרוֹת א[ת] השמות והפעלים ביחד ונותנות טעם ובי[אור] בדבור האדם, כמו כִּי כֵּן לֹא אֶת אֲשֶׁר אַךְ רַק[...] דרך משל: רְאוּבֵן לֹא אָכַל אֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר לָקַח[...] המלות רְאוּבֵן הַלֶּחֶם הן שֵׁמוֹת, המלות אָכַל לָקַח[...] הן פְּעָלִים, והמלות לֹא אֶת־אֲשֶׁר הן מלות הט[עם...]

§ כא. השמות נחלקים לשלשה מינים: א) שֵׁם עֶצֶם (געגענשטאנדסנאמע), והוא שֵׁם כ[ל] דבר הנמצא בעולם ועומד בפני עצמו, שאנחנו יכולים לראותו ולהרגישו בחושינו (דורך אונזער[...] דיננען), כמו שׁוֹר חֲמוֹר עֵץ אֶבֶן. ב) שֵׁם מִקְרֶה (בע־גריפפסנאמע), והוא שֵׁם כל דבר שאיננו נמצא בעולם בפני עצמו כי אם בְּדָבָר אַחֵר (באיד[...] עֶצֶם אין אירגענד איינעם געגענשטאנדע), כמו חָכְמָה זִקְנָה, החכמה והזקנה אינן נמצאות בעולם בפני עצמן, כי אם באיש חָכָם ובאיש זָקֵן. ג) שֵׁם תֹּאַר (אייגענשאפטסנאמע), והוא הַשֵּׁם הַמְתָאֵר תְּכוּנוֹת העצם, כמו אִישׁ חָכָם וְיָשָׁר, מלת אִישׁ היא שֵׁם הָעֶצֶם, ומלות חָכָם וְיָשָׁר הן שמות התארים לו הַמְתָאֲרִים תְּכוּנוֹתָיו. ונכלל ב[הם] שֵׁם הַיַּחַס (שטאממנאמע), והוא השם המורה יַחַס איש אחר עיר ומדינה משפחה או שבט, כמו חֶבְרוֹנִי מִצְרִי אֶבִי עִוְרִי לֵוִי.

§ כב. שֵׁם הָעֶצֶם גם הוא שני מינים: א) שֵׁם עֶצֶם כְּלָלִי (אללגעמיינער נאמע), והוא הַשֵּׁם אשר יִקָּרֵא בו מין שָׁלֵם, כמו שׁוֹר חֲמוֹר, או קבוץ פרטים רבים כאחד, כמו עַם קָהָל מַחֲנֶה. ב) שֵׁם עֶצֶם פְּרָטִי (אייגענגאמע), והוא השם אשר יִקָּרֵא בו רק פרטי אחד, כמו רְאוּבֵן שִׁמְעוֹן חֶבְרוֹן יַרְדֵּן.

§ כג. בכל שֵׁם צריכים להתבונן שלשה דברים: א) הַמִּין (דאס געשלעכט), צריכים להתבונן אם הַשֵּׁם הוא מין זָכָר או מין נקבה; שמות הזכר אין בהם סמן כלל, כמו אָדָם שׁוֹר בַּיִת מָקוֹם. ושמות הנקבה יש בהם סמן: הַ או תָ או ־ות או ־ית בסוף השם, כמו אִשָּׁה חָכְמָה עֲטָרָה

מלכות

לְכוּת שַׁחֲרִית וַעַרְבִית. ויש גם שמות נקבה בלי סימן, כמו אֶבֶן אֵשׁ עִיר אֶרֶץ, ושמות האברים הכפולים יַד רֶגֶל אֹזֶן עַיִן. ב) הַמִּסְפָּר (דיא צאהל), צריכים להתבונן אם השם כולל גוף אחד או גופים רבים. סמן זכרים רבים ־ִים בסוף השם כמו חֲכָמִים, וסמן נקבות רבות ־וֹת בסוף השם כמו חֲכָמוֹת. סמן הנקבה היחידה יסור מן השם בלשון רבות, מן חָכְמָה עֲטֶרֶת נאמר חָכְמוֹת עֲטָרוֹת ולא חָכְמָהוֹת עֲטָרְתוֹת. ויש שֵׁם נקבה שבא בסמן רִבּוּי זכר או שם זכר בסמן רִבּוּי נקבה, כמו אָבוֹת נָשִׁים. ויש עוד לשון רבים הנקרא רִבּוּי זוּגִי, והוא נאמר על שני דברים דומים זה לזה, וסמנו ־ַיִם, ושוה לזכרים ולנקבות, כמו יָדַיִם מֶלְקָחַיִם שְׁנַיִם. ג) הַיַּחַס (דיא בעציהונג), צריכים להתבונן אם השם עומד לפני עצמו ואיננו מתדבק לשם אחר, כמו בַּיִת שָׂדֶה, וזה נקרא שֵׁם נִפְרָד; או שהוא מתדבק לשם אחר בְּתוֹר קִנְיָן (אלס אייגענטהום) אליו, כמו בֵּית ראובן שְׂדֵה שמעון, וזה נקרא שֵׁם נִסְמָךְ, והשם אשר אליו יתדבק השם הנסמך נקרא סוֹמֵךְ או קוֹנֶה (אייגענטהימער).

§ כד. כאשר נזכר שֵׁם הַסּוֹמֵךְ מקרוב במאמר לא יזכירנו המדבר פעם שנית בשמו, רק יְכַנֶּה אותו (ער פערשטעקט איהן) באחת מאותיות הכנוים ויחבר את האותיות האלה לשם הנסמך, דרך משל, תחת אמרו: לֹא תַחְמֹד בֵּית רֵעֲךָ וְהוֹן רֵעֲךָ, יאמר בְּקִצְרָה לא תחמד בֵּית רֵעֲךָ וְהוֹנוֹ, ותחת אמרו: רְאוּבֵן, אֱכֹל לֶחֶם רְאוּבֵן! יאמר בקצרה רְאוּבֵן, אֱכֹל לַחְמְךָ! הַכִּנּוּיִם האלה נקראים כִּנּוּיֵי הַקּוֹנֶה.

הערה. שֵׁם עֶצֶם פְּרָטִי לא יְתֻרְבֶּה, לאמר אַבְרָהָמִים רִבְקוֹת על אנשים רבים ששמם אַבְרָהָם על נשים רבות ששמן רִבְקָה, ולא יִסָּמֵךְ, לאמר אַבְרָהָם ירושלם על איש ירושלם ששמו אַבְרָהָם. ולא יְחֻבַּר לכנוים, לאמר אַבְרָהָמְךָ תחת אברהם בִּנְךָ.

§ כה. אותיות השם שני מינים: א) אותיות מורות על עִקַּר הוֹרָאַת השם (דיא גרונדבעדייטונג דעס נאמענס). ב) אותיות נוספות, כמו בשם מִשְׁכָּן (וואהנונג), אותיות ש כ ן שיש בהן הוראת (וואהנען) הן אותיות הָעִקָּר, ואות מ״ם נוספת. ובשם תִּפְאֶרֶת (פראכט), אותיות פ א ר שיש בהן הוראת (פראכט) הן אותיות הָעִקָּר, ואותיות ת־ת נוספות. האותיות העקריות נקראות שֹׁרֶשׁ הַשֵּׁם (ווארצעל דעס נאמענס). לכל השמות והפעלים בִּלְשׁוֹן עֵבֶר שרש בעל שלש אותיות.

§ כו. השמות הולכים על תמונות שונות (אין פערשיעדענען פארמען), יש שמות שתמונתם שני קמצים, כמו חָכָם סָכָל, ויש שתמונתם שני סגלים, כמו מֶלֶךְ עֶבֶד, ויש שמות שנוספו בהם אותיות על אותיות השרש, כמו מִקְדָּשׁ מִשְׂגָּב, נוספה בהם מ״ם, זִכָּרוֹן כִּשָּׁלוֹן נוספו בהם ־וֹן, כל תמונה נקראת מִשְׁקָל. ולמען קְרֹא שֵׁם לכל משקל בפני עצמו לקחו המדקדקים את השרש פָּעַל וַיְשַׁנּוּהוּ בתנועותיו לפי הִשָּׁנוֹת תמונת המשקל, ויאמרו כי השמות בעלי שני קמצים משקלם פָּעָל, והשמות בעלי שני סגלים משקלם פֶּעֶל, והשמות מִשְׁכָּן מִקְדָּשׁ מִשְׂגָּב משקלם מִפְעָל, והשמות כִּשָּׁלוֹן שִׁבָּרוֹן משקלם פִּעָלוֹן.

§ כז. הִשְׁתַּנּוּת תְּנוּעוֹת הַשֵּׁמוֹת. א) התנועה השלישית ממקום מצב הנגינה צריכה להשתנות לשוא, כמו מן דָּבָר נאמר ברבוי דְּבָרִים ובכנוי דְּבָרֵי דִּבְרֵיהֶם. ואם התנועה השלישית מלאה (§ יד, ב) או שיש אחריה דגש או שהיא מושכת נח תמורת דגש (§ טז, ו) לא תשתנה לעולם, כמו אִכָּרִים חֲרָשִׁים אֵיתָנִים. ב) תנועת האות הנוספת בתחלת השם שאחריה שוא נח לא תשתנה לעולם, כמו תַּגְמוּל מִצְוָה אֶשְׁכָּר. ג) גם בִּסְמִיכוּת (אין בעציהונגסארט) תשתנינה תנועות הַנִּסְמָךְ ברוב פעמים, כמו מן דָּבָר שָׂנוּא נאמר דְּבַר שֶׁקֶר שְׂנוּא צַדִּיק. סְמִיכוּת הַשֵּׁם וְחִבּוּרוֹ עם הכנוים נקרא נְטִיַּת הַשֵּׁם (דעקלינאציאָן דעס הויפטוואָרטעס).

§ כח. מִשְׁקְלֵי הַשֵּׁמוֹת. לַשֵּׁמוֹת שבעה משקלים רָאשִׁיִּים, ארבעה מִלְּרַעִיִּים, שנגינתם מִלְּרַע, והם פְּעַל פָּעָל פָּעוּל פּוֹעֵל, ושלשה מִלְּעֵלִיִּים, שנגינתם מִלְּעֵיל, והם פֶּעֶל פֵּעֶל פֹּעֶל, ומהם הסתעפו יתר המשקלים השונים: א) בְּחָסֵר או בְּנוֹחַ אחת מאותיות השרש. ב) בהשתנות אחת מתנועות המשקל הראשי לשוא, או בהתחלפה לתנועה אחרת. ג) בהוספת אחת מאותיות האמנתיו על המשקל הראשי, כאשר יְבֹאַר לפנינו בְּלוּחַ הַנְּטִיּוֹת.

לוּחַ נְטִיּוֹת הַשֵּׁמוֹת

המשקל הראשון פָּעָל

משקל נפרד נסמך בחבור הכנוים

פָּעָל א יחיד דָּבָר דְּבַר, דְּבָרִי דְּבָרְךָ דְּבָרֵךְ דְּבָרוֹ דְּבָרָהּ דְּבָרֵנוּ דְּבַרְכֶם דְּבַרְכֶן דְּבָרָם דְּבָרָן
רבים דְּבָרִים דִּבְרֵי, דְּבָרַי דְּבָרֶיךָ דְּבָרַיִךְ דְּבָרָיו דְּבָרֶיהָ דְּבָרֵינוּ דִּבְרֵיכֶם דִּבְרֵיכֶן דִּבְרֵיהֶם דִּבְרֵיהֶן

פָּעָל ב יחיד גָּמָל גְּמַל, גְּמַלִּי גְּמַלְּךָ גְּמַלֵּךְ גְּמַלּוֹ גְּמַלָּהּ גְּמַלֵּנוּ גְּמַלְּכֶם גְּמַלְּכֶן גְּמַלָּם גְּמַלָּן
רבים גְּמַלִּים גְּמַלֵּי, גְּמַלַּי גְּמַלֶּיךָ גְּמַלַּיִךְ גְּמַלָּיו גְּמַלֶּיהָ גְּמַלֵּינוּ גְּמַלֵּיכֶם גְּמַלֵּיכֶן גְּמַלֵּיהֶם גְּמַלֵּיהֶן

פָּעֵל א כָּתֵב יָקָר שְׁאָר עָבָד מָצָד לדעת חשובי המדקדקים לא ישתנה בנטיתו לעולם, כמו כְּתָב הדת (אסתר ד, ח)

פָּעָל ב זְמָן נטיתו כמו פָּעָל ב. — ובהולד דגש חזק במשקל פָּעָל נחלף הקמץ הראשון לפתח ונעשה משקל פַּעָּל

פָּעָל א יחיד גַּנָּב גַּנַּב, גַּנָּבִי גַּנָּבְךָ גַּנָּבֵךְ גַּנָּבוֹ גַּנָּבָהּ גַּנָּבֵנוּ גַּנַּבְכֶם ־כֶן גַּנָּבָם גַּנָּבָן. וכמוהו דַּיָּן (§ כד, א)
רבים גַּנָּבִים גַּנָּבֵי, גַּנָּבַי גַּנָּבֶיךָ גַּנָּבַיִךְ גַּנָּבָיו גַּנָּבֶיהָ גַּנָּבֵינוּ גַּנָּבֵיכֶם גַּנָּבֵיכֶן גַּנָּבֵיהֶם ־הֶן

הערה. פתח לפני אות א ה ח ע הקמוצה בקמץ גדול יתחלף לסגל, כמו הֶחָכָם אֶחָד כְּאֶחָי. ועל דרך זה נחלף הפתח שבמשקל פַּעָל לסגל ונעשה פֶּעָל.

פֶּעָל פֶּחָם פַּחַם, פֶּחָמִי פֶּחָמְךָ פֶּחָמֵךְ ... פַּחַמְכֶם ... פֶּחָמָם... פֶּחָמִים פַּחֲמֵי, פֶּחָמַי פֶּחָמֶיךָ... פַּחֲמֵיכֶם...

פַּעָל ב יחיד שַׁבָּת שַׁבַּת, שַׁבַּתִּי שַׁבַּתְּךָ שַׁבַּתֵּךְ שַׁבַּתּוֹ ־תָּהּ שַׁבַּתֵּנוּ שַׁבַּתְּכֶם ־כֶן שַׁ־תָּם ־תָן. וכן כַּלָּה
רבים שַׁבָּתוֹת שַׁבְּתוֹת, שַׁבְּתוֹתַי... הרבוי נוטה על דרך פָּעָל א. מַקָּחִים נַלָּחֵי, נַלָּחַי... מִפֻּעָל ב

פְּעָלָה בַּקָּשָׁה בַּקָּשַׁת, בַּקָּשָׁתִי בַּקָּשָׁתְךָ ־תֵךְ בַּקָּשָׁתוֹ ־תָהּ בַּקָּשָׁתֵנוּ בַּקָּשַׁתְכֶם ־כֶן... בַּלָּהוֹת בַּלָּהוֹת (?)

הערה. המדקדקים הקדמונים הרגישו אַחֲוָה וְרֵעוּת בין הקמץ הגדול ובין הַצֵּרֵה, לפי שמצאום מתחלפים במקומות רבים בכתבי הקדש, כמו יְשׁוֹמֵם (דניאל ז, טו), יִלְבָּשֵׁם (שמות כט, ל), יִתְפָּאָר (ישעיה מד, כג) תחת יְשׁוֹמֵם יִלְבָּשֵׁם יִתְפָּאֵר, ומן סֵתֶר (שופטים ג, יט), שֶׂכֶל (משלי יט, יא), נאמר בהפסק סָתֶר (דניאל כו, טו), שָׂכֶל (איוב יז, ד), וכן אֱבוֹשׁ תֵּבוֹשׁ תחת אָבוֹשׁ תָּבוֹשׁ; ולכן קראו להצרה קמץ קטן. ועל דרך זה נולד ממשקל פָּעָל המשקל פֵּעָל.

פֵּעָל לֵבָב שֵׂעָר עֵנָב נטיתו כמו פָּעָל א.— ובהולד בו דגש חזק נחלף הצרה לחיריק קטן ונעשה פִּעָּל

פִּעָּל א כִּכָּר כִּכַּר, כִּכָּרִי כִּכָּרְךָ כִּכָּרֵךְ כִּכָּרוֹ כִּכָּרָהּ כִּכָּרֵנוּ כִּכַּרְכֶם כִּכַּרְכֶן כִּכָּרָם כִּכָּרָן
כִּכָּרִים כִּכְּרֵי, כִּכָּרַי כִּכָּרֶיךָ כִּכָּרַיִךְ כִּכָּרָיו כִּכָּרֶיהָ כִּכָּרֵינוּ כִּכְּרֵיכֶם ־כֶן כִּכְּרֵיהֶם ־הֶן

פִּעָּל ב אִכָּר אִכַּר, אִכָּרִי אִכָּרְךָ אִכָּרֵךְ אִכָּרוֹ אִכָּרָהּ אִכָּרֵנוּ אִכַּרְכֶם אִכַּרְכֶן אִכָּרָם ־רָן
אִכָּרִים אִכָּרֵי, אִכָּרַי אִכָּרֶיךָ אִכָּרַיִךְ אִכָּרָיו אִכָּרֶיהָ אִכָּרֵינוּ אִכָּרֵיכֶם ־כֶן אִכָּרֵיהֶם ־הֶן

מִפְעָל א מִשְׁכָּן מִשְׁכַּן, מִשְׁכָּנִי מִשְׁכָּנְךָ מִשְׁכָּנֵךְ מִשְׁכָּנוֹ מִשְׁכָּנָהּ מִשְׁכָּנֵנוּ מִשְׁכַּנְכֶם ־כֶן מִשְׁכָּנָם ־נָן
מִשְׁכָּנִים מִשְׁכְּנֵי, מִשְׁכָּנַי מִשְׁכָּנֶיךָ מִשְׁכָּנַיִךְ מִשְׁכָּנָיו ־נֶיהָ מִשְׁכָּנֵינוּ מִשְׁכְּנֵיכֶם ־כֶן מִשְׁכְּנֵיהֶם ־הֶן

מִפְעָל ב מִשְׂגָּב מִשְׂגַּב, מִשְׂגַּבִּי מִשְׂגַּבְּךָ מִשְׂגַּבֵּךְ מִשְׂגַּבּוֹ מִשְׂגַּבָּהּ מִשְׂגַּבֵּנוּ מִשְׂגַּבְּכֶם ־כֶן מִשְׂגַּבָּם ־בָּן
מִשְׂגַּבִּים מִשְׂגַּבֵּי, מִשְׂגַּבַּי מִשְׂגַּבֶּיךָ מִשְׂגַּבַּיִךְ מִשְׂגַּבָּיו מִשְׂגַּבֶּיהָ מִשְׂגַּבֵּינוּ מִשְׂגַּבֵּיכֶם...

מִפְעָלָה מִלְחָמָה מִלְחֶמֶת, מִלְחַמְתִּי מִלְחַמְתְּךָ מִלְחַמְתֵּךְ... מַמְלָכָה מַמְלֶכֶת, מַמְלַכְתִּי...

פְּעָלָה א צְדָקָה צִדְקַת, צִדְקָתִי צִדְקָתְךָ צִדְקָתֵךְ צִדְקָתוֹ צִדְקָתָהּ צִדְקָתֵנוּ צִדְקַתְכֶם... אֲדָמָה אַדְמַת
צְדָקוֹת צִדְקוֹת, צִדְקוֹתַי צִדְקוֹתֶיךָ צִדְקוֹתַיִךְ...אֲדָמוֹת אַדְמוֹת נולד ממשקל פָּעָל א לכן ישתנה

פְּעָלָה ב מְעָרָה מְעָרַת, מְעָרָתִי מְעָרָתְךָ מְעָרָתֵךְ מְעָרָתוֹ מְעָרָתָהּ מְעָרָתֵנוּ מְעָרַתְכֶם ־כֶן מְעָרָתָם ־תָן
מְעָרוֹת מְעָרוֹת, מְעָרוֹתַי מְעָרוֹתֶיךָ מְעָרוֹתַיִךְ ... נולד ממשקל פְּעָ' לכן לא ישתנה

פְּעָלוֹת אֱיָלוֹת אֱיָלוֹת, אֱיָלוֹתַי אֱיָלוֹתְךָ...נולד ממשקל פְּעָל לכן לא ישתנה בנטיתו לעולם

פָּעוּת גָּלוּת גָּלוּת (גָּלְהוּת), גָּלוּתִי גָּלוּתְךָ גָּלוּתֵךְ ... גָּלֻיּוֹת גָּלֻיּוֹת, גָּלֻיּוֹתַי גָּלֻיּוֹתֶיךָ גָּלֻיּוֹתַיִךְ...

פָּעִית זָוִית זָוִית (זָוְהִית), זָוִיתִי זָוִיתְךָ זָוִיתֵךְ... זָוִיּוֹת זָוִיּוֹת, זָוִיּוֹתַי זָוִיּוֹתֶיךָ זָוִיּוֹתַיִךְ... וכן דָּלִית

מַפָּל א מַסָּע מַסַּע, מַסָּעִי מַסָּעֲךָ מַסָּעֵךְ מַסָּעוֹ מַסָּעָהּ מַסָּעֵנוּ מַסַּעֲכֶם ־כֶן . . . ראוי בתשלומו מַנְסָע
מַסָּעִים מַסְּעֵי, מַסָּעַי מַסָּעֶיךָ מַסָּעַיִךְ מַסָּעָיו מַסָּעֶיהָ מַסָּעֵינוּ מַסְּעֵיכֶם מַסְּעֵיכֶן מַסְּעֵיהֶם ־הֶן
מנל

...קל נפרד נסמך בחבור הכנוים

...עָל ב מַטָּע מַטַּע, מַטָּעֵי מַטָּעֲךָ מַטָּעֵךְ מַטָּעוֹ מַטָּעָהּ מַטָּעֵנוּ מַטַּעֲכֶם מַטַּעֲכֶן מַטָּעָם מַטָּעָן
מַטָּעִים מַטָּעֵי, מַטָּעַי מַטָּעֶיךָ מַטָּעַיִךְ מַטָּעָיו מַטָּעֶיהָ מַטָּעֵינוּ מַטְּעֵיכֶם ־כֶן מַטְּעֵיהֶם ־הֶן
...עָלָה מַתָּנָה מַתְּנַת, מַתְּנָתִי מַתְּנָתְךָ מַתְּנָתֵךְ מַתְּנָתוֹ מַתְּנָתָהּ מַתְּנָתֵנוּ מַתְּנַתְכֶם ־כֶן מַתְּנָתָם ־תָן
מַתָּנוֹת מַתְּנוֹת, מַתְּנוֹתַי... ראוי בתשלומו מַנְתָּנָה ונוטה כפְעָלָה א. מַפָּלָה מַפֶּלֶת... נוטה כמִפְעָלָה
...עָל מוֹשָׁב מוֹשַׁב, מוֹשָׁבִי מוֹשָׁבְךָ... מוֹשַׁבְכֶם... ראוי בתשלומו מוֹשָׁב (מִפְעָל א) כי הברת יוֹ מתקצרת בשפת עבר להברת יוֹ [כמו הוֹלִיד תחת הוֹלִיד]
מוֹשָׁבִים מוֹשְׁבֵי, מוֹשָׁבַי... מוֹשָׁבוֹת מוֹשְׁבוֹת, מוֹשְׁבוֹתַי... תּוֹשָׁב (תּוֹשָׁב) תּוֹשַׁב, תּוֹשָׁבִי
תּוֹשָׁבִים תּוֹשְׁבֵי, תּוֹשָׁבַי... תּוֹלָדָה תּוֹלֶדֶת, תּוֹלַדְתִּי... תּוֹלְדוֹת תּוֹלְדוֹת, תּוֹלְדוֹתַי...
...עָה קָנֶה קְנֵה, קָנִי קָנְךָ קָנֵךְ... קַנְכֶם קַנְכֶן... ראוי בתשלומו קְנָתִי קְנָתְךָ קְנָתֵךְ... קְנַתְכֶם...
קָנִים קְנֵי, קָנַי קָנֶיךָ קָנַיִךְ... קְנֵיכֶם... ראוי בתשלומו קְנָיִים קְנַיֵּי, קְנָיַי... כנטית פֶּעֶל א
...פְעָה מִקְנֶה מִקְנֵה, מִקְנִי מִקְנְךָ מִקְנֵךְ... מִקְנִים מִקְנֵי, מִקְנַי מִקְנֶיךָ מִקְנַיִךְ... (§ מ, ג)
...עָה מַטֶּה מַטֵּה, מַטִּי מַטְּךָ מַטֵּךְ מַטֵּהוּ מַטֵּנִי... מַטּוֹת מַטּוֹת, מַטּוֹתַי מַטּוֹתֶיךָ מַטּוֹתַיִךְ...
...עָה מוֹרֶה מוֹרֵה, מוֹרִי מוֹרְךָ מוֹרֵךְ... ראוי בתשלומו מוֹרֶה=מִקְנֶה
...ע דָּם דַּם, דָּמִי דָּמְךָ דָּמֵךְ דָּמוֹ דָּמָהּ דָּמֵנוּ דִּמְכֶם (דַּמְכֶם) ־כֶן דָּמָם דָּמָן. דָּמִים דְּמֵי, כמו פָּעָה
...עָה שָׂפָה שְׂפַת תשתנה הא הנקבה לתי ונוטה כמו פֵּעֶל א. שְׂפַת שְׂפָתִי... ורבוי שְׂפָתַיִם שִׂפְתֵי שְׂפָתַי...
או שְׂפָתוֹת שִׂפְתוֹת... ורבוי שָׁנָה שָׁנִים שְׁנֵי, שָׁנַי... ונוטה כמו פָּנֶה, או שָׁנוֹת שְׁנוֹת, שְׁנוֹתַי...
...פְעָה מִצְוָה מִצְוַת, מִצְוָתִי מִצְוָתְךָ מִצְוָתֵךְ... מִצְוַתְכֶם... מִצְוֹת מִצְוֹת, מִצְוֹתַי מִצְוֹתֶיךָ מִצְוֹתַיִךְ...
...ל עָב עָב ראוים בתשלומם שׁוֹב עָיֵב=פֵּעָל לכן לא ישתנו בנטיתם, וכמו פָּעָה קָמָה קָמַת, קָמָתִי...

המשקל השני פֵּעֶל

...עֶל א יחיד זָקֵן זְקַן, זְקֵנִי זְקֵנְךָ זְקֵנֵךְ זְקֵנוֹ זְקֵנָהּ זְקֵנֵנוּ זְקַנְכֶם זְקַנְכֶן זְקֵנָם זְקֵנָן
רבים זְקֵנִים זִקְנֵי, זְקֵנַי זְקֵנֶיךָ זְקֵנַיִךְ זְקֵנָיו זְקֵנֶיהָ זְקֵנֵינוּ זִקְנֵיכֶם זִקְנֵיכֶן זִקְנֵיהֶם זִקְנֵיהֶן
...עֶל ב יחיד אָבֵל אֲבֵל, אֲבֵלִי אֲבֵלְךָ אֲבֵלֵךְ אֲבֵלוֹ אֲבֵלָהּ אֲבֵלֵנוּ אֲבֶלְכֶם אֲבֶלְכֶן אֲבֵלָם אֲבֵלָן
רבים אֲבֵלִים אֲבֵלֵי, אֲבֵלַי אֲבֵלֶיךָ אֲבֵלַיִךְ אֲבֵלָיו אֲבֵלֶיהָ אֲבֵלֵינוּ אֲבֵלֵיכֶם ־כֶן אֲבֵלֵיהֶם ־הֶן
...עֶל פְּאֵר זְאֵב בְּאֵר שְׂאֵר נוטה כמו פָּעָל ב. — אַפְעֵל אַבְנֵט נוטה כמו פֵּעֶל. וּבְהִוָּלֵד דגש חזק במשקל פִּעֵל נעשה פִּעֵל
...עֶל מַקֵּל מַקַּל, מַקְּלִי מַקֶּלְךָ מַקְּלֵךְ מַקְּלוֹ מַקְּלָהּ מַקְּלֵנוּ מַקֶּלְכֶם... מַקְּלוֹת מַקְּלוֹת, מַקְּלוֹתַי...

הערה. בחבור הכנוים, שאז נוספו תנועות על השם, תשתנה אחת מתנועותיו העקריות לשוא להקל על המבטא; אם התנועה השלישית ממקום מצב הנגינה איננה מוכשרת להשתנות (§ כז, ה) תשתנה התנועה השניה אם היא צֵרֵה, כשהיא קמץ תתקים ברוב פעמים. — ובהתחלף הקמץ הגדול במשקל פָּעָל לצֵרֵה קמץ קטן נולד המשקל פָּעֵל.

...עֶל תֵּבֵל נטית המשקל הזה לא נמצאה. — וּבְהִוָּלֵד בו דגש חזק נעשה פִּעֵל
...עֶל עִקֵּשׁ עִקֵּשׁ, עִקְּשִׁי עִקֶּשְׁךָ עִקְּשֵׁךְ עִקְּשׁוֹ עִקְּשָׁהּ עִקְּשֵׁנוּ עִקֶּשְׁכֶם עִקֶּשְׁכֶן עִקְּשָׁם עִקְּשָׁן
עִקְּשִׁים עִקְּשֵׁי, עִקְּשַׁי עִקְּשֶׁיךָ עִקְּשַׁיִךְ עִקְּשָׁיו עִקְּשֶׁיהָ עִקְּשֵׁינוּ עִקְּשֵׁיכֶם ־כֶן עִקְּשֵׁיהֶם ־הֶן
...עֵלָה א זְקֵנָה זִקְנַת... זְקֵנוֹת זִקְנוֹת... שוה לנטית פְּעָלָה א. בְּהֵמָה בֶּהֱמַת, בְּהֶמְתִּי... כנטית פְּעֶלֶת שחלת
בְּהֵמוֹת בַּהֲמוֹת, בַּהֲמוֹתַי בַּהֲמוֹתֶיךָ בַּהֲמוֹתַיִךְ בַּהֲמוֹתָיו ־תֶיהָ בַּהֲמוֹתֵינוּ בַּהֲמוֹתֵיכֶם ־כֶן... (§ תג)
...עֵלָה ב גְּזֵלָה גְּזֵלַת, גְּזֵלָתִי גְּזֵלָתְךָ גְּזֵלָתֵךְ... גְּזֵלַתְכֶם... לא ישתנה הַצֵּרֵה כמו במשקל פֵּעֶל, וכן ברבוי
גְּזֵלוֹת גְּזֵלוֹת, גְּזֵלוֹתַי גְּזֵלוֹתֶיךָ גְּזֵלוֹתַיִךְ גְּזֵלוֹתָיו גְּזֵלוֹתֶיהָ גְּזֵלוֹתֵינוּ גְּזֵלוֹתֵיכֶם ־כֶן גְּזֵלוֹתֵיהֶם ־הֶן
...עֶלֶת תְּכֵלֶת תְּכֵלֶת, תְּכֵלְתִּי תְּכֵלְתְּךָ תְּכֵלְתֵּךְ... בזולת הַפֵּא נוטה כמשקל פֵּעֶל. שְׁחֵלֶת שְׁחֵלֶת, שְׁחֶלְתִּי...
...פְעֵל מִסְמֵר מִסְמַר, מִסְמְרִי מִסְמַרְךָ מִסְמְרֵךְ מִסְמְרוֹ מִסְמְרָהּ מִסְמְרֵנוּ מִסְמַרְכֶם ־כֶן מִסְמְרָם ־רָן
...פְעֵלָה מַקְהֵלָה מַהְפֵּכָה מַרְגֵּמָה. תַּפְעֵלָה תַּרְעֵלָה תַּרְדֵּמָה תַּבְעֵרָה נוטים כמשקל פְּעֵלָה ב
...עֵלָה מַגֵּפָה מַגֵּפַת... ראוי בתשלומו מַנְגֵּפָה ונוטה כמַפְעֵלָה. מַצֵּבָה מַצֶּבֶת... נוטה כמשקל פֵּעֶל א
...מוֹעֵלָה מוֹעֵצָה (מוֹעָצָה) מוֹעֶצֶת, מוֹעַצְתִּי... תּוֹעֵבָה תּוֹעֲבַת (פְּעֵלָה א). תּוֹכֵחָה תּוֹכַחַת... (כַּפְּעָל)

עלת

משקל | נפרד | נסמך | בחבור הכנוים

עלה א שנה שנת, שנתי שנתך שנתך... נוטה כמשקל פעה; וראוי בתשלומו ישנה ישנת (זקנה זקנת...

עלה ב זעה זעת, זעתי זעתך... זעות זעות, זעותי זעותיך... ראוי בתשלומו יזעה=...

פל גר גר, גרי גרך גרך... גרים גרי, גרי גריך גריך... ראוי בתשלומו גור ונוטה כמו ...

פע עץ עץ, עצי עצך... עצכם... ראוי בתשלומו עצה עצה עצהי עצהך... עצהכם... נוטה כמו ...

עצים עצי, עצי עציך... עציכם...=עצהים עצהי, עצהי... עצהיכם... נוטה כמו פעל

המשקל השלישי מתחלק לשלשה חלקים

חלק ראשון פָּעוּל

פָּעוּל שָׁכוּל שְׁכוּל, שְׁכוּלִי שְׁכוּלֵךְ... שְׁכוּלִים שְׁכוּלֵי, שְׁכוּלַי שְׁכוּלֶיךָ... חשורוק לא ישת...

פְּעוּל גְּבוּל זְבוּל נוטה כמו פָּעוּל. יבהולד דגש חזק במשקל פָּעוּל נעשה פַּעוּל

פַּעוּל עַמּוּד חַנּוּן רַחוּם אַלּוּף מַלּוּחַ לא ישתנה, וכמוהו חָרוּץ חָרוּצִים (§ כו, א), ובהתחלף הקמץ לצרה...

פְּעוּל אֵבוּס אֵבוּס, אֲבוּסִי אֲבוּסְךָ... אֵמוּן אֵמוּן, אֱמוּנַי אֱמוּנֶיךָ... ובהולד בו דגש נעשה פְּעוּל ...

מִפְעוּל מַנְעוּל מַנְעוּל. מַעוּל מַפּוּחַ מַפּוּחַ=מַנְפּוּחַ לא ישתנו בנטיתם

פְּעוּלָּה מְלוּכָה מְלוּכַת, מְלוּכָתִי... מְלוּכוֹת מְלוּכוֹת, מְלוּכוֹתַי... אַפְעוּלָה אַשְׁמוּרָה לא ישת...

פּוּל לוּחַ ראוי בתשלומו לְוּחַ=פְּעוּל ולא ישתנה. תְּפוּלָה תְּבוּנָה תְּקוּמָה ראוי בתשלומו תקוממה...

חלק שני פָּעוֹל

פָּעוֹל שָׁלוֹם שְׁלוֹם, שְׁלוֹמִי שְׁלוֹמְךָ... שְׁלוֹמִים שְׁלוֹמֵי, שְׁלוֹמַי שְׁלוֹמֶיךָ... פְּעוֹל בְּכוֹר בְּכוֹרֵי

פָּעֹל (חסר וָו) עָרֹם עֲרֹם, עֲרֻמִּי עֲרֻמְּךָ עֲרֻמּוֹ עֲרֻמָּהּ... עֲרֻמִּים עֲרֻמֵּי, עֲרֻמַּי עֲרֻמֶּיךָ.

פַּעוֹל רַתּוֹק, בהולד דגש במשקל פָּעוֹל נעשה פַּעוֹל ולא ישתנה בנטיתו. ובהתחלף הקמץ לצרה נולד משקל פֵּעוֹ...

פֵּעוֹל אֵזוֹר אֵזוֹר, אֱזוֹרִי אֱזוֹרְךָ... אֱזוֹרִים אֱזוֹרֵי, אֱזוֹרַי אֱזוֹרֶיךָ... ובהולד בו דגש נעשה פִּעוֹל גִּבּוֹ...

פְּעֹלֶת קְטֹרֶת קְטֹרֶת, קְטָרְתִּי קְטָרְתְּךָ... בזולת הפא נוטה כמשקל פֹּעֶל. כְּתֹנֶת כְּתֹנֶת, כָּתְנוֹת כָּתְנוֹתַי..

תַּפְעֹלֶת תַּלְבֹּשֶׁת תַּלְבֹּשֶׁת, תַּלְבָּשְׁתִּי תַּלְבָּשְׁתְּךָ תַּלְבָּשְׁתֵּךְ...*תִּסְפֹּרֶת *תִּכְבֹּסֶת *תִּשְׁפֹּכֶת תַּגְבֹּרֶ...

מִפְעוֹל מִזְמוֹר מִשְׁלוֹחַ מִשְׁעוֹל. מַפְעוֹל מַשְׁקוֹף מַטְמוֹן מַבּוֹא. אֶפְעוֹל אֶגְרוֹף אֶזְרוֹעַ לא ישתנו בנטית...

מִיעוֹל מִישׁוֹר (מִיְשׁוֹר). מֵעוֹל מֵשׁוֹר (מַנְשׁוֹר) לא ישתנו בנטיתם

פְּעוֹלָה בְּכוֹרָה בְּכוֹרַת, בְּכוֹרָתִי... בְּכוֹרַתְכֶם.. בְּכוֹרוֹת בְּכוֹרוֹת, בְּכוֹרוֹתַי...

פּוֹל אוֹר (אְוֹר). פּוֹלָה קוֹמָה (קְוֹמָה) קוֹמַת, קוֹמָתִי קוֹמָתְךָ קוֹמָתֵךְ..

מָפוֹל מָקוֹם (מַקְוֹם) נוטה כמשקל פָּעוֹל. מְפוֹלָה מְכוֹנָה נוטה כמשקל פְּעוֹלָה

חלק שלישי פָּעִיל

פָּעִיל פָּקִיד פְּקִיד, פְּקִידִי פְּקִידְךָ... פְּקִידִים פְּקִידֵי, פְּקִידַי פְּקִידֶיךָ... וכמוהו פְּעִיל גְּבִיר יְדִיד

פַּעִיל צַדִּיק, בהולד דגש במשקל פָּעִיל נעשה פַּעִיל ולא ישתנה בנטיתו; וממנו פָּרִיץ הקמץ תחת הדג...

מַפְעִיל מַשְׂכִּיל לא ישתנה. פְּעִילָה הֲלִיכָה הֲלִיכַת, הֲלִיכָתִי... מַפְעִילָה מַנְגִּינָה מַנְגִּינַת, מַנְגִּינָתִי..

פִּיל שִׁיר לא ישתנה, וראוי בתשלומו שְׁיִיר=גְּבִיר. פִּילָה שִׁירָה שִׁירַת, שִׁירָתִי שִׁירָתְךָ..

פָּעִי עָנִי (עָנִיה) עֲנִי, עֲנִיִּי עֲנִיְּךָ עֲנִיֵּךְ עֲנִיּוֹ עֲנִיָּהּ עֲנִיֵּנוּ עֲנִיְּכֶם עֲנִיְּכֶן עֲנִיָּם עֲנִיָּן

עֲנִיִּים עֲנִיֵּי, עֲנִיַּי עֲנִיֶּיךָ עֲנִיַּיִךְ עֲנִיָּיו עֲנִיֶּיהָ עֲנִיֵּינוּ עֲנִיֵּיכֶם עֲנִיֵּיכֶן עֲנִיֵּיהֶם עֲנִיֵּיהֶן

פָּע אָב אָח חָם אֲבִי, אָבִי (אֲבִיִי) אָבִיךָ אָבִיךְ אָבִיו אָבִיהָ אָבִינוּ אֲבִיכֶם אֲבִיכֶן אֲבִיהֶם אֲבִיהֶן

אָבוֹת אֲבוֹת, אֲבוֹתַי...אַחִים (אֲחִיִם) אֲחֵי, אַחַי אַחֶיךָ אַחַיִךְ אֶחָיו אַחֶיהָ אַחֵינוּ אֲחֵיכֶם..

המשקל הרביעי פּוֹעָל

פּוֹעָל כּוֹכָב כּוֹכַב, כּוֹכָבִי כּוֹכָבְךָ כּוֹכָבֵךְ כּוֹכָבוֹ כּוֹכָבָהּ כּוֹכָבֵנוּ כּוֹכַבְכֶם כּוֹכַבְכֶן כּוֹכָבָם כּוֹכָ...

כּוֹכָבִים כּוֹכְבֵי, כּוֹכָבַי כּוֹכָבֶיךָ כּוֹכָבַיִךְ כּוֹכָבָיו כּוֹכָבֶיהָ כּוֹכָבֵינוּ כּוֹכְבֵיכֶם כֶן כּוֹכְבֵיהֶם ־ן

פּוּעָל עוּגָב עוּגַב, עוּגָבִי עוּגָבְךָ עוּגָבֵךְ עוּגָבוֹ...עוּגַבְכֶם...סֻלָּם סֻלַּם, סֻלָּמִי סֻלָּמְךָ סֻלָּמֵךְ...

המשקל החמישי פֶּעֶל

משקל | נפרד | נסמך | בחבור הכנוים

פעל א מלך מלך, מלכי מלכך מלכך מלכו מלכה מלכנו מלכבם מלככן מלכם מלכן. בצל (?)
מלכים מלכי, מלכי מלכי מלכיך מלכיך מלכיו מלכיה מלכינו מלכיכם ־כן מלכיהם ־הן
פעל ב קרב קרב, קרבי קרבך... קרבים קרבי, קרבי... קרביכם... ברכים ברכי, ברכי...
פעל (אם האות האחרונה ה ח ע) צמח לקח שפע מ״ח (? ח, ב) נוטה כמו פעל ב מלבד זרע זרעי
פעל (אם האות התיכונה ה ח ע) נער נער, נערי נערך נערך... נערכם... נערים נערי...
פעל בית בית, ביתי ביתך ביתך... בתים (ביתים=חילים) בתי, בתי בתיך... זיתים זיתי, זיתי זיתיך...
פעלה מלכה מלכת, מלכתי... מלכתכם... (מן פעל א). שפעה שפעת, שפעתי... (מן פעל)
פעלות מלכות מלכות, מלכותי... מלכיות מלכיות, מלכיותי... פעלית אחרית... *אחריות...
פעות שבות חנות רעות פדות, ראוי בתשלום שבהות. שביות חניות. פעית בכית (בכהית). בכיות
פעות תרבות תרביות. תפעית תכלית תכליות. מרבית מרביות, כלם לא ישתנו בנטיתם
פעה בכה. פעי בכי (בכי) כלי פרי שבי, בכיי בכיך בכיך... בכיכם ־כן בכים ־הן
כלים (כלהים=זקנים ?) כלי, כלי כליך כליך... כליכם (שביכם)... כליהם (פריהם)
פל גן שר (גנן שרר) גני גנך... שרי שרך... פעל א. פת (פתת) פתי פתך... פעל ב
די חי די חי (=הבל הבל), דיי דיך דיך דיו דיה דינו דיכם ־כן דים ־הן
פלה גנה גנת, גנתי... גנתכם... פלה גנה גנת, גנתי... גנתכם...

המשקל הששי פֹּעַל

פעל ספר ספר, ספרי ספרך ספרך... ספרים ספרי, ספרי ספריך ספריך... ספריכם...
פעל (האות הראשונה א ה ח ע) חלק חלק, חלקי חלקך... חלקים חלקי, חלקי... חלקיכם...
פעל (האות האחרונה ה ח ע) מצח נצח שמע כנטית פעל
פעלה ספרה ספרת, ספרתי ספרתך ספרתך ספרתו ספרתה ספרתנו ספרתכם ־כן ספרתם ־תן
פעלה (האות הראשונה א ה ח ע) חלקה חלקת, חלקתי חלקתך... חלקות חלקות, חלקותי
פעלות סבלות סבלות, סבלותי... פעלן פשתן נוטה כמשקל מפעל. פעלון זמרון נוטה כמשקל מפעול
פל חץ חץ, חצי חצך חצך חצו חצה חצנו חצכם חצכן... חצים חצי, חצי חציך חציך חציו...
מפל מגן מגן, מגני מגנך מגנך מגנו מגנה מגננו... מגנים מגני, מגני מגניך מגניך מגניו...
פלה מדה מדת, מדתי מדתך מדתך... מדתכם... מדות מדות, מדותי מדותיך מדותיך... מדותיכם...
מפלה מסלה מסלת, מסלתי... תפלה תהלה תהלת, תהלתי תהלתך... תהלתכם...
פע בן בן (שם), בני בנך בנך בנו בנה בננו בנכם... = בנה בנתי בנתך. בנים בני, בני =
בנהים בנהי בנהך

המשקל השביעי פֹּעֶל

פעל א חדש חדש, חדשי חדשך חדשך חדשו חדשה חדשנו חדשכם חדשכן חדשם חדשן
חדשים חדשי, חדשי... חדשיכם... גרנות גרנות, גרנותי... שרשים קדשים שרשי קדשי...
פעל ב קמץ קמץ, קמצי קמצך קמצך... קמצכם... קמצים קמצי, קמצי קמציך קמציך... קמציכם...
פעל (אם האות התיכונה א ה ח ע או האחרונה ה ח ע) תאר בהן שחר געל גהה ארח שבע כמו פעל
פעלה חכמה חכמת, חכמתי... חכמתכם... חכמות חכמות, חכמותי... פעלה חמצה חמצת, חמצתי...
פעלן קרבן קרבן... פעלן שלחן... בזולת הפ״א נטיתם כמו פעל א לחני ־לחנכם...
פעלית תבנית תבנית, תבניתי תבניתך תבניתך... וממנו פלית גזית=גזזית; ברית=בררית
פעי חלי (חלי) עני, חליי חליך חליך... חלינו... חליים חליי, חליי חלייך... חליינו... חלייכם
פל חק חק, חקי חקך חקך חקו חקה חקנו חקכם... חקם... חקים חקי, חקי חקיך...
מפל מעז מעז, מעזי מעזך מעזך מעזו מעזה מעזנו... מעזים מעזי, מעזי מעזיך מעזיך...
פלה חקה חקת, חקתי חקתך חקתך... חקות חקות, חקותי חקותיך חקותיך...

משקל	נפרד נסמך	בחבור הכנוים
פֹּל	יוֹם יוֹם ,	יוֹמִי יוֹמְךָ יוֹמֵךְ . . . ראוי להיות יָוֹם יָוֹמִי ותתקצרה חברת יָן להברות יוֹ (§ מז , ר
	יָמִים יְמֵי ,	יָמַי...יְמֵיכֶם...ראוי להיות יְוָמִים יְוָמַי יְוָמַי וכשנשמטה הוָן נעתקה נקודתה לטלה (§ ו , דה
פֹּעֶל	אָוֶן (=אֹוֶן) אוֹן ,	אוֹנִי אוֹנְךָ אוֹנֵךְ ... אוֹנִים (=אֳוָנִים בְּדִגּוּת נְגוֹהוֹת) אוֹנַי , אוֹנַי אוֹנֶיךָ . .
מִפְעוֹל	מָקוֹם מָלוֹן מָנוֹס	נמיתו שוה לנטית משקל פָּעוֹל

הערה. בשלשת המשקלים המלעליים תתחלף התנועה הראשונה לתנועה אחרת ברדת מסנה הנגינה למטה , אך בְּהִשָּׁאֵר בת הנגינה תִּשָּׁאֵר גם התנועה סבלי חלוף , כמו קֳדָשָׁה נֶגְבָּה שָׁכְמָה הַפְּתָחָה , לַיְלָה הַבַּיְתָה הָעַיְנָה , גִּשְׁנָה גָּרְנָה צָעֲדָה הָאֹהֱלָה (אֹהֶל בֹּהֶן לֶחֶם רֶחֶם סגלים שלא כדת) , הַמָּוְתָה . זולתי אַרְצָה .

שֵׁם הַמִּסְפָּר (צאהלוואָרט)

§ כט. שֵׁם הַמִּסְפָּר. מונה מספר הדברים השוים או הדומים , כמו שְׁנֵי שְׁקָלִים שְׁלֹשָׁה יָמִים אַרְבָּעָה עֵצִים חֲמִשָּׁה דְבָרִים. והוא בשלשה דרכים : א) מִסְפָּר יְסוֹדִי (גרונדצאהל) המורה כַּמּוּת (דיא מענגע) הדברים הנספרים , כמו אֶחָד שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה . ב) מִסְפָּר סִדְרִי (אָרדנונגסצאהל) המורה סדר הנספר בקדימה ואחור , כמו רִאשׁוֹן שֵׁנִי שְׁלִישִׁי . ג) מִסְפָּר חֶלְקִי . המורה על חלק אחוז מן האחד הַשָּׁלֵם , כמו חֲצִי רֶבַע חֹמֶשׁ .

הַמִּסְפָּרִים הַיְסוֹדִיִּים

זכר — נפרד אֶחָד שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה אַרְבָּעָה חֲמִשָּׁה שִׁשָּׁה שִׁבְעָה שְׁמוֹנָה תִּשְׁעָה עֲשָׂרָה
נסמך אַחַד שְׁנֵי שְׁלֹשֶׁת אַרְבַּעַת חֲמֵשֶׁת שֵׁשֶׁת שִׁבְעַת שְׁמֹנַת תִּשְׁעַת עֲשֶׂרֶת

נקבה — נפרד אַחַת שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ אַרְבַּע חָמֵשׁ שֵׁשׁ שֶׁבַע שְׁמוֹנֶה תֵּשַׁע עֶשֶׂר
נסמך אַחַת שְׁתֵּי שְׁלֹשׁ אַרְבַּע חֲמֵשׁ שֵׁשׁ שְׁבַע שְׁמֹנֶה תְּשַׁע עֶשֶׂר

זכר אַחַד (עַשְׁתֵּי) עָשָׂר , שְׁנֵים (שְׁנֵי) עָשָׂר , שְׁלֹשָׁה- אַרְבָּעָה- חֲמִשָּׁה- . . . תִּשְׁעָה עָשָׂר
נקבה אַחַת (עַשְׁתֵּי) עֶשְׂרֵה , שְׁתֵּים (שְׁתֵּי) עֶשְׂרֵה , שְׁלֹשׁ- אַרְבַּע- חֲמֵשׁ- . . . תְּשַׁע עֶשְׂרֵה
זכר עֶשְׂרִים שְׁלֹשִׁים אַרְבָּעִים חֲמִשִּׁים שִׁשִּׁים שִׁבְעִים שְׁמֹנִים תִּשְׁעִים . עֶשְׂרִים וְאֶחָד או אֶחָד וְעֶשְׂרִים
נקבה מֵאָה מָאתַיִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת . . . אֶלֶף אַלְפַּיִם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים . . . רִבּוֹא רִבּוֹתַיִם מְאַת אֶלֶף

הַמִּסְפָּרִים הַסִּדְרִים

זכר — יחיד רִאשׁוֹן שֵׁנִי שְׁלִישִׁי רְבִיעִי חֲמִישִׁי שִׁשִּׁי שְׁבִיעִי שְׁמִינִי תְּשִׁיעִי עֲשִׂירִי
רבים רִאשֹׁנִים שְׁנִיִּם שְׁלִשִׁים רְבִיעִים חֲמִישִׁים שִׁשִּׁים שְׁבִיעִים . . . עֲשִׂירִים

נקבה — יחידה רִאשׁוֹנָה שְׁנִיָּה שֵׁנִית שְׁלִישִׁית רְבִיעִית חֲמִישִׁית שִׁשִּׁית שְׁבִיעִית . . . עֲשִׂירִית
רבות רִאשֹׁנוֹת שְׁנִיּוֹת שְׁלִישִׁיּוֹת רְבִיעִיּוֹת חֲמִישִׁיּוֹת שִׁשִּׁיּוֹת שְׁבִיעִיּוֹת . . . עֲשִׂירִיּוֹת

במספרים מעשרה ומעלה בא המספר היסודי במקום הסדרי רק שביסודי יְקַדֵּם המספר אל הנספר ובסדרי יקדם הנספר אל המספר , שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ (צוואָלף מאָנאטע), חֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר (דער צוואָלפטע מאָנאט) , שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יוֹם (דרייצעהען טאגע), יוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר (דער דרייצעהנטע טאג), אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה (עלף יאהרע), שְׁנַת אַחַת עֶשְׂרֵה (דאס עלפטע יאהר).

מִסְפָּר חֶלְקִי

חֲצִי (חֲצִי) מֶחֱצָה מַחֲצִית (דיא האָלפטע איינעס גאנצען) 1/2 , שְׁלִישִׁית *שְׁלִישׁ (איין דריטטעל) 1/3 , רְבִיעִית רֶבַע רֹבַע *רְבִיעַ (איין פיערטעל) 1/4 , חֲמִישִׁית חֹמֶשׁ (איין פינפטעל) 1/5 , שִׁשִּׁית (איין זעכסטעל) 1/6 , שְׁבִיעִית (איין זיעבענטעל) 1/7 , שְׁמִינִית (איין אכטעל) 1/8 , תְּשִׁיעִית (איין נייגטעל) 1/9 , עֲשִׂירִית (איין צעהנטעל) 1/10 ; המספר החלקי בא תמיד לפני הדבר הנחלק , חֲצִי הַהִין , שְׁלִישִׁית הָאֵיפָה , רְבִיעִית הַשָּׁנָה . ויותר מזה לא מצאנו מספרים חלקיים בכתבי הקדש , אך נוכל לאמר מדרך סברה : אֶחָד משלש עשרה , אחד כחמשים , ככתוב (במדבר ל״א מ״ז), אחד ממאה (בבא קמא פ״ח ב׳), ואחד משבע ומחצה (בבא מציעא נ״ג א׳), אחד משמונה (קדושין ג׳ א׳).

המאמר

מסלול ודרך

חלק רביעי

ל. הַמַּאֲמָר, הוא מַחְבֶּרֶת מלות הַמְסַפְּרוֹת עִנְיָן מָה. בכל מאמר צריכות לְהִמָּצֵא שלש מלות. א) מלה מוֹרָה על עֶצֶם מָה, וזה נקרא נוֹשֵׂא הַמַּאֲמָר (דאס סוביעקט). ב) מלה מוֹרָה על הענין אשר יְסֻפַּר מן העצם ההוא, ונקרא נָשׂוּא הַמַּאֲמָר (דאס פרעדיקאט). ג) מלה מוֹרָה על אופן הַסִּפּוּר, ונקרא קִשּׁוּר הַמַּאֲמָר (דיא פערבינדונג), דרך משל: הָאִישׁ הוּא מַשְׂכִּיל, הָאִשָּׁה הִיא מַשְׂכֶּלֶת, הָעֲנִיִּים לֹא יְכֻבָּדוּ, הַחֲכָמִים לֹא יְרוֹשָׁשׁוּ. מאמרים קצרים כאלה יִתְחַבְּרוּ יחדו לְסִפּוּר ארוך (ערצעהלונג).

§ **לא.** בכל מאמר צריך המדבר להודיע על ידי מלות מְיֻחָדוֹת מי הוא גוף הנושא (דיא פערזאָן דעס סוביעקטעס), אם המדבר בעצמו — לֵאמֹר: אֲנִי חָכָם, וזה נקרא גוף מְדַבֵּר בַּעֲדוֹ, או גוף רִאשׁוֹן (ערסטע פערזאָן). ואם האיש העומד נִכְחוֹ — לֵאמֹר: אַתָּה חָכָם, ונקרא גוף נֹכַח, או גוף שֵׁנִי (צווייטע פערזאָן). או איש נסתר מן המדבר — לֵאמֹר: הוּא חָכָם, ונקרא גוף נִסְתָּר, או גוף שְׁלִישִׁי (דריטטע פערזאָן). גם צריך להודיע אם הנושא זכר או נקבה, יחיד או רבים; ולפי זה צריכים שלשה דברים לְהִתְבָּאֵר בכל מאמר: 1) גוף הנושא. 2) מינו. 3) מספרו. ואם הַנָּשׂוּא פְּעֻלָּה (איינע האנדלונג) צריך המדבר להודיע גם זְמַן עֲשׂוֹת הנושא את הפְּעֻלָּה ההיא. אם בזמן עָבָר (פערגאנגענע צייט). או הֹוֶה (געגענווארטיגע צייט), או עָתִיד (קינפטיגע צייט); הזמן הַהֹוֶה נקרא זמן בֵּינוֹנִי.

לב. כאשר יהיה הנשוא פְּעֻלָּה יכלול המדבר את כל הדברים הנזכרים בְּמִלַּת הַפְּעֻלָּה לבדה. ויאמר כְּתַבְתֶּם תחת אַתֶּם זְכָרִים רַבִּים הֱיִיתֶם כּוֹתְבִים, תִּכְתֹּבְנָה תחת אַתֵּן נְקֵבוֹת רַבּוֹת תִּהְיֶינָה כּוֹתְבוֹת. מלה כלולה כזאת (זאָ איין צוזאממענגעפאססטעס וואָרט) נקראת פֹּעַל (צייטוואָרט).

§ **לג.** הַפֹּעַל שני מינים: 1) פֹּעַל עוֹמֵד (אונאיבערגעהענדעס צייטוואָרט), מלה מוֹרָה על פְּעֻלָּה אשר יַעֲשֶׂנָּה העושה בעצמו, כמו הָלַךְ עָמַד יָשַׁב שָׁכַב יָשֵׁן חָלָה הֵקִיץ. 2) פֹּעַל יוֹצֵא (איבערגעהענדעס צייטוואָרט), מלה מורה על פְּעֻלָּה אשר יעשנה העושה בְּאַחֵר, כמו רָדַף הָאִישׁ שָׁבַר. — ויש עוד פְּעָלִים רבים שאינם מורים על עֲשׂוֹת פְּעֻלָּה (טהון) כי אם על גְּרֹם פְּעֻלָּה (לאססען טהון), שהאחד גּוֹרֵם לַשֵּׁנִי לעשות איזו פְּעֻלָּה בעצמו או בְּאַחֵר. כמו ראובן הֵקִים את שמעון מן הארץ וַיּוֹשִׁיבֵהוּ אל שלחנו וַיַּאֲכִילֵהוּ לחם, ראובן לא עשה פְּעֻלּוֹת הַקִּימָה הַיְשִׁיבָה וְהָאֲכִילָה, כי הוא לא קָם לא יָשַׁב ולא אָכַל, רק גָּרַם לשמעון לעשותן.

§ **לד.** כל פְּעֻלָּה יוצאת תֵּעָשֶׂה על ידי שנים, על ידי הפועל העושה את הפְּעֻלָּה ועל ידי המקבל אותה; עושה הפְּעֻלָּה נקרא פּוֹעֵל וּמְקַבְּלָהּ נקרא פָּעוּל. הַפֹּעַל היוצא יבא בִּלְשׁוֹן עָבָר בשתי תמונות (אין צווייא פאָרמען), בַּתְּמוּנָה האחת מורה על עֲשׂוֹת הפְּעֻלָּה (טהאָטיגע פאָרם). כמו אָכַל רָדַף שָׁמַר, ובתמונה השנית מורה על קַבֵּל הפעולה (ליידענדע פאָרם), כמו נֶאֱכַל נִרְדַּף נִשְׁמַר. תמונת עֲשׂוֹת הפְּעֻלָּה תבוא גם היא בשתי תמונות שונות. בתמונה קַלָּה ובתמונה כְּבֵדָה, התמונה הקלה מוֹרָה על עשות הפְּעֻלָּה בכח קל, כמו שָׁבַר כָּתַב אָסַף, והתמונה הַכְּבֵדָה מורה על עֲשׂוֹתָהּ בכח כָּבֵד, כמו שִׁבֵּר כִּתֵּב אִסֵּף. וכן תבוא גם תמונת קַבֵּל הפְּעֻלָּה בתמונה קלה נִשְׁבַּר נִכְתַּב נֶאֱסַף, ובתמונה כבדה שֻׁבַּר כֻּתַּב אֻסַּף. — גם הַפְּעָלִים הַגּוֹרְמִים יבואו בשתי תמונות, בתמונת גֹּרֵם (פעראנלאססען) הֵקִים הוֹשִׁיב הֶאֱכִיל, ובתמונת הַנִּגְרָם (פעראנלאססט ווערדען) הוּקַם הוּשַׁב הָאֳכַל.

§ **לה.** הפְּעֻלָּה היוצאת תצא מן הַפּוֹעֵל אל הַפָּעוּל המקבל אותה. ולפעמים תשוב אל הפועל בעצמו כְּצֵאתָהּ ממנו, הפְּעֻלָּה הזאת נקראת פְּעֻלָּה חוֹזֶרֶת, וְהַפֹּעַל המורה עליה בא בתמונה מְיֻחֶדֶת הִתְפַּעֵל (צוריקפיהרענדע פאָרם), כמו הִתְפַּקֵּד הִתְגַּלַּח הִתְמַכֵּר, ענינם פָּקַד את עצמו גִּלַּח את עצמו מָכַר את עצמו. — ולפי הדברים האמורים בא הַפֹּעַל בלשון עָבָר בשבע תמונות שונות: 1) בתמונת פָּעַל, להורות על עֲשׂוֹת הפְּעֻלָּה בכח קַל. 2) בתמונת נִפְעַל, להורות על קַבֵּל אותה בכח קַל. 3) בתמונת פִּעֵל, להורות על עֲשׂוֹתָהּ בכח כָּבֵד. 4) בתמונת פֻּעַל, להורות על קַבְּלָהּ בכח כָּבֵד. 5) בתמונת הִפְעִיל, להורות על גְּרֹם פעלה. 6) בתמונת הָפְעַל, להורות על הַנִּגְרָם. 7) בתמונת הִתְפַּעֵל, להורות על פְּעֻלָּה חוֹזֶרֶת. כל תמונה נקראת בִּנְיָן. ונמצאו לפי זה

שבעה בנינים בלשון עֵבר. בנין פָּעַל נקרא גם בִּנְיַן קַל, בנין פִּעֵל נקרא גם בִּנְיַן כָּבֵד ובנין הִפְעִיל נקרא גם בִּנְיַן גּוֹרֵם.

§ לו. דַּרְכֵי הַפֹּעַל. כל פֹּעַל יְסֻפַּר באחד משלשה דרכים (ארטען): 1) בְּדֶרֶךְ הַהַחְלָטָה (אין בעשטיממטער ארט), והוא בְּסַפְּרֵנוּ מעשה הפעלה בְּהֶחְלֵט (אין בעשטיממטהיים), שנעשתה בזמן עָבָר, שֶׁנַּעֲשָׂה בזמן הֹוֶה או שֶׁתֵּעָשֶׂה בזמן עָתִיד, כמו הָלַכְתִּי הֹלֶכֶת כָּתְבוּ כּוֹתְבִים יִכְתֹּבוּ. 2) בְּדֶרֶךְ הַמָּקוֹר (אין אונבעשטיממטער ארט), והוא שֵׁם הפעלה כמו שהיא נמצאת בכח הַנּוֹשֵׂא מבלי הוראה על הַעֲשׂוֹתָהּ, כמו הָלוֹךְ יָשׁוּב נְסוֹעַ. 3) בְּדֶרֶךְ הַצִּוּוּי (אין בעפעהלענדער ארט), והוא כאשר יְצַוֶּה המדבר לַשּׁוֹמֵעַ לעשות איזו פעלה תיכף מבלי הִתְמַהְמֵהַּ, כמו שְׁכַב! שְׁמֹר! עֲמֹד!

§ לז. לַפֹּעַל תִּתְחַבֵּרְנָה אותיות אשר תּוֹרֶינָה על גוף הַנּוֹשֵׂא, מִינוֹ וּמִסְפָּרוֹ, האותיות ההן נקראות אותיות הַגּוּף, והן אותיות תהימון בסוף העבר: כָּתַבְ־תִּי כָּתַבְ־תָּ כָּתַבְ־תְּ כָּתְבָ־ה כָּתַבְ־נוּ כְּתַבְ־תֶּם כְּתַבְ־תֶּן כָּתְב־וּ. אותיות איתן בראש העתיד ואותיות יונה בסופו: אֶ־כְתֹּב תִּ־כְתֹּב תִּ־כְתְּבִ־י יִ־כְתֹּב תִּ־כְתֹּב נִ־כְתֹּב תִּ־כְתְּב־וּ תִּ־כְתֹּבְ־נָה יִ־כְתְּב־וּ תִּ־כְתֹּבְ־נָה. ובהסיר אותיות איתן מן העתיד יִשָּׁאֵר הצווי: כְּתֹב כִּתְבִ־י כִּתְב־וּ כְּתֹבְ־נָה. אך אין בלשון עֵבר אותיות מְיֻחָדוֹת להורות על זְמַן הַפֹּעַל, וְיוּבַן מִמַּצַּב אותיות הַגּוּף.

הערה. הַבֵּינוֹנִי משפט שֵׁם לו, לכן לא תִ־חברנה אליו אותיות הגוף, כי אם מלות נבדלות הנקראות מִלּוֹת הַגּוּף (פּראָנאָמען); ונאמר ליחיד: אֲנִי־ אַתָּה־ הוא כּוֹתֵב. ליחידה: אֲנִי־ אַתְּ־ הִיא כּוֹתֶבֶת. לרבים: אֲנַחְנוּ־ אַתֶּם־ הֵם כּוֹתְבִים. לרבות: אֲנַחְנוּ־ אַתֶּן־ הֵן כּוֹתְבוֹת.

§ לח. האותיות המורות על הפעלה לבדה נקראות אותיות הַשֹּׁרֶשׁ (§ כח), והאותיות אשר תִּתְחַבֵּרְנָה אליהן להורות על הדברים הנזכרים נקראות אותיות הַשִּׁמּוּשׁ (בעדיענונגס־בוכשטאבען). שרש הַפֹּעַל שלש אותיות, האות הראשונה בכל שרש נקראת פֵּא הַפֹּעַל, כי הַפֵּא היא האות הראשונה בשרש פָּעַל, והאות השניה נקראת עַיִן הַפֹּעַל, והאות השלישית נקראת לַמֶּד הַפֹּעַל.

§ לט. כל שָׁרָשֵׁי לשון עֵבֶר מתחלקים לשלשה מינים: 1) שָׁרָשִׁים שְׁלֵמִים, והם השרשים אשר שְׁלֹשׁ אותיותיהם נִרְאוֹת וּמֻרְגָּשׁוֹת לעולם בכל בִּנְיְנֵי הַפֹּעַל לכל נְטִיּוֹתֵיהֶם (אין אללען קאָנְיוגאציאָנסאַרטען), כמו עָקַד שָׁמַר חָבַר. 2) שָׁרָשִׁים חֲסֵרִים, והם השרשים אשר תֶּחְסַר בִּנְטִיָּה אחת או שתים מאותיותיהם, כמו שָׁבַת נָתַן סָבַב נָפַל נאמר בנטיתם שַׁבֹּתִי (ת׳ שָׁבַתְתִּי) אֶתֵּן (ת׳ אֶנְתֵּן) סַבּוֹתִי אָסֹב (ת׳ סָבַבְתִּי אֶסְבֹּב) תִּפְּלוּ (תחת תִּנְפְּלוּ). 3) שָׁרָשִׁים נָחִים, והם השרשים אשר תהיה אחת או שתים מאותיותיהם נַח נִסְתָּר, כמו בָּרָא עָשָׂה קוּם שִׂית יָלַד יָנַק יָצָא יָרָה — אֵלֵד אִינַק תֵּצֵא תִּירֶה. שלשת המינים האלה מתחלקים עוד למינים שונים אשר יתבארו לפנינו. כל מין יִקָּרֵא גִּזְרָה.

גִּזְרַת הַשְּׁלֵמִים

הַבִּנְיָן הַקַּל

עבר א כָּתַבְתִּי כָּתַבְתָּ כָּתַבְתְּ כָּתַב כָּתְבָה כָּתַבְנוּ כְּתַבְתֶּם ־תֶּן כָּתְבוּ. כָּתְבָה כָּתְבוּ
עבר ב חָפַצְתִּי חָפַצְתָּ חָפַצְתְּ חָפֵץ חָפְצָה חָפַצְנוּ חֲפַצְתֶּם ־תֶּן חָפְצוּ. חָפֵצָה חָפֵצוּ
עבר ג שָׁכֹלְתִּי שָׁכֹלְתָּ שָׁכֹלְתְּ שָׁכֹל שָׁכְלָה שָׁכֹלְנוּ שְׁכָלְתֶּם ־תֶּן שָׁכְלוּ. שָׁכֵלָה שָׁכֵלוּ

הערה. אם לַמֶּד הַפֹּעַל ה ח ע ישתנה השוא הראשון משני שואי נוף הַנֹּקֶבֶת לפתח, ונאמר גָּבַהַתְּ לָקַחַתְּ שָׁמַעַתְּ תחת גָּבַהְתְּ לָקַחְתְּ שָׁמַעְתְּ (§ ה). ואם לַמֶּד הַפֹּעַל תו יֶחְסַר תו השרש בְּהִפָּגְשׁוֹ עם תו הַשִּׁמּוּשׁ, כמו מן כָּרַת נאמר כָּרַתִּי כָּרַתָּ כָּרַתְּ ... כְּרַתֶּם ־תֶּן ... תחת כָּרַתְתִּי... המשפטים האלה נוהגים בכל הבנינים.

בינוני פועל כּוֹתֵב כּוֹתֶבֶת כּוֹתְבִים כּוֹתְבוֹת. בינוני פעול כָּתוּב כְּתוּבָה כְּתוּבִים כְּתוּבוֹת

הערה. בהרבה פעלים שאינם מורים על פְּעֻלָּה (האנדלונג) כי אם תְּכוּנָה (אייגענשאפט) יֶחְסַר הבינוני וְיִקַּח שֵׁם תֹּאַר אשר יִמָּצֵא בשרש ההוא תחתיו, כמו בפעלים חָפֵץ שָׁכֹל יָכֹל חָכַם גָּדַל קָטֹן נאמר: חָפֵץ חֲפֵצָה חֲפֵצִים חֲפֵצוֹת, שָׁכוּל שְׁכוּלָה שְׁכוּלִים שְׁכוּלוֹת, יָכוֹל יְכוֹלָה יְכוֹלִים יְכוֹלוֹת, חָכָם חֲכָמָה חֲכָמִים חֲכָמוֹת, גָּדוֹל גְּדוֹלָה גְּדוֹלִים גְּדוֹלוֹת, קָטָן קְטַנָּה קְטַנִּים קְטַנּוֹת.

עתיד א אֶכְתֹּב תִּכְתֹּב תִּכְתְּבִי יִכְתֹּב תִּכְתֹּב נִכְתֹּב תִּכְתְּבוּ תִּכְתֹּבְנָה יִכְתְּבוּ תִּכְתֹּבְנָה. תִּכְתֹּבִי
עתיד ב אֶלְבַּשׁ תִּלְבַּשׁ תִּלְבְּשִׁי יִלְבַּשׁ תִּלְבַּשׁ נִלְבַּשׁ תִּלְבְּשׁוּ תִּלְבַּשְׁנָה יִלְבְּשׁוּ תִּלְבַּשְׁנָה. תִּלְבָּשִׁי
עתיד א פא הפעל החע אֶהֱרֹג תַּהֲרֹג תַּהַרְגִי יַהֲרֹג תַּהֲרֹג נַהֲרֹג תַּהַרְגוּ תַּהֲרֹגְנָה יַהַרְגוּ תַּהֲרֹגְנָה
עתיד א פא הפעל א אֶאֱסֹף תֶּאֱסֹף תַּאַסְפִי יֶאֱסֹף תֶּאֱסֹף נֶאֱסֹף תַּאַסְפוּ תֶּאֱסֹפְנָה יַאַסְפוּ תֶּאֱסֹפְנָה
עתיד ב פא הפעל אחהע אֶחֱזַק תֶּחֱזַק תֶּחֶזְקִי יֶחֱזַק תֶּחֱזַק נֶחֱזַק תֶּחֶזְקוּ תֶּחֱזַקְנָה יֶחֶזְקוּ תֶּחֱזַקְנָה
צווי א כְּתֹב כִּתְבִי כִּתְבוּ כְּתֹבְנָה; כְּתֹבִי כְּתֹבוּ. צווי ב לְבַשׁ לִבְשִׁי לִבְשׁוּ לְבַשְׁנָה; לְבָשִׁי לְבָשׁוּ
עין הפעל אהחע שְׁאַל שַׁאֲלִי שַׁאֲלוּ שְׁאַלְנָה. עם הא נוספת לבקשה כָּתְבָה לִבְשָׁה שַׁאֲלָה.
מקור כָּתוּב. שם הפעל כְּתֹב. עם בכלם בִּכְתֹּב כִּכְתֹּב לִכְתֹּב מִכְּתֹב
פא הפעל א בֶּאֱמֹר כֶּאֱמֹר לֵאמֹר (לֶאֱכֹל) מֵאֱמֹר. פא הפעל החע בַּהֲרֹג כַּהֲרֹג לַהֲרֹג מֵהֲרֹג.

בִּנְיַן נִפְעַל

עבר נִכְתַּבְתִּי נִכְתַּבְתָּ נִכְתַּבְתְּ נִכְתַּב נִכְתְּבָה נִכְתַּבְנוּ נִכְתַּבְתֶּם ־תֶּן נִכְתְּבוּ. נִכְתָּבָה נִכְתָּבוּ
בינוני נִכְתָּב נִכְתָּבָה או נִכְתֶּבֶת (למד הפעל החע נִשְׁלַחַת) נִכְתָּבִים נִכְתָּבוֹת
עתיד אֶכָּתֵב (אֶכָּ־) תִּכָּתֵב תִּכָּתְבִי יִכָּתֵב תִּכָּתֵב נִכָּתֵב תִּכָּתְבוּ תִּכָּתַבְנָה יִכָּתְבוּ תִּכָּתַבְנָה. תִּכָּתֵבִי
צווי הִכָּתֵב הִכָּתְבִי הִכָּתְבוּ הִכָּתַבְנָה. למד הפעל החע עתיד אֶשָּׁלַח..., צווי הִשָּׁלַח...
מקור נִכְתֹּב (עם עבר); הִכָּתֵב, הִכָּתֹב (עם עתיד). שם הפעל הִכָּתֵב. עם בכלם בְּהִכָּתֵב כְּהִכָּתֵב...
עבר נֶאֱכַלְתִּי נֶאֱכַלְתָּ נֶאֱכַלְתְּ נֶאֱכַל נֶאֶכְלָה נֶאֱכַלְנוּ נֶאֱכַלְתֶּם ־תֶּן נֶאֶכְלוּ. נֶאֱכָלָה נֶאֱכָלוּ
בינוני נֶאֱכָל נֶאֱכָלָה או נֶאֱכֶלֶת נֶאֱכָלִים נֶאֱכָלוֹת
עתיד אֵאָכֵל תֵּאָכֵל תֵּאָכְלִי יֵאָכֵל תֵּאָכֵל נֵאָכֵל תֵּאָכְלוּ תֵּאָכַלְנָה יֵאָכְלוּ תֵּאָכַלְנָה. תֵּאָכֵלִי
צווי הֵאָכֵל הֵאָכְלִי הֵאָכְלוּ הֵאָכַלְנָה
מקור נֶאֱכֹל; הֵאָכֵל, הֵאָכֹל. שם הפעל הֵאָכֵל. עם בכלם בְּהֵאָכֵל כְּהֵאָכֵל לְהֵאָכֵל מֵהֵאָכֵל

בִּנְיַן פִּעֵל

עבר שִׁבַּרְתִּי שִׁבַּרְתָּ שִׁבַּרְתְּ שִׁבֵּר (דִּבֶּר. שִׁבַּר) שִׁבְּרָה שִׁבַּרְנוּ שִׁבַּרְתֶּם ־תֶּן שִׁבְּרוּ. שִׁבֵּרָה שִׁבֵּרוּ
בינוני מְשַׁבֵּר מְשַׁבֶּרֶת מְשַׁבְּרִים מְשַׁבְּרוֹת
עתיד אֲשַׁבֵּר (אֲשַׁלַּח ־לֵחַ) תְּשַׁבֵּר תְּשַׁבְּרִי יְשַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר נְשַׁבֵּר תְּשַׁבְּרוּ תְּשַׁבֵּרְנָה יְשַׁבְּרוּ תְּשַׁבֵּרְנָה
צווי שַׁבֵּר שַׁבְּרִי שַׁבְּרוּ שַׁבֵּרְנָה. שַׁבֵּרִי שַׁבֵּרוּ
מקור ושם הפעל שַׁבֵּר. עם בכלם בְּשַׁבֵּר כְּשַׁבֵּר לְשַׁבֵּר מִשַּׁבֵּר
עבר בֵּרַכְתִּי בֵּרַכְתָּ בֵּרַכְתְּ בֵּרַךְ בֵּרְכָה בֵּרַכְנוּ בֵּרַכְתֶּם ־תֶּן בֵּרְכוּ. בֵּרֵכָה בֵּרֵכוּ
בינוני מְבָרֵךְ מְבָרֶכֶת מְבָרְכִים מְבָרְכוֹת
עתיד אֲבָרֵךְ תְּבָרֵךְ תְּבָרְכִי יְבָרֵךְ תְּבָרֵךְ נְבָרֵךְ תְּבָרְכוּ תְּבָרֵכְנָה יְבָרְכוּ תְּבָרֵכְנָה
צווי בָּרֵךְ בָּרְכִי בָּרְכוּ בָּרֵכְנָה. בָּרֵכִי בָּרֵכוּ
מקור ושם הפעל בָּרֵךְ. עם בכלם בְּבָרֵךְ כְּבָרֵךְ לְבָרֵךְ מִבָּרֵךְ

בִּנְיַן פֻּעַל

עבר שֻׁבַּרְתִּי שֻׁבַּרְתָּ שֻׁבַּרְתְּ שֻׁבַּר שֻׁבְּרָה שֻׁבַּרְנוּ שֻׁבַּרְתֶּם ־תֶּן שֻׁבְּרוּ. שֻׁבָּרָה שֻׁבָּרוּ
בינוני מְשֻׁבָּר מְשֻׁבָּרָה או מְשֻׁבֶּרֶת מְשֻׁבָּרִים מְשֻׁבָּרוֹת
עתיד אֲשֻׁבַּר תְּשֻׁבַּר תְּשֻׁבְּרִי יְשֻׁבַּר תְּשֻׁבַּר נְשֻׁבַּר תְּשֻׁבְּרוּ תְּשֻׁבַּרְנָה יְשֻׁבְּרוּ תְּשֻׁבַּרְנָה. מקור שֻׁבֹּר
עבר בֹּרַכְתִּי בֹּרַכְתָּ בֹּרַכְתְּ בֹּרַךְ בֹּרְכָה בֹּרַכְנוּ בֹּרַכְתֶּם ־תֶּן בֹּרְכוּ. בֹּרָכָה בֹּרָכוּ
בינוני מְבֹרָךְ מְבֹרָכָה או מְבֹרֶכֶת מְבֹרָכִים מְבֹרָכוֹת
עתיד אֲבֹרַךְ תְּבֹרַךְ תְּבֹרְכִי יְבֹרַךְ תְּבֹרַךְ נְבֹרַךְ תְּבֹרְכוּ תְּבֹרַכְנָה יְבֹרְכוּ תְּבֹרַכְנָה. מקור בֹּרֹךְ

בִּנְיַן הִפְעִיל

עבר הִלְבַּשְׁתִּי הִלְבַּשְׁתָּ הִלְבַּשְׁתְּ הִלְבִּישׁ הִלְבִּישָׁה הִלְבַּשְׁנוּ הִלְבַּשְׁתֶּם ־תֶּן הִלְבִּישׁוּ
בינוני מַלְבִּישׁ מַלְבִּישָׁה או מַלְבֶּשֶׁת מַלְבִּישִׁים מַלְבִּישׁוֹת

עתיד

עתיד א אַלְבִּישׁ תַּלְבִּישׁ תַּלְבִּישִׁי יַלְבִּישׁ תַּלְבִּישׁ נַלְבִּישׁ תַּלְבִּישׁוּ תַּלְבֵּשְׁנָה יַלְבִּישׁוּ תַּלְבֵּשְׁנָה

עתיד ב אַדְבֵּק תַּדְבֵּק תַּדְבְּקִי יַדְבֵּק תַּדְבֵּק נַדְבֵּק תַּדְבְּקוּ תַּדְבֵּקְנָה יַדְבְּקוּ תַּדְבֵּקְנָה

צווי הַלְבֵּשׁ הַלְבִּישִׁי הַלְבִּישׁוּ הַלְבֵּשְׁנָה

מקור הַלְבֵּשׁ. שם הפעל הַלְבִּישׁ. עם בכלם בְּהַלְבִּישׁ כְּהַלְבִּישׁ לְהַלְבִּישׁ מֵהַלְבִּישׁ

עבר הֶאֱכַלְתִּי הֶאֱכַלְתָּ הֶאֱכַלְתְּ הֶאֱכִיל הֶאֱכִילָה הֶאֱכַלְנוּ הֶאֱכַלְתֶּם ־תֶּן הֶאֱכִילוּ*)

בינוני מַאֲכִיל מַאֲכִילָה או מַאֲכֶלֶת מַאֲכִילִים מַאֲכִילוֹת

עתיד אַאֲכִיל תַּאֲכִיל תַּאֲכִילִי יַאֲכִיל תַּאֲכִיל נַאֲכִיל תַּאֲכִילוּ תַּאֲכֵלְנָה יַאֲכִילוּ תַּאֲכֵלְנָה

צווי הַאֲכֵל הַאֲכִילִי הַאֲכִילוּ הַאֲכֵלְנָה

מקור הַאֲכֵל, שם הפעל הַאֲכִיל. עם בכלם בְּהַאֲכִיל כְּהַאֲכִיל לְהַאֲכִיל מֵהַאֲכִיל

בִּנְיַן הָפְעַל

עבר הָלְבַּשְׁתִּי הָלְבַּשְׁתָּ הָלְבַּשְׁתְּ הָלְבַּשׁ הָלְבְּשָׁה הָלְבַּשְׁנוּ הָלְבַּשְׁתֶּם ־תֶּן הָלְבְּשׁוּ. הָלְבְּשָׁה הָלְבָּשׁוּ

בינוני מָלְבָּשׁ מָלְבָּשָׁה או מָלְבֶּשֶׁת מָלְבָּשִׁים מָלְבָּשׁוֹת

עתיד אָלְבַּשׁ תָּלְבַּשׁ תָּלְבְּשִׁי יָלְבַּשׁ תָּלְבַּשׁ נָלְבַּשׁ תָּלְבְּשׁוּ תָּלְבַּשְׁנָה יָלְבְּשׁוּ תָּלְבַּשְׁנָה. מקור הָלְבֵּשׁ

אפן ב עבר הָשְׁלַכְתִּי הָשְׁלַכְתָּ . . . בינוני מֻשְׁלָךְ מֻשְׁלָכָה או מֻשְׁלֶכֶת . . . עתיד אֻשְׁלַךְ תֻּשְׁלַךְ . . .

עבר הָאֳכַלְתִּי הָאֳכַלְתָּ הָאֳכַלְתְּ הָאֳכַל הָאָכְלָה הָאֳכַלְנוּ הָאֳכַלְתֶּם ־תֶּן הָאָכְלוּ הָאֻכְּלָה הָאֻכְּלוּ

בינוני מָאֳכָל מָאֳכָלָה או מָאֳכֶלֶת מָאֳכָלִים מָאֳכָלוֹת

עתיד אָאֳכַל תָּאֳכַל תָּאָכְלִי יָאֳכַל תָּאֳכַל נָאֳכַל תָּאָכְלוּ תָּאֳכַלְנָה יָאָכְלוּ תָּאֳכַלְנָה. מקור הָאֳכֵל

§ ט. א) הֻפְעַל וְהָפְעַל יורו על קבלת הפעלה מבלי רצון הַפָּעוּל ודעתו, לכן יחסר בהם הצווי, כי אין מְצַוִּים לאדם על מה שאין בידו. אך הנפעל יורה לפעמים על קבלת הפעלה ברצון הַפָּעוּל, ואז יבוא בו צווי. ב) התמונה הראשית (דיא אייגענטליכע פאָרם) להוראת קבלת הפעלת היא תמונת הַנִּפְעַל, ותמונות הֻפְעַל וְהָפְעַל הן רק להרחבת השפה; ולכן מצאנו נפעלים רבים מקבלים גם פְּעֻלַּת הֻפְעַל וְהַהִפְעִיל, כמו רִפָּא נִרְפָּא (ירמיה נא, ט), פִּתִּיתַנִי וָאֶפָּת (שם כ, ז), מִלֵּט נִמְלַט; מַבְדִּיל נִבְדָּל, מַגִּישׁ נִגָּשׁ, מוֹתִיר נוֹתָר, מַזְהִיר נִזְהָר (יחזקאל ג, כא), אל תֵּחַת מפניהם פן אֲחִתְּךָ לפניהם (ירמיה א, יז), מַזְעִיק נִזְעָק, מַצִּיל נִצָּל, מַקְהִיל נִקְהָל, מַקְרִיב נִקְרָב, מַשְׁעִין נִשְׁעָן, מַשְׁאִיר נִשְׁאָר, ובלשון התלמוד מַזִּיק נִזָּק, מַקִּיף נִקָּף, מַכְנִיס נִכְנָס, מַפְקִיד נִפְקָד.

בִּנְיַן הִתְפַּעֵל

עבר הִתְמַכַּרְתִּי הִתְמַכַּרְתָּ ־כַּרְתְּ הִתְמַכֵּר (־כַּר) הִתְמַכְּרָה הִתְמַכַּרְנוּ הִתְמַכַּרְתֶּם ־תֶּן הִתְמַכְּרוּ. הִתְמַכָּרָה

בינוני מִתְמַכֵּר מִתְמַכֶּרֶת מִתְמַכְּרִים מִתְמַכְּרוֹת

עתיד אֶתְמַכֵּר (־כַּר) תִּתְמַכֵּר ־מַכְּרִי יִתְמַכֵּר תִּתְמַכֵּר נִתְמַכֵּר... צווי הִתְמַכֵּר הִתְמַכְּרִי הִתְמַכְּרוּ הִתְמַכֵּרְנָה

מקור ושם הפעל הִתְמַכֵּר. עם בכלם בְּהִתְמַכֵּר כְּהִתְמַכֵּר לְהִתְמַכֵּר מֵהִתְמַכֵּר

עבר הִשְׁתַּבַּרְתִּי הִשְׁתַּבַּרְתָּ הִשְׁתַּבַּרְתְּ הִשְׁתַּבֵּר הִשְׁתַּבְּרָה הִשְׁתַּבַּרְנוּ הִשְׁתַּבַּרְתֶּם ־תֶּן הִשְׁתַּבְּרוּ

בינוני מִשְׁתַּבֵּר מִשְׁתַּבֶּרֶת מִשְׁתַּבְּרִים מִשְׁתַּבְּרוֹת

עתיד אֶשְׁתַּבֵּר תִּשְׁתַּבֵּר תִּשְׁתַּבְּרִי יִשְׁתַּבֵּר תִּשְׁתַּבֵּר נִשְׁתַּבֵּר תִּשְׁתַּבְּרוּ ־בֵּרְנָה יִשְׁתַּבְּרוּ תִּשְׁתַּבֵּרְנָה

צווי הִשְׁתַּבֵּר הִשְׁתַּבְּרִי הִשְׁתַּבְּרוּ הִשְׁתַּבֵּרְנָה

מקור ושם הפעל הִשְׁתַּבֵּר. עם בכלם בְּהִשְׁתַּבֵּר כְּהִשְׁתַּבֵּר לְהִשְׁתַּבֵּר מֵהִשְׁתַּבֵּר

עבר הִצְטָרַפְתִּי הִצְטָרַפְתָּ הִצְטָרַפְתְּ הִצְטָרֵף הִצְטָרְפָה הִצְטָרַפְנוּ הִצְטָרַפְתֶּם ־תֶּן הִצְטָרְפוּ

בינוני מִצְטָרֵף מִצְטָרֶפֶת מִצְטָרְפִים מִצְטָרְפוֹת

עתיד אֶצְטָרֵף תִּצְטָרֵף תִּצְטָרְפִי יִצְטָרֵף תִּצְטָרֵף נִצְטָ־ תִּצְטָרְפוּ תִּצְטָרֵפְנָה... צווי הִצְטָרֵף הִצְטָרְפִי...

מקור ושם הפעל הִצְטָרֵף. עם בכלם בְּהִצְטָרֵף כְּהִצְטָרֵף לְהִצְטָרֵף מֵהִצְטָרֵף

עבר הִדַּבַּרְתִּי ־בַּרְתָּ ־בַּרְתְּ הִדַּבֵּר ־בְּרָה הִדַּבַּרְנוּ הִדַּבַּרְתֶּם ־תֶּן הִדַּבְּרוּ. בינוני מִדַּבֵּר מִדַּבֶּרֶת . . .

עתיד אֶדַּבֵּר תִּדַּבֵּר תִּדַּבְּרִי יִדַּבֵּר תִּדַּבֵּר נִדַּ־ תִּדַּבְּרוּ תִּדַּבֵּרְנָה... צווי הִדַּבֵּר הִדַּבְּרִי הִדַּבְּרוּ הִדַּבֵּרְנָה

מקור ושם הפעל הִדַּבֵּר. עם בכלם בְּהִדַּבֵּר כְּהִדַּבֵּר לְהִדַּבֵּר מֵהִדַּבֵּר

*) עם וָו המהפכת לעתיד — וְהֶאֱכַלְתִּי וְהֶאֱכַלְתָּ

חלק חמישי

§ מא. א) כאשר נחפוץ לספר שנעשו פעלות רבות בפעול אחר, מנהג הלשון שלא לשנות זכר שם הפעול אצל כל פעלה ופעלה, לאמר: קניתי לחם ופתותי את הלחם לפתים ואכלתי את הלחם, לקחתי בשר צליתי את הבשר באש ואטבל את הבשר בחרדל ואכל את הבשר, אך די לזכור שם הפעול אצל הפעל הראשון לבד, וליתר הפעלים תתחברנה אותיות הכנוים לרמז על הפעול ההוא, ונאמר: קניתי לחם ופתותיו לפתים ואכלתיו, לקחתי בשר צליתיו באש ואטבלהו בחרדל ואכלהו. ולפעמים תתחברנה אותיות הכנוים למלת את־ הבאה אחר הפעל, כמו זרעתי חטים ואקצר אותם, אפיתי לחם ואכל אותו. הכנוים האלה נקראים כנויי הפעול.

ב) הכנוים לא יתחברו רק לפעלים יוצאים, ורק לשלשת הבנינים הפועלים: קל פעל הפעיל, כמו שמרני שלחני השליכני; ולא לפעלים עומדים או לשלשת הבנינים הפעולים או לבנין התפעל.

ג) לגוף נסתר יתחברו עשרה כנוים, לגוף מדבר בעדו יתחברו שמונה כנוים, ולגוף נוכח יתחברו ששה כנוים, כאשר יבאר בלוח הכנוים.

לוח הכנוים

פקדתי. פקדתיך פקדתיך פקדתיו (־תיהו) פקדתיה פקדתיכם פקדתיכן פקדתים ־תין
פקדת. פקדתני פקדתו (־תהו) פקדתה פקדתנו פקדתם פקדתן
פקדת. פקדתני פקדתיו (־תיהו) פקדתיה פקדתנו פקדתים פקדתין
פקד. פקדני פקדך פקדך פקדו (־דהו) פקדה פקדנו פקדכם ־כן פקדם ־דן
פקדה. פקדתני פקדתך ־דתך ־דתהו (־דתו) ־דתה (־דתה) ־דתנו פקדתכם ־כן פקדתם ־דתן
פקדנו. פקדנוך פקדנוך פקדנוהו פקדנוה פקדנוכם פקדנוכן פקדנום פקדנון
פקדתם ־תן. פקדתוני פקדתוהו פקדתוה פקדתונו פקדתום פקדתון
פקדו. פקדוני פקדוך פקדוך פקדוהו פקדוה פקדונו פקדוכם פקדוכן פקדום פקדון

אפקד. אפקדך אפקדך אפקדהו (־דנו) אפקדה (־דנה) אפקדכם ־כן אפקדם ־דן
תפקד. תפקדני תפקדהו (־דנו) תפקדה (־דנה) תפקדנו תפקדם תפקדן
תפקדי. תפקדיני תפקדיהו תפקדיה תפקדינו תפקדים תפקדין
יפקד. יפקדני יפקדך יפקדך יפקדהו (־דנו) יפקדה (־דנה) יפקדנו יפקדכם ־כן יפקדם ־דן
תפקד. תפקדני תפקדך תפקדך תפקדהו (־דנו) תפקדה (־דנה) תפקדנו תפקדכם ־כן תפקדם ־דן
נפקד. נפקדך נפקדך נפקדהו (־דנו) נפקדה (־דנה) נפקדכם ־כן נפקדם ־דן
תפקדו ־קדנה. תפקדוני תפקדוהו תפקדוה תפקדונו תפקדום תפקדון
יפקדו. יפקדוני יפקדוך יפקדוך יפקדוהו ־דוה יפקדונו יפקדוכם ־כן יפקדום ־דון
תפקדנה. תפקדוני תפקדוך תפקדוך תפקדוהו ־דוה תפקדונו תפקדוכם ־כן תפקדום ־דון

אלבש. אלבשך אלבשך אלבשהו (־שנו) אלבשה (־שנה) אלבשכם ־כן אלבשם אלבשן
תלבש. תלבשני תלבשהו (־שנו) תלבשה (־שנה) תלבשנו תלבשם תלבשן
תלבשי. תלבשיני תלבשיהו תלבשיה תלבשינו תלבשים תלבשין
ילבש. ילבשני ילבשך ילבשך ־בשהו (־שנו) ילבשה (־שנה) ילבשנו ־בשכם ־כן ילבשם ־שן
תלבש. תלבשני ־בשך ־בשך ־בשהו (־שנו) ־בשה (־שנה) ־בשנו תלבשכם ־כן תלבשם ־שן
נלבש. נלבשך נלבשך נלבשהו (־שנו) נלבשה (־שנה) נלבשכם ־כן נלבשם ־שן
תלבשו ־בשנה. תלבשוני תלבשוהו תלבשוה תלבשונו תלבשום תלבשון
ילבשו. ילבשוני ילבשוך ילבשוך ילבשוהו ילבשוה ילבשונו ילבשוכם ילבשוכן ילבשום ־שן
תלבשנה. תלבשוני תלבשוך ־בשוך תלבשוהו תלבשוה תלבשונו תלבשוכם ־כן תלבשום ־שן

פָּקַד: פְּקָדַנִי פְּקָדָהוּ פְּקָדָהּ פְּקָדָנוּ פְּקָדָם ־דָן
פְּקָדִי. פְּקָדַנִי פְּקָדִיהוּ ־דִיהָ ־דִינוּ ־דִים ־דִין
פְּקָדוּ פְּקַדְנָה. פְּקָדוּנִי פְּקָדוּהוּ ־דוּהָ ־דוּנוּ...

לְבַשׁ. לְבָשַׁנִי לְבָשָׁהוּ לְבָשָׁהּ לְבָשָׁנוּ ־שָׁם ־שָׁן
לִבְשִׁי. לִבְשִׁינִי ־שִׁיהוּ ־שִׁיהָ לְבָשִׁינוּ ־שִׁים ־שִׁין
לִבְשׁוּ לְבַשְׁנָה. לְבָשׁוּנִי ־שׁוּהוּ ־שׁוּהָ ־שׁוּנוּ...

פְּקֹד. פָּקְדִי פָּקְדְךָ (פָּקְדֵךְ) פָּקְדֵךְ פָּקְדוֹ פָּקְדָהּ פָּקְדֵנוּ פְּקָדְכֶם ־כֶן (פָּקְדְכֶם ־כֶן) פָּקְדָם ־דָן

פּוֹקֵד. פּוֹקְדִי פּוֹקֶדְךָ פּוֹקְדֵךְ פּוֹקְדוֹ פּוֹקְדָהּ פּוֹקְדֵנוּ פּוֹקֶדְכֶם פּוֹקֶדְכֶן פּוֹקְדָם פּוֹקְדָן
פּוֹקְדִים. פּוֹקְדַי פּוֹקְדֶיךָ פּוֹקְדַיִךְ פּוֹקְדָיו פּוֹקְדֶיהָ פּוֹקְדֵינוּ פּוֹקְדֵיכֶם ־כֶן פּוֹקְדֵיהֶם ־הֶן
פּוֹקֶדֶת. פּוֹקַדְתִּי פּוֹקַדְתְּךָ פּוֹקַדְתֵּךְ פּוֹקַדְתּוֹ פּוֹקַדְתָּהּ פּוֹקַדְתֵּנוּ פּוֹקַדְתְּכֶם ־כֶן פּוֹקַדְתָּם ־תָן
פּוֹקְדוֹת. פּוֹקְדוֹתַי פּוֹקְדוֹתֶיךָ פּוֹקְדוֹתַיִךְ פּוֹקְדוֹתָיו ־תֶיהָ פּוֹקְדוֹתֵינוּ פּוֹקְדוֹתֵיכֶם ־כֶן...

פָּקוּד. פְּקוּדִי פְּקוּדְךָ פְּקוּדֵךְ פְּקוּדוֹ פְּקוּדָהּ פְּקוּדֵנוּ פְּקוּדְכֶם פְּקוּדְכֶן פְּקוּדָם פְּקוּדָן
פְּקוּדִים. פְּקוּדַי פְּקוּדֶיךָ פְּקוּדַיִךְ פְּקוּדָיו פְּקוּדֶיהָ פְּקוּדֵינוּ פְּקוּדֵיכֶם ־כֶן פְּקוּדֵיהֶם ־הֶן
פְּקוּדָה. פְּקוּדָתִי פְּקוּדָתְךָ פְּקוּדָתֵךְ פְּקוּדָתוֹ פְּקוּדָתָהּ פְּקוּדָתֵנוּ פְּקוּדַתְכֶם ־כֶן פְּקוּדָתָם ־תָן
פְּקוּדוֹת. פְּקוּדוֹתַי פְּקוּדוֹתֶיךָ פְּקוּדוֹתַיִךְ פְּקוּדוֹתָיו פְּקוּדוֹתֶיהָ פְּקוּדוֹתֵינוּ פְּקוּדוֹתֵיכֶם...

§ סב. כנויי שֵׁם הַפֹּעַל יכולים לְהִתְבָּאֵר בשני אופנים, לכנויי הַקּוֹנֶה, וטעם פָּקְדִי (מיין דענקען), ולכנויי הַפָּעוּל, וטעם פָּקְדֵנִי (מיך דענקען). והמדקדק ר׳ יהודה ייטעלס כתב באחד ממכתביו בְּרְאוֹתֵךְ הולך תחת בִּרְאוֹתִי אוֹתָךְ, הרכיב כנוי על כנוי, אמנם קצור נאה הוא בשפת עבר, אך לא מצאנו דוגמתו בכתבי הקדש.

§ סג. גם מלות הטעם הדורשות אחריהן שֵׁם, תִּתְחַבֵּרְנָה עם הכנוים לִרְמֹז על הַשֵּׁם המצטרף אליהן, כמו אֵת אַיֵּה אֵצֶל אַחַר אודות אֶל אֵין בִּלְתִּי בַּעֲבוּר בִּלְעֲדֵי בְּעַד בִּגְלַל בֵּין זוּלַת כֹּל לִפְנֵי לְמַעַן לִקְרַאת לְעֻמַּת מִן נֶגֶד נֹכַח עַד עִם עַל עוֹד תַּחַת, בְּחִבּוּרָן עם הכנוים: אֵת להוראת עִם, אִתִּי אִתְּךָ אִתָּךְ אִתּוֹ אִתָּהּ אִתָּנוּ אִתְּכֶם אִתְּכֶן אִתָּם אִתָּן. אֵת להוראת הַפָּעוּל, אוֹתִי אוֹתְךָ אוֹתָךְ אוֹתוֹ אוֹתָהּ אוֹתָנוּ אֶתְכֶם אֶתְכֶן אוֹתָם אוֹתָן. אַיֵּה, אֵי (כנטית משקל פַּל דַּי, ושוגים ומנקדים אַיֶּכֶם). אֵצֶל, אֶצְלִי אֶצְלְךָ... (נוטה כמשקל פֵּעֶל). אַחַר, אַחֲרֵי, אַחֲרַי אַחֲרֶיךָ ־רַיִךְ אַחֲרָיו ־רֶיהָ אַחֲרֵינוּ אַחֲרֵיכֶם ־כֶן אַחֲרֵיהֶם ־הֶן. אוֹדוֹת, אוֹדוֹתַי אוֹדוֹתֶיךָ אוֹדוֹתַיִךְ אוֹדוֹתָיו אוֹדוֹתֶיהָ אוֹדוֹתֵינוּ אוֹדוֹתֵיכֶם ־כֶן אוֹדוֹתֵיהֶם ־הֶן. אֶל, אֱלֵי, אֵלַי אֵלֶיךָ אֵלַיִךְ אֵלָיו אֵלֶיהָ אֵלֵינוּ אֲלֵיכֶם ־כֶן אֲלֵיהֶם ־הֶן. אֵין (תמיד לפני שֵׁם או בֵּינוֹנִי) אֵינֶנִּי אֵינְךָ אֵינֵךְ אֵינֶנּוּ אֵינֶנָּה אֵינֶנּוּ אֵינְכֶם אֵינְכֶן אֵינָם אֵינָן. בִּלְתִּי, בִּלְתִּי בִּלְתְּךָ בִּלְתֵּךְ בִּלְתּוֹ בִּלְתָּהּ בִּלְתֵּנוּ בִּלְתְּכֶם ־כֶן בִּלְתָּם בִּלְתָּן. בַּעֲבוּר, בַּעֲבוּרִי בַּעֲבוּרְךָ בַּעֲבוּרֵךְ בַּעֲבוּרוֹ בַּעֲבוּרָהּ בַּעֲבוּרֵנוּ בַּעֲבוּרְכֶם ־כֶן בַּעֲבוּרָם ־רָן. בִּלְעֲדֵי, בִּלְעָדַי בִּלְעָדֶיךָ בִּלְעָדַיִךְ בִּלְעָדָיו ־דֶיהָ ־דֵינוּ בִּלְעֲדֵיכֶם ־כֶן בִּלְעֲדֵיהֶם ־הֶן. מִבַּלְעֲדֵי, מִבַּלְעָדַי מִבַּלְעָדֶיךָ... בְּעַד, בַּעֲדִי בַּעַדְךָ בַּעֲדֵךְ בַּעֲדוֹ בַּעֲדָהּ בַּעֲדֵנוּ בַּעַדְכֶם בַּעַדְכֶן בַּעֲדָם בַּעֲדָן. בִּגְלַל, בִּגְלָלִי בִּגְלָלְךָ (נוטה כמשקל פְּעָל א). בֵּין, בֵּינִי בֵּינְךָ בֵּינֵךְ בֵּינוֹ בֵּינָהּ בֵּינֵנוּ בֵּינְכֶם ־כֶן בֵּינָם בֵּינָן. ונמצא גם בֵּינֵינוּ בֵּינֵיכֶם ־כֶן בֵּינֵיהֶם ־הֶן. ונמצא גם בֵּינוֹת בֵּינוֹתֵינוּ בֵּינוֹתָם. זוּלַת, זוּלָתִי זוּלָתְךָ זוּלָתֵךְ זוּלָתוֹ זוּלָתָהּ זוּלָתֵנוּ זוּלַתְכֶם ־כֶן זוּלָתָם ־תָן. כֹּל, כָּל־, כֻּלִּי כֻּלְּךָ כֻּלֵּךְ כֻּלּוֹ כֻּלָּהּ כֻּלָּנוּ כֻּלְּכֶם כֻּלְּכֶן כֻּלָּם כֻּלָּן (כנטית משקל פֹּל עֹז). לִפְנֵי, לְפָנַי לְפָנֶיךָ לְפָנַיִךְ לְפָנָיו לְפָנֶיהָ לְפָנֵינוּ . . . (כנטית משקל פֵּאָה). לְמַעַן, לְמַעֲנִי לְמַעַנְךָ לְמַעֲנֵךְ לְמַעֲנוֹ לְמַעֲנָהּ לְמַעֲנֵנוּ לְמַעַנְכֶם ־כֶן לְמַעֲנָם ־נָן. לִקְרַאת, לִקְרָאתִי לִקְרָאתְךָ לִקְרָאתֵךְ לִקְרָאתוֹ לִקְרָאתָהּ לִקְרָאתֵנוּ לִקְרַאתְכֶם ־כֶן לִקְרָאתָם ־תָן. לְעֻמַּת, לְעֻמָּתִי לְעֻמָּתְךָ לְעֻמָּתֵךְ לְעֻמָּתוֹ לְעֻמָּתָהּ לְעֻמָּתֵנוּ לְעֻמַּתְכֶם ־כֶן לְעֻמָּתָם ־תָן. מִן, מִמֶּנִּי מִמְּךָ מִמֵּךְ מִמֶּנּוּ מִמֶּנָּה מִמֶּנּוּ מִכֶּם מִכֶּן מֵהֶם מֵהֶן. נֶגֶד, נֶגְדִּי נֶגְדְּךָ נֶגְדֵּךְ נֶגְדּוֹ נֶגְדָּהּ נֶגְדֵּנוּ נֶגְדְּכֶם ־כֶן נֶגְדָּם ־דָן. נֹכַח, נִכְחִי נִכְחֲךָ נִכְחֵךְ נִכְחוֹ נִכְחָהּ נִכְחֵנוּ נִכְחֲכֶם ־כֶן נִכְחָם ־חָן. עַד, עָדַי, עָדַי עָדֶיךָ עָדַיִךְ עָדָיו עָדֶיהָ עָדֵינוּ עֲדֵיכֶם ־כֶן ־הֶם ־הֶן.

עִם, עִמִּי (עִמָּדִי) עִמְּךָ עִמָּךְ עִמּוֹ עִמָּהּ עִמָּנוּ עִמָּכֶם ־כֶן ־הֶם ־הֶן (עִמָּם עִמָּן). עַל, עָלַי, עָלַי עָלֶיךָ... (נוסח כמו עַד). עוֹד, עוֹדִי (עוֹדֶנִּי) עוֹדְךָ עוֹדֵךְ עוֹדֶנּוּ עוֹדֶנָּה עוֹדֵנוּ עוֹדְכֶם עוֹדְכֶן עוֹדָם עוֹדָן. תַּחַת, תַּחְתַּי תַּחְתֶּיךָ תַּחְתַּיִךְ... (נוסח כמו אַחַר).

§ מד. אותיות משה וכלב מְשַׁמְּשׁוֹת בראש המלה. הַמֵּם, נגזרת ממלת מִן, ותנועתה חיריק קטן ואחריו דגש להשלים את הנון (§ טו, ז) כמו שְׂטֵה מִכֶּסֶל. — הַשִּׁין, נגזרת ממלת אֲשֶׁר, ותנועתה סגל ואחריו דגש להשלים הריש, כמו שֶׁנִּכְבָה לו. — הַהֵא, א) תשמש בראש שֵׁם כְּלָלִי נִפְרָד (§ כג, ג) אם הַשֵּׁם יָדוּעַ במאמר מאשר נזכר לפניו או מאשר יְבֹאַר לאחריו, כמו ויטע ה' גַּן בעדן וישם בתוך הַגָּן (נזכר לפניו) את הָאָדָם (יְבֹאַר לאחריו) אשר יצר. או שהוא נִכָּר לָרַבִּים, כמו הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ נבראו, הֶחָכָם עיניו בראשו וְהַכְּסִיל בחשך הולך; הַהֵא הזאת נקראת הֵא הַיְדִיעָה. ב) תשמש לִקְרִיאָה (אנרופונג), כמו הַנְּעָרִים! גֹּשׁוּ הֵנָּה, בן מי אתה הַנַּעַר! תנועת הֵא הַיְדִיעָה וְהַקְּרִיאָה פתח ואחריו דגש (וראה § טו, ו ובהערה למשקל פָּעֵל א). ג) תשמש לְשְׁאֵלָה וּלְתִמָּהוֹן, כמו הֲלָמַדְתָּ? הֲשָׁבַרְתָּ? הֲיִמָּלֵט עושה רע? הֲיִפָּלֵא מה' דָּבָר? תנועת הַהֵא הזאת הטף פתח, ולפני שוא או אות אהחע ישתנה לפתח, כמו הַאַתָּה זה רעי? הַאִישׁ כמוך יִסָּכֵל? הַבְּדֶרֶךְ רשעים תלך? — הַוָּו, משמשת לְחַבֵּר פעלים או שמות או מלות הטעם, כמו רְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן אִכְלוּ וּשְׁתוּ כִּי יֵשׁ וָיֵשׁ, ומהפכת פעל עבר לעתיד (§ ז, י) ופעל עתיד לעבר כמו יֹאמַר וַיֹּאמֶר. נִקּוּד וָו הַחִבּוּר והמהפכת לעתיד שוא, ולפני שוא או אות בומפ ישתנה השוא לשורוק, כמו וּבְאֵר (מלבד וְהָיָה וֶהְיֵה וִהְיוּ וִחְיוּ) וּבֵן וּמֵת וּפֵר. ולפני נגינה מפסקת ישתנה לקמץ, כמו: וְקֹר וָחֹם וְקַיִץ וָחֹרֶף וְיוֹם וָלַיְלָה לא ישבותו, מִי וָמִי. — הַכָּף, נגזרת ממלת כְּמוֹ. הַלָּמֶד, נגזרת ממלת אֶל. הַבֵּית, מורה (אין, מיט, מיטטעלסט, פיר, אן); נִקּוּדָן שְׁוָא, כמו: כְּדָבָר לְדָבָר בְּדָבָר, ולפני שוא ישתנה שְׁוָאָן לחיריק, כמו: כִּבְאֵר לִבְאֵר בִּבְאֵר, ולפני חָטֵף ישתנה לתנועת הַחָטֵף, כמו: כַּאֲשֶׁר לַאֲשֶׁד בַּאֲשֶׁר כֶּאֱמֶת לֶאֱמֶת בֶּאֱמֶת כָּאֳנִי לָאֳנִי בָּאֳנִי, וכן הוא גם משפט הַוָּו, כמו: וַאֲשֶׁר וֶאֱמֶת וָאֳנִי, ולפני יוד שואית ישתנה להיריק גדול והיוד נח נסתר, כמו: וִימֵי כִּימֵי לִימֵי בִּימֵי. —

§ מה. א) אותיות בכלם שו תִּקְדַּמְנָה בְּשִׁמּוּשָׁן להא הידיעה, כמו בַּהַשָּׁמַיִם כַּהַשָּׁמַיִם לְהַשָּׁמַיִם מֵהַשָּׁמַיִם... וברוב פעמים תסור ההא מן המלה ותנועתה נֶעְתֶּקֶת על אותיות בכל שלפניה, כמו בַּשָּׁמַיִם כַּשָּׁמַיִם לַשָּׁמַיִם (§ י, ה). ב) הא הַשְּׁאֵלָה וְהַתִּמָּהוֹן תִּקְדַּם לאותיות בכלם, כמו: הַבְחַיֶּיךָ תִּבְטַח? הֲכִימֵי אֱלוֹהַּ יָמֶיךָ? הַלְאִישׁ כָּמוֹךָ רֶשַׁע? הֲמִמְּךָ עָשִׂיתָ זאת? — ג) השם לא יִסָּמֵךְ על אותיות בכלם המשמשות, לאמר, שְׁכוּנֵי בָּאֳהָלִים; או על מלת הטעם, לאמר, הוֹלְכֵי עַל דָּרֶךְ. ד) לפעמים תשמשנה שתי אותיות בכלם זו על זו, כמו כְּבָרִאשׁוֹנָה כְּבַתְּחִלָּה לְמִיּוֹם.

§ מו. גם אותיות כלב תִּתְחַבֵּרְנָה עם הכנוים. הַכָּף, כָּמוֹנִי כָּמוֹךָ כָּמוֹךְ כָּמוֹהוּ כָּמוֹהָ כָּמוֹנוּ כְּמוֹכֶם כְּמוֹכֶן כְּמוֹהֶם כְּמוֹהֶן (כָּכֶם כָּכֶן כָּהֶם כָּהֵן). הַלָּמֶד, לִי לְךָ לָךְ לוֹ לָהּ לָנוּ לָכֶם לָכֶן לָהֶם לָהֶן. הַבֵּית, בִּי בְּךָ בָּךְ בּוֹ בָּהּ בָּנוּ בָּכֶם בָּכֶן בָּהֶם בָּהֶן.

כשיקום בבוקר יאמר:

מודה אני לפניך מלך חי וקי
שהחזרת בי נשמתי בחמלה
רבה אמונתך:

כשלובש ציצית יאמר:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר
קדשנו במצותיו וצונו על מצות ציצת:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתהא חשובה
מצות ציצת לפניך כאלו קימתיה בכל פרטיה
ודקדוקיה וכונותיה ותרי"ג מצות התלוים בה אמן סלה:

סדר לבישת טלית גדול

בשעת בדיקת ציצית של טלית גדול קודם ברכתו יאמר אלו פסוקים:

ברכי נפשי את יי יי אלהי גדלת מאד הוד והדר
לבשת: עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה:

וקודם עטיפת טלית גדול יאמר זה:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה
ביחודא שלים בשם כל ישראל. הריני מתעטף גופי בציצת כן
תתעטף נשמתי ורמ"ח אברי ושס"ה גידי באור הציצת העולה תרי"ג וכשם
שאני מתכסה בטלית בעולם הזה כך אזכה לחלוקא דרבנן ולטלית נאה
לעולם הבא בגן עדן. ועל ידי מצות ציצת תנצל נפשי ורוחי ונשמתי ותפלתי
מן החיצונים והטלית יפרוש כנפיו עליהם ויצילם כנשר יעיר קנו על גוזליו
ירחף ותהא חשובה מצות ציצת לפני הקדוש ברוך הוא כאלו קימתיה בכל
פרטיה ודקדוקיה וכונותיה ותרי"ג מצות התלוים בה אמן סלה:

ויברך קודם עטיפתו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו
במצותיו וצונו להתעטף בציצת:

ויכסה ראשו בטלית ויאמר ד' פסוקים אלו :

מַה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן : יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם : כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר : מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי לֵב :

קודם הנחת תפלין יאמר זה :

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ לְיַחֵד שֵׁם י״ה בו״ה בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הִנְנִי מְכַוֵּן בְּהַנָּחַת תְּפִלִּין לְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאִי שֶׁצִּוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ וְהֵם אַרְבַּע פַּרְשִׁיּוֹת אֵלּוּ. שְׁמַע. וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ. קַדֶּשׁ. וְהָיָה כִּי יְבִאֲךָ. שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִחוּדוֹ וְאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בָּעוֹלָם וְשֶׁנִּזְכּוֹר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם. וַאֲשֶׁר לוֹ הַכֹּחַ וְהַמֶּמְשָׁלָה בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנוֹ. וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ עַל הַיָּד לְזִכְרוֹן זְרוֹעַ הַנְּטוּיָה וְשֶׁהִיא נֶגֶד הַלֵּב לְשַׁעְבֵּד בָּזֶה תַּאֲוֹת וּמַחְשְׁבוֹת לִבֵּנוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְעַל הָרֹאשׁ נֶגֶד הַמּוֹחַ שֶׁהַנְּשָׁמָה שֶׁבְּמוֹחִי עִם שְׁאָר חוּשַׁי וְכֹחוֹתַי כֻּלָּם יִהְיוּ מְשֻׁעְבָּדִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וּמִשֶּׁפַע מִצְוַת תְּפִלִּין יִתְמַשֵּׁךְ עָלַי לִהְיוֹת לִי חַיִּים אֲרוּכִים וְשֶׁפַע קֹדֶשׁ וּמַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּלִי הִרְהוּר חֵטְא וְעָוֹן כְּלָל וְשֶׁלֹּא יְפַתֵּנוּ וְלֹא יִתְגָּרֶה בָּנוּ יֵצֶר הָרָע וְיַנִּיחֵנוּ לַעֲבוֹד אֶת יְיָ כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבֵנוּ. וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה מִצְוַת הַנָּחַת תְּפִלִּין לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּאִלּוּ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכַוָּנוֹתֶיהָ וְתַרְיַ״ג מִצְוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ אָמֵן סֶלָה :

יניח תפלה על יד שמאל על בשר הגבוה בזרועו . וקודם הקשירה יברך :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין :

ותיכף יכרוך ז' כריכות על הזרוע . ואח״כ יניח תפלין של ראש וקודם שמהדק יברך :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת תְּפִלִּין :

ותיכף יאמר בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

וּמֵחָכְמָתְךָ אֵל עֶלְיוֹן תַּאֲצִיל עָלַי. וּמִבִּינָתְךָ תְּבִינֵנִי. וּבְחַסְדְּךָ תַּגְדִּיל עָלַי. וּבִגְבוּרָתְךָ תַּצְמִית אֹיְבַי וְקָמַי. וְשֶׁמֶן הַטּוֹב תָּרִיק עַל שִׁבְעָה קְנֵי הַמְּנוֹרָה. לְהַשְׁפִּיעַ טוּבְךָ לִבְרִיּוֹתֶיךָ : פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן :

ואח״כ יכרוך שלש כריכות על האצבע האמצעי ויאמר פסוקים אלו :

וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם : וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים : וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת יְיָ :

לאחר הנחת תפלין יאמר זה:

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: קַדֶּשׁ לִי כָל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְיָ אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ: הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: וְהָיָה כִי יְבִיאֲךָ יְיָ אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ וְעָבַדְתָּ אֶת הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצֹּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַייָ: מַצּוֹת יֵאָכֵל אֵת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל גְּבֻלֶךָ: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם: וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְיָ בְּפִיךָ כִּי בְּיָד חֲזָקָה הוֹצִאֲךָ יְיָ מִמִּצְרָיִם: וְשָׁמַרְתָּ אֶת הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָהּ מִיָּמִים יָמִימָה: וְהָיָה כִּי יְבִאֲךָ יְיָ אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ וְלַאֲבֹתֶיךָ וּנְתָנָהּ לָךְ: וְהַעֲבַרְתָּ כָל פֶּטֶר רֶחֶם לַייָ וְכָל פֶּטֶר שֶׁגֶר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזְּכָרִים לַייָ: וְכָל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה: וְהָיָה כִּי יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: וַיְהִי כִּי הִקְשָׁה פַרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהֲרֹג יְיָ כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר אָדָם וְעַד בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל כֵּן אֲנִי זֹבֵחַ לַייָ כָּל פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל בְּכוֹר בָּנַי אֶפְדֶּה: וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרָיִם:

תפלת שחרית

מַה טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל: וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ: יְיָ אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: וַאֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה וְאֶכְרָעָה אֶבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עֹשִׂי: וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ

יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ. בְּטֶרֶם[א]
כָּל יְצִיר[ב] נִבְרָא: לְעֵת נַעֲשָׂה[ג]
בְחֶפְצוֹ כֹּל. אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת[ד] הַכֹּל. לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ
נוֹרָא: וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה. וְהוּא
יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין
שֵׁנִי. לְהַמְשִׁיל[ה] לוֹ לְהַחְבִּירָה[ו]: בְּלִי[ז]
רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית[ח]. וְלוֹ הָעֹז
וְהַמִּשְׂרָה[ט]: וְהוּא אֵלִי וְחַי גֹּאֲלִי
וְצוּר חֶבְלִי[י] בְּעֵת צָרָה: וְהוּא נִסִּי[כ]
וּמָנוֹס[ל] לִי. מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא:
בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי. בְּעֵת אִישַׁן
וְאָעִירָה: וְעִם רוּחִי גְּוִיָּתִי[מ]. יְיָ לִי
וְלֹא אִירָא:

א) קודם. ב) כמו כיצירה. ג) ל' תיקון ושלמות מלאכה. ד) ואחרי שכלה הבריאה. ה) ל' דמיון. ו) ל' דבוק. ז) כמו כל
ח) קץ וסוף. ט) ענין ממשלה. י) חלקי. כ) מרוממי. ל) מקום לנוס. מ) כמו גופי.

יגדל אלהים חי וישתבח(א). נמצא ואין עת אל מציאותו: אחד ואין יחיד כיחודו. נעלם(ב) וגם אין סוף לאחדותו(ג): אין לו דמות(ד) הגוף ואינו גוף. לא נערוך(ה) אליו קדשתו: קדמון(ו) לכל דבר אשר נברא. ראשון ואין ראשית לראשיתו: הנו(ז) אדון עולם לכל נוצר(ח). יורה(ט) גדלתו ומלכותו: שפע(י) נבואתו נתנו. אל אנשי סגלתו ותפארתו: לא קם בישראל כמשה עוד. נביא ומביט(כ) את תמונתו: תורת אמת נתן לעמו אל. על יד נביאו נאמן ביתו: לא יחליף(ל) האל ולא ימיר(ל) דתו. לעולמים לזולתו: צופה(מ) ויודע סתרינו. מביט לסוף דבר בקדמתו: גומל לאיש חסד כמפעלו. נותן לרשע רע כרשעתו: ישלח לקץ הימין(נ) משיחנו. לפדות מחכי קץ ישועתו: מתים יחיה אל ברב חסדו: ברוך עדי עד שם תהלתו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת(ס) ידים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר את האדם בחכמה וברא בו נקבים

א) לשון שבח. ב) נסתר. ג) כמו ליחודו. ד) ל' דמיון. ה) ענינו דמיון והשואה. ו) ראשון. ז) הנה הוא. ח) כמו נברא. ט) מלמד ומורה. י) ל' רבוי והמון. כ) ענינו ראיה. ל) ענינו תמורה וחלוף. מ) הוא רואה. נ) כמו הימים. ס) הוא ל' רחיצה.

נקבים חלולים[א] חלולים גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם אי אפשר להתקים ולעמוד לפניך: ברוך אתה יי רופא כל בשר ומפליא לעשות:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה: והערב[ב] נא יהוה אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפי עמך בית ישראל ונהיה אנחנו וצאצאינו[ג] וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה: ברוך אתה יי המלמד תורה לעמו ישראל:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו: ברוך אתה יי נותן התורה:

יברכך יי וישמרך: יאר יי | פניו אליך ויחנך: ישא יי | פניו אליך וישם לך שלום:

אלו דברים שאין להם שעור הפאה והבכורים והראיון[ד] וגמילות חסדים ותלמוד תורה: אלו דברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרן קימת לעולם הבא ואלו הן כבוד אב ואם וגמילות חסדים והשכמת בית המדרש שחרית וערבית והכנסת ארחים ובקור[ה] חולים והכנסת כלה ולוית המת ועיון[ו] תפלה והבאת שלום בין אדם לחברו ותלמוד תורה כנגד כלם:

אלהי · נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה[ז] אתה נפחתה[ח]

א) אברים החלולים לב וכבד וכדומה . ב) המתק נא . ג) היינו אבות ובנים ובני בנים . ד) ולראות פני ה' בקרבן המקרא עולת ראיה בלש פעמים בשנה . ה) ענין דרישה . ו) לכון מחשבה . ז) כמו יוצר הוהב . ח) כמו נפחת הותם

כי ואתה משמרה בקרבי ואתה עתיד לטלה ממני ולהחזירה בי לעתיד לבא. כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי רבון כל המעשים אדון כל הנשמות: ברוך אתה יי המחזיר נשמות לפגרים[א] מתים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר נתן לשכוי[ב] בינה להבחין[ג] בין יום ובין לילה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שלא עשני[ד] גוי:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שלא עשני עבד:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שלא עשני אשה:

ווייבער זאגען ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשני כרצונו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם פוקח[ה] עורים[ו]:

א) כמו גופים בטלים ממלאכתם ושובתים מתנועתם, מל׳ אשר פגרו מעבור (ש״א ל) ובטייטש ה׳ מס׳ נמיסה וגם מרמז לתחה״מ. ב) לתרנגול. ג) להבחין. ד) ברא אותי. ה) ו) פותח את עין כסומא נראית.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר(א) אֲסוּרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף(ב) כְּפוּפִים(ג):

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע(ד) הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִּי כָּל צָרְכִּי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמֵּכִין מִצְעֲדֵי(ה) גָבֶר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר(ו) יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ

א) ענינו התרה ופתיחה. ב) מרים ומקים. ג) נכנעים. ד) ענינו שטיחת הארץ צפה על התהום. ה) פסיעות. ו) חוגר.

העולם עוטר[א] ישראל בתפארה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הנותן ליעף[ב] כח:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המעביר שנה[ד] מעיני ותנומה[ג] מעפעפי[ה]: ויהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתרגילנו[ו] בתורתך ודבקנו[ז] במצותיך ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עברה ועון ולא לידי נסיון ולא לידי בזיון ואל תשלט[ח] בנו יצר הרע והרחיקנו מאדם רע ומחבר רע ודבקנו ביצר הטוב ובמעשים טובים וכוף[ט] את יצרנו להשתעבד[י] לך ותננו היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו ותגמלנו חסדים טובים: ברוך אתה יי גומל חסדים טובים לעמו ישראל:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתצילני היום ובכל יום מעזי פנים ומעזות פנים מאדם רע ומחבר רע ומשכן רע ומפגע רע ומשטן המשחית מדין קשה ומבעל דין קשה בין שהוא בן ברית ובין שאינו בן ברית:

אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרון טוב לפניך ופקדנו בפקדת ישועה ורחמים משמי[כ] שמי קדם וזכר לנו יי אלהינו אהבת הקדמונים אברהם יצחק וישראל עבדיך את הברית ואת החסד ואת השבועה

א) מקיף ומכתיר. ב) כמו לעיף והוא לשון לאות ויגיעה. ג) תנומה חזקה. ד) שנה קלה. ה) מנבוט עיני. ו) לשון חסן למוד. ז) לשון חבור. ח) ענינו ממשלה. ט) הכנע והשפל. י) להמסר ולהכנע לך כעבד נאמן לעשות מצותיך. כ) משמים.

שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְאֶת הָעֲקֵדָה(א) שֶׁעָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ
עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה(ב) אֶת אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת
בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ אֶת יִצְחָק וְלֶךְ לְךָ אֶל אֶרֶץ
הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר
אֵלֶיךָ: וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ(ג) אֶת חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת
שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע(ד) עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא
אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחֹק: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם
אֶל נְעָרָיו שְׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד
כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת עֲצֵי
הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת הָאֵשׁ וְאֶת
הַמַּאֲכֶלֶת(ה) וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם
אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ
וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה
לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ
וַיַּעֲרֹךְ(ו) אֶת הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל
הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת
הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ מִן
הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר אַל
תִּשְׁלַח(ז) יָדְךָ אֶל הַנַּעַר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה(ח) כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי
כִּי יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ(ט) אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ מִמֶּנִּי:
וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ
בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאַיִל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת

א) ל׳ קשור . ב) נתן אותו אם לבו נכון עמו . ג) אסר את האוכף על החמור . ד) ענינו חתיכה ופליחה . ה) סכין של שחיטה
ו) סידר את העצים במערכה . ז) לשון הושטה ופשוט . ח) הוא לתכלית המועט . ט) ענינו מניעה ועצירה .

נוֹ: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא יְיָ יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר
הַיּוֹם בְּהַר יְיָ יֵרָאֶה: וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְיָ אֶל אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן
הַשָּׁמָיִם: וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם[א] יְיָ כִּי יַעַן[ב] אֲשֶׁר עָשִׂיתָ
אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידֶךָ: כִּי בָרֵךְ
אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל[ג]
אֲשֶׁר עַל שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו: וְהִתְבָּרְכוּ
בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי: וַיָּשָׁב
אַבְרָהָם אֶל נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל בְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשֶׁב
אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּזְכָּר לָנוּ
בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ כְּמוֹ שֶׁכָּבַשׁ אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת רַחֲמָיו מִבֶּן יְחִידוֹ
וְרָצָה לִשְׁחוֹט אוֹתוֹ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ
וְיָגֹלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ וְתִכָּנֵס אִתָּנוּ לִפְנִים מִשּׁוּרַת דִּינֶךָ וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ
מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמֵאַרְצְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ
עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ. כָּאָמוּר וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק
וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יְרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּבַגָּלוּי וּמוֹדֶה עַל
הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים. מָה אֲנַחְנוּ מֶה חַיֵּינוּ מֶה חַסְדֵּנוּ מַה
צִּדְקוֹתֵינוּ מַה יְּשׁוּעָתֵנוּ מַה כֹּחֵנוּ מַה גְּבוּרָתֵנוּ
מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא
כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן[ד] לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ
וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע[ה] וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל[ו] כִּי רוֹב

א) שפרך דער. ב) כמו בגלל, בעבור. ג) הוא עפר דק. ד) כמו לנעדר ואפס כאן יש. ה) ענין מושג בחכמה ובלמוד. ו) ענין התהכמות.

מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ. בְּנֵי אַבְרָהָם אֹהַבְךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לּוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה. זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלָתֵת שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ: אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים[ב] וּמַעֲרִיבִים[ג] עֶרֶב וָבֹקֶר וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל יוֹם:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

אַתָּה הוּא עַד[ד] שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא. קַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ וְקַדֵּשׁ

א) ל׳ תוספת ויתרון. ב) כמו מקדימים. ג) פירש ליתר הכן קדימס. ד) קדם.

[א]ת שמך בעולמך ובישועתך
[תשי]רים ותגביה קרננו[א] : ברוך אתה
יי מקדש את שמך ברבים :

אתה הוא יי אלהינו בשמים ובארץ ובשמי
השמים העליונים . אמת אתה הוא
ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין אלהים:
קבץ קויך[ב] מארבע כנפות הארץ . יכירו וידעו
כל באי עולם כי אתה הוא האלהים לבדך לכל
ממלכות הארץ . אתה עשית את השמים ואת
הארץ את הים ואת כל אשר בם ומי בכל מעשה
ידיך בעליונים או בתחתונים שיאמר לך מה
תעשה . אבינו שבשמים עשה עמנו חסד בעבור
שמך הגדול שנקרא עלינו וקים לנו יי אלהינו מה
שכתוב בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי[ג]
אתכם כי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל עמי
הארץ בשובי את שבותיכם[ד] לעיניכם אמר יי :
[וי]דבר יי אל משה לאמר : ועשית כיור[ה] נחשת וכנו[ו]
נחשת לרחצה[ז] ונתת אתו בין אהל מועד ובין
המזבח ונתת שמה מים : ורחצו אהרן ובניו ממנו את
ידיהם ואת רגליהם : בבאם אל אהל מועד[ח] ירחצו מים
[ו]לא ימתו או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אשה[ט]

א) אלז נופף גדולה וממשלה . ב) כמתכים לך . ג) עפיע חסיפס . ד) עפיע גלויותיכם . ה) כלי כמו דוד גרחוט :
ו) יסוד וכנים . ז) גרחוץ . ח) מקום מוכן לקבוץ ישראל לעבודה ולתפלה . ט) קרבן כשרף ע״ג המזבח .

ליי: ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדרתם:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתרחם עלינו ותמחל לנו על כל חטאתינו ותכפר(א) לנו את כל עונותינו ותסלח לכל פשעינו ותבנה בית המקדש במהרה בימינו ונקריב לפניך קרבן התמיד שיכפר בעדנו כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

וידבר יי אל משה לאמר: צו את בני ישראל ואמרת אלהם את קרבני לחמי(ב) לאשי ריח ניחחי(ג) תשמרו להקריב לי במועדו(ד): ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו ליי כבשים בני שנה תמימם שנים ליום עלה תמיד: את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים(ה): ועשירית האיפה(ו) סלת למנחה(ז) בלולה(ח) בשמן כתית(ט) רביעת ההין(י): עלת תמיד העשיה בהר סיני לריח ניחח אשה ליי: ונסכו(כ) רביעת ההין לכבש האחד בקדש(ל) הסך(מ) נסך שכר(נ) ליי: ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנחת הבקר וכנסכו תעשה אשה ריח ניחח ליי:

ושחט אתו על ירך(ס) המזבח צפנה לפני יי וזרקו(ע) בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא אמירה זו חשובה ומקבלת ומרצה לפניך כאלו הקרבנו קרבן התמיד במועדו ובמקומו וכהלכתו:

אתה הוא יי אלהינו שהקטירו אבותינו לפניך את קטרת הסמים(פ)

א) לשון כפרת חטא. ב) הלב חימורים הנקטרים. ג) ריח של נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני. ד) בזמנו. ה) מחצות ולמעלה קרוי בין הערבים (יעב"ץ). ו) היא מדת יבש והוא מ"ג ביצים וחומש ביצה. ז) ל' מתן. ח) לשון עירוב. ט) טחון ושחוק. י) שלשה לוגין, כי ההין י"ב לוגין. כ) ל' יציקה. ל) במקום הקדש. מ) ל' יציקה. נ) חמר יין המשכר פרט ליין מגתו. ס) על צד המזבח. ע) לשון הזיה והשלכה. פ) הם מיני עשב ומחים.

בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל יַד מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה קַח לְךָ סַמִּים נָטָף[א] וּשְׁחֵלֶת[ב] וְחֶלְבְּנָה[ג] סַמִּים וּלְבֹנָה[ד] זַכָּה[ה] בַּד בְּבַד[ו] יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֹקַח[ז] מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ[ח] מְמֻלָּח[ט] טָהוֹר קֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ[י] מִמֶּנָּה הָדֵק[כ] וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת[ל] בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד[מ] לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ[נ] אֶת הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה[ס]: וּבְהַעֲלֹת[ע] אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְיָ לְדֹרֹתֵיכֶם:

תָּנוּ רַבָּנָן פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת כֵּיצַד. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה מָנִים הָיוּ בָהּ. שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחַמָּה. מָנֶה לְכָל יוֹם פְּרַס בְּשַׁחֲרִית וּפְרַס בֵּין הָעַרְבַּיִם וּשְׁלֹשָׁה מָנִים יְתֵרִים שֶׁמֵּהֶם מַכְנִיס כֹּהֵן גָּדוֹל מְלֹא חָפְנָיו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וּמַחֲזִירָם לְמַכְתֶּשֶׁת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים. וְשׁוֹחֲקָן יָפֶה יָפֶה כְּדֵי שֶׁתְּהֵא דַקָּה מִן הַדַּקָּה. וְאַחַד עָשָׂר סַמָּנִים הָיוּ בָהּ. וְאֵלּוּ הֵן הַצֳּרִי וְהַצִּפֹּרֶן הַחֶלְבְּנָה וְהַלְּבוֹנָה מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה. מוֹר וּקְצִיעָה שִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה. הַקֹּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר וְקִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה בֹּרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא. וְאִם לֹא מָצָא יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוַּרְיָן עַתִּיק. מֶלַח סְדוֹמִית רֹבַע הַקָּב מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ וְאִם חִסַּר אַחַת

א) הם שרף הנוטף מעץ צרי הנותן ריח טוב. ב) הוא הצפורן בורית בושם חלק ומאהיר כצפורן. ג) הוא שרף עץ הנקרא גלבנא שריחו רע. ד) שרף עץ שריחו הטוב נודף. ה) נקיה. ו) כשווי במשקל. ז) לשון עירוב ותקון. ח) טהור למערב סמים. ט) מעורב. י) לשון מלילה. כ) דק להלקים קטנים. ל) התורה נקראת עדות. מ) ענינו הכנה והזמנה. נ) כמו אשר יתקן. ס) יקטיר אותם. ע) לשון הדלקה.

מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַצֳּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף בֹּרִית כַּרְשִׁינָה לָמָּה הִיא בָאָה כְּדֵי לְיַפּוֹת בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין לָמָּה הוּא בָא כְּדֵי לִשְׁרוֹת בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בַּמִּקְדָּשׁ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד: תַּנְיָא רַבִּי נָתָן אוֹמֵר כְּשֶׁהוּא שׁוֹחֵק אוֹמֵר הָדֵק הֵיטֵב הֵיטֵב הָדֵק מִפְּנֵי שֶׁהַקּוֹל יָפֶה לַבְּשָׂמִים. פִּטְּמָהּ לַחֲצָאִין כְּשֵׁרָה לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ לֹא שָׁמַעְנוּ: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זֶה הַכְּלָל אִם כְּמִדָּתָהּ כְּשֵׁרָה לַחֲצָאִין וְאִם חִסֵּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה: תַּנְיָא בַּר קַפָּרָא אוֹמֵר אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה הָיְתָה בָאָה שֶׁל שִׁירַיִם לַחֲצָאִין: וְעוֹד תָּנֵי בַּר קַפָּרָא אִלּוּ הָיָה נוֹתֵן בָּהּ קוֹרְטוֹב שֶׁל דְּבַשׁ אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמוֹד מִפְּנֵי רֵיחָהּ וְלָמָּה אֵין מְעָרְבִין בָּהּ דְּבַשׁ מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה אָמְרָה כִּי כָל שְׂאֹר(א) וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַיְיָ:

ג"פ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב(ב) לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: ג"פ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: ג"פ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר(ג) תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט(ד) תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: וְעָרְבָה(ה) לַיְיָ מִנְחַת(ו) יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

אַבַּיֵּי הֲוָה מְסַדֵּר סֵדֶר הַמַּעֲרָכָה מִשְּׁמָא דִגְמָרָא וְאַלִּבָּא דְאַבָּא שָׁאוּל מַעֲרָכָה גְדוֹלָה קוֹדֶמֶת לְמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת. וּמַעֲרָכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטֹרֶת קוֹדֶמֶת

א) חלק ממחמצת כבצק. ב) לשון חוזק. ג) מאויב. ד) שירי הצלה והמלטה. ה) לשון עונג ונעימות. ו) כמו מתנה.

לְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי א) עֵצִים וְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עֵצִים קוֹדֵם לְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי קוֹדֵם לְהַטָּבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת וְהַטָּבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לְדַם הַתָּמִיד וְדַם הַתָּמִיד קוֹדֵם לְהַטָּבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת וְהַטָּבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת קוֹדֶמֶת לִקְטֹרֶת וּקְטֹרֶת קוֹדֶמֶת לְאֵבָרִים וְאֵבָרִים לְמִנְחָה וּמִנְחָה לַחֲבִתִּין וַחֲבִתִּין לִנְסָכִין וּנְסָכִין לְמוּסָפִין וּמוּסָפִין לְבָזִיכִין וּבָזִיכִין קוֹדְמִין לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבָּיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְעָרַךְ ב) עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים עָלֶיהָ הַשְׁלֵם כָּל הַקָּרְבָּנוֹת כֻּלָּם:

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר ג) צְרוּרָה ד): קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ ה) טַהֲרֵנוּ נוֹרָא: נָא גִבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדְךָ כְּבָבַת ו) שָׁמְרֵם: בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵם צִדְקָתְךָ תָּמִיד גָּמְלֵם ז): חֲסִין ח) קָדוֹשׁ בְּרוֹב טוּבְךָ נַהֵל ט) עֲדָתֶךָ: יָחִיד גֵּאֶה י) לְעַמְּךָ פְּנֵה כ). זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ: שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ יוֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים אַתָּה צִוִּיתָנוּ לְהַקְרִיב קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ וְלִהְיוֹת כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם. וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָם. וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם. וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּבָטֵל הַתָּמִיד וְאֵין לָנוּ לֹא כֹהֵן בַּעֲבוֹדָתוֹ. וְלֹא לֵוִי בְּדוּכָנוֹ. וְלֹא יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדוֹ. וְאַתָּה אָמַרְתָּ וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ: לָכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא שִׂיחַ ל) שִׂפְתוֹתֵינוּ חָשׁוּב וּמְקֻבָּל וּמְרֻצֶּה לְפָנֶיךָ כְּאִלּוּ הִקְרַבְנוּ קָרְבַּן הַתָּמִיד בְּמוֹעֲדוֹ. וְעָמַדְנוּ עַל מַעֲמָדוֹ:

לשבת

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים מ) סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

לראש חדש

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה

א) חתיכי עצים. ב) לשון סדור [illegible]. ג) לשון התרה ופתיחה. ד) קשורה ולחוצה. ה) תוקף. ו) כלישנא גם כן. ז) לשון גמול. ח) חזק ותקיף. ט) לשון הנהגה והולכה בנחת. י) לשון גבהות. כ) [illegible]. ל) לשון דבור. מ) [illegible] הוא מדה שהיא חלק עשירי מאיפה.

יב

תְּמִימִם: וּשְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לָאַיִל הָאֶחָד: וְעִשָּׂרֹן עִשָּׂרוֹן סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ: וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יָיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיְיָ עַל עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ:

אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת: שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב: פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן

הָיָה עַל הַפָּרֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכָּבֶת: שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן אִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב אֵלּוּ וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן: חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת: כֵּיצַד עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית. מִזְרָחִית צְפוֹנִית. צְפוֹנִית מַעֲרָבִית. מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי וְנֶאֱכָלִין

לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה
בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

הָעוֹלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָהּ בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל
דָּמָהּ בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָהּ טָעוּן
שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּטְעוּנָה הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ
וְכָלִיל לָאִשִּׁים: זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ
הֵן אֲשָׁמוֹת אֲשַׁם גְּזֵלוֹת אֲשַׁם מְעִילוֹת אֲשַׁם
שִׁפְחָה חֲרוּפָה אֲשַׁם נָזִיר אֲשַׁם מְצוֹרָע אָשָׁם
תָּלוּי. שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת
בַּצָּפוֹן. וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע.
וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל
מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:

הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם
בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע.
וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה
עַד חֲצוֹת: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם
נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל מָקוֹם בָּעֲזָרָה
וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין
בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה
אֶחָד: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל
לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם:

הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל
מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אֶחָת וּבִלְבָד

שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד. שֶׁנָּה בַאֲכִילָתָן הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל אָדָם. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר בְּכָל מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד: הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַלַּיְלָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד חֲצוֹת וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי:

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת: מִקַּל וָחֹמֶר וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה. מִבִּנְיַן אָב מִכָּתוּב אֶחָד. וּמִבִּנְיַן אָב מִשְּׁנֵי כְתוּבִים. מִכְּלָל וּפְרָט וּמִפְּרָט וּכְלָל. כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט. מִכְּלָל שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְרָט. וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל: כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא אֶלָּא לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא: כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טוֹעַן אֶחָד שֶׁהוּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר: כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טוֹעַן אַחֵר שֶׁלֹּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר: כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִדּוֹן בְּדָבָר הֶחָדָשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵרוּשׁ. דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ. וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ. וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת[א] הַבַּיִת לְדָוִד: אֲרוֹמִמְךָ יְיָ כִּי דִלִּיתָנִי
וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אֹיְבַי לִי: יְיָ אֱלֹהָי שִׁוַּעְתִּי[ג] אֵלֶיךָ
וַתִּרְפָּאֵנִי: יְיָ הֶעֱלִיתָ מִן שְׁאוֹל נַפְשִׁי חִיִּיתַנִי מִיָּרְדִי בוֹר:
זַמְּרוּ לַייָ חֲסִידָיו וְהוֹדוּ[ד] לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ: כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ חַיִּים
בִּרְצוֹנוֹ בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי[ה] וְלַבֹּקֶר רִנָּה: וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְשַׁלְוִי
בַּל אֶמּוֹט[ו] לְעוֹלָם: יְיָ בִּרְצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז
הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְיָ אֶקְרָא וְאֶל אֲדֹנָי
אֶתְחַנָּן: מַה בֶּצַע בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר
הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנִי יְיָ הֱיֵה עֹזֵר לִי: הָפַכְתָּ
מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: לְמַעַן
יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: קדיש

הֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת בּוֹרְאִי לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר[ח] וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בָּרוּךְ הוּא. בָּרוּךְ עֹשֶׂה בְרֵאשִׁית. בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעֹשֶׂה. בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת. בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו. בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח. בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל

א) לשון חנוך והרגל. ב) רוממתני. ג) לשון צעקה. ד) שבחו והללו. ה) עין הורדת דמעות. ו) בעת מטותי. ז) לא תמעד. ח) הוא כנוי לגלגלת וגדולה. ט) לשון הנעמה והלצנה.

בָּרוּךְ שְׁמוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל הָאָב הָרַחֲמָן
הַמְהֻלָּל בְּפִי עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר
בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו. וּבְשִׁירֵי
דָוִד עַבְדֶּךָ נְהַלֶּלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בִּשְׁבָחוֹת וּבִזְמִרוֹת נְגַדֶּלְךָ
וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ
וְנַמְלִיכְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ. יָחִיד חֵי
הָעוֹלָמִים מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר
עֲדֵי עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

הוֹדוּ לַייָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ
בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ לוֹ
שִׂיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ
בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְיָ:
דִּרְשׁוּ יְיָ וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד:

זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו
וּמִשְׁפְּטֵי פִיהוּ: זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ
בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זִכְרוּ לְעוֹלָם
בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר
כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ
לְיִצְחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק
לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ
אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל(א) נַחֲלַתְכֶם:
בִּהְיוֹתְכֶם(ב) מְתֵי(ג) מִסְפָּר כִּמְעַט
וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי
וּמִמַּמְלָכָה אֶל עַם אַחֵר: לֹא הִנִּיחַ
לְאִישׁ לְעָשְׁקָם(ד) וַיּוֹכַח(ה) עֲלֵיהֶם
מְלָכִים: אַל תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי
אַל תָּרֵעוּ: שִׁירוּ לַיְיָ כָּל הָאָרֶץ

א) ענין חלק. ב) בעת היותכם. ג) כמו אנשי. ד) לגזול ולדחוק אותם. ה) לי' תוכחה ויסורין.

בשרו מיום אל יום ישועתו: ספרו
בגוים את כבודו בכל העמים
נפלאותיו: כי גדול יי ומהלל מאד
ונורא הוא על כל אלהים: כי כל
אלהי העמים אלילים ויי שמים
עשה: הוד והדר לפניו עז וחדוה
במקמו: הבו ליי משפחות עמים
הבו ליי כבוד ועז: הבו ליי כבוד
שמו שאו מנחה ובאו לפניו
השתחוו ליי בהדרת קדש: חילו
מלפניו כל הארץ אף תכון תבל
בל תמוט: ישמחו השמים ותגל
הארץ ויאמרו בגוים יי מלך: ירעם
הים ומלואו יעלץ השדה וכל אשר
בו: אז ירננו עצי היער מלפני יי

כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ׃ הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ(א) בִּתְהִלָּתֶךָ׃ בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם אָמֵן(ב) וְהַלֵּל לַיְיָ׃ רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם(ג) רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃ רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ׃ אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא(ד) רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי(ה)׃ זְכֹר רַחֲמֶיךָ

א) להתהלל. ב) לי' קיום ולאמת. ג) הדום הוא כסא קטן למשענת הרגלים. ד) לא תמנע. ה) ישמרוני.

וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: תְּנוּ עֹז
לֵאלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ
בַּשְּׁחָקִים[א]: נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ
אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת
לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים: אֵל נְקָמוֹת יְיָ
אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט
הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים[ב]: לַיְיָ
הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה:
יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם
בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְיוֹם קָרְאֵנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ
וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם[ג] וְנַשְּׂאֵם[ד]
עַד הָעוֹלָם: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה[ה] לַיְיָ
עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי בוֹ יִשְׂמַח

א) מלך בשמים. ב) בעלי גאוה. ג) רעה אותם במרעה טוב. ד) ורום הנפש. ה) לי׳ מקוה.

לבנו כי בשם קדשו בטחנו: יהי
חסדך יי עלינו כאשר יחלנו לך:
הראנו יי חסדך וישעך תתן לנו:
קומה עזרתה לנו ופדנו למען
חסדך: אנכי יי אלהיך המעלך
מארץ מצרים הרחב פיך
ואמלאהו: אשרי העם שככה
לו אשרי העם שיי אלהיו:
ואני בחסדך בטחתי יגל לבי
בישועתך אשירה ליי כי גמל עלי:

א״א מזמור לתודה לא בשבת ולא ביו״ט ולא בערב פסח ולא בחוה״מ של פסח ולא בעיו״כ:

מזמור לתודה הריעו ליי כל הארץ: עבדו את יי
בשמחה באו לפניו ברננה: דעו כי יי הוא
אלהים הוא עשנו ולו ולא כתי׳ אנחנו עמו וצאן מרעיתו: באו
שעריו בתודה חצרותיו בתהלה הודו לו ברכו שמו:
כי טוב יי לעולם חסדו ועד דר ודר אמונתו:

מזמורים אלו אומרים בשבת ויום טוב והושענא רבה:

למנצח מזמור לדוד: השמים
מספרים כבוד אל ומעשה ידיו

מַגִּיד הָרָקִיעַ: יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ[ב] אֹמֶר
וְלַיְלָה לְּלַיְלָה יְחַוֶּה[ג] דָּעַת: אֵין אֹמֶר
וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם:
בְּכָל הָאָרֶץ יָצָא קַוָּם[ג] וּבִקְצֵה תֵבֵל
מִלֵּיהֶם[ד] לַשֶּׁמֶשׁ שָׂם אֹהֶל בָּהֶם:
וְהוּא כְּחָתָן יֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ יָשִׂישׂ
כְּגִבּוֹר לָרוּץ אֹרַח: מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם
מוֹצָאוֹ וּתְקוּפָתוֹ[ה] עַל קְצוֹתָם וְאֵין
נִסְתָּר מֵחַמָּתוֹ[ו]: תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה
מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה
מַחְכִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים
מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת
עֵינָיִם: יִרְאַת יְיָ טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת
לָעַד מִשְׁפְּטֵי יְיָ אֱמֶת צָדְקוּ
יַחְדָּו: הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפַּז רָב

ב) ידבר. ג) לשון כגדס. ג) בניינ הנעשה בנטית קו המשקל. ד) דבריכס וכפורס. ה) ל' הקפה וסיבוב. ו) ל' חמוס.

וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֹפֶת[א] צוּפִים: גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשָׁמְרָם עֵקֶב[ב] רָב: שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: גַּם מִזֵּדִים חֲשֹׂךְ[ג] עַבְדֶּךָ אַל יִמְשְׁלוּ בִי אָז אֵיתָם[ד] וְנִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן[ה] לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי:

לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ[ו] אֶת טַעְמוֹ[ז] לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ: אֲבָרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: בַּייָ תִּתְהַלֵּל[ח] נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ: גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו: דָּרַשְׁתִּי אֶת יְיָ וְעָנָנִי וּמִכָּל מְגוּרוֹתַי[ט] הִצִּילָנִי: הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ[י] וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ[כ]: זֶה עָנִי קָרָא וַייָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: חֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם[ל]: טַעֲמוּ[מ] וּרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה בּוֹ: יְראוּ אֶת יְיָ קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר[נ] לִירֵאָיו: כְּפִירִים[ס] רָשׁוּ[ע] וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ לִי יִרְאַת יְיָ אֲלַמֶּדְכֶם:

א) דבש הנוטף מכוורת. ב) שכר וגמול שבאת סוף המעשה כהעקב הזה שבאת סוף הגוף. ג) מנע ועצור. ד) אהיה תמים, והיו"ד נוספת כיו"ד תיפעם (יעב"ץ). ה) ל' רעיון ומחשבה. ו) בעת ששינה. ז) דעתו, שעשה עצמו שוטה. ח) ל' שבח. ט) ל' פחד, כמו ויגר מואב. י) האירו פניהם. כ) ל' כלמה וחרפה. ל) הושיעם. מ) הבינו בשכל. נ) עניין גרעון וחסרון הצרך. ס) טפרים, כ"א הדומים לכפירים בחוזק התוקף לגזול מטעמם טריפה (יעב"ץ). ע) נעשים רשים.

מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: נְצֹר
לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה: סוּר מֵרָע
וַעֲשֵׂה טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ: עֵינֵי יְיָ אֶל
צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל שַׁוְעָתָם: פְּנֵי[א] יְיָ בְּעֹשֵׂי רָע
לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם: צָעֲקוּ וַייָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל
צָרוֹתָם הִצִּילָם: קָרוֹב יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי[ב]
רוּחַ[ג] יוֹשִׁיעַ: רַבּוֹת רָעוֹת צַדִּיק וּמִכֻּלָּם יַצִּילֶנּוּ יְיָ:
שֹׁמֵר כָּל עַצְמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבָּרָה:
תְּמוֹתֵת[ד] רָשָׁע רָעָה וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ[ה]: פּוֹדֶה
יְיָ נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ:

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן[ו] אַתָּה הָיִיתָ לָּנוּ
בְּדֹר וָדֹר: בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ וַתְּחוֹלֵל[ז] אֶרֶץ וְתֵבֵל
וּמֵעוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה אֵל: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא[ח] וַתֹּאמֶר
שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי
יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה[ט] בַלָּיְלָה: זְרַמְתָּם[י] שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר
יַחֲלֹף: בַּבֹּקֶר יָצִיץ[כ] וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל[ל] וְיָבֵשׁ: כִּי כָלִינוּ
בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ: שַׁתָּה[מ] עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ[נ]
לִמְאוֹר פָּנֶיךָ: כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְמוֹ
הֶגֶה[ס]: יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת
שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם[ע] עָמָל וָאָוֶן כִּי גָז[פ] חִישׁ וַנָּעֻפָה: מִי יוֹדֵעַ
עֹז אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִא
לְבַב חָכְמָה: שׁוּבָה יְיָ עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ
בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ: שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת

א) זעם וכעס. ב ג) נמוכי רוח. ד) הרעה שהרשע עושה היא תמית אותו. ה) יתחייבו ונענשו. ו) מדור ומעון למחסה. ז) ובטרם תחולל. ח) עד שיהיה מדוכא ביסורין. ט) כמו חלק משלשה חלקי הלילה. י) שטפתם. כ) יפריח. ל) פי' ימולל מולל אחר שיבש מ) כמו שמת. נ) כולל ב' כוונות יחדיו, סתרי העלמינו, וחטאת נעורים. ס) ענין דבור. ע) תקפם וגבורתם של רובי שנים. פ) ענין כריתה והעברה.

עִנִּיתָנוּ[א] שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה׃ יֵרָאֶה אֶל עֲבָדֶיךָ פָעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ[ב] עַל בְּנֵיהֶם׃ וִיהִי נֹעַם[ג] אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה[ד] עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ׃

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן[ה]׃ אֹמַר לַיְיָ מַחְסִי וּמְצוּדָתִי[ו] אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ׃ כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח[ז] יָקוּשׁ מִדֶּבֶר[ח] הַוּוֹת[ט]׃ בְּאֶבְרָתוֹ[י] יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה[כ] וְסֹחֵרָה[ל] אֲמִתּוֹ׃ לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם׃ מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב[מ] יָשׁוּד[נ] צָהֳרָיִם[ס]׃ יִפֹּל מִצִּדְּךָ[ע] אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ׃ רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת[פ] רְשָׁעִים תִּרְאֶה׃ כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ׃ לֹא תְאֻנֶּה[צ] אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ׃ כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ׃ עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ׃ עַל שַׁחַל[ק] וָפֶתֶן[ר] תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס[ש] כְּפִיר[ת] וְתַנִּין׃ כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי׃ יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ׃ אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי׃ ארך ימים וגו׳

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ׃ שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב יְיָ

א) דכיתנו ועניית אותנו. ב) והודך. ג) ענין ערבות ומתיקות. ד) הכינה ביסוד מתוקנים. ה) ענינו חזקה והתמדה. ו) חזקי. ז) ממכמר הצייד, ויקוש לשון מוקש. ח) לשון מגפה. ט) לי שברון. י) לי כנף. כ ל) הם כלי מגן כמו תריסין הסובבים והמקיפים את הגוף. מ) מכורת. נ) גזל וחומס. ס) תלך לאמצע היום. ע) תלך לעבר הגוף. פ) ענינו השלום גמול. צ) לא תקרב. ק) הוא הארי הגדול. ר) הוא הנחש הקטן הרע. ש) ענינו דריכה ובעיטה. ת) ארי הקטן מתחלה וגדול מגור.

זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ:
כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל אֱלֹהִים: כֹּל אֲשֶׁר
חָפֵץ יְיָ עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל תְּהוֹמוֹת: מַעֲלֶה
נְשִׂאִים[א] מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים[ב] לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ
מֵאוֹצְרוֹתָיו: שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה:
שָׁלַח אוֹתוֹת וּמֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל
עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים[ג]: לְסִיחוֹן
מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן: וְנָתַן
אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ זִכְרְךָ
לְדֹר וָדֹר: כִּי יָדִין יְיָ עַמּוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנֶחָם: עֲצַבֵּי[ד] הַגּוֹיִם
כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם
וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין יֶשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם:
כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל
בָּרְכוּ אֶת יְיָ בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יְיָ: בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת יְיָ
יִרְאֵי יְיָ בָּרְכוּ אֶת יְיָ: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְרוֹקַע[ה] הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְ[עוֹלָם] חַ[סְדּוֹ]:

א) ענים המתנשאים למעלה. ב) הם זהרורי הרקיע המבריקים ומאירים לפני המטר. ג) חזקים. ד) אליליס, הם עצבון לעובדיהם, קוראים אליהם ואינם עונים. ה) ל׳ פתיחה.

לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְגֹזֵר[א] יַם סוּף לִגְזָרִים[ב] כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְנִעֵר[ג] פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ[ד] זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיִּפְרְקֵנוּ[ה] מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַייָ בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל[ו] עָשׂוֹר[ז] זַמְּרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה: כִּי יָשָׁר דְּבַר יְיָ וְכָל מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת

א) לשון כריתה וחתוך. ב) לקרעים הרבה, לכל שבט שביל לעצמו. ג) פירוש הניד והטעם חזק להריק ולהפיל. ד) כמו שהיינו נשפלים בשפלות במצרים ובגלות בבל. ה) הצילנו מתוכם. ו) שם כלי נגן שיש לו גוף קמוט כמו נאד (יעב"ץ).
ז) כמו ועשור, והוא כלי עשרה נימין, והנבל והע' בפיתוח.

תהמות: ייראו מיי כל הארץ ממנו יגורו כל ישבי תבל:
כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמד: יי הפיר עצת גוים הניא
מחשבות עמים: עצת יי לעולם תעמד מחשבות לבו
לדר ודר: אשרי הגוי אשר יי אלהיו העם בחר לנחלה לו:
משמים הביט יי ראה את כל בני האדם: ממכון שבתו
השגיח אל כל ישבי הארץ: היצר יחד לבם המבין אל
כל מעשיהם: אין המלך נושע ברב חיל גבור לא ינצל
ברב כח: שקר הסוס לתשועה וברב חילו לא ימלט:
הנה עין יי אל יראיו למיחלים לחסדו: להציל ממות
נפשם ולחיותם ברעב: נפשנו חכתה ליי עזרנו ומגננו
הוא: כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו: יהי חסדך
יי עלינו כאשר יחלנו לך:

מזמור שיר ליום השבת: טוב להודות ליי
ולזמר לשמך עליון: להגיד בבקר
חסדך ואמונתך בלילות: עלי עשור ועלי נבל
עלי הגיון בכנור: כי שמחתני יי בפעלך
במעשי ידיך ארנן: מה גדלו מעשיך יי מאד
עמקו מחשבתיך: איש בער לא ידע וכסיל לא
יבין את זאת: בפרח רשעים כמו עשב ויציצו
כל פעלי און להשמדם עדי עד: ואתה מרום
לעלם יי: כי הנה איביך יי כי הנה איביך יאבדו
יתפרדו כל פעלי און: ותרם כראים קרני בלתי
בשמן רענן: ותבט עיני בשורי בקמים עלי

א) יפחדו ויראו. ב) גם הוא לשון הסר. ג) לשון בטול ומניעה. ד) מהשמים במכון לשבתו. ה) הביט. ו) [illegible]
ז) וגבור כחו. ח) קותה. ט) על השיר שנדבר הפה לנגן בכנור [illegible] הקול כדרך המנגנים. י) [illegible]
[illegible] לא ידע שנפרות רשעים הם כמו עשב. ל) חיה בעלת קרנים גדולות. מ) ימי זקנתי. נ) לח ורטוב. ס) [illegible]
נשארי המביטים אלי לגרע.

מְרֵעִים א) תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז
בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה ב): שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ
יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן ג) בְּשֵׂיבָה ד) דְּשֵׁנִים ה) וְרַעֲנַנִּים ו)
יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה ז) עלתה כ׳ בּוֹ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת ח) לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן ט) תֵּבֵל בַּל
תִּמּוֹט: נָכוֹן י) כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת
יְיָ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם כ): מִקֹּלוֹת מַיִם
רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי ל) יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם מ) יְיָ: עֵדֹתֶיךָ נ)
נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹּדֶשׁ יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים:

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ
בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם: מִמִּזְרַח ס) שֶׁמֶשׁ עַד
מְבוֹאוֹ ע) מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל כָּל
גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְיָ שִׁמְךָ
לְעוֹלָם יְיָ זִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר: יְיָ בַּשָּׁמַיִם
הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה:
יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ

א) אלו האנשים רעי מעללים. ב) יתרבה גדלו. ג) ינובון, והנו״ן נוספת כמו תשמעון. ד) בימי זקנתם. ה) שמנים.
ו) לחים ורטובים. ז) ענינו עוז ותוקף. ח) ענינו רוממות. ט) ענינו תיקון והזמנה. י) חזק וקיים. כ) גליהם הגדולים.
ל) גלי הים המשברים. מ) בשמים הרמים. נ) דברי הנביאים המעידים על התשועה. ס) לשון הארה וזריחה. ע) שקיעתו,
כמו כי בא השמש (בראשית כח).

וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ
מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ
עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יְיָ
הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת(א)
עַמִּים: רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב אִישׁ
וַעֲצַת יְיָ הִיא תָקוּם: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם
תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר:
כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד:
כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּהּ(ב) לְמוֹשָׁב(ג) לוֹ:
כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל
לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי לֹא יִטֹּשׁ(ד) יְיָ עַמּוֹ
וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר
עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב
אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר(ה) כָּל חֲמָתוֹ(ו): יְיָ
הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

א) רצונם. ב) אוה אותה, וכולל ל׳ תאוה וחשק. ג) למדור. ד) פירש עזיבה והסרת ההשגחה. ה) ל׳ התעוררות. ו) כעס.

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי
הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה
שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ
אֵין חֵקֶר[*]: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ
יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה[*]: וֶעֱזוּז[*] נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ
אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ:
חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל
וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ
וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ
וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו
וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל
עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ[*] יְיָ לְכָל
הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ
יְשַׂבֵּרוּ[*] וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ
אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ[*] לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל
דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו
לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה
וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל
אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ

דבר פי ויברך[א] כל בשר שם קדשו לעולם ועד:
ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה:

הללויה הללי נפשי את יי:
אהללה יי בחיי[ב] אזמרה לאלהי
בעודי[ב]: אל תבטחו בנדיבים בבן
אדם שאין לו תשועה: תצא רוחו
ישב לאדמתו ביום ההוא אבדו
עשתנתיו[ג]: אשרי שאל יעקב בעזרו
שברו[ד] על יי אלהיו: עשה שמים
וארץ את הים ואת כל אשר בם
השמר אמת לעולם: עשה משפט
לעשוקים[ה] נתן לחם לרעבים[ו] יי
מתיר[ז] אסורים[ח]: יי פקח[ט] עורים[י] יי
זקף[כ] כפופים יי אהב צדיקים: יי
שמר את גרים יתום ואלמנה

א) ויהלל. ב) בעוד שאני חי. ג) מחשבותיו, כמו אולי יתעשת (יונה א). ד) תקותו. ה) לנגזלים. ו) לעניים הרעבים ללחם. ז ח) ענינו פתיחת הנאסרים. ט י) פותח עיני הסומים לראות. כ) מגיה ומקים.

יְעוֹדֵד(א) וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת(ב): יִמְלֹךְ
יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר
הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה
תְהִלָּה: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַםִ יְיָ נִדְחֵי
יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס(ד): הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ
לְעַצְּבוֹתָם(ו): מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת
יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר
מְעוֹדֵד(ז) עֲנָוִים יְיָ מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ: עֱנוּ
לַייָ בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם
בְּעָבִים(ט) הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר
נוֹתֵן לִבְהֵמָה לַחְמָהּ(כ) לִבְנֵי עֹרֵב(ל) אֲשֶׁר יִקְרָאוּ:
לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ(מ) לֹא בְשׁוֹקֵי(נ) הָאִישׁ
יִרְצֶה: רוֹצֶה יְיָ אֶת יְרֵאָיו אֶת הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ:
שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַםִ אֶת יְיָ הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק
בְּרִיחֵי(ס) שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ: הַשָּׂם גְּבוּלֵךְ
שָׁלוֹם חֵלֶב(ע) חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ(פ): הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ
עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר(צ) כְּפוֹר
כָּאֵפֶר(ר) יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ(ש) קַרְחוֹ(ת) כְפִתִּים(א) לִפְנֵי קָרָתוֹ

א) יחזק ויגבה. ב) לשון עוות ועקום. ג) לשון דחיפה ונדחה. ד) יקבץ ויאסף. ה) ענין קשירה וכריכת המכה
ו) למכאובם כמעצב אותם. ז) מחזק ומגביה. ח) הרימו קול. ט) בעננים. י) דשא ועשב. כ) מאכלה, וכל דבר מאכל
נקרא לחם. ל) עוף שמה מראהו שחור והוא אכזרי על בניו. מ) לשון רצון. נ) בקלות מרוצת שוקי האיש. ס) כלי
העשויים לחבר ולסגור. ע) טוב ושמן. פ) לשון שובע. צ) כצמר מלובן. ק) הוא כעין שלג היורד בשחר בימי הקור
ר) אבק האפר מעין הכפור. ש) ענינו זריקה. ת) הוא הגליד הנקפה ע"פ המים בימי הקור. א) כחתיכות. ב) ל' קור ונגס

מי יעמד: ישלח דברו וימסם[א] ישב[ב] רוחו יזלו[ג]
מים: מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל:
לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה:

הללויה הללו את יי מן השמים
הללוהו במרומים: הללוהו כל
מלאכיו הללוהו כל צבאיו:
הללוהו שמש וירח הללוהו כל
כוכבי אור: הללוהו שמי השמים
והמים אשר מעל השמים: יהללו
את שם יי כי הוא צוה ונבראו:
ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא
יעבור: הללו את יי מן הארץ
תנינים וכל תהומות: אש וברד
שלג וקיטור[ד] רוח סערה[ה] עשה
דברו: ההרים וכל גבעות[ו] עץ פרי
וכל ארזים: החיה וכל בהמה

א) לשון המגה והמסס. ב) ל' נשיבה והפחה. ג) יטפו. ד) אד העולה מן הארץ. ה) רוח חזק. ו) הרים קטנים.

רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַייָ שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו[א] בְּנֵי צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יְיָ בְּעַמּוֹ יְפָאֵר[ב] עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ[ג] חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם[ד] וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת[ה] בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים[ו] וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי[ז] בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ

א) בעושהו, כמו אלוה עושי (איוב לה). ב) יעטר. ג) ישמחו. ד) בגרונם. ה) בעלת ב' פיות שחותכת משני צדדים. ו) בשלשלאות:

בְּמִנִּים[א] וְעֻגָב[ב]: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי[ג] שָׁמַע[ג] הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח[ד] וְהַהוֹד[ה]: כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא[ו] לְכֹל לְרֹאשׁ: וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ

א) אורגלי"ן, הם כן מיני קולות מכוונות (יעב"ץ). ב) הם כלי זמר. ג) כלי נחשת כפול, שמקישין זה ביה להשמיע קול (יעב"ץ), אבל בצלצלי תרועה הם המגולגלים. ד) הקיום והתמידות. ה) לי' הדר. ו) הקב"ה מתנשא לכל נשיות שלנו וכו'.

מוֹדִים[א] אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ׃ אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים׃ אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר[ג] כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם. וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ

נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ

וְכָרוֹת[ב] עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה׃ וַתֵּרֶא אֶת עֳנִי[ד] אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם וְאֶת זַעֲקָתָם[ה] שָׁמַעְתָּ עַל יַם סוּף׃ וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל עֲבָדָיו וּבְכָל עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ

א) לשון שבח והודיה. ב) מכניסין כולם. ג) הוא מקום תמורת אור. ד) לשון לחץ ושפלות. ה) צעקתם.

כִּי הֵזִידוּ(א) עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְאֶת רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִמְצוֹלֹת(ב) כְּמוֹ אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:

וַיּוֹשַׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ(ג) הָעָם אֶת יְיָ וַיַּאֲמִינוּ בַּייָ וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַייָ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָשִׁירָה לַייָ כִּי גָאֹה(ד) גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה(ה) בַיָּם: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ(ו) אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ: יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה יְיָ שְׁמוֹ: מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה(ז) בַיָּם וּמִבְחַר שָׁלִשָׁיו(ח) טֻבְּעוּ(ט) בְיַם סוּף: תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ אָבֶן: יְמִינְךָ יְיָ

א) בזדון וברשע הכבידו עול עבודתם. ב) ל' ירידה וטביעה. ג) ל' מורא. ד) ענין גבהות. ה) השליך. ו) לספר נויו ושבחו. ז) השליך. ח) שריו, הממונים תחת משנה למלך. ט) ל' שקיעה וטביעה.

נֶאְדָּרִי(א) בַּכֹּחַ יְמִינְךָ יְיָ (ב)תִּרְעַץ אוֹיֵב׃
וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס(ג) קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח
חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ(ד) כַּקַּשׁ׃ וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ
נֶעֶרְמוּ(ה) מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ נֵד(ו) נֹזְלִים(ז)
קָפְאוּ(ח) תְהֹמֹת בְּלֶב יָם׃ אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל
תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי אָרִיק(ט) חַרְבִּי
תּוֹרִישֵׁמוֹ(י) יָדִי׃ נָשַׁפְתָּ(כ) בְרוּחֲךָ
כִּסָּמוֹ יָם צָלֲלוּ(ל) כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם
אַדִּירִים׃ מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם(מ) יְיָ מִי
כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת
עֹשֵׂה פֶלֶא׃ נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ
אָרֶץ׃ נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ עַם זוּ גָּאָלְתָּ
נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ׃ שָׁמְעוּ

א) ענין עוז ותפארת. ב) ל' שבירה. ג) אתה הורס מלב המתקוממים נגדך. ד) ל' שרפה. ה) נעשו ערמות. ו) ל' גובה. ז) מים שמנהגם להיות מטפים. ח) קרשו והוקשו. ט) אשלוף את חרבי מתערה. י) לשון רישות ודלות, או לשון גירוש ושלוח מעל פני האדמה. כ) לשון נשיבה. ל) שקעו במצולות. מ) בחזקים.

עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי(א) פְּלָשֶׁת(ב)
אָז נִבְהֲלוּ(ג) אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵיל
מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ(ד) כֹּל יֹשְׁבֵ
כְנָעַן: תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַ
בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ(ה) כָּאָבֶן עַד יַעֲב
עַמְּךָ יְיָ עַד יַעֲבֹר עַם זוּ קָנִיתָ
תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְ
מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ מִקְּדָ
אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָ
וָעֶד: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: (יְיָ מַלְכוּתֵ
קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא): כִּי בָא סוּס פַּרְעֹ
בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו בַּיָּם וַיָּשֶׁב יְיָ עֲלֵהֶם אֶת מֵי הַ
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם: כִּי לַ
הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַ
צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָ
וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶ
אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

בשבת וביום טוב אומרים כאן נשמת תמצא לקמן:

א) גרי (בקמץ הגימל). ב) ארץ פלשת. ג) ל׳ פחד. ד) נמסו. ה) ל׳ שתיקה

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה[א] יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמֶמְשָׁלָה[ב] נֶצַח[ג] גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת[ד]. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת[ה] מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים: ח״ק

בשעה שהחזן אומר ברכו אומרים הקהל יתברך:

חזן
בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קהל וחזן
בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ[ו] לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ[ז] לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

א) יפה. ב) ל׳ שלטון. ג) ל׳ תמידות וקיום. ד) ל׳ מלוכה. ה) ל׳ הכרה. ו) רוממו. ז) ל׳ שמחה.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא את הכל:

המאיר לארץ ולדרים[א] עליה ברחמים. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית: מה רבו מעשיך יי. כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנינך[ב]: המלך המרומם לבדו מאז. המשבח והמפאר[ג] והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו אדון עזנו צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו: אל ברוך גדול דעה. הכין ופעל זהרי[ד] חמה[ה]. טוב יצר כבוד לשמו. מאורות נתן סביבות עזו. פנות[ו] צבאיו קדושים רוממי שדי. תמיד מספרים כבוד אל וקדשתו: תתברך יי אלהינו על שבח מעשה ידיך. ועל מאורי אור שעשית יפארוך סלה:

תתברך צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ישתבח שמך לעד מלכנו. יוצר משרתים. ואשר משרתיו כלם עומדים ברום[ז] עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים ומלך עולם: כלם אהובים כלם ברורים[ח] כלם גבורים וכלם עשים באימה וביראה רצון קונם[ט] וכלם פותחים את פיהם בקדשה ובטהרה

א) נ״א הרים עלים. ב) היצורים שקנית. ג) מאמר. ד) ל׳ אור ובהירות. ה) שמש. ו) שרי צבאיו, כמ״ש פנות סנט (שופטים כ). ז) ל׳ גובה. ח) זכים ונקיים. ט) תאר לבריאה.

בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים(א)
וּמַעֲרִיצִים(ב) וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ
הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עֹל מַלְכוּת
שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ
לְיוֹצְרָם בְּנַחַת(ג) רוּחַ(ד) בְּשָׂפָה(ה) בְרוּרָה(ו) וּבִנְעִימָה(ז)
קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים(ח) וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

**קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא
כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:**

וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל
מִתְנַשְּׂאִים(ח) לְעֻמַּת שְׂרָפִים
לְעֻמָּתָם(ט) מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ כְּבוֹד
יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת(י) יִתֵּנוּ. לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם
זְמִרוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ. כִּי
הוּא לְבַדּוֹ(כ) פּוֹעֵל(ל) גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל
מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ(מ) יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא
רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ
בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר
לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ

א) ומעטרים. ב) לשון חוזק. ג) ברוח נוחה ורצויה. ד) בלשון נקיה. ה) לשון עונג. ו) לשון נעימת קול. ז) כמו מלאכי מעלה. ח) לשון התנשאה. ט) ל' נוכח. י) שירים ערבים ונעימים. כ) כול נעלמו. ל) עושה. מ) לשון צמיחה וגידול.

על ציון תאיר ונזכה כלנו מהרה לאורו: ברוך
אתה יי יוצר המאורות:

אהבה רבה אהבתנו יי אלהינו חמלה גדולה ויתרה
חמלת עלינו: אבינו מלכנו בעבור אבותינו
שבטחו בך ותלמדם חקי חיים כן תחננו ותלמדנו. אבינו
האב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בלבנו להבין ולהשכיל
לשמע ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקים את כל דברי
תלמוד תורתך באהבה: והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו
במצותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה שמך ולא נבוש
לעולם ועד: כי בשם קדשך הגדול והנורא בטחנו נגילה
ונשמחה בישועתך: והביאנו לשלום מארבע כנפות
הארץ ותוליכנו קוממיות[א] לארצנו כי אל פועל[ב] ישועות
אתה ובנו בחרת מכל עם ולשון וקרבתנו לשמך הגדול
סלה באמת. להודות[ג] לך וליחדך באהבה: ברוך אתה יי
הבוחר בעמו ישראל באהבה:

יחיד אומר אל מלך נאמן:

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יי אלהיך בכל
לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:
והיו הדברים האלה אשר אנכי
מצוך היום על לבבך: ושננתם[ד]

א) בקומה זקופה, פי' הגאון כ"ד רמה. ב) עושה. ג) לשון הודאה ושבח ד) לשון שנון, פירוש ד"ה מחודדים בפיך.

לבניך ודברת בם בשבתך
בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך
ובקומך: וקשרתם לאות על ידך
והיו לטטפת(א) בין עיניך: וכתבתם
על מזזות ביתך ובשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי
מצוה אתכם היום לאהבה את יי אלהיכם
ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר
ארצכם בעתו(ב) יורה(ג) ומלקוש(ד) ואספת דגנך
ותירשך(ה) ויצהרך(ו): ונתתי עשב בשדך לבהמתך
ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה(ז) לבבכם
וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם
להם: וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא
יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה(ח)
ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן
לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל
נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו
לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם(ט) אתם את בניכם
לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך

א) הוא תפלין שבראש, שהן הכתוב כטוטפת, שהוא כמין ציץ. ב) בזמנו ג) מטר היורד לאחר הזריעה שמרוה הארץ
ד) מטר היורד סמוך לקציר על הקשין והמלילות. ה) יין חדש. ו) שמן זית. ז) ל' כסרה. ח) תבואות ופירות. ט) ל' למוד.

וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת[א] עַל כַּנְפֵי[ב] בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל[ג] תְּכֵלֶת[ד]: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ[ה] אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם

א) פתילים התלויים ויוצאים, כמו בציצית ראשי (יחזקאל ח). ב) פאות. ג) חוט שווי ושזור. ד) צבע ירוק כרקיע, צבעו בדם חלזון. ה) כמו מתור הארץ.

מארץ מצרים להיות לכם
לאלהים אני יי אלהיכם:

אמת ויציב(א) ונכון(ב) וקים(ג) וישר(ד) ונאמן ואהוב
וחביב(ה) ונחמד ונעים ונורא ואדיר(ו) ומתקן
ומקבל(ז) וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד
אמת אלהי עולם מלכנו צור יעקב מגן ישענו
לדר ודר הוא קים ושמו קים וכסאו נכון ומלכותו
ואמונתו לעד קימת: ודבריו חיים וקימים נאמנים
ונחמדים לעד ולעולמי עולמים. על אבותינו
ועלינו על בנינו ועל דורותינו ועל כל דורות זרע
ישראל עבדיך:

על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקים לעולם
ועד אמת ואמונה חוק ולא יעבר: אמת שאתה הוא
יי אלהינו ואלהי אבותינו מלכנו מלך אבותינו גאלנו גאל
אבותינו יוצרנו צור ישועתנו פודנו ומצילנו מעולם
שמך אין אלהים זולתך(ט):

עזרת(י) אבותינו אתה הוא מעולם מגן ומושיע(כ)
לבניהם אחריהם בכל דור ודור: ברום
עולם מושבך ומשפטיך וצדקתך עד אפסי
ארץ: אשרי איש שישמע למצותיך ותורתך
ודברך ישים על לבו: אמת אתה הוא אדון

א) מלשון קמה ותקן. ב) ישר ומכוון. ג) ל' התמדה. ד) שוה. ה) לשון חבה. ו) ל' תוקף. ז) ענין סדור והכנס.
ח) לשון הסכמה. ט) בלתך. י) ענין ישועה. כ) עוזר ומגן.

[ע]מך ומלך גבור לריב ריבם: אמת אתה הוא
[ר]אשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין לנו מלך
[גו]אל ומושיע. ממצרים גאלתנו יי אלהינו ומבית
[ע]בדים פדיתנו: כל בכוריהם הרגת ובכורך
[ג]אלת וים סוף בקעת(א) וזדים(ב) טבעת(ג) וידידים(ד)
[ה]עברת(ה) ויכסו מים צריהם אחד מהם לא נותר:
[ע]ל זאת שבחו אהובים ורוממו אל ונתנו ידידים
[ז]מרות שירות ותשבחות ברכות והודאות למלך
[א]ל חי וקים: רם ונשא גדול ונורא משפיל גאים(ו)
[ו]מגביה שפלים מוציא אסירים(ז) ופודה ענוים ועוזר
[ד]לים ועונה(ח) לעמו בעת שועם אליו: תהלות
[ל]אל עליון ברוך הוא ומבורך. משה ובני ישראל
[ל]ך ענו(ט) שירה בשמחה רבה ואמרו כלם: מי
[כ]מכה באלם יי מי כמכה נאדר בקדש נורא
תהלת עשה פלא:

[ש]ירה חדשה שבחו גאולים לשמך על שפת
הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו:
יי ימלוך לעולם ועד:

[צ]ור ישראל קומה בעזרת ישראל ופדה
כנאמך יהודה וישראל. גאלנו יי צבאות
[ש]מו קדוש ישראל: ברוך אתה יי גאל ישראל:

...תלקם. ב) תאר למגדלים הרשעים עזי פנים. ג) לשון שקיעה וטביעה. ד) תאר לישראל האהובים. ה) ניתן דרך.
ו) בעלי גאוה. ז) ישראל הנאסרים. ח) לשון תשובה. ט) ל' הרמת קול.

למנחה כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ(א) גֹדֶל(ב) לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה(ג) הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

בעשי״ת זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן(ד): בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

בחורף מַשִּׁיב(ה) הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל(ו) חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה

א) ל׳ נתינה. ב) כבוד וגדולה. ג) אתה הוא קונה הכל. ד) ענין הגנה ומחסה. ה) מניע נשיבת רוח, וכן ישב רוחו (תהלים קמז). ו) מחיה ומזון.

מתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ(א)
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר(ב)
אֲסוּרִים(ג) וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי(ד)
עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי
דּוֹמֶה(ה) לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה
וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

בעשי"ת מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו(ו) לַחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים*):

---

*) קדושה לש"ץ בחזרת התפלה

נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי
מָרוֹם(ז) כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה
וְאָמַר: ק"ה קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ: חזן לְעֻמָּתָם(ח) בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: ק"ה בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ
מִמְּקוֹמוֹ: חזן וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: ק"ה יִמְלֹךְ יְיָ
לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:
חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח(ט) נְצָחִים(ט) קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ(י) אֱלֹהֵינוּ
מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ(כ) לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: (בעשי"ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ):

א) סמך ועזר . ב) ענין סמיכה והתרה . ג) כלל ישראל אסירי התקוה . ד) הלא למתים שהם כישנים . ה) לשון דמיון
ו) ברואיו אשר יצר . ז) בשמים המרומים . ח) לי נגד ונוכח . ט) ולעולמי עד . י) לי הגלל . כ) ענינו הסרה והפסק .

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל (בעשי"ת הַמֶּלֶךְ) הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן[א] לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ[ב] בִּינָה. חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל[ג]: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת:

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ[ד] בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה[ה] לְפָנֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ. כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

א) ל' חנינה. ב) לבן אדם, ונקרא אנוש ע"ש חולשתו. ג) בהתבוננות והשכלה בתורה. ד ה) תכניע יצרנו הרע שנוכל לחזור בתשובה שלמה לפניך.

רְאֵה נָא בְעָנְיֵנוּ[א] וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי גּוֹאֵל חָזָק[ב] אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

בתענית צבור אומר הש"ץ כאן עננו תפלה אחר שמע קולנו:

רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא[ג] הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה[ד] כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה וְהַעֲלֵה[ה] רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ[ו]. כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן[ז] וְרַחֲמָן אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה. וְתֵן בקיץ בְּרָכָה (בחורף טַל וּמָטָר לִבְרָכָה) עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשַׂבְּעֵנוּ[ח]

א) בסבלנו ולחצנו ודחקנו. ב) עצום. ג) ל' רפואה. ד) ל' עזר וישועה. ה) ל' עלייה. ו) ענין חולי ופגע. ז) לשון אמת וקיום. ח) לשון שובע, בבקשה דתבואתנו מבורכת.

מְטוּבָהּ וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תְּקַע(א) בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ(ב) וְשָׂא(ג) נֵס(ד) לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי(ה) עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט: (בעשי״ת הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט:)

וְלַמַּלְשִׁינִים(ו) אַל תְּהִי תִקְוָה וְכָל הָרִשְׁעָה כְּרֶגַע תֹּאבֵד וְכָל אֹיְבֵי

א) כמשמע בתקיעת שופר. ב) לשון חופש. ג) ל׳ הרמה. ד) דגל. ה) לשון דחיה ודחיפה. ו) אמר לאנשי רכיל המגלים רכילות ומלשינות מלים להזק.

עַמְּךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ וְהַזֵּדִים
מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר
וְתַכְנִיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים:

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל
זִקְנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל פְּלֵיטַת
סוֹפְרֵיהֶם[ג] וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ
יֶהֱמוּ[ד] נָא רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ
בֶּאֱמֶת. וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם
וְלֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב
וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן

א) לשון מיגר, תורידם והשפילם כמים המוגרים. ב) לשון שארית. ג) הם הסופרים אותיות שבתורה ותיבות ופסוקים כדרך שעשו בעלי המסורת ד) יהמו לחום עלינו.

עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין[א]: (בת"ב במנחה נחם*) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח[ב] דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ[ג] תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ. כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס[ד] וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת

בתשעה באב במנחה אומרים זה:

*)נַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלָיִם. וְאֶת הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהַחֲרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה[ה]. הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בָנֶיהָ. וְהַחֲרֵבָה מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ[ו]. וְהַבְּזוּיָה מִכְּבוֹדָהּ. וְהַשּׁוֹמֵמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב. וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה. וַיְבַלְּעוּהָ[י] לִגְיוֹנוֹת[ח]. וַיִּירָשׁוּהָ[ט] עוֹבְדֵי כוֹכָבִים. וַיָּטִילוּ[י] אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶחָרֶב. וַיַּהַרְגוּ בְזָדוֹן[כ] חֲסִידֵי עֶלְיוֹן. עַל כֵּן צִיּוֹן בְּמַר[ל] תִּבְכֶּה. וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לִבִּי לִבִּי עַל חַלְלֵיהֶם[מ]. מֵעַי מֵעַי עַל חַלְלֵיהֶם. כִּי אַתָּה יְיָ בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ[נ]. וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ. כָּאָמוּר וַאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נְאֻם יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

א) לשון חוזק וקיום. ב) ענין גידול ורוממות. ג) כנוי לממשלה. ד) ל' חמלה. ה) ענין שמם וחרב. ו) לשון מחול. ז) ל' בזיון. ח) מחנות אנשי צבא. ט) ל' ירושה. י) ויפליכו, כמו ויטילו את הכלים (יונה א). כ) ברצון ובכוונה. ל) במרירת נפש. מ) הרוגיהם. נ) ענין שרפה ובערה.

תְּפִלָּתֵנוּ . כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת
וְתַחֲנוּנִים אָתָּה וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ
רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ :*) כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה
לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל .
וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן
וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עַמֶּךָ :

בתענית צבור במנחה אומרים זה :

*) עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ . כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ :
אַל תֵּפֶן אֶל רִשְׁעֵנוּ וְאַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ וְאַל
תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ יְהִי נָא חַסְדְּךָ
לְנַחֲמֵנוּ טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ . כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה טֶרֶם
יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה . עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע . כִּי אַתָּה
יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה . פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה :
ומוסיף כי אתה שומע וכו׳ . וש״ץ מסיים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה :

בר"ח חודש ובחול המועד אומרים זה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה[א] וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד[ב] וְיִזָּכֵר[ג] זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ[ד] וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵיטָה[ה] לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם

לחוה"מ סוכות	לחוה"מ פסח	לראש חדש
חַג הַסֻּכּוֹת	חַג הַמַּצּוֹת	רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ

הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס[ו] וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתֶחֱזֶינָה[ז] עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ[ז] לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ[ח] לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל

א) ל' רצון. ב ג) שניהם לשון זכירה. ד) לשון הצלה. ה) לשון חמלה. ו) כמו ותראינה. ז) כאשר תשוב. ח) שישוב לשכון בציון.

אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר

והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותינו[ה] לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו מודים לך. ברוך אל ההודאות:

תהלתך על חיינו המסורים[א] בידך ועל נשמותינו הפקודות[ב] לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת. ערב ובקר וצהרים[ג]. הטוב כי לא כלו[ד] רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך:

בחנכה ובפורים אומרים כאן על הנסים:

על הנסים ועל הפרקן[ו] ועל הגבורות ועל התשועות[ז] ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

א) נתונים בידך. ב) ל׳ פקדון, שבכל לילה אנו מפקידים בידך נשמותינו. ג) באמצע היום. ד) מלשון כליה ואפיסה: ה) ל׳ גמר. ו) מלשון גאולה והצלה. ז) לשון ישועה.

לחנוכה

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם רבת[א] את ריבם דנת[ב] את דינם נקמת את נקמתם מסרת גבורים ביד חלשים[ג] ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה ואחר כן באו בניך לדביר ביתך ופנו[ד] את היכלך וטהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצרות קדשך וקבעו[ה] שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול:

לפורים

בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה כשעמד עליהם המן הרשע בקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף[ו] ונשים ביום אחד בשלושה עשר לחדש שנים עשר הוא חדש אדר ושללם[ז] לבוז[ח]: ואתה ברחמיך הרבים הפרת[ט] את עצתו וקלקלת את מחשבתו והשבות לו גמולו[י] בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ:

ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

בעשי"ת וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו

א) לשון ויכוח. ב) שפטת. ג) חלשי ורפי כח. ד) לשון הרקה והסרה. ה) עשו את הימים האלה לקבע ולחוק. ו) ילדים קטנים. ז) ר"ל ממונם. ח) ענין גזילה. ט) פי' בטול. י) תגמולו.

אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת(א) בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ. הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

לשחרית

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם

למנחה ולמעריב

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם

וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

בעשי"ת בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר(ב) לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי(ג) נַפְשִׁי תִדּוֹם(ד) וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל(ה) מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן

א) פסס ג׳ פסוקים, יברכך, יאר, ישא. ב) שמור. ג) ל׳ גדוף וזיון. ד) עניט שתיקה. ה) עניט בטתסס.

שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן(א) לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה(ב) לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

לתענית צבור ולעשרת ימי תשובה

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בָּרֵךְ (בעשי"ת חַדֵּשׁ) עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל(ג) מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה(ד) כָּל צַר(ה) וּמַשְׂטִין(ו) מֵעָלֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְתוֹם פִּיּוֹת מַשְׂטִינֵנוּ וּמְקַטְרִיגֵנוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית וְעָוֹן מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ:

א"מ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

א) לשון מחשבה ורעיון. ב) לשון נעימות ומתיקות. ג) לשון הפרס. ד) ל' כליון, לא ל' מניעה. ה) אויב. ו) תלא להם רכיל המביא מלשינות.

אָמַ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ(א) גְּזַר דִּינֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:

לתענית צבור	לעשרת ימי תשובה	לנעילה
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים:	אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:	(חָתְמֵנוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ לִגְאֻלָּה וִישׁוּעָה:	אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה:	(חָתְמֵנוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ לְפַרְנָסָה וְכַלְכָּלָה(ב):	אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה:	(חָתְמֵנוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ לִזְכֻיּוֹת(ג):	אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת:	(חָתְמֵנוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ לִסְלִיחָה וּמְחִילָה:	אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה:	(חָתְמֵנוּ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח(ד) לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא יָדֵינוּ מִבִּרְכוֹתֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַלֵּא אֲסָמֵינוּ(ה) שָׂבָע:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ פְּתַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לִתְפִלָּתֵנוּ:

א) קרע של גזר דיננו. ב) מחלה לכל צרכי האדם, מזון מלבוש ודירה. ג) לשון הצדקות. ד) לשון הרמה. ה) האוצרות של התבואה, היינו מלאים דגן וכל טוב.

אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָֽחְנוּ:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ נָא אַל תְּשִׁיבֵֽנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶֽיךָ:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ תְּהֵא הַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעֵת רָצוֹן מִלְּפָנֶֽיךָ:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ חֲמוֹל עָלֵֽינוּ וְעַל עוֹלָלֵֽינוּ[א] וְטַפֵּֽנוּ:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ עֲשֵׂה לְמַֽעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶֽׁךָ:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ עֲשֵׂה לְמַֽעַן טְבוּחִים[ב] עַל יִחוּדֶֽךָ[ג]:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ עֲשֵׂה לְמַֽעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּֽיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶֽךָ:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ נְקוֹם[ד] נִקְמַת דַּם עֲבָדֶֽיךָ הַשָּׁפוּךְ[ה]:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ עֲשֵׂה לְמַֽעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵֽנוּ:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ עֲשֵׂה לְמַֽעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵֽנוּ:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ עֲשֵׂה לְמַֽעַן רַחֲמֶֽיךָ הָרַבִּים:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ עֲשֵׂה לְמַֽעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵֽינוּ:
אָבִֽינוּ מַלְכֵּֽנוּ חָנֵּֽנוּ וַעֲנֵֽנוּ כִּי אֵין בָּֽנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּֽנוּ צְדָקָה וָחֶֽסֶד וְהוֹשִׁיעֵֽנוּ:

לשני וחמישי

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל

א) תלר לינלים רכים . ב) זכותים . ג) ההוקך . ד) פניט תבנוס פורעניות לעשי רע . ה) לי ינקס .

תָּמִיד: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶי
מִמֶּנּוּ חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:
הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ (ג) מִן הַגּוֹיִ
לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ
בִּתְהִלָּתֶךָ: אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָ
אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה
לְמַעַן תִּוָּרֵא (ד): לֹא כַחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂ
לָנוּ וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ תִּגְמוֹל עָלֵינוּ:
אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַ
שְׁמֶךָ: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּ
מֵעוֹלָם הֵמָּה: יַעַנְנוּ יְיָ בְּיוֹם צָרָה
יְשַׂגֶּבְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יְ
הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנ
מַעֲשִׂים צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַ

א) יצרונו . ב) נ' להושע . ג) וקבצנו . ד) למען יראוך , כי בכתובים כן ונגלה לו פני ירושלים .

שְׁמֶךָ: אֲדוֹנֵינוּ אֱלֹהֵינוּ שְׁמַע קוֹל
תַּחֲנוּנֵינוּ וּזְכָר לָנוּ אֶת בְּרִית
אֲבוֹתֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
וְעַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ
אֶת עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה
וַתַּעַשׂ לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ
רָשָׁעְנוּ: אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקוֹתֶיךָ יָשָׁב
נָא אַפְּךָ וַחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלַיִם
הַר קָדְשֶׁךָ: כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת
אֲבוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַיִם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה
לְכָל סְבִיבוֹתֵינוּ: וְעַתָּה שְׁמַע
אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל
תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ
הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי:

הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה
שֹׁמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ

עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים[א] תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ: אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַרְאֵנוּ[ב] אוֹת לְטוֹבָה וְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ[ג] מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת[ד] הָאָרֶץ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל הַגּוֹיִם כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחוֹמֶר וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: חוּסָה[ה] יְיָ עַל עַמֶּךָ וְאַל תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה[ו] לִמְשָׁל בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמֹד[ז] בַּעֲדֵנוּ[ח] שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמָד לָנוּ בְּעֵת צָרָה: יָדַעְנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים כֵּן תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: חֲמוֹל[ט] עַל עַמֶּךָ רַחֵם עַל נַחֲלָתֶךָ חוּסָה נָּא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל עֵת:

הַבֶּט נָא רַחֶם נָא עַל עַמְּךָ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם וְהוֹשִׁיעָה צֹאן

א) לשון פרשה ובקשה. ב) הראה אותנו. ג) פזורינו. ד) קצות. ה) רחם. ו) לבז ולכלמה. ז ח) אין מי שיתפלל בגללנו לסנדיקס. ט) לשון חמלה.

מרעיתך(א) ואל ימשל בנו קצף כי
לך עינינו תלויות(ב) הושיענו למען
שמך: רחם עלינו למען בריתך
הביטה ועננו בעת צרה כי לך
יי הישועה. בך תוחלתנו(ג) אלוה
סליחות אנא סלח נא אל טוב
וסלח(ד) כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אנא מלך חנון ורחום זכור והבט לברית בין
הבתרים(ה) ותראה לפניך עקדת יחיד
למען ישראל: אבינו מלכנו חננו ועננו כי שמך
הגדול נקרא עלינו עשה נפלאות בכל עת: עשה
עמנו כחסדך חנון ורחום הביטה ועננו בעת צרה
כי לך יי הישועה: אבינו מלכנו מחסנו(ו) אל תעש
עמנו כרוע(ז) מעללינו(ח) זכור רחמיך יי וחסדיך וכרוב
טובך הושיענו וחמל נא עלינו כי אין לנו אלוה
אחר מבלעדיך צורנו אל תעזבנו יי אלהינו אל
תרחק ממנו כי נפשנו קצרה(ט) מחרב ומשבי
ומדבר וממגפה ומכל צרה ויגון הצילנו כי לך

א) ישראל שנקראים צאן שאתה רועה. ב) פי' צפות. ג) תקותנו. ד) לשון סליחה. ה) הגזרים, כמו ואת הצפור לא בתר (בראשית טו). ו) מגננו ומצילנו. ז ח) כמעשינו הרעים. ט) פי' אינה יכולה לסבול עוד ולהתאפק.

[?]תֵינוּ וְאַל תַּכְלִימֵנוּ: יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ בָּנוּ: וּזְכָר [לָ]נוּ אֶת בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: [?]ארִי בְּצָרוֹתֵינוּ וּשְׁמַע קוֹל תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה:

אֵל רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם עָלֵינוּ וְעַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ כִּי אֵין כָּמוֹךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אָנָּא שָׂא נָא פְשָׁעֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ אֵל חַי וְקַיָּם הַחֲסִין בַּכֹּחַ חָסִיד וָטוֹב עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ: כִּי אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וּמָלֵא רַחֲמִים עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: שְׁמַע מַלְכֵּנוּ תְּפִלָּתֵנוּ וּמִיַּד אוֹיְבֵינוּ הַצִּילֵנוּ: שְׁמַע מַלְכֵּנוּ תְּפִלָּתֵנוּ וּמִכָּל צָרָה וְיָגוֹן הַצִּילֵנוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אַתָּה וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אַל תַּנִּיחֵנוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ אָבִינוּ וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ בּוֹרְאֵנוּ וְאַל תִּשְׁכָּחֵנוּ יוֹצְרֵנוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֵין כָּמוֹךָ חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵין כָּמוֹךָ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת הוֹשִׁיעֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מֵרַעַשׁ וּמֵרֹגֶז הַצִּילֵנוּ: זְכוֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קָשְׁיֵנוּ וְאֶל רִשְׁעֵנוּ וְאֶל חַטָּאתֵנוּ: שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ: וְהָסֵר מִמֶּנּוּ מַכַּת הַמָּוֶת כִּי רַחוּם אָתָּה כִּי כֵן דַּרְכֶּךָ עֹשֶׂה חֶסֶד חִנָּם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: חוּסָה יְיָ עַל עַמֶּךָ וְהַצִּילֵנוּ מִזַּעְמֶךָ וְהָסֵר מִמֶּנּוּ מַכַּת הַמַּגֵּפָה וּגְזֵרָה קָשָׁה כִּי אַתָּה שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: לְךָ אֲדֹנָי

הצדקה ולנו בשת הפנים: מה נתאונן(א) מה נאמר מה
נדבר ומה נצטדק(ב) נחפשה(ג) דרכינו ונחקרה ונשובה
אליך כי ימינך פשוטה לקבל שבים(ד): אנא יי הושיעה נא.
אנא יי הצליחה נא. אנא יי עננו ביום קראנו: לך יי חכינו(ה)
לך יי קוינו. לך יי ניחל(ו). אל תחשה(ז) ותעננו(ח) כי נאמו(ט) גוים
אבדה תקותם כל ברך(י) וכל קומה(כ) לך לבד תשתחוה:

הפותח יד בתשובה לקבל פושעים וחטאים

נבהלה נפשנו מרוב עצבוננו אל
תשכחנו נצח קומה והושיענו כי חסינו בך: אבינו
מלכנו אם אין בנו צדקה ומעשים טובים זכר לנו
את ברית אבותינו ועדותינו בכל יום יי אחד:
הביטה בענינו כי רבו מכאובינו וצרות לבבנו
חוסה יי עלינו בארץ שבינו ואל תשפוך חרונך
עלינו כי אנחנו עמך בני בריתך: אל הביטה דל
כבודנו בגוים ושקצונו כטמאת הנדה עד מתי
עזך בשבי ותפארתך ביד צר. עוררה(ל) גבורתך
וקנאתך על אויביך. הם יבושו ויחתו(מ) מגבורתם.
ואל ימעטו לפניך תלאותינו. מהר יקדמונו
רחמיך ביום צרתנו. ואם לא למעננו למענך
פעל. ואל תשחית זכר שאריתנו. וחון(נ) אום(ס)
המיחדים שמך פעמים בכל יום תמיד באהבה
ואומרים. שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

א) לשון צער ואבל, או לשון תרעומת. ב) ומה טעם להצדיק עצמנו. ג) לשון חקירה ודרישה. ד) השבים אליך בלב שלם. ו) שניהם לשון תוחלת ותקוה. ז) לשון שתיקה. ח) לשון עוני, ופי' אל תחשה ואל תענה, כי כשאתה שותק אנחנו נענים ונענים. ט) לשון דבור. י) לשון כרעים. כ) תואר לגובה הגוף. ל) לשון התעוררות. מ) ענינו שבירה ופחד. נ) לשון חנינה וחמלה. ס) אומה הישראלית.

אין אומרים תחנון לא בראש חודש ובחנוכה ופורים קטן ופורים גדול ב' ימים ולא בכל חודש ניסן ולא בל"ג בעומר ולא מר"ח סיון עד אחר אסרו חג ולא בט"ו בשבט ולא בעט"ב במנחה ובט' באב ולא בט"ו באב ולא בער"ה ולא בעיו"כ עד אחר אסרו חג :

ויאמר דוד אל גד צר לי מאד נפלה נא ביד יי כי רבים רחמיו וביד אדם אל אפלה:

רחום וחנון חטאתי לפניך. יי מלא רחמים רחם עלי וקבל תחנוני: יי אל באפך תוכיחני ואל בחמתך תיסרני: חנני יי כי אמלל(א) אני רפאני יי כי נבהלו עצמי: ונפשי נבהלה מאד ואתה יי עד מתי: שובה יי חלצה(ב) נפשי הושיעני למען חסדך: כי אין במות זכרך בשאול מי יודה לך: יגעתי באנחתי אשחה(ג) בכל לילה מטתי בדמעתי ערשי אמסה(ד): עששה(ה) מכעס עיני עתקה(ו) בכל צוררי: סורו ממני כל פעלי און כי שמע יי קול בכיי: שמע יי תחנתי יי תפלתי יקח: יבשו ויבהלו מאד כל איבי ישבו יבשו רגע:

בב' וה' אומרים והוא רחום ואומרים ה' אלהי ישראל וכו' :

יי אלהי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך: הבט משמים וראה כי היינו לעג וקלס בגוים נחשבנו כצאן לטבח יובל להרוג ולאבד ולמכה ולחרפה: ובכל זאת שמך לא שכחנו נא אל תשכחנו: יי

זרים אומרים אין תוחלת ותקוה. חון אום לשמך מקוה. טהור ישועתנו קרבה. יגענו ולא הונח לנו. רחמיך יכבשו את כעסך מעלינו: אנא שוב מחרונך ורחם סגלה אשר בחרת: יי

א) נכרת ודל כח. ב) שוליה את נפשי מחליי. ג) אני משיט את מטתי במי הבכי. ד) מל' המסה, אני מתיך ומרטיב ערשי בדמעות עיני. ה) ענין כליה ורקבון. ו) נתישנה, כמו והדברים עתיקים (דה"א ד).

חוּסָה יְיָ עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ וְאַל תִּתְּנֵנוּ בִּידֵי אַכְזָרִים א. לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם. לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד וְאַל תְּאַחַר:

אָנָּא שׁוּב מֵחֲרוֹנְךָ וְרַחֵם סְגֻלָּה ב אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ:

קוֹלֵנוּ תִשְׁמַע וְתָחוֹן ג וְאַל תִּטְּשֵׁנוּ בְּיַד אֹיְבֵינוּ לִמְחוֹת ד אֶת שְׁמֵנוּ. זְכוֹר אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם וְעַתָּה נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵהַרְבֵּה וּבְכָל זֹאת שִׁמְךָ לֹא שָׁכָחְנוּ נָא אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ:

עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ:

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל. וְאַל יֹאבַד יִשְׂרָאֵל. הָאֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל:

שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד. שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם אֶחָד. וְאַל יֹאבַד גּוֹי אֶחָד. הַמְיַחֲדִים שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

שׁוֹמֵר גּוֹי קָדוֹשׁ. שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם קָדוֹשׁ. וְאַל יֹאבַד גּוֹי קָדוֹשׁ

א) אכזרי לב. ב) פי' לעם יקר ונחמד. ג) ותרחם. ד) ענין מחיקה.

המשלשים בשלש קדשות לקדוש:

מתרצה(א) ברחמים ומתפיס(ב) בתחנונים התרצה והתפיס לדור עני כי אין עוזר: אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו: **ואנחנו** לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו: זכר רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה: יהי חסדך יי עלינו כאשר יחלנו לך: אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו(ג) מאד: חננו יי חננו כי רב שבענו בוז: ברגז רחם תזכור. כי הוא ידע יצרנו(ד) זכור כי עפר אנחנו: עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך: ח"ק

בשני ובחמישי אומרים זה:

מנהג אשכנז

אל ארך אפים ורב חסד ואמת אל באפך תוכיחנו: חוסה יי על עמך והושיענו מכל רע. חטאנו לך אדון סלח נא כרוב רחמיך אל:

מנהג ק"ק

אל ארך אפים ורב חסד ואמת אל תסתר פניך ממנו: חוסה יי על ישראל עמך והצילנו מכל רע. חטאנו לך אדון סלח נא כרוב רחמיך אל:

כשפותחין הארון הקודש אומרים זה:

ויהי בנסע הארן ויאמר משה קומה יי ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך: כי מציון

א ב) אתה ה' הרגיל להתרצות ולהתפייס ע"י תחנונים, התרצה גם עתה. ג) ל' דלות. ד) מחשבתנו.

תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָיִם: בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ:

בְּרִיךְ שְׁמֵהּ דְּמָרֵא^א) עָלְמָא בְּרִיךְ כִּתְרָךְ^ב) וְאַתְרָךְ^ג). יְהֵא רְעוּתָךְ^ד) עִם עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְעָלַם. וּפוּרְקַן יְמִינָךְ אַחֲזֵי^ה) לְעַמָּךְ בְּבֵית מַקְדְּשָׁךְ וּלְאַמְטוּיֵי^ו) לָנָא מִטּוּב נְהוֹרָךְ^ז) וּלְקַבֵּל צְלוֹתָנָא^ח) בְּרַחֲמִין. יְהֵא רַעֲוָא^ט) קֳדָמָךְ דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּתָא. וְלֶהֱוֵא אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא. לְמִרְחַם^י) עָלַי וּלְמִנְטַר^כ) יָתִי וְיַת כָּל דִּי^ל) לִי וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. אַנְתְּ^מ) הוּא זָן לְכֹלָּא וּמְפַרְנֵס לְכֹלָּא. אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא. אַנְתְּ הוּא דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא וּמַלְכוּתָא דִּילָךְ הִיא. אֲנָא עַבְדָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּסָגִידְנָא^נ) קַמֵּהּ וּמִקַּמָּא^ס) דִּיקַר^ע) אוֹרַיְתֵהּ^פ) בְּכָל עִדָּן^צ) וְעִדָּן. לָא עַל אֱנָשׁ רָחִיצְנָא^ק). וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין^ר) סָמִיכְנָא. אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִשְׁמַיָּא. דְּהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט^ש). וְאוֹרַיְתֵהּ קְשׁוֹט. וּנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט. וּמַסְגֵּא^ת) לְמֶעְבַּד^א) טַבְוָן^ב) וּקְשׁוֹט. בֵּהּ אֲנָא רָחִיץ^ג). וְלִשְׁמֵהּ קַדִּישָׁא יַקִּירָא אֲנָא אֵמַר תֻּשְׁבְּחָן^ד). יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִפְתַּח לִבָּאִי בְּאוֹרַיְתָא וְתַשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלִבָּאִי. וְלִבָּא דְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. לְטַב וּלְחַיִּין וְלִשְׁלָם:

בשבת וביו"ט

הו"ק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

חו"ק אֶחָד (הוּא) אֱלֹהֵינוּ גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קָדוֹשׁ (בר"ה ויו"כ וְנוֹרָא) שְׁמוֹ:

בחול מתחילין גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

א) של אדון העולם. ב) כתר שלך. ג) ומקומך. ד) חפצך ורצונך. ה) תראה לעמך. ו) ולקרב לנו. ז) אור שלך. ח) תפלתנו. ט) ענין רצון. י) לרחם. כ) ולשמור. ל) ואת כל אשר לי. מ) אתה. נ) ענינו ההשתחויה. ס) ומלפני. ע) ענינו כבוד. פ) תורתו. צ) לשון זמן. ק) בוטח אני. ר) ולא על מלאך. ש) ענינו אמת. ת) ומרבה. א) לעשות. ב) לשון טוב. ג) אני בוטח. ד) ותהלה.

קהל עונין לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ: לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: רוֹמְמוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר
קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: בחול מתחילין אב הרחמים

בשבת וביום טוב אומרים זה:

עַל הַכֹּל יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ
מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: בָּעוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם
הַבָּא: כִּרְצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן יְרֵאָיו וְכִרְצוֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל: צוּר הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל
הַבְּרִיּוֹת אֱלוֹהַּ כָּל הַנְּפָשׁוֹת: הַיּוֹשֵׁב בְּמֶרְחֲבֵי מָרוֹם הַשּׁוֹכֵן בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם:
קְדֻשָּׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וּקְדֻשָּׁתוֹ עַל כִּסֵּא הַכָּבוֹד: וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ בָּנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי. וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר חָדָשׁ כַּכָּתוּב: שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ
שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו: וְנִרְאֵהוּ עַיִן בְּעַיִן בְּשׁוּבוֹ אֶל
נָוֵהוּ כַּכָּתוּב: כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן: וְנֶאֱמַר וְנִגְלָה כְּבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל
בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר:

אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֵיתָנִים וְיַצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ
מִן הַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרָע מִן הַנְּשׂוּאִים וְיָחֹן אוֹתָנוּ לִפְלֵיטַת
עוֹלָמִים וִימַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

כשמחזירין ס"ת להיכל אומרים זה:

חזן יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ:

קהל אומרים הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל עַם קְרוֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

כשמכניסין ס"ת להיכל אומרים זה:

וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְיָ רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה יְיָ
לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק
וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ:
כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ: עֵץ חַיִּים הִיא
לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל
נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם
שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל
מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד

הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

א"א למנצח בר"ח וחנוכה ופורים קטן ב' ימים ופורים גדול ב' ימים ולא בע"פ ולא בחוה"מ ולא בט' באב ולא בערב יו"כ. אבל בל"ג בעומר ובערב שבועות ובט"ו באב ובט"ו בשבט אומרים:

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: יַעַנְךָ יְיָ בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ[א] שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה[ב] סֶלָה: יִתֶּן לְךָ כִלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: נְרַנְּנָה בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל[ג] יְמַלֵּא יְיָ כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְיָ מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ בִּגְבֻרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ: אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר: הֵמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד[ה]: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ[ו] מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא

א) יחזק אותך. ב) ל' אפר ושריפה. ג) מלשון דגל, כל העולם יתקבצו אלינו ברצון ויהללם הלא ויעשו דגל. ד) נרים דגלינו. ה) נתרומם ונתחזק, כמו מעודד ענוים ה'. ו) ענינו הסרה והפסקה, כמו לא ימוש ספר התורה הזה מפיך (יהושע א').

וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת
מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין[א] מִן דֵּין
וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ
קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ קַדִּישׁ לְעָלַם
וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָל אַרְעָא זִיו[ב]
יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי[ג] רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ
גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא
וְשִׁמְעֵת בַּתְרַי[ד] קָל[ה] זִיעַ[ו] סַגִּיא[ז] דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין
בְּרִיךְ יְקָרָא[ח] דַיְיָ מֵאֲתַר[ט] בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלֹךְ
לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם[י] לְעָלַם וּלְעָלְמֵי
עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ
שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ
וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא
יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ:
כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ:
צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת
לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ
מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס[כ] לָנוּ הָאֵל
יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ
הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ (הוּא)

א) זה מן זה. ב) לשון נוגה. ג) לשון הגבהה והרמה. ד) אחרי. ה) כמו קול. ו) רעש. ז) גדול. ח) ענין כבוד. ט) ממקום. י) לי קיום ותמידות. כ) אמר בכל יום ויום עומס לנו ברכותיו וטובותיו.

אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע(א) לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי(ב) יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַייָ עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר(ג):

וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה:

חזן יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא(ד) וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: קהל יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:

חזן יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא(ה) (בעשי"ת וּלְעֵלָּא) מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

ד׳

א) ענינו עמל ויגיעה. ב) מל' שנה. ג) ל' חוק ותפארת. ד) במהרה. ה) למעלה מכל שירות ותשבחות שאדם משבח לפניו כ"ו יכיו שבחיו של הקב"ה.

חזן תִּתְקַבַּל[ב] צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן[ג] דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

חזן יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

קהל עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

חזן עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

כשאומרים קדיש דרבנן אומרים יתגדל עד יהא שלמא רבא ואח"כ אומרים זה:

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן. וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן. וְעַל כָּל מָאן[ג] דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא. דִּי בְאַתְרָא[ד] הָדֵין וְדִי בְכָל אֲתַר וַאֲתַר. יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמִין וְחַיִּין אֲרִיכִין וּמְזוֹנָא רְוִיחֵי וּפוּרְקָנָא[ה] מִן קֳדָם אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה בְרַחֲמָיו שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים

א ב) תקובל תפלותיכם ובקשותיכם של כל בית ישראל. ג) מי. ד) במקום הזה. ה) לשון גאולה והצלה.

לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ. וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים. הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד: אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ. לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל מַלְכוּתֶךָ. וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא

וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

אַל תִּירָא מִפַּחַד פִּתְאֹם וּמִשֹּׁאַת רְשָׁעִים כִּי תָבֹא: עֻצוּ עֵצָה וְתֻפָר דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל: וְעַד זִקְנָה אֲנִי הוּא וְעַד שֵׂיבָה אֲנִי אֶסְבֹּל אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבֹּל וַאֲמַלֵּט: קדיש יתום

שִׁיר שֶׁל יוֹם

בראשון בשבת הַיּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

לְדָוִד מִזְמוֹר לַייָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר יְיָ וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁיו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

בשני בשבת הַיּוֹם יוֹם שֵׁנִי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ: רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה: בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר יְיָ צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם סֶלָה: דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָה פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל מוּת:

בשלישי בשבת הַיּוֹם יוֹם שְׁלִישִׁי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד מָתַי
תִּשְׁפְּטוּ עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֶלָה: שִׁפְטוּ דָל וְיָתוֹם עָנִי
וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ: פַּלְּטוּ דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ
בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ יִמּוֹטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם
וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם: אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ: קוּמָה
אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:

ברביעי בשבת הַיּוֹם יוֹם רְבִיעִי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל
גֵּאִים: עַד מָתַי רְשָׁעִים יְיָ עַד מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ
עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: עַמְּךָ יְיָ יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: אַלְמָנָה
וְגֵר יַהֲרֹגוּ וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָּהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב: בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: הֲנֹטַע אֹזֶן הֲלֹא
יִשְׁמָע אִם יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט: הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד
אָדָם דָּעַת: יְיָ יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר
אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה
לָרָשָׁע שָׁחַת: כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צֶדֶק
יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׁרֵי לֵב: מִי יָקוּם לִי עִם מְרֵעִים מִי יִתְיַצֵּב
לִי עִם פֹּעֲלֵי אָוֶן: לוּלֵי יְיָ עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי: אִם
אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חַסְדְּךָ יְיָ יִסְעָדֵנִי: בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ
יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי: הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר עָמָל עֲלֵי חֹק: יָגוֹדּוּ עַל
נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְיָ לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי:
וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ: לְכוּ
נְרַנְּנָה לַייָ נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ
לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

בחמישי בשבת הַיּוֹם יוֹם חֲמִישִׁי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לְאָסָף: הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:
שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם נָבֶל: תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר
בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: עֵדוּת
בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע:
הֲסִירוֹתִי מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה: בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ

אֶעֶנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל מֵי מְרִיבָה סֶלָה: שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה
בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
נֵכָר: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ:
וְלֹא שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם
יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ: כִּמְעַט
אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי: מְשַׂנְאֵי יְיָ יְכַחֲשׁוּ לוֹ וִיהִי
עִתָּם לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ:

בששי בשבת הַיּוֹם יוֹם שִׁשִּׁי בַּשַּׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט:
נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם
יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר
בַּמָּרוֹם יְיָ: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹּדֶשׁ יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים:

בשבת היום יום שבת קודש וכו׳ מזמור שיר ליום השבת וכו׳.

מן ר"ח אלול עד אחר שמיני עצרת בבוקר ובערב בכל יום אחר התפלה אומרים זה המזמור:

לְדָוִד יְיָ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא יְיָ מָעוֹז חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד:
בִּקְרֹב עָלַי מְרֵעִים לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי צָרַי וְאֹיְבַי
לִי הֵמָּה כָשְׁלוּ וְנָפָלוּ: אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי
אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ: אַחַת שָׁאַלְתִּי
מֵאֵת יְיָ אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שִׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ כָּל יְמֵי חַיַּי לַחֲזוֹת
בְּנֹעַם יְיָ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ: כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכֹּה בְּיוֹם רָעָה
יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ בְּצוּר יְרוֹמְמֵנִי: וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי
עַל אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה
וַאֲזַמְּרָה לַייָ: שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי וַעֲנֵנִי: לְךָ אָמַר
לִבִּי בַּקְּשׁוּ פָנָי אֶת פָּנֶיךָ יְיָ אֲבַקֵּשׁ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי
אַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ עֶזְרָתִי הָיִיתָ אַל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תַּעַזְבֵנִי
אֱלֹהֵי יִשְׁעִי: כִּי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַייָ יַאַסְפֵנִי: הוֹרֵנִי יְיָ דַּרְכֶּךָ
וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרָי: אַל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי
קָמוּ בִי עֵדֵי שֶׁקֶר וִיפֵחַ חָמָס: לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב
יְיָ בְּאֶרֶץ חַיִּים: קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ:

שלשה עשר עקרים

א אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא בּוֹרֵא וּמַנְהִיג לְכָל הַבְּרוּאִים וְהוּא לְבַדּוֹ עָשָׂה וְעוֹשֶׂה וְיַעֲשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים׃

ב אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא יָחִיד וְאֵין יְחִידוּת כָּמוֹהוּ בְּשׁוּם פָּנִים וְהוּא לְבַדּוֹ אֱלֹהֵינוּ הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה׃

ג אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ אֵינוֹ גוּף וְלֹא יַשִּׂיגוּהוּ מַשִּׂיגֵי הַגּוּף וְאֵין לוֹ שׁוּם דִּמְיוֹן כְּלָל׃

ד אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן׃

ה אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לוֹ לְבַדּוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל וְאֵין לְזוּלָתוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל׃

ו אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁכָּל דִּבְרֵי נְבִיאִים אֱמֶת׃

ז אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁנְּבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הָיְתָה אֲמִתִּית וְשֶׁהוּא הָיָה אָב לַנְּבִיאִים לַקּוֹדְמִים לְפָנָיו וְלַבָּאִים אַחֲרָיו׃

ח אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁכָּל הַתּוֹרָה הַמְּצוּיָה עַתָּה בְּיָדֵינוּ הִיא הַנְּתוּנָה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם׃

ט אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁזֹּאת הַתּוֹרָה לֹא תְהֵא מֻחְלֶפֶת וְלֹא תְהֵא תּוֹרָה אַחֶרֶת מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ׃

י אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ יוֹדֵעַ כָּל מַעֲשֵׂה בְנֵי אָדָם וְכָל מַחְשְׁבוֹתָם שֶׁנֶּאֱמַר הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם׃

יא אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ גּוֹמֵל טוֹב לְשׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו וּמַעֲנִישׁ לְעוֹבְרֵי מִצְוֹתָיו

יב אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ וְאַף עַל פִּי שֶׁיִּתְמַהְמֵהַּ עִם כָּל זֶה אֲחַכֶּה לּוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁיָּבוֹא׃

יג אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁיִּהְיֶה תְּחִיַּת הַמֵּתִים בְּעֵת שֶׁתַּעֲלֶה רָצוֹן מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זִכְרוֹ לָעַד וּלְנֵצַח נְצָחִים:

לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ. קִוִּיתִי יְיָ לִישׁוּעָתְךָ. יְיָ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי: לְפוּרְקָנָךְ סַבְרִית יְיָ. סַבְרִית יְיָ לְפוּרְקָנָךְ. יְיָ לְפוּרְקָנָךְ סַבְרִית:

סדר תפלת מנחה

מתחילים אשרי. ח"ק. שמו"ע. הש"ץ חוזר השמו"ע בקו"ר. ולאח"כ אומרים תחנון. לבד ימים שא"א בהם תחנון. (תמצא לעיל בדף מ"ב). ק"ש עם תתקבל. עלינו. ק"י:

שיר השירים

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה: יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן: לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל־כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ: מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ: שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלָםִ כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה: אַל־תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשֱּׁזָפַתְנִי הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ־בִי שָׂמֻנִי נֹטֵרָה אֶת־הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי: הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה אֶהְיֶה כְּעֹטְיָה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ: אִם־לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי־לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת־גְּדִיֹּתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים: לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי: נָאווּ לְחָיַיִךְ בַּתֹּרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים: תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה־לָּךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף: עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ: צְרוֹר הַמֹּר | דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין: אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי: הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים: הִנְּךָ יָפֶה דוֹדִי אַף נָעִים אַף־עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה: קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים:

ב אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים׃ כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין
הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת׃ כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן
דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי׃
הֱבִיאַנִי אֶל־בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי אַהֲבָה׃ סַמְּכוּנִי
בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי־חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי׃
שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַםִ בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם־תָּעִירוּ׀
וְאִם־תְּעוֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה־
זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל־הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל־הַגְּבָעוֹת׃ דּוֹמֶה דוֹדִי
לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה־זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ
מַשְׁגִּיחַ מִן־הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים׃ עָנָה דוֹדִי וְאָמַר
לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי־לָךְ׃ כִּי־הִנֵּה הַסְּתָיו עָבָר
הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ׃ הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ׃ הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים
סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי יָפָתִי וּלְכִי־לָךְ׃ יוֹנָתִי
בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי אֶת־מַרְאַיִךְ
הַשְׁמִיעִנִי אֶת־קוֹלֵךְ כִּי־קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵיךְ נָאוֶה׃ אֶחֱזוּ־
לָנוּ שֻׁעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ
סְמָדַר׃ דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ עַד שֶׁיָּפוּחַ
הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה־לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר
הָאַיָּלִים עַל־הָרֵי בָתֶר׃ ג עַל־מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי
אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃ אָקוּמָה נָּא
וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחֹבוֹת אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה
נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃ מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים
בָּעִיר אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי רְאִיתֶם׃ כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי מֵהֶם
עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא אַרְפֶּנּוּ עַד־
שֶׁהֲבֵיאתִיו אֶל־בֵּית אִמִּי וְאֶל־חֶדֶר הוֹרָתִי׃ הִשְׁבַּעְתִּי

אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַםִ בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם־
תָּעִירוּ ׀ וְאִם־תְּעוֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃ מִי זֹאת
עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר כְּתִימֲרוֹת עָשָׁן מְקֻטֶּרֶת מוֹר וּלְבוֹנָה
מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל׃ הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים
סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל׃ כֻּלָּם אֲחֻזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי
מִלְחָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת׃ אַפִּרְיוֹן
עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן׃ עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶסֶף
רְפִידָתוֹ זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת
יְרוּשָׁלָםִ׃ צְאֶינָה ׀ וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה
שֶׁעִטְּרָה־לּוֹ אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ׃ ד הִנָּךְ
יָפָה רַעְיָתִי הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ שַׂעְרֵךְ
כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד׃ שִׁנַּיִךְ כְּעֵדֶר הַקְּצוּבוֹת
שֶׁעָלוּ מִן־הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת וְשַׁכֻּלָה אֵין בָּהֶם׃
כְּחוּט הַשָּׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ וּמִדְבָּרֵיךְ נָאוֶה כְּפֶלַח הָרִמּוֹן
רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃ כְּמִגְדַּל דָּוִיד צַוָּארֵךְ בָּנוּי
לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שִׁלְטֵי הַגִּבּוֹרִים׃ שְׁנֵי
שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תְּאוֹמֵי צְבִיָּה הָרוֹעִים בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ עַד
שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצְּלָלִים אֵלֶךְ לִי אֶל־הַר הַמּוֹר וְאֶל־
גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה׃ כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ׃ אִתִּי
מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תָּשׁוּרִי ׀ מֵרֹאשׁ אֲמָנָה
מֵרֹאשׁ שְׂנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעֹנוֹת אֲרָיוֹת מֵהַרְרֵי נְמֵרִים׃
לִבַּבְתִּנִי אֲחֹתִי כַלָּה לִבַּבְתִּנִי בְּאַחַת מֵעֵינַיִךְ בְּאַחַד
עֲנָק מִצַּוְּרֹנָיִךְ׃ מַה־יָּפוּ דֹדַיִךְ אֲחֹתִי כַלָּה מַה־טֹּבוּ דֹדַיִךְ
מִיַּיִן וְרֵיחַ שְׁמָנַיִךְ מִכָּל־בְּשָׂמִים׃ נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתוֹתַיִךְ
כַּלָּה דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ וְרֵיחַ שַׂלְמֹתַיִךְ כְּרֵיחַ
לְבָנוֹן׃ גַּן ׀ נָעוּל אֲחֹתִי כַלָּה גַּל ׀ נָעוּל מַעְיָן חָתוּם׃ שְׁלָחַיִךְ
פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כְּפָרִים עִם־נְרָדִים׃ נֵרְדְּ ׀

וְכַרְכֹּם קָנֶה וְקִנָּמוֹן עִם כָּל־עֲצֵי לְבוֹנָה מֹר וַאֲהָלוֹת עִם
כָּל־רָאשֵׁי בְשָׂמִים׃ מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנֹזְלִים מִן־
לְבָנוֹן׃ עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו יָבֹא
דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו׃ ה בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה
אָרִיתִי מוֹרִי עִם־בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם־דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי
יֵינִי עִם־חֲלָבִי אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים׃ אֲנִי יְשֵׁנָה
וְלִבִּי עֵר קוֹל ׀ דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי־לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי
תַמָּתִי שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא־טָל קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה׃ פָּשַׁטְתִּי
אֶת־כֻּתָּנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשֶׁנָּה רָחַצְתִּי אֶת־רַגְלַי אֵיכָכָה
אֲטַנְּפֵם׃ דּוֹדִי שָׁלַח יָדוֹ מִן־הַחֹר וּמֵעַי הָמוּ עָלָיו׃ קַמְתִּי
אֲנִי לִפְתֹּחַ לְדוֹדִי וְיָדַי נָטְפוּ־מוֹר וְאֶצְבְּעֹתַי מוֹר עֹבֵר עַל
כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל׃ פָּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חָמַק עָבָר נַפְשִׁי
יָצְאָה בְדַבְּרוֹ בִּקַּשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצָאתִיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא
עָנָנִי׃ מְצָאֻנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים בָּעִיר הִכּוּנִי פְצָעוּנִי
נָשְׂאוּ אֶת־רְדִידִי מֵעָלַי שֹׁמְרֵי הַחֹמוֹת׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם
בְּנוֹת יְרוּשָׁלָםִ אִם־תִּמְצְאוּ אֶת־דּוֹדִי מַה־תַּגִּידוּ לוֹ
שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי׃ מַה־דּוֹדֵךְ מִדּוֹד הַיָּפָה בַּנָּשִׁים מַה־
דּוֹדֵךְ מִדּוֹד שֶׁכָּכָה הִשְׁבַּעְתָּנוּ׃ דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם דָּגוּל
מֵרְבָבָה׃ רֹאשׁוֹ כֶּתֶם פָּז קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחֹרוֹת
כָּעוֹרֵב׃ עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל־אֲפִיקֵי מָיִם רֹחֲצוֹת בֶּחָלָב
יֹשְׁבוֹת עַל־מִלֵּאת׃ לְחָיָו כַּעֲרוּגַת הַבֹּשֶׂם מִגְדְּלוֹת
מֶרְקָחִים שִׂפְתוֹתָיו שׁוֹשַׁנִּים נֹטְפוֹת מוֹר עֹבֵר׃ יָדָיו גְּלִילֵי
זָהָב מְמֻלָּאִים בַּתַּרְשִׁישׁ מֵעָיו עֶשֶׁת שֵׁן מְעֻלֶּפֶת סַפִּירִים׃
שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ מְיֻסָּדִים עַל־אַדְנֵי־פָז מַרְאֵהוּ כַּלְּבָנוֹן
בָּחוּר כָּאֲרָזִים׃ חִכּוֹ מַמְתַקִּים וְכֻלּוֹ מַחֲמַדִּים זֶה דוֹדִי וְזֶה
רֵעִי בְּנוֹת יְרוּשָׁלָםִ׃ ו אָנָה הָלַךְ דּוֹדֵךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים אָנָה
פָּנָה דוֹדֵךְ וּנְבַקְשֶׁנּוּ עִמָּךְ׃ דּוֹדִי יָרַד לְגַנּוֹ לַעֲרוּגוֹת הַבֹּשֶׂם

לִרְעוֹת בַּגַּנִּים וְלִלְקֹט שׁוֹשַׁנִּים׃ אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִ
הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ יָפָה אַתְּ רַעְיָתִי כְּתִרְצָה נָאוָה
כִּירוּשָׁלָםִ אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת׃ הָסֵבִּי עֵינַיִךְ מִנֶּגְדִּי שֶׁהֵם
הִרְהִיבֻנִי שַׂעְרֵךְ כְּעֵדֶר הָעִזִּים שֶׁגָּלְשׁוּ מִן־הַגִּלְעָד׃ שִׁנַּיִךְ
כְּעֵדֶר הָרְחֵלִים שֶׁעָלוּ מִן־הָרַחְצָה שֶׁכֻּלָּם מַתְאִימוֹת
וְשַׁכֻּלָה אֵין בָּהֶם׃ כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ׃
שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמֹנִים פִּילַגְשִׁים וַעֲלָמוֹת אֵי
מִסְפָּר׃ אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ בָּרָה
הִיא לְיוֹלַדְתָּהּ רָאוּהָ בָנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילַגְשִׁים
וַיְהַלְלוּהָ׃ מִי־זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ־שָׁחַר יָפָה כַלְּבָנָה בָּרָה
כַּחַמָּה אֲיֻמָּה כַּנִּדְגָּלוֹת׃ אֶל־גִּנַּת אֱגוֹז יָרַדְתִּי לִרְאוֹת
בְּאִבֵּי הַנָּחַל לִרְאוֹת הֲפָרְחָה הַגֶּפֶן הֵנֵצוּ הָרִמֹּנִים׃ לֹא
יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת עַמִּי־נָדִיב׃ ז שׁוּבִי שׁוּבִי
הַשּׁוּלַמִּית שׁוּבִי שׁוּבִי וְנֶחֱזֶה־בָּךְ מַה־תֶּחֱזוּ בַּשּׁוּלַמִּית
כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם׃ מַה־יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת־נָדִיב
חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ כְּמוֹ חֲלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמָּן׃ שָׁרְרֵךְ אַגַּ
הַסַּהַר אַל־יֶחְסַר הַמָּזֶג בִּטְנֵךְ עֲרֵמַת חִטִּים סוּגָה
בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ שְׁנֵי שָׁדַיִךְ כִּשְׁנֵי עֳפָרִים תָּאֳמֵי צְבִיָּה׃ צַוָּארֵךְ
כְּמִגְדַּל הַשֵּׁן עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל־שַׁעַר בַּת־רַבִּים
אַפֵּךְ כְּמִגְדַּל הַלְּבָנוֹן צוֹפֶה פְּנֵי דַמָּשֶׂק׃ רֹאשֵׁךְ עָלַיִךְ
כַּכַּרְמֶל וְדַלַּת רֹאשֵׁךְ כָּאַרְגָּמָן מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים׃ מַה
יָּפִית וּמַה־נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בַּתַּעֲנוּגִים׃ זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה
לְתָמָר וְשָׁדַיִךְ לְאַשְׁכֹּלוֹת׃ אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר אֹחֲזָה
בְּסַנְסִנָּיו וְיִהְיוּ־נָא שָׁדַיִךְ כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן וְרֵיחַ אַפֵּךְ
כַּתַּפּוּחִים׃ וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמֵישָׁרִים דּוֹבֵב
שִׂפְתֵי יְשֵׁנִים׃ אֲנִי לְדוֹדִי וְעָלַי תְּשׁוּקָתוֹ׃ לְכָה דוֹדִי נֵצֵא
הַשָּׂדֶה נָלִינָה בַּכְּפָרִים׃ נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים נִרְאֶה אִם־

פָּֽרְחָה הַגֶּפֶן פִּתַּח הַסְּמָדַר הֵנֵצוּ הָרִמּוֹנִים שָׁם אֶתֵּן אֶת־
דֹּדַי לָךְ׃ הַדּֽוּדָאִים נָֽתְנוּ־רֵיחַ וְעַל־פְּתָחֵינוּ כָּל־מְגָדִים
חֲדָשִׁים גַּם־יְשָׁנִים דּוֹדִי צָפַנְתִּי לָךְ׃ מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי
יוֹנֵק שְׁדֵי אִמִּי אֶמְצָֽאֲךָ בַחוּץ אֶשָּֽׁקְךָ גַּם לֹא־יָבֻזוּ לִי׃
אֶנְהָֽגֲךָ אֲבִֽיאֲךָ אֶל־בֵּית אִמִּי תְּלַמְּדֵנִי אַשְׁקְךָ מִיַּיִן הָרֶקַח
מֵעֲסִיס רִמֹּנִי׃ שְׂמֹאלוֹ תַּחַת רֹאשִׁי וִֽימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃
הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלָם מַה־תָּעִירוּ׀ וּמַה תְּעֹֽרְרוּ
אֶת־הָאַהֲבָה עַד־שֶׁתֶּחְפָּץ׃ מִי זֹאת עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר
מִתְרַפֶּקֶת עַל־דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ עֽוֹרַרְתִּיךָ שָׁמָּה
חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ שָׁמָּה חִבְּלָה יְלָדַתְךָ׃ שִׂימֵנִי כַחוֹתָם עַל־
לִבֶּךָ כַּחוֹתָם עַל־זְרוֹעֶךָ כִּֽי־עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה קָשָׁה
כִשְׁאוֹל קִנְאָה רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיָה׃ מַיִם
רַבִּים לֹא יֽוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת־הָאַהֲבָה וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ
אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ׃
אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ מַה־נַּעֲשֶׂה לַאֲחֹתֵנוּ
בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּהּ׃ אִם־חוֹמָה הִיא נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת
כָּסֶף וְאִם־דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אָרֶז׃ אֲנִי חוֹמָה
וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת אָז הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצְאֵת שָׁלוֹם׃ כֶּרֶם
הָיָה לִשְׁלֹמֹה בְּבַעַל הָמוֹן נָתַן אֶת־הַכֶּרֶם לַנֹּטְרִים אִישׁ
יָבִא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כָּסֶף׃ כַּרְמִי שֶׁלִּי לְפָנָי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה
וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת־פִּרְיוֹ׃ הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים
מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִנִי׃ בְּרַח׀ דּוֹדִי וּדְמֵה־לְךָ
לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל הָרֵי בְשָׂמִים׃

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁבִּזְכוּת שִׁיר
הַשִּׁירִים אֲשֶׁר קָרָאתִי וְלָמַדְתִּי שֶׁהוּא קֹדֶשׁ קָדָשִׁים בִּזְכוּת פְּסוּקָיו
וּבִזְכוּת תֵּבוֹתָיו וּבִזְכוּת אוֹתִיּוֹתָיו וּבִזְכוּת נְקֻדּוֹתָיו וּבִזְכוּת טְעָמָיו וּבִזְכוּת
שְׁמוֹתָיו וְצֵרוּפָיו וּרְמָזָיו וְסוֹדוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים הַנּוֹרָאִים הַיּוֹצְאִים
מִמֶּנּוּ שֶׁתְּהֵא שָׁעָה זוֹ שְׁעַת רַחֲמִים שְׁעַת הַקְשָׁבָה שְׁעַת הַאֲזָנָה וְנִקְרָאֲךָ

וּתְעַנֵּנוּ נַעְתִּיר לָךְ וְהֵעָתֵר לָנוּ שֶׁיִּהְיֶה עוֹלֶה לְפָנֶיךָ קְרִיאַת וְלִמּוּד
הַשִּׁירִים כְּאִלּוּ הִשַּׂגְנוּ כָּל הַסּוֹדוֹת הַנִּפְלָאוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת אֲשֶׁר הֵם חֲתוּמ
בְּכָל תְּנָאָיו וְנִזְכֶּה לְמָקוֹם שֶׁהָרוּחוֹת וְהַנְּשָׁמוֹת נֶחֱצָבוֹת מִשָּׁם וּכְאִלּוּ עָשִׂ
מַה שֶּׁמּוּטָל עָלֵינוּ לְהַשִּׂיג בֵּין בְּגִלְגּוּל זֶה בֵּין בְּגִלְגּוּל אַחֵר וְלִהְיוֹת מִן הָ
וְהַזּוֹכִים לָעוֹלָם הַבָּא עִם שְׁאָר צַדִּיקִים וַחֲסִידִים וּמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְ
וְתִהְיֶה עִם לְבָבֵנוּ וְאִמְרֵי פִינוּ בְּעֵת מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְעִם יָדֵינוּ בְּעֵת מַעֲ
וְתִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה וְהַרְוָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וּמֵעָפָר תְּקִימֵנוּ וּמֵאַ
דַּלּוּתֵנוּ תְּרוֹמְמֵנוּ וְתָשִׁיב שְׁכִינָתְךָ לְעִיר קָדְשֶׁךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵ

סדר קבלת שבת

ביום טוב ותוה״מ שחל בשבת א״א לכו נרננה רק מתחילין מזמור שיר ליום השבת:

לְכוּ נְרַנְּנָה לַייָ נָרִיעָה[א] לְצ
יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה[ב] פָנָיו בְּתוֹ
בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹ
וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: אֲשֶׁ
בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי[ד] אָרֶץ וְתוֹעֲפוֹת[ה] הָרִ
לוֹ: אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂ
וְיַבֶּשֶׁת[ו] יָדָיו יָצָרוּ[ז]: בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲ
וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה[ח] לִפְנֵי יְיָ עֹשֵׂנוּ:
הוּא אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִית

א) מלשון תרועה. ב) נקדם עצמנו לבוא מול פניו להודות לו. ג) בהודיה. ד) דברים הנעלמים בארץ שיתק
גבוהים. ה) לשון חוזק וגובה. ו) תאר לארץ הנגובה. ז) לשון ציור. ח) לשון כריעה. ט) שהוא רועה או

וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ: אַל תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כִּמְרִיבָה(א) כְּיוֹם מַסָּה בַּמִּדְבָּר: אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחָנוּנִי גַּם רָאוּ פָעֳלִי: אַרְבָּעִים שָׁנָה אָקוּט(ב) בְּדוֹר וָאֹמַר עַם תֹּעֵי(ג) לֵבָב הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכָי: אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְאַפִּי אִם יְבֹאוּן אֶל מְנוּחָתִי:

שִׁירוּ לַייָ שִׁיר חָדָשׁ שִׁירוּ לַייָ כָּל הָאָרֶץ: שִׁירוּ לַייָ בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים וַייָ שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ: הָבוּ לַייָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַייָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְחַצְרוֹתָיו: הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ חִילוּ(ד) מִפָּנָיו כָּל הָאָרֶץ: אִמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ אַף תִּכּוֹן(ה) תֵּבֵל בַּל

א) לפי כל הקרי כ' כמו במי מריבה . ב) טיפה לי קטנה בלמתי דור המבול . ג) ל' טעות . ד) ל' רעדה . ה) ענינו התקן והכנה .

תִּשְׁפֹּט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם
וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ: יַעֲלֹז שָׂדַי וְכָל
אֲשֶׁר בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל עֲצֵי יָעַר: לִפְנֵי יְיָ כִּי בָא
כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק
וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ:

יְיָ מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים[א] רַבִּים: עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו
צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ: אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ וּתְלַהֵט
סָבִיב צָרָיו: הֵאִירוּ בְרָקָיו[ב] תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֵל[ג] הָאָרֶץ: הָרִים
כַּדּוֹנַג[ד] נָמַסּוּ[ה] מִלִּפְנֵי יְיָ מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ: הִגִּידוּ
הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: יֵבֹשׁוּ כָּל עֹבְדֵי
פֶסֶל[ו] הַמִּתְהַלְלִים[ז] בָּאֱלִילִים הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים:
שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת[ח] יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ
יְיָ: כִּי אַתָּה יְיָ עֶלְיוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מְאֹד נַעֲלֵיתָ עַל כָּל
אֱלֹהִים: אֹהֲבֵי יְיָ שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד
רְשָׁעִים יַצִּילֵם: אוֹר זָרֻעַ[ט] לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי[י] לֵב שִׂמְחָה:
שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּייָ וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ:

מִזְמוֹר שִׁירוּ לַייָ שִׁיר חָדָשׁ כִּי נִפְלָאוֹת עָשָׂה
הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ
יְיָ יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ: זָכַר חַסְדּוֹ
וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת
יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: הָרִיעוּ לַייָ כָּל הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ
וְזַמֵּרוּ: זַמְּרוּ לַייָ בְּכִנּוֹר בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה:
בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ:

א) יושבי איי הים. ב) הברקים יאירו את התבל. ג) לשון חלחלה. ד) כשעוה. ה) יותכו ויכלו. ו) העובדים לפסילים
ז) המהללים בעבודת אלילים. ח) ערים קטנים וכפרים. ט) כדבר הנזרע שמתרבה, כן האור גנוז לצדיק
י) וכן לישרי לב זרוע שמחה.

וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּבָה: נְהָרוֹת יִמְחֲא

אַל תַּקְשׁוּ לְבַבְכֶם יְיָ כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ

ק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים:

מַסָּה 106 יֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט[ב] הָאָרֶץ: יְיָ בְּצִיּוֹן

אֲבוֹת יָרַט[ג] עַל כָּל הָעַמִּים: יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא

וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ[ד] מֵישָׁרִים

אַרְבַּע דָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ: רוֹמְמוּ[ה] יְיָ אֱלֹהֵינוּ

וּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו

עַמּוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יְיָ וְהוּא יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד

עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן לָמוֹ: יְיָ אֱלֹהֵינוּ

אַתָּה עֲנִיתָם[ו] אֵל נֹשֵׂא[ז] הָיִיתָ לָהֶם וְנֹקֵם[ח] עַל עֲלִילוֹתָם[ט]:

רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַייָ בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַייָ כָּבוֹד
וָעֹז: הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ
בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם אֵל הַכָּבוֹד
הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְיָ בַּכֹּחַ קוֹל יְיָ
בֶּהָדָר: קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי
הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם[י] כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן[כ] וְשִׂרְיוֹן[ל] כְּמוֹ בֶן
רְאֵמִים[מ]: קוֹל יְיָ חֹצֵב[נ] לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְיָ יָחִיל[ס]
מִדְבָּר יָחִיל יְיָ מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל[ע] אַיָּלוֹת
וַיֶּחֱשֹׂף[פ] יְעָרוֹת[צ] וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְיָ

א) יכו כף אל כף כדרך השמחים, והוא ענין מליצה. ב) ל' רעדה. ג) ל' הטיה לנפול, כמו נטיו רגלי, או כמו תגוד הארץ. ד) ל' תקון וקיום. ה) לשון גדולות. ו) ענית להם. ז) ובשבילם היית נושא עון לישראל. ח ט) מ"מ נקמת מהם על עלילותם ולא ויתרת להם כלום, ומכל זה נראה שאינו נושא פנים. י) ענינו קפיצה ודילוג. כ) הם שמות לנכבד נ. ל) ראמים צעירים ורכים, והוא מין חיה בעלת קרנים גדולות. מ) ל' חציבה. נ) ירעיד ויפחיד. ס ע) כמו מחשוף, יקלף עצי היערות, כלומר יפשיטם מכבודם המשולים בעלי השער.

למבול ישב וישב יי מלך לעולם: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום: ולומרים אנא בכח

לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה: לכה

שמור וזכור בדבור אחד. השמיענו אל המיוחד. יי אחד ושמו אחד. לשם ולתפארת ולתהלה: לכה

לקראת שבת לכו ונלכה. כי היא מקור הברכה. מראש מקדם נסוכה[א]. סוף מעשה במחשבה תחלה: לכה

מקדש מלך עיר מלוכה. קומי צאי מתוך ההפכה. רב לך שבת בעמק הבכא[ב]. והוא יחמול עליך חמלה: לכה

התנערי מעפר קומי. לבשי בגדי תפארתך עמי. על יד בן ישי בית הלחמי. קרבה אל נפשי גאלה: לכה

התעוררי התעוררי. כי בא אורך קומי אורי[ג]. עורי עורי שיר דברי. כבוד יי עליך נגלה: לכה

לא תבושי ולא תכלמי. מה תשתוחחי[ד] ומה תהמי. בך יחסו עניי עמי. ונבנתה עיר על תלה[ה]: לכה

א) מתכרב. ב) לכ״ע (תהלים פד), והוא כנוי לגלות. ג) הוא צווי. ד) לשון שחייה ושפיכה. ה) שהר נגל נשר הבני[illegible]שר, על מקומה שהיה עתה תל.

וְ הָיוּ לִמְשִׁסָּה(א) שׁאסָיִךְ(ב). וְרָחֲקוּ כָּל מְבַלְּעָיִךְ(ג). יָשִׂישׂ עָלַיִךְ אֱלֹהָיִךְ. כִּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל כַּלָּה: לכה

יָ מִין וּשְׂמֹאל תִּפְרֹצִי(ד). וְאֶת יְיָ תַּעֲרִיצִי. עַל יַד אִישׁ בֶּן פַּרְצִי(ה). וְנִשְׂמְחָה וְנָגִילָה: לכה

בּוֹאִי בְשָׁלוֹם עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ. גַּם בְּשִׂמְחָה וּבְצָהֳלָה. תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם סְגֻלָּה. בּוֹאִי כַלָּה בּוֹאִי כַלָּה: לכה

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהֹדוֹת לַייָ וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְיָ: כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן: וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן: וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ: עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה עלתה כ׳ בּוֹ:

יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְיָ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם: מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ: עֵדֹתֶיךָ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה קֹדֶשׁ יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים:

תפלת ערבית

כחול מתחילין כאן:

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

א) לבז ולחמס. ב) בוזיך. ג) עניני בליעה והשחתה. ד) מל׳ ופרצת ימה וקדמה (בראשית כח). ה) משיח שיבוא מבני פרץ

בשבת וביום טוב מתחילין כאן:

חזן בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

ק"ה בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב[א] עֲרָבִים[ב] בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר[ג] אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם[ד] בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה גּוֹלֵל[ה] אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר. וּמַעֲבִיר[ו] יוֹם וּמֵבִיא לָיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ: אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

א) שמערב אור וחשך מעורבין. ב) פי' כל ערב וערב. ג) ל' סידור. ד) במקומותיהם הקבועים. ה) ר"ל מסיר את האור וכו' שלא יתחמשו בערבוביא. ו) פי' מעביר היום לצד אחר ומביא הלילה.

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהָבְתָּ. תּוֹרָה
וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ.
עַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ
וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ. וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם
וָלָיְלָה: וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יחיד אומר אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל
נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ:
וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ
וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם
לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם
עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ
בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ
יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי
עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם
פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים

וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף(א) כָּל הֶעָרִיצִים(ב) הָאֵל הַנִּפְרָע(ג) לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ הָעֹשֶׂה גְדֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר. הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט(ד) רַגְלֵנוּ. הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת(ה) אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ

א) מיד. ב) תקיפים וחזקים. ג) ל' פרעון וגמול. ד) ל' נטיה וכמועדה. ה) ענים גובה.

עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ. הָעֹשֶׂה לָּנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בְּפַרְעֹה
אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם. הַמַּכֶּה
בְעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
מִתּוֹכָם לְחֵרוּת א) עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר ב) בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם
סוּף אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת
טִבַּע. וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ:
וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ
נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ
בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלֹךְ
לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ
מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים.
וּפְרוֹשׂ ג) עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ. וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה
טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהָגֵן ד) בַּעֲדֵנוּ.
וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן וְהָסֵר שָׂטָן
מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ
וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה. וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ
וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: (ופרוש*) בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד:

ברוך

לשבת ויום טוב

*) וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שָׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלָיִם:

ושמרו

א) לחפשי. ב) המעביר והסיע את בני ישראל וכו'. ג) פי' תפרוש עלינו את שכינתך הקדושה. ד) לשון [illegible] ומחסה.

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם: וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ

וצאן

לשבת

וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ: ח״ק

לשלש רגלים

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מֹעֲדֵי יְיָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ח״ק

לראש השנה

תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: ח״ק

ליום כפור

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: ח״ק

שמו״ע דיו״ט ור״ה ויוה״כ תמצא לקמן אחר תפלת מוסף דר״ח.

תפלת ליל שבת

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

בשבת שובה זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

וצאן מרעיתך נודה לך לעולם לדור ודור נספר תהלתך
ברוך יי ביום. ברוך יי בלילה. ברוך יי בשכבנו. ברוך
יי בקומנו. כי בידך נפשות החיים והמתים אשר בידו
נפש כל חי ורוח כל בשר איש: בידך אפקיד רוחי פדיתה
אותי יי אל אמת: אלהינו שבשמים יחד שמך וקים
מלכותך תמיד ומלוך עלינו לעולם ועד:

יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתך באמת
באמר לציון מלך אלהיך: יי מלך יי מלך יי ימלך
לעולם ועד: כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלוך
בכבוד כי אין לנו מלך אלא אתה: ברוך אתה יי המלך
בכבודו תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד ועל כל מעשיו:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי
יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים
וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

בעשי"ת זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע:

בחורף משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלכל

לליל שבת

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע:

בחורף משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר
אסורים ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך
ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

בשבת שובה מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה: ברוך אתה יי האל
הקדוש: (בשבת שובה המלך הקדוש):

אתה קדשת את יום השביעי לשמך. תכלית
מעשה שמים וארץ. וברכתו מכל

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים
וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת
וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

בעשי"ת מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הָאֵל (בעשי"ת הַמֶּלֶךְ) הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה:

במוצאי שבת ובמוצאי יום טוב אפילו מיו"ט לחוה"מ אומרים זה:

אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ לְמַדַּע תּוֹרָתֶךָ. וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וַתַּבְדֵּל
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל
לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָחֵל
עָלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם חֲשׂוּכִים מִכָּל חֵטְא וּמְנֻקִּים
מִכָּל עָוֹן וּמְדֻבָּקִים בְּיִרְאָתֶךָ:

וְ) חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת:

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה
לְפָנֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ. כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ
אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

רְאֵה נָא בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי גוֹאֵל חָזָק אָתָּה:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה
לְכָל מַכּוֹתֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה.
וְתֵן בקי"ץ בְּרָכָה (בחורף טַל וּמָטָר לִבְרָכָה) עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבָהּ
וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תקע

לליל שבת

הַיָּמִים וְקִדַּשְׁתּוֹ מִכָּל הַזְּמַנִּים. וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט: (בעשי"ת הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט):

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה וְכָל הָרִשְׁעָה כְּרֶגַע תֹּאבֵד. וְכָל אוֹיְבֵי עַמְּךָ מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ. וְהַזֵּדִים מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר וְתַכְנִיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים:

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זִקְנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל פְּלֵיטַת סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ יֶהֱמוּ נָא רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת. וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְלֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָטָחְנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ. כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רצה

ליל שבת

וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רצה

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

בר״ח ובחוה״מ אומרים זה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדּוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם לראש חודש רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה: לחוה״מ פסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה: לחוה״מ סוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

בחנוכה ובפורים אומרים כאן על הנסים

עַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

לחנוכה בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנָאִי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם רַבְתָּ אֶת רִיבָם דַּנְתָּ אֶת דִּינָם נָקַמְתָּ אֶת נִקְמָתָם מָסַרְתָּ גִבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ וּלְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

לפורים בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לָבוֹז: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים הֵפַרְתָּ אֶת עֲצָתוֹ וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ וַהֲשֵׁבוֹתָ לּוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

בעשי״ת וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בסגר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

בשי"ת בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: בחול קדיש תתקבל. עלינו. קדי

בשבת אחר שמו"ע אומרים ויכולו. והח"ל אומר הש"ץ ברכה מעין שבע וא"א אותו בליל ראשון של פסח:

חזן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

קהל מָגֵן אָבוֹת בִּדְבָרוֹ מְחַיֵּה מֵתִים בְּמַאֲמָרוֹ הָאֵל (בש"ת הַמֶּלֶךְ) הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ הַמֵּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קָדְשׁוֹ. כִּי בָם רָצָה לְהָנִיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבוֹד בְּיִרְאָה וָפַחַד וְנוֹדֶה לִשְׁמוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת. אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַשָּׁלוֹם מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמְבָרֵךְ שְׁבִיעִי וּמֵנִיחַ בִּקְדֻשָּׁה לְעַם מְדֻשְּׁנֵי עֹנֶג זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

הש"ץ אומר אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו וכו'. קדיש שלם

בַּמֶּה מַדְלִיקִין וּבַמָּה אֵין מַדְלִיקִין. אֵין מַדְלִיקִין לֹא בְלֶכֶשׁ

לא בחוסן ולא בכלך. ולא בפתילת האידן ולא
בפתילת המדבר. ולא בירוקה שעל פני המים. ולא בזפת
ולא בשעוה. ולא בשמן קיק. ולא בשמן שרפה. ולא באליה.
ולא בחלב. נחום המדי אומר מדליקין בחלב מבשל.
וחכמים אומרים אחד מבשל ואחד שאינו מבשל אין
מדליקין בו: אין מדליקין בשמן שרפה ביום טוב. רבי
ישמעאל אומר אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת.
וחכמים מתירין בכל השמנים. בשמן שמשמין בשמן
אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקעות בעטרן
ובנפט. רבי טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית
בלבד: כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן.
וכל היוצא מן העץ אינו מטמא טמאת אהלים אלא פשתן:
פתילת הבגד שקפלה ולא הבהבה. רבי אליעזר אומר
טמאה היא ואין מדליקין בה. רבי עקיבא אומר טהורה
היא ומדליקין בה: לא יקוב אדם שפופרת של ביצה
וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת
ואפילו היא של חרס. ורבי יהודה מתיר. אבל אם חברה
היוצר מתחלה מתר מפני שהוא כלי אחד: לא ימלא אדם
קערה שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה
בשביל שתהא שואבת. ורבי יהודה מתיר: המכבה את הנר
מפני שהוא מתירא מפני עובדי כוכבים מפני לסטים מפני
רוח רעה או בשביל החולה שיישן פטור. כחס על הנר
כחס על השמן כחס על הפתילה חיב. רבי יוסי פוטר
בכלן חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה פחם: על שלש
עברות נשים מתות בשעת לדתן על שאינן זהירות בנדה
בחלה ובהדלקת הנר: שלשה דברים צריך אדם לומר
בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה. עשרתם ערבתם

הִדְלִיקוּ אֶת הַנֵּר. סָפֵק חֲשֵׁכָה סָפֵק אֵינָהּ חֲשֵׁכָה. אֵין מְעַשְּׂרִין אֶת הַוַּדַּאי. וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת הַנֵּרוֹת. אֲבָל מְעַשְּׂרִין אֶת הַדְּמַאי. וּמְעָרְבִין: וְטוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ: אַל תִּקְרֵי בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: קדיש דרבנן. עלינו. ק"י. אדון עולם:

מנהג ישראל לברך את הילדים בליל שבת כשבאים מבית הכנסת :

לזכר יְשִׂמְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה: יברכך ה׳ וכו׳

לנקבה יְשִׂמֵךְ אֱלֹהִים כְּשָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה: יברכך ה׳ וכו׳

כשיבא מבית הכנסת לביתו יאמר זה :

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ

בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ

בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ

צאתכם לשלום מלאכי השלום מלאכי עליון ממלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: ג"פ

כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך:
יי ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

אשת חיל מי ימצא ורחק מפנינים מכרה: בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר: גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה: דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה: היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה: ותקם בעוד לילה ותתן טרף(א) לביתה וחק(ב) לנערתיה: זממה(ג) שדה ותקחהו(ד) מפרי כפיה נטעה כרם: חגרה בעוז מתניה ותאמץ זרועתיה: טעמה(ה) כי טוב סחרה(ו) לא יכבה בלילה נרה: ידיה שלחה בכישור(ז) וכפיה תמכו(ח) פלך(ט): כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון: לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבש שנים(י): מרבדים(כ) עשתה לה שש וארגמן לבושה: נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ: סדין(ל) עשתה ותמכר וחגור(מ) נתנה לכנעני(נ): עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון: פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה: צופיה(ס) הליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל: קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה: רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה: שקר החן והבל היפי אשה יראת יי היא תתהלל: תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה:

א) מזון. ב) ומזון הקצוב להן. ג) חשבה. ד) לשון קניה. ה) מרגישה בשכלה. ו) מסחרה. ז) בכלי שמשימין בו הפשתן ליישר את המטוה. ח) אחזו ותפשו. ט) את העץ המסובב. י) בגדי צבעונין ובגדי פאר. כ) מצעות נאים למטה. ל) מלבוש העשוי כמעטף. מ) חגורה וזר. נ) תגר וסוחר. ס) עניני הבית.

קידוש לליל שבת

בלחש וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר:

יוֹם הַשִּׁשִּׁי. וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

על היין סַבְרִי מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

על הפת בִּרְשׁוּת מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָנוּ וְשַׁבַּת קָדְשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ זִכָּרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כִּי הוּא יוֹם תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. וְשַׁבַּת קָדְשְׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחַלְתָּנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

שחרית לשבת ויום טוב

מתפללין מן ברוך שאמר עד ישתבח ואח"כ מתחילין כאן:

נִשְׁמַת כָּל חַי תְּבָרֵךְ אֶת שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל.

וּמִבַּלְעָדֶיךָ[א] אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ. פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמְפַרְנֵס[ב] וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלוֹהַּ כָּל בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן כָּל תּוֹלָדוֹת. הַמְהֻלָּל בְּרוֹב הַתִּשְׁבָּחוֹת. הַמְנַהֵג[ג] עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד. וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְיָ לֹא יָנוּם[ד] וְלֹא יִישָׁן. הַמְעוֹרֵר[ה] יְשֵׁנִים וְהַמֵּקִיץ[ו] נִרְדָּמִים[ז]. וְהַמֵּשִׂיחַ[ח] אִלְּמִים[ט]. וְהַמַּתִּיר[י] אֲסוּרִים. וְהַסּוֹמֵךְ[כ] נוֹפְלִים. וְהַזּוֹקֵף[ל] כְּפוּפִים[מ]. לְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים. אִלּוּ[נ] פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה

א) זולתך. ב) לשון פרנסה. ג) ל' הנהגה. ד) ל' תנומה. ה ו) ענינם לשון התעוררות. ז) ישנים. ח) לשון דבור.
ט) כאן מי ישום אלם (שמות ד). י) ל' פתיחה. כ) ל' תמיכה. ל) והזוקף. מ) נכפפים. נ) אלו פינו וגו'.

כַּהֲמוֹן[א] גַּלָּיו[ב]. וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח
כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת
כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ. וְיָדֵינוּ פְרוּשׂוֹת[ג]
כְּנִשְׁרֵי[ד] שָׁמָיִם. וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת
כָּאַיָּלוֹת. אֵין אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִים
לְהוֹדוֹת לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ וּלְבָרֵךְ אֶת שְׁמֶךָ עַל
אַחַת מֵאֶלֶף אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים
וְרִבֵּי רְבָבוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת
שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ:
מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וּמִבֵּית
עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. בְּרָעָב זַנְתָּנוּ.
וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ. מֵחֶרֶב
הִצַּלְתָּנוּ. וּמִדֶּבֶר מִלַּטְתָּנוּ.
וּמֵחֳלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים דִּלִּיתָנוּ:

א ב) כקול שאון של גלי הים. ג) פי׳ פרושה לתפלה ולתהלה. ד) כנשרים הם ישוטטו תחת השמים.

עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו
חסדיך ואל תטשנו יי אלהינו לנצח:
על כן אברים שפלגת[א] בנו. ורוח
ונשמה שנפחת[ב] באפינו. ולשון
אשר שמת בפינו. הן הם יודו
ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו
ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך
מלכנו. כי כל פה לך יודה. וכל
לשון לך תשבע. וכל ברך לך
תכרע. וכל קומה לפניך
תשתחוה. וכל לבבות ייראוך.
וכל קרב[ג] וכליות[ד] יזמרו לשמך.
כדבר שכתוב כל עצמותי
תאמרנה יי מי כמוך. מציל עני
מחזק ממנו ועני ואביון מגזלו: מי

א) שחלקת בנו. ב) כמו נשבה, נפחת. ג ד) הם האברים הפנימיים.

יִדְמֶה לָּךְ וּמִי יִשְׁוֶה לָּךְ וּמִי יַעֲרָךְ לָךְ. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: נְהַלֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וּנְבָרֵךְ אֶת שֵׁם קָדְשֶׁךָ. כָּאָמוּר לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ:

הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת עֻזֶּךָ. הַגָּדוֹל בִּכְבוֹד שְׁמֶךָ. הַגִּבּוֹר לָנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ. הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא:

שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה: בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְהַלָּל. וּבְדִבְרֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ. וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמָם. וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדָּשׁ:

וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל

היצורים. לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה[א] ולקלס[ב] על כל דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך:

ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ. כי לך נאה יי אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה הלל וזמרה עז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות. ברכות והודאות מעתה ועד עולם: ברוך אתה יי אל מלך גדול בתשבחות אל ההודאות אדון הנפלאות הבוחר בשירי זמרה מלך אל חי העולמים: הש״ץ אומר ח״ק

חזן **ברכו את יי המברך:**

קהל וחזן ברוך יי המברך לעולם ועד:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא את הכל:

כשחל י״ט בחול אומרים כאן המאיר לארץ:

הכל יודוך[ג] והכל ישבחוך[ד]. והכל יאמרו אין קדוש כיי: הכל ירוממוך סלה יוצר הכל. האל הפותח[ה] בכל יום דלתות שערי[ו]

א) לשון התרוממות. ב) ולשבח. ג) יפארו לך תודה. ד) לי שבח. ה) אתה האל כפותח. ו) שעריב.

מזרח. ובוקע[א] חלוני[ב] רקיע[ג]. מוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה[ד]. ומאיר לעולם כלו וליושביו[ה] שברא במדת רחמים. המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. המלך המרומם לבדו מאז. המשבח והמפאר והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו אדון עזנו צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו: אין כערכך ואין זולתך. אפס בלתך ומי דומה לך: אין כערכך[ו] יי אלהינו בעולם הזה. ואין זולתך מלכנו לחיי העולם הבא: אפס בלתך גואלנו לימות[ז] המשיח. ואין דומה לך מושיענו[ח] לתחית המתים:

אל אדון על כל המעשים. ברוך ומברך בפי כל נשמה. גדלו וטובו מלא עולם. דעת ותבונה סובבים אותו: המתגאה[ט] על חיות הקדש. ונהדר בכבוד על המרכבה. זכות

א) לשון פליחה ובקיעה. ב ג) חלונות השמים. ד) מקום מדורה. ה) וליושבים בתוכו. ו) ענינו כווי ודמיון. ז) כמו ימי המשיח. ח) שוזבנו. ט) ענינו עלוי ורוממות.

המישור[א] לפני כסאו. חסד ורחמים לפני כבודו: טובים מאורות שברא אלהינו. יצרם בדעת בבינה ובהשכל. כח וגבורה נתן בהם. להיות מושלים בקרב תבל: מלאים זיו[ב] ומפיקים נגה[ג]. נאה זיום בכל העולם. שמחים בצאתם וששים בבואם. עשים באימה רצון קונם: פאר[ד] וכבוד נותנים לשמו. צהלה[ה] ורנה לזכר מלכותו. קרא לשמש ויזרח אור. ראה והתקין צורת הלבנה: שבח נותנים לו כל צבא מרום. תפארת וגדלה שרפים ואופנים וחיות הקדש:

א) לשון יושר ושווי. ב) זהר. ג) ענין הנגה. ג) ל' אור ובהירות. ד) ל' פאר. ה) ענין המית קול עליזה ושמחה.

לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל הַמַּעֲשִׂים. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הִתְעַלָּה[א] וְיָשַׁב עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. תִּפְאֶרֶת עָטָה[ב] לְיוֹם הַמְּנוּחָה עֹנֶג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת. זֶה שֶׁבַח[ג] שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁבּוֹ שָׁבַת אֵל מִכָּל מְלַאכְתּוֹ. וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבֵּחַ[ד] וְאוֹמֵר מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת טוֹב לְהוֹדוֹת לַיְיָ. לְפִיכָךְ יְפָאֲרוּ וִיבָרְכוּ לָאֵל כָּל יְצוּרָיו. שֶׁבַח יְקָר וּגְדֻלָּה יִתְּנוּ לָאֵל מֶלֶךְ יוֹצֵר כֹּל הַמַּנְחִיל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ. שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדַּשׁ. וְזִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ יִתְפָּאַר. בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת: תִּתְבָּרַךְ מוֹשִׁיעֵנוּ עַל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְעַל מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ[ה] יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים וְכֻלָּם עֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנָם וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עֹל מַלְכוּת

א) נתרומם. ב) ענינו עטיפה. ג) פי' זה שבח של יום השביעי שמשבחין ומקלסין אותו, לאמר שמפני שבו שבת בו האל. ד) מהלל. ה) שיצרת.

שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה. לְהַקְדִּישׁ
לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה
קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה:

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא
כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל
מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:
לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ. לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם
זְמִרוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ. כִּי
הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל
מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא
רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ
בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר
לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ
עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה
חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ:
אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין
וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמֹעַ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ

תּוֹרָתֶֽךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶֽיךָ וְיַחֵד לְבָבֵֽנוּ לְאַהֲבָה
וּלְיִרְאָה שְׁמֶֽךָ: וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָֽחְנוּ נָגִֽילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶֽךָ: וַהֲבִיאֵֽנוּ
לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָֽרֶץ. וְתוֹלִיכֵֽנוּ קוֹמְמִיּוּת
לְאַרְצֵֽנוּ. כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָֽתָּה וּבָֽנוּ בָחַֽרְתָּ מִכָּל עַם
וְלָשׁוֹן. וְקֵרַבְתָּֽנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶֽלָה בֶּאֱמֶת לְהוֹדוֹת לְךָ
וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

יחיד אומר אֵל מֶֽלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵֽינוּ יְיָ אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶֽיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל
נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶֽךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים
הָאֵֽלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶֽךָ:
וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶֽיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶֽךָ
וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּֽרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶֽךָ: וּקְשַׁרְתָּם
לְאוֹת עַל יָדֶֽךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶֽיךָ: וּכְתַבְתָּם
עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶֽךָ וּבִשְׁעָרֶֽיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמֹֽעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ
בְּכָל לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ
יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶֽךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶֽךָ: וְנָתַתִּי
עֵֽשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּֽךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָֽעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם
פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַֽיִם

וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת דְּבָרַי אֵלֶּה עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ. לְדֹר וָדֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיָּמֶת. וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים. עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

ל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם
וָעֶד אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ
אֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם
שְׁמֶךָ אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ
לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם
עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי
אָרֶץ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ
וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן
לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא
רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ
מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ
וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ
וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם
לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל
וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִרוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת
וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל
וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא
אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ
בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא
וּמְבֹרָךְ. מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה

בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל. וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. גֹּאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

בש״ת זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

בש״ת מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים״):

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: (בש״ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ):

קדושה לש״ץ בחזרת התפלה

נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר:

ק״ה קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ. כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לּוֹ. כְּלִיל תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשׁוֹ נָתַתָּ (לוֹ) בְּעָמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל הַר סִינָי. וּשְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ. וְכָתוּב בָּהֶם שְׁמִירַת שַׁבָּת. וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:

וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי

ובין

חזן אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: ק״ה בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: חזן מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן. תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים. וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ: ק״ה יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: (בש״ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ):

וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

וְלֹא נְתַתּוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא הִנְחַלְתּוֹ מַלְכֵּנוּ לְעוֹבְדֵי פְסִילִים. וְגַם בִּמְנוּחָתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ עֲרֵלִים. כִּי לְיִשְׂרָאֵל עַמְּךָ נְתַתּוֹ בְּאַהֲבָה לְזֶרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר בָּם בָּחָרְתָּ. עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ. וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

בר"ח ובחוה"מ אומרים זה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם לראש חודש רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה: לחוה"ם פסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה: לחוה"ם סוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה: זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת

מוֹדִים דְּרַבָּנָן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

בשבת חנכה אומרים זה:

עַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בִּזְּמַן הַזֶּה:

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנָאִי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם. רַבְתָּ אֶת רִיבָם דַּנְתָּ אֶת דִּינָם נָקַמְתָּ אֶת נִקְמָתָם מָסַרְתָּ גִבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ וּלְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

בש"ת וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ ברכת כהנים

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

כש״ץ חוזר השמו״ע. קדיש עם תתקבל. ואח״כ אומרים זה:

אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

אַב הָרַחֲמִים הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: כִּי בְךָ לְבַד בָּטָחְנוּ מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא אֲדוֹן עוֹלָמִים:

פותחין הארון ומוציאין ס״ת ואומרים ויהי בנסוע. בריך שמיה. שמע ישראל. אחד. גדלו וכו׳. כמבואר לעיל בתפלת חול:

אחר ברכות ההפטרה אומרים זה:

יְקוּם פּוּרְקָן(א) מִן שְׁמַיָּא(ב) חִנָּא(ג) וְחִסְדָּא(ד) וְרַחֲמֵי(ה) וְחַיֵּי אֲרִיכֵי(ו) וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי(ז) וְסִיַּעְתָּא(ח) דִשְׁמַיָּא וּבַרְיוּת(ט)

א) פירוש פדות והצלה. ב) מן השמים שהוא שוכן שמים. ג) חן. ד) וחסד. ה) ורחמים. ו) וחיים ארוכים. ז) ופרנסה בשופע. ח) ל׳ עזר. ט) ל׳ בריאות.

גּוּפָא וּנְהוֹרָא(א) מַעַלְיָא. זַרְעָא חַיָּא וְקַיָּמָא(ב). זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוּק(ג) וְדִי לָא יִבְטוּל מִפִּתְגָּמֵי(ד) אוֹרַיְתָא: לְמָרָנָן וְרַבָּנָן חֲבוּרָתָא קַדִּישָׁתָא. דִּי בְּאַרְעָא(ה) דְיִשְׂרָאֵל וְדִי בְּבָבֶל. לְרֵישֵׁי(ו) כַלֵּי(ז) וּלְרֵישֵׁי גַלְוָתָא(ח) וּלְרֵישֵׁי מְתִיבָתָא(ט) וּלְדַיָּנֵי דִי בָבָא(י): לְכָל תַּלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל מָאן(כ) דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא. מַלְכָּא דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְהוֹן יַפִּישׁ(ל) חַיֵּיהוֹן וְיַסְגֵּא(מ) יוֹמֵיהוֹן וְיִתֵּן אַרְכָה לִשְׁנֵיהוֹן וְיִתְפָּרְקוּן(נ) וְיִשְׁתֵּזְבוּן מִן כָּל עָקָא(ס) וּמִן כָּל מַרְעִין בִּישִׁין. מָרָן דִּי בִשְׁמַיָּא

א) ל' אור וזהר. ב) ל' קיום. ג) ל' מניעה ועצירה. ד) מלווי ודבורי התורה. ה) אשר בארץ ישראל. ו ז) ולראשי הדרשנים. ח) ולראשי גלות. ט) ולראשי ישיבות. י) ולדיינים היושבים בשער המשפט. כ) ולכל מי. ל מ) ירבה ויאריך ימי חייהם. נ) לשון פדות. ס) מן כל צוקה ולחץ.

יהא בסעדהון כל זמן ועדן ונאמר אמן:

יחיד שמתפלל בביתו אינו צריך לומר יקום פורקן זה ולא מי שברך:

יקום פורקן מן שמיא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי וסיעתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא. זרעא חיא וקימא זרעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אוריתא: לכל קהלא קדישא הדין רברביא עם זעריא טפלא ונשיא. מלכא דעלמא יברך יתכון יפיש חייכון ויסגא יומיכון ויתן ארכה לשניכון ותתפרקון ותשתזבון מן כל עקא ומן כל מרעין בישין. מרן די בשמיא יהא בסעדכון כל זמן ועדן ונאמר אמן:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה עם כל קהלות הקדש. הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם ומי שמיחדים בתי כנסיות לתפלה. ומי שבאים בתוכם להתפלל. ומי שנותנים נר למאור ויין לקדוש ולהבדלה ופת לאורחים וצדקה לעניים. וכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה. הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם ויסיר מהם כל מחלה וירפא לכל גופם ויסלח לכל עונם. וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמן:

מי שברך להקיסר יר"ה

הנותן תשועה למלכים וממשלה לנסיכים. מלכותו מלכות כל עולמים הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה. הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה. הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם ויגדל וינשא למעלה את אדונינו הקיסר אלעקסנדר אלעקסנדראוויטש עם

אשתו הקיסרית הנכבדה מאריא טעאדאראוונא ובנו יורש
עצר ניקאלאי אלעקסנדראוויטש ואת כל בית מלכנו הרם
ירום הודם. מלך מלכי המלכים ברחמיו יחיהו וישמרהו ומכל צרה ויגון ונזק
יצילהו וידבר עמים תחת רגליו ויפיל שונאיו לפניו ובכל אשר יפנה יצליח:
מלך מלכי המלכים ברחמיו יתן בלבו ובלב כל יועציו ושריו רחמנות
לעשות טובה עמנו ועם כל ישראל. בימיו ובימינו תושע יהודה וישראל
ישכון לבטח ובא לציון גואל. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

כשמברכין החודש נוהגין לומר זה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתחדש(א)
עלינו את החדש הזה לטובה ולברכה. ותתן לנו
חיים ארוכים(ב) חיים של שלום חיים של טובה חיים של
ברכה חיים של פרנסה חיים של חלוץ עצמות(ג) חיים
שיש בהם יראת שמים ויראת חטא חיים שאין בהם
בושה(ד) וכלמה(ד) חיים של עושר וכבוד חיים שתהא
בנו אהבת תורה ויראת שמים חיים שימלאו(ה) משאלות(ו)
לבנו לטובה אמן סלה:

מי שעשה נסים לאבותינו וגאל(ז)
אותם מעבדות(ח) לחרות(ט). הוא
יגאל אותנו בקרוב ויקבץ נדחינו(י)
מארבע כנפות הארץ. חברים
כל ישראל ונאמר אמן:

ראש חדש (פלוני) ביום (פלוני) הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה:

א) ל׳ חדוש. ב) אריכות ימים ושנים. ג) חזוק עצמות, מלשון ועצמותיך יחליץ (ישעיה נח). ד) ענין בושה. ה) שיתמלאו.
ו) ל׳ בקשה. ז) ל׳ פדיה. ח) מבית עבדים. ט) לחופש. י) ל׳ דחיפה.

יְחַדְּשֵׁהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל. לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם. לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה. לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה וְנֹאמַר אָמֵן:

אומרים א״ה אב הרחמים כי אם בשבת שלפני שבועות ובשבת שלפני תשעה באב. ובק״ק אומרים אותו בכל שבת. לבד כשמברכין החודש (חוץ בימי הספירה) ור״ח ויו״ט וחנוכה ופורים אין אומרים אותו:

אַב הָרַחֲמִים שׁוֹכֵן מְרוֹמִים[א]. בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים[ב]. הוּא יִפְקוֹד[ג] בְּרַחֲמִים הַחֲסִידִים וְהַיְשָׁרִים וְהַתְּמִימִים. קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל קְדֻשַּׁת הַשֵּׁם. הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים[ד] בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ. מִנְּשָׁרִים קַלּוּ וּמֵאֲרָיוֹת גָּבֵרוּ. לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם וְחֵפֶץ[ה] צוּרָם: יִזְכְּרֵם אֱלֹהֵינוּ לְטוֹבָה. עִם שְׁאָר צַדִּיקֵי עוֹלָם. וְיִנְקוֹם[ו] נִקְמַת דַּם עֲבָדָיו הַשָּׁפוּךְ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים. הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם. וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו[ז] וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ: וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר. וְנִקֵּיתִי דָּמָם לֹא נִקֵּיתִי. וַיְיָ שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן: וּבְכִתְבֵי הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמַר לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ: וְאוֹמֵר כִּי דוֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכָר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים: וְאוֹמֵר יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת[ח] מָחַץ[ט] רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה: מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל כֵּן יָרִים רֹאשׁ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ

א) מלך שמים. ב) המחזקים. ג) יזכור. ד) לה״ק (ס״ג א׳). ה) לשון רצון. ו) ל׳ נקמה. ז) לאויביו. ח) נשמות בני אדם. ט) שבירת הכתף ופגיעה

יאמרו וגבורתך ידברו: להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודר: סומך יי לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים: עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון: צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: קרוב יי לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת: רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם: שומר יי את כל אהביו ואת כל הרשעים ישמיד: תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה: יהללו. ובנוחה יאמר. ח"ס

מוסף לשבת ולשבת ראש חודש

כי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

בש"ת זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע:

בחורף משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

בש"ת מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים*):

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה: ברוך אתה יי האל הקדוש: (בש"ת המלך הקדוש):

קדושה נס"ך בחזרת המתפלל

*) נעריצך ונקדישך כסוד שיח שרפי קדש. המקדישים שמך בקדש ככתוב על יד נביאך וקרא זה

לשבת

תִּכַּנְתָּ(א) שַׁבָּת רָצִיתָ קָרְבְּנוֹתֶיהָ. צִוִּיתָ פֵּרוּשֶׁיהָ(ב) עִם סִדּוּרֵי נְסָכֶיהָ(ג). מְעַנְּגֶיהָ לְעוֹלָם כָּבוֹד יִנְחָלוּ. טוֹעֲמֶיהָ(ד) חַיִּים זָכוּ. וְגַם הָאוֹהֲבִים דְּבָרֶיהָ גְּדֻלָּה

לשבת ראש חודש

אַתָּה יָצַרְתָּ עוֹלָמְךָ מִקֶּדֶם(ה). כִּלִּיתָ(ו) מְלַאכְתְּךָ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: וַתִּתֶּן לנו

אֶל זֶה וְאָמַר: ק״ח קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: חזן כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ: ק״ח בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: חזן מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים: ק״ח שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד: חזן הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חָי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים: ק״ח אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

ביו״ט והו״ר אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

חזן וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: ק״ח יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: (בשׁ״ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:)

א) סננת. ב) ביאוריה שנאמרו למשה בסיני, כמ״ש ח״ל והמלוס, או מכמה. ג) נסכי הקרבנות, וי״מ על סדור המערכת וסקים, שהם נקראים קשות הנסך. ד) ההולכים בה ולוגם מהענים. ה) מלפנים. ו) עד״מ ויכל אלהים ביום השביעי (בראשית ב).

עג

לשבת

גדלה בחרו. אז מסיני נצטוו עליה. ותצונו יי אלהינו להקריב בה קרבן מוסף שבת כראוי: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו(א) בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים(ב) כסדרם(ג) ומוספים(ד) כהלכתם. ואת מוסף יום השבת הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

וביום השבת שני

לשבת ר״ח

לנו יי אלהינו באהבה שבתות למנוחה וראשי חדשים לכפרה. ולפי שחטאנו לפניך אנחנו ואבותינו חרבה עירנו ושמם בית מקדשנו וגלה(ה) יקרנו ונטל(ו) כבוד מבית חיינו. ואין אנחנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני היד השלוחה במקדשך: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם: ואת מוספי יום השבת הזה ויום ראש החדש הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

א) ותתקנו כסדר גבולנו. ב) קרבנות תמידים. ג) כסדר התמידים בתורה. ד) ואת קרבן המוסף בעשר קרבנות יום השבת וכו'. ה) לי גלה. ו) ונטלה.

לשבת

כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם(א) וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים(ב) סֹלֶת(ג) מִנְחָה(ד) בְּלוּלָה(ה) בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ(ו) עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג. עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי. כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ(ז) וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ. וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ(ח) בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ

לשבת ר״ח

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: (זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר):

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיָי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם(ט) כִּמְדֻבָּר שְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג. עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי. כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ. וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ. חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ. וְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה. לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה. לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה. לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם. לִמְחִילַת

א) גאנץ גוט. ב) עשרון הוא חלק עשירי מאיפה. ג) קמח דק. ד) פי׳ כלל למנחה. ה) מעורבת. ו) ולא שלא שבת בשבת אחרת. ז) לשון שובע. ח) לי רצה. ט) מבקים כיטקים לקרבן.

לשבת

בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת. והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בו ישראל מקדשי שמך: ברוך אתה יי מקדש השבת:

לשבת ר"ח

חטא ולסליחת עון (כשנת העבור ולכפרת פשע). כי בעמך ישראל בחרת מכל האמות. ושבת קדשך להם הודעת וחקי ראשי חדשים להם קבעת: ברוך אתה יי מקדש השבת וישראל וראשי חדשים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד. צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת. ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו מודים לך. ברוך אל ההודאות:

בשבת חנוכה אומרים זה:

על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם. רבת את ריבם דנת את דינם נקמת את נקמתם מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד

מְעַטִּים וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ וּלְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

בש"ת וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ ברכת כהנים

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

בש"ת בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: קדיש שלם

קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ: אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין צוּר כֵּאלֹהֵינוּ: כִּי מִי אֱלוֹהַּ מִבַּלְעֲדֵי יְיָ וּמִי צוּר זוּלָתִי אֱלֹהֵינוּ:

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ • אֵין כַּאדוֹנֵינוּ • אֵין כְּמַלְכֵּנוּ • אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ: מִי

באלהינו

כֵּאלֹהֵינוּ. מִי כַאדוֹנֵינוּ. מִי כְמַלְכֵּנוּ.
מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ: נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ.
נוֹדֶה לַאדוֹנֵינוּ. נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ.
נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ: בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ.
בָּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ. בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ. בָּרוּךְ
מוֹשִׁיעֵנוּ: אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ. אַתָּה
הוּא אֲדוֹנֵינוּ. אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ.
אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה
הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ
אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים:

פִּטּוּם[א] הַקְּטֹרֶת הַצֳּרִי[ב] וְהַצִּפֹּרֶן[ג] הַחֶלְבְּנָה וְהַלְּבוֹנָה מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה[ד]. מוֹר וּקְצִיעָה שִׁבֹּלֶת[ה] נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם[ו] מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה: הַקֹּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר. וְקִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנָּמוֹן[ז] תִּשְׁעָה. בֹּרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין. יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא[ח] וְקַבִּין תְּלָתָא. וְאִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר[ט] חִוַּרְיָן[י] עַתִּיק[כ]. מֶלַח סְדוֹמִית רֹבַע[ל] הַקָּב. מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא. וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ

א) ריקוט. ב) סוא מין שרף. ג) מין בושם. ד) ליטרא. ה) בושם שהוא דק כשער שבלת. ו) מין בושם הנקרא (זאפרן).
ז) שם עץ. ח) שלשה. ט) יין. י) לבן. כ) ישן וחזק. ל) חלק רביע מן הקב והוא מלס"ב (מ"ב ו).

פְּסָלָהּ וְאִם חִסַּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה: רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַצֳּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף. בֹּרִית כַּרְשִׁינָה שֶׁשָּׁפִין בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה. יֵין קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בָּעֲזָרָה מִפְּנֵי הַכָּבוֹד:

הַשִּׁיר שֶׁהַלְוִיִּם הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ:

בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן הָיוּ אוֹמְרִים. לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: בַּשֵּׁנִי הָיוּ אוֹמְרִים. גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: בַּשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים. אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: בָּרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים. אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: בַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים. הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: בַּשִּׁשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים. יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים. מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבֹא. לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

תָּנָא דְבֵי אֵלִיָּהוּ כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ אַל תִּקְרֵי הֲלִיכוֹת אֶלָּא הֲלָכוֹת:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ: אַל תִּקְרֵי בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: קדיש דרבנן. עלינו. קדיש.

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָ
שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל
מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד
הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר
רַב טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל
וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ
יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ:
מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנֹּפְלִים
וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ:
פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו:
קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שַׁוְעָתָם
יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת
יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר
יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ
וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל:
וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ קַדִּישׁ
עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא
כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד
יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא וְשִׁמְעֵת בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין
בְּרִיךְ יְקָרָא דַייָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ
קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה
זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר
עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי
טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן
אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי
יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם
קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ (הוּא) אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ
תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ

אהבתו

אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַייָ עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

הש"ץ אומר חצי קדיש ואח"כ אומרים זה:

וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְיָ עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ:

וקורין שלשה גברי בפרשה דלשבוע הבא ואפי' חל יו"ט בשבת קורין בפרשה הבאה וא"א קדיש אחר קה"ת. ומכניסין הס"ת להיכל. והש"ץ אומר ח"ק קודם שמ"ע ומתפללין בלחש:

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

בש"ת זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

בש"ת מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים*):

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: (בש"ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ):

קדושה לש"ץ בחזרת התפלה

*) נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: קה"ק קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מלא

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד ׃ וּמִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ ׃ תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּה ׃ וַעֲטֶרֶת יְשׁוּעָה ׃ יוֹם מְנוּחָה וּקְדֻשָּׁה לְעַמְּךָ נָתָתָּ ׃ אַבְרָהָם יָגֵל ׃ יִצְחָק יְרַנֵּן ׃ יַעֲקֹב וּבָנָיו יָנוּחוּ בוֹ ׃ מְנוּחַת אַהֲבָה וּנְדָבָה ׃ מְנוּחַת אֱמֶת וֶאֱמוּנָה ׃ מְנוּחַת שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח ׃ מְנוּחָה שְׁלֵמָה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה בָּהּ ׃ יַכִּירוּ בָנֶיךָ וְיֵדְעוּ כִּי מֵאִתְּךָ הִיא מְנוּחָתָם וְעַל מְנוּחָתָם יַקְדִּישׁוּ אֶת שְׁמֶךָ ׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ

מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ ׃ חזן לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ ׃ ק״ה בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ ׃ חזן וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר ׃ ק״ה יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ ׃

חזן
לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ ׃ (בשׁ״ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ) ׃

וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָם יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת׃

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃

בר"ח וכחוה"מ אומרים זה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם לראש חודש רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה׃ לחוה"מ פסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה׃ לחוה"מ סוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה׃

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן׃

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ׃

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת׃

בחנוכה אומרים זה:

עַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה׃

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי

רצונך

רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם. רַבְתָּ אֶת רִיבָם דַּנְתָּ אֶת דִּינָם נָקַמְתָּ אֶת נִקְמָתָם מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ וּלְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

בש״ת וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בספר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

בש״ת בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַיְיָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

בימים שאין אומרים תחנון בחול א״א צדקתך בשבת ולא בבית חתנים ולא בבית האבל ר״ל:

צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדֹלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ: צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ: ק״ש. עלינו. ק״י.

משבת בראשית מתחילין לומר ברכי נפשי ואומרים עד שבת הגדול. ובשבת של אחר פסח מתחילין לומר פרקי אבות:

בָּרְכִי[א] נַפְשִׁי אֶת יְיָ יְיָ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְּאֹד הוֹד
וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: עֹטֶה[ב] אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה
שָׁמַיִם כַּיְרִיעָה[ג]: הַמְקָרֶה[ד] בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו[ה] הַשָּׂם
עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ: עֹשֶׂה
מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט[ו]: יָסַד אֶרֶץ
עַל מְכוֹנֶיהָ[ז] בַּל תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד: תְּהוֹם כַּלְּבוּשׁ
כִּסִּיתוֹ עַל הָרִים יַעַמְדוּ מָיִם: מִן גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן
מִן קוֹל רַעַמְךָ[ח] יֵחָפֵזוּן[ט]: יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת
אֶל מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם: גְּבוּל שַׂמְתָּ בַּל יַעֲבֹרוּן[י]
בַּל יְשׁוּבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים[כ]
בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן: יַשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדָי[ל]
יִשְׁבְּרוּ[מ] פְרָאִים[נ] צְמָאָם: עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם
יִשְׁכּוֹן מִבֵּין עֳפָאיִם[ס] יִתְּנוּ קוֹל: מַשְׁקֶה הָרִים
מֵעֲלִיּוֹתָיו[ע] מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ: מַצְמִיחַ
חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא
לֶחֶם מִן הָאָרֶץ: וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל[פ]
פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד[צ]: יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי
יְיָ אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע: אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ[ק]
חֲסִידָה[ר] בְּרוֹשִׁים[ש] בֵּיתָהּ: הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְּעֵלִים[ת]

א) הללי. ב) ל' עטיפה. ג) כוילון. ד ה) עשה תקרת עליותיו במים והם שמים העליונים. ו) אש שורף, והם הברקים שירוצו לפניו לגמר ביאתו. ז) ענינו בסיס. ח ט) בעת שהשמעת להם קולך שעלה כ"ל וברעם מהרו אז ללכת אל מקומם. י) שלא יעברו הגבול. כ) מבועי מים. ל) כל חיות השדה. מ) פראים חיים. נ) חיות מדבר. ס) מבין עלים וענפי אילנות. ע) מעליית השחקים הגבוהים מהם המטרים. פ) ענינו להאיר. צ) ל' סמיכה וחוזק. ק) יעשו להם קנים. ר) שם עוף טמא הנקרא בל"א (שטארך, בוסלן). ש) שם מין עץ הנקרא ברוש. ת) שם מין ממיני הצבאים (שטיין בעקע).

סְלָעִים מַחְסֶה לַשְׁפַנִּים[א]: עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר: הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן[ב]: יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עֲדֵי עָרֶב: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם[ג] שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת: שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ: כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב: תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן: תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: אָשִׁירָה לַייָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּייָ: יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יְיָ בַּצָּרָתָה[ד] לִּי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי: יְיָ הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה: מַה יִּתֵּן לְךָ וּמַה יֹּסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה: חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים[ה] עִם גַּחֲלֵי רְתָמִים[ו]: אוֹיָה[ז] לִי כִּי גַרְתִּי[ח] מֶשֶׁךְ[ט] שָׁכַנְתִּי עִם אָהֳלֵי קֵדָר[י]: רַבַּת

א) הם חיה קטנה הנקרא שפן (קאנינכען, מורמעלטיער). ב) ישכבון לשם. ג) ומקום רחב. ד) בצרתי נצרה. ה) חדודים. ו) גחלים שעצי רותם. ז) כמו אוי. ח) דרתי. ט י) שבטים של ישמעאל.

שָׁכְנָה לָּהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם: אֲנִי שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן[א] יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם[ב] וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְיָ שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ[ג] עַל יַד[ד] יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה[ה] וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ: יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְיָ נֵלֵךְ: עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָיִם: יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה[ו] לָּהּ יַחְדָּו: שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד: שַׁאֲלוּ[ז] שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָיִם יִשְׁלָיוּ[ח] אֹהֲבָיִךְ: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ[ט] שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ[י]: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי[כ] בַּשָּׁמָיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ: חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת שָׂבְעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעַג[ל] הַשַּׁאֲנַנִּים[מ] הַבּוּז לִגְאֵי[נ] יוֹנִים[נ]:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי[ס] יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי[ע] חַיִּים בְּלָעוּנוּ[פ] בַּחֲרוֹת[צ] אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה[ק] עָבַר

א) מהיכן מקום. ב) ל' תנומה. ג) מגן צלך. ד) חמה. ה) לא יזיק אותך. ו) כשיר אשר חוברה לה. ז) בקשו. ח) ל' שלוה. ט) לשון חל וחומה. י) ענין טירות. כ) השוכן [illegible] נוספת. ל) ענין ליצנות. מ) של השקטים. נ) מורכב מל' גאות ומל' אונאה גזל כמו ואיש לא יונה (יחזקאל יח). ס) אם לא. ע) כמו אז. פ) היו נבלעים אותנו. צ) כמו חרי האף. ק) נחל מים.

על נפשנו: אזי עבר על נפשנו המים הזידונים[ב]: ברוך
יי שלא נתננו טרף[ג] לשניהם: נפשנו כצפור נמלטה מפח[ד]
יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו: עזרנו בשם יי
עשה שמים וארץ:

שיר המעלות הבטחים ביי כהר ציון לא ימוט לעולם
ישב: ירושלים הרים סביב לה ויי סביב לעמו
מעתה ועד עולם: כי לא ינוח שבט[ד] הרשע על גורל[ה]
הצדיקים למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה[ו] ידיהם:
היטיבה יי לטובים ולישרים בלבותם: והמטים[ז]
עקלקלותם[ח] יוליכם יי את פעלי האון שלום על ישראל:

שיר המעלות בשוב יי את שיבת[ט] ציון היינו כחלמים[י]:
אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אז יאמרו בגוים
הגדיל יי לעשות עם אלה: הגדיל יי לעשות עמנו היינו
שמחים: שובה יי את שביתנו כאפיקים[כ] בנגב[ל]: הזורעים
בדמעה ברנה יקצרו: הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע[מ]
בא יבא ברנה נשא אלמתיו[נ]:

שיר המעלות לשלמה אם יי לא יבנה בית שוא עמלו
בוניו בו אם יי לא ישמר עיר שוא שקד[ס] שומר:
שוא לכם משכימי[ע] קום מאחרי[פ] שבת אכלי לחם העצבים[צ]
כן יתן לידידו שנא[ק]: הנה נחלת יי בנים שכר פרי
הבטן: כחצים ביד גבור כן בני הנעורים: אשרי הגבר
אשר מלא את אשפתו[ר] מהם לא יבשו[ש] כי ידברו את
אויבים בשער:

א) כשוטפים כזדון וכרשע. ב) ל׳ מזיד ומזון. ג) מרמת. ד) ענין ממשלה. ה) ר״ל נחלת הצדיקים. ו) כמו בעולה. ז) לשון [illegible]
[illegible] קייס. ח) ענין עקמימות. ט) מלשון שביה. י) כחולמים חלום. כ ל) כמים הנגרים בחוזק במקום יבש. מ) ר״ל כל ימי
[illegible] מושיכם הזרע אל השדה. נ) אגודות התבואה. ס) ל׳ מהירות. ע) המשכימים לקום. פ) ומאחרים לשבת בעסק המלאכה
צ) לחם הבא בעצב ויגיעה. ק) כמו שנה בה״א. ר) תיק של [illegible]. ש) לא יבושו לידי בושה.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל יְרֵא יְיָ הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו: יְגִיעַא)
כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֶשְׁתְּךָב) כְּגֶפֶן
פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵיג) בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵיד) זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ:
הִנֵּה כִי כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְיָ: יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב
יְרוּשָׁלָיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵהה) בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל:
רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי גַּם לֹא יָכְלוּ לִי: עַל גַּבִּיו) חָרְשׁוּ
חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָםז) יְיָ צַדִּיק קִצֵּץח) עֲבוֹתט) רְשָׁעִים:
יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן: יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת שֶׁקַּדְמַתי)
שָׁלַףכ) יָבֵשׁ: שֶׁלֹּא מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹל) מְעַמֵּרמ): וְלֹא אָמְרוּ
הָעֹבְרִיםנ) בִּרְכַּת יְיָ אֲלֵיכֶם בֵּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְיָ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּיםס) קְרָאתִיךָ יְיָ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה
בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹתע) לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם
עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן
תִּוָּרֵאפ): קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּיצ): נַפְשִׁי לַאדֹנָי
מִשֹּׁמְרִיםק) לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵלר) יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ כִּי עִם
יְיָ הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל
מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא
הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי: אִם לֹא שִׁוִּיתִיש)
וְדוֹמַמְתִּית) נַפְשִׁי כְּגָמֻל עֲלֵי אִמּוֹ כַּגָּמֻלא) עָלַי נַפְשִׁי: יַחֵל
יִשְׂרָאֵל אֶל יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכוֹר יְיָ לְדָוִד אֵת כָּל עֻנּוֹתוֹ: אֲשֶׁר נִשְׁבַּע

א) ענין עמל ועבודה. ב) כמו אשתך בחיר"ק התי"ו. ג) ל' צד. ד) כנטיעות. ה) ותהיה רואה. ו) הוא אחורי הגוף כמו וגביהם (יחזקאל י). ז) ל' תלם ומענה. ח) ל' כריתה. ט) חבלי העבות. י) מל' קודם. כ) ענין שליפה והוצאה ממקומו. ל) וחצנו בגדו, מלשון והביאו בניך בחצן (ישעיה מט). מ) מי שאוגד העמרים. נ) העוברים אצל הקוצרים. ס) מעומק הלב. ע) ל' שמיעה והאזנה. פ) שייראו מלפניך. צ) לשון תקוה. ק) מל' שמור הוא הוא ענין תקוה והמתנה כמו ואביו שמר את הדבר (בראשית לז). ר) לשון תקוה. ש) מלשון שוה. ת) מל' דמיון. א) כתינוק הגמול משדי אמו.

לַייָ נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב: אִם אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרֶשׂ יְצוּעָי[א]: אִם אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה: עַד אֶמְצָא מָקוֹם לַייָ מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב: הִנֵּה שְׁמַעֲנוּהָ בְאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵי יָעַר: נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו: קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: נִשְׁבַּע יְיָ לְדָוִד אֱמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא לָךְ: אִם יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְעֵדֹתִי[ב] זוֹ אֲלַמְּדֵם גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא לָךְ: כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּהּ[ג] לְמוֹשָׁב לוֹ: זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּתִיהָ: צֵידָהּ[ד] בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ אַשְׂבִּיעַ לָחֶם: וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ רַנֵּן יְרַנֵּנוּ: שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן[ה] לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר לִמְשִׁיחִי: אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ[ו]:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד: כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֹרֵד עַל הַזָּקָן זְקַן אַהֲרֹן שֶׁיֹּרֵד עַל פִּי מִדּוֹתָיו[ז]: כְּטַל חֶרְמוֹן[ח] שֶׁיֹּרֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ הָעֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת: שְׂאוּ[ט] יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ: יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: עלינו. ק״י

פרקי פרק ראשון אבות

בשבת של אחר פסח מתחילין לומר פרקי אבות עד ר״ה בשבת:

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא. שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר[ט] מַטָּעַי[י] מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

א מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ וִיהוֹשֻׁעַ

א) מכסי המטה. ב) מלי עדות. ג) חמד לותה. ד) ענין ממשלה והתחזקות. ה) כתרו. ו) מלבושיו. ז) שם הר ח) ענין הגבהה. ט) ענף. י) מלשון נטיעה.

לִזְקֵנִים וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים וּנְבִיאִים מְסָרוּהָ לְאַנְשֵׁי
כְנֶסֶת[א] הַגְּדוֹלָה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הֱווּ מְתוּנִים[ב]
בַּדִּין וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה וַעֲשׂוּ סְיָג[ג] לַתּוֹרָה:
ב שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מִשְּׁיָרֵי[ד] כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הוּא הָיָה
אוֹמֵר עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל
הָעֲבוֹדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים: ג אַנְטִיגְנוֹס אִישׁ סוֹכוֹ[ה]
קִבֵּל מִשִּׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הוּא הָיָה אוֹמֵר אַל תִּהְיוּ כַּעֲבָדִים
הַמְשַׁמְּשִׁין[ו] אֶת הָרַב עַל מְנָת[ז] לְקַבֵּל פְּרָס[ח] אֶלָּא הֱווּ
כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת הָרַב שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס
וִיהִי מוֹרָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם: ד יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה
וְיוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם קִבְּלוּ מֵהֶם. יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר
אִישׁ צְרֵדָה אוֹמֵר יְהִי בֵיתְךָ בֵּית וַעַד[ט] לַחֲכָמִים וֶהֱוֵי
מִתְאַבֵּק[י] בַּעֲפַר רַגְלֵיהֶם וֶהֱוֵי שׁוֹתֶה בַצָּמָא אֶת דִּבְרֵיהֶם:
ה יוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אוֹמֵר יְהִי בֵיתְךָ פָּתוּחַ
לִרְוָחָה[כ] וְיִהְיוּ עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתֶךָ וְאַל תַּרְבֶּה שִׂיחָה[ל] עִם
הָאִשָּׁה בְּאִשְׁתּוֹ אָמְרוּ קַל וָחֹמֶר בְּאֵשֶׁת חֲבֵרוֹ. מִכָּאן
אָמְרוּ חֲכָמִים כָּל הַמַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה גּוֹרֵם[מ] רָעָה
לְעַצְמוֹ וּבוֹטֵל מִדִּבְרֵי תוֹרָה וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם: ו יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן פְּרַחְיָה וְנִתַּאי הָאַרְבֵּלִי קִבְּלוּ מֵהֶם יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה
אוֹמֵר עֲשֵׂה לְךָ רַב וּקְנֵה לְךָ חָבֵר וֶהֱוֵי דָן אֶת כָּל הָאָדָם
לְכַף[נ] זְכוּת: ז נִתַּאי הָאַרְבֵּלִי אוֹמֵר הַרְחֵק מִשָּׁכֵן רָע
וְאַל תִּתְחַבֵּר[ס] לָרָשָׁע וְאַל תִּתְיָאֵשׁ[ע] מִן הַפּוּרְעָנוּת: ח יְהוּדָה
בֶּן טַבַּאי וְשִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח קִבְּלוּ מֵהֶם יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי
אוֹמֵר אַל תַּעַשׂ עַצְמְךָ כְּעוֹרְכֵי[פ] הַדַּיָּנִין וּכְשֶׁיִּהְיוּ בַּעֲלֵי

א) לכנסיה הגדולה של ק"ך זקנים, והם היו בימי נביאים האחרונים. ב) ל' המתנה והמשכה, פי' ממתינין קודם שחתכו הדין. ג) גדר, שלא יבואו ליגע באיסור תורה. ד) מאחרית. ה) ממקום הנקרא סוכו. ו) המשרתים. ז) על תנאי. ח) לקבל שכר ומנחה. ט) בית קבוץ לחכמים. י) ל' אבק, פי' שתלך אחריהם. כ) לעניים ולאורחים, כביתו של אאע"ה. ל) ולא תרבה לדבר. מ) מסבב רעה לעצמו. נ) לכף מאזנים של זכות, פי' הכריעהו לזכות. ס) ענין רעות וחבורה. ע) אינו היסח הדעת, פי' אם אתה שרוי בטובה אל תאמר בל אמוט לעולם, אי נמי אל תתיאש מן הרחמים מצד הפורענות שאתה שרוי בו. פ) כמליצים המסדרים טענות של בע"ד לפני הדיינים.

הַדִּין עוֹמְדִים לְפָנֶיךָ יִהְיוּ בְעֵינֶיךָ כִּרְשָׁעִים וּכְשֶׁנִּפְטָרִים(א) מִלְּפָנֶיךָ יִהְיוּ בְעֵינֶיךָ כְּזַכָּאִין כְּשֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַדִּין:

ט שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח אוֹמֵר הֱוֵי מַרְבֶּה לַחֲקוֹר אֶת הָעֵדִים וֶהֱוֵי זָהִיר בִּדְבָרֶיךָ שֶׁמָּא מִתּוֹכָם יִלְמְדוּ לְשַׁקֵּר(ב):

י שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן קִבְּלוּ מֵהֶם שְׁמַעְיָה אוֹמֵר אֱהֹב אֶת הַמְּלָאכָה וּשְׂנָא אֶת הָרַבָּנוּת וְאַל תִּתְוַדַּע(ג) לָרָשׁוּת(*):

יא אַבְטַלְיוֹן אוֹמֵר חֲכָמִים הִזָּהֲרוּ בְדִבְרֵיכֶם שֶׁמָּא תָחוּבוּ חוֹבַת גָּלוּת וְתִגְלוּ לִמְקוֹם מַיִם הָרָעִים וְיִשְׁתּוּ הַתַּלְמִידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם וְיָמוּתוּ וְנִמְצָא שֵׁם שָׁמַיִם מִתְחַלֵּל:

יב הִלֵּל וְשַׁמַּאי קִבְּלוּ מֵהֶם. הִלֵּל אוֹמֵר הֱוֵי מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַהֲרֹן אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקָרְבָן לַתּוֹרָה:

יג הוּא הָיָה אוֹמֵר נְגִיד(ד) שְׁמָא(ה) אֲבַד שְׁמֵהּ וּדְלָא מוֹסִיף(ו) יָסֵף(ז) וּדְלָא יָלִיף(ח) קְטָלָא(ט) חַיָּב וּדְאִשְׁתַּמַּשׁ בְּתָגָא(י) חֲלָף(כ):

יד הוּא הָיָה אוֹמֵר אִם אֵין אֲנִי לִי מִי לִי וּכְשֶׁאֲנִי לְעַצְמִי מָה אֲנִי וְאִם לֹא עַכְשָׁו(ל) אֵימָתַי(מ):

טו שַׁמַּאי אוֹמֵר עֲשֵׂה תוֹרָתְךָ קֶבַע(נ) אֱמוֹר מְעַט וַעֲשֵׂה הַרְבֵּה וֶהֱוֵי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת(ס):

טז רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר עֲשֵׂה לְךָ רַב וְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק וְאַל תַּרְבֶּה לְעַשֵּׂר אֻמָּדוֹת:

יז שִׁמְעוֹן בְּנוֹ אוֹמֵר כָּל יָמַי גָּדַלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים וְלֹא מָצָאתִי לַגּוּף טוֹב מִשְּׁתִיקָה. וְלֹא הַמִּדְרָשׁ עִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה. וְכָל הַמַּרְבֶּה דְבָרִים מֵבִיא חֵטְא:

יח רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם קַיָּם עַל הָאֱמֶת וְעַל הַדִּין וְעַל הַשָּׁלוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אֱמֶת וּמִשְׁפַּט שָׁלוֹם שִׁפְטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם:

*) שררה העומדת מאליה עד החוק.

א) וכשנפטרין מלפניך. ב) לומר שקר. ג) כדי ליטול רבנות על ידיה. ד) לשון משיכה. ה) שם, פי' מי שממשך שמו מרחוק מתוך גאוה ורבנות, מהרה יאבד שמו שהרבנות מקברת בעליה. ו) ומי שאינו מוסיף על למודו. ז) יסוף מפיו מה שכבר למד וישכח תלמודו. ח) ומי שאינו לומד כלל, זה קשה מדלא מוסיף. ט) ל' הריגה, פי' ראוי הוא שיהרגוהו, כמ"ש (פסחים מט:). י) ל' כתר, פי' המשתמש במי ששונה הלכות, כתרה של תורה. כ) חלף ועבר מן העולם, שאסור לאדם להשתמש בתלמידים שאינם תלמידיו. ל) עתה בעוה"ז, פי' אחר בימי הבחרות. מ) מתי, כי אחר המות א"א לזכות עוד, וגם אחר בימי הזקנה לא יעלה בידי. נ) עיקר פסקך. ס) בעין יפה, כמ"ש (משלי כב) טוב עין הוא יבורך (הבר"א).

רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר: עלינו. קדיש יתום

פרק שני

כל ישראל וכו'

א רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור[א] לו האדם כל שהיא תפארת לעשה ותפארת לו מן האדם. והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות. והוי מחשב הפסד[ב] מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה. הסתכל[ג] בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה. דע מה למעלה ממך עין רואה ואזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים: ב רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת[ד] שניהם משכחת[ה] עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת[ו] עון. וכל העוסקים עם הצבור יהיו עוסקים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסיעתם[ז] וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה אני עליכם שכר הרבה כאלו עשיתם: ג הוו זהירין ברשות*) שאין מקרבין לו לאדם אלא לצרך עצמן. נראין[ח] כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו[ט]: ד הוא היה אומר עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך: ה הלל אומר אל תפרוש מן הצבור ואל תאמין בעצמך עד יום מותך ואל תדין[י] את חברך עד שתגיע למקומו ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע

*) הרשות העומדת מאליה נגד השוק.

א) שיבחור. ב) נזק, מה שאתה מפסיד ממונך מפני עסק המצוה. ג) לשון עיון והתבוננות. ד ה) שהתורה מתשת כחו, והמלאכה משברת הגוף, ומתוך כך יצה"ר בטל ממנו. ו) לשון משיכה. ז) לשון עזר. ח) פי' נראים לאדם כאוהבין. ט) לשון לחץ. י) אם ראית חברך שבא לידי נסיון ונכשל, אל תדינהו לחובה עד שתגיע לידי נסיון כמותו ותנצל.

אל תאמר לכשאפנה ב) אשנה ג) שמא ד) לא תפנה ה):
הוא היה אומר אין בור ה) ירא חטא ולא עם הארץ
חסיד ולא הבישן ו) למד ולא הקפדן ז) מלמד ולא כל
המרבה בסחורה מחכים ח) ובמקום שאין אנשים השתדל ט)
להיות איש: ז אף הוא ראה גלגלת י) אחת שצפה כ) על
פני המים אמר לה על דאטפת ל) אטפוך מ) וסוף מטיפיך נ)
יטופון ס): ח הוא היה אומר מרבה בשר מרבה רמה
מרבה נכסים מרבה דאגה מרבה נשים מרבה כשפים
מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה גזל.
מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה
מרבה עצה מרבה תבונה מרבה צדקה מרבה שלום
קנה שם טוב קנה לעצמו קנה לו דברי תורה קנה לו
חיי העולם הבא: ט רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל
ומשמאי הוא היה אומר אם למדת תורה הרבה אל
תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת: י חמשה תלמידים
היו לו לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן רבי אליעזר בן
הורקנוס רבי יהושע בן חנניא רבי יוסי הכהן רבי שמעון
בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערך: יא הוא היה מונה שבחם
(רבי) אליעזר בן הורקנוס בור סוד שאינו מאבד טפה
(רבי) יהושע בן חנניא אשרי יולדתו (רבי) יוסי הכהן חסיד
(רבי) שמעון בן נתנאל ירא חטא (רבי) אלעזר בן ערך
מעין המתגבר: יב הוא היה אומר אם יהיו כל חכמי
ישראל בכף מאזנים ואליעזר בן הורקנוס בכף שניה
[...]ר ריי[...]ת כלם: אבא שאול אומר משמו אם יהיו כל
[...]אל בכף מאזנים ואליעזר בן הורקנוס אף

עסקי, אז אלמוד. ג ד) אולי לא יהיה לך זמן. ה) אמר לאיש ריק מכל דבר ואפי' בקיא מקצת [...]ע מפס הארץ. ו) מי שמתבייש לשאול. ז) רגזן ומהיר לכעוס. ח) כמ"ש (דברים ל) ולא מעבר [...]דים וכו'. ט) התעסק והתאמץ. י) ראש. כ) עיניו הליכה על המים, כמו ויצף הברזל (מ"ב ו). [...]ם עיינים לי' בריכה וקיעה במים, פי' גלגלתא מדה שמדדת לכם מדד הקב"ה לך.

[...] ויסכו[...] [...]חים מט:) [...]ידים שהיום [...] בימי הוקנם לה

עמהם ואלעזר בן ערך בכף שניה מכריע את כלם: יג אמר להם צאו וראו איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם. רבי אליעזר אומר עין טובה רבי יהושע אומר חבר טוב רבי יוסי אומר שכן טוב רבי שמעון אומר הרואה[א] את הנולד[ב] רבי אלעזר אומר לב טוב. אמר להם רואה[ג] אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם: יד אמר להם צאו וראו איזו היא דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אליעזר אומר עין רעה רבי יהושע אומר חבר רע רבי יוסי אומר שכן רע רבי שמעון אומר הלוה ואינו משלם אחד הלוה מן האדם כלוה מן המקום שנאמר לוה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן רבי אלעזר אומר לב רע. אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו דבריכם: טו הם אמרו שלשה דברים רבי אליעזר אומר יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך ואל תהי נוח[ד] לכעוס ושוב יום אחד לפני מיתתך והוי מתחמם[ה] כנגד אורן[ו] של חכמים והוי זהיר בגחלתן[ז] שלא תכוה[ח] שנשיכתן[ט] נשיכת שועל[י] ועקיצתן[כ] עקיצת עקרב[ל] ולחישתן[מ] לחישת שרף[נ] וכל דבריהם כגחלי אש: טז רבי יהושע אומר עין הרע ויצר הרע ושנאת הבריות מוציאין את האדם מן העולם: יז רבי יוסי אומר יהי ממון חברך חביב עליך כשלך. והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירשה לך וכל מעשיך יהיו לשם שמים: יח רבי שמעון אומר הוי זהיר בקריאת שמע ובתפלה וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים

א ב) כלומר ומביט במה שעתיד לסיים והוא רק נגלה. מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה. ג) פי' הולד ונולד אני. ד) אל תתגבר לכעוס. ה ו) פי' התקרב לחכמים. ז) שלא תהנה בכן קלות ראש ולא תוכל בכבודם. ח) לי' ארסה, שלא תענה על ידן. ט י) של חכמים כמו כנשיכת שועל. שרפואתו קשה. כ) נ"א (זייער סמלך). ל) כמו מין נחש ארסי. מ) דינרן. נ) כמו נחש ארסי.

פר

לִפְנֵי הַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנִחָם(א) עַל הָרָעָה. וְאַל תְּהִי רָשָׁע בִּפְנֵי עַצְמֶךָ: יט רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הֱוֵי שָׁקוּד(ב) לִלְמוֹד תּוֹרָה וְדַע מַה שֶׁתָּשִׁיב(ג) לְאֶפִּיקוֹרוֹס וְדַע לִפְנֵי מִי אַתָּה עָמֵל וּמִי הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֶּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ: כ רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר הַיּוֹם(ד) קָצֵר וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה וְהַפּוֹעֲלִים(ה) עֲצֵלִים(ו) וְהַשָּׂכָר הַרְבֵּה וּבַעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק: כא הוּא הָיָה אוֹמֵר לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לִגְמוֹר וְלֹא אַתָּה בֶן חוֹרִין לְהִבָּטֵל מִמֶּנָּה אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה נוֹתְנִין לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּה וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֶּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ וְדַע שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא: רבי חנניא וכו׳

פרק שלישי

כל ישראל וכו׳

א עֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל אוֹמֵר הִסְתַּכֵּל(ז) בִּשְׁלֹשָׁה דְבָרִים וְאֵין אַתָּה בָא לִידֵי עֲבֵרָה. דַּע מֵאַיִן(ח) בָּאתָ וּלְאָן(ט) אַתָּה הוֹלֵךְ וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן. מֵאַיִן בָּאתָ מִטִּפָּה סְרוּחָה וּלְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ לִמְקוֹם עָפָר רִמָּה וְתוֹלֵעָה(י) וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ב רַבִּי חֲנִינָא סְגַן(כ) הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר הֱוֵי מִתְפַּלֵּל בִּשְׁלוֹמָהּ(ל) שֶׁל מַלְכוּת שֶׁאִלְמָלֵא(מ) מוֹרָאָהּ(נ) אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלָעוֹ(ס): ג רַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן אוֹמֵר שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִין וְאֵין בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה הֲרֵי זֶה מוֹשַׁב לֵצִים שֶׁנֶּאֱמַר וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב. אֲבָל שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִין וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵינֵיהֶם שֶׁנֶּאֱמַר אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ

א) ל׳ חרטה ושנוי מחשבה. ב) פירוש מהירות וזריזות. ג) ל׳ תשובה ועניה. ד) חיי האדם הם קצרים. ה) ועושי מלאכה. ו) מתרפים. ז) התבונן. ח) מאיזה מקום. ט) ולאיזה מקום. י) ג״כ ל׳ רמה כמו תולעת. כ) סגן הוא שני לכה״ג. ל) כשהמלך עם שריו ויועציו המנהיגים מלכותו ועושים משפט בארץ. מ) שאלו לא. נ) מורא של מלכות. ס) לשון בליעה.

להושיב[א] שמו. אין לי אלא שנים מנין[ב] אפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שהקדוש ברוך הוא קובע[ג] לו שכר שנאמר ישב בדד[ד] וידום[ה] כי נטל עליו: ד רבי שמעון אומר שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים שנאמר כי כל שלחנות מלאו קיא[ו] צואה בלי מקום. אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום[ז]. שנאמר וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יי: ה רבי חנינא בן חכינאי אומר הנעור[ח] בלילה והמהלך בדרך יחידי ומפנה[ט] לבו לבטלה הרי זה מתחיב בנפשו: ו רבי נחוניא בן הקנה אומר כל המקבל עליו עול תורה מעבירין[י] ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ וכל הפורק[כ] ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ: ז רבי חלפתא בן דוסא איש כפר[ל] חנניא אומר עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה שרויה ביניהם שנאמר אלהים נצב בעדת[מ] אל. ומנין אפילו חמשה שנאמר ואגדתו[נ] על ארץ יסדה. ומנין אפילו שלשה שנאמר בקרב אלהים[ס] ישפט. ומנין אפילו שנים שנאמר אז נדברו יראי יי איש אל רעהו ויקשב יי וישמע. ומנין אפילו אחד שנאמר בכל המקום אשר אזכיר[ע] את שמי אבא אליך וברכתיך: ח רבי אלעזר איש ברתותא אומר תן לו משלו שאתה ושלך שלו וכן בדוד הוא אומר כי ממך הכל ומידך נתנו לך: ט רבי יעקב אומר המהלך בדרך ושונה[פ] ומפסיק ממשנתו[צ]

א) לשון השיבות. ב) מן אין אנו יודעים שאפילו וכו'. ג) לשון זמון ויעוד. ד) ביחידות. ה) ל' קול דממה דקה, כדרך השונה יחידי שהוא שונה בלחש. ו) לשון ולא תקיא (ויקרא כ). ז) של הקב"ה שהוא מקומו של עולם. ח) ל' התעוררות השינה. ט) מטה את לבו לחשוב דברים בטלים. י) מסירין ממנו. כ) ל' הסרה, כמו ופרקת עלו (בראשית כז). ל) מכפר שנקרא חנניא, כמו נלינה בכפרים (שה"ש ז), והוא מושב בתי החצרים באין חומה מסביב. מ) ואין עדה פחותה מעשרה. נ) לשון קשר, וחמשה נקרא אגודה. ס) דיינים ושופטים, והם שלשה. ע) פי' שאתן דעת בלבבך להזכיר את שמי אבא שם אליך, דהיינו יחיד. פ) ולומד. צ) מגמרתו.

וְאוֹמֵר מַה נָּאֶה[א] אִילָן זֶה מַה נָּאֶה נִיר[ב] זֶה מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ: י רַבִּי דוֹסְתָּאִי בַּר יַנַּאי מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל הַשּׁוֹכֵחַ דָּבָר אֶחָד מִמִּשְׁנָתוֹ מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ שֶׁנֶּאֱמַר רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ. יָכוֹל אֲפִילוּ תָּקְפָה[ג] עָלָיו מִשְׁנָתוֹ תַּלְמוּד לוֹמַר וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ הָא אֵינוֹ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ עַד שֶׁיֵּשֵׁב וִיסִירֵם מִלִּבּוֹ: יא רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא אוֹמֵר. כֹּל שֶׁיִּרְאַת חֶטְאוֹ קוֹדֶמֶת לְחָכְמָתוֹ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. וְכֹל שֶׁחָכְמָתוֹ קוֹדֶמֶת לְיִרְאַת חֶטְאוֹ אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת: יב הוּא הָיָה אוֹמֵר כֹּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין מֵחָכְמָתוֹ חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. וְכֹל שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת: יג הוּא הָיָה אוֹמֵר כֹּל שֶׁרוּחַ[ד] הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה[ה] הֵימֶנּוּ רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ וְכֹל שֶׁאֵין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ: יד רַבִּי דוֹסָא בֶּן הָרְכִּינַס אוֹמֵר שֵׁנָה[ו] שֶׁל שַׁחֲרִית וְיַיִן שֶׁל צָהֳרַיִם וְשִׂיחַת[ז] הַיְלָדִים וִישִׁיבַת בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת שֶׁל עַמֵּי הָאָרֶץ מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם: טו רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדָעִי אוֹמֵר הַמְחַלֵּל אֶת הַקֳּדָשִׁים וְהַמְבַזֶּה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת וְהַמַּלְבִּין[ח] פְּנֵי חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים וְהַמֵּפֵר בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ וְהַמְגַלֶּה פָנִים[ט] בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא: טז רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר הֱוֵי קַל[י] לְרֹאשׁ[כ] וְנוֹחַ[ל] לְתִשְׁחֹרֶת[מ] וֶהֱוֵי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּשִׂמְחָה: יז רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר שְׂחוֹק וְקַלּוּת רֹאשׁ מַרְגִּילִין אֶת

א) יפה. ב) תלם במחרישה. ג) שהיתה קשה עליו ומתוך טרדתו שכחה. ד ה) פי׳ כל מי שהוא אהוב ונשא בעיני הבריות אהוב למעלה. ו) שינה עד שעות ק״ש שחרית. ז) לשון דבור ושחוק. ח) מבייש. ט) שמראה פירושים בתורה שלא כהלכה. י כ) לפני אדם גדול זקן ויושב בראש ישיבה הוי קל לשמשו. ל מ) ואם הוא קטן ממך בשנים הוי נוח לו השחרות פי׳ הילדות והשחרות (קהלת יא).

האדם לערוה. מסורת סיג לתורה מעשרות סיג לעשר נדרים סיג לפרישות סיג לחכמה שתיקה: יח הוא היה אומר חביב אדם שנברא בצלם. חבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם שנאמר כי בצלם אלהים עשה את האדם: חביבין ישראל שנקראו בנים למקום. חבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום שנאמר בנים אתם ליי אלהיכם: חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה חבה יתרה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה שנאמר כי לקח[א] טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו: יט הכל צפוי[ב] והרשות נתונה ובטוב העולם נדון[ג] והכל לפי רוב המעשה: כ הוא היה אומר הכל נתון בערבון[ד] ומצודה[ה] פרוסה על כל החיים החנות פתוחה והחנוני[ו] מקיף[ז] והפנקס[ח] פתוח והיד כותבת וכל הרוצה ללוות יבא וילוה והגבאים מחזירין תדיר[ט] בכל יום ונפרעין[י] מן האדם מדעתו ושלא מדעתו ויש להם על מה שיסמוכו והדין דין אמת והכל מתוקן[כ] לסעודה: כא רבי אלעזר בן עזריה אומר אם אין תורה אין דרך ארץ אם אין דרך ארץ אין תורה אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה אם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח: כב הוא היה אומר כל שחכמתו מרבה ממעשיו למה הוא דומה לאילן שענפיו מרובין ושרשיו מועטין והרוח באה ועוקרתו[ל] והופכתו על פניו שנאמר והיה כערער[מ] בערבה[נ] ולא יראה כי יבא טוב ושכן חררים[ס] במדבר ארץ מלחה ולא תשב. אבל כל שמעשיו מרובין מחכמתו למה הוא דומה לאילן

א) למוד טוב. ב) כל מה שאדם עושה בחדרי חדרים גלוי לפניו. ג) במדה"ר העולם נדון. ד) שהכל ערבים זה לזה. ה) רשת, פי' יסורין ומיתה. ו) והסוחר היושב עם סחורתו בחנות. ז) מוכר בהקפה וממתין. ח) והספר פתוח לכתוב בו הפקדות כדי שלא ישכח. ט) תמיד. י) ל' תשלומין. כ) מסודר ומוכן. ל) עוקרת אותו. מ) כמין בודד. נ) במקום חרב ושממון. ס) מקום יובש משרפות חום.

שֶׁעֲנָפָיו מוּעָטִין וְשָׁרָשָׁיו מְרֻבִּין שֶׁאֲפִלּוּ כָּל הָרוּחוֹת
שֶׁבָּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת[א] בּוֹ אֵין מְזִיזִין[ב] אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל[ג] עַל מַיִם וְעַל יוּבַל[ד] יְשַׁלַּח
שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא חֹם וְהָיָה עָלֵהוּ[ו] רַעֲנָן[ז] וּבִשְׁנַת
בַּצֹּרֶת[ח] לֹא יִדְאָג וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת[ט] פֶּרִי: כג רַבִּי אֶלְעָזָר
(בֶּן) חִסְמָא אוֹמֵר קִנִּין[י] וּפִתְחֵי נִדָּה הֵן הֵן גּוּפֵי הֲלָכוֹת
תְּקוּפוֹת[כ] וְגִמַטְרִיָּאוֹת[ל] פַּרְפְּרָאוֹת[מ] לַחָכְמָה: רבי חנניא וכו'

פרק רביעי

כל ישראל וכו'

א בֶּן זוֹמָא אוֹמֵר אֵיזֶהוּ חָכָם הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם שֶׁנֶּאֱמַר
מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי (כִּי עֵדְוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִּי):
אֵיזֶהוּ גִבּוֹר הַכּוֹבֵשׁ[נ] אֶת יִצְרוֹ שֶׁנֶּאֱמַר טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם
מִגִּבּוֹר וּמוֹשֵׁל בְּרוּחוֹ[ס] מִלֹּכֵד עִיר: אֵיזֶהוּ עָשִׁיר הַשָּׂמֵחַ
בְּחֶלְקוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ
אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא: אֵיזֶהוּ מְכֻבָּד
הַמְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי
יֵקָלּוּ: ב בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר הֱוֵי רָץ לְמִצְוָה קַלָּה וּבוֹרֵחַ מִן
הָעֲבֵרָה שֶׁמִּצְוָה גּוֹרֶרֶת מִצְוָה וַעֲבֵרָה גוֹרֶרֶת עֲבֵרָה
שֶׁשְּׂכַר מִצְוָה מִצְוָה וּשְׂכַר עֲבֵרָה עֲבֵרָה: ג הוּא הָיָה אוֹמֵר
אַל תְּהִי בָז לְכָל אָדָם וְאַל תְּהִי מַפְלִיג לְכָל דָּבָר שֶׁאֵין
לְךָ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה וְאֵין לְךָ דָבָר שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם:
ד רַבִּי לְוִיטַס אִישׁ יַבְנֶה אוֹמֵר מְאֹד מְאֹד הֱוֵי שְׁפַל רוּחַ
שֶׁתִּקְוַת אֱנוֹשׁ רִמָּה: ה רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר כָּל
הַמְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ בְּגָלוּי אֶחָד שׁוֹגֵג
וְאֶחָד מֵזִיד בְּחִלּוּל הַשֵּׁם: ו רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בַּר רַבִּי יוֹסֵי

א) לשון נפיחה. ב) ענינו סמעה וסעתקס. ג) נטוע. ד) פלג. ה) יתפשט בגידול וצמיחה. ו) עלה שלו. ז) לח ורטוב.
ח) בשנת יוקר ורעב. ט) ל' גידול. י) קרבנות בסוף קדוש קנין, ל' קן צפור, ויש בהן הלכות חמורות. כ) ענין מהלך
המזלות. ל) חשבון האותיות. מ) כמו שהפרפראות אינו נאכל רק אחר הסעודה לקינוח, ועיקר שפת והחכמה נאכלים
קודם, כך אלו החכמות ילמדם רק אחר כך. נ) לשון דהיקם. ס) ר"ל גבוה התאוה ורעה וכעס.

אומר הלומד על מנת ללמד(א) מספיקין(ב) בידו ללמוד וללמד והלומד על מנת לעשות מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות: ז רבי צדוק אומר אל תפרוש מן הציבור ואל תעש עצמך כעורכי הדיינין ואל תעשה עטרה להתגדל בה ולא קרדום(ג) לחפר(ד) בה וכך היה הלל אומר ודאשתמש בתגא חלף הא למדת כל הנהנה מדברי תורה נוטל חייו מן העולם: ח רבי יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מכבד על הבריות וכל המחלל את התורה גופו מחלל על הבריות: ט רבי ישמעאל בנו אומר החושך(ה) עצמו מן הדין פורק ממנו איבה(ו) וגזל ושבועת שוא והגס(ז) לבו בהוראה(ח) שוטה רשע וגס(ט) רוח: י הוא היה אומר אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד ואל תאמר קבלו דעתי שהן רשאין(י) ולא אתה: יא רבי יונתן אומר כל המקיים את התורה מעני סופו לקימה מעשר וכל המבטל את התורה מעשר סופו לבטלה מעני: יב רבי מאיר אומר הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה והוי שפל רוח בפני כל אדם ואם בטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך ואם עמלת בתורה יש לו שכר הרבה ליתן לך: יג רבי אליעזר בן יעקב אומר העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט(כ) אחד והעובר עבירה אחת קונה לו קטיגור(ל) אחד תשובה ומעשים טובים כתריס(מ) בפני הפורענות: יד רבי יוחנן הסנדלר אומר כל כנסיה(נ) שהיא לשם שמים סופה להתקים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקים: טו רבי

א) פי' ללמדם. ב) נותנין לו מזונו די צרכו וספוקו שיוכל ללמוד וכו'. ג) גרזן. ד) פי' לעשות ממנה מלאכה להתפרנס בה. ה) המונע. ו) שנאה. ז) ל' גאוה. ח) פירוש מי שפוסק דין בלא עיון ובלא כמתינה מחמת שגאוה בלבו. ט) ובעל גאוה. י) שהן יכולים ורשות, להם יש רשות לפסוק. כ) מלאך מליץ טוב. ל) מליץ רע המלמד חוב ומרשיע. מ) מגן, להגן עליו מפורענות. נ) קבוץ ואסיפה לטובה.

אלעזר בן שמוע אומר יהי כבוד תלמידך חביב א) עליך כשלך וכבוד חברך כמורא רבך ומורא רבך כמורא שמים: טז רבי יהודה אומר הוי זהיר בתלמוד ששגגת תלמוד עולה זדון: יז רבי שמעון אומר שלשה כתרים הן כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות וכתר שם טוב עולה על גביהן: יח רבי נהוראי אומר הוי גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא תבוא אחריך שחבריך יקימוה בידך ואל בינתך אל תשען ב): יט רבי ינאי אומר אין בידינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים: כ רבי מתיא בן חרש אומר הוי מקדים בשלום כל אדם והוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים: כא רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוזדור ג) בפני העולם הבא התקן ד) עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין ה): כב הוא היה אומר יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא ויפה שעה אחת של קורת ו) רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה: כג רבי שמעון בן אלעזר אומר אל תרצה ז) את חברך בשעת כעסו ואל תנחמהו בשעה שמתו מוטל לפניו ואל תשאל לו בשעת נדרו ואל תשתדל ח) לראותו בשעת קלקלתו ט): כד שמואל הקטן אומר בנפל אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך פן יראה יי ורע בעיניו והשיב מעליו אפו: כה אלישע בן אבויה אומר הלומד ילד למה הוא דומה לדיו י) כתובה על ניר כ) חדש והלומד זקן למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר מחוק ל): כו רבי יוסי בר יהודה איש

א) אהוב. ב) אל תסמוך, כי לא תתקיים התורה בך אלא ע"י חבריך שתשאל ותתן עמהם. ג) בית שער, תרגום אולם פרוזדור. ד) הכן. ה) מקום מושב המלך. ו) מלשון והתקררה דעתו (פסחים קית.). ז) אל תפייס. ח) ממלמדי. ט) כשנתקלקל בחטא, שאז מתבייש מפני אדם. י) כמו ונבהלו. כ ל) שהוא מתקיים, כך גירסת הילקוט לגבי מתכתבת. נ) לשון מחיה.

[כפר] הבבלי אומר הלומד מן הקטנים למה הוא דומה לאוכל ענבים קהות[ד] ושותה יין מגתו[ה] והלומד מן הזקנים למה הוא דומה לאוכל ענבים בשולות[ו] ושותה יין ישן: כז רבי מאיר אומר אל תסתכל[ז] בקנקן[ח] אלא במה שיש בו יש קנקן חדש מלא ישן וישן שאפילו חדש אין בו: כח רבי אלעזר הקפר אומר הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם: כט הוא היה אומר הילודים[ט] למות והמתים לחיות והחיים לדון לידע להודיע ולהודע שהוא אל הוא היוצר הוא הבורא הוא המבין הוא הדין הוא העד הוא בעל דין הוא עתיד לדון[י] ברוך הוא שאין לפניו לא עולה ולא שכחה ולא משוא[כ] פנים ולא מקח[ל] שחד ודע שהכל לפי החשבון ואל יבטיחך יצרך[מ] שהשאול בית מנוס[נ] לך שעל כרחך אתה נוצר ועל כרחך אתה נולד ועל כרחך אתה חי ועל כרחך אתה מת ועל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: רבי חנניא וכו'

פרק חמישי

כל ישראל וכו'

א בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר והלא במאמר אחד יכול להבראות[א] אלא להפרע[ב] מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות וליתן שכר טוב לצדיקים שמקימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות: ב עשרה דורות מאדם עד נח להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין[ג] ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול:

ד) שלא נתבשלו כל צרכן, וחמוצות עם טעמים. ה) שעדיין מעורבים בשמרים. ו) מבושלות. ז) תעיין לראות ותבין. ח) כד. ט) כי הנולדים כבר. י) לשפוט. כ) שאינו נושא פנים אפילו לצדיק גמור שלא יענישו על עבירה קלה. ל) ואינו לוקח שוחד לבטל העבירה אלא נותן שכר על המצוה ועונש על העבירה. מ) יצה"ר. נ) לשון מנוס, מקלט שם. א) היה יכול העולם להבראות (עפ' הר"מ). ב) לשון התגמולין ונגמול. ג) ר"ל להקב"ה.

ג עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו וקבל שכר כלם: ד עשרה נסיונות[א] נתנסה[ב] אברהם אבינו ועמד בכלם להודיע כמה חבתו[ג] של אברהם אבינו: ה עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה על הים. עשר מכות הביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים ועשר על הים: ו עשרה נסיונות נסו[ד] אבותינו את הקדוש ברוך הוא במדבר שנאמר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי: ז עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש לא הפילה אשה מריח בשר הקדש ולא הסריח[ה] בשר הקדש מעולם ולא נראה זבוב[ו] בבית המטבחים[ז] ולא ארע[ח] קרי לכהן גדול ביום הכפורים ולא כבו[ט] הגשמים אש של עצי המערכה[י] ולא נצחה[כ] הרוח את עמוד העשן ולא נמצא פסול בעמר ובשתי הלחם ובלחם הפנים. עומדים צפופים[ל] ומשתחוים רוחים[מ] ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין[נ] בירושלים: ח עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן פי הארץ פי הבאר פי האתון הקשת והמן והמטה והשמיר[ס] הכתב והמכתב והלחת ויש אומרים אף המזיקין וקבורתו של משה ואילו של אברהם אבינו ויש אומרים אף צבת[ע] בצבת עשויה: ט שבעה דברים בגלם ושבעה בחכם. חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו

א) לשון נסיון. ב) נבחן. ג) אהבתו. ד) בחנו. ה) לא נתקלקל. ו) משום מיאוס. ז) בבית המטבחים שבעזרה ששם היו שוחטין הקרבנות. ח) ל' מקרה, לא קרה. ט) ואע"פ שהמזבח במקום מגולה היה. י) שהיו עצים על המזבח שנקראים המערכה וסדור. כ) לא נתגברה הרוח על עמוד העשן שלא יעלה מתמר ועולה. ל) ל' צף על פני המים, פי' דחוקים מרוב הקהל איש באחיו עד שהיו רגליהם נטולות מן הארץ ועומדים באויר. מ) בריוח. נ) ל' עכבה. ס) כמין תולעת שבו פתחו אבני האפוד והחושן. ע) מלקחים, הינה נעשית אלא בצבת אחרת, והראשונה ע"כ נעשית בידי שמים ונבראת בערב שבת בין השמשות.

בחכמה ובמנין ואינו נכנס לתוך דברי חברו ואינו נבהל[א]
להשיב שואל כענין ומשיב כהלכה ואומר על ראשון
ראשון ועל אחרון אחרון ועל מה שלא שמע אומר לא
שמעתי ומודה על האמת וחלופיהן בגלם: י שבעה מיני
פורעניות באין לעולם על שבעה גופי עברה מקצתן
מעשרין ומקצתן אינן מעשרין רעב של בצרת בא
מקצתן רעבים ומקצתן שבעים. גמרו[ב] שלא לעשר
רעב של מהומה ושל בצרת בא. ושלא לטול את החלה
רעב של כליה בא: יא דבר בא לעולם על מיתות
האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין ועל פרות
שביעית: חרב באה לעולם על ענוי[ג] הדין ועל עוות[ד] הדין
ועל המורים[ה] בתורה שלא כהלכה: חיה רעה באה לעולם
על שבועת שוא ועל חלול השם: גלות באה לעולם על
עבודת כוכבים ועל גלוי עריות ועל שפיכות דמים ועל
שמטת הארץ: יב בארבעה פרקים[ו] הדבר מתרבה
ברביעית ובשביעית ובמוצאי שביעית ובמוצאי החג
שבכל שנה ושנה. ברביעית מפני מעשר עני
שבשלישית בשביעית מפני מעשר עני שבששית
במוצאי שביעית מפני פרות שביעית במוצאי החג
שבכל שנה ושנה מפני גזל מתנות עניים: יג ארבע מדות
באדם. האומר שלי שלי ושלך שלך זו מדה בינונית[ז]
ויש אומרים זו מדת סדום. שלי שלך ושלך שלי עם
הארץ. שלי שלך ושלך שלך חסיד. שלך שלי ושלי
שלי רשע: יד ארבע מדות בדעות. נוח[ח] לכעוס ונוח
לרצות[ט] יצא הפסדו בשכרו. קשה לכעוס וקשה לרצות

א) ואינו ממהר לענות. ב) פסקו כהוגה שלא ניתן מעשר. ג) שיודעין היכן הדין נוטה ומעכבין ואינם פוסקין אותו. ד) עיוות בחייב ומחייב הזכאי. ה) המורים לאסור את המותר, ולהתיר את האסור. ו) זמנים. ז) ממוצעת. ח) אדם שכועס מהר על כל דבר. ט) ומתרצה מהרה.

פעמ

יצא שכרו בהפסדו. קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד.
נוח לכעוס וקשה לרצות רשע: טו ארבע מדות
בתלמידים מהיר לשמוע ומהיר לאבד יצא שכרו
בהפסדו. קשה לשמוע וקשה לאבד יצא הפסדו בשכרו.
מהיר לשמוע וקשה לאבד זה חלק טוב. קשה לשמוע
ומהיר לאבד זה חלק רע: טז ארבע מדות בנותני צדקה.
הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים עינו רעה בשל אחרים.
יתנו אחרים והוא לא יתן עינו רעה בשלו. יתן ויתנו
אחרים חסיד. לא יתן ולא יתנו אחרים רשע: יז ארבע
מדות בהולכי בית המדרש. הולך ואינו עושה שכר
הליכה בידו. עושה ואינו הולך שכר מעשה בידו. הולך
ועושה חסיד. לא הולך ולא עושה רשע: יח ארבע מדות
ביושבים לפני חכמים. ספוג[א] ומשפך[ב] משמרת[ג] ונפה[ד].
ספוג שהוא סופג[ה] את הכל. ומשפך שמכנים בזו ומוציא
בזו. משמרת שמוציאה את היין וקולטת[ו] את השמרים[ז].
ונפה שמוציאה את הקמח וקולטת את הסלת: יט כל
אהבה שהיא תלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה.
ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה
שהיא תלויה בדבר זו אהבת אמנון ותמר. ושאינה תלויה
בדבר זו אהבת דוד ויהונתן: כ כל מחלקת שהיא לשם
שמים סופה להתקים[ח] ושאינה לשם שמים אין סופה
להתקים. איזו היא מחלקת שהיא לשם שמים זו
מחלקת הלל ושמאי. ושאינה לשם שמים זו מחלקת
קרח וכל עדתו: כא כל המזכה את הרבים אין חטא בא
על ידו וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין[ט] בידו

א) מין צמח מלא חורים ובולע מים (שוואם). ב) כלי רחב למטה וצר למעלה לשפוך על ידו משקה בכסף (טריכטער).
ג) כלי שמסננין בו משקים (זייהער). ד) נקרא בל"א (זיב). ה) מוצץ וקולט. ו) מקבלת בתוכה. ז) בל"א (שמעטן).
ח) ספיקות כמבוקש מצינה, מתברר ומתקיים. ט) דאין מגיעין לו.

לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. מֹשֶׁה זָכָה וְזִכָּה אֶת הָרַבִּים זְכוּת הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר צִדְקַת יְיָ עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל:

כב יָרָבְעָם בֶּן נְבָט חָטָא וְהֶחֱטִיא אֶת הָרַבִּים חֵטְא הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַל חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל:

כג כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁלשָׁה דְבָרִים הַלָּלוּ הוּא מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ וּשְׁלשָׁה דְבָרִים אֲחֵרִים הוּא מִתַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע. עַיִן טוֹבָה וְרוּחַ נְמוּכָה(א) וְנֶפֶשׁ שְׁפָלָה תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. עַיִן רָעָה וְרוּחַ גְּבוֹהָה וְנֶפֶשׁ רְחָבָה תַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע. מַה בֵּין תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ לְתַלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע. תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ אוֹכְלִין בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹחֲלִין הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא. אֲבָל תַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע יוֹרְשִׁין גֵּיהִנֹּם וְיוֹרְדִין לִבְאֵר שַׁחַת שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִדֵם לִבְאֵר שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים(ב) וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ:

כד יְהוּדָה בֶּן תֵּימָא אוֹמֵר הֱוֵי עַז כַּנָּמֵר(ג) וְקַל כַּנֶּשֶׁר(ד) רָץ כַּצְּבִי וְגִבּוֹר כָּאֲרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמָיִם:

כה הוּא הָיָה אוֹמֵר עַז פָּנִים לְגֵיהִנֹּם וּבֹשֶׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

כו הוּא הָיָה אוֹמֵר בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים לַמִּקְרָא בֶּן עֶשֶׂר שָׁנִים לַמִּשְׁנָה בֶּן שְׁלשׁ עֶשְׂרֵה לַמִּצְוֹת בֶּן חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה לַגְּמָרָא בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לַחֻפָּה בֶּן עֶשְׂרִים לִרְדּוֹף בֶּן שְׁלשִׁים לַכֹּחַ בֶּן אַרְבָּעִים לַבִּינָה בֶּן חֲמִשִּׁים לָעֵצָה בֶּן שִׁשִּׁים לַזִּקְנָה בֶּן שִׁבְעִים לַשֵּׂיבָה בֶּן שְׁמוֹנִים לַגְּבוּרָה בֶּן תִּשְׁעִים לָשׁוּחַ(ה) בֶּן מֵאָה כְּאִלּוּ מֵת וְעָבַר וּבָטֵל מִן הָעוֹלָם:

כז בֶּן

א) ענוה יתירה. ב) כשופכים דם. ג) נ"א (לעאפארד, טיגער). ד) שם עוף הדורס ומעופף גבוה מכל העופות (אדלער). ה) לשון כפיפת הגב, או לי' שוחה עמוקה.

בג בג אומר הפך בה והפך בה דכלא בה ובה תחזי[א] וסיב[ב] ובלה[ג] בה ומנה לא תזוע[ד] שאין לך מדה טובה הימנה: בן הא הא אומר לפום[ה] צערא אגרא[ו]: רבי חנניא וכו'

פרק ששי

כל ישראל וכו'

שנו[ו] חכמים בלשון המשנה ברוך שבחר בהם ובמשנתם[ח]: א רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם כלו כדאי הוא לו נקרא רע[ט] אהוב אוהב את המקום אוהב את הבריות משמח את המקום משמח את הבריות ומלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו[י] להיות צדיק חסיד ישר ונאמן ומרחקתו מן החטא ומקרבתו לידי זכות ונהנין ממנו עצה ותושיה[כ] בינה וגבורה שנאמר לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין ומגלין לו רזי[ל] תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק והוה צנוע[מ] וארך רוח ומוחל על עלבונו[נ] ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים: ב אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת[ס] ואומרת אוי[ע] להם לבריות מעלבונה של תורה שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף[פ] שנאמר נזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם[צ]. ואומר והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות[ק] על הלחת. אל תקרא חרות אלא חרות[ר] שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה וכל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה שנאמר

א) תראה, שהכל תמצא בה. ב ג) תזקין בה, גם עד זקנה ושיבה לא תעזבנה. ד) לא תסור. ה) כפי הצער שאדם סובל בלמוד התורה ועבודת המצות. ו) כן יסדו בכרך מרובה. ז) למדו. ח) ובלמודם. ט) חושב. י) לו הכנה ובחנוכ[illegible] כ) מלבשו יה, והתורה נקראת כן כי יתנה לעצה ולא תשוב לאין כיתר הדברים, ר"ל שמלמד תורה לאחרים. ל) סוד התורה. מ) מן והצנע לכת (מיכה ו). נ) ענינו ביוש ובזיון. ס) לי הכרזה וקריאה. ע) כמו אבל. פ) מנודה. צ) [illegible] ענש. ק) חקוק. ר) לשון חופש.

וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת: ג הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אַחַת אוֹ פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִבּוּר אֶחָד אוֹ אֲפִילוּ אוֹת אַחַת צָרִיךְ לִנְהָג בּוֹ כָבוֹד שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתוֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבַד קְרָאוֹ רַבּוֹ אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי אַלּוּפִי וּמְיֻדָּעִי. וַהֲלֹא דְבָרִים קַל וָחוֹמֶר וּמַה דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתוֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבַד קְרָאוֹ רַבּוֹ אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אַחַת אוֹ פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִבּוּר אֶחָד אוֹ אֲפִילוּ אוֹת אַחַת עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁצָּרִיךְ לִנְהָג בּוֹ כָבוֹד וְאֵין כָּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כָּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וּתְמִימִים יִנְחֲלוּ טוֹב וְאֵין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ: ד כַּךְ הִיא דַרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכֵל וּמַיִם בַּמְּשׂוּרָה תִשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תִּישַׁן וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל אִם אַתָּה עֹשֶׂה כֵּן אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא: ה אַל תְּבַקֵּשׁ גְּדֻלָּה לְעַצְמְךָ וְאַל תַּחְמוֹד כָּבוֹד יוֹתֵר מִלִּמּוּדֶךָ עֲשֵׂה וְאַל תִּתְאַוֶּה לְשֻׁלְחָנָם שֶׁל שָׂרִים שֶׁשֻּׁלְחָנְךָ גָּדוֹל מִשֻּׁלְחָנָם וְכִתְרְךָ גָּדוֹל מִכִּתְרָם וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֶּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ: ו גְּדוֹלָה תּוֹרָה יוֹתֵר מִן הַכְּהֻנָּה וּמִן הַמַּלְכוּת. שֶׁהַמַּלְכוּת נִקְנֵית בִּשְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת וְהַכְּהֻנָּה נִקְנֵית בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה וְהַתּוֹרָה נִקְנֵית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה דְבָרִים. וְאֵלּוּ הֵן בְּתַלְמוּד בִּשְׁמִיעַת הָאֹזֶן בַּעֲרִיכַת שְׂפָתַיִם בְּבִינַת הַלֵּב בְּאֵימָה בְּיִרְאָה בַּעֲנָוָה

א) מהעולם שניתנה לכם במתנה, נחלו אל, פי' הגיעו בחלקו. ב) ל' גובה, פי' עלה לגדולה. ג ד) רב ואלוף בשביל שני דברים. ה) פי' ירשו חכמים, התמימים הנוחלים טוב דהיינו תורה. ו) לימוד טוב. ז) במדה קטנה ומצומצמת. ח) ל' יגיעה.

בשמחה בטהרה בשמוש(א) חכמים בדקדוק(ב) חברים
בפלפול(ג) התלמידים בישוב(ד) במקרא במשנה במעוט
סחורה במעוט דרך ארץ במעוט תענוג במעוט שנה
במעוט שיחה במעוט שחוק בארך אפים בלב טוב
באמונת חכמים בקבלת היסורין המכיר את מקומו
והשמח בחלקו והעושה סיג לדבריו ואינו מחזיק טובה
לעצמו אהוב אוהב את המקום(ה) אוהב את הבריות אוהב
את הצדקות אוהב את המישרים אוהב את התוכחות
ומתרחק מן הכבוד ולא מגיס(ו) לבו בתלמודו ואינו שמח
בהוראה נושא בעול(ז) עם חברו ומכריעו(ח) לכף זכות
ומעמידו על האמת ומעמידו על השלום ומתישב(ט) לבו
בתלמודו שואל ומשיב שומע ומוסיף הלומד על מנת
ללמד והלומד על מנת לעשות המחכים את רבו והמכון(י)
את שמועתו והאומר דבר בשם אומרו הא למדת כל
האומר דבר בשם אומרו מביא גאלה לעולם שנאמר
ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי: ז גדולה תורה שהיא
נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא שנאמר
כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא: ואומר
רפאות תהי לשרך(כ) ושקוי(ל) לעצמותיך: ואומר עץ חיים
היא למחזיקים בה ותמכיה(מ) מאשר(נ): ואומר כי לוית חן
הם לראשך וענקים(ס) לגרגרתיך(ע): ואומר תתן לראשך
לוית חן עטרת תפארת תמגנך(פ): ואומר כי בי ירבו ימיך
ויוסיפו לך שנות חיים: ואומר ארך ימים בימינה
בשמאולה עשר וכבוד: ואומר כי ארך ימים ושנות

א) לשון שירות, וכמ"ש רז"ל (ברכות ז) גדולה שמושה של תורה יותר מלמודה. ב) כדי שיתאמת מה שידקדקו עם תלמידים. ג) ויכוח ומענות בחריפות השכל. ד) שיהיה מיושב בדעתו ולא מבוהל בדבריו. ה) הקב"ה. ו) ואינו מתגאה בלמודו. ז) פי' עוזר בשביל חבירו ליעלו, ללמדו, וגם בממון. ח) שדן את חבירו לכף זכות. ט) מסדר דברי למודו ולומד בישוב הבנתו. י) מעיין בלבו ענין באמר לו רבו. כ) לטבורך, כמו שרך אגן הסהר (שה"ש ז). ל) כח, כמו שמשקה העצמות. מ) המחזיקים אותה בגדרים וסייגים. נ) מאושר. ס) עדיים של זהב. ע) לצואריך. פ) ענין מסירה. כמו אשר מגן צריך (בראשית יד).

חיים ושלום יוסיפו לך: ואומר דרכיה דרכי נעם וכל
נתיבותיה שלום: רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון
בן יוחאי אומר הנוי[א] והכח והעשר והכבוד והחכמה
והזקנה והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם
שנאמר עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא:
ואומר עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם:
ואומר תפארת בחורים כחם והדר זקנים שיבה: ואומר
וחפרה[ב] הלבנה ובושה החמה כי מלך יי צבאות בהר
ציון ובירושלים ונגד זקניו כבוד: רבי שמעון בן מנסיא
אומר אלו שבע מדות שמנו[ג] חכמים לצדיקים כלם
נתקימו ברבי ובבניו: חמשה קנינים[ד] קנה[ה] הקדוש ברוך
הוא בעולמו ואלו הן. תורה קנין אחד. שמים וארץ קנין
אחד. אברהם קנין אחד. ישראל קנין אחד. בית המקדש
קנין אחד: תורה מנין דכתיב יי קנני[ו] ראשית דרכו קדם
מפעליו[ז] מאז: שמים וארץ מנין דכתיב כה אמר יי השמים
כסאי והארץ הדם[ח] רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ואי זה
מקום מנוחתי: ואומר מה רבו מעשיך יי כלם בחכמה
עשית מלאה הארץ קנינך: אברהם מנין דכתיב ויברכהו
ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ: ישראל
מנין דכתיב עד יעבר עמך יי עד יעבר עם זו קנית:
ואומר לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי
בם: בית המקדש מנין דכתיב מכון לשבתך פעלת יי
מקדש אדני כוננו ידיך: ואומר ויביאם אל גבול קדשו
הר זה קנתה ימינו: אמר רבי יוסי בן קסמא פעם אחת
הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד ונתן לי שלום

א) יופי. ב) ענין חרפה, כמו כבש כשב. ג) ל' מנין ומספר. ד ה ו) כולם ענינם בריאה. ז) קודם מעשיו ופעולותיו.
ח) הוא כסא קטן למשענת הרגלים.

ירושלים

והחזרתי לו שלום אמר לי רבי מאיזה מקום אתה אמרתי
לו מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים[א] אני אמר לו
רבי רצונך שתדור[ב] עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף
אלפים דינרי[ג] זהב ואבנים טובות ומרגליות[ד]. אמרתי לו
אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות
שבעולם איני דר אלא במקום תורה וכן כתוב בספר
תהלים על ידי דוד מלך ישראל טוב לי תורת פיך
מאלפי זהב וכסף: ולא עוד אלא שבשעת פטירתו[ה] של
אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים
טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד
שנאמר בהתהלכך תנחה[ו] אתך בשכבך תשמור[ז] עליך
והקיצות[ח] היא תשיחך. בהתהלכך תנחה אתך בעולם
הזה. ובשכבך תשמור עליך בקבר. והקיצות היא תשיחך
לעולם הבא: ואומר לי הכסף ולי הזהב נאם יי צבאות
כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא בראו אלא
לכבודו שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו
יצרתיו אף עשיתיו: ואומר יי ימלוך לעולם ועד:

רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל
לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר יי חפץ למען צדקו יגדיל
תורה ויאדיר: עלנו קדיש יתום

למוצאי שבת

ויתן לך האלהים מטל השמים
ומשמני[ט] הארץ ורב דגן ותירוש[י]

א) כן נקראו החכמים מבינים בספרים ויודעי התורה. ב) ל' דירה. ג) מטבע זהב רבע שקל. ד) נקראו בל"א (פערל)
ה) פי' בשעת מיתתו של אדם. ו) תנהג. ז) ל' שמירה ופעמים. ח) כשתתעורר משנתך. ט) ענין מיטב הארץ. י) יין

דוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ לְאֻמִּים
הֱוֵה גְבִיר[א] לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי
אִמֶּךָ אֹרְרֶיךָ[ב] אָרוּר[ג] וּמְבָרְכֶיךָ
בָּרוּךְ: וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ וְיַפְרְךָ
וְיַרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים: וְיִתֶּן לְךָ
אֶת בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ
אִתָּךְ לְרִשְׁתְּךָ אֶת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ
אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם: מֵאֵל
אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ[ד] וְאֵת שַׁדַּי וִיבָרְכֶךָּ
בִּרְכֹת שָׁמַיִם מֵעָל בִּרְכֹת תְּהוֹם
רֹבֶצֶת[ה] תָּחַת בִּרְכֹת שָׁדַיִם וָרָחַם:
בִּרְכֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל בִּרְכֹת
הוֹרַי[ו] עַד תַּאֲוַת[ז] גִּבְעֹת[ח] עוֹלָם
תִּהְיֶיןָ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד[ט] נְזִיר

א) אדון ומושל. ב ג) ענין קללה. ד) יוסיף לך. ה) ומברכות תהום הנחבאים מעומק הארץ מלמטה. ו) אבותי. ז ח) עד קצה גבעות עולם, ותאות מלשון והתאויתם (במדבר לד). ט) שם גולגלת הראש.

אָחִיו: וַאֲהֵבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר[ב] אֲלָפֶיךָ[ג] וְעַשְׁתְּרֹת[ג] צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ: בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים לֹא יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ: וְהֵסִיר יְיָ מִמְּךָ כָּל חֹלִי וְכָל מַדְוֵי[ד] מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם בְּכָל שֹׂנְאֶיךָ:

הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ[ה] לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב: יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם

ב) ולדי בקרך, שהבהמה מבכרת כולד ממעיה. ג) ועדרי צאנך. ד) לשון חלי. ה) לשון רבוי.

אלף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃
בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר וּבָרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה׃ בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ׃ בָּרוּךְ טַנְאֲךָ[ב] וּמִשְׁאַרְתֶּךָ[ג]׃
בָּרוּךְ פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתֶּךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת צֹאנֶךָ׃ יְצַו יְיָ אִתְּךָ אֶת הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ[ג] וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ וּבֵרַכְךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ יִפְתַּח יְיָ לְךָ אֶת אוֹצָרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם לָתֵת מְטַר אַרְצְךָ בְּעִתּוֹ וּלְבָרֵךְ אֵת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה׃ כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָךְ וְהַעֲבַטְתָּ[ד] גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמָשַׁלְתָּ בְּגוֹיִם רַבִּים וּבְךָ לֹא יִמְשֹׁלוּ׃ אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּיְיָ מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל בָּמוֹתֵימוֹ[ה] תִדְרֹךְ׃

מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאותֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ׃ רָנּוּ[ו] שָׁמַיִם כִּי עָשָׂה יְיָ הָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ פִּצְחוּ[ז] הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל עֵץ בּוֹ כִּי גָאַל יְיָ יַעֲקֹב וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאָר[ח]׃ גֹּאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לֹא תֵבֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי עַד׃ וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא וְלֹא יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם׃ וִידַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם׃ כִּי בְשִׂמְחָה תֵצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן[ט] הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם

א) פירותיך כנתונים בסל. ב) משארת הוא כלי שמחמיצין בו הבצק. ג) באוצרותיך, שיהיו מלאים דגן תירוש ויצהר. ד) והלוית על משכנו. ה) על גבהותם הדרך, כמ"ש (ישעיה י' כג). ו) רננו. ז) פתחו. ח) יתהלל. ט) ענין הבאה, כמו יובל שי (ישעיה יח).

רנה וכל עצי השדה ימחאו(א) כף(ב): הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה יי ויהי לי לישועה: ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה: ואמרתם ביום ההוא הודו ליי קראו בשמו הודיעו בעמים עלילתיו הזכירו כי נשגב שמו: זמרו יי כי גאות(ג) עשה מודעת(ד) זאת בכל הארץ: צהלי(ה) ורני ישבת(ו) ציון כי גדול בקרבך קדוש ישראל: ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה יי קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו:

בית יעקב לכו ונלכה באור יי: והיה אמונת(ז) עתיך חסן(ח) ישועות חכמת ודעת יראת יי היא אוצרו: ויהי דוד לכל דרכו משכיל(ט) ויי עמו: פדה בשלום נפשי מקרב(י) לי כי ברבים היו עמדי: ויאמר העם אל שאול היונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל חלילה. חי יי אם יפול משערת ראשו ארצה כי עם אלהים עשה היום הזה ויפדו העם את יונתן ולא מת: ופדויי יי ישבון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה: הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי(כ) ותאזרני(ל) שמחה: ולא אבה יי אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפך יי אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך יי אלהיך:

א) ענין הכאה כף לכף דרך שמחה. ב) לשון ענף. ג) כי עשה מה שראוי להתגאות בו. ד) מפורסמת. ה) ענין הרמת קול. ו) אם היושבת ושוכנת בציון. ז) ענין קיום, קיום זמניך. ח) ענין חוזק. ט) מצליח. י) ממלחמה. כ ל) שבמתני לחבל הסרת מעלי ואזרתני בשמחה.

אָז תִּשְׂמַח בְּתוּלָה בְּמָחוֹל וּבַחוּרִים וּזְקֵנִים יַחְדָּו וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם:

בּוֹרֵא נִיב[א] שְׂפָתָיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו: וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶת עֲמָשַׂי רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁים[ב] לְךָ דָוִיד וְעִמְּךָ בֶן יִשַׁי שָׁלוֹם: שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ כִּי עֲזָרְךָ אֱלֹהֶיךָ וַיְקַבְּלֵם דָּוִיד וַיִּתְּנֵם בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד[ג]: וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי[ד] וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּכָל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁם אַתָּה מוֹצֵא עַנְוְתָנוּתוֹ[ה]. דָּבָר זֶה כָּתוּב בַּתּוֹרָה. וְשָׁנוּי בַּנְּבִיאִים. וּמְשֻׁלָּשׁ בַּכְּתוּבִים:

כָּתוּב בַּתּוֹרָה כִּי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: וּכְתִיב בַּתְרֵהּ[ו] עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לָתֶת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה: שָׁנוּי בַּנְּבִיאִים דִּכְתִיב כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד[ז] וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכּוֹן וְאֶת דַּכָּא[ח] וּשְׁפַל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְכָּאִים: מְשֻׁלָּשׁ בַּכְּתוּבִים דִּכְתִיב שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ[ט] לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ[י] לְפָנָיו: וּכְתִיב בַּתְרֵהּ אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת אֱלֹהִים בִּמְעוֹן קָדְשׁוֹ: יְהִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבֹתֵינוּ

א) ענין דבור. ב) ראש השרים והגבורים, כמו שלישיו (שמות טו). ג) חיל [illegible]. ד) כן יהיה לזמן חייך והכל שלך ושי'. ה) לשון ענוה. ו) אחריו. ז) נצח. ח) כתות ומשובר. ט) ענין הרמה והגבהה. י) לשון שמחה.

אל יעזבנו ואל יטשנו: ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום: כי נחם יי ציון נחם כל חרבתיה וישם מדברה כעדן וערבתה כגן יי ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה: יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

שיר המעלות אשרי כל ירא ה' וכו':

סדר נטילת לולב

יטול תחלה האתרוג בשמאלו מהופך שעוקץ למעלה ופטמו למטה ואח"כ יטול הלולב בימין ויברך כיום ראשון על נטילת לולב ושהחיינו ומיום שני ואילך ע"נ לולב לבד ואח"כ יהפוך האתרוג פטמו למעלה וינענע וכשמסלקם מידו יסלק תחלה הלולב ואח"כ האתרוג דכיון שהלולב בידו צריך לסיום האתרוג ג"כ בידו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת לולב:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

סדר הלל

אלו ימים שגומרים בהם את ההלל. ב' ימים ראשונים של פסח. ב' ימים של שבועות. ט' ימים של חג הסוכות עם שמיני עצרת ושמחת תורה. ח' ימים דחנוכה. והסימן בבש"ח:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לקרוא את ההלל:

הללויה הללו עבדי יי הללו את שם יי: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם יי: רם על כל

ם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי
יְיָ אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת:
הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
מְקִימִי(א) מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת(ב) יָרִים
אֶבְיוֹן: לְהוֹשִׁיבִי(ג) עִם נְדִיבִים עִם
נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבִי(ד) עֲקֶרֶת(ה) הַבַּיִת
אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם
לֹעֵז(ו): הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל
מַמְשְׁלוֹתָיו(ז): הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב(ח) לְאָחוֹר:
הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן: מַה
לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר: הֶהָרִים
תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי צֹאן: מִלִּפְנֵי אָדוֹן
חוּלִי(ט) אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב: הַהֹפְכִי(י) הַצּוּר(כ)
אֲגַם(ל) מָיִם חַלָּמִישׁ(מ) לְמַעְיְנוֹ(נ) מָיִם:

בר"ח ובפסח חוץ משני ימים הראשונים של פסח מדלגין זה:

לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ עַל אֲמִתֶּךָ:
לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם: וֵאלֹהֵינוּ בַשָּׁמַיִם

א) [..] היו"ד נוספת. ב) ענין זבל ודומן. ג ד) להושיב, מושיב, והיו"ד נוספת. ה) לשון שהיא כעקרה יושבנה. [..] עם שפה לשון אחר שאינם לה"ק, כל לשון שאינו לה"ק נקרא לועז. ז) עם ממשלתו. ח) לשון סבוב. ט) מלפני [..] לשון כמחולל את הארץ, ואולי לשון יגירה. י) היו"ד נוספת. כ) סלע קשה. ל) אגם לכנס מים. מ) אבן קשה. נ) למעין מים, והוי"ו יתירה.

כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה: עֲצַבֵּיהֶם[א] כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי
אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם
לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּן[ב]: יְדֵיהֶם וְלֹא
יְמִישׁוּן[ג] רַגְלֵיהֶם וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא יֶהְגּוּ[ד] בִּגְרוֹנָם: כְּמוֹהֶם
יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בֹּטֵחַ בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּיְיָ עֶזְרָם
וּמָגִנָּם הוּא: בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיְיָ עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: יִרְאֵי
יְיָ בִּטְחוּ בַיְיָ עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא: ע"כ

יְיָ זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ
אֶת בֵּית אַהֲרֹן: יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְיָ הַקְּטַנִּים עִם
הַגְּדֹלִים: יֹסֵף יְיָ עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם:
בְּרוּכִים אַתֶּם לַייָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם
שָׁמַיִם לַייָ וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם: לֹא הַמֵּתִים
יְהַלְלוּ יָהּ וְלֹא כָּל יֹרְדֵי דוּמָה[ה]: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ
יָהּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

בר"ח ובפסח חוץ משני ימים הראשונים של פסח מדלגין זה:

אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלִי תַּחֲנוּנָי: כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי
וּבְיָמַי אֶקְרָא: אֲפָפוּנִי[ו] חֶבְלֵי[ז] מָוֶת וּמְצָרֵי
שְׁאוֹל מְצָאוּנִי[ט] צָרָה וְיָגוֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא אָנָּה יְיָ
מַלְּטָה[י] נַפְשִׁי: חַנּוּן יְיָ וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שֹׁמֵר
פְּתָאִים יְיָ דַּלּוֹתִי[כ] וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי[ל] כִּי
יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי[מ]: כִּי חִלַּצְתָּ[נ] נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינִי מִן דִּמְעָה
אֶת רַגְלִי מִדֶּחִי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֶאֱמַנְתִּי
כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל
הָאָדָם כֹּזֵב: ע"כ

א) אליליהם, שהם עלבון לעובדיהם, כי לא יושיעום מצרותיהם. ב) ל' ריח. ג) ענינו מישוש ונגיעה, מלשון ימושני אבי (בראשית כז). ד) ל' דבור. ה) הוא הקבר שהוא מקום דממה ושתיקה. ו) סבבוני. ז) מכאובי מות. ח) גבולי שאול או מלי צרה. ט) הגיעוני. י) לשון הצלה. כ) כשהייתי דל ועני הוא יושיע לי. ל) למנוחה שלך, והיו"ד נוספת. מ) גמל טוב עליך, והיו"ד נוספת. נ) הוצאת.

מָה אָשִׁיב לַיָי כָּל תַּגְמוּלוֹהִי[א] עָלָי: כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַיָי אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה נָּא לְכָל עַמּוֹ: יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְיָ כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ פִּתַּחְתָּ[ג] לְמוֹסֵרָי[ד]: לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַיָי אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה נָּא לְכָל עַמּוֹ: בְּחַצְרוֹת בֵּית יְיָ בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ: הַלְלוּ אֶת יְיָ כָּל גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים: כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת יְיָ לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַיָי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְ"חַ:

יֹאמְרוּ נָא בֵית אַהֲרֹן כִּי לְ"חַ:

יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְיָ כִּי לְ"חַ:

מִן הַמֵּצַר[ה] קָרָאתִי יָּהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ: יְיָ לִי לֹא אִירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְיָ לִי בְּעֹזְרָי וַאֲנִי אֶרְאֶה בְשֹׂנְאָי: טוֹב לַחֲסוֹת[ו] בַּיָי מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיָי מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם[ז]: סַבּוּנִי גַם סְבָבוּנִי בְשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: סַבּוּנִי כִדְבוֹרִים[ח] דֹּעֲכוּ[ט] כְּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילַם: דַּחֹה דְחִיתַנִי לִנְפֹּל

א) תגמוליו, והא ע"ד לשון ארמי שלטי, ידוסי. ב ג) פתחת מעל צוארי קשרי מוסרי. ד) ל' צר ודחק. ה) לבטוח. ז) אכריתם. ח) מין שרץ העוף שעושין הדבש. ט) ל' קפיצה וכיבוי, והוא כימי כלם, שבשלהבת קופצת ממנה.

ויי עזרני: עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה: קול
רנה וישועה באהלי צדיקים ימין יי עשה חיל
ימין יי רוממה ימין יי עשה חיל: לא אמות כי
אחיה ואספר מעשי יה: יסור יסרני[א] יה ולמות
לא נתנני: פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה
יה: זה השער ליי צדיקים יבאו בו: אודך כי
עניתני[ב] ותהי לי לישועה: אודך אבן מאסו הבונים[ג]
היתה לראש פנה[ד]: אבן מאת יי היתה זאת היא
נפלאת[ה] בעינינו: מאת זה היום עשה יי נגילה
ונשמחה בו: זה

אנא יי הושיעה נא:

אנא יי הושיעה נא:

אנא יי הצליחה נא:

אנא יי הצליחה נא:

ברוך הבא בשם יי ברכנוכם מבית יי: ברוך
אל יי ויאר לנו אסרו[ו] חג[ז] בעבתים[ח] עד
קרנות[ט] המזבח: אל אלי אתה ואודך אלהי
ארוממך: אלי הודו ליי כי טוב כי לעולם
חסדו: הודו

א) לי תוכחה ועונש, והוא פעל עבר. ב) מלשון עניה ותשובה. ג) עם כי הייתי כמו האבן אשר מאסו הבונים. ד) בראש הבית. ה) מכוסה ונעלם. ו) קשרו. ז) הקרבן שהוגה להקריב בחג נקרא חג. ח) בחבלים עבים.

יהללוך יי אלהינו (על) כל מעשיך וחסידיך צדיקים עושי רצונך וכל עמך בית ישראל ברנה יודו ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלכנו כי לך טוב להודות ולשמך נאה לזמר כי מעולם ועד עולם אתה אל: ברוך אתה יי מלך מהלל בתשבחות:

בר״ח וכיו״ט וכחוה״מ אומר כתן ק״ש עם תתקבל. ובחנוכה חצי קדיש:

מוסף לראש חודש

כי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע:

בחורף משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה: ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים: אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה: ברוך אתה יי האל הקדוש:

קדושה לש״ץ בחזרת התפלה

נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום ככתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר: ק״ה קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: חזן לעמתם ברוך יאמרו: ק״ה ברוך כבוד יי ממקומו:

אשכנז ובדברי

רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמְּךָ נָתָתָּ. זְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתָם[א]. בִּהְיוֹתָם מַקְרִיבִים לְפָנֶיךָ זִבְחֵי רָצוֹן וּשְׂעִירֵי חַטָּאת לְכַפֵּר בַּעֲדָם. זִכָּרוֹן לְכֻלָּם יִהְיוּ. וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׂוֹנֵא. מִזְבֵּחַ חָדָשׁ בְּצִיּוֹן תָּכִין[ב]. וְעוֹלַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ נַעֲלֶה[ג] עָלָיו וּשְׂעִירֵי עִזִּים נַעֲשֶׂה בְרָצוֹן וּבַעֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִשְׂמַח כֻּלָּנוּ. וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ הַנִּשְׁמָעִים בְּעִירֶךָ הָאֲמוּרִים לִפְנֵי מִזְבְּחֶךָ. אַהֲבַת עוֹלָם תָּבִיא לָהֶם. וּבְרִית אָבוֹת לַבָּנִים תִּזְכּוֹר: וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ. תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם[ד]. וְאֶת מוּסַף יוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיְיָ פָּרִים

בני

קדושה לש״ץ בחזרת התפלה

חזן וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: ק״ה יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

חזן לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

א) ס״א לבנים ובני בנים. ב) תכונן. ג) ונזכה להעלות עליו עולת ר״ח וכו׳. ד) כחוק ומשפט.

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַייָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה. לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה. לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה. לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם. לִמְחִילַת חֵטְא וְלִסְלִיחַת עָוֹן. (בשנת העבור וּלְכַפָּרַת פָּשַׁע). כִּי בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בָּחַרְתָּ מִכָּל הָאֻמּוֹת וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבָעְתָּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת. עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

בחנוכה אומרים זה:

עַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנָאִי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן

הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ •
וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם • רַבְתָּ אֶת רִיבָם
דַּנְתָּ אֶת דִּינָם נָקַמְתָּ אֶת נִקְמָתָם מָסַרְתָּ גִבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים וְרַבִּים בְּיַד
מְעַטִּים וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ
וּלְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה
וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ וְטִהֲרוּ
אֶת מִקְדָּשֶׁךָ וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ
לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ
וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ ברכת כהנים

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ
נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים
וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל
שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:
אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי
כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי
וְכֹל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ • עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ • עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ • עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ:
לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי
לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יהי רצון וכו'

סדר עירובי תבשילין

כשחל יו"ט בע"ש אסור לבשל לצורך שבת לבד רק על ידי עירוב תבשילין. על כן יקח חתיכת בשר או דג
עם פת. והמערב לאחרים צריך לזכות להם ע"י אחר. ויאמר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב:

בְּדֵין יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לַאֲפוּיֵי וּלְבַשּׁוּלֵי וּלְאַטְמוּנֵי וּלְאַדְלוּקֵי שְׁרָגָא וּלְתַקָּנָא
וּלְמֶעְבַּד כָּל צָרְכָנָא מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבַּתָּא לָנָא וּלְכָל יִשְׂרָאֵל הַדָּרִים
בָּעִיר הַזֹּאת:

קידוש לשלש רגלים

כשחל יו"ט בשבת מתחילין יום הששי עד ברא אלהים לעשות ואח"כ אומרים זה. ובחול מתחילין כאן:

על היין סברי מרנן ורבנן ורבותי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה וּ) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם)

לשמ"ע ולש"ת	לסוכות	לשבועות	לפסח
הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה. זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ	חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה. זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ	חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה. זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ	חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. זְמַן חֵרוּתֵנוּ

(לשבת בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. (לשבת וְשַׁבָּת) וּמוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ (לשבת בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ (לשבת הַשַּׁבָּת וְ)יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

בליל ראשון של סוכות אומרים תחלה לישב בסוכה ואח"כ שהחיינו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה:

כשחל יו"ט במוצאי שבת מקדשין יקנה"ז. ר"ת יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ: ומכאן שהחיינו

למוסף ולמנחה כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ׃

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃

ממוסף שמיני עצרת עד מנחת יום א׳ דפסח אומרים משיב הרוח

מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם׃

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃ וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

בחזרת הש״ץ אומרים כאן קדושה תמצא בתפלת שבת׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ. וְרָצִיתָ בָּנוּ. וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת. וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ׃

כשחל יום טוב במוצאי שבת אומרים זה׃

וַתּוֹדִיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת מִשְׁפְּטֵי

צִדְקֶךָ וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי
רְצוֹנֶךָ • וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת
חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים וַתַּנְחִילֵנוּ[א] זְמַנֵּי
שָׂשׂוֹן וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ וְחַגֵּי נְדָבָה
וַתּוֹרִישֵׁנוּ[ב] קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וּכְבוֹד
מוֹעֵד וַחֲגִיגַת[ג] הָרֶגֶל[ג] וַתַּבְדֵּל[ד] יְיָ
אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל • בֵּין אוֹר
לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם
הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה • בֵּין
קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב
הִבְדַּלְתָּ • וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי
מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ •
הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ:

א) ל׳ ירושה. ב ג) שלמי חגיגה המובאים ביום טוב. ד) ענין הפרשה.

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה וּ) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם)

לשמ"ע ולש"ת	לסוכות	לשבועות	לפסח
חַג הַשְּׁמִינִי הָעֲצֶרֶת הַזֶּה. זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ	חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה. זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ	חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה. זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ	חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. זְמַן חֵרוּתֵנוּ

(לשבת בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

(למוסף מתחילין כאן ומפני חטאינו*)

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן

למוסף

*) וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ[א] גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲלוֹת וְלֵרָאוֹת וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ[ב] בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה[ג] בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ[ד] מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה[ה] כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע[ו] וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ[ז] כַּנֵּס[ח] מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ: וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית

א) כמ"ש (יחזקאל לט) כי בעונם גלו ישראל וגו'. ב) בהמ"ק הנקרא בית הבחירה. ג) מפני יד האויב שנתפשטה במקדשך ד) ותבנהו וכו' ותגדל וכו', כמ"ש (חגי ב) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון. ה) עפ"י (ישעיה מ) ונגלה כבוד ה' ו) לשון זהר אורה. ז) שניכם ל' פיזור. ח) לשון אסיפה.

אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה

למוסף

מקדשך בשמחת עולם ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם: ואת מוסף יום (לשבת ואת מוספי יום השבת הזה ויום)

לפסח	לשבועות	לסוכות	לשמ"ע ולש"ת
חג המצות הזה.	חג השבעות הזה.	חג הסכות הזה.	השמיני חג העצרת הזה.

נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך. כמו שכתבת עלינו בתורתך. על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

לשבת וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימם ושני עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו על עלת התמיד ונסכה: (זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור:

ביום ראשון וביום שני של פסח אומרים זה:

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח ליי: ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג שבעת ימים מצות יאכל: ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו:

מיום ראשון דחוה"מ ואילך מתחילין כאן:

והקרבתם אשה עלה ליי פרים בני בקר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימם יהיו לכם:

ומנחתם ונסכיהם כמדבר שלשה עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל ועשרון לכבש ויין כנסכו ושעיר לכפר ושני תמידים כהלכתם: (בשבת ישמחו) או"א מלך רחמן וכו'

לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם

לשמ״ע ולש״ת	לסוכות	לשבועות	לפסח
הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה.	חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה.	חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה.	חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה.

זכרנו

למוסף

לשבועות וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיְיָ בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם אַיִל אֶחָד שִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: (בשבת ישמחו) אר״א מלך רחמן וכו׳

ביום ראשון וביום שני של סוכות אומרים זה:

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגֹּתֶם חַג לַיְיָ שִׁבְעַת יָמִים: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם יִהְיוּ:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: (בשבת ישמחו) אר״א מלך רחמן וכו׳

ביום א׳ דחוה״מ סוכות אומרים זה:

וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנֵים עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: ומנחתם

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עַשְׁתֵּי עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: (בשבת ישמחו) אר״א מלך רחמן וכו׳

ביום ב׳ דחוה״מ סוכות אומרים זה:

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פָּרִים עַשְׁתֵּי עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: ומנחתם

כְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים: וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ

ורחם

למוסף

וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי פָּרִים עֲשָׂרָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: (נוסח ישמחו) אר״א מלך רחמן וכו׳

ביום ג׳ דחוה״מ סוכות אומרים זה:

וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי פָּרִים עֲשָׂרָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: ומנחתם

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: (נוסח ישמחו) אר״א מלך רחמן וכו׳

ביום ד׳ דחוה״מ סוכות אומרים זה:

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: ומנחתם

וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: (נוסח ישמחו) אר״א מלך רחמן וכו׳

בהושענא רבה אומרים זה:

וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם: ומנחתם

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי פָּרִים שִׁבְעָה אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: (נוסח ישמחו) אר״א מלך רחמן וכו׳

בשמיני עצרת ובשמחת תורה אומרים זה:

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא

אשכנו תעשו

וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

והשיאנו

למוסף

תַּעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג. עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ. וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ. חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמֵטִיב הִדָּרֶשׁ לָנוּ שׁוּבָה אֵלֵינוּ בַּהֲמוֹן(א) רַחֲמֶיךָ בִּגְלַל(ב) אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנֶךָ. בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְּחִלָּה. וְכוֹנֵן(ג) מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנוֹ(ד). וְהַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּתִקּוּנוֹ(ה) וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם לְשִׁירָם וּלְזִמְרָם וְהָשֵׁב יִשְׂרָאֵל לִנְוֵיהֶם(ו) וְשָׁם נַעֲלֶה וְנֵרָאֶה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ בְּשָׁלֹשׁ פַּעֲמֵי(ז) רְגָלֵינוּ(ח). כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל זְכוּרְךָ(ט) אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר. בְּחַג הַמַּצּוֹת. וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת. וּבְחַג הַסֻּכּוֹת. וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי יְיָ רֵיקָם: אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

והשיאנו

א) ברבוי רחמיך. ב) בעבור האבות. ג) לשון הכנה והזמנה. ד) על יסודו. ה) בסדורו והכנתו. ו) ענינו מדור ודירה. ז ח) ל' ערוך הוא, כמו זמני רגלינו, כי פעמים בהרמיה זמנין, וכן ת"א רגלים זמנין. ט) כל הזכרים שבך (רש"י בשם כו).

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך . לחיים ולשלום לשמחה ולששון . כאשר רצית ואמרת לברכנו : (בשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת . והנחילנו יי אלהינו (באהבה וברצון) בשמחה ובששון (שבת ו) מועדי קדשך וישמחו בך ישראל מקדשי שמך : ברוך אתה יי מקדש (השבת ו) ישראל והזמנים :

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם . והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל . ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך :

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים : ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון :

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד . צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו מודים לך . ברוך אל ההודאות :

הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים . הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך :

ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד :

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה : ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות :

לש"ץ ברכת כהנים

לשחרית ולמוסף

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך . ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך . כי באור פניך

למנחה ולמעריב

שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם

לשחרית ולמוסף | למנחה ולמעריב

נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם׃ | כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם

וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם׃

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁ כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם׃ עֲשֵׂה לְמַעַ שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ׃ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּ לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃ עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵ חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ׃ וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת׃ וְעָרְבָה לַיְ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת׃ ק״ש

סדר ברכת כהנים

כשהכהנים עולים לדוכן אזי כשמגיע הש״ץ לותחזינה אומרים הש״ץ והקהל ותערב׃

וְתֶעֱרַב עָלֶיךָ עֲתִירָתֵנוּ כְּעוֹלָה וּכְקָרְבָּן׃ אָנָּא רַחוּם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים הָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְצִיּוֹן עִירְךָ וְסֵדֶר הָעֲבוֹדָה לִירוּשָׁלָיִם׃ וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת׃

והש״ץ מסיים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שֶׁאוֹתְךָ לְבַדְּךָ בְּיִרְאָה נַעֲבוֹד׃ מודים וכו׳

קודם כדוכן אומרים בלחש זה׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא הַבְּרָכָה הַזֹּאת (לכהנים שֶׁצִּוִּיתָנוּ) (לקהל שֶׁצִּוִּיתָ) לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרָכָה שְׁלֵמָה וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מִכְשׁוֹל וְעָוֹן מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

החזן אומר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה וכו׳׃

החזן אומר בקול רם כֹּהֲנִים והקהל עונים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

יְבָרֶכְךָ. יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

יְהוָה. יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

וְיִשְׁמְרֶךָ. שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי שֶׁלָּךְ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלָּךְ: חֲלוֹם חָלַמְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה הוּא. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁיִּהְיוּ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה. בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי עַל עַצְמִי וּבֵין שֶׁחָלַמְתִּי עַל אֲחֵרִים וּבֵין שֶׁחָלְמוּ אֲחֵרִים עָלַי. אִם טוֹבִים הֵם חַזְּקֵם וְאַמְּצֵם וְיִתְקַיְּמוּ בִי וּבָהֶם כַּחֲלוֹמוֹת שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה רְפָאֵם כְּחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֵחָלְיוֹ וּכְמִרְיָם הַנְּבִיאָה מִצָּרַעְתָּהּ וּכְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ. וּכְמֵי מָרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע. וּכְשֵׁם שֶׁהָפַכְתָּ אֶת קִלְלַת בִּלְעָם הָרָשָׁע מִקְּלָלָה לִבְרָכָה כֵּן תַּהֲפוֹךְ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה וְתִשְׁמְרֵנִי וּתְחָנֵּנִי וְתִרְצֵנִי: אמן

יָאֵר. אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה:

יְהוָה. יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת:

פָּנָיו. פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי:

אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא:

וִיחֻנֶּךָּ. הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ: רבש"ע

יִשָּׂא. יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ וּמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

יְהוָה. יְיָ חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ הֱיֵה זְרֹעָם לַבְּקָרִים אַף יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה:

פָּנָיו. אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי:

אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם:

וְיָשֵׂם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

לְךָ. לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:

שָׁלוֹם. שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו: אשכנז

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתעשה למע
קדשת חסדיך וגדל רחמיך הפשוטים ולמען טהרת
שמך הגדול הגבור והנורא בן עשרים ושתים אותיות
היוצאים מן הפסוקים של ברכת כהנים (אנקת"ם פסת"ם פספסי"ם
דיונסי"ם) האמורה מפי אהרן ובניו עם קדושך שתהיה קרוב
לי בקראי לך ותשמע תפלתי נאקתי ואנקתי תמיד
כשם ששמעת אנקת יעקב תמימך הנקרא איש תם
ותתן לי ולכל נפשות ביתי מזונותינו ופרנסתנו ברוח
ולא בצמצום בהתר ולא באסור בנחת ולא בצער מתחת
ידך הרחבה כשם שנתת פסת לחם לאכול ובגד ללבוש
ליעקב אבינו הנקרא איש תם ותתננו לאהבה לחן
ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו ויהיו דברי
נשמעים לעבודתך כשם שנתת את יוסף צדיקך בשעה
שהלבישו אביו כתנת פסים לחן ולחסד ולרחמים
בעיניך ובעיני כל רואיו. ותעשה עמי נפלאות ונסים
ולטובה אות ותצליחני בדרכי ותן בלבי בינה להבין
ולהשכיל ולקים את כל דברי תלמוד תורתך וסודותיה
ותצילני משגיאות ותטהר רעיוני ולבי לעבודתך
ולירא אתך ותאריך ימי וימי אשתי ובני ובנותי
(מי שיש לו אב ואם יאמר וימי אבי ואמי) בטוב ובנעימות ברוב עז
ושלום אמן סלה:

אחר הדוכן אומרים הקהל זה:

אדיר במרום שוכן בגבורה אתה שלום ושמך שלום. יהי רצון שתשים עלינו ועל כל עמך בית ישראל חיים וברכה למשמרת שלום:

אחר הדוכן אומרים הכהנים זה:

רבונו של עולם עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה עמנו כמה שהבטחתנו. השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש:

לערבית, לשחרית, למנחה.

למנחה כי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן: ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע:

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

מי כמוך אב הרחמים. זוכר יצוריו לחיים ברחמים:

ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה:

ובכן[א] תן פחדך[ב] יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת. וייראוך כל המעשים. וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו[ג] כלם אגדה[ד] אחת לעשות רצונך בלבב שלם. כמו שידענו

א) פי' ובכן, ר"ל בעת כזאת וביום כזה. ב) מוראך. ג ד) באגודה ועצה אחת, כמ"ש לעבדו שכם אחד.

יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן(א) לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים(ב) לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת(ג) נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ(ד). וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה(ה) תִּקְפָּץ(ו) פִּיהָ. וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה(ז). כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ(ח) יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ. וְרָצִיתָ בָּנוּ. וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת. וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ

א) לשון ממשלה. ב) להמקוים לך. ג) עש"כ (תהלים קלב) ערכתי נר למשיחי. ד) לשון שמחה. ה ו) פי' וכל איש עולה יסגור פיו, מלש"כ (תהלים קז) וכל עולה קפצה פיה. ז) ל' כליון. ח) ויתגבה.

לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

כשחל ראש השנה במוצאי שבת אומרים זה:

וַתּוֹדִיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת אֱמֶת חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים וַתַּנְחִילֵנוּ[א] זְמַנֵּי שָׂשׂוֹן וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ וְחַגֵּי נְדָבָה וַתּוֹרִישֵׁנוּ[ב] קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וּכְבוֹד מוֹעֵד וַחֲגִיגַת[ג] הָרֶגֶל[ד] וַתַּבְדֵּל[ד] יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ.

ב) לשון ירושה. ג) שלמי חגיגה המובאים ביום טוב. ד) ל' הפרשה.

הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. יוֹם (זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ. וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ. וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ. וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יָצוּר כִּי

עַתָּה יְצַרְתּוֹ. וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹ וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ ברכת כהנים

לשחרית

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם.

למנחה ולמעריב

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם

וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכֹל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יהי רצון וכו'. אבינו מלכנו. ק"ש

קידוש לראש השנה

כשחל יו"ט בשבת מתחילין יום הששי עד ברא אלהים לעשות ואח"כ אומרים זה. ובחול מתחילין כאן:

על היין סַבְרִי מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. יוֹם (זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ)יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

בליל שני של ר"ה הטוב יקח פרי חדש או מלבוש חדש ויברך שהחיינו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

כשחל ר"ה במוצאי שבת מקדשין יקנה"ז. ר"ת יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן, תמצא לעיל בשלש רגלים:

מוסף לראש השנה

כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל
כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה
שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים
וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת
רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן לְפָנֶיךָ עֹז
בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה
טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים
לָךְ: שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת
קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ
בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים
בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ. וְכָל הָרִשְׁעָה
כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ. וְרָצִיתָ בָּנוּ. וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת. וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. יוֹם (זִכְרוֹן) תְּרוּעָה (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חַי וְקָרֵב

פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסְפֵי (לשבת יום הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְ) יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: (זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:)

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: מִלְּבַד עֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ:

לשבת יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג. עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ. וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ. חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר

בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ[ב] כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ[ג] כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם: וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ. וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל. וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד: אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ. וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה[ד] לְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת[ה] עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ. לְהַפְנוֹת[ו] אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע[ז] כָּל בֶּרֶךְ[ח] תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפּוֹלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר[ט] יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עֹל[י] מַלְכוּתֶךָ. וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי[י] עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

ב) כגוים ל׳ עמים. ג) המכים לגמנו לך. ד) כהדר עוזך. ה) להפנות אליך וכו׳. ו) מלשון (ישעיה מה). ז) ל׳ כריעה. ח) ענין כבוד. ט) ענין משא. י) כמו לעולם ועד.

וְנֶאֱמַר לֹא הִבִּיט[א] אָוֶן[ב] בְּיַעֲקֹב
וְלֹא רָאָה[ג] עָמָל[ד] בְּיִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהָיו
עִמּוֹ וּתְרוּעַת[ה] מֶלֶךְ בּוֹ: וְנֶאֱמַר וַיְהִי
בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף[ו] רָאשֵׁי[ז] עָם
יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ
כָּתוּב לֵאמֹר כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה
וּמוֹשֵׁל[ח] בַּגּוֹיִם: וְנֶאֱמַר יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת
לָבֵשׁ[ט] לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן
תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט[י]: וְנֶאֱמַר שְׂאוּ[כ]
שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם[ל] וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי
עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז[מ] וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר
מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם
וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ

א ב ג) אינו רואה נביט, כמ״ש וירא און ולא יתבונן. ד) ל׳ עבירה. ה) ל׳ חבה וריעות. ו) בהאסף. ז) נכבדי עם. ח) ל׳ שלטון. ט) לבש גאות להתגאות על כל. י) ל׳ ככה. כ) לבל תמוט עפה ניפול. ל מ) הגביהו [illegible]
נ) ל׳ עוז וחזק.

הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: וְנֶאֱמַר וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם (כֻּלּוֹ) בִּכְבוֹדֶךָ וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ. וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יָצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם וּפוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם. לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל תַּעֲלֻמוֹת וַהֲמוֹן

ה) לי כלום. ג ג) ויכיר כל הנבראים. ד) כל הדברים הנסתרים. ס) ורבוי.

נסתרות שמבראשית. כי אין שכחה לפני כסא כבודך. ואין נסתר מנגד עיניך: אתה זוכר את כל המפעל[א]. וגם כל היצור לא נכחד[ב] ממך. הכל גלוי וידוע לפניך יי אלהינו. צופה ומביט עד סוף כל הדורות. כי תביא חק זכרון להפקד כל רוח ונפש. להזכר מעשים רבים והמון בריות לאין תכלית. מראשית כזאת הודעת. ומלפנים אותה גלית. זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון. כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: ועל המדינות בו יאמר. איזו לחרב. ואיזו לשלום. איזו לרעב. ואיזו לשבע. ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות. מי לא נפקד כהיום הזה. כי זכר כל היצור לפניך בא. מעשה איש ופקדתו[ג]. ועלילות[ד] מצעדי[ה] גבר. מחשבות אדם ותחבולותיו[ו] ויצרי[ז] מעללי איש: אשרי איש שלא ישכחך. ובן אדם יתאמץ[ח] בך. כי דורשיך לעולם לא יכשלו. ולא יכלמו לנצח כל החוסים[ט] בך. כי זכר כל המעשים לפניך בא ואתה דורש מעשה כלם: וגם את נח באהבה זכרת. ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם.

א) ל׳ פעולה. ב) ל׳ העלמה והסתרה. ג) ודינו הראוי לו. ד ה) ופעולות של פסיעות האדם. ו) המחשבות מרובות. ז) יצ״ט ויצה״ר שבפניהם צריכים לעבוד אותך. ח) מחזיק בך בבטחון גמור. ט) הבוטחים בך.

על כן זכרונו בא לפניך יי אלהינו להרבות זרעו כעפרות תבל. וצאצאיו[א] כחול הים. ככתוב בתורתך ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר[ב] אלהים רוח על הארץ וישכו[ג] המים: ונאמר וישמע אלהים את נאקתם[ד] ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב: ונאמר וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר: ובדברי קדשך כתוב לאמר זכר עשה לנפלאתיו חנון ורחום יי: ונאמר טרף[ה] נתן ליראיו[ו] יזכר לעולם בריתו: ונאמר ויזכר להם בריתו וינחם[ז] כרב חסדיו:

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר הלך[ח] וקראת[ט] באזני ירושלים לאמר כה אמר יי זכרתי לך חסד נעוריך[י] אהבת כלולתיך[כ] לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה: ונאמר וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך ברית עולם: ונאמר הבן יקיר[ל] לי אפרים אם ילד[מ] שעשועים[מ] כי מדי[נ] דברי בו זכר

א) תולדותיו, בניו ובנותיו. ב) העביר. ג) ענינו השקט והנחה. ד) זעקתם. ה) ענינו מחיה ומזון. ו) להיראים ממנו. ז) ענין חרטה ושנוי מחשבה. ח ט) לך וקראת וכו', והמקור תמורת צווי. י) החסד אשר עשיתי עמך בימי נעוריך בעת שהתרתי אותך לי לעם. כ) והאהבה שהכללתיך והכנסתיך לחופה וזהו בעמוד הר סיני לקבל התורה. ל מ) אפרים הוא כמו יקירי וילד שעשועים שלי. נ) מתי.

קיג

אזכרנו עוד על כן המו[ה] מעי[ב] לו רחם ארחמ[נו]
נאם יי:

אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרון טו[ב]
לפניך ופקדנו[ד] בפקדת ישוע[ה]
ורחמים משמי שמי קדם. וזכר לנו יי אלהינ[ו]
את הברית ואת החסד ואת השבועה אשר
נשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה. ותראה
לפניך עקדה שעקד[ה] אברהם אבינו את יצחק
בנו על גב המזבח וכבש[ו] רחמיו לעשות רצונך
בלבב שלם. כן יכבשו רחמיך את כעסך
מעלינו ובטובך הגדול ישוב[ז] חרון אפך מעמך
ומעירך ומנחלתך. וקים[ח] לנו יי אלהינו את
הדבר שהבטחתנו בתורתך על ידי משה
עבדך מפי כבודך כאמור: וזכרתי להם ברית
ראשונים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים
לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יי: כי זוכר
כל הנשכחות אתה הוא מעולם[ט] ואין שכחה
לפני כסא כבודך. ועקדת יצחק לזרעו היום
ברחמים תזכור: ברוך אתה יי זוכר הברית:

אתה נגלית בענן כבודך ע[ל]

א) לשון המיה. ב) הם הדקים אשר בקרב. ג) ל' חמלה. ד) ל' זכירה. ה) ענינו קשור יד ורגל. ו) ענין אליסה ודיכה.
ז) ל' השבה והשקט. ח) ר"ל ותמלא לנו. ט) מעת בריאת העולם.

עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם. מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפַלֵּי(א) טֹהַר. גַּם (כָּל) הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל(ב) מִפָּנֶיךָ וּבְרִיּוֹת(ג) בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ. בְּהִגָּלוֹתְךָ(ד) מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד(ה) קוֹלֶךָ וְדִבְּרוֹת(ו) קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת(ז) אֵשׁ. בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים(ח) עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ(ט). כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן(י) כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד(כ) כָּל

א) בפ"א נפתח (רוו"ה). ב) רעד. ג) וכל הברואים משעת ימי בראשית. ד) וחימתי חרדו ממך בהגלותך וכו'. ה) ממין כבד ויופי. ו) נפתח הדלי"ת. ז) ל' להב. ח) גנה כלם כיורד מלמעלה בעת הרעם. ט) ל' אור, פי' עם קול שופר הבהלת להם אשר גלוי פניך, ה"נ בקול עצמו היה מוזהר, כמ"ש וכל העם רואים את הקולות. י) הגדול לפני ההר. כ) לשון זיעה וחרדה.

הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וְנֶאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וְנֶאֱמַר וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם א) וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת הָהָר עָשֵׁן ב) וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ ג) וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר עָלָה ד) אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה ה) יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר בַּחֲצֹצְרוֹת ו) וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה ז) לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

וְנֶאֱמַר הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ ח): הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו

א) אלי לנסכי אש. ב) בגי"ס תחת כשין. ג) לי זיע ופחד. ד) יתעלה ויתרומם. ה) בקול תרועת שופר. ו) שם כלי זמר. ז) בר"ס מכוסה זמן המועד לתקיעת שופר. ח) בשמים בתקיפ.

הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא[א] נֵס[ב] הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים[ג] בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים[ד] בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיָי בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר וַיָי עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה[ה] וְיָצָא כַבָּרָק[ו] חִצּוֹ[ז] וַאדֹנָי יֱהֹוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן: יְיָ צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם. כֵּן תָּגֵן[ח] עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס[ט] מִיַּרְכְּתֵי[י] אָרֶץ. וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ כִּמְצֻוֶּה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

א) ל' כגבהה. ב) דגל. ג) האובדים אשר היו בארץ אשור. ד) ל' דחיה ודחיפה. ה) ר"ל השגחתו יראה עליהם. ו) וכבר כחץ הבא בעת הרעם. ז) חץ שלו. ח) ל' מחסה ומגן. ט) אסוף. י) מקצוי הארץ.

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵין דּוֹמֶה לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן: מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ ברכת כהנים

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב

לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: קדיש שלם. א״כ. עלינו. ק״י

תפלת יום כפור

למוסף ולמנחה כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר. מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

ובכן

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ. וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים. וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ. וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר

[ק]דְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם
אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

[ק]דוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב
וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ
בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

[א]תָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים.
[א]הַבְתָּ אוֹתָנוּ. וְרָצִיתָ בָּנוּ.
[ור]וֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת.
[ו]קִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקֵרַבְתָּנוּ
[מ]לְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

[ו]תִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת
הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפֻּרִים הַזֶּה
[ל]מְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה. וְלִמְחָל בּוֹ אֶת
[כ]ל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר
לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

(למוסף מתחילין כאן ומפני חטאינו*)

[א]לֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה
וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן
אבותינו

למוסף

[ו]מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל
אדמתנו

אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ. וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם
עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה
לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם
הכפרים

למוסף

אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ
בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה
בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל
מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל
כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ
מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חַי וְקָרֵב
פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ:
וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית
מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת
קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים
כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסַף יוֹם (לשבת וְאֶת מוּסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת
הַזֶּה וְיוֹם) הַכִּפֻּרִים הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ
בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ. כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ
בְּתוֹרָתֶךָ. עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ. מִפִּי
כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת
הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: (זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:

ובעשור

הַכִּפֻּרִים הַזֶּה. זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אלהינו

למוסף

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַייָ רֵיחַ נִיחֹחַ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר וְשָׂעִיר לְכַפֵּר מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים) וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג. עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אלהינו

אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ. וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם

הכפרים

למוסף

אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלְּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ: וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסַף יוֹם (לשבת וְאֶת מוּסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְיוֹם) הַכִּפֻּרִים הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ. כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ. עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ. מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ: (זֶה קָרְבַּן שַׁבָּת וְקָרְבַּן הַיּוֹם כָּאָמוּר:)

ובעשור

פֻּרִים הַזֶּה. זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ
כָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים
ס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל
מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אלהינו

למוסף

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה
קְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם
ת נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל מְלָאכָה לֹא
עֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיְיָ רֵיחַ
יחֹחַ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד
בָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם
יִהְיוּ לָכֶם:

מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים
לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן
בֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר
וְשָׂעִיר לְכַפֵּר מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים) וּשְׁנֵי תְמִידִים
כְּהִלְכָתָם:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג. עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי
כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ
חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אלהינו

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחַל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם הַכִּפֻּרִים הַזֶּה. מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מוֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ

עֲבָדֶיךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה): בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ (לשבת הַשַּׁבָּת וְ) יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפֻּרִים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל. וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן: מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ

וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ ברכת כהנים

לשחרית למוסף ולמנחה

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם.

למעריב

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם

וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב

לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים

וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ (נ"א אָנָּא) תָּבֹא לְפָנֶיךָ

תְּפִלָּתֵנוּ. וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ

שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא

חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי(א): הֶעֱוִינוּ.

וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ(ב)

שֶׁקֶר: יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ(ג). מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ(ד).

סָרַרְנוּ. עָוִינוּ(ה). פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ(ו). קִשִּׁינוּ עֹרֶף.

רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ(ז). תָּעִינוּ. תִּעְתָּעְנוּ:

א) דברי גנאי. ב) חברנו והדבקנו שקר אל שקר פעמים רבות. ג) ענינו התול וליצנות. ד) ענינו כעס, ר"ל שגרמנו שנים עד שהכעסנו את ה'. ה) עון הוא כזוכר עבירה במזיד למלאות תאותו. ו) היינו צוררים אחד לחבירו. ז) עשינו מעשים רעים שע"י כהם נקרא תועבה.

[ס]רנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו ואתה צדיק על כל הבא עלינו. כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

[מ]ה נאמר לפניך יושב מרום. ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע:

[א]תה יודע רזי[א] עולם. ותעלומות[ב] סתרי כל חי: אתה חופש[ג] כל חדרי בטן ובוחן[ד] כליות ולב. אין דבר [נ]עלם ממך. ואין נסתר מנגד עיניך: ובכן יהי רצון [מ]לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו. שתסלח לנו על כל [ח]טאתינו. ותמחל לנו על כל עונותינו. ותכפר לנו על כל פשעינו:

על חטא שחטאנו לפניך באונס וברצון:
[ו]על חטא שחטאנו לפניך באמוץ[ה] הלב:
על חטא שחטאנו לפניך בבלי דעת:
[ו]על חטא שחטאנו לפניך בבטוי[ו] שפתים:
על חטא שחטאנו לפניך בגלוי ובסתר:
[ו]על חטא שחטאנו לפניך בגלוי עריות:
על חטא שחטאנו לפניך בדבור פה:
[ו]על חטא שחטאנו לפניך בדעת ובמרמה:
על חטא שחטאנו לפניך בהרהור הלב:
[ו]על חטא שחטאנו לפניך בהונאת[ז] רע[ח]:
על חטא שחטאנו לפניך בודוי פה:
[ו]על חטא שחטאנו לפניך בועידת[ט] זנות:

[א)]סתרי עולם. ב) נסתרות. ג) ענינו חקירה ודריסה. ד) לשון נסיון. ה) בהמנם ושוקנו את לבבנו ולא שמענו לקול [...]ים. ו) כדבור שהוא רק בשפתים בלי כוונת הלב. ז ח) שנגלה דבריו והגלה ממון. ט) לי ועד, שנועדנו עם זונות.

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן[א] וּבִשְׁגָגָה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל[ב] הוֹרִים[ג] וּמוֹרִים[ד]:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחֹזֶק יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְשׁוּת[ה] פֶּה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטֻמְאַת שְׂפָתָיִם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:
וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת. סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת[ו] שֹׁחַד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ[ז] וּבְכָזָב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן[ח]:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא[ט] וּבְמַתָּן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ[י] וּבְמַרְבִּית:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂקּוּר[כ] עָיִן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֶצַח:
וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת. סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ:

א) במזיד. ב) ענינו קלות ובזוי. ג) אבות. ד) ורבנים. ה) בדבור של חטא מחמת סכלות. ו) סכוונה בכפיית... (יעב"ץ). ז) ענינו כפירה. ח) ליצנות. ט) בעסק ובקנין שלא באמונה. י) עניים רבים. כ) בטעם רעה, כמ"ש (יש... ומשקרות עינים.

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל[א]:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת[ב]:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת[ג] רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת[ד] עָיִן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת[ה] רֹאשׁ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עֹרֶף:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת[ו] רַגְלַיִם לְהָרַע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂנְאַת חִנָּם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת[ז] יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן[ח] לֵבָב:

וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת. סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבַּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי[ט]:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת[י]:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי[כ]:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: סְקִילָה. שְׂרֵפָה. הֶרֶג. וְחֶנֶק. עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל

א) שפרקנו עולך מעל צוארינו. ב) במחשבה, ע"ש עון פלילי (איוב לא). ג) לשון ארב, שארבנו לחברינו. ד) שהיה עינו רעה על חברים. ה) בפריצות. ו) עינינו בליכה מהירה. ז) עסק שותפות, או מלוה. ח) שהסכמנו ולגלגנו על דברי חכמים ע"ש שהיו בלבבנו כתמהון. ט) והוא תלוי. י) לשון מרד, מפני שמרד בדברי תורה או בדברי סופרים. כ) תאר נאים בודד כמת בלא בנים.

קבא

מצות לא תעשה. בין שיש בה קום עשה. ובי
שאין בה קום עשה. את הגלוים לנו ואת שאינ
גלוים לנו. את הגלוים לנו כבר אמרנום לפניך. והודינ
לך עליהם. ואת שאינם גלוים לנו לפניך הם גלוים
וידועים[א]. כדבר שנאמר הנסתרות ליי אלהינו. והנגלת
לנו ולבנינו עד עולם. לעשות את כל דברי התורה
הזאת: כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישרו
בכל דור ודור ומבלעדיך[ב] אין לנו מלך מוחל וסולח
אלא אתה:

אלהי עד[ג] שלא נוצרתי[ד] איני כדאי[ה] ועכשו
שנוצרתי כאלו[ו] לא נוצרתי. עפר[ז] אני
בחיי. קל וחמר במיתתי. הרי[ח] אני[ט] לפניך ככלי
מלא בושה וכלמה. יהי רצון מלפניך יי אלהי
ואלהי אבותי שלא אחטא עוד. ומה שחטאתי
לפניך מרק ברחמיך הרבים. אבל לא על ידי
יסורים וחלים רעים:

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי[כ] נפשי תדום ונפשי
כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי
וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם: עשה
למען שמך. עשה למען ימינך. עשה למען קדשתך. עשה למען תורתך
למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננו: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי
לפניך יי צורי וגואלי: עשה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל
כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ות
חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה
מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות: קדיש שלם

א) מפורסמים. ב) ומעלתך. ג ד) טרם נבראתי. ה) חוי רלוי. ו) ועתה. ז) כמו. ח) עד״כ ולכ״ש ולכן (מתכ
יה). ט) כמו אני. כ) לשון גנוף ובזיון.

אומרים אשרי ובא לציון · חצי קדיש · ואח״כ מתפללין שמונה עשרה :

כי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו :

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך :

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה :

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וחתמנו בספר החיים למענך אלהים חיים :

מלך עוזר ומושיע ומגן : ברוך אתה יי מגן אברהם :

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע :

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה :

מי כמוך אב הרחמים. זוכר יצוריו לחיים ברחמים :

ונאמן אתה להחיות מתים : ברוך אתה יי מחיה המתים :

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה :

ובכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת וייראוך כל המעשים · וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם · כמו שידענו יי אלהינו שהשלטון לפניך עז

בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ׃

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה טוֹבָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ. שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ. וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ. וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ. וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ. וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ. וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה. כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ׃

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ. יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ׃

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ. וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ. וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ׃

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה לִקְדֻשָּׁה וְלִמְנוּחָה וְאֶת יוֹם) הַכִּפֻּרִים הַזֶּה

לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה. וְלִמְחָל בּוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ. וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים הַזֶּה. זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחָנֵּנוּ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחַל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם (לשבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם) הַכִּפֻּרִים הַזֶּה. מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ. כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: (לשבת אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ (לשבת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה): בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. מֶלֶךְ

על כל הארץ מקדש (לשבת השבת ו)ישראל ויום הכפורים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל. ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים: ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון: מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד. צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך:

ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:

וחתום לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

לש"ץ ברכת כהנים

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונחתם לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה יי עשה השלום:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

אלהינו ואלהי אבותינו (נ"א אנא) תבא לפניך תפלתנו. ואל תתעלם מתחנתנו שאין אנחנו עזי פנים וקשי ערף לומר לפניך יי

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי: הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שֶׁקֶר: יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ. קִשִּׁינוּ עֹרֶף: רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ. תִּעְתָּעְנוּ:

סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ. כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם. וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים. הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:

אַתָּה נוֹתֵן יָד לַפּוֹשְׁעִים. וִימִינְךָ פְּשׁוּטָה[א] לְקַבֵּל[ב] שָׁבִים[ג]. וַתְּלַמְּדֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהִתְוַדּוֹת[ד] לְפָנֶיךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לְמַעַן נֶחְדַּל[ה] מֵעֹשֶׁק[ו] יָדֵינוּ וּתְקַבְּלֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ כְּאִשִּׁים[ז] וּכְנִיחוֹחִים לְמַעַן דְּבָרֶיךָ

א ב ג) פרושה לקבל את השבים אליך בלב שלם. ד) לשון ודוי. ה) לי מניעה. ו) מחמס וגזלה. ז) כקרבנות [illegible] שהם אשה ריח ניחוח.

אֲשֶׁר אָמַרְתָּ: אֵין קֵץ(א) לְאִשֵּׁי חוֹבוֹתֵינוּ(ב). וְאֵין מִסְפָּר(ג) לְנִיחוֹחֵי אַשְׁמָתֵנוּ. וְאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאַחֲרִיתֵנוּ(ד) רִמָּה וְתוֹלֵעָה(ה). לְפִיכָךְ הִרְבֵּיתָ(ו) סְלִיחָתֵנוּ. מָה אָנוּ. מֶה חַיֵּינוּ. מֶה חַסְדֵּנוּ. מַה צִּדְקֵנוּ. מַה יִּשְׁעֵנוּ(ז). מַה כֹּחֵנוּ. מַה גְּבוּרָתֵנוּ. מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן(ח) לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם(ט) כְּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע(י) וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל(כ). כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר(ל) הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

א) סוף. ב) לקרבנות חובותינו. ג) מנין. ד) ל' סוף ואחרית. ה) ג"כ לשון רמש. ו) שאתה מתרצה בפיוס דברים. ז) ישועתנו. ח) כמו לנעדר ואפס. ט) כמו לעשירים. י) עניננו מושג בחכמה והלמוד. כ) בלי שכל. ל) ל' תוספת ויתרון.

אַתָּה הִבְדַּלְתָּ אֱנוֹשׁ(א) מֵרֹאשׁ(ב)׃ וַתַּכִּירֵהוּ(ג) לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ׃ כִּי מִי יֹאמַר לְךָ מַה תִּפְעָל וְאִם יִצְדַּק מַה יִּתֶּן לָךְ׃ וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (היחיד אינו מזכיר של שבת הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) (צוֹם) הַכִּפֻּרִים הַזֶּה קֵץ וּמְחִילָה וּסְלִיחָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעֹשֶׁק יָדֵינוּ וְנָשׁוּב(ד) אֵלֶיךָ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי(ה) רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם׃ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ כִּי לֹא תַחְפֹּץ(ו) בְּהַשְׁחָתַת(ז) עוֹלָם׃ שֶׁנֶּאֱמַר דִּרְשׁוּ(ח) יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ(ט) קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב׃ וְנֶאֱמַר יַעֲזֹב(י) רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן

א) אמר לאדם, וקרא כן ע"ש שהוא לרוב אנוש במכאובים. ב) מתחלה. ג) ל' הכרה. ד) ענין תשובה. ה) החקים של התורה. ו) ל' רצון. ז) ענין קלקול וחבול. ח) (ישעיה נה). ט) כ"ט בעשרת ימי תשובה. י) (ישעיה שם).

מִמַּחְשְׁבוֹתָיו[א] וְיָשֹׁב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ[ב] וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ: וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן[ג] וְרַחוּם[ד] אֶרֶךְ[ה] אַפַּיִם[ה] וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת וּמַרְבֶּה[ו] לְהֵיטִיב[ז] וְרוֹצֶה אַתָּה בִּתְשׁוּבַת רְשָׁעִים וְאֵין אַתָּה חָפֵץ בְּמִיתָתָם שֶׁנֶּאֱמַר אֱמוֹר אֲלֵיהֶם חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה אִם אֶחְפּוֹץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ[ח] וְחָיָה. שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל: וְנֶאֱמַר הֶחָפֹץ אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה: וְנֶאֱמַר כִּי

א) מחשבות רעות. ב) מגן התפלה. ג ד) ענינם תחנה ותפלה. ה) מאריך אפו לעוברי רצונו. ו ז) עד"כ כי חפץ חסד הוא (מיכה ז). ח) מדרכו הרעה.

לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ: כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה):

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי. וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא נוֹצַרְתִּי. עָפָר אֲנִי בְּחַיָּי. קַל וָחֹמֶר בְּמִיתָתִי. הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד. וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מָרֵק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וָחֳלָיִם רָעִים:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת: אבינו מלכנו. קדיש שלם

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר:

הֲרֵינִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם הַמִּצְוָה לְקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים. וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. חֹק וּזְמַן נָתַן לָהֶם שֶׁלֹּא יְשַׁנּוּ אֶת תַּפְקִידָם. שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם. פּוֹעֵל אֱמֶת שֶׁפְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת. וְלַלְּבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בָטֶן. שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ. וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַדֵּשׁ חֳדָשִׁים:

ג״פ בָּרוּךְ יוֹצְרֵךְ. בָּרוּךְ עוֹשֵׂךְ. בָּרוּךְ קוֹנֵךְ. בָּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ. ורוקד ג״פ ואומר ג״פ כְּשֵׁם שֶׁאֲנִי רוֹקֵד כְּנֶגְדֵּךְ וְאֵינִי יָכוֹל לִגַּע בָּךְ כָּךְ לֹא יוּכְלוּ כָּל אוֹיְבַי לִגַּע בִּי לְרָעָה: ג״פ תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן: ג״פ כָּאָבֶן יִדְּמוּ זְרוֹעֲךָ בִּגְדֹל וָפַחַד אֵימָתָה עֲלֵיהֶם תִּפֹּל:

ג״פ דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם:

ויאמר לחברו ג״פ שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם: וחברו משיב ג״פ עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם:

ג״פ סִמָּן טוֹב וּמַזָּל טוֹב יְהֵא לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת: דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים:

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרִי: עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְיָ שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ: יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

תָּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. אִלְמָלֵי לֹא זָכוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא לְהַקְבִּיל פְּנֵי אֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם פַּעַם אַחַת

בַּחֹדֶשׁ דַּיָּם. אָמַר אַבַּיֵי הִלְכָּךְ
צָרִיךְ לְמֵימְרָא מְעֻמָּד: מִי זֹאת
עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל
דּוֹדָהּ: וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי לְמַלֹּאת פְּגִימַת
הַלְּבָנָה. וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוּם מִעוּט.
וִיהִי אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחַמָּה
וּכְאוֹר שִׁבְעַת יְמֵי בְרֵאשִׁית כְּמוֹ
שֶׁהָיְתָה קֹדֶם מִעוּטָהּ. שֶׁנֶּאֱמַר
אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים. וְיִתְקַיֵּם
בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב וּבִקְשׁוּ אֶת יְיָ
אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִיד מַלְכָּם אָמֵן:

לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה:
לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים
יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישֹׁר וּלְאֻמִּים
בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם: אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ
יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ: ד׳

סדר ספירת העומר

בכל לילה קודם שמתחיל הברכה . יאמר בפה מלא כזה :

לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ לְיַחֵד שֵׁם י״ה בו״ה בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל סְפִירַת הָעוֹמֶר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה: עַד מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיְיָ: ויהי נועם וכו׳

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעֹמֶר:

אלהים אנא **הַיּוֹם יוֹם אֶחָד בָּעֹמֶר:** י חסד שבחסד

הָרַחֲמָן הוּא יַחֲזִיר לָנוּ עֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לִמְקוֹמָהּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן סֶלָה:

אח״כ יאמר למנצח בנגינות וגו׳. ויכוון תיבת אלהים ואות י׳ מן ישמחו ואחר כך יאמר תפלת רבי נחוניא ויכוון תיבת אנא ואחר כך יאמר רבש״ע וכו׳:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אַתָּה צִוִּיתָנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ לִסְפּוֹר סְפִירַת הָעוֹמֶר כְּדֵי לְטַהֲרֵנוּ מִקְּלִפּוֹתֵינוּ וּמִטֻּמְאוֹתֵינוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ בְּתוֹרָתֶךָ וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הֲבִיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. עַד מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם. כְּדֵי שֶׁיִּטָּהֲרוּ נַפְשׁוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִזֻּהֲמָתָם. וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבִּזְכוּת סְפִירַת הָעוֹמֶר שֶׁסָּפַרְתִּי הַיּוֹם יְתֻקַּן מַה שֶּׁפָּגַמְתִּי בִּסְפִירָה (פלונית השייך לאותו הלילה). וְאֶטָּהֵר וְאֶתְקַדֵּשׁ בִּקְדֻשָּׁה שֶׁל מַעְלָה וְעַל יְדֵי זֶה יֻשְׁפַּע שֶׁפַע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וּלְתַקֵּן אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְרוּחוֹתֵינוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ מִכָּל סִיג וּפְגַם וּלְטַהֲרֵנוּ וּלְקַדְּשֵׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתְךָ הָעֶלְיוֹנָה אָמֵן סֶלָה:

הַיּוֹם שְׁנֵי יָמִים בָּעֹמֶר: ש

הרחמן יחננו בכח — גבורה שבחסד

הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה יָמִים בָּעֹמֶר: מ

הרחמן ויברכנו גדולת — תפארת שבחסד

הַיּוֹם אַרְבָּעָה יָמִים בָּעֹמֶר: ח

הרחמן יאר ימינך — נצח שבחסד

הַיּוֹם חֲמִשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר: ו

הרחמן פניו תתיר — הוד שבחסד

הַיּוֹם שִׁשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר: ו

הרחמן אתנו צרורה — יסוד שבחסד

הַיּוֹם שִׁבְעָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד בָּעֹמֶר: י

הרחמן סלה אב״ג ית״ץ — מלכות שבחסד

הַיּוֹם שְׁמוֹנָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְיוֹם אֶחָד בָּעֹמֶר: ר

הרחמן לדעת קבל — חסד שבגבורה

הַיּוֹם תִּשְׁעָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁנֵי יָמִים בָּעֹמֶר: נ

הרחמן בארץ רנת — גבורה שבגבורה

הַיּוֹם עֲשָׂרָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁלֹשָׁה יָמִים בָּעֹמֶר: נ

הרחמן דרכך עמך — תפארת שבגבורה

הַיּוֹם אַחַד עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְאַרְבָּעָה יָמִים בָּעֹמֶר: ו

הרחמן בכל שגבנו — נצח שבגבורה

הַיּוֹם שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וַחֲמִשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר: ל

הרחמן גוים טהרנו — הוד שבגבורה

הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְשִׁשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר: א

הרחמן ישועתך נורא — יסוד שבגבורה

הַיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת בָּעֹמֶר: ם

הרחמן יודוך קר״ע שט״ן — מלכות שבגבורה

הַיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד בָּעֹמֶר: י

הרחמן עמים נא — חסד שבתפארת

הַיּוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים בָּעֹמֶר: ם

הרחמן אלהים גבור — גבורה שבתפארת

הַיּוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים בָּעֹמֶר: כ

הרחמן יודוך דורשי — ת״ת שבתפארת

הַיּוֹם שְׁמוֹנָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים בָּעֹמֶר: י

הרחמן עמים יחודך — נצח שבתפארת

הַיּוֹם תִּשְׁעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת

וַחֲמִשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר: ת

הרחמן כולם כבנת הוד שבתפארת
הַיּוֹם עֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר: ש

הרחמן ישמחו סמרס יסוד שבתפארת
הַיּוֹם אֶחָד וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת בָּעֹמֶר: פ

הרחמן וירננו נג״ד יכ״ש מלכות שבתפארת
הַיּוֹם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד בָּעֹמֶר: ו

הרחמן לאומים כרכס חסד שבנצח
הַיּוֹם שְׁלשָׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים בָּעֹמֶר: ט

הרחמן כי טהרס גבורה שבנצח
הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלשָׁה יָמִים בָּעֹמֶר: ע

הרחמן תשפוט רתמס תפארת שבנצח
הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים בָּעֹמֶר: מ

הרחמן עמים לדקקן נצח שבנצח
הַיּוֹם שִׁשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר: י

הרחמן מישור תמיד הוד שבנצח
הַיּוֹם שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר: ם

הרחמן ולאמים גמלס יסוד שבנצח
הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת בָּעֹמֶר: מ

הרחמן בארץ בט״ר נת״ג מלכות שבנצח
הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד בָּעֹמֶר: י

הרחמן תנחם חסין חסד שבהוד
הַיּוֹם שְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים בָּעֹמֶר: ש

הרחמן סלה קדוש גבורה שבהוד
הַיּוֹם אֶחָד וּשְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלשָׁה יָמִים בָּעֹמֶר: ו

הרחמן יודוך כרוב תפארת שבהוד
הַיּוֹם שְׁנַיִם וּשְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים בָּעֹמֶר: ר

הרחמן עמים טובך ל״ג בעומר נצח שבהוד
הַיּוֹם שְׁלשָׁה וּשְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר: ו

הרחמן אלהים נכל הוד שבהוד
הַיּוֹם אַרְבָּעָה וּשְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן יודוך עדתך יסוד שבהוד
הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וּשְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת בָּעֹמֶר:

הרחמן עמים חק״ב טנ״ע מלכות שבהוד
הַיּוֹם שִׁשָּׁה וּשְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד בָּעֹמֶר:

הרחמן כולם יחיד חסד שביסוד
הַיּוֹם שִׁבְעָה וּשְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן ארץ גלה גבורה שביסוד
הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וּשְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלשָׁה יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן נתנה לעמך תפארת שביסוד
הַיּוֹם תִּשְׁעָה וּשְׁלשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן יבולה פנס נצח שביסוד
הַיּוֹם אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן יברכנו זוכרי הוד שביסוד
הַיּוֹם אֶחָד וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן אלהים קדושתך יסוד שביסוד
הַיּוֹם שְׁנַיִם וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת בָּעֹמֶר:

הרחמן אלהינו יג״ל פז״ק מלכות שביסוד
הַיּוֹם שְׁלשָׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד בָּעֹמֶר:

הרחמן יברכנו שופטנו חסד שבמלכות
הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן אלהים קבל גבורה שבמלכות
הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלשָׁה יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן וייראו ותמע תפארת שבמלכות
הַיּוֹם שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן אותו לעקתנו נצח שבמלכות
הַיּוֹם שִׁבְעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן כל ידע הוד שבמלכות
הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים בָּעֹמֶר:

הרחמן אפסי תשלומות יסוד שבמלכות
הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת בָּעֹמֶר:

הרחמן ארץ שק״ו צי״ת מלכות שבמלכות

סדר ברכת המזון

יחיד אינו אומר ברוך הוא וברוך שמו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם הזן[א] את העולם כלו בטובו
בחן בחסד וברחמים הוא נותן
לחם לכל בשר כי לעולם חסדו:
ובטובו הגדול תמיד לא חסר[ב] לנו
ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד:
בעבור שמו הגדול כי הוא אל זן
ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין[ג]
מזון לכל בריותיו[ד] אשר ברא:
ברוך אתה יי הזן את הכל:

נודה[ה] לך יי אלהינו על שהנחלת[ו] לאבותינו
ארץ חמדה טובה ורחבה ועל
שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים ופדיתנו
מבית עבדים ועל בריתך שחתמת בבשרנו
ועל תורתך שלמדתנו ועל חקיך שהודעתנו[ז]
ועל חיים חן וחסד שחוננתנו ועל אכילת מזון

א) לשון מזון וספוק פרנסה. ב) לשון גרעון. ג) ענין הכנה והזמנה. ד) ל׳ בריאה. ה) לשון הודיה. ו) לשון ירושה ונחלה. ז) חוקי התורה שהודעת לנו.

שָׁאַתָּה זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ תָּמִיד בְּכָל יוֹם וּבְכָ
עֵת וּבְכָל שָׁעָה:

בחנוכה ובפורים אומרים זה:

עַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַ
הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂי
לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

לחנוכה

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶּן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנַאי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם רַבְתָּ אֶת רִיבָם דַּנְתָּ אֶת דִּינָם נָקַמְתָּ אֶת נִקְמָתָם מָסַרְתָּ גִבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ וּלְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת הֵיכָלֶךָ וְטִהֲרוּ אֶת מִקְדָּשֶׁךָ וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת בְּחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ וְקָבְעוּ שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

לפורים

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּ
בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָ
כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָ
הָרָשָׁע בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד
לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּ
הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַ
זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹ
אֶחָד בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂ
לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂ
הוּא חֹדֶשׁ אֲדָ
וּשְׁלָלָם לָבוֹז: וְאַתָּ
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּי
הֵפַרְתָּ אֶת עֲצָתוֹ
וְקִלְקַלְתָּ אֶת
מַחֲשַׁבְתּוֹ וַהֲשֵׁבוֹ
לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁ
וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּ
עַל הָעֵץ:

וְעַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִי
אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָּל חַי תָּמִי

לעולם ועד. ככתוב ואכלת ושבעתא) וברכת את יי אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך:
ברוך אתה יי על הארץ ועל המזון:

רחם יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו: אלהינו אבינו רענו זוננוב) פרנסנו וכלכלנו והרויחנוג) והרוח לנו יי אלהינו מהרה מכל צרותינו. ונא אל תצריכנו יי אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה שלא נבושד) ולא נכלםה) לעולם ועד:

לשבת רצהו) והחליצנוז) יי אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבתח) בו ולנוח בו באהבה כמצות רצונך וברצונך הניחט) לנו יי אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו והראנוי) יי אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין ירושלים עיר קדשך כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות:

בר"ח וביום טוב ובחוה"מ אומרים זה:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך. לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום לראש חודש ראש החדש הזה: לפסח חג המצות הזה: לשבועות חג השבעות הזה: לסוכות חג הסכות הזה: לשמיני עצרת ולש"ת השמיני חג העצרת הזה: לראש השנה הזכרון הזה: ילדים האוכלים ביום כפור יאמרו הכפרים הזה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים חוס וחננו. ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו. כי אל חנון ורחום אתה:

א) לשון שביעה. ב) מלשון הגה. ג) לשון הרוחה. ד) לשון בושה. ה) לשון כלמה. ו) רצה, מלי נחלץ חושים, מנוחה וגם כולל לשון פלט, מן ועצמותיך יחליץ (ישעיה נח). ז) לשון מנוחה. ח) ל׳ הפסקה. ט) והראנו אשכנו

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו:
ברוך אתה יי בונה ברחמיו ירושלים. אמן:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם האל אבינו מלכנו
אדירנו בוראנו גואלנו יוצרנו קדושנו קדוש
יעקב רוענו רועה ישראל המלך הטוב והמטיב לכל
שבכל יום ויום הוא הטיב הוא מטיב. הוא ייטיב לנו.
הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד לחן ולחסד
ולרחמים ולרוח הצלה והצלחה ברכה וישועה נחמה
פרנסה וכלכלה ורחמים וחיים ושלום וכל טוב ומכל
טוב לעולם אל יחסרנו: הרחמן הוא ימלוך עלינו לעולם
ועד: הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ: הרחמן הוא
ישתבח לדור דורים ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים
ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא יפרנסנו
בכבוד: הרחמן הוא ישבור עלנו מעל צוארנו והוא
יוליכנו קוממיות לארצנו: הרחמן הוא ישלח לנו ברכה
מרבה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו: הרחמן
הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר לנו
בשורות טובות ישועות ונחמות: הרחמן הוא יברך אם יש
לו אב ואם יאמר (את אבי מורי בעל הבית הזה ואת אמי
מורתי בעלת הבית הזה. אותם ואת ביתם ואת זרעם
ואת כל אשר להם). ואם הוא נשוי יאמר (אותי ואת אשתי
ואת זרעי ואת כל אשר לי) אותנו ואת כל אשר לנו כמו
שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל
כן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה ונאמר אמן:

במרום ילמדו עליו ועלינו זכות שתהא
למשמרת שלום ונשא ברכה מאת

יי וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְנִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

לשבת הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

לראש חודש הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

ליום טוב הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב:

לראש השנה הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

לסוכות הָרַחֲמָן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנֹּפֶלֶת:

הָרַחֲמָן הוּא יְזַכֵּנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: בחול מַגְדִּיל (בשבת ור"ח ויו"ט והוה"מ מִגְדּוֹל) יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְראוּ אֶת יְיָ קְדֹשָׁיו כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב: הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעֱזָב וְזַרְעוֹ מְבַקֶּשׁ לָחֶם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

סדר ברכות

על היין בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

על פרי העץ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ:

על פרי האדמה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה:

על מים ועל שכר, בשר, ביצים, חלב, גבינה, מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ:

על חמשה מיני תבואה שהם חטה שעורה כוסמין שבולת שועל ושיפון ששלקן או כתשן ועשה מהן תבשיל מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת: ולאחריו מברך ברכה מעין שלש

הקובע מזוזה מברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִקְבּוֹעַ מְזוּזָה:

הלובש מלבוש חדש בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים:

על רעם וסער ורעש

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁכֹּחוֹ וּגְבוּרָתוֹ מָלֵא עוֹלָם:

על שמועות טובות לו ולאחרים

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב:

על שמועות רעות ר"ל בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם דַּיַּן הָאֱמֶת:

על ריח בשמים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים:

הרואה מלך וחייליו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁחָלַק מִכְּבוֹדוֹ לְבָשָׂר וָדָם:

הרואה ברקים וכוכבים המשפפים בלילה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

הרואה הקשת בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹכֵר הַבְּרִית וְנֶאֱמָן בִּבְרִיתוֹ וְקַיָּם בְּמַאֲמָרוֹ:

סדר ברכה אחרונה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל

על היין מברכין לאחריו	על פירות משבעת מ"י	על מעשה קדרה מחמשה מיני דגן	אכל מן חמשה מיני דגן וגם שתה יין
הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן	הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ	הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה	הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה וְעַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ. רַחֵם (נָא) יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ וְעַל הֵיכָלֶךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וְנֹאכַל מִפִּרְיָהּ וְנִשְׂבַּע מִטּוּבָהּ וּנְבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה:

בשבת וּרְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה:

בראש חודש וְזָכְרֵנוּ בְּיוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה:

ביום טוב ושמחנו ביום חג (פלוני) הזה:

בראש השנה וזכרנו לטובה ביום הזכרון הזה:

כי אתה יי טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ

על היין
ועל פרי הגפן: ברוך אתה יי על הארץ ועל פרי הגפן:

על הפירות
ועל הפרות: ברוך אתה יהוה על הארץ ועל הפרות:

על מעשה קדירה
ועל המחיה: ברוך אתה יהוה על הארץ ועל המחיה:

על מעשה קדירה ועל היין
ועל המחיה ועל פרי הגפן: ברוך אתה יי על הארץ ועל המחיה ועל פרי הגפן:

על פירות האילן חוץ מחמשת המינים ועל פירות האדמה וירקות ועל דבר שאין גידולו מן הארץ מברכים אחר אכילתן ברכה זו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא נפשות רבות וחסרונן על כל מה שברא להחיות בהם נפש כל חי. ברוך חי העולמים:

סדר קריאת שמע

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המפיל חבלי שנה על עיני ותנומה על עפעפי. ויהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתשכיבני לשלום ותעמידני לשלום ואל יבהלוני רעיוני

וַחֲלוֹמוֹת רָעִים וְהַרְהוֹרִים רָעִים וּתְהֵא מִטָּתִי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְהָאֵר עֵינַי פֶּן אִישַׁן הַמָּוֶת: בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמֵּאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדוֹ:

אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיי מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת

שָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְיָ מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא
אֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה
לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן תִּגֹּף בָּאֶבֶן
רַגְלֶךָ: עַל שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי
חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ
עִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ
וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי: אורך ימים וכו'

יְיָ מָה רַבּוּ צָרָי רַבִּים קָמִים עָלָי: רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי
אֵין יְשׁוּעָתָה לּוֹ בֵאלֹהִים סֶלָה: וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי
וּמֵרִים רֹאשִׁי: קוֹלִי אֶל יְיָ אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה:
אֲנִי שָׁכַבְתִּי וָאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְיָ יִסְמְכֵנִי: לֹא אִירָא
מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי: קוּמָה יְיָ הוֹשִׁיעֵנִי
אֱלֹהַי כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ:
לַייָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה:

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם. וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים.
וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה
טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר
מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן. וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ
וּמֵאַחֲרֵינוּ. וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ
אָתָּה. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה. וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ
לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם. בָּרוּךְ יְיָ בַּלָּיְלָה. בָּרוּךְ יְיָ בְּשָׁכְבֵנוּ. בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵנוּ.
כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל חָי וְרוּחַ
כָּל בְּשַׂר אִישׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבַּשָּׁמַיִם יַחֵד שִׁמְךָ וְקַיֵּם מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:
יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֶת בֶּאֱמוֹר לְצִיּוֹן
מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת
שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה:

הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃

וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ רֹפְאֶךָ׃ וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְיָ בְּךָ הַשָּׂטָן וְיִגְעַר יְיָ בְּךָ הַבֹּחֵר בִּירוּשָׁלָיִם הֲלֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ׃ הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל׃ כֻּלָּם אֲחֻזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת׃ ג״פ יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ׃ יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃ ג״פ הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃ ג״פ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ. קִוִּיתִי יְיָ לִישׁוּעָתְךָ. יְיָ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי׃ ג״פ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. מִימִינִי מִיכָאֵל. וּמִשְּׂמֹאלִי גַּבְרִיאֵל. וּמִלְּפָנַי אוּרִיאֵל. וּמֵאֲחוֹרַי רְפָאֵל. וְעַל רֹאשִׁי שְׁכִינַת אֵל׃ שיר המעלות אשרי כל ירא וכו׳ תמצא לעיל בברכי נפשי

ג״פ רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה׃ אדון עולם וכו׳

א יציאות השבת שתים שהן ארבע בפנים. ושתים שהן ארבע בחוץ. כיצד העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים. פשט העני את ידו
ים ונתן לתוך ידו של בעל הבית. או שנטל מתוכה והוציא. העני חיב ובעל
ית פטור. פשט בעל הבית את ידו לחוץ. ונתן לתוך ידו של עני. או שנטל
וכה והכניס. בעל הבית חיב והעני פטור. פשט העני את ידו לפנים. ונטל בעל
ית מתוכה. או שנתן לתוכה והוציא. שניהם פטורים: פשט בעל הבית את ידו
ץ. ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכניס. שניהם פטורים: לא ישב אדם
פני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. לא יכנס אדם למרחץ ולא לבורסקי ולא
אכול ולא לדון. ואם התחילו אין מפסיקין. מפסיקין לקריאת שמע. ואין מפסיקין
תפלה: לא יצא החיט במחטו סמוך לחשכה. שמא ישכח ויצא. ולא הלבלר
קולמוסו. ולא יפלה את כליו. ולא יקרא לאור הנר. באמת אמרו החזן רואה
יכן תינוקות קוראים. אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו לא יאכל הזב עם הזבה.
פני הרגל עבירה: ואלו הן מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גוריון
שעלו לבקרו נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ושמונה עשר דברים גזרו בו
יום: בית שמאי אומרים אין שורין דיו וסממנים וכרשינים אלא כדי שישורו
מבעוד יום ובית הלל מתירין: בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן
תוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום. ולא את הצמר ליורה. אלא כדי
יקלוט העין. ובית הלל מתירין: בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות חיה
עופות ודגים. אלא כדי שיצודו מבעוד יום. ובית הלל מתירין: בית שמאי
אומרים אין מוכרין לנכרי. ואין טוענין עמו. ואין מגביהין עליו. אלא כדי שיגיע
מקום קרוב. ובית הלל מתירין. בית שמאי אומרים אין נותנין עורות לעבדן.
לא כלים לכובס נכרי. אלא כדי שיעשו מבעוד יום. ובכלן בית הלל מתירין עם
השמש: אמר רבן שמעון בן גמליאל. נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן
כובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת. ושוין אלו ואלו שטוענין קורות בית הבד
עגולי הגת: אין צולין בשר בצל וביצה. אלא כדי שיצולו מבעוד יום. אין נותנין
ת לתנור עם חשכה. ולא חררה על גבי גחלים. אלא כדי שיקרמו פניה מבעוד
ום. רבי אליעזר אומר כדי שיקרום התחתון שלה: משלשלין את הפסח בתנור
ם חשכה. ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד. ובגבולין כדי שתאחוז
האור ברבן. רבי יהודה אומר בפחמין כל שהוא:

פרק במה מדליקין סמלה לעיל:

ק ג כירה שהסיקוה בקש ובגבבא. נותנים עליה תבשיל. בגפת ובעצים. לא
יתן עד שיגרוף או עד שיתן את האפר. בית שמאי אומרים חמין
בל לא תבשיל. ובית הלל אומרים חמין ותבשיל: בית שמאי אומרים נוטלין אבל
מחזירין. ובית הלל אומרים אף מחזירין: תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא. לא

יתן בין מתוכו בין מעל גביו. כפה שהסיקוה בקש ובגבבא. הרי היא ככירים.
בגפת ובעצים. הרי היא כתנור: אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל
ולא יפקיענה בסודרים ורבי יוסי מתיר. ולא יטמיננה בחול ובאבק דרכים. בשביל
שתצלה: מעשה שעשו אנשי טבריא. והביאו סלון של צונן לתוך אמה של חמין
אמרו להם חכמים. אם בשבת כחמין שהוחמו בשבת. אסורין ברחיצה ובשתיה
ואם ביום טוב. כחמין שהוחמו ביום טוב. אסורין ברחיצה ומותרין בשתיה: מוליאר
הגרוף. שותין הימנו בשבת: אנטיכי אף על פי שגרופה אין שותין ממנה: המיחם
שפנהו. לא יתן לתוכו צונן בשביל שיחמו. אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הכוס
כדי להפשירן: האלפס והקדרה שהעבירן מרותחין. לא יתן לתוכן תבלין. אבל
נותן הוא לתוך הקערה או לתוך התמחוי. רבי יהודה אומר לכל הוא נותן. חוץ
מדבר שיש בו חומץ וציר: אין נותנין כלי תחת הנר לקבל בו את השמן. ואם נתנו
מבעוד יום מותר. ואין נאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן: מטלטלין נר חדש אבל
לא ישן. רבי שמעון אומר כל הנרות מטלטלין. חוץ מן הנר הדולק בשבת: נותנין
כלי תחת הנר לקבל ניצוצות. ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא מכבה:

פרק ד **במה** טומנין ובמה אין טומנין. אין טומנין לא בגפת. ולא בזבל. ולא
במלח. ולא בסיד. ולא בחול בין לחים בין יבשים. לא בתבן.
ולא בזגים. ולא במוכים. ולא בעשבים. בזמן שהן לחים. אבל טומנין בהן
כשהן יבשין. טומנין בכסות ובפירות בכנפי יונה ובנסורת של חרשים ובנעורת
של פשתן דקה. רבי יהודה אוסר בדקה ומתיר בגסה: טומנין בשלחין ומטלטלין
אותן. בגזי צמר ואין מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה. נוטל את הכסוי והן נופלות.
רבי אלעזר בן עזריה אומר קופה מטה על צדה ונוטל. שמא יטול ואינו יכול
להחזיר. וחכמים אומרים נוטל ומחזיר. לא כסהו מבעוד יום. לא יכסנו
משתחשך. כסהו ונתגלה. מותר לכסותו. ממלא את הקיתון. ונותן לתחת הכר
או תחת הכסת:

פרק ה **במה** בהמה יוצאה. ובמה אינה יוצאה. יוצא הגמל באפסר ונאקה
בחוטם. ולובדקים בפרומביא. וסוס בשיר. וכל בעלי השיר
יוצאים בשיר. ונמשכים בשיר. ומזין עליהן וטובלין במקומן: חמור יוצא
במרדעת בזמן שהיא קשורה לו. זכרים יוצאין לבובין. רחלות יוצאות שחוזות.
כבולות וכבונות. העזים יוצאות צרורות. רבי יוסי אוסר בכלן. חוץ מן הרחלים
הכבונות. רבי יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש. אבל לא לחלב: ובמה
אינה יוצאה. לא יצא גמל במטולטלת. לא עקוד ולא רגול. וכן שאר כל הבהמות
לא יקשור גמלים זה בזה. וימשוך. אבל מכניס חבלים לתוך ידו וימשוך. ובלבד
שלא יכרוך: אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו. ולא בזוג אף
על פי שהוא פקוק. ולא בסלם שבצוארו: ולא ברצועה שברגלו. ואין התרנגולין

יוֹצְאִין בְּחוּטִין. וְלֹא בִרְצוּעוֹת שֶׁבְּרַגְלֵיהֶם. וְאֵין הַזְּכָרִים יוֹצְאִין בַּעֲגָלָה שֶׁתַּחַת הָאַלְיָה שֶׁלָּהֶן. וְאֵין הָרְחֵלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת. וְאֵין הָעֵגֶל יוֹצֵא בְגִימוֹן. וְלֹא פָרָה בְּעוֹר הַקּוּפָּד. וְלֹא בִרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ. פָּרָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָיְתָה יוֹצְאָה בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ. שֶׁלֹּא בִרְצוֹן חֲכָמִים:

פרק ו **בַּמֶּה** אִשָּׁה יוֹצְאָה. וּבַמָּה אֵינָהּ יוֹצְאָה. לֹא תֵצֵא אִשָּׁה לֹא בְחוּטֵי צֶמֶר. וְלֹא בְחוּטֵי פִשְׁתָּן. וְלֹא בִרְצוּעוֹת שֶׁבְּרֹאשָׁהּ. וְלֹא תִטְבּוֹל בָּהֶן עַד שֶׁתְּרַפֵּם. וְלֹא בְטוֹטֶפֶת וְלֹא בְסַנְבּוּטִין. בִּזְמַן שֶׁאֵינָן תְּפוּרִין. וְלֹא בְכָבוּל לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְלֹא בְעִיר שֶׁל זָהָב. וְלֹא בְקַטְלָא. וְלֹא בִנְזָמִים. וְלֹא בְטַבַּעַת שֶׁאֵין עָלֶיהָ חוֹתָם. וְלֹא בְמַחַט שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה. וְאִם יָצְאָה אֵינָהּ חַיֶּבֶת חַטָּאת: לֹא יֵצֵא הָאִישׁ בְּסַנְדָּל הַמְסֻמָּר. וְלֹא בְיָחִיד בִּזְמַן שֶׁאֵין בְּרַגְלוֹ מַכָּה. וְלֹא בִתְפִלִּין וְלֹא בְקָמֵיעַ בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מִן הַמֻּמְחֶה. לֹא בְשִׁרְיוֹן. וְלֹא בְקַסְדָּא. וְלֹא בְמַגָּפַיִם. וְאִם יָצָא אֵינוֹ חַיָּב חַטָּאת: לֹא תֵצֵא אִשָּׁה בְּמַחַט הַנְּקוּבָה. וְלֹא בְטַבַּעַת שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ חוֹתָם. וְלֹא בְכוּלְיָאר וְלֹא בְכוֹבֶלֶת וְלֹא בִצְלוֹחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן. וְאִם יָצְאָה חַיֶּבֶת חַטָּאת. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין בְּכוֹבֶלֶת וּבִצְלוֹחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן: לֹא יֵצֵא הָאִישׁ*) לֹא בְסַיִף וְלֹא בְקֶשֶׁת וְלֹא בִתְרִיס וְלֹא בְאַלָּה וְלֹא בְרֹמַח. וְאִם יָצָא חַיָּב חַטָּאת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תַּכְשִׁיטִין הֵן לוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינָן אֶלָּא לִגְנַאי. שֶׁנֶּאֱמַר וְכִתְּתוּ חַרְבוֹתָם לְאִתִּים. וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת. לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב. וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה: בִּירִית טְהוֹרָה וְיוֹצְאִין בָּהּ בְּשַׁבָּת. כְּבָלִים טְמֵאִין וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת: יוֹצְאָה אִשָּׁה בְחוּטֵי שֵׂעָר בֵּין מִשֶּׁלָּהּ בֵּין מִשֶּׁל חֲבֶרְתָּהּ בֵּין מִשֶּׁל בְּהֵמָה. וּבְטוֹטֶפֶת וּבְסַנְבּוּטִין בִּזְמַן שֶׁהֵן תְּפוּרִין. בְּכָבוּל וּבְפֵאָה נָכְרִית לֶחָצֵר. בְּמוֹךְ שֶׁבְּאָזְנָהּ וּבְמוֹךְ שֶׁבְּסַנְדָּלָהּ וּבְמוֹךְ שֶׁהִתְקִינָה לְנִדָּתָהּ בְּפִלְפֵּל וּבְגַרְגִּיר מֶלַח וּבְכָל דָּבָר שֶׁתִּתֵּן לְתוֹךְ פִּיהָ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִתֵּן לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת. וְאִם נָפַל לֹא תַחֲזִיר. שֵׁן תּוֹתֶבֶת וְשֵׁן שֶׁל זָהָב. רַבִּי מַתִּיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִים: יוֹצְאִין בְּסֶלַע שֶׁעַל הַצִּינִית. הַבָּנוֹת קְטַנּוֹת יוֹצְאוֹת בְּחוּטִין. וַאֲפִלּוּ בְקִסְמִין שֶׁבְּאָזְנֵיהֶם. עַרְבִיּוֹת יוֹצְאוֹת רְעוּלוֹת. וּמָדִיּוֹת פְּרוּפוֹת. וְכָל אָדָם. אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהוֶֹה: פּוֹרֶפֶת עַל הָאֶבֶן וְעַל הָאֱגוֹז וְעַל הַמַּטְבֵּעַ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִפְרוֹף לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת: הַקִּטֵּעַ יוֹצֵא בְקַב שֶׁלּוֹ. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. וְאִם יֶשׁ לוֹ בֵּית קִבּוּל כְּתוּתִים טָמֵא. סְמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ טְמֵאִין מִדְרָס. וְיוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת. וְנִכְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה. כִּסֵּא וּסְמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ טְמֵאִין מִדְרָס. וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת. וְאֵין נִכְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה. אַנְקַטְמִין טְהוֹרִין. וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן: הַבָּנִים יוֹצְאִין בִּקְשָׁרִים. וּבְנֵי מְלָכִים בְּזוּגִין. וְכָל אָדָם. אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהוֶֹה: יוֹצְאִין בְּבֵיצַת הַחַרְגּוֹל. וּבְשֵׁן שׁוּעָל. וּבְמַסְמֵר מִן הַצָּלוּב. מִשּׁוּם רְפוּאָה. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים (נ״א דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר) אַף בְּחוֹל אָסוּר מִשּׁוּם דַּרְכֵי הָאֱמוֹרִי:

פרק ז **כְּלָל** גָּדוֹל אָמְרוּ בְּשַׁבָּת. כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עִקַּר שַׁבָּת. וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה

*) אבל לא מהלכי הלכה הוא.

בשבתות הרבה. אינו חייב אלא חטאת אחת: היודע עקר שבת ועשה מלאכות
הרבה בשבתות הרבה. חייב על כל שבת ושבת: היודע שהוא שבת ועשה מלאכות
הרבה בשבתות הרבה חייב על כל אב מלאכה ומלאכה. העושה מלאכות
הרבה מעין מלאכה אחת. אינו חייב אלא חטאת אחת: אבות מלאכות ארבעים
חסר אחת. הזורע והחורש והקוצר והמעמר. הדש. והזורה. הבורר. הטוחן
והמרקד והלש והאופה: הגוזז את הצמר המלבנו והמנפצו והצובעו והטווה. והמיסך.
והעושה שתי בתי נירין. והאורג שני חוטין. והפוצע שני חוטין. הקושר והמתיר.
והתופר שתי תפירות. הקורע על מנת לתפור שתי תפירות: הצד צבי. השוחטו
והמפשיטו המולחו והמעבד את עורו. והמוחקו והמחתכו: הכותב שתי אותיות.
והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות. הבונה והסותר. המכבה והמבעיר. המכה
בפטיש. המוציא מרשות לרשות. הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת: ועוד
כלל אחר אמרו. כל הכשר להצניע. ומצניעין כמוהו והוציאו בשבת. חייב עליו
חטאת. וכל שאינו כשר להצניע. ואין מצניעין כמוהו. והוציאו בשבת. אינו חייב
אלא המצניעו: המוציא תבן כמלא פי פרה. עצה כמלא פי גמל. עמיר כמלא פי
טלה. עשבים כמלא פי גדי. עלי שום ועלי בצלים לחים כגרוגרת. יבשים כמלא פי
גדי. ואין מצטרפין זה עם זה מפני שלא שוו בשעוריהן. המוציא אכלים כגרוגרת
חייב. ומצטרפין זה עם זה מפני ששוו בשעוריהן. חוץ מקליפיהן וגרעיניהן
ועוקציהן וסבן ומורסנן. רבי יהודה אומר חוץ מקליפי עדשים שמתבשלות עמהן:

פרק ח **המוציא** יין. כדי מזיגת הכוס. חלב כדי גמיעה. דבש כדי ליתן על הכתית.
שמן כדי לסוך אבר קטן. מים כדי לשוף בהם את הקילור. ושאר
כל המשקין ברביעית. וכל השופכין ברביעית. רבי שמעון אומר כלן ברביעית. ולא
אמרו כל השעורין הללו אלא למצניעיהן: המוציא חבל כדי לעשות אזן לקפה.
גמי כדי לעשות תלאי לנפה ולכברה רבי יהודה אומר כדי לטול ממנו מדת מנעל
לקטן. נייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין. והמוציא קשר מוכסין חייב. נייר מחוק כדי
לכרוך על פי צלוחית קטנה של פליטון: עור כדי לעשות קמיע. קלף כדי לכתוב
עליו פרשה קטנה שבתפלין. שהיא שמע ישראל. דוכסוסטוס כדי לכתוב מזוזה.
דיו כדי לכתוב שתי אותיות. כחול כדי לכחול עין אחת: דבק כדי ליתן בראש
השבשבת. זפת וגפרית כדי לעשות נקב. שעוה כדי ליתן על פי נקב קטן. חרסית כדי
לעשות פי כור של צורפי זהב. רבי יהודה אומר כדי לעשות פטפוט. סבין כדי ליתן
על פי כור של צורפי זהב. סיד כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות. רבי יהודה אומר
כדי לעשות כלכול. רבי נחמיה אומר כדי לסוד (נ"א לעשות) אנדיפי: אדמה
כחותם המרצופין. דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים כחותם האגרות. זבל
וחול הדק. כדי לזבל קלח של כרוב. דברי רבי עקיבא. וחכמים אומרים כדי לזבל
כרישא. חול הגס כדי ליתן על מלא כף סיד. קנה כדי לעשות קולמוס. ואם

תהא עב או מרוסס. כדי לבשל בו ביצה קלה שבביצים טרופה ונתונה באלפס:
עצם כדי לעשות תרווד. רבי יהודה אומר כדי לעשות ממנו חף. וזכוכית כדי
לגרוד בו ראש הכרכר. צרור או אבן כדי לזרוק בעוף. רבי אליעזר בן יעקב
אומר כדי לזרוק בבהמה: חרס כדי ליתן בין פצים לחברו. דברי רבי יהודה. רבי
מאיר אומר כדי לחתות בו את האור. רבי יוסי אומר כדי לקבל בו רביעית. אמר
רבי מאיר אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר. שנאמר ולא ימצא במכתתו
חרש לחתות אש מיקוד. אמר לו רבי יוסי משם ראיה ולחשוף מים מגבא:

זכור את יום השבת לקדשו: רבי יצחק פתח ואמר כתיב ויברך אלהים את יום
השביעי וכתיב במן ששת ימים תלקטהו וביום השביעי שבת לא יהיה בו
וכיון דלא משתכח ביה מזוני מה ברכתא אשתכח ביה אלא הכי תאנא כל ברכאן
דלעלא ותתא ביומא שביעאה תליין ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא
שביעאה משום דההוא יומא מתברכאן מניה כל שתא יומין עלאין וכל חד וחד
יהיב מזונא לתתא כל חד ביומוי. מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה.
ובגין כך מאן דאיהו בדרגא דמהימנותא בעי לסדרא פתורא ולאתקנא סעודתא
בליליא דשבתא בגין דיתברך פתוריה כל אינון שתא יומין דהא בההוא זמנא
אזדמן ברכה לאתברכא כל שתא יומין דשבתא וברכתא לא אשתכח בפתורא
ריקניא ועל כך בעי לסדרא פתוריה בליליא דשבתא בנהמא ובמזוני: רבי יצחק
אמר אפילו ביומי דשבתא נמי. רבי יהודה אמר בעי לאתענגא בהאי יומא ולמיכל
תלת סעודתי בשבתא בגין דישתכח שבעא וענוגא בהאי יומא בעלמא: רבי
אבא אמר לאזדווגא באינון יומין דלעלא דמתברכאן מהאי יומא והאי יומא מליא
רישיה דזעיר אנפין מטלא דנחית מעתיקא קדישא סתימא דכלא ואטיל לחקלא
דתפוחין קדישין תלת זמני מכד עייל שבתא בגין דיתברכון כלהון כחדא ועל דא
בעי בר נש לאתענגא תלת זמנין אלין דהא בהא תליא מהימנותא דלעלא
בעתיקא קדישא ובזעיר אנפין ובחקלא דתפוחין ובעי בר נש לאתענגא בהו
ולמחדי בהו. ומאן דגרע סעודתא מנייהו אתחזי פגימותא לעלא ועונשיה דההוא
בר נש סגי. בגיני כך בעי לסדרא פתוריה תלת זמני מכד עייל שבתא ולא ישתכח
פתוריה ריקניא ותשרי ברכתא עליה כל שאר יומא דשבתא ובהאי מלא אחזי
ותלי מהימנותא לעלא. רבי שמעון אמר האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא
קלא נפיק ומכרזא עליה אז תתענג על יי. דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא
דכל קדישין. והרכבתיך על במתי ארץ דא סעודתא תניינא לקבל חקלא דתפוחין
קדישין. והאכלתיך נחלת יעקב אביך דא היא שלימו דאשתלים בזעיר אנפין.
לקבליה בעי לאשלמא סעודתיה ובעי לאתענגא בכלהו סעודתי ולמחדי בכל חד
וחד מנייהו. משום דאיהו מהימנותא שלימתא. ובגין כך שבתא אתיקר מכל שאר
זמנין וחגין משום דכלא ביה אשתכח ולא אשתכח הכי בכלהו זמנין וחגין. אמר

רבי חייא בגין כך משום דאשתכח כלא ביה אדכר תלת זמנין דכתיב ויכל אלהים ביום השביעי וישבות ביום השביעי ויברך אלהים את יום השביעי . רבי אבא (נ״א רב המנונא סבא) כד הוה יתיב בסעודתא דשבתא הוי חדי בכל חד וחד והוא אמר דא היא סעודתא קדישא דעתיקא קדישא סתימא דכלא . בסעודתא אחרא הוה אמר דא היא סעודתא דקודשא בריך הוא וכן בכלהו סעודתי והוה חדי בכל חד וחד . כד הוה אשלים סעודתי אמר אשלימו סעודתי דמהימנותא . רבי שמעון הוה אמר הכי . אתקינו סעודתא דמהימנותא . אתקינו סעודתא דמלכא . כד הוה יתיב ביה . הוו מכרזי עליה . אז תתענג על יהוה והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך . אמר רבי אלעזר לאבוהי . אלין סעודתי היך מתתקנן . אמר ליה ליליא דשבתא כתיב ביה והרכבתיך על במתי ארץ . ביה בליליא מתברכא מטרוניתא וכלהו חקל תפוחין ומתברכא פתוריה דבר נש ונשמתא אתוספת והיא ליליא חדוה דמטרוניתא הוי ובעי בר נש למחדי בחדותא למיכל סעודתא דמטרוניתא :

ואח״כ יאמר זה הזמר

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא חדותא דמלכא קדישא:

אתקינו סעודתא דמלכא. דא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין . וזעיר אנפין ועתיקא קדישא. אתין לסעדא בהדיה :

בזה המזמור תמצא שם המחבר בראשי החרוזים אני יצחק לוריא בן ש״ש :

אזמר בשבחין . למיעל גו פתחין . דבחקל תפוחין . דאינון קדישין :
נזמין לה השתא . בפתורא חדתא . ובמנרתא טבתא . דנהרא על רישין :
ימינא ושמאלא . וביניהו כלה . בקשוטין אזלא . ומאנין ולבושין :
יחבק לה בעלה . וביסודא דילה . דעביד ניחא לה . יהא כתיש כתישין :
צוחין אף עקתין . בטלין ושביתין . ברם אנפין חדתין . ורוחין עם נפשין :
חדו סגי ייתי . ועל חדא תרתי . נהורא לה ימטי . וברכאן דנפישין :
קריבו שושבינין . עבידו תקונין . לאפשא זינין . ונונין עם רחשין :
למעבד נשמתין . ורוחין חדתין . בתרתין ותלתין . ובתלתא שבשין :
ועטורין שבעין לה . ומלכא דלעלא . דיתעטר כלא . בקדיש קדישין :
רשימין וסתימין . בגו כל עלמין . ברם עתיק יומין . הלא בטיש בטישין :
יהא רעוא קמיה . דישרי על עמיה . דיתענג לשמיה . במתיקין ודובשין :
אסדר לדרומא . מנרתא דסתימא . ושלחן עם נהמא . בצפונא ארשין :
בחמרא גו כסא . ומדאני אסא . לארוס וארוסה . להתקפא חלשין :
נעטר לון כתרין . במלין יקירין . בשבעין עטורין . דעל גבי חמשין :
שכינתא תתעטר . בשית נהמי לסטר . בווין תתקטר . וזינין דכנישין :
שביתין ושביקין . מסאבין דרחיקין . חבילין דמעיקין . וכל זיני חרשין :
ויהי רעוא מן קדם עתיקא קדישא דכל קדישין טמירא דכל טמירין סתימא

דכלא דיתמשך טלא עלאה מניה למלא רישיה דזעיר אנפין ולהטיל לחקל
תפוחין קדישין בנהירו דאנפין ברעוא ובחדותא דכלא ויתמשך מן קדם עתיקא
קדישא דכל קדישין טמירא דכל טמירין סתימא דכלא רעותא ורחמי חנא וחסדא
בנהירו עלאה ברעותא וחדותא עלי ועל כל בני ביתי ועל כל הנלוים אלי ועל כל בני
ישראל עמיה ויפרקיננא מכל עקתין בישין דייתון לעלמא ויזמין ויתיהב לנא מזונא
ופרנסתא טבתא בלי צרה ועקתא ממזלא דכל מזונא ביה תליא וישזבינא מעינא
בישא ומחרבא דמלאך המות ומדינה של גיהנם. וייתי לנא ולכל נפשתנא חנא
וחסדא וחיי אריכי ומזוני רויחי ורחמי מן קדמיה אמן כן יהי רצון אמן ואמן:

קידוש תמצא לעיל אחר שלום עליכם :

זמירות ליל שבת

כל מקדש שביעי כראוי לו . כל שומר שבת כדת מחללו . שכרו
הרבה מאד על פי פעלו. איש על מחנהו ואיש על דגלו: אוהבי יי
המחכים בבנין אריאל. ביום השבת שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל
גם שאו ידיכם קדש ואמרו לאל . ברוך יי אשר נתן מנוחה לעמו
ישראל: דורשי יי זרע אברהם אוהבו . המאחרים לצאת מן השבת
וממהרים לבא. שמחים לשמרו ולערב עירובו . זה היום עשה יי נגילה
ונשמחה בו: זכרו תורת משה במצות שבת גרוסה . חרותה ליום
השביעי ככלה בין רעותיה משבצה . טהורים יירשוה ויקדשוה
במאמר כל אשר עשה . ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר
עשה: יום קדוש הוא מבואו ועד צאתו. כל זרע יעקב יכבדוהו כדבר
המלך ודתו . לנוח בו ולשמוח בתענוג אכול ושתו . כל עדת ישראל
יעשו אותו: משך חסדך לידעיך אל קנא ונוקם. נוטרי ליום השביעי
זכור ושמור להקם . שמחם בבנין שלם באור פניך תבהיקם . ירוין
מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם: עזור לשובתים בשביעי בחריש
ובקציר עולמים. פוסעים בו פסיעה קטנה סועדים בו לברך שלש
פעמים. צדקתם תצהיר כאור שבעת הימים. יי אלהי ישראל אהבת
תמים . יי אלהי ישראל תשועת עולמים:

מנוחה ושמחה אור ליהודים . יום שבתון יום מחמדים . שומריו וזוכריו המה
מעידים . כי לששה כל ברואים ועומדים : שמי שמים ארץ וימים .
כל צבא מרום גבוהים ורמים . תנין ואדם וחית ראמים . כי ביה יי צור עולמים:
הוא אשר דבר לעם סגלתו . שמור לקדשו מבואו ועד צאתו . שבת קדש יום
חמדתו . כי בו שבת אל מכל מלאכתו : במצות שבת אל יחליצך . קום קרא

אליו יחיש לאמצך. נשמת כל חי וגם נעריצך. אכול בשמחה כי כבר רצך. במשנה לחם וקדוש רבה. ברוב מטעמים ורוח נדיבה. יזכו לרב טוב המתענגים בה. בביאת גואל לחיי העולם הבא:

מה ידידות מנוחתך. את שבת המלכה. בכן נרוץ לקראתך. בואי כלה נסוכה. לבוש בגדי חמודות. להדליק נר בברכה. ותכל כל העבודות. לא תעשו מלאכה: להתענג בתענוגים. ברבורים ושליו ודגים: מערב מזמינים כל מיני מטעמים. מבעוד יום מוכנים תרנגולים מפוטמים. ולערוך כו כמה מינים. שתות יינות מבושמים. ותפנוקי מעדנים. בכל שלש פעמים: להתענג נחלת יעקב יירש. בלי מצרים נחלה. ויכבדוהו עשיר ורש. ותזכו לגאלה. יום שבת אם תשמרו. והייתם לי סגלה. ששת ימים תעבדו. ובשביעי נגילה: להתענג חפציך אסורים. וגם לחשוב חשבונות. הרהורים מותרים. ולשדך הבנות. ותינוק ללמדו ספר. למנצח בנגינות. ולהגות באמרי שפר. בכל פנות ומחנות: להתענג הלוכך תהא בנחת. עונג קרא לשבת. והשנה משבחת. כדת נפש משיבת. בכן נפשי לך ערגה. ולנוח בחבת. כשושנים סוגה. בו ינוחו בן ובת: להתענג מעין עולם הבא. יום שבת מנוחה. כל המתענגים בה. יזכו לרוב שמחה. מחבלי משיח. יצלו לרוחה. פדותנו תצמיח. ונס יגון ואנחה: להתענג

יה רבון עלם ועלמיא. אנת הוא מלכא מלך מלכיא. עובד גבורתך ותמהיא. שפר קדמך להחויא: יה רבון

שבחין אסדר צפרא ורמשא. לך אלהא קדישא. די ברא כל נפשא. עירין קדישין ובני אנשא. חיות ברא ועופי שמיא: יה רבון

רברבין עובדיך ותקיפין. מכיך רמיא וזקיף כפיפין. לו יחיה גבר שנין אלפין. לא ייעול גבורתך בחושבניא: יה

אלהא די לה יקר ורבותא. פרוק ית ענך מפום אריותא. ואפיק ית עמך מגו גלותא. עמך די בחרת מכל אמיא: יה רבון

למקדשך תוב ולקדש קודשין. אתר די בה יחדון רוחין ונפשין. ויזמרון לך שירין ורחשין. בירושלם קרתא דשופריא: יה רבון

צור משלו אכלנו. ברכו אמוני. שבענו והותרנו כדבר יי: הזן את עולמו. רוענו אבינו. אכלנו את לחמו. ויינו שתינו. על כן נודה לשמו. ונהללו בפינו. אמרנו ועונינו. אין קדוש כיי: צור בשיר וקול תודה נברך לאלהינו. על ארץ חמדה טובה שהנחיל לאבותינו. מזון וצידה השביע לנפשנו. חסדו גבר עלינו. ואמת יי: צור רחם בחסדך. על עמך צורנו. על ציון משכן כבודך. זבול בית תפארתנו. בן דוד עבדך. יבא ויגאלנו. רוח אפינו. משיח יי: צור יבנה המקדש. עיר ציון תמלא. ושם נשיר שיר חדש. וברננה נעלה. הרחמן הנקדש. יתברך ויתעלה. על כוס יין מלא. כברכת יי: צור

קודם ברכת המזון של כל סעודות שבת יטול ידיו במים אחרונים ויאמר זה

ידי אסחי אנא. לגבי חד מנא. לסטרא חורינא. דלית בה ממשא:
אזמן ברלתא. בכסא דברכתא. לעלת עלתא. עתיקא קדישא:

פרק ט **אמר** רבי עקיבא מנין לעבודת כוכבים שמטמאה במשא כנדה. שנאמר תזרם כמו דוה. צא תאמר לו. מה נדה מטמאה במשא. אף עבודת כוכבים מטמאה במשא: מנין לספינה שהיא טהורה. שנאמר דרך אניה בלב ים: מנין לערוגה שהיא ששה טפחים על ששה טפחים. שזורעין בתוכה חמשה זרעונין. ארבע בארבע רוחות הערוגה. ואחת באמצע. שנאמר כי כארץ תוציא צמחה. וכגנה זרועיה תצמיח. זרעה לא נאמר. אלא זרועיה: מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה. שנאמר היו נכונים לשלשת ימים: מנין שמרחיצין את המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת. שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים: מנין שקושרין לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח. שנאמר אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו: מנין לסיכה שהיא כשתיה ביום הכפורים. אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר. שנאמר ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו: המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה. תבלין כדי לתבל ביצה קלה. ומצטרפין זה עם זה. קליפי אגוזים. קליפי רמונים. איסטים ופואה. כדי לצבוע בהן בגד קטן בסבכה. מי רגלים. נתר ובורית קמוליא ואשלג. כדי לכבס בהן בגד קטן בסבכה. רבי יהודה אומר כדי להעביר על הכתם: פלפלת כל שהוא. ועטרן כל שהוא. מיני בשמים ומיני מתכות כל שהן. מאבני המזבח ומעפר המזבח. מקק ספרים ומקק מטפחותיהם כל שהוא שמצניעים אותן לגונזן. רבי יהודה אומר אף המוציא ממשמשי עבודת כוכבים כל שהוא שנאמר ולא ידבק בידך מאומה מן החרם: המוציא קפת הרוכלין. אף על פי שיש בה מינין הרבה. אינו חייב אלא חטאת אחת. זרעוני גנה פחות מכגרוגרת. רבי יהודה בן בתירא אומר חמשה. זרע קשואין שנים. זרע דלועין שנים. זרע פול המצרי שנים. חגב חי טהור כל שהוא. מת כגרוגרת. צפורת כרמים בין חיה בין מתה כל שהוא. שמצניעין אותה לרפואה. רבי יהודה אומר אף המוציא חגב חי טמא כל שהוא. שמצניעין אותו לקטן לשחק בו:

פרק י **המצניע** לזרע ולדוגמא ולרפואה. והוציאו בשבת. חייב בכל שהוא. וכל אדם אין חייב עליו אלא כשעורו. חזר והכניסו. אינו חייב אלא כשעורו: המוציא אכלין ונתנן על האסקפה. בין שחזר והוציאן בין שהוציאן אחר. פטור. מפני שלא עשה מלאכתו בבת אחת. קפה שהיא מלאה פרות. ונתנה על האסקפה החיצונה. אף על פי שרוב הפרות מבחוץ. פטור עד שיוציא את כל הקפה: המוציא בין בימינו בין בשמאלו. בתוך חיקו או על כתפו חייב. שכן משא בני קהת. לאחר ידו ברגלו בפיו ובמרפקו באזנו ובשערו. ובפונדתו ופיה למטה. בין פונדתו לחלוקו. ובשפת חלוקו. במנעלו בסנדלו פטור. שלא הוציא כדרך המוציאין: המתכון להוציא לפניו. ובא לו לאחוריו פטור. לאחוריו ובא לו לפניו חייב. באמת אמרו. האשה החוגרת בסינר בין מלפניה בין מלאחריה חייבת. שכן ראוי להיות חוזר. רבי יהודה אומר אף מקבלי פתקין: המוציא ככר

לרשות

לִרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּב. הוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם פְּטוּרִין. לֹא יָכוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ, וְהוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם חַיָּבִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר: הַמּוֹצִיא אֳכָלִין פָּחוֹת מִכַּשִּׁעוּר בִּכְלִי, פָּטוּר אַף עַל הַכְּלִי, שֶׁהַכְּלִי טְפֵלָה לוֹ. אֶת הַחַי בְּמִטָּה, פָּטוּר אַף עַל הַמִּטָּה, שֶׁהַמִּטָּה טְפֵלָה לוֹ. אֶת הַמֵּת בְּמִטָּה חַיָּב. וְכֵן כְּזַיִת מִן הַמֵּת וּכְזַיִת מִן הַנְּבֵלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ חַיָּב. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר: הַנּוֹטֵל צִפָּרְנָיו זוֹ בָזוֹ, אוֹ בְשִׁנָּיו. וְכֵן שְׂעָרוֹ וְכֵן שְׂפָמוֹ וְכֵן זְקָנוֹ. וְכֵן הַגּוֹדֶלֶת. וְכֵן הַכּוֹחֶלֶת. וְכֵן הַפּוֹקֶסֶת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין מִשּׁוּם שְׁבוּת. הַתּוֹלֵשׁ מֵעָצִיץ נָקוּב חַיָּב. וְשֶׁאֵינוֹ נָקוּב פָּטוּר. רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בָּזֶה וּבָזֶה:

פי"א **הַזּוֹרֵק** מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים. מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הַיָּחִיד חַיָּב. מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד. וּרְשׁוּת הָרַבִּים בָּאֶמְצַע, רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּב. וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין: כֵּיצַד. שְׁתֵּי גְזוּזְטְרָאוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים הַמּוֹשִׁיט וְהַזּוֹרֵק מִזּוֹ לְזוֹ פָּטוּר. הָיוּ שְׁתֵּיהֶן בִּדְיוֹטָא אַחַת, הַמּוֹשִׁיט חַיָּב וְהַזּוֹרֵק פָּטוּר. שֶׁכָּךְ הָיְתָה עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם: שְׁתֵּי עֲגָלוֹת זוֹ אַחַר זוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. מוֹשִׁיטִין הַקְּרָשִׁים מִזּוֹ לְזוֹ. אֲבָל לֹא זוֹרְקִין: חוּלְיַת הַבּוֹר וְהַסֶּלַע. שֶׁהֵן גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה. וְרֹחַב אַרְבָּעָה. הַנּוֹטֵל מֵהֶן. וְהַנּוֹתֵן עַל גַּבָּן חַיָּב. פָּחוֹת מִכֵּן פָּטוּר: הַזּוֹרֵק אַרְבַּע אַמּוֹת בְּכֹתֶל לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים כְּזוֹרֵק בָּאֲוִיר. לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים כְּזוֹרֵק בָּאָרֶץ. הַזּוֹרֵק בָּאָרֶץ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּב. זָרַק לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת. וְנִתְגַּלְגֵּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת פָּטוּר. חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת וְנִתְגַּלְגֵּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּב: הַזּוֹרֵק בַּיָּם אַרְבַּע אַמּוֹת פָּטוּר. אִם הָיָה רְקַק מַיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת בּוֹ. הַזּוֹרֵק לְתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּב. וְכַמָּה הוּא רְקַק מַיִם פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. רְקַק מַיִם וּרְשׁוּת הָרַבִּים מְהַלֶּכֶת בּוֹ. הַזּוֹרֵק בְּתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיָּב: הַזּוֹרֵק מִן הַיָּם לַיַּבָּשָׁה. וּמִן הַיַּבָּשָׁה לַיָּם. וּמִן הַיָּם לַסְּפִינָה. וּמִן הַסְּפִינָה לַיָּם. וּמִן הַסְּפִינָה לַחֲבֶרְתָּהּ. פָּטוּר: סְפִינוֹת קְשׁוּרוֹת זוֹ בְּזוֹ. מְטַלְטְלִין מִזּוֹ לְזוֹ. אִם אֵינָן קְשׁוּרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁמֻּקָּפוֹת. אֵין מְטַלְטְלִין מִזּוֹ לְזוֹ: הַזּוֹרֵק וְנִזְכַּר לְאַחַר שֶׁיָּצְתָה מִיָּדוֹ. קְלָטָהּ אַחֵר. קְלָטָהּ כֶּלֶב אוֹ שֶׁנִּשְׂרְפָה פָּטוּר. זָרַק לַעֲשׂוֹת חַבּוּרָה בֵּין בָּאָדָם וּבֵין בַּבְּהֵמָה. וְנִזְכַּר עַד שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂית חַבּוּרָה. פָּטוּר. זֶה הַכְּלָל כָּל חַיָּבֵי חַטָּאוֹת. אֵינָן חַיָּבִין עַד שֶׁתְּהֵא תְחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה. תְּחִלָּתָן שְׁגָגָה וְסוֹפָן זָדוֹן. תְּחִלָּתָן זָדוֹן וְסוֹפָן שְׁגָגָה. פְּטוּרִין עַד שֶׁתְּהֵא תְחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה:

פי"ב **הַבּוֹנֶה** כַּמָּה יִבְנֶה וִיהֵא חַיָּב. הַבּוֹנֶה כָּל שֶׁהוּא. וְהַמְסַתֵּת וְהַמַּכֶּה בַפַּטִּישׁ וּבְמַעֲצָד וְהַקּוֹדֵחַ כָּל שֶׁהוּא חַיָּב. זֶה הַכְּלָל כָּל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלַאכְתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת בְּשַׁבָּת חַיָּב. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אַף הַמַּכֶּה בְקוּרְנָס עַל הַסַּדָּן בִּשְׁעַת מְלָאכָה חַיָּב. מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּמְתַקֵּן מְלָאכָה: הַחוֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא. הַמְנַכֵּשׁ וְהַמְקַרְסֵם וְהַמְזָרֵד כָּל שֶׁהוּא חַיָּב: הַמְלַקֵּט עֵצִים. אִם לְתַקֵּן כָּל שֶׁהֵן. אִם לְהַסִּיק כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה. הַמְלַקֵּט עֲשָׂבִים. אִם לְתַקֵּן כָּל שֶׁהוּא. אִם לִבְהֵמָה כִּמְלֹא

פי״ב ג׳: הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. בֵּין בִּימִינוֹ בֵּין בִּשְׂמֹאלוֹ. בֵּין מִשֵּׁם אֶחָד בֵּין מִשְּׁתֵּי שֵׁמוֹת. בֵּין מִשְּׁתֵּי סַמְמָנִיּוֹת. בְּכָל לָשׁוֹן חַיָּב. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לֹא חִיְּבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם רוֹשֶׁם. שֶׁכָּךְ הָיוּ כוֹתְבִין עַל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן. לֵידַע אֵיזוֹ בֶן זוּגוֹ. אָמַר רַבִּי מָצִינוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם גָּדוֹל. שֵׁם מִשִּׁמְעוֹן וּמִשְּׁמוּאֵל. נֹחַ מִנָּחוֹר. דָּן מִדָּנִיֵּאל. גַּד מִגַּדִּיאֵל: הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעְלֵם אֶחָד חַיָּב. כָּתַב בִּדְיוֹ בְּסַם. בְּסִיקְרָא בְּקוֹמוֹס וּבְקַנְקַנְתּוֹם. וּבְכָל דָּבָר שֶׁהוּא רוֹשֵׁם. עַל שְׁנֵי כוֹתְלֵי זָוִיּוֹת. וְעַל שְׁנֵי לוּחֵי פִנְקָס. וְהֵן נֶהֱגִּין זֶה עִם זֶה חַיָּב. הַכּוֹתֵב עַל בְּשָׂרוֹ חַיָּב. הַמְסָרֵט עַל בְּשָׂרוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר: כָּתַב בְּמַשְׁקִין. בְּמֵי פֵרוֹת בַּאֲבַק דְּרָכִים בַּאֲבַק סוֹפְרִים. וּבְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקַיֵּם פָּטוּר. לְאַחַר יָדוֹ בְּרַגְלוֹ בְּפִיו וּבְמַרְפְּקוֹ. כָּתַב אוֹת אַחַת סָמוּךְ לִכְתָב. וְכָתַב עַל גַּבֵּי כְתָב. נִתְכַּוֵּן לִכְתּוֹב חֵית וְכָתַב שְׁנֵי זַיְנִין. אַחַת בָּאָרֶץ וְאַחַת בַּקּוֹרָה. כָּתַב עַל שְׁתֵּי כוֹתְלֵי הַבַּיִת. עַל שְׁנֵי דַפֵּי פִנְקָס. וְאֵין נֶהֱגִּין זֶה עִם זֶה פָּטוּר. כָּתַב אוֹת אַחַת נוֹטְרִיקוֹן. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן בְּתֵירָא מְחַיֵּב. וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין: הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בִּשְׁתֵּי הֶעְלֵמוֹת. אַחַת שַׁחֲרִית. וְאַחַת בֵּין הָעַרְבַּיִם. רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְחַיֵּב. וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

פי״ג **רַבִּי** אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הָאוֹרֵג שְׁלֹשָׁה חוּטִין בַּתְּחִלָּה. וְאַחַת עַל הָאֲרִיגָה חַיָּב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בֵּין בַּתְּחִלָּה. בֵּין בַּסּוֹף. שִׁעוּרוֹ שְׁנֵי חוּטִין: הָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי בָתֵּי נִירִין. בַּנִּירִין. בַּקֵּרוֹס בַּנָּפָה בַּכְּבָרָה וּבַסַּל חַיָּב. הַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְפִירוֹת. וְהַקּוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפּוֹר שְׁתֵּי תְפִירוֹת: הַקּוֹרֵעַ בַּחֲמָתוֹ. וְעַל מֵתוֹ. וְכָל הַמְקַלְקְלִין פְּטוּרִין. וְהַמְקַלְקֵל עַל מְנָת לְתַקֵּן. שִׁעוּרוֹ כַּמְתַקֵּן: שִׁעוּר הַמְלַבֵּן וְהַמְנַפֵּץ וְהַצּוֹבֵעַ וְהַטּוֹוֶה כִּמְלֹא רֹחַב הַסִּיט כָּפוּל. וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין. שִׁעוּרוֹ כִּמְלֹא הַסִּיט: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַצָּד צִפּוֹר לְמִגְדָּל וּצְבִי לְבַיִת חַיָּב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים צִפּוֹר לְמִגְדָּל. וּצְבִי לְבַיִת וּלְחָצֵר וְלַבֵּיבָרִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָל הַבֵּיבָרִין שָׁוִין. זֶה הַכְּלָל כָּל הַמְחֻסָּר צֵידָה פָּטוּר. וְשֶׁאֵינוֹ מְחֻסָּר צֵידָה חַיָּב: צְבִי שֶׁנִּכְנַס לְבַיִת וְנָעַל אֶחָד בְּפָנָיו חַיָּב. נָעֲלוּ שְׁנַיִם פְּטוּרִים. לֹא יָכוֹל אֶחָד לִנְעוֹל וְנָעֲלוּ שְׁנַיִם חַיָּבִין. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר: יָשַׁב הָאֶחָד עַל הַפֶּתַח וְלֹא מִלְאָהוּ. יָשַׁב הַשֵּׁנִי וּמִלְאָהוּ. הַשֵּׁנִי חַיָּב. יָשַׁב הָרִאשׁוֹן עַל הַפֶּתַח וּמִלְאָהוּ. וּבָא הַשֵּׁנִי וְיָשַׁב בְּצִדּוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁעָמַד הָרִאשׁוֹן וְהָלַךְ לוֹ. הָרִאשׁוֹן חַיָּב. וְהַשֵּׁנִי פָּטוּר. הָא לְמָה זֶה דּוֹמֶה לְנוֹעֵל אֶת בֵּיתוֹ לְשָׁמְרוֹ. וְנִמְצָא צְבִי שָׁמוּר בְּתוֹכוֹ:

פי״ד **שְׁמוֹנָה** שְׁרָצִים הָאֲמוּרִים בַּתּוֹרָה. הַצָּדָן וְהַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּב. וּשְׁאָר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים הַחוֹבֵל בָּהֶן פָּטוּר. הַצָּדָן לְצֹרֶךְ חַיָּב. וְשֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ פָּטוּר. חַיָּה וְעוֹף שֶׁבִּרְשׁוּתוֹ. הַצָּדָן פָּטוּר. וְהַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּב: אֵין עוֹשִׂין הִלְמֵי בְּשַׁבָּת. אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא אֶת מֵי הַמֶּלַח. וְטוֹבֵל בָּהֶן פִּתּוֹ. וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וַהֲלֹא הוּא הִלְמֵי בֵּין מְרֻבֶּה וּבֵין מוּעָט. וְאֵלּוּ הֵן מֵי מֶלַח הַמֻּתָּרִין. נוֹתֵן שֶׁמֶן בַּתְּחִלָּה לְתוֹךְ הַמַּיִם. אוֹ לְתוֹךְ הַמֶּלַח: אֵין אוֹכְלִין אֵזוֹב יָוָן בְּשַׁבָּת. לְפִי

שאינו

שֶׁאֵינוֹ מַאֲכַל בְּרִיאִים. אֲבָל אוֹכֵל הוּא אֶת יוֹעֶזֶר. וְשׁוֹתֶה אַבּוּב רוֹעֶה. כָּל הָאֳכָלִין אוֹכֵל אָדָם לִרְפוּאָה. וְכָל הַמַּשְׁקִין שׁוֹתֶה. חוּץ מִמֵּי דְקָלִים וְכוֹס עִקָּרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן לִירוֹקָה. אֲבָל שׁוֹתֶה הוּא מֵי דְקָלִים לִצְמָאוֹ. וְסָךְ שֶׁמֶן עִקָּרִין שֶׁלֹּא לִרְפוּאָה: הַחוֹשֵׁשׁ בְּשִׁנָּיו לֹא יְגַמַּע בָּהֶן אֶת הַחוֹמֶץ. אֲבָל מְטַבֵּל הוּא כְּדַרְכּוֹ וְאִם נִתְרַפֵּא נִתְרַפֵּא. הַחוֹשֵׁשׁ בְּמָתְנָיו לֹא יָסוּךְ יַיִן וְחוֹמֶץ. אֲבָל סָךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן. וְלֹא שֶׁמֶן וֶרֶד. בְּנֵי מְלָכִים סָכִין שֶׁמֶן וֶרֶד עַל מַכּוֹתֵיהֶן. שֶׁכֵּן דַּרְכָּם לָסוּךְ בְּחוֹל. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם:

פט"ו אֵלּוּ קְשָׁרִים שֶׁחַיָּבִין עֲלֵיהֶם. קֶשֶׁר הַגַּמָּלִין. וְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין. וּכְשֵׁם שֶׁהוּא חַיָּב עַל קִשּׁוּרָן כָּךְ הוּא חַיָּב עַל הֶתֵּרָן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל קֶשֶׁר שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו. אֵין חַיָּבִין עָלָיו: יֵשׁ לְךָ קְשָׁרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן כְּקֶשֶׁר הַגַּמָּלִין וּכְקֶשֶׁר הַסַּפָּנִין. קוֹשֶׁרֶת אִשָּׁה מִפְתַּח חֲלוּקָהּ. וְחוּטֵי סְבָכָה וְשֶׁל פְּסִיקְיָא וּרְצוּעוֹת מִנְעָל וְסַנְדָּל. וְנוֹדוֹת יַיִן וָשֶׁמֶן וּקְדֵרָה שֶׁל בָּשָׂר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר קוֹשְׁרִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֵצֵא. קוֹשְׁרִין דְּלִי בִּפְסִיקְיָא אֲבָל לֹא בְחֶבֶל. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה. כָּל קֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קְיָמָא אֵין חַיָּבִין עָלָיו: מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים אֲפִלּוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְעָמִים. וּמַצִּיעִין אֶת הַמִּטּוֹת מִלֵּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת. אֲבָל לֹא מִשַּׁבָּת לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים. וּמַצִּיעִין אֶת הַמִּטּוֹת. מִיּוֹם הַכִּפּוּרִים לְשַׁבָּת. וְחֶלְבֵי שַׁבָּת קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים (נ"א אֲבָל לֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשַׁבָּת). רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא שֶׁל שַׁבָּת קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים קְרֵבִין בְּשַׁבָּת:

פט"ז כָּל כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה. בֵּין שֶׁקּוֹרִין בָּהֶן וּבֵין שֶׁאֵין קוֹרִין בָּהֶן. וְאַף עַל פִּי שֶׁכְּתוּבִים בְּכָל לָשׁוֹן טְעוּנִין גְּנִיזָה. וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוֹרִין בָּהֶן מִפְּנֵי בִּטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. מַצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר וְתִיק הַתְּפִלִּין עִם הַתְּפִלִּין. וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָן מָעוֹת. וּלְהֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן לְמָבוֹי שֶׁאֵינוֹ מְפֻלָּשׁ. בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר אַף לִמְפֻלָּשׁ: מַצִּילִין מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת הָרָאוּי לָאָדָם. הָרָאוּי לַבְּהֵמָה לַבְּהֵמָה. כֵּיצַד נָפְלָה דְלֵקָה בְּלֵילֵי שַׁבָּת. מַצִּילִין מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. בְּשַׁחֲרִית מַצִּילִין מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. בְּמִנְחָה מְזוֹן סְעוּדָה אַחַת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לְעוֹלָם מַצִּילִין מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת: מַצִּילִין סַל מָלֵא כִכָּרוֹת וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מֵאָה סְעוּדוֹת. וְעִגּוּל שֶׁל דְּבֵלָה. וְחָבִית שֶׁל יַיִן. וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וְאִם הָיוּ פִקְחִין עוֹשִׂין עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן אַחַר הַשַּׁבָּת. לְהֵיכָן מַצִּילִין אוֹתָן לֶחָצֵר הַמְעֹרֶבֶת. בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר אַף לְשֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת: וּלְשָׁם מוֹצִיא כָּל כְּלֵי תַשְׁמִישׁוֹ. וְלוֹבֵשׁ כָּל מַה שֶּׁיָּכוֹל לִלְבּוֹשׁ. וְעוֹטֵף כָּל מַה שֶּׁיָּכוֹל לַעֲטוֹף. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שְׁמוֹנָה עָשָׂר כֵּלִים. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא. וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נַנָּס אוֹמֵר. פּוֹרְסִין עוֹר שֶׁל גְּדִי. עַל גַּבֵּי שִׁדָּה תֵּבָה וּמִגְדָּל. שֶׁאָחַז בָּהֶן אֶת הָאוּר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְחָרֵךְ. וְעוֹשִׂין מְחִיצָה בְּכָל הַכֵּלִים. בֵּין מְלֵאִים

בין ביקנים. בשביל שלא תעבור הדלקה. רבי יוסי אומר בכלי חרש חדשים
מלאים מים. לפי שאין יכולין לקבל את האור. והן מתבקעין ומכבין את הדלקה:
נכרי שבא לכבות. אין אומרים לו כבה ואל תכבה. מפני שאין שביתתו
עליהן. אבל קטן שבא לכבות. אין שומעין לו. מפני ששביתתו עליהן:
כופין קערה על גבי הנר. בשביל שלא תאחוז בקורה. ועל צואה של קטן.
ועל עקרב שלא תשוך. אמר רבי יהודה. מעשה בא לפני רבן יוחנן בן
זכאי בערב. ואמר חוששני לו מחטאת: נכרי שהדליק את הנר. משתמש
לאורו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. מלא מים להשקות בהמתו. משקה
אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. עשה נכרי כבש לירד בו. יורד
אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו
באין בספינה. ועשה נכרי כבש לירד בו. וירדו בו רבן גמליאל וזקנים:

מצאתי כתוב בספרים גדולים שאומרים ביום השבת קודם שמקדשין קידושא רבא פ"ז ממסכת שבת והאר"י אומרים זה :

עשר קדושות הן ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ומה היא קדושתה
שמביאים ממנה העומר והבכורים ושתי הלחם מה שאין מביאין כן
מכל הארצות: עירות המוקפות חומה מקודשות ממנה שמשלחין מתוכן את
המצורעים ומסבבין לתוכן מת עד שירצו יצא אין מחזירין אותו: לפנים מן
החומה מקודש מהם שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני. הר הבית מקודש
ממנו שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסין לשם. החיל מקודש ממנו שאין עובד
כוכבים וטמאי מתים נכנסים לשם. עזרת נשים מקודשת ממנו שאין טבול יום
נכנס לשם ואין חייבין עליה חטאת. עזרת ישראל מקודשת ממנה שאין
מחוסר כפורים נכנס לשם וחייבין עליה חטאת. עזרת הכהנים מקודשת ממנה
שאין ישראלים נכנסין לשם אלא בשעת צרכיהם לסמיכה לשחיטה ולתנופה:
בין האולם ולמזבח מקודש ממנו שאין בעלי מומין ופרועי ראש נכנסין לשם.
ההיכל מקודש ממנו שאין נכנס לשם שלא רחוץ ידים ורגלים: קודש הקדשים
מקודש מהן שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכפורים בשעת העבודה
אמר רבי יוסי בחמשה דברים בין האולם ולמזבח שוה להיכל שאין בעלי
מומין ופרועי ראש ושתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים נכנסין לשם ופורשין
מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה:

כלי עץ וכלי עור וכלי עצם וכלי זכוכית פשוטיהם טהורים ומקבליהן טמאין
נשברו טהורות חזר ועשה מהם כלים מקבלים טומאה מכאן ולהבא
כלי חרס וכלי נתר טומאתן שוה מתטמאין ומטמאין באויר ומטמאין
מאחוריהן ואינן מטמאין מגביהן ושבירתן היא טהרתן:

ואח"כ יאמר זה המאמר מוזהר המבואר בשמה המדבר מכבוד סעודה זו :

ביומא דשבתא בסעודתא תניינא כתיב אז תתענג על יי'. על יי' ודאי דההיא
שעתא אתגליא עתיקא קדישא וכלהו עלמין בחדותא שלימא וחדותא

דעתיקא

דעתיקא עבדינן וסעודתא דיליה היא ודאי. בסעודתא תליתאה דשבתא כתיב
והאכלתיך נחלת יעקב אביך דא היא סעודתא דזעיר אפין דהוי בשלימותא
וכלהו שיתא יומין מההוא שלימו מתברכאן ובעי בר נש למחדי בסעודתיה
ולאשלמא אלין סעודתי דאנון סעודתי מהימנותא שלימתא דזרעא קדישא
דישראל די מהימנותא עלאה דא דילהון ולא דעמין עובדי כוכבים ובגיני כך
אמר ביני ובין בני ישראל. תא חזי בסעודתי אלין אשתמודעין ישראל דאנון
בני מלכא דאנון מהיכלא דמלכא דאנון בני מהימנותא ומאן דפגים חד סעודתא
מנייהו אחזי פגימותא לעילא ואחזי גרמיה דלאו מבני מלכא עלאה הוא דלאו מבני
היכלא דמלכא הוא דלאו מזרעא קדישא דישראל הוא ויהבין עליה חומרא
דתלת מלין דינא דגיהנם וכו'. ותא חזי בכלהו שאר זמנין וחגין בעי בר נש
לחדי ולמחדי למסכני ואי הוא חדי בלחודוי ולא יהיב למסכני עונשיה סגי דהא
בלחודוי חדי ולא יהיב חדו לאחרא עליה כתיב וזריתי פרש על פניכם פרש
חגיכם ואי איהו בשבתא חדי אף על גב דלא יהיב לאחרא לא יהבין עליה עונשא
כשאר זמנין וחגין דכתיב פרש חגיכם פרש חגיכם קאמר ולא פרש שבתכם
וכתיב חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי ואלו שבת לא קאמר ובגיני כך כתיב
ביני ובין בני ישראל ומשום דכל מהימנותא אשתכח בשבתא יהבין ליה לבר נש
נשמתא אחרא נשמתא עלאה נשמתא דכל שלימו בה כדוגמא דעלמא דאתי
ובגיני כך אקרי שבת מהו שבת שמא דקודשא בריך הוא שמא דאיהו שלים
מכל סטרוי. אמר רבי יוסי ודאי כך הוא ווי ליה לבר נש דלא אשלים חדותא
דמלכא קדישא ומאן חדותא דיליה אלין תלת סעודתי מהימנותא סעודתי
דאברהם יצחק ויעקב כלילן בהו וכלהו חדו על חדו מהימנותא שלימותא מכל
סטרוי. תאנא בהדין יומא מתעטרין אבהן וכל בנין ינקין מה דלאו הכי בכל
שאר חגין וזמנין בהדין יומא חייביא דגיהנם נייחין בהדין יומא כל דינין אתכפיין
ולא מתערין בעלמא בהדין יומא אורייתא מתעטרא בעטרין שלימין בהדין יומא
חדותא ותפנוקא אשתמע במאתן וחמשין עלמין: ברוך יי' לעולם אמן ואמן:

והת"כ יאמר זה:

אתקינו סעודתא דמהימנותא. שלימתא חדותא דמלכא קדישא.

אתקינו סעודתא דמלכא. דא היא סעודתא דעתיקא
קדישא. וזעיר אנפין וחקל תפוחין קדישין אתין לסעדא בהדיה.

אני יצחק לוריא

אסדר לסעודתא. בצפרא דשבתא. ואזמין בה השתא. עתיקא קדישא:
נהורא ישרי בה. בקדושא רבא. ובחמרא טבא. דביה תחדי נפשא:
ישדר לן שופריה. ונחזי ביקריה. ויחזי לן סתריה. דאתאמר בלחישא:
יגלה לן טעמי. דבתריסר נהמי. דאינון את בשמיה. כפילא וקלישא:

רוא דלעלא. דביה חיי כלא. ויתרבי חילא. ותסק עד רישא:
רה חצדי חקלא. בדבור ובקלא. ומללו מלה. מתיקא כדובשא:
ם רבון עלמין. במלין דסתימין. תגלון פתגמין. ותימרון חדושא:
עטר פתורא. ברזא יקירא. עמיקא וטמירא. ולאו מלתא אושא:
אלין מליא. יהון לרקיעיא. ותמן מאן שריא. הלא ההוא שמשא:
בו יתיר יסגי. לעלא מן דרגיה. ויסב בת זוגיה. דהות פרישא:

זה הזמר בס סמחבר חיים יצחק:

ר יי וברוך צורי. ביי תתהלל נפשי. כי יי יאיר נרי. בהלו נרו עלי ראשי: יי רועי לא אחסר. על מי מנוחות ינהלני. נותן לחם לכל בשר. לחם חקי הטריפני: יהי רצון מלפניך. אתה אלהי קדושי. תערוך לפני שלחנך. תדשן בשמן ראשי: מי יתן מנוחתי. לפני ארון השלום. והיתה שלמה מטתי. החיים והשלום: ישלח מלאכו לפני. ללותי לויה. בכוס ישועות אשא פני. מנת כוסי רויה: צמאה נפשי אל יי. ימלא שובע אסמי. אל ההרים אשא עיני. כהלל ולא כשמאי: חדות ימים ושנות עולמים. עורה כבודי עורה. ועל ראשי יהיו תמים. נר מצוה ואור תורה: קומה יי למנוחתי. אתה וארון עזך. קח נא אל את ברכתי. והחזק מגן חוזך:

מזמור לדוד יי רעי לא אחסר: בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני: נפשי ישובב ינחני במעגלי צדק למען שמו: גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי שבטך ומשענתך המה ינחמני: תערך לפני שלחן נגד צררי דשנת בשמן ראשי כוסי רויה: אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית יי לארך ימים:

אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש יי מכבד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר: אז תתענג על יי והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי יי דבר:

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם: ביני ובין בני ישראל אות היא לעלם כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

זכור את יום השבת לקדשו: ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך: ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך: כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי:

על־כן ברך יהוה את־יום השבת ויקדשהו:

על היין סברי מרנן ורבנן ורבותי:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

זמירות ליום השבת

ברוך אדני יום יום. יעמס לנו ישע ופדיום. ובשמו נגיל כל היום. ובישועתו נרים ראש עליון. כי הוא מעוז לדל ומחסה לאביון: שבטי יה לישראל עדות בצרתם לו צר. בסבלות ובעבדות. בלבנת הספיר הראם עז ידידות. ונגלה להעלותם מעמק בור ודות. כי עם יי החסד והרבה עמו פדות: מה יקר חסדו בצלו לגוננימו. בגלות בבלה שלח למענימו. להוריד בריחים נמנה בינימו. ויתנם לרחמים לפני שובימו. כי לא יטוש יי את עמו. בעבור הגדול שמו: עילם שת כסאו להציל ידידיו. להעביר משם מעזני מורדיו. מעבור בשלח פדה את עבדיו: קרן לעמו ירים תהלה לכל חסידיו. כי אם הוגה ורחם כרחמיו וכרוב חסדיו: וצפיר העזים הגדיל עצומיו. וגם חזות ארבע עלו למרומיו. ובלבם דמו להשחית את רחומיו. על ידי כהניו מגר מתקוממיו. חסדי יי כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו: נסגרתי לאדום ביד רעי מדני. שבכל יום ויום ממלאים כרסם מעדני. עזרתו עמי לסמוך את אדני. ולא נטשתני כל ימי עדני. כי לא יזנח לעולם אדני: בבואו מאדום חמוץ בגדים. זבח לו בבצרה וטבח לו בבוגדים. ויז נצחם מלבושיו להאדים. בכחו הגדול יבצור רוח נגידים. הגה ברוחו הקשה ביום קדים: ראותו כי כן אדומי העוצר. יחשוב לו בבצרה תקלוט כבצר. ומלאך כאדם בתוכה ינצר. ומזיד כשוגג במקלט יעצר. אהבו את יי כל חסידיו אמונים נוצר: יצוה צור חסדו קהלותיו לקבץ. מארבע רוחות עדיו להקבץ. ובהר מרום הרים אותנו להרבץ. ואתנו ישוב נדחים קובץ. ישיב לא נאמר כי אם ושב וקבץ: ברוך הוא אלהינו אשר טוב גמלנו. כרחמיו וכרוב חסדיו הגדיל לנו. אלה וכאלה יוסף עמנו. להגדיל שמו הגדול הגבור והנורא שנקרא עלינו: ברוך הוא אלהינו שבראנו לכבודו. להללו

לְשַׁבְּחוֹ וּלְסַפֵּר הוֹדוֹ. מִכָּל אוֹם גָּבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ. לָכֵן בְּכָל לֵב וּבְכָל נֶפֶשׁ וּבְכָל מְאוֹדוֹ. נַמְלִיכוֹ וּנְיַחֲדוֹ: שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ יָשִׂים עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשָׁלוֹם. מִשְּׂמֹאל וּמִיָּמִין עַל יִשְׂרָאֵל שָׁלוֹם. הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם. וְיִזְכּוּ לִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת עַל יִשְׂרָאֵל שָׁלוֹם. יוֹעֵץ אֵל גִּבּוֹר אֲבִי עַד שַׂר שָׁלוֹם:

שם המחבר שמעון חזק

בָּרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה. לְנַפְשֵׁנוּ פִדְיוֹם. מִשֵּׁאת וַאֲנָחָה. וְהוּא יִדְרוֹשׁ לְצִיּוֹן. עִיר הַנִּדָּחָה. עַד אָנָה תּוּגְיוֹן. נֶפֶשׁ נֶאֱנָחָה: הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת. הַבֵּן עִם הַבַּת. לָאֵל יֵרָצוּ כְּמִנְחָה עַל מַחֲבַת: רוֹכֵב בָּעֲרָבוֹת. מֶלֶךְ עוֹלָמִים. אֶת עַמּוֹ לִשְׁבּוֹת. אִזֵּן בַּנְּעִימִים. בְּמַאֲכָלֵי עֲרֵבוֹת. בְּמִינֵי מַטְעַמִּים. בְּמַלְבּוּשֵׁי כָבוֹד זֶבַח מִשְׁפָּחָה: השומר וְאַשְׁרֵי כָּל חוֹכֶה. לְתַשְׁלוּמֵי כֵפֶל. מֵאֵת כָּל סוֹכֶה. שׁוֹכֵן בָּעֲרָפֶל. נַחֲלָה לוֹ יִזְכֶּה. בָּהָר וּבַשָּׁפֶל. נַחֲלָה וּמְנוּחָה. כַּשֶּׁמֶשׁ לוֹ זָרְחָה: השומר כָּל שׁוֹמֵר שַׁבָּת כַּדָּת מֵחַלְּלוֹ. הֵן הֶכְשַׁר חִבַּת. קֹדֶשׁ גּוֹרָלוֹ. וְאִם יָצָא חוֹבַת הַיּוֹם אַשְׁרֵי לוֹ. אֶל אֵל אָדוֹן מְחוֹלְלוֹ. מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה: השומר חֶמְדַּת הַיָּמִים. קְרָאוֹ אֵלִי צוּר. וְאַשְׁרֵי לִתְמִימִים. אִם יִהְיֶה נָצוּר. כֶּתֶר הִלּוּמִים. עַל רֹאשָׁם יָצוּר. צוּר הָעוֹלָמִים. רוּחוֹ בָּם נָחָה: השומר זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. קַרְנוֹ כִּי גָבְהָה נֵזֶר עַל רֹאשׁוֹ. עַל כֵּן יִתֵּן הָאָדָם לְנַפְשׁוֹ. עֹנֶג וְגַם שִׂמְחָה. בָּהֶם לְמָשְׁחָה: השומר קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם שַׁבָּת הַמַּלְכָּה. אֶל תּוֹךְ בָּתֵּיכֶם. לְהָנִיחַ בְּרָכָה. בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לֹא תַעֲשׂוּ מְלָאכָה. בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם. עֶבֶד וְגַם שִׁפְחָה: השומר

יוֹם זֶה מְכֻבָּד מִכָּל יָמִים. כִּי בוֹ שָׁבַת צוּר עוֹלָמִים: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלַאכְתֶּךָ. וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי לֵאלֹהֶיךָ. שַׁבָּת לֹא תַעֲשֶׂה בוֹ מְלָאכָה. כִּי כֹל עָשָׂה שֵׁשֶׁת יָמִים: יום זה רִאשׁוֹן הוּא לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. יוֹם שַׁבָּתוֹן יוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ. עַל כֵּן כָּל אִישׁ בְּיֵינוֹ יְקַדֵּשׁ. עַל שְׁתֵּי לֶחֶם יִבְצְעוּ תְמִימִים: יום זה אֱכוֹל מַשְׁמַנִּים שְׁתֵה מַמְתַקִּים. כִּי אֵל יִתֵּן לְכֹל בּוֹ דְבֵקִים. בֶּגֶד לִלְבּוֹשׁ לֶחֶם חֻקִּים. בָּשָׂר וְדָגִים וְכָל מַטְעַמִּים: יום זה לֹא תֶחְסַר כֹּל בּוֹ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ. וּבֵרַכְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ. כִּי בֵרַכְךָ מִכָּל הָעַמִּים: יום זה הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹדוֹ. וְגַם הָאָרֶץ מָלְאָה חַסְדּוֹ. רְאוּ כִּי כָל אֵלֶּה עָשְׂתָה יָדוֹ. כִּי הוּא הַצּוּר פָּעֳלוֹ תָמִים: יום זה

יוֹם שַׁבָּתוֹן אֵין לִשְׁכּוֹחַ. זִכְרוֹ כְּרֵיחַ הַנִּיחוֹחַ. יוֹנָה מָצְאָה בוֹ מָנוֹחַ. וְשָׁם יָנוּחוּ יְגִיעֵי כֹחַ: הַיּוֹם נִכְבָּד לִבְנֵי אֱמוּנִים. זְהִירִים לְשָׁמְרוֹ אָבוֹת וּבָנִים. חָקוּק בִּשְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים. מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ. יונה: וּבָאוּ כֻלָּם בִּבְרִית יַחַד. נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אָמְרוּ כְּאֶחָד. וּפָתְחוּ וְעָנוּ יְיָ אֶחָד. בָּרוּךְ הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ. יונה: דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ בְּהַר הַמּוֹר. יוֹם הַשְּׁבִיעִי זָכוֹר וְשָׁמוֹר. וְכָל פִּקּוּדָיו יַחַד לִגְמוֹר.

חזק מתנים ואמץ כח. יונה: העם אשר נע כצאן טעה. יזכור לפקדו ברית
ושבועה. לבל יעבר בם מקרה רעה. כאשר נשבעת על מי נח. יונה:

כי אשמרה שבת אל ישמרני. אות היא לעולמי עד בינו וביני: אסור מצא חפץ
עשות דרכים. גם מלדבר בו דברי צרכים. דברי סחורה אף דברי מלכים.
אהגה בתורת אל ותחכמני. אות היא: בו אמצא תמיד נופש לנפשי. הנה לדור ראשון
נתן קדושי. מופת בתת לחם משנה בששי. ככה בכל ששי יכפיל מזוני. אות היא:
רשם בדת האל חוק אל סגניו. בו לערוך לחם פנים בפניו. על כן להתענות בו על
פי נבוניו. אסור. לבד מיום כפור עוני. אות היא: הוא יום מכבד הוא יום תענוגים.
לחם ויין טוב בשר ודגים. המתאבלים בו אחור נסוגים. כי יום שמחות הוא
ותשמחני. אות היא: מחל מלאכה בו סופו להכרית. על כן אכבס בו לבי כבורית.
ואתפללה אל אל ערבית ושחרית. מוסף וגם מנחה הוא יענני. אות היא:

שמרו שבתותי. למען תינקו ושבעתם. מזיו ברכותי. אל המנוחה כי באתם.
ולוו עלי בני. ועדנו מעדני. שבת היום ליי׳: לעמל קראו דרור. ונתתי
את ברכתי. אשה אל אחותה לצרור. לגלות על יום שמחתי. בגדי שש עם שני.
והתבוננו מזקני. שבת היום לה׳. ולוו עלי: מהרו את המנה. לעשות את דבר אסתר.
והשבו עם הקונה. לשלם אכול והותר. בטחו בי אמוני. ושתו יין משמני. שבת היום
לה׳. ולוו עלי: הנה יום גאלה. יום שבת אם תשמרו. והייתם לי סגלה. לינו ואחר
תעבורו. ואז תחיו לפני. ותמלאו צפוני. שבת היום לה׳. ולוו עלי: חזק קריתי. אל
אלהים עליון. והשב את נותי. בשמחה ובהגיון. ישוררו שם רנני. לויי וכהני.
אז תתענג על יי׳. שבת היום לה׳. ולוו עלי בני:

דרור יקרא לבן עם בת. וינצרכם כמו בבת. נעים שמכם ולא ישבת. שבו
ונוחו ביום שבת: דרוש נוי ואולמי. ואות ישע עשה עמי. נטע שורק
בתוך כרמי. שעה שועת בני עמי: דרוך פורה בתוך בצרה. וגם בבל אשר גברה.
נתוץ צרי באף ועברה. שמע קולי ביום אקרא: אלהים תן במדבר הר. הדס
שטה ברוש תדהר. ולמזהיר ולנזהר. שלומים תן כמו נהר: הדוך קמי אל
קנא. במוג לבב ובמגנה. ונרחיב פה ונמלאנה. לשוננו לך רנה: דעה חכמה
לנפשך. והיא כתר לראשך. נצור מצות קדושך. שמור שבת קדשך:

שבת היום ליי׳. מאד צהלו ברנוני. וגם הרבו מעדני. אותו לשמור כמצות
יי׳. שבת היום לה׳: מעבור דרך וגבולים. מעשות היום פעלים. לאכול
ולשתות בהלולים. זה היום עשה יי׳. שבת היום לה׳: ואם תשמרנו. יה ינצרך
כבבת. אתה ובנך וגם הבת. וקראת עונג לשבת. אז תתענג על יי׳. שבת היום לה׳:
אכול משמנים ומעדנים. ומטעמים הרבה מינים. אגוזי פרך ורמונים. ואכלת
ושבעת וברכת את יי׳. שבת היום לה׳: לערוך בשלחן לחם חמודות. לעשות היום

שלש סעודות. את השם הנכבד לברך ולהודות. שקדו ושמרו ועשו בני.

שבת היום ליי: יה רבון וכו׳. צור משלו וכו׳. תמצא בזמירות של ליל שבת:

קודם ברכת המזון של כל סעודת שבת יטול ידיו במים אחרונים ויאמר זה:

ידי אסחי אנא. לגבי חד מנא. לסטרא חורינא. דלית בה ממשא:
אזמן בתלתא. בכסא דברכתא. לעלת עלתא. עתיקא קדישא:

תקוני שבת לסעודה שלישית

אחר המנחה יאמר פרקים אלו לסעודה שלישית:

פרק יז **כל** הכלים נטלין בשבת. ודלתותיהן עמהן. אף על פי שנתפרקו בשבת. שאינן דומין לדלתות הבית. לפי שאינן מן המוכן: נוטל אדם קורנס לפצע בו את האגוזים. וקרדום לחתך בו את הדבלה. מגרה לגרור בה את הגבינה. מגרפה לגרוף בה את הגרוגרות. את הרחת ואת המזלג לתת עליו לקטן. את הכוש ואת הכרכר לתחוב בו. מחט של יד לטול בו את הקוץ. ושל סקאים לפתוח בו את הדלת: קנה של זיתים. אם יש קשר בראשו מקבל טמאה. ואם לאו אינו מקבל טמאה. בין כך ובין כך נטל בשבת: רבי יוסי אומר כל הכלים נטלין. חוץ מן המסר הגדול. ויתד של מחרישה. כל הכלים נטלין לצורך ושלא לצורך. רבי נחמיה אומר אין נטלין אלא לצורך: כל הכלים הנטלין בשבת. שבריהן נטלין עמהן. ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה. שברי עריבה לכסות בהן את פי החבית. שברי זכוכית לכסות בהן את פי הפך. רבי יהודה אומר ובלבד שיהו עושין מעין מלאכתן. שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה. ושברי זכוכית לצוק לתוכן שמן: האבן שבקרויה אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה. ואם לאו אין ממלאין בה. זמורה שהיא קשורה בטפיח. ממלאין בה בשבת: פקק החלון. רבי אליעזר אומר בזמן שהוא קשור ותלוי פוקקין בו. ואם לאו אין פוקקין בו. וחכמים אומרים בין כך ובין כך פוקקין בו: כל כסויי הכלים שיש להם בית אחיזה. נטלין בשבת. אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בכסויי הקרקעות. אבל בכסויי הכלים בין כך ובין כך נטלין בשבת:

פרק יח **מפנין** אפילו ארבע וחמש קפות של תבן ושל תבואה. מפני האורחים ומפני בטול בית המדרש. אבל לא את האוצר. מפנין תרומה טהורה ודמאי ומעשר ראשון שנטלה תרומתו. ומעשר שני והקדש שנפדו. והתורמוס היבש. מפני שהוא מאכל לעניים (נ״א לעזים) אבל לא את הטבל. ולא את מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו. ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו. ולא את הלוף. ולא את החרדל. רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוף.

מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל עוֹרְבִין: חֲבִילֵי קַשׁ. וַחֲבִילֵי עֵצִים. וַחֲבִילֵי זְרָדִים. אִם הִתְקִין לְמַאֲכַל בְּהֵמָה מְטַלְטְלִין אוֹתָן. וְאִם לָאו אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן: כּוֹפִין אֶת הַסַּל לִפְנֵי הָאֶפְרוֹחִים. כְּדֵי שֶׁיַּעֲלוּ וְיֵרְדוּ. תַּרְנְגֹלֶת שֶׁבָּרְחָה דּוֹחִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּכָּנֵס. מְדַדִּין עֲגָלִים וּסְיָחִין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. אִשָּׁה מְדַדָּה אֶת בְּנָהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁהוּא נוֹטֵל אֶחָד. וּמַנִּיחַ אֶחָד. אֲבָל אִם הָיָה גוֹרֵר אָסוּר: אֵין מְיַלְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל מְסַעֲדִין. וּמְיַלְּדִין אֶת הָאִשָּׁה בְּשַׁבָּת. וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וּמְחַלְּלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת. וְקוֹשְׁרִין אֶת הַטַּבּוּר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף חוֹתְכִין. וְכָל צָרְכֵי מִילָה עוֹשִׂין בְּשַׁבָּת:

פרק יט רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם לֹא הֵבִיא כְּלִי מֵעֶרֶב שַׁבָּת. מְבִיאוֹ בְּשַׁבָּת מְגֻלֶּה. וּבְסַכָּנָה מְכַסֵּהוּ עַל פִּי עֵדִים. וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. כּוֹרְתִים עֵצִים לַעֲשׂוֹת פֶּחָמִין. וְלַעֲשׂוֹת כְּלִי בַרְזֶל. כְּלָל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא. כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת. אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. וְשֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת. דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת: עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִילָה בְּשַׁבָּת. מוֹהֲלִין וּפוֹרְעִין וּמוֹצְצִין. וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אִסְפְּלָנִית וְכַמּוֹן. אִם לֹא שָׁחַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת. לוֹעֵס בְּשִׁנָּיו וְנוֹתֵן. אִם לֹא טָרַף יַיִן וְשֶׁמֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת. יִנָּתֵן זֶה בְּעַצְמוֹ וְזֶה בְּעַצְמוֹ. וְאֵין עוֹשִׂין לָהּ חָלוּק בַּתְּחִלָּה. אֲבָל כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ סְמַרְטוּט. אִם לֹא הִתְקִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת. כּוֹרֵךְ עַל אֶצְבָּעוֹ וּמֵבִיא. וַאֲפִילוּ מֵחָצֵר אַחֶרֶת: מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן בֵּין לִפְנֵי הַמִּילָה. וּבֵין לְאַחַר הַמִּילָה. וּמְזַלְּפִין עָלָיו בַּיָּד. אֲבָל לֹא בִכְלִי. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר. מַרְחִיצִין אֶת הַקָּטָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים: סָפֵק וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס. אֵין מְחַלְּלִין עֲלֵיהֶן אֶת הַשַּׁבָּת. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בְּאַנְדְּרוֹגִינוֹס: מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי תִינוֹקוֹת אֶחָד לָמוּל אַחַר הַשַּׁבָּת. וְאֶחָד לָמוּל בַּשַּׁבָּת. וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֶׁל אַחַר הַשַּׁבָּת בְּשַׁבָּת חַיָּב. אֶחָד לָמוּל בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וְאֶחָד לָמוּל בַּשַּׁבָּת. וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת בַּשַּׁבָּת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר: קָטָן נִמּוֹל לִשְׁמוֹנָה וּלְתִשְׁעָה וְלַעֲשָׂרָה וּלְאַחַד עָשָׂר וְלִשְׁנֵים עָשָׂר. לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר. הָא כֵּיצַד. כְּדַרְכּוֹ לִשְׁמוֹנָה. נוֹלַד לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נִמּוֹל לְתִשְׁעָה. בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת נִמּוֹל לַעֲשָׂרָה. יוֹם טוֹב לְאַחַר הַשַּׁבָּת נִמּוֹל לְאַחַד עָשָׂר. שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה נִמּוֹל לִשְׁנֵים עָשָׂר. קָטָן הַחוֹלֶה אֵין מוֹהֲלִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיַּבְרִיא: אֵלּוּ הֵן צִיצִין הַמְעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה. בָּשָׂר הַחוֹפֶה אֶת רוֹב הָעֲטָרָה. וְאֵינוֹ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה. וְאִם הָיָה בַעַל בָּשָׂר מְתַקְּנוֹ מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. מָל וְלֹא פָרַע אֶת הַמִּילָה כְּאִלּוּ לֹא מָל:

פרק כ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר תּוֹלִין אֶת הַמְשַׁמֶּרֶת בְּיוֹם טוֹב. וְנוֹתְנִין לַתְּלוּיָה בְּשַׁבָּת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין תּוֹלִין אֶת הַמְשַׁמֶּרֶת בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין

נוֹתְנִין לְתְלוּיָה בְּשַׁבָּת. אֲבָל נוֹתְנִין לִתְלוּיָה בְּיוֹם טוֹב: נוֹתְנִין מַיִם עַל גַּבֵּי שְׁמָרִים בִּשְׁבִיל שֶׁיִּצֹּלוּ. וּמְסַנְּנִין אֶת הַיַּיִן בְּסוּדָרִין. וּבִכְפִיפָה מִצְרִית. וְנוֹתְנִין בֵּיצָה בִּמְסַנֶּנֶת שֶׁל חַרְדָּל. וְעוֹשִׂין אֲנוּמָלִין בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשַׁבָּת בְּכוֹס. בְּיוֹם טוֹב בְּלָגִין. וּבְמוֹעֵד בְּחָבִית. רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר הַכֹּל לְפִי הָאוֹרְחִין: אֵין שׁוֹרִין אֶת הַחִלְתִּית בְּפוֹשְׁרִין. אֲבָל נוֹתֵן לְתוֹךְ הַחוֹמֶץ. וְאֵין שׁוֹרִין אֶת הַכַּרְשִׁינִין. וְלֹא שָׁפִין אוֹתָן. אֲבָל נוֹתֵן לְתוֹךְ הַכְּבָרָה אוֹ לְתוֹךְ הַכַּלְכָּלָה. אֵין כּוֹבְרִין אֶת הַתֶּבֶן בִּכְבָרָה. וְלֹא יִתְּנֶנָּה עַל גַּבֵּי מָקוֹם גָּבוֹהַּ. בִּשְׁבִיל שֶׁיֵּרֵד הַמּוֹץ. אֲבָל נוֹטֵל הוּא בִּכְבָרָה. וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הָאֵבוּס: גּוֹרְפִין מִלִּפְנֵי הַפְּטָם. וּמְסַלְּקִין לַצְּדָדִין מִפְּנֵי הָרְעִי. דִּבְרֵי רַבִּי דוֹסָא. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. נוֹטְלִין מִלִּפְנֵי בְהֵמָה זוֹ. וְנוֹתְנִין לִפְנֵי בְהֵמָה זוֹ בְּשַׁבָּת: הַקַּשׁ שֶׁעַל גַּבֵּי הַמִּטָּה לֹא יְנַעְנְעֶנּוּ בְיָדוֹ. אֲבָל מְנַעְנְעוֹ בְגוּפוֹ. וְאִם הָיָה מַאֲכַל בְּהֵמָה. אוֹ שֶׁהָיָה עָלָיו כַּר אוֹ סָדִין. מְנַעְנְעוֹ בְיָדוֹ. מַכְבֵּשׁ שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים מַתִּירִין. אֲבָל לֹא כוֹבְשִׁין. וְשֶׁל כּוֹבְסִין. לֹא יִגַּע בּוֹ: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה מֻתָּר מֵעֶרֶב שַׁבָּת מַתִּיר אֶת כֵּלָיו וְשׁוֹמְטָן. (נ״א מַתִּיר אֶת כֻּלּוֹ וְשׁוֹמְטוֹ):

פרק כא **נוֹטֵל** אָדָם אֶת בְּנוֹ וְהָאֶבֶן בְּיָדוֹ. וְכַלְכָּלָה וְהָאֶבֶן בְּתוֹכָהּ. וּמְטַלְטְלִין תְּרוּמָה טְמֵאָה עִם הַטְּהוֹרָה וְעִם הַחֻלִּין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף מַעֲלִין אֶת הַמְדֻמָּע בְּאֶחָד וּמֵאָה: הָאֶבֶן שֶׁעַל פִּי הֶחָבִית. מַטָּהּ עַל צִדָּהּ. וְהִיא נוֹפֶלֶת. הָיְתָה בֵּין הֶחָבִיּוֹת מַגְבִּיהָהּ וּמַטָּהּ עַל צִדָּהּ. וְהִיא נוֹפֶלֶת. מָעוֹת שֶׁעַל הַכַּר. נוֹעֵר אֶת הַכַּר. וְהֵן נוֹפְלוֹת. הָיְתָה עָלָיו לִשְׁלֶשֶׁת מְקַנְּחוֹ בִּסְמַרְטוּט. הָיְתָה שֶׁל עוֹר. נוֹתְנִין עָלֶיהָ מַיִם עַד שֶׁתִּכְלֶה: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מַגְבִּיהִין מִן הַשֻּׁלְחָן עֲצָמוֹת וּקְלִיפִּין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים נוֹטֵל אֶת הַטַּבְלָא כֻלָּהּ וּמְנַעֲרָהּ. מַעֲבִירִין מֵעַל הַשֻּׁלְחָן פֵּרוּרִין פָּחוֹת מִכַּזַּיִת. וְשַׂעַר שֶׁל אֲפוּנִין. וְשַׂעַר שֶׁל עֲדָשִׁים. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה. סְפוֹג אִם יֶשׁ לוֹ עוֹר בֵּית אֲחִיזָה מְקַנְּחִין בּוֹ. וְאִם לָאו אֵין מְקַנְּחִין בּוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ נִטָּל בְּשַׁבָּת. וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה:

פרק כב **חָבִית** שֶׁנִּשְׁבְּרָה מַצִּילִין הֵימֶנָּה מְזוֹן שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת. וְאוֹמֵר לַאֲחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִסְפּוֹג: אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפֵּרוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מַשְׁקִין. וְאִם יָצְאוּ מֵעַצְמָן אֲסוּרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לָאֳכָלִים הַיּוֹצֵא מֵהֶן מֻתָּר. וְאִם לְמַשְׁקִין הַיּוֹצֵא מֵהֶן אָסוּר. חַלּוֹת דְּבַשׁ שֶׁרִסְּקָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וְיָצְאוּ מֵעַצְמָן אֲסוּרִים. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר: כֹּל שֶׁבָּא בְחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת. שׁוֹרִין אוֹתוֹ בְחַמִּין בְּשַׁבָּת. וְכֹל שֶׁלֹּא בָא בְחַמִּין מֵעֶרֶב שַׁבָּת. מְדִיחִין אוֹתוֹ בְחַמִּין בְּשַׁבָּת. חוּץ מִן הַמָּלִיחַ הַיָּשָׁן (נ״א וְדָגִים מְלוּחִים קְטַנִּים) וְקוּלְיָס הָאִסְפָּנִין שֶׁהֲדָחָתָן זוֹ הִיא גְּמַר מְלַאכְתָּן: שׁוֹבֵר אָדָם אֶת הֶחָבִית לֶאֱכוֹל הֵימֶנָּה גְּרוֹגְרוֹת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת כֶּלִי. וְאֵין נוֹקְבִים

מְגֻפָּה שֶׁל חָבִית. דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים מַתִּירִין (נ״א רַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר). וְלֹא יְקַבְּנָהּ מִצִּדָּהּ. וְאִם הָיְתָה נְקוּבָה לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעֲוָה. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמָרֵחַ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי בַּעֲרָב. וְאָמַר חוֹשְׁשַׁנִי לוֹ מֵחַטָּאת: נוֹתְנִין תַּבְשִׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר. בִּשְׁבִיל שֶׁיְּהֵא שָׁמוּר. וְאֶת הַמַּיִם הַיָּפִים בָּרָעִים. בִּשְׁבִיל שֶׁיִּצַּנּוּ. וְאֶת הַצּוֹנֵן בַּחַמָּה. בִּשְׁבִיל שֶׁיֵּחַמּוּ. מִי שֶׁנָּשְׁרוּ כֵלָיו בַּדֶּרֶךְ בַּמַּיִם. מְהַלֵּךְ בָּהֶן. וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה שׁוֹטְחָן בַּחַמָּה. אֲבָל לֹא כְּנֶגֶד הָעָם: הָרוֹחֵץ בְּמֵי מְעָרָה וּבְמֵי טְבֶרְיָא. וְנִסְתַּפֵּג אֲפִילוּ בְּעֶשֶׂר אֲלוּנְטִיאוֹת. לֹא יְבִיאֵם בְּיָדוֹ. אֲבָל עֲשָׂרָה בְנֵי אָדָם מִסְתַּפְּגִין בַּאֲלוּנְטִית אַחַת. פְּנֵיהֶם יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם. וּמְבִיאִים אוֹתָהּ בְּיָדָם: סָכִין וּמְמַשְׁמְשִׁין בִּבְנֵי מֵעַיִם. אֲבָל לֹא מִתְעַמְּלִין. וְלֹא מִתְגָּרְדִין. אֵין יוֹרְדִין לְקוֹרְדִּימָה. וְאֵין עוֹשִׂין אַפִּיקְטוּזִין. וְאֵין מְעַצְּבִין אֶת הַקָּטָן. וְאֵין מַחֲזִירִין אֶת הַשֶּׁבֶר. מִי שֶׁנִּפְרְקָה יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ. לֹא יְטָרְפֵם בְּצוֹנֵן. אֲבָל רוֹחֵץ הוּא כְּדַרְכּוֹ. וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא:

פרק כג **שׁוֹאֵל** אָדָם מֵחֲבֵרוֹ כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ הַלְוֵנִי. וְכֵן הָאִשָּׁה מֵחֲבֶרְתָּהּ כִּכָּרוֹת. וְאִם אֵינוֹ מַאֲמִינוֹ מַנִּיחַ טַלִּיתוֹ אֶצְלוֹ. וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר שַׁבָּת. וְכֵן עֶרֶב פֶּסַח בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת. מַנִּיחַ טַלִּיתוֹ אֶצְלוֹ וְנוֹטֵל אֶת פִּסְחוֹ. וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶשְׁבּוֹן לְאַחַר יוֹם טוֹב: מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו. וְאֶת פַּרְפְּרוֹתָיו. מִפִּיו. אֲבָל לֹא מִן הַכְּתָב. וּמֵפִיס עִם בָּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת מָנָה גְדוֹלָה כְּנֶגֶד קְטַנָּה מִשּׁוּם קוּבְיָא. וּמַטִּילִין חֲלָשִׁים עַל הַקֳּדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל לֹא עַל הַמָּנוֹת: לֹא יִשְׂכּוֹר אָדָם פּוֹעֲלִים בְּשַׁבָּת. וְלֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ לִשְׂכּוֹר לוֹ פּוֹעֲלִים. אֵין מַחְשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לִשְׂכּוֹר פּוֹעֲלִים. וּלְהָבִיא פֵרוֹת. אֲבָל מַחְשִׁיךְ הוּא לִשְׁמוֹר. וּמֵבִיא פֵרוֹת בְּיָדוֹ. כְּלָל אָמַר אַבָּא שָׁאוּל כָּל שֶׁאֲנִי זַכַּאי בַּאֲמִירָתוֹ. רַשַּׁאי אֲנִי לְהַחְשִׁיךְ עָלָיו: מַחְשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְפַקֵּחַ עַל עִסְקֵי כַלָּה. וְעַל עִסְקֵי הַמֵּת. לְהָבִיא לוֹ אָרוֹן וְתַכְרִיכִין. נָכְרִי שֶׁהֵבִיא חֲלִילִין בְּשַׁבָּת לֹא יִסְפּוֹד בָּהֶן יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא אִם כֵּן בָּאוּ מִמָּקוֹם קָרוֹב. עָשׂוּ לוֹ אָרוֹן וְחָפְרוּ לוֹ קֶבֶר יִקָּבֵר בּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל. לֹא יִקָּבֵר בּוֹ עוֹלָמִית: עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הַמֵּת. סָכִין וּמְדִיחִין אוֹתוֹ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יָזִיזוּ בוֹ אֵבֶר. שׁוֹמְטִין אֶת הַכַּר מִתַּחְתָּיו וּמַטִּילִין אוֹתוֹ עַל הַחוֹל. בִּשְׁבִיל שֶׁיַּמְתִּין. קוֹשְׁרִין אֶת הַלֶּחִי לֹא שֶׁיַּעֲלֶה אֶלָּא שֶׁלֹּא יוֹסִיף. וְכֵן קוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה. סוֹמְכִין אוֹתָהּ בְּסַפְסָל אוֹ בַאֲרוּכוֹת הַמִּטָּה. לֹא שֶׁתַּעֲלֶה אֶלָּא שֶׁלֹּא תוֹסִיף. אֵין מְעַמְּצִין אֶת הַמֵּת בְּשַׁבָּת. וְלֹא בְחוֹל. עִם יְצִיאַת הַנֶּפֶשׁ. וְהַמְעַמֵּץ עִם יְצִיאַת הַנֶּפֶשׁ. הֲרֵי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים:

פרק כד **מִי** שֶׁהֶחְשִׁיךְ לוֹ בַּדֶּרֶךְ נוֹתֵן כִּיסוֹ לְנָכְרִי. וְאִם אֵין עִמּוֹ נָכְרִי מַנִּיחוֹ עַל הַחֲמוֹר. הִגִּיעַ לֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה. נוֹטֵל אֶת הַכֵּלִים הַנִּטָּלִין בְּשַׁבָּת.

שֶׁאֵינָן נִטָּלִין בְּשַׁבָּת . מַתִּיר אֶת הַחֲבָלִים . וְהַשַּׂקִּים נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶם: מַתִּירִין פְּקִיעֵי עָמִיר לִפְנֵי בְהֵמָה וּמְפַסְפְּסִין אֶת הַכִּיפִין. אֲבָל לֹא אֶת הַזִּירִין: אֵין מְרַסְּקִין לֹא אֶת הַשַּׁחַת . וְלֹא אֶת הֶחָרוּבִין לִפְנֵי בְהֵמָה בֵּין דַּקָּה וּבֵין גַּסָּה . רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בֶּחָרוּבִין לְדַקָּה: אֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמָל . וְלֹא דוֹרְסִין . אֲבָל מַלְעִיטִין . וְאֵין מַמְרִאִים אֶת הָעֲגָלִים . אֲבָל מַלְעִיטִין . וּמְהַלְקְטִין לַתַּרְנְגוֹלִים . וְנוֹתְנִין מַיִם לַמּוּרְסָן . אֲבָל לֹא גוֹבְלִין . וְאֵין נוֹתְנִין מַיִם לִפְנֵי דְבוֹרִים וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבַּשּׁוֹבָךְ . אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין . וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדִּיסִיּוֹת: מְחַתְּכִין אֶת הַדִּלּוּעִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה . וְאֶת הַנְּבֵלָה לִפְנֵי הַכְּלָבִים . רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹא הָיְתָה נְבֵלָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֲסוּרָה. לְפִי שֶׁאֵינָהּ מִן הַמּוּכָן: מְפִירִין נְדָרִים בְּשַׁבָּת. וְנִשְׁאָלִין לִנְדָרִים שֶׁהֵן לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת . פּוֹקְקִין אֶת הַמָּאוֹר . וּמוֹדְדִין אֶת הַמַּטְלִית . וְאֶת הַמִּקְוֶה . וּמַעֲשֶׂה בִּימֵי אָבִיו שֶׁל רַבִּי צָדוֹק . וּבִימֵי אַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית . שֶׁפָּקְקוּ אֶת הַמָּאוֹר בְּטַפִּיחַ . וְקָשְׁרוּ אֶת הַמְּקִידָה בְּגֶמִי . לֵידַע אִם יֵשׁ בְּנִגְיַת פּוֹתֵחַ טֶפַח אִם לָאו . וּמִדִּבְרֵיהֶם לָמַדְנוּ . שֶׁפּוֹקְקִין וּמוֹדְדִין וְקוֹשְׁרִין בְּשַׁבָּת :

ולה"כ יאמר זה המאמר מזוהר המסוגל לנכסים המדבר מכבוד סעודה זו :

תָּא חֲזִי בְּכָל שִׁתָּא יוֹמָא דְשַׁבַּתָּא כַּד מָטָא שַׁעֲתָּא דִצְלוֹתָא דְמִנְחָה דִּינָא תַּקִּיפָא שַׁלְטָא וְכָל דִּינִין מִתְעָרִין . אֲבָל בְּיוֹמָא דְשַׁבַּתָּא כַּד מָטָא עִדָּן דִּצְלוֹתָא דְמִנְחָה רַעֲוָא דְּרַעֲוִין אִשְׁתְּכַח וְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא גַּלֵּי רָצוֹן דִּילֵיהּ וְכָל דִּינִין דִּילֵיהּ מִתְכַּפְיָין וּמִשְׁתְּכַח רְעוּתָא וְחֶדְוּ בְּכֹלָּא . וּבְהַאי רָצוֹן אִסְתַּלַּק מֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימְנָא קַדִּישָׁא מֵעָלְמָא בְּגִין לְמִנְדַּע דְּלָא בְדִינָא אִסְתַּלַּק וְהַאי שַׁעֲתָּא בְּרָצוֹן דְּעַתִּיקָא קַדִּישָׁא נָפַק נִשְׁמָתֵיהּ וְאִתְטְמַר בֵּיהּ בְּגִין כַּךְ וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ כְּתִיב . מַה עַתִּיקָא קַדִּישָׁא טָמִיר מִכָּל טְמִירִין וְלָא יָדְעִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין אוּף הָכָא הַאי נִשְׁמָתָא דְאִטְמַר בְּהַאי רָצוֹן דְּאִתְגַּלְיָא בְשַׁעֲתָּא דִצְלוֹתָא דְמִנְחָה דְשַׁבַּתָּא כְּתִיב וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ וְהוּא טָמִיר מִכָּל טְמִירִין דְּעָלְמָא וְדִינָא לָא שָׁלְטָא בֵּיהּ זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה . תָּאנָא בְּהַאי יוֹמָא דְאוֹרַיְתָא מִתְעַטְּרָא בֵּיהּ מִתְעַטְּרָא בְּכֹלְּהוּ בְּכָל אִנּוּן פִּקּוּדִין בְּכָל אִנּוּן גְּזֵרִין וְעוֹנְשִׁין בְּשַׁבְעִין עַנְפִּין בִּנְהוֹרָא דְנַהֲרִין מִכָּל סִטְרָא וְסִטְרָא מַאן חָמֵי עַנְפִּין דְּנָפְקִין מִכָּל עַנְפָּא וְעַנְפָּא שְׁלֹשָׁה קַיְמִין בְּגוֹ אִילָנָא כֻּלְּהוּ עַנְפִּין בְּהוּ אֲחִידָן מַאן חָמֵי אִנּוּן תַּרְעִין דְּמִתְפַּתְּחִין בְּכָל סִטְרָא וְסִטְרָא כֻּלְּהוּ מִזְדַּהֲרִין וְנַהֲרִין בְּהַאי נְהוֹרָא דְנָפִיק וְלָא פָּסִיק קַל כָּרוֹזָא נָפִיק אִתְעֲרוּ קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין אִתְעֲרוּ עַמָּא קַדִּישָׁא דְאִתְבְּחַר לְעֵלָּא וְתַתָּא אִתְעֲרוּ חֶדְוָתָא לְקַדְמוּת מָארֵיכוֹן . אִתְעֲרוּ בְּחֶדְוָתָא שְׁלֵימָתָא אִזְדַּמְנוּ בִּתְלַת חֶדְוָן בִּתְלַת אֲבָהָן . אִזְדַּמְנוּ לְקַדְמוּת מְהֵימְנוּתָא חֶדְוָא דְּכָל חֶדְוָתָא זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן יִשְׂרָאֵל קַדִּישִׁין בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי דָּא הוּא יְרוּתָא לְכוֹן מִכָּל עַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים . וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וַדַּאי כְּתִיב זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ וּכְתִיב קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ

כי קדוש אני יי׳ . וכתיב וקראת לשבת ענג לקדוש יי׳ מכבד . תאנא בהאי יומא
כל נשמתיהון דצדיקיא מתעדני בתפנוקי עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין
ורוחא חדא דא מענוגא דההוא עתיקא מתפשטא בכלהו עלמין וסלקא ונחתא
ומתפשטא לכלהו בני קדישין לכלהו נטורי אוריתא וניחין בניחא שלים
ומתנשי מכלהו כל רוגזין כל דינין וכל פולחנין קשין . הדא הוא דכתיב ביום
הניח יי׳ לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה . בגיני כך שקיל שבתא
לקביל אוריתא וכל דנטיר שבתא כאלו נטיר אוריתא כלא וכתיב אשרי אנוש
יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע .
אשתמע דמאן דנטיר שבתא כמאן דנטיר אוריתא כלא . ברוך יי׳ לעולם
אמן ואמן : ואח״כ יאמר אתקינו סעודתא

אתקינו סעודתא דמהימנותא. שלימתא חדותא דמלכא קדישא:
אתקינו סעודתא דמלכא . דא היא סעודתא דזעיר
אנפין ועתיקא קדישא . וחקל תפוחין אתין לסעדא בהדה :
בני היכלא. דכסיפין. למחזי זיו דזעיר אנפין : יהון הכא. בהאי תכא .
דביה מלכא בגלופין : צבו לחדא . בהאי ועדא . בגו עירין וכל
גדפין : חדו השתא. בהאי שעתא. דביה רעוא ולית זעפין : קריבו לי .
חזו חילי . דלית דינין דתקיפין : לבר נטלין . ולא עאלין . הני כלבין
דחציפין : והא אזמין . עתיק יומין . למנחה (למצחא) עדי יהון חלפין : רעו
דיליה. דגלי ליה. לבטלא בכל קליפין : ישוי לון . בנוקביהון . ויטמרון בגו
כפין : ארי השתא . במנחתא . בחדותא דזעיר אנפין :

מזמור לדוד ה׳ רועי המלה לעיל בקידוש סעודה שניה ואח״כ אומרים זה :

ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום ליי׳ היום לא תמצאהו בשדה :
ראו כי יי׳ נתן לכם השבת על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם
יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי: וישבתו העם
ביום השבעי: על כן ברך וכו׳

וקודם אכילה יאמר זה

הנה אנכי בא לקיים מצות סעודה שלישית של שבת נגד יעקב אב של המן
שבעים נפש בזכותו נצל ממלחמות גוג ומגוג ויקים בנו מקרא שכתוב
והאכלתיך נחלת יעקב אביך . נחלה בלי מצרים. ובכן בכח סגלות שלש
סעודות אלו יתקן פגמנו בסעודות הרשות ומאכלות אסורות : ויהי נעם וכו׳

ויתקן סעודתו כיד ה׳ הטובה עליו . ואחר הסעודה יאמר זה :

אשלימו סעודתא דא דמהימנותא שלימתא דזרעא קדישא דישראל :

ויטול ידיו במים אחרונים ויאמר ידי אסחי המלה לעיל בסעודה שניה . ויברך ברכת המזון :

השלמה חנ״ת

במוצאי

זה הזמר שם המחבר יעקב מבני חזק אשר חי בימים הבינים וכתב תפלה זו על צרות שהיו בזמנו וחתם שמו בראשי החרוזות מחרוז השני כמתחיל יאתה. עת דודים. קרא. בת. מעינות. נחה. וידידים. יהי. חזק:

במוצאי יום מנוחה. המצא לעמך רוחה. שלח תשבי לנאנחה. ונס יגון ואנחה: יאתה לך צורי. לקבץ עם מפזרי. מיד גוי אכזרי. אשר כרה לי שוחה: עת דודים תעורר אל. למלט עם אשר שואל. ראות טובך בבא גואל. לשה פזורה נדחה: קרא ישע לעם נדבה. אל דגול מרבבה. יהי השבוע הבא. לישועה ולרוחה: בת ציון השכולה. אשר היא היום געולה. מהרה תהיה בעולה. כאם הבנים שמחה: מעינות אזי יזובון. ופדויי יי עוד ישובון. ומי ישע ישאבון. והצרה נשכחה: נחה עמך כאב רחמן. יצפצפו עם לא אלמן. דבר יי אשר נאמן. בהקימך הבטחה: וידידים פליטי חרץ. נגינתם יפצחו במרץ. בלי צוחה ובלי פרץ. אין יוצאת ואין צוחה: יהי החדש הזה. כנבואת אבי חוזה. וישמע בבית זה. קול ששון וקול שמחה: חזק ימלא משאלותינו. אמיץ יעשה בקשתנו. והוא ישלח במעשה ידינו. ברכה והצלחה: במוצאי יום גילה. שמך נורא עלילה. שלח תשבי לעם סגלה. רוח ששון והנחה: קול צהלה ורנה. שפתינו אז תרננה. אנא יי הושיעה נא.

אנא יי הצליחה נא:

אני זה שם המחבר שילא ומרוב ענותנותו לא חתם שמו בראשי תיבות רק בסופי תיבות. חדש. ששוני. אל. נא. ומתבות הראשון ואילך מיוסד ע"פ א"ב:

חדש ששוני אל נא והביא. את אליהו הנביא: אמץ וחזק רפיון ידי. ברך מלאכתי וכל מעבדי. גואלי זכר עניי ומרודי. דרך הטוב הקם לשודדי. הרץ ושלח ושמח לבבי. את אליהו הנביא: ועד והכן די ספוקי.

זְמַן מְזוֹנִי וְלֶחֶם חֻקִּי . חֲלֵב חֵיל גּוֹיִם חִישׁ לְהָנִיקִי . טוּבְךָ תַּשְׂבִּיעַ עוֹלְלַי וְיוֹנְקַי . יָבֹא מְשִׁיחִי לְעִיר מוֹשָׁבִי . את אליהו הנביא : כּוֹנֵן לְעַם זוּ צוּרִי צוּר לַחֲבוֹשׁ . לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ . מְשַׂנְאַי יֶחֱזֶה יֵרָא וְיֵבוֹשׁ . נָוֶה דַר שֵׂעִיר בְּקַרְקַע תִּכְבּוֹשׁ . שְׂשׂוֹנִי יִגְדַּל בִּרְאוֹת סְבִיבַי . את אליהו הנביא : עַמּוֹן וּמוֹאָב מְהֵרָה תְּכַלֶּה . פְּדוּתְךָ לְעַמְּךָ בְּקָרוֹב תְּגַלֶּה . צִיּוֹן תְּמַלֵּא מֵעַם אֵלֶּה . קִרְיַת מֶלֶךְ רָב אָז נַעֲלֶה . שְׁכֵן תִּשְׁכֹּן בְּתוֹךְ עַם צְבִי . את אליהו הנביא :

זמר זה שם המחבר אלעזר וחתם שמו בראשי החרוזות . אגיל . לכן . עוד . ודים . רנו :

אָגִיל וְאֶשְׂמַח בִּלְבָבִי . בִּרְאוֹתִי כִּי מֵאֹיְבַי תָּרִיב רִיבִי . וּלְצִיּוֹן גּוֹאֵל תָּבִיא . אִישׁ צֶמַח תַּצְמִיחַ . אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וּמֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ : לָכֵן בָּעַמִּים יַחַד . תִּפּוֹל אֵימָה וָפַחַד . לָבָם יִפְחָד . בְּעֵת יַעֲלֶה גּוֹי אֶחָד . וְאוֹרְחוֹתָיו יַצְלִיחַ . אליהו : עוֹד מִמִּזְרָח לְמַעֲרָב . יָעוּר לַעֲשׂוֹת הֶרֶג רָב . בְּאֶרֶם וַעֲרָב . לַעֲרוֹךְ מִלְחָמָה וּקְרָב . עַל אוֹיְבָיו יַצְרִיחַ . אליהו : זֵדִים רִשְׁעֵי אֲדָמָה . יָמוּר נְפִישׁ וָקֵדְמָה . מִשְׁמָע וְרוּמָה . נוּסוּ נֶגְבָּה וָיָמָּה . אֲשֶׁר אֶתְכֶם יַבְרִיחַ : אליהו : רַנּוּ כָּל עוֹבְרֵי אֹרַח . כִּי הִנֵּה רַעֲנָן אֶזְרָח . אוֹרוֹ זָרַח . קָנֶה כַּפְתּוֹר וָפֶרַח . עַל הַר צִיּוֹן יַפְרִיחַ . אליהו הנביא ומלך המשיח :

זמר זה שם המחבר אברהם וחתם שמו בראשי החרוזות . אלהים . ביום . רבה . הכן . מעדנים :

אֱלֹהִים יִסְעָדֵנוּ . בְּרָכָה בִּמְאוֹדֵנוּ . וְזֶבֶד טוֹב יִזְבְּדֵנוּ . בְּכָל מִשְׁלַח יָדֵינוּ . אֱלֹהִים יִסְעָדֵנוּ : בְּיוֹם רִאשׁוֹן לִמְלָאכָה . יְצַו אִתָּנוּ בְּרָכָה . וְיוֹם הַשֵּׁנִי בְּכָה . יַמְתִּיק אֶת סוֹדֵנוּ . אלהים : רַבָּה צְבָאַי יִשְׁעִי . בַּשְּׁלִישִׁי וּבָרְבִיעִי . בַּחֲמִישִׁי אַךְ לֹא בְעִי . יְשַׁלַּח אֶת פּוֹעֲלֵנוּ . אלהים : הָכֵן טִבְחָה טֶבַח . בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי זֶבַח . קֹדֶשׁ הִלּוּל וָשֶׁבַח . עַל כָּל מַחֲמַדֵּינוּ . אלהים : מַעֲדַנִּים לְנַפְשֵׁנוּ . נָתַן בְּיוֹם קָדְשֵׁנוּ . וְרַעֲנָנָה עַרְשֵׂנוּ . וְלַיְלָה אוֹר בַּעֲדֵנוּ . אלהים :

זמר זה שם המחבר נחמן וחתם שמו בראשי החרוזות . נאוו . חבי . מלכך . נופת :

אֵלִי חִישׁ גּוֹאֲלִי . עַבְדְּךָ יַשְׂכִּילִי . מְבַשֵּׂר טוֹב אֵלִי . אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא : נָאווּ עַל הֶהָרִים . שְׁלוּחֵי יוֹצֵר הָרִים . וְרַגְלֵי הַמְבַשְּׂרִים . בֶּאֱמוֹר שׁוּבִי שׁוּבִי . אלי : חֲבִי כִּמְעַט רֶגַע . כָּל מַחֲלָה וְכָל נֶגַע . אֹיְבַיִךְ אֶפְגַּע . יוֹם נָקָם בְּלִבִּי . אלי : מַלְכֵּךְ יָבֹא לָךְ . יָפָה אַתְּ כֻּלָּךְ . וְרַעְיָתִי לְמוֹלָךְ . גִּלְעָדִי הַתִּשְׁבִּי . אלי : נוֹפֶת תִּטֹּפְנָה . שִׂפְתֵי בְּנֵי יוֹנָה . כִּי בָא עֵת לְחֶנְנָהּ . צִיּוֹן נַחֲלַת צְבִי . אלי :

ביוסף ע"פ א"ב   המחבר חי בימים הקדמונים כשהיו ישראל תחת עול הגלות וכלתה

אַדִּיר אָיוֹם וְנוֹרָא . בַּצַּר לִי לְךָ אֶקְרָא . יְיָ לִי לֹא אִירָא : גְּדוֹר פִּרְצַת הֵיכָלִי . דָּגוּל מַהֵר חַכְלִילִי . יְיָ הָיָה עוֹזֵר לִי : הֵן אַתָּה תִקְוָתִי . וְלִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי . יְיָ עֻזִּי יְשׁוּעָתִי : זַךְ וּנְקִי כַּפַּיִם . חוֹן פּוֹרְשֵׂי כְּנָפַיִם . יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם : טוּבְךָ תָּחִישׁ לְעַמֶּךָ . יְהִי עָלֵינוּ כְּנָאֳמֶךָ . יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ : כּוֹנֵן בֵּית מְכוֹנָךְ .

להרביץ בו צאנך . יי באור פניך : מפחד להצילי . נהלני לציון קדש גורלי .
יי שמע בקולי : סעוד וסמוך לנמהרים . עזר נא את הנשארים . יי יוצר הרים :
פדה עמך מעזים . צאנך מיד גוזזים . יי עשה חזיזים : קרב קץ נחמה . רחם
אום לא רחמה . יי איש מלחמה : שכון כמאז באהלנו . תמיד אל מהוללנו .
יי מלכנו הוא יושיענו :

זמר זה מיוסד ע"פ א"ב ואח"כ תתס שם המחבר ישי בר מרדכי חזק : יוס . שוע . יזמתי . בורא . רחמיך . מלאכי . רבו . דץ . כלולת . יזכר . חפשני . זה . קימו . ומעשה של הזמר נמצא בברייתא והחסיד עשה ממנו זמר :

איש חסיד היה . בלי מזון ומחיה : בביתו עוסק מלבוש . ואין בגד ללבוש :
נוגן בחשובה אשה . וגם בבנים חמשה : דברה לו האשה . יותר אין
להתיאשה : המבלי לחם לאכול . בערום ובחוסר כל : ותורה מצאת כי יגעת .
מה נאכל מעתה : זהיר כבר נשוק . הלא תצא לשוק : חנון ורחום במרומיו . אולי
ינמלנו ברחמיו : טוב לקויו מחסה . רצון יראיו יעשה : יעצת בדעת ובחכמה .
עצתך בלי להסכימה : כצאתי לבשת ולכלמה . מבלי כסות ושלמה : לאין
בידי לפורמה . אפילו שוה פרוטה : מהרה ושאלה משכנים . מלבושים נאים
מתקנים : נלבש והשליך יהבו . על יי אשר אהבו : סחו ילדיו בבלולם . אל
ישוב דך נכלם : עבר בשוק בסברתו . והנה אליהו הנביא לקראתו : פיך לו
המבשר . באמת היום תתעשר : צוני בכל כבודך . כי הנני עבדך : קרא למי
בדעתו . קנות עבד אין כמותו : רחש איך ישנה דינו . עבד למכור את אדונו :
שת לו חכמתו בקרבו . והחזיק בו כמו רבו : תגר קנאו באהבים . בשמונה
מאות אלף זהובים : תבעו מה מלאכתך . אם בבנין חכמתך : תכלית טרקלין
ופלטרין . הרי אתה בן חורין : יום ראשון במפעלים . פעל עם פועלים : שוע
בחצי הלילה . עניני נורא עלילה : יזמתי ונמכרתי להעבידי . לכבודך ולא
לכבודי : בורא עולם בקנין . השלם זה הבנין : רחמיך יכמרו בחנינתי . כי
לטובה כונתי : מלאכי רחמים ממעונתו . אז החלו לבנותו : רבו בני המלוכה .
ותשלם כל המלאכה : דץ הסוחר בראותו . כי נגמרה מלאכתו : כלולת
מגדלים נאים . לפי ענין הבנאים : יזכר לך עתה . אתמול אשר דברת : חפשני
בודאי ובברור . כנמת לענין שחרור : זה קימו באמת . ופרח לו איש האמת

אמר יי ליעקב . אל תירא עבדי יעקב :
בחר יי ביעקב . אל תירא עבדי יעקב :
גאל יי את יעקב . אל תירא עבדי יעקב :
דרך כוכב מיעקב . אל תירא עבדי יעקב :
הבאים ישרש יעקב . אל תירא עבדי יעקב :
וירד מיעקב . אל תירא עבדי יעקב :

זְכֹר זֹאת לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
חֶדְוַת יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
טֹבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
כִּי לֹא נַחַשׁ בְּיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
נִשְׁבַּע יְיָ לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
סְלַח נָא לַעֲוֹן יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
עַתָּה הָשֵׁב שְׁבוּת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
פָּדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
קוֹל קוֹל יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
רָנִּי וְשִׂמְחִי לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
שָׁב יְיָ אֶת שְׁבוּת יַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:
תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב. אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב:

סדר הבדלה

נוטל הכוס בימינו. עומד ואומר בקול נעים וניגון יפה

הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְיָ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה: לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר: כֵּן תִּהְיֶה לָּנוּ: כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא:

על היין סברי מרנן ורבנן ורבותי

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

על הבשמים

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים:

על הנר

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין

אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל:

הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל. חַטֹּאתֵינוּ הוּא יִמְחוֹל. זַרְעֵנוּ וְכַסְפֵּנוּ יַרְבֶּה כַחוֹל. וְכַכּוֹכָבִים בַּלָּיְלָה: יוֹם פָּנָה כְּצֵל תֹּמֶר. אֶקְרָא לָאֵל עָלַי גּוֹמֵר. אָמַר שׁוֹמֵר. אָתָא בֹקֶר וְגַם לָיְלָה: צִדְקָתְךָ כְּהַר תָּבוֹר. עַל חֲטָאַי עָבוֹר תַּעֲבוֹר. כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבוֹר. וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה: חָלְפָה עוֹנַת מִנְחָתִי. מִי יִתֵּן מְנוּחָתִי. יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי. אַשְׂחֶה בְכָל לָיְלָה: קוֹלִי בַּל יוּנְטָל. פְּתַח לִי שַׁעַר הַמְּנֻטָּל. שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא טָל. קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה: הֵעָתֵר נוֹרָא וָאָיוֹם. אֲשַׁוֵּעַ תְּנָה פִדְיוֹם. בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם. בְּאִישׁוֹן לָיְלָה: קְרָאתִיךָ יָהּ הוֹשִׁיעֵנִי. אֹרַח חַיִּים תּוֹדִיעֵנִי. מִדַּלָּה תְבַצְּעֵנִי. מִיּוֹם וְעַד לָיְלָה: טַהֵר טִנּוּף מַעֲשַׂי. פֶּן יֹאמְרוּ מַכְעִיסַי. אַיֵּה נָא אֱלוֹהַּ עֹשָׂי. הַנּוֹתֵן זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה: נַחְנוּ בְיָדְךָ כַּחֹמֶר. סְלַח נָא עַל קַל וָחֹמֶר. יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אֹמֶר. וְלַיְלָה לְלָיְלָה: המבדיל

אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי אֵלִיָּהוּ הַגִּלְעָדִי בִּמְהֵרָה יָבֹא אֵלֵינוּ עִם מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד: אִישׁ אֲשֶׁר קִנֵּא לְשֵׁם הָאֵל. אִישׁ בֻּשַּׂר שָׁלוֹם עַל יַד יְקוּתִיאֵל. אִישׁ נִגַּשׁ וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אליהו: אִישׁ דּוֹרוֹת שְׁנֵים עָשָׂר רָאוּ עֵינָיו. אִישׁ הַנִּקְרָא בַּעַל שֵׂעָר בְּסִמָּנָיו. אִישׁ וְאֵזוֹר עוֹר אָזוּר בְּמָתְנָיו. אליהו: אִישׁ זָעַף עַל עוֹבְדֵי חַמָּנִים. אִישׁ חָשׁ וְנִשְׁבַּע מֵהִיוֹת גִּשְׁמֵי מְעוֹנִים. אִישׁ טַל וּמָטָר עָצַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים. אליהו: אִישׁ יָצָא לִמְצֹא לְנַפְשׁוֹ נַחַת. אִישׁ כִּלְכְּלוּהוּ הָעוֹרְבִים וְלֹא מֵת לַשַּׁחַת. אִישׁ לְמַעֲנוֹ נִתְבָּרְכוּ כַּד וְצַפַּחַת. אליהו: אִישׁ מוּסָרָיו הִקְשִׁיבוּ כְּמֵהִים. אִישׁ נַעֲנָה בָּאֵשׁ מִשְּׁמֵי גְבוֹהִים. אִישׁ סָחוּ אַחֲרָיו יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים. אליהו: אִישׁ עָתִיד לְהִשְׁתַּלֵּחַ מִשְּׁמֵי עֲרָבוֹת. אִישׁ פָּקִיד עַל כָּל בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת. אִישׁ צִיר נֶאֱמָן לְהָשִׁיב לֵב בָּנִים עַל אָבוֹת. אליהו: אִישׁ קָרָא קַנֹּא קִנֵּאתִי לַייָ בְּתִפְאָרָה. אִישׁ רָכַב עַל סוּסֵי אֵשׁ בִּסְעָרָה. אִישׁ שֶׁלֹּא טָעַם טַעַם מִיתָה וּקְבוּרָה. אליהו: אִישׁ תִּשְׁבִּי עַל שְׁמוֹ נִקְרָא. תַּצְלִיחֵנוּ עַל יָדוֹ בַּתּוֹרָה. תַּשְׁמִיעֵנוּ מִפִּיו בְּשׂוֹרָה טוֹבָה בִּמְהֵרָה. תּוֹצִיאֵנוּ מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה. אליהו: אִישׁ תִּשְׁבִּי תַּצִּילֵנוּ מִפִּי אֲרָיוֹת. תְּבַשְּׂרֵנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת. תְּשַׂמְּחֵנוּ בָּנִים עַל אָבוֹת. בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת. אליהו: כַּכָּתוּב הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְיָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא. וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם. אליהו: אַשְׁרֵי מִי שֶׁרָאָה פָנָיו בַּחֲלוֹם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁנָּתַן לוֹ שָׁלוֹם וְהֶחֱזִיר לוֹ שָׁלוֹם. יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם. אליהו:

ויאמר פּוּרָה דָּרַכְתִּי לְבַדִּי וּמֵעַמִּים אֵין אִישׁ אִתִּי וְאֶדְרְכֵם בְּאַפִּי וְאֶרְמְסֵם בַּחֲמָתִי: וְנֹחַ מָצָא חֵן בְּעֵינֵי יְיָ: וַיְהִי דָוִד לְכָל דְּרָכָו מַשְׂכִּיל וַייָ עִמּוֹ:

ויאמר ז' פעמים אנא בכח ואח"כ יאמר פטום הקטורת ויש נוהגים תיכף לקרות פרשת וישלח

וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל־עֵשָׂו אָחִיו אַרְצָה שֵׂעִיר שְׂדֵה אֱדוֹם׃ וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם־לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד־עָתָּה׃ וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וָאֶשְׁלְחָה לְהַגִּיד לַאדֹנִי לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֶיךָ׃ וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל־יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־אָחִיךָ אֶל־עֵשָׂו וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ׃ וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ וַיַּחַץ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃ וַיֹּאמֶר אִם־יָבוֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לִפְלֵיטָה׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק יְהוָה הָאֹמֵר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ׃ קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדֶּךָ כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת׃ הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי מִיַּד עֵשָׂו כִּי־יָרֵא אָנֹכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבוֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל־בָּנִים׃ וְאַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב׃ וַיָּלֶן שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה לְעֵשָׂו אָחִיו׃ עִזִּים מָאתַיִם וּתְיָשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים מָאתַיִם וְאֵילִים עֶשְׂרִים׃ גְּמַלִּים מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם שְׁלֹשִׁים פָּרוֹת אַרְבָּעִים וּפָרִים עֲשָׂרָה אֲתֹנֹת עֶשְׂרִים וַעְיָרִם עֲשָׂרָה׃ וַיִּתֵּן בְּיַד־עֲבָדָיו עֵדֶר עֵדֶר לְבַדּוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו עִבְרוּ לְפָנַי וְרֶוַח תָּשִׂימוּ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר׃ וַיְצַו אֶת־הָרִאשׁוֹן לֵאמֹר כִּי יִפְגָּשְׁךָ עֵשָׂו אָחִי וּשְׁאֵלְךָ לֵאמֹר לְמִי־אַתָּה וְאָנָה תֵלֵךְ וּלְמִי אֵלֶּה לְפָנֶיךָ׃ וְאָמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב מִנְחָה הִוא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו וְהִנֵּה גַם־הוּא אַחֲרֵינוּ׃ וַיְצַו גַּם אֶת־הַשֵּׁנִי גַּם אֶת־הַשְּׁלִישִׁי גַּם אֶת־כָּל־הַהֹלְכִים אַחֲרֵי הָעֲדָרִים לֵאמֹר כַּדָּבָר הַזֶּה תְּדַבְּרוּן אֶל־עֵשָׂו בְּמֹצַאֲכֶם אֹתוֹ׃ וַאֲמַרְתֶּם גַּם הִנֵּה עַבְדְּךָ יַעֲקֹב אַחֲרֵינוּ כִּי־אָמַר אֲכַפְּרָה פָנָיו בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי וְאַחֲרֵי־כֵן אֶרְאֶה פָנָיו אוּלַי יִשָּׂא פָנָי׃ וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה עַל־פָּנָיו וְהוּא לָן בַּלַּיְלָה־הַהוּא בַּמַּחֲנֶה׃ וַיָּקָם ׀ בַּלַּיְלָה הוּא וַיִּקַּח אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי שִׁפְחֹתָיו וְאֶת־אַחַד עָשָׂר יְלָדָיו וַיַּעֲבֹר אֵת מַעֲבַר יַבֹּק׃ וַיִּקָּחֵם וַיַּעֲבִרֵם אֶת־הַנָּחַל וַיַּעֲבֵר אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ׃ וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף־יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה־שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב׃ וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים וַתּוּכָל׃ וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָּא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם׃ וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי׃ וַיִּזְרַח־לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל־יְרֵכוֹ׃ עַל־כֵּן לֹא־יֹאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל־כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה׃

וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה עֵשָׂו בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיַּחַץ אֶת־הַיְלָדִים עַל־לֵאָה וְעַל־רָחֵל וְעַל שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת: וַיָּשֶׂם אֶת־הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת־יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה וְאֶת־לֵאָה וִילָדֶיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת־רָחֵל וְאֶת־יוֹסֵף אַחֲרֹנִים: וְהוּא עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד־גִּשְׁתּוֹ עַד־אָחִיו: וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל־צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ: וַיִּשָּׂא אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמַר הַיְלָדִים אֲשֶׁר־חָנַן אֱלֹהִים אֶת־עַבְדֶּךָ: וַתִּגַּשְׁןָ הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ: וַתִּגַּשׁ גַּם־לֵאָה וִילָדֶיהָ וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחֲווּ: וַיֹּאמֶר מִי לְךָ כָּל־הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגָשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֶשׁ־לִי רָב אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר־לָךְ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אַל־נָא אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדִי כִּי עַל־כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי: קַח־נָא אֶת־בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הֻבָאת לָךְ כִּי־חַנַּנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ־לִי־כֹל וַיִּפְצַר־בּוֹ וַיִּקָּח: וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנֵלֵכָה וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ כִּי־הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֹּאן וְהַבָּקָר עָלוֹת עָלָי וּדְפָקוּם יוֹם אֶחָד וָמֵתוּ כָּל־הַצֹּאן: יַעֲבָר־נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנָהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־לְפָנַי וּלְרֶגֶל הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר־אָבֹא אֶל־אֲדֹנִי שֵׂעִירָה: וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אַצִּיגָה־נָּא עִמְּךָ מִן־הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי: וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה: וְיַעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם סֻכּוֹת: וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שְׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיִּחַן אֶת־פְּנֵי הָעִיר: וַיִּקֶן אֶת־חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה־שָׁם אָהֳלוֹ מִיַּד בְּנֵי־חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה: וַיַּצֶּב־שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא־לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

ויאמר שיר למעלות אשא עיני וגו׳:

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ: יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:

יזהר לומר רבון כי הוא נזכר בירושלמי ובפוסקים:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים אַב הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת בְּסִמָּן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב הָחֵל עָלֵינוּ אֶת (כשחל יו״ט באמצע השבוע לא יאמר רק ימי המעשה) שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם חֲשׂוּכִים מִכָּל חֵטְא וָפֶשַׁע וּמְנֻקִּים מִכָּל עָוֹן וְאַשְׁמָה וָרֶשַׁע וּמְדֻבָּקִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְחָנֵּנוּ דֵעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל מֵאִתְּךָ וְתַשְׁמִיעֵנוּ בָהֶם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה וְלֹא תַעֲלֶה קִנְאָתֵנוּ עַל לֵב אָדָם וְלֹא קִנְאַת אָדָם תַּעֲלֶה עַל לִבֵּנוּ. מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ הָאָב הָרַחֲמָן שִׂים בְּרָכָה וּרְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וְכָל הַיּוֹעֵץ עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל עֵצָה טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה טוֹבָה אַמְּצוֹ וּבָרְכוֹ גַּדְּלוֹ וְקַיְּמוֹ קַיֵּם עֲצָתוֹ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר יִתֶּן לְךָ

כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: וְנֶאֱמַר וְתִגְזַר אֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל דְּרָכֶיךָ נָגַהּ אוֹר: וְכָל הַיּוֹעֵץ עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל עֵצָה שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה תּוּפַר עֲצָתוֹ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: וְנֶאֱמַר עֻצוּ עֵצָה וְתֻפָר דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל: וּפְתַח לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַב הָרַחֲמִים אֲדוֹן הַסְּלִיחוֹת בָּזֶה הַשָּׁבוּעַ וּבְכָל שָׁבוּעַ שַׁעֲרֵי אוֹרָה שַׁעֲרֵי אֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים שַׁעֲרֵי אֲרִיכַת אַפַּיִם שַׁעֲרֵי בְרָכָה שַׁעֲרֵי בִינָה שַׁעֲרֵי גִילָה שַׁעֲרֵי גְדֻלָּה שַׁעֲרֵי גְאֻלָּה שַׁעֲרֵי גְבוּרָה שַׁעֲרֵי דִיצָה שַׁעֲרֵי דֵעָה שַׁעֲרֵי הוֹד שַׁעֲרֵי הָדָר שַׁעֲרֵי הַצְלָחָה שַׁעֲרֵי הָרְוָחָה שַׁעֲרֵי וַעַד טוֹב שַׁעֲרֵי זְרִיזוּת שַׁעֲרֵי זִמְרָה שַׁעֲרֵי זְכִיּוֹת שַׁעֲרֵי זִיו שַׁעֲרֵי זֹהַר תּוֹרָה שַׁעֲרֵי זֹהַר חָכְמָה שַׁעֲרֵי זֹהַר בִּינָה שַׁעֲרֵי זֹהַר דַּעַת שַׁעֲרֵי חֶדְוָה שַׁעֲרֵי חֶמְלָה שַׁעֲרֵי חֵן וָחֶסֶד שַׁעֲרֵי חַיִּים טוֹבִים שַׁעֲרֵי חָכְמָה שַׁעֲרֵי טוֹבָה שַׁעֲרֵי טֹהַר שַׁעֲרֵי יְשׁוּעָה שַׁעֲרֵי יֹשֶׁר שַׁעֲרֵי כַפָּרָה שַׁעֲרֵי כַלְכָּלָה שַׁעֲרֵי כָבוֹד שַׁעֲרֵי לִמּוּד שַׁעֲרֵי מָזוֹן שַׁעֲרֵי מְנוּחוֹת שַׁעֲרֵי מְחִילוֹת שַׁעֲרֵי מַדָּע שַׁעֲרֵי נֶחָמָה שַׁעֲרֵי נְקִיּוּת שַׁעֲרֵי סְלִיחָה שַׁעֲרֵי סִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא שַׁעֲרֵי עֶזְרָה שַׁעֲרֵי פְדוּת שַׁעֲרֵי פַּרְנָסָה טוֹבָה שַׁעֲרֵי צְדָקָה שַׁעֲרֵי צָהֳלָה שַׁעֲרֵי קְדֻשָּׁה שַׁעֲרֵי קוֹמְמִיּוּת שַׁעֲרֵי רַחֲמִים שַׁעֲרֵי רָצוֹן שַׁעֲרֵי רְפוּאָה שְׁלֵמָה שַׁעֲרֵי שָׁלוֹם שַׁעֲרֵי שִׂמְחָה שַׁעֲרֵי שְׁמוּעוֹת טוֹבוֹת שַׁעֲרֵי שַׁלְוָה שַׁעֲרֵי תּוֹרָה שַׁעֲרֵי תְפִלָּה שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה שַׁעֲרֵי תְשׁוּעָה כְּדִכְתִיב וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְיָ מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ: וְנֶאֱמַר חָשַׂף יְיָ אֶת זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָּל הַגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: וְנֶאֱמַר קוֹל צֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּו יְרַנֵּנוּ כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן: וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב מַה נָּאווּ עַל הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ: רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן.

אָמֵן סֶלָה:

ואח"כ יסדר שלחנו במאכלים טובים (לכבוד שבת מלכתא) אע"פ שאין צריך אלא לכזית. ויאמר:

דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְדָוִד מַלְכָּא:

חשלמה הנ"א

סמן מתחי' ברוך אתה עד ומושיע ומגן ולח"כ מתחילין כאן :

מסוד חכמים ונבונים · ומלמד דעת מבינים · אפתחה
פי בשיר ורננים · להודות ולהלל פני שוכן מעונים :

אז מאז זמות בכל פועל · במספר במשקל כל לך להעל · גדרת בבן
למשוי ממי שעל · דעת מפקד יופי פעמי נעלי העל המירו כבוד רע
בבעל · וזה ללא זה פצחו במעל · זנחו בחרון אף ונגף וגעל · חל בעדם
חבר והצרי תעל · טורח משאם הגד לו שאת · ישרם להליץ תלוי ראש
לשאת : חזן כפרם פצית לאמים משאת · לנטלם לנשאם בכי תשא את :

ראשי על כל ראש נשאת · גוי על מרומי קרת התנשאת : חזן אהבה
על כל פשע כסית · בגין צל ימינך לגונני התנשאת : ברוך
אתה יהוה מגן אברהם : אתה גבור עד להחיות מתים

מעתיק פלוסים צר ובורא רוח · ממדד ומשקל גזל עם רוח · נגף לבל
יזיק לנדכאי רוח · נובכתם תת פדיון לכל רוח · שריג זד שעיר
טרם עמד · סקרת כי למוקש ולצנין יעמד · עצת זה לזה שמע במעמד ·
עתוד שקלים מראש חדש ללמד : פרשה זאת להגות בקץ זה · פלסיה
להקדים לפלם צר ובוזה : חזן צורת מטבע כחז אבי חוזה · צוה צור לציר
כן תת מתן זה :

שמו משתף בעם לו עמותים · ועליו כל היום הם מומתים : חזן יעיר
ויחשוף זרוע ויד ממתים · בזיל נטפי לקש להחיות מתים : ברוך
אתה יהוה מחיה המתים :

קצובה היא זאת לשועים וקלים · קצינים ורשים יחד בה שקולים ·
קצין לבל יעוז מול מקהלים · קרא לומר הוני פדאני מעקולים :
רוב עם אשר לא יספר · רב עם צעיר מעשרים להספר · ראוים לעונש
מהר בסדר להתפר · רשע וכל פשע לכפר ולהפר · שעורים בזה שעור
במפקד להגבר · שתילימו לנשיאת ראש אותם לחבר : חזן שקלי כסף
כפורים כפרם להדבר · שמורים לזכרון תת לכל העובר :

תמדוד מאז כל עדת קדושים · תרום בשלשה פרקים תרומת קדשים ·
חזן תכונה לבדק הבית וכל אשים תת ביד הכהנים כסף הקדשים :

תפן באון פיד טיט רפשנו · תביט בדכינו ועוד בל תכפישנו : חזן תקרא
דרור כמאז בו להחפישנו · תת המון לאמים תחת נפשנו :

תזכור להעלות נשואי רחם מדכים · תמוכים נזורים בהוד טוב עדים :
חזן תוקף עוז אדרוך על ים · תזכור לעם מספרם כחול הים :

ימלוד

ימלך יהוה לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה:

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא:

מי יוכל לשער כל הפקודים · אשר בחבל ובחלש לא נפקדים · ברית כרותה למו מאז בפקודים · לבל יחסר המזג מחומש פקודים · אם כתורן וכנס יושרדו מופקדים · לא ימעטו מששים רבוא מנקדים · ואם לנגף ואנף באף מופקדים · כסף תת כופר הם מופקדים · ובכל ערב נשמתם בידך מפקידים · ובכל רגעי בוקר נבחנים ונפקדים · ולי מה יקרו עלי הפקודים · אלה הפקודים והמתפקדים · שמור פקודים ונפקדים ושוקדים · להיות משקדים ולך קודים:

חי וקים נורא ומרום וקדוש:

אומן בשמעו כי תשא את ראש · חל ויחת איך אותם דרוש: לעם אשר לא ימד ולא יספר · איככה אספרם ולא נתנו להספר: עקרם כנאמר לו הבט וספור · שב ויושב אם תוכל לספור: זרעם כחול ימים וכוכבים ספורים · ואני איך אספרם ולעד פרים: רם חוה לו אות מספרם · איך למנותם ולעמוד על ספרם: בקור ראשי שמותם להשבון תעלה · ומדת מנינם בידך אז תעלה: יקר שלישי בתוכם לא הפקד · כי לגיון מלך לבדו נפקד: רשום מבטן להפקד במשמרת הקדש · וצבאו ופקודיו נמנים מבן חדש · בשמעו אומר ונתנו איש כופר · פן במה יתרצה אשכול הכפר · יציר מה יתן פדיון נפשו · וימצא חנינה פני שם נפשו · קדוש כחפץ להצדיק עם זה · כמין מטבע אש הראהו במחזה · למדו זה יתנו ולא יתמתנו · ולכל יתנו את אשר נתנו: יה לא מצאנוך שגיא כח. כאשר נקית חטא גבורי כח: חזן רחום כרחמת נשואיך בכסף כפורים · כן שעה שפתינו בשלום פרים:

אל נא לעולם תוערץ ולעולם תוקדש · ולעולמי עולמים תמלוך ותתנשא · האל מלך נורא מרום וקדוש · כי אתה הוא מלך מלכי המלכים · מלכותו נצח · נוראותיו שיחו · ספרו עזו פארוהו צבאיו קדשוהו רוממוהו רון שיר ושבח תוקף תהלות תפארתו:

חזן וקהל עד אשא ראש · כמו מראש · להקדיש לקדוש:

חזן וקהל עד במאזני צדק · יכריעני לצדק · נורא וקדוש:

אלה אזכרה את אשר נעשה · בהיותי בטח ושקט בנכון ונשא · נועלתי בעבר ושקלי איך אשא: די שקלי עד לא שקלתי · הנם למס עובד היום שקלתי · ובחטא עוול שקל לרשע נשקלתי · זוזי ללא תתי לשבני בגולה · חבתי לתשלום דרכמון לעולי גולה · טבעו גם הם והוערמתי מגלה: יושר שלש קפות משלשות סאים · כנוסות למקח שי מריאים ושיים · לקחו ואין עוד בצעי נושאים: מדת שופרות תקלין חדתין ועתיקין · נדבות אשר בם היו מעתיקין · קרו כמה מני והדברים עתיקין:

עוצם המון חוגג שוטף כנהר · פזר ונותרתי כתורן בראש ההר · צדק מלוני שועבר כתל רד: קן צפור קרא למרום הרים · ראש נשואיך כמאז בו להרים · שבעה ושמונה עליהם לראש תרים: עד אשא

ובכן ולך תעלה קדשה כי אתה קדוש ישראל ומושיע:

אז ראית וספרת והכנת ותקרת ומדדת וכלת ושקלת · ואמדת וצברת · ופקדת וחשבת וסכמת · ומנית וספרת · וקצבת וחרצת וגזרת וטפחת ושערת · והבטת והבנת · והשכלת ושרת וסקרת וכתבת · וחרטת והקקת וצינת וחרת · ולמדת והודעת וחוית והורית · וגזרת וצוית וקראת וענית · ודברת ואמרת · כל מנין ומפקד וחשבון ומספריו · כל משקל ופלס וכים וגזוריו · כל כיל לח ויבש ומשוריו · כל קו וקצב מדד ושעוריו: היאך לדקדק חשבון לכל דבר · לבל יוגלם חשבון וישטף ויועבר: מתחיל במדידה מחמש מאות שנה · עד שהוא מכלה באצבע הקטנה: דרך יום הוא בעשר פרסה · וארבעת מיל היא כל פרסה · ומדת המיל שבעה ומחצה ריס · ובשלשים קנים הוא קצב הרים · ושעור הקנה שש אמות וזרת · וכל אמה מודדת שליש בזרת · והזרת מותחת עד שנים בסיט · וארבע אצבעות הוא הטפח והסיט: וכמו נתנה מדה למדידת הארץ · כן נתן כיל לתולדות הארץ · מתחיל ממאה וששים ושש שנה · עד שהוא מכלה בשתות אצבע קטנה · זה הים הגדול בשליש יושב · במאה וששים ושש ועוד מתחשב · ועמקו בעשרים וארבעה למתח סוף · וסוף בשבעים ושנים לעוגל גיחון · וגיחון מכפיל ששים כמדת פרת · והרת תקפו כנגד שני הנהרות · ושני הנהרות מעדיפים בארך הירדן · והירדן מרחיב חמשה כים הזבול · וים הזבול מאה וחמשים מקואות · ומדת המקוה כשני חמרים ביבש · ושעור כל חומר כשני לתכים · וכל לתך יכיל חמשת איפות · וכל איפה עושה עשרה עמרים · וכל עומר שבעה רבע וכלה והכלה אחד ממאה ועוד בסאה · וסאת יבש הסרה שליש בלת · וסאת הלת אחד משלשה בבת · וכל בת מחזקת ששה בהין · וההין כלו שנים עשר לוג · ועוד הלוג מתחלק לארבעת רבעים · ורבע מיכן לרבוע כוס ישועות · והכוס סובב אצבעים על אצבעים · ועל גובה חסר שתות מאצבעים: וכמו נתן כיל לתולדות הארץ · כן נתן קץ לימי הארץ · מתחיל למנות מששת אלפי ערץ · עד שהוא מכלה ברגעי ארץ · כי כל העולם כלו ששת אלפים עושים חמשה ושתי ידים מחזורות · ומנין המחזור בעשרים ושנים יובלות · ושנת היובל שבע שבתות השנים · ושבתות השנים בעשרים ושמונה תקופות: וימות התקופה תשעים ואחד יום ושליש · ועונות היום חמש מאות ושבעים ושש · ורגעי העונה כעונות כל היום · והמדקדק מחלק הרגע לכמה רגעים: וכמו נתן החשבון על כל · כן נתן משקל ופלס לכל · מתחיל מכפר עד פרוטה הקטנה · כפר הגדול כגודל שני מנה · (נוסח הגר״א ככר הגדול כגודל ששים מנה · והמנה מתחשב בעשרים וחמש סלע והסלע וכו׳ כי בקע ושקל הכל אחד) · והמנה עולה עד ששים שקל · והשקל מתחשב בעשרים וחמש סלע · והסלע חציו בקע ורביע זוז · והזוז מתחלק לפלג וחומשו מעה · נמצא הזוז חמש מעות כסף · והמעה שני פונדיונות ואסר כדת · והאסר עולה עד שמונה פרוטות · נמצא הבקע בארבע מאות פרוטות · והם בכתב חרוטות · ובפה מפורטות · ועד מקום שאנוש יכול למנות · נמסר לו למדוד וגם למנות: לפי כחו ולפי מעוט חילו · הוקצב לו מעוט הון שכלו: ולפי שכלו כן יהא הלולו · גדול אדונינו ורב כח חילו · לכן על כן אוחיל לו · כי מדתו ושקלו לפי גדלו · כל אוצרות שלג ורוח פלס במשקלו · ומי בראשית מדד מלא שעלו: ושמי רום תכן זרתו מלא · וכל הררי קדם באצבעו שקלו · וגבעות עולם תמך בהוד אגדלו · גיא וכל עפרה בצרדה הכילו · לחולל תנין מימנת הכין לו: נמצאת כל מדת יצירת עולמו · כמלא פסת יד היא רשומו · וכמיע ביד גבור בזרוע חותמו · ואין לקצוב רוב מחקרי תעצומו ·

אשר

אשר מדד וקצב ושער במרומו · על כל מדת כסאו והדומו : מדת בת מלך בכל מעולה : בארך ברוחב בעומק בגובה נתעלה · יש קץ לכל תכלה · ואמרה רחבה לעד לא כלה : מדת עולם כמלא פסת יד · ומדתה נתונה בימין וזרוע יד · מדת עולם כמזרת ועד אגדל · ומדתה בקו אשר מאד גדל : מדת עולם נמדדת בשליש אמה · ומדתה עולה ונוסבת כאלפים אמה · כמראה המדה אשר ציר ראה · מגלה עשרים על עשר אמה · עפה ארבעים על עשרים ושמונה מאות אמה · (נ״א עפה ארבעים על עשרים אמה ארבעים ועשרים ושמונה מאות אמה) · וכל העולם כלו בשליש אמה : נמצאת דת במדותיה רחבה וארכה · אלפים וארבע מאות בעולם מאריכה · והיא נתנה לעולם מרפא וארוכה · ובימינה קוצבת כל ימי ארקא · ובשמאלה שוקלת עושר וכבוד וברכה : והיא הודיעה את כל חביון סתורות · והיא קצבה כל מדות ספורות · והיא פתחה את כל סגורות · והיא שקלה ואצרה את כל אוצרות : והיא חקרה המון מפקד תחתונים · והיא נתנה מספר גדודי עליונים · והיא שערה קומת אלפי שנאנים · אשר זה מזה בקומתם משנים : יש כמדת הים הגדול קומתם · ויש כחללו של עולם הקמתם · יש כמלא כל העולם תקומתם : יש לשתי טיסות טסים עולם · ויש לטיסה אחת עפים עולם · וכל אחד ואחד במחנהו נעלם · ובמחיצתו צג וחש דומם ונאלם · עד יתן רשות מלך העולם · וחשים עד ימליכוהו עם עולם · ואז יפצחו לפאר אלהי עולם : ומשהם מפארים עוד לא שונים · כי בנהר דינור שחים ונתנים · ועוד מנו נחצבים ומתחדשים כראשונים · שבח והלל ורון לאל משננים · וכפי קשת עם כנף רננים · זמר ושיר ועוז ורנן מרננים · ושרפים המעלים על כל שנאנים · שש שש כנפים בגוים חנונים · מסעל ליושב ערבות לכם נתונים · וליושב על כסא בחילה מנגנים · מצוא חן בנגונם הם מתחננים · וקודם לכל צבא מעל עונים · ושלוש קדשה לרם ונשא נותנים · כורעים ומשתחוים המונים המונים · לנערץ (נ״א בסוד אלפי רבבות) בסוד המון גדודי עליונים · ונקדש באלפי רבבות תחתונים : ככתוב וכו׳

ואחר התפלה מוציאין ב׳ ס״ת בא׳ קורין פ׳ היום ובב׳ פ׳ תשא עד לכפר על נפשותיכם · ומפטירין בן שבע שנים :

מוסף לפרשת שקלים

החזן מתחיל ברוך אתה וכו׳ עד ומושיע ומגן :

אשכול אווי תאות כל נפשי בצלו חמדתי שבת מצוא נופש · בקשתיו ולא מצאתיו ופצתי בטפש · חמק ועבר מלהדריר לי חופש · גזלתי שקלי מתת כופר נפש · וטבעתי במי צול טיט ורפש : חזן אור פניך עלינו אדון נשא · ושקל אשא בבית נכון ונשא · ובצדק הגה ערך כי תשא · גוננו במגן אל רם ונשא :

ברוך אתה יהוה מגן אברהם : אתה גבור עד להחיות מתים :

הכופר ידעו דרשו מעל ספר · כמו הוא חרות באמרי שפר · התשירו בו פני נדמה לעופר · ויזכור לכם זכות נם אנכי עפר ואפר · ולא יהיה בכם נגף וחפר · בתתכם מתן זה לשם כופר : חזן אור פניך עלינו אדון נשא · ושקל אשא בבית נכון ונשא · ובצדק הגה ערך כי תשא · החיינו בגשם אל רם ונשא : ברוך אתה יהוה מחיה המתים : נעריצך · לדור ודור עד וקדוש אתה :

דודי זכור לי שקלי עפרון · אשר שקל אב במכפל חברון · חקר שקלי יבוסי משביתי חרון · זכרה לי עד לדור אחרון · טעם חין אשר אקרא בגרון · שעה מני אל שובי לבצרון : חזן אור פניך עלינו אדון נשא · ושקל אשא בבית נכון ונשא · ובצדק הגה ערך כי תשא · ונקדישך קדוש אל רם ונשא :

ברוך אתה יהוה האל הקדוש : תכנת שבת עד מקדשי שמך ; ובשב"ת אתה יצרת עד להם קבעת :

ליי ישא על אברת נשר · כי יגיד מליץ עלי שיח יושר · כופר משלו אתן לו תשר · כי מלפניו הון וכבוד ועושר · להצדיק אנוש להמציא לו כושר · שת לו פדיון למצוא אושר : חזן אור פניך עלינו אדון נשא · ושקל אשא בבית נכון ונשא · ובצדק הגה ערך כי תשא · ענגנו בנופש אל רם ונשא :

ברוך אתה יהוה מקדש השבת : ובשב"ת מקדש השבת וישראל וראשי חדשים : רצה וכו' עד לציון ברחמים :

בכרמי מלון בין שני שדי · ארבע מאות ועשר הלינותי שדי · נח בשכנם וגם יש די · ובכם והדום לא נם שדי · סע ועף בבצע שקלי חשדי · ונשאו את רדידי מעלי שודדי : חזן אור פניך עלינו אדון נשא · ושקל אשא בבית נכון ונשא · ובצדק הגה ערך כי תשא · רצנו כשי אל רם ונשא : ברוך אתה יהוה המחזיר שכינתו לציון : מודים עד ועזרתנו סלה :

עין עוצם המון מספר שני עפרים · מי מנה ופקד בחלש ופורים · פקדם פוקד בחמוש ספרים · וגם עוד חמש בכל הספרים · צחות ניב שפתינו ישלם פרים · כי אפס כסף שקלי כפורים : חזן אור פניך עלינו אדון נשא · ושקל אשא בבית נכון ונשא · ובצדק הגה ערך כי תשא · ותיטיב לנו בטובך אל רם ונשא : ברוך אתה יהוה הטוב שמך ולך נאה להודות : אלהינו עד ובכל שעה בשלומך :

גדי קשור ידים ברכות לשא · באהב עור גדיו שכינה נתעלסה · רעה גדיותיו על אבן מעמסה · צאנו על שכם וחוצן נעמסה · שחוח בני מעניה באף מעשה · תלבושת הוד עדי עדיים מכוסה : חזן אור פניך עלינו אדון נשא · ושקל אשא בבית נכון ונשא · ובצדק הגה ערך כי תשא · ברכנו בשלום אל רם ונשא :

ברוך אתה יהוה המברך את עמו ישראל בשלום : ק"ש · אין כאלהינו · עלינו · ק"י :

יוצר לפרשת זכור

סמן מפתיל ברוך אתה וכו' עד ומושיע ומגן :

מסוד חכמים ונבונים · ומלמד דעת מבינים · אפתחה
פי בשיר ורננים · להודות ולהלל פני שוכן מעונים :

אזכיר סלה זכרון מעשים · בימים האלה נזכרים
ונעשים · גחון נח מבין עכסים · דראונו להזכיר לרקב
כעסים : החוח הניץ מגלגל ודרדר · ומדור לדור גלגל
ודרדר · זכר עון אבותיו הקדר · חטאת אמו בלי
להעדר : טרף אף וישחת רחם · יתומתו מקלוט בהריון
יחם · כהופקד לשלישו חטא נוחם · לבט להלחם
בלוחמי לחם : מהלך ארבע מאות פרסה · נע ונד
מבמורת לפרסה · סע משעיר והכמין פרוסה · עיף
ויגע מבושיו לפרסה : פועל שטימת בכורה לעכור ·
צמיתות צאן קדשים למכור · קלונו הוחרט בעט לזכור ·
ראשית גוים לגלע בזכור : שדי זכר לילה חולק ·
שורש וענף בחלקלק להחליק : חזן תמור כי חשליו
המלק · תבע להזכר מעש עמלק :

לאחרונה יסעו שבם שלט · כי הענן מטם פלט : חזן לעת ימחה לא
ימלט · יגונן עם גנון ומפלט : ברוך אתה יהוה מגן אברהם : אתה גבור עד להחיות מתים

תמימים בעורם בסין רפודים · שבוע עדי עדיים אפודים · רצו שלול
מתן לפידים · קפצו ידים רפות ברפידים : צורר אסף כל אספסוף · פושע
סביבות מחנם אסוף · עלות פעמימו ממצולות סוף · סבר לקמלם כקנה
וסוף : נודד ויעף שלש פעמים · מחזר בניני חמשה עממים · ליץ הכה
ופתי הערמים · כלל להתיחס נדיבי עמים : יהר ליץ והעמיד מסלה · טבוס
בחורי בזמה סלה · חמוקי ירכי בם לפסלה · זרע להרביע ולהתעיב סגלה :
וישטום שטימת ישישו המחבא · החל לבא מראש במחבא · דגר שנית
בחרב להובה · גש בשלישי בעליל בחובה : במשלו ששכי באום
מושלים · בפרק עמד מסור נשולים : חזן אמרו לכו ונכחיד נכשלים · אז
מאז זנב כל הנחשלים :

שונאיך הם ילבשו בושת · כמו בצלעי שמחו ביבשת : חזן בעטותך
עשרת עדיי תלבושת · להגשים תחי לצולעת תחבושת : ברוך אתה יהוה מחיה המתים

אצילי מרעי נכד שעיר · תולדות אלה בני שעיר · בקשם אצו אשי להבעיר. שאונם חרשו כשדה עיר : גוי גדול שלא הזכרת · ראשיונותיו למה אז זכרת · דגלים בלא הון מכרת · קדושים בזונה ובין המכרת : הזכר לאדומים נוה נארו · צרים אשר חומות ערערו · ועד היסוד ערו ערו · פימו דברו בגאות ופערו : זה אין לפניך שכחה · עברתם שמרה נצח מלשכחה · הלף לא ידעו עשות נכוחה · ספרם חתום ליום תוכחה : טעם חוק בדת מוכח · נזכר כי לא תשכח : חזן יום בא עמם להתוכח · מכאן צוית לעמך לא תשכח :

יקש לץ לחרף צבאות · החתומי ברית בצבא ואות · והופקד מדה במדה לתוצאות : חזן דעת כי לעת המציאות · הוא יפקד בשם יהוה צבאות :

ימלך יהוה לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה :

· ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא :

אל נא בלשון אשר הזכרת לזוכריך זכור · בו בלשון הזכירוך נא אתה זכור · ואם המה כאדם עברו ברית מלזכור · ואתה אל ולא איש למה לא תזכור · בזאת ידעתי כי יש לך לזכור · אבל תשוח נפשי עד זכור תזכור : ומה כחי כי איחל לקץ זכורי ומה קצי כי אאריך נפשי עד שתזכור · אם לא למעני תזכור · למענך ולמען ירושלים זכור · חוק כי לא תשכח עדות זכור · ואומר אם אשכחך עתה לה זכור · ותפקוד ותזכור · כאב צר לעכור · פיהו לסכור · לנוע כשכור · ועוד כל תמכור · נקובי בן בכור : חזן נכורי בלתך וכור · ופארך אזכור · וארצך לזכור · בפרשת זכור :

חי וקים נורא ומרום וקדוש :

אץ קוצץ · בן קוצץ · קצוצי לקצץ · בדבור מפוצץ · רצוצי לרצץ · לץ בבוא ללוצץ · פלץ ונתלוצץ · כעץ כחצצים לחצץ · כנץ על צפור לנצץ : עב בקע מראש · יחידים מנו גרוש · חל נילך ניפרוש · וישב על גבי חרוש · זמן והונקב לראש ראשית גוים לרע לדרוש · היות לכל בוגדים ראש · וצפעו תלות במבחר ברוש : רץ והקרה בדרך · עיפי טרחות דרך · ופץ לא זו הדרך : תעו במדבר בישימון דרך · כנחש עלי דרך · שלח יד בחמוקי ירך : ועל כל ראש דרך · זנב כל עוברי דרך : יעף ויעף וחש · ומהור פתן רחש · ונודע כי הוחש · משורש נחש · רגש ולחש · ועת לדתו נחש · ובכשפיו הוכחש · ובחלש נחלש ולא חש : בכשפיו הללו : ובקסמיו חללו · יום העמיד

יוצר לפרשת זכור

וזללו · שמש הדמים וזלזלו · יגע ולא הונח לו · ולחרפות נחלו · עד בא השמש הזחילו להמחות הוא וכל חילו : קט ושן חרק · ונאצות שרק · זמורה באפו הרק · ותרבו הברק · למילה פרק · וכלפי מעלה זרק · ולשם שמן תורק · בעזות ירוק ירק : יה אשכול הכופר · צו אל משול עופר · זכרון משלי אפר · כתוב זאת זכרון בספר :

חזן רשם בזה ספר · בתורה ובנביאים ובכתובים להחפר · להמחות מספר · ולא יכתב עם כל הכתוב לחיים בספר : אל נא וכו'

ובכן זכור את אשר עשה לך עמלק :

חזן וקהל ומה שמו וזכרו · ונמה זכורו מלהזכירו · בזכרון קדוש :

חזן וקהל יען אשר לא זכר · ונחשב כנכר · מלהזכר בזכרון קדוש :

זכור איש אשר הגויע אב ללא עתו · ברצוח וגנוב ונאוף בעתו · גרע חמש שנים ממחיתו : זכור בוזה על גמילות חסד · גועל אח עש לזקנו חסד · דומה למס מרעהו חסד : זכור גלה ערות מצואת שדה · דם שפך בבואו מן השדה · הפך לב אב שת בשדה : זכור דחוי באזן הערלה · הבוזה בכורה בכום התרעלה · ופרק ממנו עול ומשך לו ערלה : זכור הפכפך דרך איש וזר · והכהה מאור אב בעשן עבודת זר · זמם בלב היות לאח לאכזר : זכור ונתעולל לרבע כאשה · זדון לבו השיאו באשה · חתו גבוריו היות כלב אשה : זכור זרע מרעים נתעב ונאלח · חלק להשחית ולומר האח · טמנו גאים פח לתבל אח : זכור חנט ממנו עמלקי · טס בילק לאבד חלקי · ירוע כבירים לעין כל ללוקקי : זכור טפש מהעדימה · ירד וכתת עמי עד חרמה · כמו כן חיב להחרימה : זכור יושב נגב בלי עול כערד · כסות ולשון שנה היות מלך ערד · לשבות שבי מרו וחרד : זכור כסיל שונה באולתו · לתערובת מדין בעלותו · מהר ירבשת וגלה נבלותו : זכור לקעקע בצתו משורש · מלעזוב לו ענף וגם שורש · נענש קישי כי השאיר לו שורש : זכור מעשה אגג מעדנות · נשים כשכלה חרבו לענות · סורם שארו לשסוף יענות : זכור נגיד לחמלו הסכים · טר ממלוכה מבין נסיכים · עולל הנותר עמד לשכים : זכור סבב צקלג ונגב · עמלק יושב בארץ הנגב · פגרו טוב רואי מנשף בענב : זכור עריץ בעמונים נחבא · פרץ כרמי עין גדי כהובא · צורבו איש באחיו בחרב להובה : זכור פליטים אשר באף הסעיר · צבאי בלכתם אל הר שעיר · קנא לנקום עירות שעיר · זכור צג בפרק להסגיר שרידי · קם בראש דרכים לסעור את רודי · רדף ומסר בידם פרודי רפודי : זכור קפץ לשער השמים · רעש ושאג מי לי בשמים · שלט ויגדל עד לשמים · זכור רד אל חנף להחניף ממלכת · שמשי אשר שמשו מאמשת והולכת · תמה הלשין לרפותה ממלאכת : זכור שקל אלפים עשרה · שתילים מאה החניט לסברת · שער מהם עשרה לשרדה : זכור תבע להפר חמשים · תמימה קצב לכלות חמשים · תכלית שבעים נתלה על חמשים : יען וכו'

ובכן ולך תעלה קדשה כי אתה קדוש ישראל ומושיע :

אלהים אל דמי לך · כקול מים רבים נשמע קולך · משמיע ומצוה לעמך בקנין פעלך · זכור את אשר עשה לך · אשר קרך ויחשילך · והיה בהניח יהוה אלהיך לך · תמחה זכרו מכל גבולך · והם ישיבו ויאמרו לך · ומשלך עוד יתנו לך · אנא הקם את דבר מלולך · עד שאתה מצונו הזכר לך · אתה זכור את אשר עשו לך · זכור יהוה את יום זבולך · המתנאים ונאמים פה מה לך · השולחים זמורות באף לחללך · זכור כסא כבוד גדלך ·

אשר מגרו ונאצו למולך · ושלחו באש היכלך · וישימו כל גבולך · ושדדו ונתקו יריעות אהלך · אשר צוית לא יבאו בקהל לך · אמרו לכו ונכחידם מגוי בגללך · ולא יזכר שם הלולך · עליך יעזוב חילך · יותר מאשר עשו לנו עשו לך : אותנו במדבר נלחמו · ואותך בישוב נתלחמו · אותנו חוץ למחנה המו · ואותך בקרב המחנה נהמו · אותנו פליטי ענן זממו · ואותך כפורת ענן גממו · אותנו לחשולי עב דמו · ואותך עלות על במתי עב דממו · אותנו חוץ למחיצה קמו · ואותך לפני ולפנים קדמו · אותנו ברחוק מקום אימו · ואותך בקרב מקומך שממו · אותנו חוץ מישיבתנו רמו · ואותך במכון שבתך דמו · אותנו אות ברית משאר הרימו · ואותך עשרת אבירי ברית החרימו · אותנו בהנחת ידי ענו הרימו · ואותך תלות יד למולך הרימו · אותנו נתיעצו וסוד הערימו · ואותך כרובי סודך לחרפות הגרימו : ואתה יהוה לעולם תשב · והוא נגדך במטה יושב · תפוש מדבר וכל הישוב · אני ואפסי עוד בלב מתחשב · אם לא עתה תקום ותקשיב · בשלש עשרה קימות נקמות לחשב · בפחד ופחת ופח לפקוד על היושב · ואם אין כגר תחשב · וכל המונה וסופר והושב · קץ הפלאות להבין והחשב · נשתה גבורתו מתחשב · ולא ימצא מענה להשב · ויחשה דומיה מהקשב · ובאמונה כסליו יישב · וזאת על לבו ישב · ויאמר עד ישקיף וירא ויקשב · ונחשבתי כעד זומם · כל היום מדמם · ונפשי נבהלה מאד ומשתומם · ואתה יהוה עד מתי רואה ודומם · זכור בית מקדשך השמם · כל עובר עליו משתומם · מתי תתנשא ותתרומם · וזכר אומר פיך קומם · בשלש עתות עמלק להמם · בשלש מיתות זכרם להדמם · בשלשת ימי אפלה נגהם להעמם · בשבעה ימי עברך להרשימם · בעשרה מיני שמד להאשימם : וכמו מעשרה דברים עקבו עם מענות · ומשבע מצות המישנות · כן בעשר ושבע ישברו לענות · ובת קול תצא ממעונות · ותפוץ בכל המחנות · זכרון דברים להגיד ולענות · אל תזכרו ראשונות · בינו נא ישועות אחרונות · והזכירו זכר רננות · עמלק אשר בא ועות מחנות · והקר אתכם בפני בנות · ויצא לו שם בכל המדינות · ראו עתה זאת לתנות · איך נמחה בחתף בכל פנות · וצבא המרום אשר במעונות · אשר הוסמך עליהם במשענות · יפקוד עליהם את העונות · לרוב ימים להמנות · לחשוב עליהם חשבונות · להפילם לתופת דראונות · והמון לאמים וכל הלשונות · על עוזר ועזור ישאו קינות · וכשל עוזר ונפל עזור מקוננות · וידע כל פעול כי לא שכחת · ויבין כל יציר כי שמם שכחת · ושעיר ושריו אז וכחת · ועמלק וטפסריו הוכחת · ואתם במשפט נתוכחת · ויזכרו עם אשר זכרת · כי לטובה אותם זכרת · ובזכרון טוב אתם נזכרת :

חזן והמזכירים את יהוה · יאמרו תמיד יגדל יהוה · ויאמרו גאולי יהוה · כן יאבדו כל איביך יהוה · והעומדים בבית יהוה · והבוטחים ביהוה · והשתולים בבית יהוה · יחזו בנעם יהוה · ויגידו כי אין קדוש כיהוה · כי אל רחום יהוה · אשרי כל ירא יהוה · טוב להודות ליהוה · טוב לחסות ביהוה · רננו צדיקים ביהוה · קול אומרים הודו את יהוה · כי הם זרע ברך יהוה · זה היום עשה יהוה · כי אל גדול יהוה · ברוך הבא בשם יהוה · שוש אשיש ביהוה : ע״כ ואם כל המועדים יהיו בטלים · ימי הפורים לא נבטלים · וזכרם לא יסוף מנטלים · ויזכרו לעד גאולים · לששון ולשמחת גילים · מפעלות אלהים מגלים · ועזוז נוראותיו מגדילים · ושרים כחוללים · בעשרת מיני עשור מסלסלים · בכנורות ובנבלים · בעשרת מיני הלל מהללים · בעשרת מיני שמחה צוהלים : ושרפי הקדש המעלים · כתלמיד לרב יהיו למו שואלים · מה פעל אל אלים : כי אלה יהיו מבפנים · ואלה מלפניהם מפנים · ואלה חוצה למו פונים · ואלה לפני ולפנים · בצל שדי מתלוננים · ובחמשה קולות הצפונים · קול רנה וישועה מצפינים · באהלי צדיקים צפונים · ההוגים ביקרת מפנינים · וקדמו שרים אחר נוגנים · לדעת איך הם מגננים · בגאות אפיקי מגנים · בצלם הוית גונים · ובאברתם מתגוננים · ועל חומותם מתמנים · לשוערים ולשומרים

ממונים

מְמַנִּים ׃ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה מְזֻמָּנִים ׃ לְהַזְכִּיר קְדֻשַּׁת נוֹצֵר אֱמוּנִים ׃ לְהַעֲרִיץ זְכִירַת גּוֹי שׁוֹמֵר אֱמוּנִים ׃ וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל מְתַכְּנִים ׃ וּבִשְׁלוֹשׁ קְדֻשָּׁה לְקָדוֹשׁ מִתְכַּוְּנִים ׃ שְׁתַּיִם בְּרֹאשׁ בָּנִים מַשְׁכִּינִים ׃ וְאַחַת בְּרֹאשׁ מַלְכָּם מַתְקִינִים ׃ וּבִשְׁלָשְׁתָּם הֵם נְכוֹנִים ׃ כִּסֵּא שָׁלֵם וְשֵׁם שָׁלֵם מְכִינִים ׃ וּבִשְׁלוֹשׁ קְדֻשָּׁה עֲנוֹת כְּאָז מְבִינִים ׃ קָרוֹא זֶה אֶל זֶה מְכֻוָּנִים ׃ וּבְכִנּוּי שֵׁם קָדוֹשׁ קוֹרְאִים וּמְכַנִּים ׃ ככתוב וכו׳

ומוציאין ב׳ ס״ת בא׳ קורין בסדר היום ובב׳ בסוף כי תצא זכור ומפטירין בשמואל א׳ כה אמר ה׳ צבאות ׃

קרובץ לפורים

כמון מסמיל ברוך אתה עד ומושיע ומגן ׃

וַיֶּאֱהַב ׃ אוֹמֵן יְתוֹמַת הֶגֶן ׃ אֲמָנָהּ שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ בָּעֲדָהּ לְהָגֵן ׃ אָז מֵאָז כְּחָז יוֹדֵעַ נַגֵּן ׃ אַרְיֵה בֶּן זְאֵב לְיֶשַׁע הוֹגֶן ׃ אָץ לְהַזְכִּיר אוֹתוֹ מְנַגֵּן ׃ וּמָרְדְּכַי אִמֵּץ בְּאֶלֶף הַמָּגֵן ׃

ברוך אתה יהוה מגן אברהם ׃ אתה גבור עד להחיות מתים

הַמֶּלֶךְ ׃ בְּכֵס יָהּ חַק לְזֶרַע כֹּה יִהְיֶה ׃ בַּקָּמִים כָּל גֶּשֶׁם לֹא תְחַיֶּה ׃ בֵּן בְּכוֹרַת חֵל דְּבַר אֶהְיֶה ׃ בְּקוֹץ אֲשֶׁר נִכְמַר וַיְּחַיֶּה ׃ כְּכֵן צִפָּעוֹ צָץ לְצָרִים שֶׁיִּהְיֶה ׃ יָצָא ׃ לְמָרְרוֹ מוֹר בְּגִשְׁמֵי מְחַיֶּה ׃ ברוך אתה יהוה מחיה המתים ׃ נקדש עד וקדוש אתה

אֶת אֶסְתֵּר ׃ גַּל מַמְסְתִּיר לְגוֹאֵל ׃ גּוֹי כְּנוֹאֵשׁ מִלְּהִגָּאֵל ׃ גּוֹזֵר אִם אֵין לָאִישׁ גּוֹאֵל ׃ גָּלַף מִשְׁפָּחָה תַּבְנִית הַגּוֹאֵל ׃ גַּשׁ כְּאָח לְצָרָה לְצַחְצֵחַ הַגּוֹאֵל ׃ מִלִּפְנֵי עִיר וְקַדִּישׁ לְהַקְדִּישׁ אֵאֵל ׃ ברוך אתה יהוה האל הקדוש ׃ אתה חונן עד בינה והשכל

מִכָּל ׃ דּוֹרוֹ בֵּן לְהִתְבּוֹנֵן ׃ דַּעַת מֵאֵיזֶה חֵטְא צָג צַר שׁוֹנֵן ׃ דִּבְרַת אָב כְּזוֹכֵר אוֹנֵן ׃ דַּלְתֵי צוּר כְּנֵסָה דָּפַק וְחִנֵּן ׃ דְּגָלִים לְשַׁלֵּשׁ תָּעַן וּלְחַנֵּן ׃ הַמֶּלֶךְ ׃ וַיַּעֲקֹם בֶּן דֵּעָה חוֹנֵן ׃ ברוך אתה יהוה חונן הדעת ׃ השיבנו עד שלמה לפניך

הַנָּשִׁים ׃ הַהֲגוּנוֹת לְכֵס יְשִׁיבָה ׃ הוּכְעֲרוּ וְסָעֲרָה בָּם נִשְׁבָּה ׃ הֲדַסָּה זֹאת בְּגַע לָהּ תּוֹר וּמַחֲשָׁבָה ׃ הֲלָלָה לְכָל רוֹאֶיהָ וְעֵזֶר לוֹ שָׁוָה ׃ הוֹדֵר יְמִינִי לְשׁוֹבֵב שׁוֹבֵבָה ׃ בִּלְבוּשׁ ׃ רְצוּת רוֹצֶה בִתְשׁוּבָה ׃

ברוך אתה יהוה הרוצה בתשובה ׃ סלח לנו עד וסולח אתה

וַתִּשָּׂא ׃ וַתָּבֹא בֶּאֱלוֹהַּ ׃ וְלֹא יָדְעָה כִּי זֹאת עָשְׂתָה יַד אֱלוֹהַּ ׃ וַיְבָעֵר חָנֵף בְּכָל גְּבוּל לִשְׁלוֹחַ ׃ וּבְהַגִּיעַ תּוֹר בְּנֵין לִצְלוֹחַ ׃ וּבַת אֲבִיחַיִל לְבַקֵּשׁ צְלוֹחַ ׃ מַלְכוּת ׃ בָּהּ רִבָּה מַרְבֶּה לִסְלוֹחַ ׃ ברוך אתה יהוה חנון המרבה לסלוח ׃ ראה נא בעניינו עד חזק אתה

חֵן ׃ זְבֻדָה מֵהַרְרֵי אֵל ׃ זְכוּתָהּ עִמְּעֵם בְּיַד בֶּן אֲבִיאֵל ׃ זֹאת בְּבוֹאָהּ הֲלוֹם נָשְׂאָה עַיִן לָאֵל ׃ זָכְרָה נָא לִי צִדְקַת הַרְרֵי אֵל ׃ זֶה הֱכִינָהּ לָאוֹת לְתַקֵּן אֲרִיאֵל ׃ תִּכְלֶת ׃ יָדָהּ עָשׂוֹת לִגְאוּלֵי אֵל ׃ ברוך אתה יהוה גואל ישראל ׃ רפאנו עד ורחמן אתה

וָחֶסֶד ׃ חַסְדָּהּ הֵסִיד הַמְּהוֹלְלֵי ׃ חוּר וְכַרְפַּס וָכֶתֶם וָחֲלִי ׃ חִילָה רוֹץ רֹאשׁ פֶּתֶן מַגְהֲלֵי ׃ חָרוֹן כּוֹ לְשַׁלֵּחַ עוֹד מִלַּאֲכָלִי ׃ חִלַּת פְּנֵי אֱלֹהִים יְהוָה חֵילִי ׃ וְחוּרִי

רב חתלי רופא חולי : ברוך אתה יהוה רופא חולי עמו ישראל : ברך עלינו עד כשנים הטובות

לפניו טבע הוד אברך · טבוע היה ומוכן להארך · טמנה וסתרה מפרוע ירך · טמא כהוגרל גפנה להברך · טוב פצלה קומי אורי כי בא אורך · ועטרת בשנת טובתך בגשם אברך : ברוך אתה יהוה מברך השנים : תקע בשופר עד כנפות הארץ

מכל יודעי דת שפתי מרבץ · יקר ימיני בדת ימין רובץ · יופי עדי עדיים משבץ · יצא מלבש על יד קובץ · ירש מתן שאלות יעבץ · זהב ימן לאסוף נדחים מקבץ : ברוך אתה יהוה מקבץ נדחי עמו ישראל : השיבה שופטינו עד וצדקנו במשפט

הבתולות בהקבץ שנית במאהב · כבודה בת מלך השליכה יהב · כי צדיק יהוה צדקות אהב · כמם דוב רשפי להב מלהיב ללהב · כרה שוחה לעד לחומו להבהב · גדולה · קפץ בדין משפט אהב :

ברוך אתה יהוה מלך אוהב צדקה ומשפט : ולמלשינים עד במהרה בימינו

וישם לילה ותנומה הכניע · לילה אשר תנין וירב הניע · לדורות אותו הצניע · להיות לפלאו צנוע · לכד זד יהיר ובאשמורו הכניע · ותבריך יחומיו שח זדים מכניע : ברוך אתה יהוה שובר אויבים ומכניע זדים : על הצדיקים עד כי בך בטחנו

כתר מלוכה מאז היה מובטח · מאליו היה להנתן לבת הובטח · מלכות כשרוה מראם הוטח · מטובת זיו הוד מבטח · מראש עד עקב לבה בטח · בוץ · להאמירה במעוז ומבטח : ברוך אתה יהוה משען ומבטח לצדיקים :

ולירושלים עירך עד מהרה לתוכה תכין

מלכות נחפזה כחזו רביד · נבל נתון על ידיד מיד מעביד · נשאו מעל כל וטרחו הכביד · גיניו כתרזו להאביד · נשואי רחם זבד טוב הזביד · וארגמן ימנם לכונן עיר דוד : ברוך אתה יהוה בונה ירושלים : את צמח דוד עד ישראל ברחמים

בראשה סים זר אשר הופלא · סגת שושן עלות משפלה · שיחת דרומים עלות ממכפלה · שעיר ואת שרידיו לשחת הפילה · סגורי כלא הפן מאפלה · והעיר רון כפלה לשומע תפלה : ברוך אתה יהוה שומע תפלה :

רצה עד לציון ברחמים

וימליכה עזור לאום מוראה · עצורה היתה לכן מעת נבראה · עמיתה הפגיע בעדה קריאה · עד עת בא דברו אשר ראה · ענותם לחוזים שדי הראה · שושן · חוחים לעבדו ביראה : ברוך אתה יהוה המחזיר שכינתו לציון :

מודים אנחנו לך · ועל הנסים על כולם עד ועזרתנו סלה

תחת · פלפול יגיע לקח טוב · פעלת צדיק פעלם לטוב · פאר אמר אשר הוא טוב · פור הפך למשתה ויום טוב · פדות כן תחיש להדר הטוב · צהלה · וזמרה להודות לאל טוב : ברוך אתה יהוה הטוב שמך ולך נאה להודות :

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו עד ובכל שעה בשלומך

ושתי · צואנה למערכות · קצינות כהוכתרה ממלכות · רגלי אילת במות

רוֹכוּת · שִׁבְעִים יְמֵי צָר עָלוֹת לָהּ אֲרוּכוֹת · תְּקִפָה עִם דוד לְעֵינֶיהָ בְּרֵכוֹת · יְשַׂמְּחָה · קוֹל נִשְׁמַע מֵחֲרַכּוֹת · וְדוֹבֵר שָׁלוֹם מִמְּעוֹן הַבְּרָכוֹת :

ברוך אתה יהוה המברך את עמו ישראל בשלום :

מ״ק וקורין כסוף כשלת ויבא עמלק ח״ק יהללו ומכניסין ס״ת לסיכל וקורין כמגילה אשרי ובל״צ שש״י עלינו ק״י :

יוצר לפרשת פרה

החזן מתחיל ברוך אתה וכו׳ עד ומושיע ומגן :

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים · וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים · אֶפְתְּחָה פִי בְּשִׁיר וּרְנָנִים · לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים :

אֲצוּלַת אוֹמֶן בְּצֵרוּף זְקוּקָה · בִּנְבָכֶיהָ זֹאת כְּלַט פְּקוּקָה · גְלוּמָה עֲלוּמָה וּנְקוּקָה · דְּבוּרָה עַל אוֹפָן חֲקוּקָה · הַמְסֻקָּלָה וְהַמְעֻזָּקָה · וְרִשּׁוֹנָהּ רִשּׁוֹן לְמִשְׁמָר חֻקָּה · זַר שִׁבְעָתַיִם מְזֻקָּקָה · חוֹק טָהוֹר מִטָּמֵא מְחֻזָּקָה · טְבוּעָה בְּלֹא רְחוּקָה וְהִיא רְחוּקָה · יְחוּסָה אֲטוּרָה וּדְחוּקָה : חזן כְּתַמַּת חֲמוּקָה בָּהּ מְחוּקָה · לְטָהֳרַת חֲשׁוּקָה · נֶחְקְקָה זֹאת חֻקָּה :

מְקוֹמָהּ יִגָּלֶה · מַעֲמַקֶּיהָ יִדְלֶה : חזן לְעֵת יִגָּלֶה · גְּנוּנָיו יַעֲלֶה :

ברוך אתה יהוה מגן אברהם · אתה גבור עד להחיות מתים :

מִמְּרָה חֻקָּה גָּזַר · מִנִּבְנוּן אִמְרָה נִגְזָר · נֶאֱמָן לְאָזְנָהּ נִתְאַזָּר · נֶצַח עֲדֵי כֵן בִּנְזָרָהּ נָזַר · סָלוּל צְפוּנֶיהָ חֲלֵץ אָזָר · סָקַר בְּאֶבְיָהּ וְנֶחְשַׁב לָמוֹ זָר · עֵרֶךְ בָּהּ חוֹק לְעַם מְפֻזָּר · עֲבוּר מִלְפַתֵּל עִקֵּשׁ כְּמִין וָזָר · פֵּאֵר בְּקוּרֶיהָ בְּאֶגֶד מְשֻׁזָּר · פְּעֻלָּתָהּ בְּסֶגֶן בְּעֵדֵי מְשֻׁזָּר : חזן צְפוּנָה לְטָהֳרַת עַם אֵל עֶזֶר · צִוָּה צוּר לְצִיר צוּר צְרוּרָה לְאֶלְעָזָר :

עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ שֶׁלָּךְ · חָפַצְתָּ לְהַצְדִּיק קְהָלָךְ : חזן אֵל כֵּן אוֹחִיל לָךְ · לְהַגְשִׁים תְּחִי אֲטוּמֵי פָּעֳלָךְ : ברוך אתה יהוה מחיה המתים :

קִפָּאוֹן חוֹק אֲלֻפַּת הַיְקָר · לוּטָה בְּאוֹר יָקָר · חָשׂוּף לְעַם מְיֻקָּר · לַעֲמוֹד עַל עִקָּר : רְעֵבִים לְפַעְנֵחַ דָּתֶיהָ · פַּעְנֵחַ מִדּוֹתֶיהָ · צְמֵאִים גְּמוּת חִידוֹתֶיהָ · גִּלָּה לָהֶם עֵדוּתֶיהָ : שֶׁמֶץ דְּגָלִים טִהֵר · מְצָרֵף וּמְטַהֵר · הֶרֶב לְכַבְּסָם תְּמַהֵר · מְעֻוָּיִם אוֹתָם לְטַהֵר : תִּקְרָא כֹהֵן · בְּחַטְאָךְ בְּאֵזוֹב מִתְכַּהֵן : חזן טְהוֹרִים זָרוֹק כִּמְכַהֵן · תְּמוּר דַּם מֵקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן :

ימלך יהוה לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה:

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל נא:

אמרתי אחכמה והיא רחוקה · שח איתיאל עדי זאת חקה · בלא נפלאת היא ולא רחוקה · זאת פליאה היא ומרחקה · מלפניה משפט וחקה · ומאחריה תורה וחקה · בחרות חקוקה · ובלוח לב מחקה · מדוק תלולה ומשאול עמוקה · מדרי ארקא · מסלתה חמוקה: בכן אין לעמוד בסודה · ואין להגיע יסודה · ואין לחקור חקה · ואין להחליש חלקה · ואין לידע ערכה · ואין להבין דרכה · אלהים הבין דרכה:

חי וקים נורא ומרום וקדוש:

אצורה ומפורשה · עצורה ולא מפורשה · זאת חקת הפרשה · בכל שנה מתפרשה: לבעלי אסופות · חידותיה חשופות · וכל צרורות כסופות · דקדוקיה ספות: ערוכה ושמורה · קצובה וגמורה · דרושה ואמורה · בקלה וחמורה: זינה לעניו · בפניני מעוניו · והגיה עיניו · בפוץ מעיניו: רעד כהספית טעם תחלת משנתה · פרה בת שתים עגלה בת שנתה · בצר ציר תחן כקשב שמועתה · נא מני יפרה מורה הלכה לשעתה: ירעו בה הליכות · ושנון הלכות · אלה הנערכות · ואלה המתהלכות: ראיתה איך לחזות · דמה איך להזות · באורה מלהבזות · לחוות למי זאת: בדבור אמור אל הכהנים (לענו) · שנה עוז פניו · שב ויערוך זאת לפניו · והאיר עיניו: יען כנאמר לו ולקחו לטמא · פלצות בעתתו ושח מי יתן טהור מטמא: קושט אמרי פרה · כל טהור מטמאה · ואיך היא תעביר רוח הטמאה: לו הגיד אל חקה חקתי ומה תיגע לידע · עמוקה משאול מה תדע: יבא אפר פרה · להלבין טנוף בן פרה · היות כפרה · לסוררה כפרה: חזן רמז בויקחו אליך פרה · היות פרתו מותמדת · שכל הפרות כלות · ושלך לעד עומדת: אל נא לעולם תוערץ וכו'

חזן וקהל לטהר טמאים · לטמא טהורים באומר קדוש:

אמרה סנונה וצרופה · בדולה בדתה מערופה · גדלה כרענן לתרופה: דרושה בזקוק שבעה משבעה · הזיות טבילות וכבוסים שבעה · ופרות וכהנים טהורים וטמאים שבעה: זקני גזית תמימים ממום · חבואיה יבקרו לבל היות בה מום · טהורה תהיה לאדמות כממום · יעשה מהון כהן כבש פרה · כפה מול אטם בהוד תפארה · להוציא בה תמימה חטא תמה מפירה: מסעדיו אתו יצאו להר המשחה · נהץ טבול שנית עבור כורה שוחה · סדר מערכת ולא שהה: עמד מקדם ופניו למערב · פרה שחט ודם לא ערב · צת בה חריות ומוקדה הרב: קם מול שער איתון ודם שבע יזה · רענן ארז ואזוב ושני יחזה · שמע לכל עץ ארז זה ואזוב זה: תרגלה וחלקה לשלשה

יוצר לפרשת פרה

חלקים · כל משמרות מנה מחלקים · תכונה למשמרת עד נקוקים יקים : לפהר וכו׳

ובכן ולך תעלה קדשה כי אתה קדוש ישראל ומושיע :

אין לשוחח עוצם נפלאותיך · אין להגיד חקר דתותיך · אין להבין תוקף מפעלותיך ·
אין לפענח עומק פלאותיך · אין לעמוד על ספן מדותיך · אין לחקור סוד חידותיך · אין
להשמיע כל תהלותיך · אין לגלות סוד עדותיך : המפורשות סתומות · הגלויות עלומות ·
המבוארות חתומות · המשננות עצומות · החקוקות רשומות · החסרות מיתרות · האסורות
מתרות השחורות צחורות · החשופות אטורות · הפרוצות אצורות · הכלולות עצורות ·
הקלות חמורות · מוציא מזלות יקרות · מתיר מאסורות מתרות · נותן מטמאות טהורות :
מן החלב שומן הלב · מן הדם טחול הדם · ומבשר בחלב כחל החלב · מכלאי בגדים
תכלת בסדין · מאשת אח יבום האח · מאשת איש יפת תואר לאיש · מטמאת נדה
טהרת בתולי אשה · מהתר אסור ומאסור התר · מטמא טהור ומטהור טמא · בהרת ממועט
תטמא · פרחה בכלו עוד בל תטמא · המת בבית אינו טמא · יצא ממנו אותו מטמא ·
שעיר יום כפור מכפר על כל טמא · וכל מעסיקיו בגדים מטמא · פרה אדמה עושיה
מטמאה · והיא עשויה לטהר כל טמאה · ואפרה נעשה אב הטמאה · והיא מטהרת אבי
אבות הטמאה : בכן אין להבין סוד תורתך · ולא זקוק אמרתך · ולא צרוף גזרותיך : בכן
אין להמיר ולא להתמיר · אין להרהר ואין לתרתר · אין לידע ולא לידע · עמוקה משאול
מה תדע · נעו מעגלותיה לא תדע : זו באמירה וזו בגזרה · זו באסיפה וזו בחסיפה · זו
בנשיקה וזו בתשוקה · זו בכבישה וזו בהפרשה · זו בדרישה וזו בתרישה : וכל אמרה התקוק
בה תקה · אין להרהר ולומר על מה נחקקה · שכך נתנה בנשיקה : וכלם נכוחים למבין ·
וכל המשכיל יבין · חוץ מטעמי פרה שאין להבין · וכל חכם לב ידל מבין · חפציה אין
להבין : ובשמות תעודה היא נקובה · לכל קרבן שי לא שוה · שהם זכרים והיא נקבה ·
לטהר שמצת עגל תועבה : הם המירו כבוד בבן פרה · וסררו בו כפרה · תבא אמו אשר
היא פרה · ותהיה לעם כפרה : הם האדימו בו פנים · ואדמו עצם מפנינים · תבא אמו אשר
היא אדמת פנים · ובה צח ואדום ישא פנים : הם תרטוהו היות צג כתמים · ובה חיבו
מהיות תמימים · תבא אמו תמימת תמימים · ובה יטהר תמה הצור תמים : הם שחתו
לפסל כל מום · ונענשו בו היות בעלי מום · תבא אמו אשר אין בה מום · להדיח דמי יפה
ואין בה מום : הם זממו בעגל למעול · ויזבחו לו ויפרקו עול · תבא אמו אשר לא עלה
עליה עול · ותנתן על שכמם כעול : הם נקהלו עבורו אל כהן · ואנף בהשמיד איש
מכהן · תבא אמו ותנתן לכהן · ויכפר בה עון כהן : וכמו באש נשרף · כן באש תושרף :
וכמו טוחן והודק עד עפר · כן תודק ותעשה עפר : וכמו הושלך עפרו אל המים · כן תושלך
אפרה אל המים : וכמו נפלו בו שלשת אלפי יושר · כן יפלו בה שלשת מיני כושר · וכמו
טנף עם טהור · כן תטמא במגע כל טהור : וכמו טהר עם בו נטמא · כן תטהר איש אשר
נטמא : וכמו פזר פשעו לכל דור שמור לחטאת · כן תהא למשמרת למי חטאת : להדיח
דמים · לכבס כתמים · לנקות טנופים · להרחיץ צואים · להלבין חטאים · לטהר טמאים ·
לקדש קדושים · להצדיק עמוסים : בעץ ארז לענפים כארז · באזוב לנדכאים כאזוב ·
בשני לשפתותיה כשני · בתולעת לאל תיראי תולעת : לבל יתגאה מתגאה כארז · שאם
לא ימך כאזוב ויחשב כתולעת · לא יטהר באזוב ובשני תולעת : ואם לא ישפוך לב כמים ·
לא יטהר בזריקת מים : ומה יתגאה חציר יבש נוכח אש אוכלה אש : ומה יעוז ציץ גאה ·
נוכח אל גאה גאה : והוא רוכב שחקים בגאוה · גאה על גאים · מתנשא על נשאים ·
ומתגאה כארז על מתגאים · ועני כאזוב על נדכאים · וצר בעולמו חמשה מיני גאים : שור
בבהמה · אריה בחיה · נשר במעופפים · ארז בעצים · ואדם בכלם · ומלך מתגאה על
כלם · לבש גאות מכלם · חקקם בכס שביבי אש · ארבעה בכס מעלה ואחד בכס מטה ·

יוצר לפרשת פרה

כי כם מעלה מכון כנגד כס מטה ׳ וכל אשר יש במעלה יש במטה ׳ כסא מול כסא היכל מול היכל׳ מקדש מול מקדש ׳ זבול מול זבול׳ מזבח מול מזבח׳ בנים מול בנים ׳ עבדים מול עבדים ׳ מלאכים מול מלאכים ׳ משרתים מול משרתים ׳ צבאות מול צבאות ׳ כרובים מול כרובים ׳ אלפים מול אלפים ׳ רבבות מול רבבות ׳ קדושים מול קדושים ׳ מתנות מול מתנות׳ מעריצים מול מעריצים׳ מקדישים מול מקדישים ׳ וקדשה לקדוש משלשים ׳

ככתוב וכו׳ ׳ ומוציאין ב׳ ס״ת בא׳ קורין כפר׳ היום ובב׳ קורין למפטיר כפר׳ חקת עד תטמא עד הערב :

יוצר לפרשת החודש

החזן מתחיל ברוך אתה וכו׳ עד ומושיע ומגן :

מסוד חכמים ונבונים׳ ומלמד דעת מבינים ׳ אפתחה פי בשיר ורננים ׳ להודות ולהלל פני שוכן מעונים :

אתית עת דודים כנגעה ׳ באחת ועשר פוט נגעה ׳ גישת צקון מכפל כפגעה ׳ דלג פעם וזאת רגעה : השניה עופר מחרך ארבות ׳ וחיל ארך בתבם תערובות׳ זמן קפץ עשות רבות׳ חדשים וגם ישנים להרבות : טס וידא ועדן שנה׳ יקץ כישן ועיר כמשנה: חזן כסף ורפק בפתחי ישנה ׳ לחפשה בראשון לחדשי השנה :

לי עוד תגנון ׳ בפסוח וגנון : חזן בגוננך לבנון ׳ במגנת ינון :

ברוך אתה יהוה מגן אברהם : אתה גבור עד להחיות מתים

מרימי עול עגלה להלאות ׳ מכאב הגת להראות אות ׳ נאקה החישה קץ הפלאות ׳ נחצו למאתים ועשר ארבע מאות : שה המסבך לעקד צור ׳ סים זכרו בפקד נצור ׳ עמוסים כאתיו לעת בצור ׳ עדימו לשי יהא עצור ׳ פלא עשות נגד אבות׳ פץ מבעשור לאסרו בעבות : חזן צליחת ירדן בו להתוות ׳ צפית שה לבית אבות :

לך עוד נקשיבה ׳ ממעיני הישועה נשאבה : חזן ששון ישעך לנו השיבה ׳ ובתחית גשם נחשבה : ברוך אתה יהוה מחיה המתים :

קיחת עלית עקד ׳ היא נצבה בפקד ׳ תוכת בתרי שקד ׳ רשפי לוד ליקד ׳ רחש ישנים בערב ׳ דם תבוסה בערב ׳ קץ חש וקרב ׳ לעורר בתנין קרב : שמע מכסת פסחים ׳ אשר כסו פסוחים ׳ היא צמתה כסלוחים ׳ להציתם בקוצים כסוחים : תרפים כדי

למעמ

לְמַעֵט · מְנוּיֵי מְתֵי מְעַט : חזן תְּוֹקֶף הֲדְרַת מֶלֶךְ מִלְּהִמָּעֵט · הוֹרְשָׁם לְהִמָּנוֹת בְּוֹאָם יִמְעַט :

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם לִשְׁמוֹר · בְּסָכְכֶם אֲסוּפֵי הַר מוֹר · וְאִתָּם אֵל יִגְמוֹר · שְׁלֹשֶׁת אוֹתוֹת בּוֹ לִשְׁמוֹר : דוֹרֵשׁ זֶה חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ · לְאוֹת וּלְמוֹפֵת קִדְּשׁוֹ : חזן יְדִידֵי עַם קְדוֹשׁוֹ · הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ :

הֲדוֹם מְגַר נְזוֹד עֶדֶשׁ · כְּהַיּוֹם הַזֶּה יְחַדֵּשׁ בְּגוֹדֶשׁ : חזן וְנוֹבִיל שַׁי בְּקֹדֶשׁ בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ :

יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא :

רַבּוֹת עָשִׂיתָ וְחִשַּׁבְתָּ וְסִפַּרְתָּ · מִפְּעֻלּוֹתֶיךָ פְּעוּל בְּסַהַר סִפַּרְתָּ · לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים חֶבְלוֹ שִׁפַּרְתָּ · לִתְקוּפוֹת וּמַחֲזוֹרוֹת קִצּוֹ צִפַּרְתָּ · לְאַלְפַּיִם וְאַרְבַּע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה זְמַנּוֹ בֵּאַרְתָּ · וּבִתְשַׁע מֵאוֹת עִבּוּרִים עָדָיו עִבַּרְתָּ · וְהַיּוֹם הוֹרֵיתָ לְעַם אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ · לָכֵן עַל כָּל חֹדֶשׁ חָדְשׁוֹ הִגְבַּרְתָּ · סִפְּרוּ בַּקָּרְתָּ · קִצְבּוֹ חָקַרְתָּ · נִזְלוֹ הֵקַרְתָּ · פִּלְאוֹ סָקַרְתָּ · מוֹעֲדוֹ יִקַּרְתָּ · וּבוֹ יִקַּרְתָּ וְנִתְיַקַּרְתָּ :

חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ :

אֲבִי כָּל חוֹזֶה · חָל בּוֹ בְּמַחֲזֶה · כְּנֶאֱמַר לוֹ חֲזֵה · תַּבְנִית הַחֹדֶשׁ הַזֶּה : לְהָבִין קֶצֶב מוֹלַדְתּוֹ · מִתְּחִלָּתוֹ וְאֹרֶךְ מְלֵאָתוֹ · עַד תַּכְלִיתוֹ : עִמְּתוֹ לְהַרְאֵהוּ · וְלֹא הִכִּיר מַרְאֵהוּ · עַד בְּאֶצְבַּע הֶרְאָהוּ · אָז בָּן וְרָאָהוּ : זוֹהַר לְשָׁעוֹת שֵׁשׁ · תֵּאֲרוֹ לְהִתְאַשֵּׁשׁ · פָּחוֹת מִשֵּׁשׁ · כָּל עַיִן יַעֲשֵׁשׁ : רוֹאָיו לְבַקֵּר · עָדָיו לְחַקֵּר · מַאֲמִירָיו לְיַקֵּר · מְמִירָיו לְעַקֵּר : בְּמֶדֶד לוֹ שֵׁעֵר · עָבִיו אֵיךְ לְשַׁעֵר · עַד שְׁטִיפַת שֵׂעָר · יְקַבְּלוּ יוֹשְׁבֵי שָׁעַר : יָדְעוּ תְּבוּנָה · לְחַוּוֹת לְאוֹם נְכוֹנָה · לְהוֹרוֹת לְיוֹדְעֵי בִינָה · עֶרֶךְ לְבָנָה : רְגָלִים לְיַשֵּׁב · זְמַנִּים לְחַשֵּׁב · בְּעִבּוּר אֵיךְ לְיַשֵּׁב · וְסוֹד מַה לְּהַקְשֵׁב : בְּפָנָיו צִוְּגוּ אֵלֵי קֹדֶשׁ · לְהָעִיד עֵדוּת חֹדֶשׁ · וְאַל נִתְעַטֵּף בְּקֹדֶשׁ · כִּמְקַדִּישֵׁי חֹדֶשׁ : יָהּ בְּדָקָם לְעֵינוֹ · וְעֵדוּתָם דִּקְדֵּק בְּמַחֲנוֹ · וְהַכֹּל צָוְחוּ בִּמְעוֹנוֹ · מְקֻדָּשׁ הַחֹדֶשׁ בִּזְמַנּוֹ : קֵץ מוֹלַדְתּוֹ חָל לְהַקְצוֹת · בְּיוֹם רְבִיעִי בַּחֲצוֹת · וְעַד שְׁלֹשִׁים מְרוּצוֹת · לֹא נִכַּר בַּחוּצוֹת : לָאָה צִיר וּפָחַד · וְיֶתֶר מְעַט לְעֵת סִפּוּר אֶחָד · וְצוּר פָּץ לוֹ וַיִּחַד · מֵעֶרֶב וְעַד עֶרֶב מְנוֹת אֶחָד : יַלְדוּת חֶרֶס וְסַהַר בּוֹ בְּיוֹם חֶשְׁבּוֹן מְצוֹ · וּבִתְחִלַּת בְּרִיָּתָם בְּחִלּוּן אֶחָד נִמְצָאוּ : חזן רֵעִים כְּנִתַּן לָמוֹ מְסוֹרֶת אִמְּצוּ · לְחַשֵּׁב לְעַבֵּר וּלְקַדֵּשׁ סְפוּרוֹת כַּמָּצָאוּ : אל נא וכו׳

חזן וקהל ראשון הוא לכם · לפסוח עליכם · להתקדש בתוככם · קדוש:

חו"ק לכם הוא ראשון · נצורי כאישון · להעריץ לאל אחרון וראשון · קדוש:

אדון מקדם תכנו ראש · בינו לא גל בספר תולדות ראש · גלהו תחלה לכם לדרוש: דורש להשוות בו גיה ואישון · הופלא מכל עם ולשון · ולא הומסר לאדם הראשון: זמן עדנה בו בשורה · חנוט לקצו עקוד למוסרה · טפיה בכן בו בשרו בשורה: ירח אשר לא פענח לראשונים · כמוס לצפון חדשים וגם ישנים · לראש הושם לארבעה ראשי שנים: מועדים מזמין לנדגלים · נועדים בו עינימו צירי רוגלים · ספור הוא למלכים ולרגלים: עבור מעברים לשמרו במועדו · פרח ואביב תקופה בם לועדו · ציון שלשתם יצרפו לסעדו: קדש בראשו ושלישו הציו ורבו לשמור · לקדש לקחת לחגג לקצור ולגמור · רשם בכל דור · שמור הוא לרוכב על חמור: שמירת שלישו כירכן עמדה · שלהבת הציו שאון פול השמידה · תשועת קצירו ימיני העמידה: לכם וכו'

ובכן ולך תעלה קדשה כי אתה קדוש ישראל ומושיע:

הוא נקרא ראש וראשון · ונואמו נקרא ראש וראשון · ומועדו נקרא ראש וראשון · ואוויו נקרא ראש וראשון · ונוחליו נקראו ראש וראשון · ואויבם נקרא ראש וראשון · ואוהבם נקרא ראש וראשון · וגואלם נקרא ראש וראשון · הנה העת יבוא בראש וראשון · בקץ אשר הוא ראש וראשון · לעבור בראש וראשון · לכונן נכון בראש וראשון · ואתו נוצר ברות ראש וראשון · לקעקע שרידי עמלק ראש וראשון · לעורר צורים החצובים מראש וראשון · לפעול חדשות בראש וראשון · לרצות תרוש תשורת ראש וראשון · להוביל בו שי לראש וראשון: ועוד בל יזכרו ראשונים · כי יחדשו חדשים וגם ישנים · פלאים מפלאים משנים · ויקיצו כל ישנים · מהללים ומשוררים · שירים משירים משננים · ולא יאמרו עוד אשר העלה בנביא · כי אם חי יהוה אשר העלה ואשר הביא · ואז אל ישאג כלביא · לערוך קרבי · חדשות להביא · ביד איש נביא · משבט לוי · להשיב לבבי לחדש קרבי: ויצמיח צמח נקוב שבעה · ואתו יהו רועים שבעה · ויחדשו לאום דברים שבעה · ויתכסה מהם שבעים שבעה: וישוב ויגלה לעם קדושים · אשר עמו יוגו מקדשים · ולא לעדרי צאן קדשים · עד קץ ששה חדשים · עד בא ראשון לראשי חדשים · ואז יראה לעדת קדושים · הנשארים מעול קדשים · ויראה למו אותות חדשים · לחדש שמים החדשים · למשוח קדש קדשים · לפתוח דלת לקדושים · בשבתות ובחדשים: ואז יצוה תרוש עבודת חדש · מה להעלות בראש כל חדש: ועבודת ראשון כל חדש · היא תקדים תחלה לכל חדש · וכמו היה ראש לכל חדש · כן יהיה ראש לכל חדש: ותעשה בו חדשה · לבראת ארץ חדשה · להנתן דעה חדשה · לכרות ברית חדשה · להבראות בריה חדשה · להתחדש רוח חדשה · להוביל בו שי מנחה חדשה: וחמה ולבנה תתחדש · ואורם שבעתים יחדש · שתים בשנה יתחדש · ויצמצם שכינתו בתוך שער החדש · ויקרא לו שם חדש · כשם העיר מיום המקדש · וינתן לעם לב חדש · לשורר בפיהם שיר חדש · שיר מפואר ומחדש · על כל שיר מהלל ומקדש: כי שירי אראלים · אשר שיר ותשבחות מהללים · לפני שיר זה לא חלים · ונצוח אלים · אשר קול המולה צוהלים · לפני שיר זה לא מסללים · ורגן גלגלים · אשר אם הורשו כל גוללים · לפני שיר זה לא כוללים · ואימת כרובים · אשר הם צגים כמו רובים · לפני שיר זה לא מרבים: והדרת אופנים · אשר הם מרבעי פנים · לפני שיר זה לא סופנים: והמון גדודים · אשר הם הוד אל מגידים · לפני שיר זה לא נאגדים: וסוד עירין · אשר כעין קלל בוערים · לפני שיר זה לא מפארים: ורגש קדישין · אשר לבקרים מתחדשים · לפני שיר זה לא מקדישים: ונהם שנאנים ·

אשר

יוצר לפרשת החודש

אשר טעמם לא משנים • לפני שיר זה לא משננים : ופחד שרפים • אשר ברגע כל שורפים : לפני שיר זה לא רופפים : כי כל מחנות משרתים קרושים • משרתיו יהו מקדישים • וגם המון צבא מלאכים מנעימים יהו ממליכים • ומרוצות חיל זיקים כחם יהו מחזקים • וזיו משלהבת ברקים • פניהם יהו מבריקים • וחוצה למו הוים • מתעלסים באהבים • ועד מחיצתם לא באים • באשם נלהבים • ובגחלתם נכוים • ובפארם הם נאלמים • ועת כי יתחילו יחישו ועת כי יתפילו יחילו • ועת כי יגמורו יעריצו • ועת כי יחישו יקדישו • ועת כי ישתוקו ישלשו • קדשה משלשת : ככתוב וכו'

נוהגין ב' ס"ת בא' קורין בסדר היום ובשני קורין בפ' בה' החודש הזה עד תאכלו מצות ומפטירין כה אמר ה' ביחזקאל מ"ה ואם חל ר"ח קורין בשני בשל ר"ח ובשלישית בפ' החודש ומפטיר כנ"ל :

מוסף לפרשת החודש

חזן מתחיל ברוך אתה וכו' עד ומושיע ומגן :

ראשון • אמצת לפרח שושנים • אמוץ לעורר מרדם ישנים • בזכרך ברית ראשונים • בצפון חדשים וגם ישנים • גלותו בדת שנונים • גזר ראש לארבעה ראשי שנים : חזן ארבעה ראשי שנים במחזה • בארת זה מזה לחוזה • כאשר שמענו כן עוד נחזה • לגוננמו במגן בחדש הזה : ברוך אתה יהוה מגן אברהם : אתה גבור עד להחיות מתים

לציון • דרור תחשת בו קפות • דבר אור יקרות לקפות • החדש אשר ישועות בו מקיפות • החוסים בו מתקיפות • וממנו מתחילות ותוקפות • ועד ראש לארבע תקופות : חזן ארבע תקופות בשנה • תחדש אורם כבראשונה • כאשר שמענו כן עוד חיש נא • החינו בגשם בראשון לחדשי השנה :

ברוך אתה יהוה מחיה המתים : נעריצך • לדור ודור עד וקדוש אתה :

הנה • זה בא לפרקים • זמון לגאול רצוצים מארקים • החדש אשר רביבים בו מריקים • חשרת מים למלאת רקים • טיעת לרוות וירקים • טלאים בו להקים • בארבעה פרקים : חזן ארבעה פרקים כבמחזה • בארת זה מזה לחוזה • כאשר שמענו כן עוד נחזה • ונעריצך קדוש בחדש הזה :

ברוך אתה יהוה האל הקדוש • תכנת שבת עד מקדשי שמך • ובר"ח אתה יצרת עד להם קבעת :

הנם ימים המבורכים • יורה ומלקוש באבם פורכים • כח תת באביבים רכים • כרמל להקליא אביב פרוכים • לשנן מפעלות מציץ מחרכים • לפניו קוראים ענין ארבעה ערכים : חזן ארבעה ערכים אשננה • ספור מסות

פִּרְחֵי שׁוֹשַׁנָּה ׳ כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד חִישׁ נָא ׳ עֲנֵנוּ בְּנוֹפֶשׁ בָּרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: ברוך אתה יהוה מקדש השבת ׳ ובכל״ת וישראל וראשי חדשים : רצה עד לציון ברחמים :

וְלִירוּשָׁלַיִם ׳ מוֹפֵת הוּחַק בּוֹ כַּסּוֹת ׳ מַעְיַן כָּל חַי לְהִתְכַּסּוֹת ׳ נְקָמוֹת אֲשֶׁר בְּלֵב מְכֻסּוֹת ׳ נִתְכַּנּוּ בְּמוֹעֵד זֶה הֱיוֹת מְבוּסוֹת ׳ שֶׂה לְבֵית אָבוֹת מָנוֹת בְּמִכְסוֹת ׳ סִבּוֹת עָלָיו עָסִיס אַרְבַּע כּוֹסוֹת: חזן אַרְבַּע כּוֹסוֹת כְּבְמַחֲזֶה ׳ בְּאֶרֶת זֶה מֻזֶּה לַחוֹזֶה ׳ כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד נֶחֱזֶה ׳ רְצֵנוּ כְּשֵׁי בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה:

ברוך אתה יהוה המחזיר שכינתו לציון : מודים אנחנו לך עד ועזרתנו סלה :

מְבַשֵּׂר ׳ עַם זָכִיּוֹת ׳ עֲצוּרִים לְהַעֲלוֹת מְצוּל דָּכִיּוֹת ׳ פְּדוּיִם חָוָה בְּמַשְׂכִּיּוֹת ׳ פְּצוֹת שִׁירִים תְּמוּר בְּכִיּוֹת ׳ צְבָאוֹת כָּל חֶמְדַּת שְׂכִיּוֹת ׳ צַאֲנָן יַצִּיעַ לְרוֹשֵׁשׁ שׂוֹנְאֶיהָ: חזן שׂוֹנְאֶיהָ נָדוּשׁ נָא ׳ מִדּוֹת פְּעֻלָּתָם כְּבָרִאשׁוֹנָה ׳ כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד חִישׁ נָא ׳ וְתֵיטִיב לָנוּ בְּטוּבְךָ בָּרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה:

ברוך אתה יהוה הטוב שמך ולך נאה להודות ׳ אלהינו ׳ שים שלום עד בשלומך :

אֶתֵּן ׳ קוֹל בְּשׁוּרְרוּ רָאשִׁים ׳ קְרָא בְגָרוֹן בְּגֵיא הַחֲרָשִׁים ׳ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל גַּבֵּי חוֹרְשִׁים ׳ רְאוּתָם בְּזֶה חֹדֶשׁ מְגוֹרָשִׁים ׳ שִׁיר חָדָשׁ וְהֶגֶה מְדֹרָשִׁים ׳ תְּרַנֵּנָה שִׂפְתֵי בְשׁוּרֵי אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים: חזן אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים כְּבְמַחֲזֶה ׳ בְּאֶרֶת זֶה מֻזֶּה לַחוֹזֶה ׳ כַּאֲשֶׁר שְׁמַעְנוּ כֵּן עוֹד נֶחֱזֶה ׳ בָּרְכֵנוּ בַשָּׁלוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה:

ברוך אתה יהוה המברך את עמו ישראל בשלום ׳ קדיש שלם ׳ אין כאלהינו ׳ עלינו ׳ קדיש יתום :

יוצר לשבת הגדול

החזן מתחיל ברוך אתה וכו׳ עד ומושיע ומגן :

מִסּוֹד חֲכָמִים וּנְבוֹנִים ׳ וּמִלֶּמֶד דַּעַת מְבִינִים ׳ אֶפְתְּחָה
פִּי בְּשִׁיר וּרְנָנִים ׳ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים:

אֱלֹהִים בְּצַעַדְךָ הַכּוֹת פַּתְרוֹס ׳ בְּתַקְוַת חֵילָם מִבְצָרֵיהֶם לַהֲרוֹס ׳ גְּאַלְתָּ עַמְּךָ בְּנֵבֶל קַתְרוֹס ׳ דְּרַרְתָּם וְהִבְרַרְתָּם כְּסֹלֶת לָרוֹס ׳ הִגַּרְתָּ לְגֵיא הֲמוֹן פִּיבֶסֶת ׳ וְנִקְּתָה לָאָרֶץ בְּטִירֶיהָ נֶחְבֶּסֶת ׳ זְנוּחָה זָרְחָה בְּדַם מִתְבּוֹסֶסֶת ׳ חִלַּצְתָּ

וְנֶגֱהֱצָה בִּרְחִיצָה וְתִכְבּוֹסֶת : טֶרֶם מֵרוֹר מִמְּעָנִים יִשְׁבַּת · יְשׁוּעָה צָמְחָה לִנְצוּרֵי כְבָבַת : חזן כִּתְּרַת כְּלִיל לְנֶפֶשׁ מְשִׁיבַת · לְשֶׁעָבַר קְדֻמַּת מַתַּן שַׁבָּת :

סֶלָה אֲרוֹמִמְךָ מוֹשִׁיעַ וְשַׁלִּיט · מוֹצִיאַי לַחָפְשִׁי מִבֵּית מַעֲלִיט : חזן סֻכּוֹתָה לְרָאשִׁי לְהַשְׁאִיר פָּלִיט · גָּנוֹן וְהִצִּיל פָּסוֹחַ וְהִמְלִיט :

ברוך אתה יהוה מגן אברהם · אתה גבור עד להחיות מתים :

מִמַּסְגֵּר אַסִּיר בְּצֵאת לְחוֹפֶשׁ · נִתְנוֹסֵס נֵס בְּמַטְבִּיעַת רֶפֶשׁ · סִגַּבְתָּם חוֹק מַרְגּוֹעַ וְנוֹפֶשׁ · עָרוֹךְ תְּהִלָּה לִמְשִׁיבַת נֶפֶשׁ : פֵּרוּשׁוֹ וְטַעְמוֹ צִוִּיתָ בְּמָרָה · צַחְצוּחַ דָּתוֹ לְהָבִין וּלְגוֹמְרָה · קְבִיעַת קְדֻשָּׁתוֹ בְּזָכְרָה וּשְׁמִירָה · רוֹן לְהָפִיק בְּתוֹדָה וְזִמְרָה : שְׁפָטִים גְּדוֹלִים עָשִׂיתָ בְּצוֹעַן · שִׁפְרַרְתָּ אֹהֶל בַּל יִצְעָן : חזן תְּעוּבִים פַּסּוּ בְּאַף לְהַכְנִיעַן · תְּקָפָה חֲרָדָה בַּעֲמָלֵק וּכְנַעַן :

לִבְּךָ וְעֵינֶיךָ לְהֵיכָלְךָ תְּשׁוֹבֵב · דָּשֵׁן וְשָׁמֵן לְעַמְּךָ יְנוֹבֵב : חזן תְּכוֹנֵן אֻלַמְּךָ מִזְבֵּחַ וְסוֹבֵב · לְהַגִּישִׁים תְּחִי יְשֵׁנִים דּוֹבֵב : ברוך אתה יהוה מחיה המתים :

יִשְׁעִי וּכְבוֹדִי מִשְׂגַּבִּי וּמְנוּסִי · וְנִצָּב לָרִיב עַל אוֹנָסִי · סוֹכְכִי בְּאֶבְרָתוֹ יְהוָה נִסִּי · פּוֹרֵעַ וְגוֹבֶה דִּין קְנָסִי · בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עֲלֵי רֹאשִׁי · רֹכֵב עַל עָב קַל מְעַנּוּי לְגָרְשִׁי · שַׁחַת מִבְצָר מַחֲלִישִׁי וְחוֹרְשִׁי · מְלוֹן קִצּוֹ נַחֲנֵי דּוֹרְשִׁי : וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ חָבַשׁ כְּאֵבִי · אָדוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה הִשְׁאִיבִי : חזן לִמְדַנֵּי לְגוֹהַּ בְּשַׁבַּת מַהֲדְאִיבִי · לְהַאֲכִילִי נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִי :

יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֵל נָא :

כֶּרֶם חֶמֶד נֶטַע שַׁעֲשׁוּעִים · בְּלוּסָה וּמְכֻסֶּסֶת שְׁנֵי רְשָׁעִים · וְנִגְלֵיתָ לְחַלְּצָהּ מִבֵּין פּוֹשְׁעִים · בְּחֵיל אֲלָפִים רִבְבוֹת תִּשְׁעִים · וּבְצֶדֶק נִפְקַד לְתֵשַׁע וְתִשְׁעִים · הוּעֲמְסָה מַשָּׂא פְרָדִים תִּשְׁעִים · פְּנִית לְפָנֶיהָ מְלָכִים וְשׁוֹעִים · שִׁלְּחָה קְצִירֶיהָ וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים · וּלְחֶלְקָהּ נָטְלָה שִׁבְעָה מִשִּׁבְעִים · שֶׁעֲשׂוּר נִכְסִים לַבָּנוֹת קְבוּעִים · וּבִישִׁימוֹן דֶּרֶךְ הָלְכוּ אַרְבָּעִים · מַעֲדַנֵּי מֶלֶךְ אוֹכְלִים וְשָׂבֵעִים · קְדֻשָּׁתוֹ מְתַנִּים וְרֶנֶן מַבִּיעִים :

חַי וְקַיָּם נוֹרָא וּמָרוֹם וְקָדוֹשׁ :

יָבַדְתָּ לְהַצִּיל עַמְּךָ · לְהוֹדִיעָם אֹרַח נוֹעַמְךָ · לְמַשּׁוּאוֹת תָּרִים פְּעָמֶיךָ · לְהַכְנִיעַ זֵדִים

בועמך

בזעמך: וכחתם המון שודדים · כלו שרים וגדודים · והגיע עת דודים · צמחה ישועה לידידים: סוד כיצא בהגויה · צאת ענומים לרויה · נחצו צירים לשביה · שני תואמי צביה: פרום כירה של מלך · ארעהו לשר פלך · כל הבא למלך · אשכר לפניו מהלך: בשער בת כסלוח · נצבים מלאכי שלוח · נסתכלו קוטפי מלוח · באין קומץ וקלוח: זהב לבב גנה · ללגיוניו קפץ ומנה · יכנס הבא במנה · ואלה לבד באחרונה: שאל פתן חרש · מי נדרש והדורש · השיבוהו הפך משורש · כלה גרש יגרש: מרד זד בעקולו · מה לי ולקולו · ולא הרצני בשקלו · כנשען על מקלו: ואז צפה באלילים · הניש ידיו גלילים · צגו עליו בפלילים · אין פנות בחללים: אויל מובן לעברות · מה לכהן בקברות · הלא בהיכל הדברות · נודע בעל גבורות: לובש צדק נאזר · להשיב גמול לאכזר · הפך דרך איש וזר · עמלו בראשו חזר: חזן חנמל ברד ורשפים · ולעף בעלי כשפים · קרסו כרעו כשופים · עפר ארץ שואפים: אל נא לעולם תוערץ וכו'

חזן וקהל יוצאי חפזון · ספקם מזון · לשובע ולא לרזון · קדוש:

אמנת גדולה היתה בעם · בלי להתלונן זאת הפעם · גוע לומר מה נטעם · יוצאי: דרך שלשה נלך במדבר · הגיד מאז מנהיג ודבר · ולא כחד מהם דבר · יוצאי: זריזים חשו להקדיש קרואיו · חסו במטריף כל ברואיו · טוב אין מחסור ליראיו · יוצאי: יחיד שמרה למדה שרועה · כלולותיך אזכור חסד לפרעה · לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה · יוצאי: מקום צפעונים נחש שרף ועקרב · נסעו קדושים לשמש וערב · שב ועולל ומקנה רב · יוצאי: עדרים השכילו מדע להחכימם · פסת משארות נשאו בהשכימם · צרורות בשמלותם על שכמם · יוצאי: קטוף העסה בחררה קמוצה · רצופה בראשיהם שלא חמצה · שמש שזפתה ואכלוה מצה · יוצאי: תפיני ששים ואחת במשטר · טעמו וארחו בשיור המנטר · עד לחם משמים הומטר · יוצאי:

ובכן ויהי בחצי הלילה:

אז רוב נסים הפלאת בלילה · בראש אשמורות זה הלילה · גר צדק נצחתו כנחלק לו לילה · ויהי בחצי הלילה: דנת מלך גרר בחלום הלילה · הפחדת ארמי באמש לילה · וישר ישראל למלאך ויוכל לו לילה · ויהי בחצי הלילה: זרע בכורי פתרוס מחצת בחצי הלילה · חילם לא מצאו בקומם בלילה · טיסת נגיד חרושת סלית בכוכבי לילה · ויהי בחצי הלילה: יעץ מחרף לנופף אווי הובשת פגריו בלילה · כרע בל ומצבו באישון לילה · לאיש חמודות נגלה רז חזות לילה · ויהי בחצי הלילה: משתכר בכלי קדש נהרג בו בלילה · נושע מבור אריות פותר בעתותי לילה · שנאה נטר אגגי וכתב ספרים בלילה · ויהי בחצי הלילה: עוררת נצחך עליו בנדד שנת לילה · פורה תדרוך לשומר מה מלילה · צרח כשומר ושח אתא בקר וגם לילה · ויהי בחצי הלילה: קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה · רם הודע כי לך היום אף לך הלילה · שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה · תאיר כאור יום חשכת לילה · ויהי בחצי הלילה:

ובכן כל מחמצת לא תאכלו:

אבא בחיל להתיצבה · במעמד פני תבה · גשתי לרומם ולשגבה · מרשות דגל

מרבבה: הלול קוני אקשיבה · ובחקר דתו אתישבה · זאת לדעת אחשבה · מטעם חכמי ישיבה: טוען עולם אמליכה · יהבי עליו אשליכה · כרש לפניו אתהלכה · לפתות בדבר הלכה: מלת פי גדושה · נוצר חסד אקדישה · סלסל בדעה חדשה · מרשות עדה הקדושה: פני ישרים דובר · צחצוח אמרים אגבר · קדמתי לטול בסבר · רשות מרב וחבר: שדי חילי תאמץ · תעדיף קט וקומץ · לבאר בלי שמץ · הלכות בעור חמץ :

אלהי הרוחות לכל בשר · חוק לעמו מסר · והזהירם בכתב מוסר · לבדוק חמץ אור לארבעה עשר : בשעה שאין בני אדם מצוין בשוקא · אור הנר יפה לבדיקה · אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלבנה ולא לאור האבוקה · וצריך לברך על בעור חמץ כחקה : גמר מנטריה עד דבתרא · ומיד צריך לבטל השאר באמירה · ולימא הכי כל חמירא דאכא בהדא דירה · דלא חמיתיה ודלא בערתיה לבטל ולהוי כעפרא: דאי משתכח לאחר אותה שעה · אינו חיב בבל יראה ובבל ימצא לפושעה · והרוצה אחר בדיקתו לאכול חמץ ולשבעה · מה שמשיר יניחנו בצנעה : היכא דבדק בחורי ביתא · והניח ארבע או חמש רפתא · ואשכח דחדא מניהו פחתא · לבדוק מרישא שמא חולדה לקחתה: וכן תנו רבנן בפרקין · דחורי ביתא ונקיקין · עלאי ותתאי אינן נבדקין · ואמצעים זקוקין : זהרו גג היציע וגג מגדלין · ורפת בקר ומתבן ולולין · ואוצרות יין ושמן הנעולין · לבדוק חמץ בלי עולין: חור שבין אדם לחברו · זה וזה בודק עד שמגיע ומבטל שארו · וכן בין יהודי ועובד כוכבים חיב לבערו · פלימו מקל שמא יאמר העובד כוכבים כשפו וחברו : טענו המפרש והיוצא בשירא · ואין דעתו קודם פסח לחזרה · תוך שלשים יום בעי לבער חמירא · לפני שלשים יום אין זקוק לבערה : ישראל דחמץ אתפקד ליה · וליתיה למריה למשקליה · ינטריה עד ארבע דחזי לאכליה · שלים ארבע ולא אתא לנכרי מזבין ליה : כשנפלה מפולת על חמץ בערבי פסחים · וכלב אין יכול לחפש אחריו בטוחים · הרי הוא כמבוער לרעים פקחים · וכמה חפישת הכלב שלשה טפחים : למדו בי מלחי ובי קירי נקובים · ובי תמרים וציבים · לבדוק אותם חיבים · וחצר פטורה מפני העורבים : מוצא חמץ בפסח בתוך ביתו · כופה עליו כלי בלי ראותו · ואם של הקדש הוא אין צריך לכסותו · לפי שבדלין מאותו · נפי ופתילי ויורה · דאשתמש בהו חמין חמירא · צריך לנעלינהו ויניח בגו רבא זעירא · ולרבא ליעבד גדנפא ולרתחיה בנורא : סכיני דאשתמש בהו חמירא לארוחין · אי אפשר לעשותן חדשים הם משבחין · ואי לא מגעילן ברותחין · ובכלי ראשון הם מצוחצחין · ועץ פרור מגעילן ברותחין : ענדו אגני וקציעי דקוניא ופחרא · אף על גב דמפליט להו שפיר · לאשתמושי בהו אסירא · ואף על גב דרויתן ואכא למימר דשליט בהו אוירא · אפילו הכי קימא אסורא : פחר קדרות אין צריך לפלחא · אבל משהי ליה עד בתר פסחא · וקערות מתרות כי שקיל מדודא עליהו לאנחא · ובורמי דגללא שרין כהדחה : צעי דמשהי בהו חמירא בשאר יומי · כבית שאור שחמוצו קשה דמי · ואי אקראי אותיביה · ולא אשתהי עמיה · לאשתמושי בהו שפיר דמי : קטוף ביין ושמן עבידין · מלמילש בהו לילי קמאי קפדין · ואמהן דלא טבילן ועבדין · דלא למילש בהו הוא הדין : רקיקי מצות עושין זכר לעגון · ולשמן צריך לשמרן מחמוץ כהגון · וחרש שוטה וקטן אין לשין דלמא ישגון · אף על גב דאפיה ישראל בר דעה לא ינהגון : שנו שאין לשין בבת אחת למעלה · מחמשת

רבעים

ורבעים קמח ובן זחלת · וזו ביצים כמנין חלה · והעומר מוכח לה · והאשה לא תלוש
אלא במים שלנו הלילה : תמימים שנו במשנה המהללה · מי תשמישו של נחתום
ישפכו מפני שמחמיצין סלה · ואמרינן שדי להו במקום מדרון דלא ליתי בהו לידי
תקלה · תמו הלכות בעור והגעלה : יין כי ית אדם למצוה הוא מקדם · לצאת בו
חובת ידי אדם · אם אין קונדיטון ומבשל נגדם : וארבע כוסות הללו · צריך שיהא
בהן כדי רביעית בלי יקלו · אחד אנשים ואחד נשים אלו כאלו · ומחלקין לתינוקות
קליות ואגוזין כדי שישאלו : סחו שהנשים צריכות לאמצה · בכל מילי דפסחא בלי
שמצה · אף על גב דמצות עשה שהזמן גרמא בם לא נמצא · שכל שישנו בבל תאכל
חמץ ישנו בקום אכול מצה : פרשו בשפה נדיבה · מצה ויין צריך הסבה · מרור אין
בו כן חובה · ומבעי ליה לכסכוסי טובא : הסבת ימין הסבה אינה · ולא עוד אלא שמא
יקדים קנה לושט ויבא לידי סכנה · פרקדן לא מן חשבנא · ואשה אינה צריכה · ואם
חשובה היא גדונה : קמי אב מסב הבן בדיצה · תלמיד בפני רבו אינו ראוי לפרצה ·
אבל בשוליא דנגרי צריך להסב במרוצה · והשמש שאכל כזית מצה כשהוא מסב
יצא : טענו להטוף מצה בלילי פסחים · כדי שלא יישנו הפרחים · ותיכן ברגל להיות
שמחים · במקדש בבשר והשתא ביין רקוחים : נשים חיבות לשמוח ולהרנין · בבבל
בבגדי צבעונים · בארץ ישראל בבגדי פשתן המלבנים · והאנשים ביין מתעדנין :
בערב הפסח סמוך למנחת ראשון · לא יאכל אדם עד האישון · ובבאו מבית רחשון ·
מוזגין לו כוס ראשון : ראשון מברך על היין ואחר כך קדוש וזמן ואינו אומר גם
עדיין · שצריך לאמרו באגדה וראוי לכופלו אין · ושתי ומשי ידיה ואינו מברך על
נטילת ידים : שקיל גרגירא או כרפסא או כספרתא או חמא · וטבול בחרוסת ויברך
בורא פרי האדמה · וכד אכיל יחצה אחת משלש מצות ואין ברכה עמה · מחצה
בקערה ומחצה בשלחן להשימה : מושך מהקערה שני תבשילי · דאנון בשרא וכורא
אלילי · אי נמי גרמא ובשולי · ומגביה קערה ולימא הא לחמא עניא כליה : ומוזגין
לו כוס שני מארבעת האל · וכאן הבן מאביו שואל · מה נשתנה מלילות זה ליל ·
וגומר האגדה עד גאל ישראל : אחר דשתי משי ידיה · ומברך על נטילת ידים לחודיה ·
ושרי המוציא על השלמה דעלוי תרתי דידיה · ולא אכיל מניה אכתי כדי : לוקח
פרוסה ומברך לאכול מצה במלל · ובהדי דההיא דהמוציא אוכל וכולל · ומברך
בחזרת לאכול מרור וטובל וכולל · והדר אכיל מצה ומרור בלא ברכה · וכורכן בבת
אחת כהלל : חליף לכמה בתי ועביד כי האי גונא עד הכא · ואחר כך עושין סעודתן
כל צרכה · וכזית מצה באחרונה צריכין לכורכה · ונוטלין ולא מברכין שמים אחרונים
חובה ואין מעונין ברכה : זוכר בשלישי ברכת מזונו · ולשאר הבתים תחלה וטועם
הכוס עד משלו אינו · וברביעי הלל מצרי לתנו · בל יטעום כלום באישונו · קמעא
לשתות מים יכנס · אם חולה הוא או אסטנים · ובעי למשתי חמרא משום אונס ·
לומר בחמישי הלל הגדול ישתנס :

חסל סדור פסח כהלכתו · ככל משפטו וחקתו · כאשר זכינו
לסדר אותו · כן נזכה לעשותו : זך שוכן מעונה · קומם קהל עדת
מי מנה · בקרוב נהל נטעי כנה · פדוים לציון ברנה :

ובכן

יוצר לשבת הגדול

ובכן ולך תעלה קדשה כי אתה קדוש ישראל ומושיע :

אין ערוך אליך להגיד ולדבר · חקר פלאי נסיך להבין ולסבר · מה יקר חסדך מכין
מצעדי גבר · מאד עמקו מחשבותיך נותן תעצומות ועוז להתגבר · ובני אדם בצלך
יחסיון ארך האבר · הרבית הגוי והגדלת השמחה לבני עבר · במשול רשע על עם דל
לישועתך סובר · ונתאזרת בחנינותיך מפזר ומפורד לכנס ולחבר · ועוררת אהבת ישני
חברון שוכני קבר · ורנת דיני קנסות וחבלות על חוברי חבר · והכנעתם בדם וצפרדעים
וכנים וערוב ודבר · ושברת ראשי תנין על ריב לא לו מתעבר · כי לפני כשלון גובה וגאון
לפני שבר · ומה יעוז ציץ השדה וימיו כצל עובר · לגבוה על גבוה מפרק הרים ומשבר ·
והוא בעל נקמות אלהי המשפט מישרים דובר · ומצמיח ישע לקויו ועמים תחתיהם ידבר ·
ועלינו הפליא חסדיו ונשא נס · ונקם נקמתנו מכל בעלי אונס · והכניעם בזעם וצרה בחורי
און וחנס · ומלוש בצק עד חמצתו דנם באונים להקנס · ואזור חלציו חיזק ואמץ להשתנס ·
בקע ים ויעבירם וכנד נוזלים כנס · ובארץ לא זרועה אתם כלכל ופרנס · לכן לנו להודות
על כל נס ונס : למה פסח בא מן הצאן · שפסח וחמל על קרואי צאן · וכרועה מקבץ טלאים
משכם וגאלם מבעלי לצון · ולמה לקיחתו קודם לשחיטתו ימים ארבעה · ונתן למולים
ולערלים נפסל בהיא השעה · כדי שיהיו בידם מצות מצוויות להשתעשעה · שכבר בא עת
דודים וזמן שבועה · והיו מתבוססים בשני דמים שתצמיח ישועה · ולמה נתינת דמו על
המשקוף ושתי המזוזות · שהן שלש מזבחות במקום רואים אותם לחזות · זכר שלש מזבחות
של אב המון נרמזות · שבדן ובית אל ואלון מורה נחרזות · ולמה אכילת חמץ לשש
שעות · זכר לחפזון שכינה להעביר גזרות רעות · מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות :
ולמה אכילת מצה להם עוני · שלא הספיק בצק להחמיץ עד שגאלם מעוני : ולמה במרור
שתחלתו רך וסופו קשה · שנמררו תחלה בפה רך ולבסוף בעול קשה : ולמה טבולו
בחרוסת · זכר לטיט שאשה ובעלה דורסת : ולמה תבלין בתוכו מגבלין כמו מלבן · זכר
לנפוץ עם לקושש קש לתבן : ולמה שני מיני בשר בצד עוגה · אחד זכר לפסח ואחד זכר
לחגיגה : ולמה מגביהין קערה קודם זמנה · כדי שיראה תינוק וישאל מה נשתנה : ולמה
שאר ירקות באין תחלה · לפטור חזרת של מצוה ברכה ראויה לה ושאין לומר שתי ברכות
באחת שתיה או אכילה · ואי אפשר לאכול ולשתות באחת בשכבר כרסו מלא · וכן
בשתי מצות פוטרין מחלה לחלה : על כי אין לשנות בשתי ברכות · מברך על זו ועל זו
ואינו אוכל עד שיגמור שתי ברכות : ולמה ארבע כוסות מצותן בזה הלילה · זכר לארבע
גאלות שנתבשרו בהם עם סגלה · יציאה והצלה לקיחה וגאלה · ולהודות בהם ולתן בם
תהלה · לחובט ארבע כוסות של יפיפיה עגלה · וכדי לשבר אמות עממות משקצות
בגעילה · בארבע כוסות הכתובים בם שהם כוס התרעלה · וכנגדם להשקותנו ארבע כוסות
של חמלה : ולמה מסבין במטה כבודה וכלולה · זכר לחרות ורבוץ ענני כבוד בחתולה ·
שכן דרך בני מלכים לנהוג כבוד ולסלסלה · שעטרנו קדוש יעקב עטרת מלוכה ותהלה ·
וברר להודיע עם מרעיתו להיות לו לעם נחלה · כי לאלהים מגני ארץ מאד נעלה : נעלה
בקדשתו מרום וקדוש · כי אלהים קדושים הוא בכל מיני קדשה · דרכו בקדשה ·
והלוכו בקדשה · דבורו בקדשה · ישיבתו בקדשה · חשיפת זרועו בקדשה · נאה ואדיר
בקדשה : הוא קדוש ועמו קדוש · וכל משרתיו קדושים · אין כקדשתו ואין דומה לו ·
מקדש בקרוביו · ונורא על כל סביביו · ונערץ בסוד קדושים · נשגב ברבבות אראלים ·
אלי קדש משוררים ומהללים · בשיר קדש עירין וקדישין · רועשים ומרעישים בקדש
הקדשים · עתים חשים ועתים ממללים · ולבקרים מתחדשים · מקיפים כס והמרכבה
יקדשת השם מפרשים · ושלוש קדשה לקדוש ונורא מקדישים : ככתוב וכו׳

אם חל יום ראשון של סוכות ביום ב' אז אומרים זה הסדר של הושענות · למען אמתך · אבן שתיה · אערוך שועי · אום אני חומה · אל למושעות · אום נצורה : ואם חל ביום ג' · למען אמתך · אבן שתיה · אערוך שועי · אל למושעות · אום נצורה · אדון המושיע : ואם חל ביום ה' · למען אמתך. אבן שתיה · אום נצורה · אערוך שועי · אל למושעות · אדון המושיע : ואם חל בשבת · אום נצורה · למען אמתך · אערוך שועי · אבן שתיה · אל למושעות · אדון המושיע : בכל יום אחר הושענות אומרים כהושעת אלים בלוד עמך וכו' הושיעה את עמך וכו' :
ובשבת אחר הושענא אום נצורה אומרים כהושעת אדם יציר כפיך וכו' :

הוֹשַׁע נָא

לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ הוֹשַׁע נָא :
לְמַעַנְךָ בּוֹרְאֵנוּ הוֹשַׁע נָא :
לְמַעַנְךָ גּוֹאֲלֵנוּ הוֹשַׁע נָא :
לְמַעַנְךָ דּוֹרְשֵׁנוּ הוֹשַׁע נָא :

לְמַעַן אֲמִתָּךְ · לְמַעַן בְּרִיתָךְ · לְמַעַן גָּדְלָךְ וְתִפְאַרְתָּךְ · לְמַעַן דָּתָךְ · לְמַעַן הוֹדָךְ · לְמַעַן וְעוּדָךְ · לְמַעַן זִכְרָךְ · לְמַעַן חַסְדָּךְ · לְמַעַן טוּבָךְ · לְמַעַן יִחוּדָךְ · לְמַעַן כְּבוֹדָךְ · לְמַעַן לִמּוּדָךְ · לְמַעַן מַלְכוּתָךְ · לְמַעַן נִצְחָךְ · לְמַעַן סוֹדָךְ · לְמַעַן עֻזָּךְ · לְמַעַן פְּאֵרָךְ · לְמַעַן צִדְקָתָךְ · לְמַעַן קְדֻשָּׁתָךְ · לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים · לְמַעַן שְׁכִינָתָךְ · הוֹשַׁע נָא · לְמַעַן תְּהִלָּתָךְ · הוֹשַׁע נָא :

להו"ר כִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה :

אֶבֶן שְׁתִיָּה · בֵּית הַבְּחִירָה · גֹּרֶן אָרְנָן · דְּבִיר הַמֻּצְנָע · הַר הַמּוֹרִיָּה · וְהַר יֵרָאֶה · זְבוּל תִּפְאַרְתֶּךָ · חָנָה דָוִד · טוֹב הַלְּבָנוֹן · יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ · כְּלִילַת יֹפִי · לִינַת הַצֶּדֶק · מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ · נָוֶה שַׁאֲנָן · סֻכַּת שָׁלֵם · עֲלִיַּת שְׁבָטִים · פִּנַּת יִקְרַת · צִיּוֹן הַמְצֻיֶּנֶת · קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים · רָצוּף אַהֲבָה · שְׁכִינַת כְּבוֹדֶךָ · הוֹשַׁע נָא · תֵּל תַּלְפִּיּוֹת · הוֹשַׁע נָא :

להו"ר לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ :

אוֹם אֲנִי חוֹמָה · בָּרָה כַּחַמָּה · גּוֹלָה וְסוּרָה · דָּמְתָה לְתָמָר · הַהֲרוּגָה עָלֶיךָ · וְנֶחְשֶׁבֶת כְּצֹאן טִבְחָה · זְרוּיָה בֵּין מַכְעִיסֶיהָ · חֲבוּקָה וּדְבוּקָה בָךְ · טוֹעֶנֶת עֻלָּךְ · יְחִידָה לְיַחֲדָךְ · כְּבוּשָׁה בַּגּוֹלָה · לוֹמֶדֶת יִרְאָתָךְ · מְרוּטַת לֶחִי · נְתוּנָה לְמַכִּים · סוֹבֶלֶת סִבְלָךְ · עֲנִיָּה סֹעֲרָה · פְּדוּיַת טוֹבִיָּה · צֹאן קָדָשִׁים · קְהִלּוֹת יַעֲקֹב · רְשׁוּמִים בִּשְׁמֶךָ · שׁוֹאֲגִים הוֹשַׁע נָא · תְּמוּכִים עָלֶיךָ · הוֹשַׁע נָא :

א' ס' תתן

להו"ר תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם:

אָדוֹן הַמּוֹשִׁיעַ. בִּלְתְּךָ אֵין לְהוֹשִׁיעַ. גִּבּוֹר וְרַב לְהוֹשִׁיעַ. דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ. הָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ. וּמַצִּיל וּמוֹשִׁיעַ. זוֹעֲקֶיךָ תּוֹשִׁיעַ. חוֹכֶיךָ הוֹשִׁיעַ. טְלָאֶיךָ תַּשְׂבִּיעַ. יְבוּל לְהַשְׁפִּיעַ. כָּל שִׂיחַ תַּדְשֵׁא וְתוֹשִׁיעַ. לְגַיא בַּל תַּרְשִׁיעַ. מְגָדִים תַּמְתִּיק וְתוֹשִׁיעַ. נְשִׂיאִים לְהַסִּיעַ. שְׂעִירִים לְהָנִיעַ. עֲנָנִים מִלְּהַמְנִיעַ. פּוֹתֵחַ יָד וּמַשְׂבִּיעַ. צְמֵאֶיךָ תַּשְׂבִּיעַ. קוֹרְאֶיךָ תּוֹשִׁיעַ. רְחוּמֶיךָ תּוֹשִׁיעַ. שׁוֹחֲרֶיךָ הוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁע נָא. תְּמִימֶיךָ תּוֹשִׁיעַ. הוֹשַׁע נָא:

להו"ר נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

אָדָם וּבְהֵמָה. בָּשָׂר וְרוּחַ וּנְשָׁמָה. גִּיד וְעֶצֶם וְקָרְמָה. דְּמוּת וְצֶלֶם וְרִקְמָה. הוֹד לַהֶבֶל דָּמָה. וְנִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמָה. זִיו וְתֹאַר וְקוֹמָה. חִדּוּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה. טִיעַת עֲצֵי נְשַׁמָּה. יְקָבִים וְקָמָה. כְּרָמִים וְשִׁקְמָה. לְתֵבֵל הַמְּסֻיָּמָה. מִטְרוֹת עֹז לְסַמְּמָה. נְשִׁיַּת לְקַיְּמָה. שִׂיחִים לְקוֹמְמָה. עֲדָנִים לְעָצְמָה. פְּרָחִים לְהַעֲצִימָה. צְמָחִים לְגָשְׁמָה. קָרִים לְזָרְמָה. רְבִיבִים לְשַׁלְּמָה. שְׁתִיָּה לְרוֹמְמָה. הוֹשַׁע נָא. תְּלוּיָה עַל בְּלִימָה. הוֹשַׁע נָא:

להו"ר יְיָ אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם:

אֲדָמָה מֵאֹרֶר. בְּהֵמָה מִמְּשַׁכֶּלֶת. גֹּרֶן מִגָּזָם. דָּגָן מִדַּלֶּקֶת. הוֹן מִמְּאֵרָה. וְאֹכֶל מִמְּהוּמָה. זַיִת מִנֶּשֶׁל. חִטָּה מֵחָגָב. טֶרֶף מִגּוֹבַי. יֶקֶב מִיֶּלֶק. כֶּרֶם מִתּוֹלַעַת. לֶקֶשׁ מֵאַרְבֶּה. מֶגֶד מִצְּלָצַל. נֶפֶשׁ מִבֶּהָלָה. שׂוֹבַע מִסָּלְעָם. עֲדָרִים מִדַּלּוּת. פֵּרוֹת מִשִּׁדָּפוֹן. צֹאן מִצְּמִיתוּת. קָצִיר מִקְּלָלָה. רוֹב מִרָזוֹן. שִׁבֹּלֶת מִצִּנָּמוֹן. הוֹשַׁע נָא. תְּבוּאָה מֵחָסִיל. הוֹשַׁע נָא

להו"ר צַדִּיק יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו:

לְמַעַן אֵיתָן הַנִּזְרָק בְּלַהַב אֵשׁ: לְמַעַן בֵּן הַנֶּעֱקַד עַל עֵצִים וָאֵשׁ: לְמַעַן גִּבּוֹר הַנֶּאֱבָק עִם שַׂר אֵשׁ: לְמַעַן דְּגָלִים נָחִיתָ בְּאוֹר וַעֲנַן אֵשׁ: לְמַעַן הוֹעֲלָה לַמָּרוֹם וְנִתְעַלָּה כְּמַלְאֲכֵי אֵשׁ: לְמַעַן וְהוּא לָךְ כְּסֶגֶן בְּאֶרְאֶלֵּי אֵשׁ: לְמַעַן זֶבֶד דִּבְּרוֹת הַנְּתוּנוֹת מֵאֵשׁ: לְמַעַן חִפּוּי יְרִיעוֹת וַעֲנַן אֵשׁ: לְמַעַן טֶכֶס הַר יָרַדְתָּ עָלָיו בָּאֵשׁ: לְמַעַן יְדִידוּת בַּיִת אֲשֶׁר אָהַבְתָּ מִשְּׁמֵי אֵשׁ: לְמַעַן כָּמַהּ עַד שָׁקְעָה הָאֵשׁ: לְמַעַן לָקַח מַחְתַּת אֵשׁ וְהֵסִיר חֲרוֹן אֵשׁ: לְמַעַן מְקַנֵּא קִנְאָה גְדוֹלָה בָּאֵשׁ: לְמַעַן נָף יָדוֹ וְיָרְדוּ אַבְנֵי אֵשׁ: לְמַעַן שָׂם טְלֵה חָלָב כְּלִיל אֵשׁ: לְמַעַן עָמַד בַּגֹּרֶן וְנִתְרַצָּה בָאֵשׁ: לְמַעַן פִּלֵּל בָּעֲזָרָה וְיָרְדָה הָאֵשׁ: לְמַעַן צִיר עָלָה וְנִתְעַלָּה בְּרֶכֶב וְסוּסֵי אֵשׁ: לְמַעַן קְדוֹשִׁים מֻשְׁלָכִים בָּאֵשׁ: לְמַעַן רִבּוֹ רִבְבָן חָזוּ וְנַהֲרֵי אֵשׁ: לְמַעַן שְׁמָמוֹת עִירְךָ הַשְּׂרוּפָה בָאֵשׁ. הוֹשַׁע נָא: לְמַעַן תּוֹלְדוֹת אַלּוּפֵי יְהוּדָה תָּשִׂים כְּכִיּוֹר אֵשׁ. הוֹשַׁע נָא:

בה״ר בהקפה שביעית יכללם יחד ויאמר זה:

לך יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ: לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש: והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

אערוך שועי. בבית שועי. גליתי בצום פשעי. דרשתיך בו להושיעי. הקשיבה לקול שועי. וקומה והושיעי. זכור ורחם מושיעי. חי כן תשעשעי. טוב באנק שעי. יוחש מושיעי. כלה מרשיעי. לבל עוד תרשיעי. מהר אלהי ישעי. נצח להושיעי. שא נא עון רשעי. עבור על פשעי. פנה נא להושיעי. צור צדיק מושיעי. קבל נא שועי. רומם קרן ישעי. שדי מושיעי. הושע נא. תופיע ותושיעי. הושע נא:

אל למושעות. בארבע שבועות. גשים בשועות. דופקי ערך שועות. הוגי שעשעות. וחידותם משתעשעות. זועקים להשעות. חוכי ישועות. טפולים בך שעות. יודעי בין שעות. כורעיך בשועות. להבין שמועות. מפיך נשמעות. נותן תשועות. ספורות משמעות. עדות משמיעות. פועל ישועות. צדיק נושעות. קרב תשועות. רגש תשואות. שלש שעות. הושע נא. תהיש לתשועות. הושע נא: אני והו הושיעה נא:

כהושעת אלים בלוד עמך. בצאתך לישע עמך. כן הושע נא: כהושעת גוי ואלהים. דרושים לישע אלהים. כ״ה: כהו׳ המון צבאות. ועמם מלאכי צבאות. כ״ה: כהו׳ זכים מבית עבדים. חנון בידם מעבידים. כ״ה: כהו׳ טבועים בצול גזרים. יקרך עמם מעבירים. כ״ה: כהו׳ כנה משוררת ויושע. לגוחה מצוינת ויושע. כ״ה: כהו׳ מאמר והוצאתי אתכם. נקוב והוצאתי אתכם. כ״ה: כהו׳ סובבי מזבח. עומסי ערבה להקיף מזבח. כ״ה: כהו׳ פלאי ארון כהפשע. צער פלשת בחרון אף ונושע. כ״ה: כהו׳ קהלות בבלה שלחת. רחום למענם שלחת. כ״ה: כהו׳ שבות שבטי יעקב. תשוב ותשיב שבות אהלי יעקב. והושיעה נא: כהושעת שומרי מצות וחוכי ישועות אל למושעות והושיעה נא:

אני והו הושיעה נא:

הושיעה את עמך וברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם: ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני יי קרובים אל יי אלהינו יומם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו: למען דעת כל עמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד: ק״ש

בשבת אום נצורה כבבת. בוננת בדת נפש משיבת. גומרת הלכות שבת. דורשת משאת שבת. הקובעת אלפים תחום שבת. ומשיבת רגל משבת. זכור ושמור מקיימת בשבת. חשה למהר ביאת שבת. טורחת כל משושה לשבת. יושבת וממתנת עד כלות שבת. כבוד וענג קוראה לשבת. לבוש וכסות מחלפת בשבת. מאכל ומשתה מכינה לשבת. נעם מגדים מנעמת לשבת. סעודות שלש מקיימת בשבת. על שתי ככרות בוצעת בשבת. פורטת ארבע רשויות בשבת. צווי הדלקת נר מדלקת

בַּשַּׁבָּת. קִדּוּשׁ הַיּוֹם מְקַדֶּשֶׁת בַּשַּׁבָּת. רֶגֶן שֶׁבַע מְפַלֶּלֶת בַּשַּׁבָּת. שִׁבְעָה
בַּדָּת קוֹרְאָה בַּשַּׁבָּת. תַּנְחִילֶנָּה לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת. הוֹשַׁע נָא:

אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא:

כְּהוֹשַׁעְתָּ אָדָם יְצִיר כַּפֶּיךָ לְגוֹנְנָה. בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ הִמְצֵאתוֹ כֹּפֶר וַחֲנִינָה. כ"ה: כהו' נו
מְצִיָּן מִקְוִים חֹפֶשׁ. דֵּעָה כִּוְּנוּ לְבוּר שְׁבִיעִי לְנֹפֶשׁ. כ"ה: כהו' הָעָם נִהַגְתָּ כַּצֹּאן
לְהַנְחוֹת. וְחוֹק שַׂמְתָּ בְּמָרָה עַל מֵי מְנוּחוֹת. כ"ה: כהו' זְבוּדֶיךָ בְּמִדְבַּר סִין בַּמַּחֲנֶה. חָכְמוּ
וְלָקְטוּ בַּשִּׁשִּׁי לֶחֶם מִשְׁנֶה. כ"ה: כהו' טְפוּלֶיךָ הוֹרוּ הֲכָנָה בְּמַדָּעָם. יָשַׁר כֹּחָם וְהוֹדָה לָמוֹ
רוֹעָם. כ"ה: כהו' כְּלְכְּלוּ בְּעֹנֶג מָן הַמִּשְׁמָר. לֹא הָפַךְ עֵינוֹ וְרֵיחוֹ לֹא נָמָר. כ"ה: כהו' מִשְׁפְּטֵי
מַשְׂאַת שַׁבָּת גָּמָרוּ. נָחוּ וְשָׁבְתוּ רְשׁוּיוֹת וּתְחוּמִים שָׁמָרוּ. כ"ה: כהו' סִינַי הָשְׁמְעוּ בְּדִבּוּר
רְבִיעִי. עִנְיַן זָכוֹר וְשָׁמוֹר לְקַדֵּשׁ שְׁבִיעִי. כ"ה: כהו' פָּקְדוּ יְרִיחוֹ שֶׁבַע לְהַקִּיף. צָרוּ עַד רָדְתָּהּ
בַּשַּׁבָּת לְתַקִּיף. כ"ה: כהו' קֹהֶלֶת וְעַמּוֹ בְּבֵית עוֹלָמִים. רִצּוּךְ בְּחָגְגָם שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה יָמִים. כ"ה:
כהו' שָׁבִים עוֹלֵי גוֹלָה לְפִדְיוֹם. תּוֹרָתְךָ בְּקָרְאָם בֶּחָג יוֹם יוֹם. כ"ה: כהו' מְשַׂמְּחֶיךָ בְּבִנְיַן שֵׁנִי
הַמְחֻדָּשׁ. נוֹטְלִין לוּלָב כָּל שִׁבְעָה בַּמִּקְדָּשׁ. כ"ה: כהו' חִבּוּט עֲרָבָה שַׁבָּת מַדְחִים. מְרַבִּיּוֹת
מוֹצָא לִיסוֹד מִזְבֵּחַ מַנִּיחִים. כ"ה: כהו' בְּרַכּוֹת וַאֲרוּכוֹת וּגְבוֹהוֹת מְעַלְּסִים. בִּפְטִירָתָן יֹפִי
לְךָ מִזְבֵּחַ מְקַלְּסִים. כ"ה: כהו' מוֹדִים וּמְיַחֲלִים וְלֹא מְשַׁנִּים. כֻּלָּנוּ אָנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ שׁוֹנִים.
כ"ה: כהו' יֶקֶב מֵחֲצֵבֶיךָ סוֹבְבִים בְּרַעֲנָנָה. רוֹנְנִים אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא. כ"ה: כהו' חִי
זְרִיזִים מְשָׁרְתִים בִּמְנוּחָה. קָרְבַּן שַׁבָּת כָּפוּל עוֹלָה וּמִנְחָה. כ"ה: כהו' לְוִיֶּיךָ עַל דּוּכָנָם לְהַרְבּוֹת
אוֹמְרִים מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת. כ"ה: כהו' נְחוּמֶיךָ בְּמִצְוֹתֶיךָ תָּמִיד יִשְׁתַּעַשְׁעוּן. וּרְצֵם
וְהַחֲלִיצֵם בְּשׁוּבָה וָנַחַת יִוָּשֵׁעוּן. כ"ה: כהו' שְׁבוּת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב. תָּשׁוּב וְתָשִׁיב שְׁבוּת אָהֳלֵי
יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעָה נָּא: כְּהוֹשַׁעְתָּ שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת וְחוֹכֵי יְשׁוּעוֹת אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא: הושיעה את עמך וכו'

לְהוֹשַׁעְנָא רַבָּה

בק"ק אומרים בהושענא רבה הושענות אלו על זה הסדר. למען אמתך. אבן שתיה. אום אני חומה. אדון המושיע
אדם ובהמה. אדמה מארר. למען איתן. כהושעת אלים ואח"כ אומרים תתננו וכו':

אֲנִי וָהוֹ הוֹשִׁיעָה נָּא:

תְּתְּנֵנוּ לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה. תְּשִׁיבֵנוּ אֶל הַחֶבֶל וְאֶל הַנַּחֲלָה. תְּרוֹמְמֵנוּ לְמַעְלָה
לְמָעְלָה. תְּקַבְּצֵנוּ לְבֵית הַתְּפִלָּה. תַּצִּיבֵנוּ כְּעֵץ עַל פַּלְגֵי מַיִם שְׁתוּלָה.
תְּפְדֵּנוּ מִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה. תְּעַטְּרֵנוּ בְּאַהֲבָה כְּלוּלָה. תְּשַׂמְּחֵנוּ בְּבֵית הַתְּפִלָּה.
תְּנַהֲלֵנוּ עַל מֵי מְנוּחוֹת סֶלָה. תְּמַלְּאֵנוּ חָכְמָה וְשִׂכְלָה. תַּלְבִּישֵׁנוּ עוֹז וּגְדֻלָּה.
תַּכְתִּירֵנוּ בְּכֶתֶר כְּלוּלָה. תְּיַשְּׁרֵנוּ בְּאֹרַח סְלוּלָה. תִּטָּעֵנוּ בְּיֹשֶׁר מְסִלָּה. תְּחָנֵּנוּ
בְּרַחֲמִים וּבְחֶמְלָה. תַּזְכִּירֵנוּ בְּמִי זֹאת עוֹלָה. תּוֹשִׁיעֵנוּ לְקֵץ הַגְּאֻלָּה. תְּהַדְּרֵנוּ
בְּזִיו הַמּוּלָה. תַּדְבִּיקֵנוּ כְּאֵזוֹר חֲתוּלָה. תְּגַדְּלֵנוּ בְּיָד הַגְּדוֹלָה. תְּבִיאֵנוּ לְבֵיתְךָ
בְּרִנָּה וְצָהֳלָה. תְּאַדְּרֵנוּ בְּיֶשַׁע וְגִילָה. תְּאַמְּצֵנוּ בְּרֶוַח וְהַצָּלָה. תְּלַבְּבֵנוּ בְּבִנְיַן
עִירְךָ כְּבַתְּחִלָּה. תְּעוֹרְרֵנוּ לְצִיּוֹן בְּשִׁכְלוּלָהּ. תְּזַכֵּנוּ בְּנִבְנֵתָה הָעִיר עַל תִּלָּהּ.
תַּרְבִּיצֵנוּ בְּשָׂשׂוֹן וְגִילָה. הוֹשַׁע נָא: תְּחַזְּקֵנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה. הוֹשַׁע נָא

אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא אֱזוֹן חִין תְּאֵבֵי יִשְׁעָךְ. בְּעָרְבֵי נַחַל לְשַׁעְשְׁעָךְ. וְהוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא גְּאַל כַּנַּת נִטְעָךְ. דּוּמָה בְּטַאטְאָךְ. והושיעה נא: אָנָּא הַבֵּט לַבְּרִית טִבְעָךְ. וּמַחְשַׁכֵּי אֶרֶץ בְּהַטְבִּיעָךְ. והו׳ נא: אָנָּא זְכָר לָנוּ אָב יְדָעָךְ. חַסְדְּךָ לָמוֹ בְּהוֹדִיעָךְ. והו׳ נא: אָנָּא טְהוֹרֵי לֵב בְּהַפְלִיאָךְ. יַדַּע כִּי הוּא פִלְאָךְ. והו׳ נא: אָנָּא כַּבִּיר כֹּחַ תֵּן לָנוּ יִשְׁעָךְ. לַאֲבוֹתֵינוּ כְּהִשָּׁבְעָךְ. והו׳ נא: אָנָּא מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹת עַם מְשַׁוְּעָךְ. נֶעֱקַד בְּהַר מוֹר כְּמוֹ שִׁוְעָךְ. והו׳ נא: אָנָּא סַגֵּב אֶשְׁלֵי נִטְעָךְ. עֲרִיצִים בְּהַנִּיעָךְ. והו׳ נא: אָנָּא פְּתַח לָנוּ אוֹצְרוֹת רִבְעָךְ. צִיָּה מֵהֶם בְּהַרְבִּיעָךְ. והו׳ נא: אָנָּא קוֹרְאֶיךָ אֶרֶץ בְּרוֹעֲעָךְ. רְעֵם בְּטוּב מִרְעָךְ׃ והו׳ נא: אָנָּא שַׁעֲרֶיךָ תַּעַל מִמַּשּׂוּאָךְ. תֵּל תַּלְפִּיּוֹת בְּהַשִּׂיאָךְ. וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא אֵל נָא. הוֹשַׁע נָא וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אֵל נָא תָּעִינוּ כְּשֶׂה אוֹבֵד. שְׁמֵנוּ מִסִּפְרְךָ אַל תְּאַבֵּד. הוֹשַׁע נָא וְהוֹשִׁיעָה נָּא: אֵל נָא רְעֵה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה׳ קְצוּפָה וְעָלֶיךָ הֲרוּגָה. הו׳ והו׳: אֵל נָא צֹאנְךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ. פְּעֻלָּתֶךָ וְרַעְיָתֶךָ. הו׳ והו׳: אֵל נָא עֲנִיֵּי הַצֹּאן. שִׂיחָם עֲנֵה בְּעֵת רָצוֹן. הו׳ והו׳: אֵל נָא נוֹשְׂאֵי לְךָ עַיִן. מִתְקוֹמְמֶיךָ יִהְיוּ כְּאַיִן. הו׳ והו׳: אֵל נָא לִמְנַסְּכֵי לְךָ מַיִם. כְּמִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה יִשְׁאֲבוּן מַיִם. הו׳ והו׳: אֵל נָא יַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים. טְפוּלִים בְּךָ וּבְשִׁמְךָ נוֹשָׁעִים. הו׳ והו׳: אֵל נָא חֲמוּץ בְּגָדִים. זְעוֹם לְנַעֵר כָּל בּוֹגְדִים. הו׳ והו׳: אֵל נָא זָכוֹר תִּזְכּוֹר. הַנְּכוּרֵי בְּלֶתֶךָ וָכוֹר. הו׳ והו׳: אֵל נָא דּוֹרְשֶׁיךָ בְּעַנְפֵי עֲרָבוֹת. גְּעִים שְׁעֵה מֵעֲרָבוֹת. הו׳ והו׳: אֵל נָא בָּרֵךְ בַּעֲטוּר שָׁנָה. אֲמָרֵי רְצֵה בְּפִלּוּלֵי בְּיוֹם הוֹשַׁעְנָא. הוֹשַׁע נָא וְהוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּא אֵל נָא הוֹשַׁע נָא. וְהוֹשִׁיעָה נָּא אָבִינוּ אָתָּה:

לְמַעַן תָּמִים בְּדוֹרוֹתָיו. הַנִּמְלָט בְּרוֹב צִדְקוֹתָיו. מֻצָּל מִשֶּׁטֶף בְּבוֹא מַבּוּל מַיִם. לְאוֹם אֲנִי חוֹמָה. הוֹשַׁע נָא וְהוֹשִׁיעָה נָּא אָבִינוּ אָתָּה: לְמַעַן שָׁלֵם בְּכָל מַעֲשִׂים. הַמְנֻסֶּה בַּעֲשָׂרָה נִסִּים. כְּשֶׁר מַלְאָכִים נָם יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם. לְבָרָה כַּחַמָּה. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן רַךְ וְיָחִיד נֶחֱנַט פְּרִי לְמֵאָה. זָעַק אַיֵּה הַשֶּׂה לְעוֹלָה. בִּשְּׂרוּהוּ עֲבָדָיו מָצָאנוּ מַיִם. לְגוֹלָה וְסוּרָה. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן קִדֵּם שְׂאֵת בְּרָכָה. הַנִּשְׂטָם וּלְשִׁמְךָ חִכָּה. מְיַחֵם בְּמַקְלוֹת בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם. לְדָמְתָה לְתָמָר. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן צַדֵּק הֱיוֹת לְךָ לְכַהֵן. כְּחָתָן פְּאֵר יְכַהֵן. מֻנֶּסֶּה בְּמַסָּה בְּמֵי מְרִיבַת מַיִם. לְהָהָר הַטּוֹב. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן פּוֹאַר הֱיוֹת גְּבִיר לְאֶחָיו. יְהוּדָה אֲשֶׁר גָּבַר בְּאֶחָיו. מִסְפַּר רֹבַע מִדָּלְיָו יִזַּל מַיִם. לֹא לָנוּ כִּי אִם לְמַעַנְךָ. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן עָנָיו מִכֹּל וְנֶאֱמָן. אֲשֶׁר בְּצִדְקוֹ כִּלְכֵּל הַמָּן. מָשׁוּךְ לְגוֹאֵל וּמָשׁוּי מִמַּיִם. לְמִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן שַׂמְתּוֹ כְּמַלְאֲכֵי מְרוֹמִים. הַלּוֹבֵשׁ אוּרִים וְתֻמִּים. מְצֻוֶּה לָבֹא בְּמִקְדָּשׁ בְּקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם וּרְחִיצַת מַיִם. לְחוֹלַת אַהֲבָה. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן נְבִיאָה מְחוֹלַת מַחֲנַיִם. לִכְמֵהֵי לֵב הוּשְׂמָה עֵינַיִם. לְרַגְלָהּ רָצָה עוֹלוֹת וְיוֹרֶדֶת בְּאֵר מַיִם. לְטוֹבוּ אֹהָלָיו. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן מְשָׁרֵת לֹא מָשׁ מֵאֹהֶל. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עָלָיו אָהֵל. בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן נִכְרְתוּ הַמַּיִם. לְיָפָה וּבָרָה. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן לִמֵּד רְאוֹת לְטוֹבָה אוֹת. זָעַק אַיֵּה נִפְלָאוֹת. מִצָּה טַל מִגִּזָּה מְלֹא הַסֵּפֶל מַיִם. לְכַלַּת לְבָנוֹן. הו׳ והו׳ אבינו אתה: לְמַעַן כְּלוּלֵי עֲשׂוֹת מִלְחַמְתֶּךָ. אֲשֶׁר בְּיָדָם תַּתָּה יְשׁוּעָתֶךָ. צְרוּפֵי מִגּוֹי

בְּלִקְקָם בְּיָדָם מַיִם . לְלֹא בָּגְדוּ בָךְ . הו' והו' אבינו אתה : לְמַעַן יָחִיד צוֹרְרִים דָּשׁ . אֲשֶׁר מֵרֶחֶם לְנָזִיר הֻקְדָּשׁ . מִמַּכְתֵּשׁ לֶחִי הִבְקַעְתָּ לוֹ מַיִם . לְמַעַן שֵׁם קָדְשֶׁךָ . הו' והו' אבינו אתה : לְמַעַן טוֹב הוֹלֵךְ וְגָדֵל . אֲשֶׁר מֵעֹשֶׁק עֵדָה חָדֵל . בְּשׁוּב עָם מֵחֵטְא צִוָּה שְׁאֹב מַיִם . לְנָאוָה כִּירוּשָׁלָיִם . הו' והו' אבינו אתה : לְמַעַן חָךְ מְכַרְכֵּר בְּשִׁיר . הַמְלַמֵּד תּוֹרָה בְּכָל כְּלֵי שִׁיר מְנַסֵּךְ לְפָנָיו כְּתָאֵב שְׁתוֹת מַיִם . לְשָׂמוּ בְךָ סִבְרָם . הו' והו' אבינו אתה : לְמַעַן זָךְ עָלָה בִּסְעָרָה הַמְקַנֵּא וּמֵשִׁיב עֶבְרָה . לִפְלוּלוֹ יָרְדָה אֵשׁ וְלִחֲכָה עָפָר וּמַיִם . לְעֵינֶיהָ בְּרֵכוֹת . הו' והו' אבינו אתה : לְמַעַן וְשֵׁרֵת בֶּאֱמֶת לְרַבּוֹ . פִּי שְׁנַיִם בְּרוּחוֹ נֶאֱצַל בּוֹ . בְּקַחְתּוֹ מְנַגֵּן נִתְמַלְּאוּ גֵּבִים מַיִם . לְפָצוּ מִי כָמֹכָה . הו' והו' אבינו אתה : לְמַעַן הִרְהֵר עֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ . הַמַּכְרִיז תְּשׁוּבָה לְצֹאנֶךָ . אָז בְּבֹא מְחָרֵף סָתַם עֵינוֹת מַיִם . לְצִיּוֹן מִכְלַל יֹפִי . הו' והו' אבינו אתה : לְמַעַן דְּרָשׁוּךָ בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה . וְסוֹדְךָ לָמוֹ נִגְלָה . בְּלִי לְהִתְגָּאֵל דָּרְשׁוּ זֵרְעוֹנִים וּמַיִם . לְקוֹרְאֶיךָ בַּצָּר . הו' והו' אבינו אתה : לְמַעַן גָּמַר חָכְמָה וּבִינָה . סוֹפֵר מָהִיר מְפַלֵּשׁ אָמְנָה . תְּחַכְּמֵנִי אֲמָרִים הַמְּשׁוּלִים בְּרַחֲבֵי מַיִם . לְרַבָּתִי עָם . הו' והו' אבינו אתה : לְמַעַן בָּאֵי לְךָ הַיּוֹם בְּכָל לֵב . שׁוֹפְכִים לְךָ שִׂיחַ בְּלֹא לֵב וָלֵב . שׁוֹאֲלִים מִמְּךָ עֹז מִטְרוֹת מַיִם . לְשׁוֹרְרוּךָ בַּיָּם . הו' הו' אבינו אתה : לְמַעַן אוֹמְרֵי יִגְדַּל שְׁמֶךָ וְהֵם נַחֲלָתְךָ וְעַמֶּךָ . צְמֵאִים לְיִשְׁעֲךָ כְּאֶרֶץ עֲיֵפָה לַמַּיִם . לְתֵרַתָּ לָמוֹ מְנוּחָה . הוֹשַׁע נָא וְהוֹשִׁיעָה נָּא אָבִינוּ אָתָּה :

חזן וקהל **הוֹשַׁע נָא אֵל נָא . אָנָּא הוֹשִׁיעָה נָּא :**

הוֹשַׁע נָא . סְלַח נָא . וְהַצְלִיחָה נָא . וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מָעֻזֵּנוּ :

מניח הלולב מידו ולוקח הערבה ביד ותופסה עד החבטה ואומר זה :

תַּעֲנֶה אֱמוּנִים שׁוֹפְכִים לְךָ לֵב כַּמַּיִם . וְהוֹשִׁיעָה נָּא : לְמַעַן בָּא בָאֵשׁ וּבַמַּיִם . גָּזַר וְנָם יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם . וְהַצְלִיחָה נָא וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֵל מָעֻזֵּנוּ : תַּעֲנֶה דְּגָלִים גָּזוּ גִּזְרֵי מַיִם . והו' : לְמַעַן הַנֶּעֱקָד בְּשַׁעַר הַשָּׁמַיִם . וְשָׁב וְחָפַר בְּאֵרוֹת מַיִם . והצליחה נא והושיענו אל מעוזנו : תַּעֲנֶה זַכִּים חוֹנִים עֲלֵי מַיִם . והו' : לְמַעַן חָלַק מְפַצֵּל מַקְלוֹת בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם . טָעַן וְגָל אֶבֶן מִבְּאֵר מַיִם . והצליחה נא והושיענו אל מעוזנו : תַּעֲנֶה יְדִידִים נוֹחֲלֵי דָּת מְשׁוּלַת מַיִם . והו' : לְמַעַן כָּרוּ בְּמִשְׁעֲנוֹתָם מַיִם . לְהָכִין לָמוֹ וּלְצֶאֱצָאֵימוֹ מַיִם . והצליחה נא והושיענו אל מעוזנו : תַּעֲנֶה מִתְחַנְּנִים כְּבִישִׁימוֹן עֲלֵי מַיִם . והו' : לְמַעַן נֶאֱמַן בַּיִת מַסְפִּיק לָעָם מַיִם . סֶלַע הָךְ וַיָּזוּבוּ מַיִם . והצליחה נא והושיענו אל מעוזנו : תַּעֲנֶה עוֹנִים עֲלֵי בְאֵר מַיִם . והו' : לְמַעַן פָּקַד בְּמֵי מְרִיבַת מַיִם . צְמֵאִים לְהַשְׁקוֹתָם מַיִם . והצליחה נא והושיענו אל מעוזנו : תַּעֲנֶה קְדוֹשִׁים מְנַסְּכִים לְךָ מַיִם . והו' : לְמַעַן רֹאשׁ מְשׁוֹרְרִים כְּתָאֵב שְׁתוֹת מַיִם . חָלִילָה פָּץ וְנָסַךְ לְךָ מַיִם . והצליחה נא והושיענו אל מעוזנו : תַּעֲנֶה שׁוֹאֲלִים בְּרִבּוּעַ אֶשְׁלֵי מַיִם . והו' : לְמַעַן תֵּל תַּלְפִּיּוֹת מוֹצָא מַיִם . תִּפְתַּח אֶרֶץ וְתַרְעִיף שָׁמַיִם . והצליחה נא והושיענו אל מעוזנו :

חו"ק

רַחֵם נָא קְהַל עֲדַת יְשֻׁרוּן . סְלַח וּמְחַל עֲוֹנָם . וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ :

אָז כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנִים . בָּאנוּ לְפָנֶיךָ נְדוֹנִים . וְהוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ : גֵּאָה אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים . נִתְגָּרוּ בָנוּ מְדָנִים . דָּשׁוּנוּ וּבְעָלוּנוּ זוּלָתְךָ אֲדוֹנִים . והושיענו אלהי ישענו : הֵן נִגַּשְׁ הַיּוֹם בְּתַחֲנוּן . עָדֶיךָ רַחוּם וְחַנּוּן . וְסִפַּרְנוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ בְּשִׁנּוּן . והושיענו אלהי ישענו : זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ . נָא אַל תִּיבָשׁ . חַשְׁרַת מַיִם כְּאַבָּה תֶּחְבָּשׁ . והושיענו אלהי ישענו : טָעֲנוּ בְּשִׁמְ

[עת]יד שבעת ושמונה. ישר צדיק אל אמונה. והושיענו אלהי ישענו: כרת ברית לארץ
[ע]וד כל ימי הארץ לבלתי פרץ בה פרץ. והושיענו אלהי ישענו: מתחננים עלי מים.
[כ]ערבים עלי יבלי מים. נא זכר למו נסוך המים. והושיענו אלהי ישענו: שיחים בדרך
[ישו]עתם. עומסים בשועתם. ענם בקול פגיעתם. והושיענו אלהי ישענו: פועל ישועות.
[פ]נה לפלולם שעות. צדקם אל למושעות. והושיענו אלהי ישענו: קול רגשם תשע. תפתח
ארץ ויפרו ישע. רב להושיע ולא חפץ רשע. והושיענו אלהי ישענו:

[ש]"ץ שערי שמים פתח. ואוצרך הטוב לנו תפתח. תושיענו וריב
אל תמתח. והושיענו אלהי ישענו:

ש"ץ קול מבשר מבשר ואומר: והקהל חוזר

אמן ישעך בא. קול דודי הנה זה בא. מבשר ואומר: קול בא ברבבות
[כ]תים. לעמוד על הר הזיתים. מ"ו: קול גשתו בשופר לתקע. תחתיו
[ה]ר יבקע. מ"ו: קול דפק והציץ וזרח. ומש חצי ההר ממזרחה. מ"ו: קול הקים
[מ]לול נואמו. ובא הוא וכל קדושיו עמו. מ"ו: קול ולכל באי העולם. בת
קול ישמע בעולם: מ"ו: קול זרע עמוסי רחמו. נולדו כילד ממעי אמו. מ"ו:
קול חלה וילדה מי זאת׳ מי שמע כזאת. מ"ו: קול טהור פעל כל אלה. ומי
ראה כאלה׳ מ"ו: קול ישע וזמן הוחד. היוחל ארץ ביום אחד. מ"ו: קול כביר
[ר]ום ותחת. אם יולד גוי פעם אחת. מ"ו: קול לעת יגאל עמו נאור. והיה
לעת ערב יהיה אור. מ"ו: קול מושיעים יעלו להר ציון׳ כי חלה גם ילדה
ציון. מ"ו: קול נשמע בכל גבולך. הרחיבי מקום אהלך. מ"ו: קול שימי
עד דמשק משכנותיך׳ קבלי בניך ובנותיך. מ"ו: קול עלזי חבצלת השרון.
כי קמו ישני חברון. מ"ו: קול פנו אלי והושעו. היום אם בקולי תשמעו. מ"ו:
קול צמח איש צמח שמו. הוא דוד בעצמו. מ"ו: קול קומו כפושי עפר.
הקיצו ורננו שוכני עפר. מ"ו: קול רבתי עם בהמליכו׳ מגדיל ישועות
מלכו׳ מ"ו: קול שם רשעים להאביד. עשה חסד למשיחו לדוד. מ"ו:
קול תנה ישועות לעם עולם. לדוד ולזרעו עד עולם. מבשר ואומר:

ג"פ קול מבשר מבשר ואומר: יחבוט הערבה על קרקע ה' חבטות

אחר חביטת הערבה יאמר זה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הבוחר בנביאים טובים ובמנהגיהם הטובים
שתקבל ברחמים וברצון את תפלתנו והקפותינו וזכר לנו זכות שבעת תמימיך. ותסר
מחיצת הברזל המפסקת בינינו ובינך ותאזין שועתנו. ותיטיב לנו החתימה. תולה ארץ על
בלימה. וחתמנו בספר חיים טובים. והיום הזה תתן בשכינת עזך חמשה גבורות ממתקות
על ידי חביטת ערבה מנהג נביאיך הקדושים. ותתעורר האהבה ביניהם ותנשקנו מנשיקות
פיך ממתקת כל הגבורות וכל הדינין. ותאיר לשכינת עזך בשם(יו"ד ה"א וא"ו)שהוא טל אורות
טלך ומשם תשפיע שפע לעבדך המתפלל לפניך מחילה שתאריך ימי ותמחול לי חטאי
עונותי ופשעי ותפשוט ימינך וידך לקבלני בתשובה שלמה לפניך ואוצרך הטוב תפתח
והשביע מים נפש שוקקה כמו שכתוב יפתח יי לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר
ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך. אמן: הושיעה את עמך וכו׳ ק"ש. אין כאלהינו כו׳. עלינו כו׳

אתה הראת לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו: לעשה נפלאות גדולות לבדו
כי לעולם חסדו: אין כמוך באלהים אדני ואין כמעשיך: יהי כבוד יי לעולם ישמח
יי במעשיו: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם: יהי יי אלהינו עמנו כאשר היה עם
אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו: ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים
להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך: יי מלך יי מלך יי ימלוך לעולם ועד: יי עז לעמו
יתן יי יברך את עמו בשלום: ויהיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל: ויהי בנסע הארון
ויאמר משה קומה יי ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך: קומה יי למנוחתך אתה וארון
עזך: כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו: בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך: ואמר
ביום ההוא הנה אלהינו זה. קוינו לו ויושיענו. זה יי קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו:
מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור: כי מציון תצא תורה ודבר יי מירושלים:
אב הרחמים היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים: כי בך לבד בטחנו מלך אל
רם ונשא אדון עולמים: אח"כ מוציאין כל הס"ת שבהיכל ומסבבין המגדול ז"פ ואומרים זה.

אנא יי הושיעה נא. אנא יי הצליחה נא. אנא יי עננו ביום קראנו:
אלהי הרוחות הושיעה נא. בוחן לבבות הצליחה נא. גואל חזק עננו ביום קראנו:
דובר צדקות הושיעה נא. הדור בלבושו הצליחה נא. ותיק וחסיד עננו ביום קראנו:
זך וישר הושיעה נא. חומל דלים הצליחה נא. טוב ומטיב עננו ביום קראנו:
יודע מחשבות הושיעה נא. כביר ונאור הצליחה נא. לובש צדקות עננו ביום קראנו:
מלך עולמים הושיעה נא. נאור ואדיר הצליחה נא. סומך נופלים עננו ביום קראנו:
עוזר דלים הושיעה נא. פודה ומציל הצליחה נא. צור עולמים עננו ביום קראנו:
קדוש ונורא הושיעה נא. רחום וחנון הצליחה נא. שומר הברית עננו ביום קראנו:
תומך תמימים הושיעה נא. תקיף לעד הצליחה נא. תמים במעשיו עננו ביום קראנו:

סליחות לשני וחמישי ושני

התפלות האלה נתחברו בימי הגזירות הנוראות שעברו על היהודים. ובזמננו זה אחרי אשר כבר משכו אלינו כל מלכי הארץ חסד אין אנחנו מתפללים אותם כי אם לזכר החסדים אשר עשה עמנו ה' בימים ההם להצילנו מכל צר ואויב:

בכל פעם קודם הסליחות מתחילין כאן ואומרים אל ארך אפים:

סלח לנו אבינו כי ברוב אולתנו שגינו. מחל לנו מלכנו כי רבו עונינו:

אל ארך אפים אתה ובעל הרחמים נקראת. ודרך תשובה הורית. גדלת רחמיך וחסדיך. תזכור היום ובכל יום לזרע ידידיך: תפן אלינו ברחמים. כי אתה הוא בעל הרחמים: בתחנון ובתפלה פניך נקדם. כהודעת לענו מקדם: מחרון אפך שוב. כמו בתורתך כתוב: ובצל כנפיך נחסה ונתלונן. כיום וירד יי בענן: תעבור על פשע ותמחה אשם. כיום ויתיצב עמו שם. תאזין שועתנו ותקשיב מנו מאמר. כיום ויקרא בשם יי ושם נאמר:

אל מלך יושב על כסא רחמים. מתנהג בחסידות. מוחל עונות עמו. מעביר ראשון ראשון. מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים. עשה צדקות עם כל בשר ורוח. לא כרעתם תגמול: אל הורית לנו לומר שלש עשרה. וזכור לנו היום ברית שלש עשרה. כמו שהודעת לענו מקדם. כמו שכתוב. וירד יי בענן ויתיצב עמו שם. ויקרא בשם יי:

ויעבור

וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא:

יְהֹוָה יְהֹוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה: וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ:

הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ:

כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. כֵּן תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ: לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה וְשָׁם נֶאֱמַר: וַיֹּאמֶר יְיָ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמוֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ:

שם המחבר יצחק הקטן בר מאיר חזק ואמץ אלהינו ואלהי אבותינו

יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תְּחִנָּה עוֹרְכִים. שֶׁהֵם מְצֵרִים וּלְהִוָּשַׁע צְרִיכִים. צָרֵיהֶם עֲלֵיהֶם עוֹל מַאֲרִיכִים. כָּל זֹאת הִגִּיעָתַם וְשִׁמְךָ מְבָרְכִים: חֳלִי וּמַכְאוֹב לְהִכָּתֵב לֹא נִמְסַר. עֲלוּבִים מִנֹּעַר וּמֵהֶם לֹא הוּסַר. קָדוֹשׁ בְּיָדְךָ לְפַתֵּחַ מוֹסָר. כֶּאֱמוּנָתְךָ הַנְּקִיָּה וְלֹא כֶּאֱמוּנַת בָּשָׂר: הַלּוֹבֵשׁ צְדָקָה וְלוֹ כִּמְעִיל עֲטוּיָה. וּמִמַּכָּה עַצְמָהּ מְתַקֵּן רְטִיָּה. קוֹמֵם עֲדָתְךָ מִמַּפֵּלָתָהּ הַמּוּטְיָה. בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבִזְרוֹעֲךָ הַנְּטוּיָה: טוֹעִים אוֹמְרִים נַחֲלָתְךָ לְחַבֵּל. כְּבוֹדְךָ לְהָמִיר וּבְהֶבֶל לְהִתְבַּלְבֵּל. יִרְאָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה לִנְטוֹשׁ וּלְנַבֵּל: בְּאַהֲבָתְךָ וּבְחֶמְלָתְךָ מְנַשֵּׂא וּמְנַטֵּל. עֲצָתָם תְּסַכֵּל וּמַחְשְׁבוֹתָם תְּבַטֵּל. רַבָּה מְהוּמָה בֵּינֵיהֶם הָטֵל. וּמַלְאָךְ אַכְזָרִי דּוֹחֶה וּמְטַלְטֵל: בַּעֲבוּר כְּבוֹד עַצְמְךָ וְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַמְהֻלָּל. נוֹרָאוֹת הַפְלֵא לְבַל בָּרְשָׁעִים יִתְהַלָּל. יוֹעֲצֵיהֶם וְאֵיתָנֵיהֶם תּוֹלִיךְ שׁוֹלָל. וּבָהֶם תְּעוֹלֵל כַּאֲשֶׁר בִּי נִתְעוֹלָל: מֵקִים מֵעָפָר דָּל וְאֶבְיוֹן מֵאַשְׁפָּה. כְּנֶסֶתְךָ כַּל תִּתֵּן לְכָלָה וּלְחֶרְפָּה. אִם בְּפִקּוּדֶיךָ מִתְעַצֶּלֶת וּמַרְפָּה. עַל כָּל פְּשָׁעֶיהָ אַהֲבָתְךָ תְּהֵא מְחַפָּה: יִתְרָה חִבָּתָם לְפָנֶיךָ אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ קְרוּאִים לְךָ בָּנִים. רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּנוּ אֱלֹהֵי עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. טֶרֶם יִשְׁטְפוּנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: חֲפֵצֵי קִרְבָתְךָ עַל כָּל הַבָּאוֹת. הָחִישָׁה לָמוֹ יְשׁוּעוֹת הַנִּבָּאוֹת. קָדוֹשׁ עֲשֵׂה עִמָּם לְטוֹבָה אוֹת. חָזָק וְאַמִּיץ גּוֹאֲלָם יְיָ צְבָאוֹת: אל מלך וכו'

נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפַּיִם אֶל אֵל בַּשָּׁמָיִם: תָּבֹא לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה: לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בּוֹ: כרחם אב וכו'

פ"א ב

אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל נוֹדַעְתָּ. אַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה: בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלֶיךָ קָרֵבְנוּ. רָם וְנִשָּׂא אַתָּה בְּקִרְבֵּנוּ: גְּמַלְתָּנוּ הַטּוֹבוֹת גַּם בְּחוֹבֵנוּ. לֹא בְצִדְקוֹתֵינוּ וּבְיֹשֶׁר לְבָבֵנוּ: דְּוָדֵנוּ גַּם כִּי זְנַחְתָּנוּ' גְּאָלֵנוּ כִּי עֲבָדִים אֲנָחְנוּ: הִנְנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ עַד דַּכָּא' וַתִּקְצַר נֶפֶשׁ לְךָ

מחכה

כְּחַכָּה: וְאַיֵּה חֲסָדֶיךָ הָרִאשׁוֹנִים עִמָּנוּ. מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם נֶאֱמָנוּ: וְעַף נָשָׂא וְתַשׁ כֹּחֵנוּ. יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ: תַּחֲלוּאוֹת רַבּוֹת כִּלּוּ בְשָׂרֵנוּ. נָא אַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנוּ: טֹרַח הַצָּרוֹת אֵין לְהִסָּפֵר. אַיֵּה שׁוֹקֵל וְאַיֵּה סוֹפֵר: יָדַעְנוּ רִשְׁעֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ. כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ: כַּעַס וְחָרוֹן מִמֶּנּוּ יֶחְדָּל. כִּי קָטֹן יַעֲקֹב וְדָל: לַחַץ יוֹסֵר וְעוֹל מִמֶּנּוּ יְחֻבָּל. כִּי כָשַׁל כֹּחַ הַסַּבָּל: מְנַת מִדָּתֵנוּ לֹא תִגְבַּהּ. כִּי נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵהַרְבֵּה: נִחַם עַל הָרָעָה לַאֲיֻמָּתֶךָ. מַטֵּה כְּלַפֵּי חֶסֶד אֱמוּנָתֶךָ: סְלִיחָה אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ. עָזְרֵנוּ כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעָנּוּ: עָרְפֵּנוּ כּוֹף לְךָ לְהִשְׁתַּעְבֵּד. בְּאַהֲבָה וּבְיִרְאָה אוֹתְךָ לַעֲבוֹד וּלְכַבֵּד: פּוֹקְדֶיךָ קְדוֹשׁוּ צוֹמוֹת לִקְבּוֹעַ. דַּעְתָּם קְצָרָה צָרְכָּם לִתְבּוֹעַ: צָקוּן לַחֲשָׁם אֵלֶיךָ תָבֹא. חַיִל לְאִישׁ אִישׁ נִגְעוֹ וּמַכְאוֹבוֹ: קוֹל יַעֲקֹב נוֹהֵם מִתְּהוֹמוֹתֶיךָ. תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ: רוֹדֶה רוֹדֵף בְּאַף תְּכַלֶּה. שְׁנַת שִׁלּוּמִים לְרִיב צִיּוֹן תְּגַלֶּה: שַׁרְתָּ וְרָדִיתָ מִנֹּעַר קְנוּתֵנוּ. וְאַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָתֵנוּ: תְּעִינוּ לִשְׂמֹאל וִימִינְךָ תְקָרְבֵנוּ. כִּכְלוֹת כֹּחֵנוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ: תַּבִּיט וְתָצִיץ וְתַשְׁגִּיחַ לִרְחוּמֶיךָ. תִּתְאַזֵּר בַּחֲנִינוּתֶיךָ. תִּתְלַבֵּשׁ בְּצִדְקוֹתֶיךָ. תִּתְכַּסֶּה בְּרַחֲמֶיךָ. וְתִתְעַטֵּף בַּחֲסִידוּתֶךָ. וְתָבֹא לְפָנֶיךָ מִדַּת טוּבְךָ וְעַנְוְתָנוּתֶךָ: אל מלך וכו׳

פזמון שם המחבר שמואל הכהן

מַלְאֲכֵי רַחֲמִים מְשָׁרְתֵי עֶלְיוֹן. חַלּוּ נָא פְּנֵי אֵל בְּמֵיטַב הִגָּיוֹן. אוּלַי יָחוּס עַם עָנִי וְאֶבְיוֹן. אוּלַי יְרַחֵם: אוּלַי יְרַחֵם שְׁאֵרִית יוֹסֵף. שְׁפָלִים וּנְבָזִים פְּשׁוּחֵי שֶׁסֶף. שְׁבוּיֵי חִנָּם מְכוּרֵי בְּלֹא כֶסֶף. שׁוֹאֲגִים בִּתְפִלָּה וּמְבַקְשִׁים רִשְׁיוֹן. אולי: אוּלַי יְרַחֵם מְעֻנֵּי כֶבֶל. מְלֻמְּדֵי מַכּוֹת בְּעִנּוּי סֵבֶל. מְנוֹד רֹאשׁ נְתוּנִים בְּיוֹשְׁבֵי תֵבֵל. מָשָׁל בָּעַמִּים בְּקֶצֶף וּבִזָּיוֹן. אולי: אוּלַי יְרַחֵם וְיֵרֶא בָּעֳנִי עַמּוֹ. וְיַקְשִׁב וְיִשְׁמַע הַצָּגִים לְעֻמּוֹ. וְעוֹדִים בְּלַחַשׁ מוּסָר לָמוֹ. וְעֵינֵיהֶם תּוֹלִים לִמְצוֹא רִצָּיוֹן. אולי: אוּלַי יְרַחֵם אוֹמְרֵי סְלַח נָא. אוֹמְצֵי שִׁבְחוֹ בְּכָל עֵת וְעוֹנָה. אֲגוּדִים בַּצָּרָה לִשְׁפּוֹךְ תְּחִנָּה. אֶת פְּנֵי אֱלֹהֵיהֶם שׁוֹפְכִים לֵב דִּוָּיוֹן. אולי: אוּלַי יְרַחֵם לָקְתָה בְּכִפְלַיִם. לְעוּטָה אֲרָיוֹת כְּמוֹ בְּפִי שַׁחֲלַיִם. לָקָה וּמִשְׁתַּלֶּמֶת בַּעֲוֹן שׁוּלַיִם. לֹא שָׁכְחָה בְּכָל זֹאת מִכְתַּב עוֹז חֶבְיוֹן. אולי: אוּלַי יְרַחֵם כְּבוּשֵׁי פָנִים. הַשּׁוֹמְעִים חֶרְפָּתָם וְלֹא מְשִׁיבִים וְעוֹנִים. נִצְחוּ מְקַנִּים וּלְיִשְׁעוֹ נִשְׁעָנִים. כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵי רִבְּלִיוֹן. אולי: אוּלַי יְרַחֵם יְחַלֵּץ עָנִי בְּעָנְיוֹ. חֲבוּשׁוֹ יַתִּיר מֵאֶרֶץ שִׁבְיוֹ. יַגְהֶה מְזוֹרוֹ וְיַחֲבוֹשׁ חָלְיוֹ. צַעֲקָתוֹ יִשְׁמַע וְיָחִישׁ עֵת פִּדְיוֹן.
אוּלַי יָחוּס עַם עָנִי וְאֶבְיוֹן אוּלַי יְרַחֵם: אל מלך וכו׳

זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכוֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכוֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זְכוֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם

כָּל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעוֹלָם: זְכוֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ:

בקצת קהלות אומרים כאן אל נא רפא נא התפלה בסוף סליחות:

זְכוֹר לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ. וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף
אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: זְכוֹר לָנוּ בְּרִית רִאשׁוֹנִים כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ
וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם
לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמָה שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ. וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים
וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם: הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ כְּמָה
שֶׁכָּתוּב: וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ
שָׁמָּה: קַבֵּץ נִדָּחֵינוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב. אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ
וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ כָּעָב וְכֶעָנָן כְּמָה שֶׁכָּתוּב מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ
שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ
לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: הַלְבֵּן חֲטָאֵינוּ כַּשֶּׁלֶג וְכַצֶּמֶר כְּמָה שֶׁכָּתוּב. לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה
יֹאמַר יְיָ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ: זְרוֹק
עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב. וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל
טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: רַחֵם עָלֵינוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ כְּמָה שֶׁכָּתוּב. כִּי
אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבוֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם:
מוֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ כְּמָה שֶׁכָּתוּב וּמָל יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ
לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ: הִמָּצֵא לָנוּ בְּבַקָּשָׁתֵנוּ כְּמָה
שֶׁכָּתוּב וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמָצָאתָ כִּי תִדְרְשֶׁנּוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: תְּבִיאֵנוּ אֶל
הַר קָדְשֶׁךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבֵית תְּפִלָּתֶךָ כְּמָה שֶׁכָּתוּב. וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמַּחְתִּים
בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת
תְּפִלָּתֵנוּ: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:
אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הֲגִיגֵנוּ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ
לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל תִּקַּח
מִמֶּנּוּ: אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָה כִּכְלוֹת כֹּחֵנוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ: אַל
תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ אוֹת לְטוֹבָה
וְיִרְאוּ שׂוֹנְאֵינוּ וְיֵבֹשׁוּ כִּי אַתָּה יְיָ עֲזַרְתָּנוּ וְנִחַמְתָּנוּ: כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְנוּ
אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אָנוּ עַזֵּי
פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא
חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי: הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ.
טָפַלְנוּ שֶׁקֶר: יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ. סָרַרְנוּ.
עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ. קִשִּׁינוּ עֹרֶף: רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ.

הֶעֱוִינוּ. סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ. כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

הִרְשַׁעְנוּ וּפָשַׁעְנוּ לָכֵן לֹא נוֹשָׁעְנוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לַעֲזוֹב דֶּרֶךְ רֶשַׁע וְחִישׁ לָנוּ יֶשַׁע כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ יַעֲזוֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

מָשִׁיחַ צִדְקֶךָ אָמַר לְפָנֶיךָ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: נַקֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרֵנוּ מִכָּל טֻמְאוֹתֵינוּ וּזְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ רְעֵבֵי טוּבְךָ צְמֵאֵי חַסְדֶּךָ תְּאֵבֵי יִשְׁעֶךָ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כִּי לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת:

אֵל רַחוּם שְׁמֶךָ. אֵל חַנּוּן שְׁמֶךָ. בָּנוּ נִקְרָא שְׁמֶךָ. יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן אֲמִתֶּךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן בְּרִיתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן גָּדְלְךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן דָּתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן הוֹדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן וִעוּדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן זִכְרֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן חַסְדֶּךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן טוּבֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יִחוּדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן כְּבוֹדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן לִמּוּדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן מַלְכוּתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן נִצְחֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן סוֹדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן עֻזֶּךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן פְּאֵרֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן צִדְקָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁכִינָתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן תְּהִלָּתֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן אוֹהֲבֶיךָ שׁוֹכְנֵי עָפָר. עֲשֵׂה לְמַעַן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. עֲשֵׂה לְמַעַן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. עֲשֵׂה לְמַעַן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה. עֲשֵׂה לְמַעַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְמוֹת הֵיכָלֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרִיסוּת מִזְבְּחֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יוֹנְקֵי שָׁדַיִם שֶׁלֹּא חָטְאוּ. עֲשֵׂה לְמַעַן גְּמוּלֵי חָלָב שֶׁלֹּא פָשְׁעוּ. עֲשֵׂה לְמַעַן תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן. עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ. עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ אֱלֹהֵינוּ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ אָבִינוּ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ גּוֹאֲלֵנוּ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ דּוֹרְשֵׁנוּ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ הָאֵל הַנֶּאֱמָן עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ וָתִיק וְחָסִיד עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ זַךְ וְיָשָׁר עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ חַי וְקַיָּם עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ טוֹב וּמֵטִיב עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ יוֹדֵעַ יֵצֶר עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ כּוֹבֵשׁ כְּעָסִים עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ לוֹבֵשׁ צְדָקוֹת עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ נוֹרָא וְנִשְׂגָּב עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ סוֹלֵחַ וּמוֹחֵל עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ עוֹנֶה בְּעֵת צָרָה עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ פּוֹדֶה וּמַצִּיל עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ צַדִּיק וְיָשָׁר עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ קָרוֹב לְקוֹרְאָיו עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ תּוֹמֵךְ תְּמִימִים עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ קְשֵׁה לִכְעוֹס עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ רַךְ לִרְצוֹת עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ פַּחַד יִצְחָק עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ אֲבִיר יַעֲקֹב עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ עֶזְרַת הַשְּׁבָטִים עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ מִשְׂגַּב אִמָּהוֹת עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ עוֹנֶה בְּעֵת רָצוֹן עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ אֲבִי יְתוֹמִים עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ דַּיַּן אַלְמָנוֹת עֲנֵנוּ:

מִי שֶׁעָנָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְיִצְחָק בְּנוֹ כְּשֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְיוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לַאֲבוֹתֵינוּ עַל יַם סוּף הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְמֹשֶׁה בְּחוֹרֵב הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְאַהֲרֹן בַּמַּחְתָּה הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְפִינְחָס בְּקוּמוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לִיהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לִשְׁמוּאֵל בַּמִּצְפָּה הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְדָוִד וְלִשְׁלֹמֹה בְנוֹ בִּירוּשָׁלַיִם הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְאֵלִיָּהוּ בְּהַר הַכַּרְמֶל הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לֶאֱלִישָׁע בִּירִיחוֹ הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְיוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּגָה הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּחָלְיוֹ הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לַחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה בְּתוֹךְ כִּבְשַׁן הָאֵשׁ הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְדָנִיֵּאל בְּגוֹב הָאֲרָיוֹת הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְמָרְדְּכַי

אֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְעֶזְרָא בַגּוֹלָה הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְכָל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים הוּא יַעֲנֵנוּ:

רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לַעֲנִיֵּי עֲנֵינָן. רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לִתְבִירֵי לִבָּא עֲנֵינָן. רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לְמַכִּיכֵי רוּחָא עֲנֵינָן. רַחֲמָנָא עֲנֵינָן. רַחֲמָנָא חוּס. רַחֲמָנָא פְּרוֹק. רַחֲמָנָא שֵׁיזִיב. רַחֲמָנָא רַחֵם עֲלָן. הַשְׁתָּא בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב:

סליחות לחמישי

אומרים סלח לנו אבינו עד לכל קוראיך ואח"כ מתחילין כאן. וכן בכל תענית צבור:

הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל תַּחֲנוּנוֹתֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ: כרחם אב. ליי הישועה. סלח נא. הטה.

סליחה מיוסד ע"פ תשר"ק אלהינו ואלהי אבותינו ובסוף חתום שם המחבר מאיר חזק

תַּעֲנִית צִבּוּר קָבְעוּ תְּבוֹעַ צְרָכִים. שׁוּב עָדֶיךָ חַפֵּשׂ וְלַחֲקוֹר דְּרָכִים. רַךְ לִרְצוֹת בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה עֲרָכִים. קָשֶׁה לִכְעוֹס תֵּת לְאַפַּיִם אֲרָכִים: צַדֶּיךָ מְקֻשָּׁטִים עֲדָיִם בְּלִי תַפְשִׁיט. פְּאֵר הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת הוֹד תַּכְשִׁיט. עֶרְכְּךָ שַׁוְעָתֵנוּ לְךָ לְבַד נוֹשִׁיט. סֵדֶר חַיִּים וּפַרְנָסָה לִיצוּרִים תּוֹשִׁיט: נִסְתְּמָה הַבִּירָה וְנִתְרוֹקַן טוֹהַר הַשֻּׁלְחָן. מָזוֹן וּמֵזִיחַ סֵתֶר מֵעֲבוֹדַת פָּלְחָן. לִשְׁפִיכַת הַנֶּפֶשׁ חָשׁוּב כְּבַשִּׂית זָלְחָן. כִּמְעַטֵּר וּמַשְׂבִּיעַ גּוֹאֵל וְרוֹפֵא וְסָלְחָן: יָאוּת לְךָ יַעַן מִמְּנָתְךָ נִשְׁנֶסֶת. טוּב רְוָחֶךָ הֱיוֹת נִזּוֹנֶת וּמִתְפַּרְנֶסֶת. חֵלֶף שׁוֹאֶלֶת מְקַבֶּלֶת וּמִתְנוֹסֶסֶת. זְכֹר דַּאֲגוֹתֶיהָ לְפָנֶיךָ מְשִׂיחָה וּמַכְנֶסֶת: וְאֵלֶיךָ הִיא נִשְׁעָנָה וּבְךָ חָסָיָה. הוֹוֹתֶיהָ הַעֲבֵר מִי כָמוֹךָ חֲסִין יָהּ. דֶּרֶךְ אֱמוּנָתְךָ בְּחֶלְקְךָ לִלְגְיוֹנְךָ אַכְסַנְיָא. גְּמוֹל חֶסֶד לַעֲלוּבָה הַלֵּזוּ אַכְסַנְיָא: בְּקִיאִים וּמְיֻשָּׁבִים לִרְצוֹתְךָ בִּדְבָרִים עֲרֵבִים. אָפְסוּ פַּסּוּ בְּכֹחָם קַטֵּיגוֹר מְעַרְבְּבִים. מְאַהֲבֵי לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם זְרִיזִים וּמְעֻרְבָּבִים. יְרֵאָיו נִדְבָּרִים דָּתוֹ שַׁחֲרִים וַעֲרָבִים: הִקְדַּשְׁנוּ צוֹם עוֹלְלִים וְזִקְנֵי אֲסֻפּוֹת. יִשַּׁרְנוּ רִנָּה וּתְפִלָּה וְשָׁקַדְנוּ סִפּוֹת. חֲשׂוֹךְ לְמַטָּה מֵעוֹן וְשִׁלּוּמֵנוּ תַּשְׁפּוֹת. זְקוֹף דַּל מֵעָפָר וְאֶבְיוֹן מֵאַשְׁפּוֹת: בְּתוֹר הַמַּעֲלָה וּבְמִדּוֹת הֲגוּנוֹת תְּרוּמוֹת. עָרְבָתֵנוּ שִׂים לְטוֹב יוֹשֵׁב מְרוֹמוֹת. וּבְמִקְוֵה טֹהַר תְּדִיחַ קַלּוֹת וְרָמוֹת. מְצוֹא תְפִלָּתֵנוּ חֶסֶד לַאֲדֹרְךָ רוֹמֵמוֹת: אל מלך ויעבור וכו'

הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טּוֹב וְלֹא יֶחֱטָא: הוֹשַׁע יְיָ אֶת עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים: כרחם אב וכו'

סליחה מיוסד ע"פ א"ב אלהינו ואלהי אבותינו

אַנְשֵׁי אֲמָנָה אָבָדוּ. בָּאִים בְּכֹחַ מַעֲשֵׂיהֶם. גִּבּוֹרִים לַעֲמוֹד בַּפֶּרֶץ. דּוֹחִים אֶת הַגְּזֵרוֹת. הָיוּ לָנוּ לְחוֹמָה. וּלְמַחְסֶה בְּיוֹם זָעַם. זוֹעֲכִים אַף בְּלַחֲשָׁם. חֵמָה עוֹצְרִים בְּשַׁוְעָם. טֶרֶם קְרָאוּךָ עֲנִיתָם. יוֹדְעִים לַעְתּוֹר וּלְרַצּוֹת. כְּאָב רִחַמְתָּ לְמַעֲנָם. לֹא הֱשִׁיבוֹתָ פְּנֵיהֶם רֵיקָם. מֵרוֹב עֲוֹנֵינוּ אֲבַדְנוּם. נֶאֶסְפוּ מֶנּוּ בַּחֲטָאֵינוּ. סָעוּ הֵמָּה לִמְנוּחוֹת. עָזְבוּ אוֹתָנוּ לַאֲנָחוֹת. פַּסּוּ גּוֹדְרֵי פֶרֶץ. צָמְתוּ מְשִׁיבֵי חֵמָה. קָמֵי בַפֶּרֶץ אָיִן. רְאוּיִם לְרַצּוֹתְךָ בָּעֲתָר. שׁוֹטַטְנוּ בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת. תְּרוּפָה לֹא מָצָאנוּ. שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ בְּבֹשֶׁת פָּנִים. לְשַׁחֶרְךָ אֵל בְּעֵת צָרוֹתֵינוּ: אל מלך ויעבור וכו'

פזמון שם המחבר שפטיה

ישְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. גַּם הַיּוֹם יִוָּשְׁעוּ מִפִּיךָ שׁוֹכֵן מְרוֹמִים. כִּי אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים: שְׁעָרֶיךָ הֵם דּוֹפְקִים כַּעֲנִיִּים וָדַלִּים. צָקוּן לַחֲשָׁם קְשׁוֹב יָהּ שׁוֹכֵן מְעָלִים. כי אתה: פְּחוּדִים הֵם מִכָּל צָרוֹת. מִמְּחָרְפֵיהֶם וּמִלּוֹחֲצֵיהֶם. נָא אַל תַּעַזְבֵם יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם. כי אתה: טוּבוֹתֶיךָ יְקַדְּמוּ לָהֶם בְּיוֹם תּוֹכֵחָה. וּמִתּוֹךְ צָרָה הַמְצִיאֵם פְּדוּת וּרְוָחָה. כי אתה: יִוָּשְׁעוּ לְעֵין כֹּל וְאַל יִמְשְׁלוּ בָם רְשָׁעִים. כַּלֵּה שֵׂעִיר וְחוֹתְנוֹ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים. כי אתה: הַקְשִׁיבָה אָדוֹן לְקוֹל שַׁוְעָתָם ׳ וְלִמְכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם תַּעֲלֶה תְּפִלָּתָם. כִּי אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים: אל מלך ויעבור וכו׳ זכור רחמיך וכו׳

סליחות לשני תנינא

אומרים סלח לנו. אל ארך אפים עד ורב חסד לכל קוראיך:

אַל תִּקְצוֹף יְיָ עַד מְאֹד וְאַל לָעַד תִּזְכּוֹר עָוֹן. הֵן הַבֶּט נָא עַמְּךָ כֻלָּנוּ: הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְיָ תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ עַד מְאֹד: שׁוּבָה יְיָ עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: כרחם אב וכו׳

סליחה מיוסד ע״פ א״ב אלהינו ואלהי אבותינו ובסוף חתום שם המחבר אמתי

אֲפָפוּנוּ מַיִם עַד נֶפֶשׁ. בָּאנוּ בְּעִמְקֵי מְצוּלָה. גַּלֵּי יָם עָבְרוּ עָלֵינוּ. דָּכְיוֹת תְּהוֹם כִּסָּתְנוּ. הוֹדֵנוּ נֶהְפַּךְ לְמַשְׁחִית. וְעוֹד לֹא עָצַרְנוּ כֹחַ. זוֹלַעֲפָנוּ עַל חַטֹּאתֵינוּ. חוּלְחַלְנוּ עַל רוֹב פְּשָׁעֵינוּ. טֻכַּסְנוּ עֵצָה מַה לַּעֲשׂוֹת. יוֹעֵץ בְּקִרְבֵּנוּ אָיִן. כּוֹנַנּוּ בְּלֵב מַחֲשָׁבוֹת. לְמֵרָחוֹק שְׂאֵת דֵּעָה. מְסֹרֶת בְּיָדֵינוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ. נְאָקָה תְּשׁוּבָה וּצְדָקָה. סוֹתְרוֹת רוֹעַ גְּזֵרוֹת. עוֹד מְעַנּוֹת עָם. פַּצְנוּ בְּהַסְכָּמָה אַחַת. צוֹם שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי. קָדוֹשׁ אוּלַי יַשְׁקִיף. רַחֲמָיו לְקַדֵּם לִרְצוֹ. שַׁדַּי עָשִׂינוּ אֶת שֶׁלָּנוּ. תַּקִּיף עֲשֵׂה אֶת שֶׁלָּךְ. אַל תֵּשֵׁב עִמָּנוּ בַּדִּין. מִדֶּבֶר וּמֵחֶרֶב וּמֵרָעָב מַלְּטֵנוּ. תֵּיקַר נַפְשֵׁנוּ בְּעֵינֶיךָ. יָהּ סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֵּר לָנוּ. כְּיוֹם רַדְתְּךָ בֶּעָנָן: אל מלך ויעבור וכו׳

הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ וְהַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנוֹתֵינוּ: שְׁמַע יְיָ קוֹלֵנוּ נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ: שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתֵנוּ הַאֲזִינָה תְּפִלָּתֵנוּ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ: כרחם אב וכו׳

סליחה ע״פ א״ב כפול אלהינו ואלהי אבותינו ושם המחבר ר׳ מאיר בר יצחק

אָוֹן תַּחַן וְהַסְכֵּת עֲתִירָה. אַף הָפֵר וְשַׁכֵּךְ עֶבְרָה. בָּאִי לְחַלּוֹתְךָ בְּנֶפֶשׁ מָרָה. בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל יִמְצְ עֶזְרָה: גְּעִיַּת נֶאֱנָחִים עֲנוּתָם חֲזֵה. גְּחִינַת קוֹמָתָם לֹא תִבְזֶה. דְּרוֹשׁ עֶלְבּוֹנָם מִצַּר וּבוֹזֶה. דְּרוֹךְ פּוּרָה וְנִצְחָם יַזֶּה: הֲלֹא אַתָּה הָיִיתָ וְהִנְּךָ. הָיוּ תִהְיֶה בַּהֲדַר גְּאוֹנֶךָ. וְנֶאֱמָנֶת יִכּוֹן זֶרַע אֱמוּנֶיךָ. וְהִנָּם כָּלִים מִתִּגְרַת חֲרוֹנֶךָ: זוֹעֲמוּ בְּעִוּוּיִם וּמִמְּאוּיִים נִסָּחוּ. זוֹרוּ בַּאֲפָסִים וְלֹא נָחוּ. חֶבְלָה רוּחָם וְלֶעָפָר שָׁחוּ. חָרְשׁוּ חוֹרְשִׁים וּמַעֲנִית הִמְתִּיחוּ: טָבְעוּ בְּבוֹץ וְאֵין פּוֹצֶה. טוֹרְפֵיהֶם שָׁלוּ מִקָּצֶה לְקָצֶה. יוֹם יוֹם לוֹחֲצָם מְנַצֶּה. יַד פּוֹרְשִׂים מַלְחִין לִיצָא: כֻּלּוֹ חַיֵּיהֶם בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה. כָּשַׁל רַבָּה וְעָרְבָה שִׂמְחָה. לְיֶשַׁע חוֹכִים וְהִנֵּה צְוָחָה. לִבְטוֹם קָמִים וְכָרוּ שׁוּחָה: מַעֲרִימִים סוֹד מִמְּךָ לְהַדִּיחָם. מַכְבִּידִים עֹל לְהַכְשִׁיל כֹּחָם. נוֹאֲקִים אֵלֶיךָ בְּהִתְעַטֵּף רוּחָם. נַחַת לִמְצוֹא מִכֹּבֶד טָרְחָם: שִׂיחַ צַחִים בְּמַעֲמַד צָפוּף.

סלונה מבקשים בקדקוד כפוף. עושקיהם יקניאום ונתנום לשסוף. עועים יומסכו ויהיו
לספוף: פדה דבקיך מחרץ וכלוי. פלטם מצורר ותנם לעלוי. צוה ישועות משחריך
בחלוי. צור עולמים הושיענו בגלוי: קנא ונוקם קנא לשמך. קצין עלם מצואר עמך.
ראה עמלנו ושוב מזעמך. ריבה ריבנו מעם הרמך: שכינתך השב לחיק ארמוני. שאנן
הושב לניי וכהני. תטה אזנך לקול תחנוני. תרצני בקראי יי יי: אל מלך ויעבור וכו'

פזמון שם המחבר בראשי תיבות אמתי

יהוה יהוה אל רחום. וחנון. ארך אפים. ורב חסד. ואמת. נצר חסד
לאלפים. נשא עון. ופשע. וחטאה. ונקה. וסלחת לעוננו
ולחטאתנו ונחלתנו: אזכרה אלהים ואהמיה. בראותי כל עיר על
תלה בנויה. ועיר האלהים משפלת עד שאול תחתיה. ובכל זאת
אנו ליה ועינינו ליה. יי: מדת הרחמים עלינו התגלגלי. ולפני קונך
תחנתנו הפילי. ובעד עמך רחמים שאלי. כי כל לבב דוי וכל ראש
לחלי. יי: תמכתי יתדותי בשלש עשרה תבות. ובשערי דמעות
כי לא נשלבות. לכן שפכתי שיח פני בוחן לבות. בטוח אני
באלה ובזכות שלשת אבות. יי: יהי רצון מלפניך שומע קול
בכיות. שתשים דמעותינו בנאדך להיות. ותצילנו מכל גזרות
אכזריות. כי לך לבד עינינו תלויות: יי יי. אל מלך. זכור רחמיך וכו'

סליחות לעשרה בטבת

אומרים סלח לנו. אל ארך אפים עד ורב חסד לכל קוראיך:

כי עם יי החסד והרבה עמו פדות: פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו: והוא יפדה את
ישראל מכל עונותיו: פודה יי נפש עבדיו ולא יאשמו כל החוסים בו: כרחם אב וכו'

סליחה מיוסד ע"פ א"ב   אלהינו ואלהי אבותינו   ובסוף חתום שם המחבר יוסף

אזכרה מצוק אשר קראני. בשלשה מכות בחדש הזה הכני. גדעני הניאני
הכאני. אך עתה הלאני: דעכני בשמונה בו שמאלית וימנית. הלא
שלשתן קבעתי תענית. ומלך יון אנסני לכתוב דת יונית. על גבי חרשו חורשים
האריכו מענית: זועמתי בתשעה בו בכלמה וחפר. חשך מעלי מעיל הוד
וצפר. טרוף טרף בו הנותן אמרי שפר. הוא עזרא הסופר: יום עזרי צוה
בן בוזי החוזה. כתב לך בספר המחזה. לזכרון לעם נמס ונבזה. את עצם
היום הזה: מנין סדר חדשים בעשרה בו העיר. נהי ויליל במו פי אפעיר.
סדר פורעניות בתוך לבבי יבעיר. בבא אלי הפליט לאמר הכתה העיר: על
אלה על פני אבק זריתי. בצתי על ארבעתן לו הין בלבי יריתי. צרות על אלה
קבר לי כריתי. צדיק הוא יי כי פיהו מריתי: קראתי שמך מתנחם על רעתי.
ראה עניי ושמע קול פגיעתי. שמע תחנתי חיש נא ישועתי. אל תעלם
אזנך לרוחתי לשועתי: ירח טבת מאד לקיתי בו. ונשתנו עלי סדרי נתיבו.

סררתי

סררתי פשעתי יגלה לי טובו. האומר לים עד פה תבא: אל מלך ויעבור וכו׳
אלהים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך שמו את ירושלים לעיים: אלהים זדים
קמו עלינו ועדת עריצים בקשו נפשנו ולא שמוך לנגדם: כרחם אב וכו׳

סליחה אלהינו ואלהי אבותינו ושי״ה חתום אברהם בר מנחם חזק

אבן הראשה. לעיים ולחרישה. ונוחלי מורשה. מנוד ראש בלאמים: בקרבי לב נכאב.
נדוה ונדאב. נשארנו כאין אב. והיינו כיתומים: רכה וענוגה. בשושנים סוגה.
ועתה היא נוגה. מסורה ביד קמים: היתה כאלמנה. קריה נאמנה. וזרע מי מנה. נמכרו
בלא דמים: מענגה ורכה. צלחה למלוכה. ומעניתה ארכה. זה כמה שנים וימים: בית
יעקב לבזה. ללעג ולעזה. והעיר העליזה. למטעי כרמים: רוויה תרעלה. ביד בני עולה:
הרצויה כעולה. וכקטרת הסמים: מאסה לזנוח. תורת אבי זנוח. ולא מצאה מנוח.
לילות וגם ימים: נורא אל עליון. ממך יהי צביון. להשיב לריב ציון. שנת שלומים: חדש
ימינו כקדם. מעונה אלהי קדם. ולבן כצמר אדם. וכשלג כתמים: חזקנו ביראתך.
ובקיום תורתך. ופקדנו בישועתך. אל מלא רחמים: אל מלך וכו׳

פזמון שם המחבר חתום בראשי החרוזות אברהם יצחק אפרים חזק

אבותי כי בטחו בשם אלהי צורי. גדלו והצליחו וגם עשו פרי.
מעת הדחו והלכו עמו קרי. היו הלוך וחסור עד החדש
העשירי: בעשירי לחדש סמך מלך בבל. וצר על עיר הקדש. ונקרב
רב החבל. נתתי הדש ועניתי בבבל. והיה מדי חדש לאבל כנורי.
אבותי: ראשית בכורה לראשית החרם. שם אחרים הזכירה והעון
גורם. פני אל לא הכירה ושטפה בזרם. צרה כמבכירה בעת במרום
תמריא. אבותי: אלהים הביא יום רעה ומבור. צוה צרי סביבי עוללי
לבצור. יום הרג לבבי. ואין כח לעצור. ודבר אל נביא. משל אל
בית המרי. אבותי: מיושבי שער העביר אדרת. המתו כאש בער
והרים עטרת. ומלבנון יער השליך תפארת. ורוח סועה וסער תסמר
שערת בשרי. אבותי: יפיפית נמשלת. ועתה קדורנית. בעון כי
כשלת. ולבך אחורנית. ונבוך ונחשלת. ראשונה ושנית. והחל
לא הוחלת. מעט צרי. אבותי: צדיק הצור תם. נשא עון נלאה.
מכרוב למפתן לנגת נג דאה. מעון הנכתם. וצעקתם באה. רבה
רעתם כעץ עשה פרי. אבותי: חזק כל קמי תוכן העלילות. כי מלאו
ימי ברוע מפעלות. ומבשת עלומי שבחתי גמולות. נותן לחמי ומימי
פשתי וצמרי. אבותי: קמי פיהם פערו ונחלתי בלעו. מאד עלי גברו
ודמי שתו ולעו. נברים עלי צרו. ואת אחי הרעו. האומרים ערו
ערו בני שעיר החרי. אבותי: אמרו לכו נכלם ונשביתה זכרם.

סליחות לעשרה בטבת

אל קנא ונוקם גמלם ישאו את שברם. כמעשיהם שלם ויבשו משברם. כאיש חלום חולם שלשה סלי חרי. אבותי: פצעי לא רככה תחבורותי רצח. ועיני הוכהתה צופה לדודי צח. העוד לא שככה חמתו לנצח. על מה עשה ככה ומה חרי. אבותי: רחום זה אלי אל לעד תזנח. ארכו ימי אבלי ועוד לבי נאנח. שובה אל לאהלי מקומך אל תנח. שלם ימי אבלי כי תבא על שברי. אבותי: יי מנת חלקי חושה לי לעזרה. ופתחת שקי שמחה לי לאזרה. ותגיה את השכי באורך להאירה. את גשף חשכי כי אתה נרי. אבותי: מיגון ואנחה פדה אל את נפשי. עשה לעמך הנחה מלכי וקדושי. תהפוך לרוחה את צום החמישי. לששון ולשמחה צום הרביעי וצום העשירי. אבותי:

אל מלך וכו׳. זכור רחמיך תמצא לעיל

סליחות לתענית אסתר

אומרים סלח לנו עד ורב חסד לכל קוראיך.

קוה קוינו אל יי ויט אלינו וישמע שועתנו: אף ארח משפטיך יי קוינוך לשמך ולזכרך תאות נפש: כרחם אב וכו׳

סליחה ע״פ א״ב אלהינו ואלהי אבותינו ושה״מ מנחם ברבי מכיר יחיה אמן ואמן

אדם בקום עלינו חיל אחותנו לרעוד. בהסתפחו למלכות חנף. כמעט כשלנו למעוד. גמרו למכרנו כתל והריץ בלי מסעוד. אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד: דלו עיני למרום קראתיך אויבי לקוב. הכרת שם ושאר ומחה שם לרקוב. וצר צוררי בנכליהם אשר נכלו ליעקוב. ויאמרו לא יראה יה. ולא יבין אלהי יעקב: זרוים ענה ויגה ולא מקב לכלותם. חבו לפנים ורדם בהסרת טבעת להחלותם. טוב דברו הקים לעיני הגוים להעלותם. בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם: ידע רמו הקורות לעם מעפר ומהדם. כתב הסתר אסתיר ומר דרור מפרדס. לשבות המן מפתרת. המן העץ קנדס. תחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה הדס: מקשיב דבר שקר כתב שטנה ועצב. נתעטף בבגדי שרד כטעה במנין קצב. סדר להשתמש בשונים כלי המחצב. ויבא גם השטן בתוכם להתיצב: עם הנמצאים בשושן באכלם מזבח עכרם. פער פיו להשטינם ולהסגירם ביד נותן מכרם. צור הסכים לכתוב אגרת לאבד שברם. אמרתי אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם: קדושים מלאכי השרת מר יבכיון בצעקה. רחום הבט לברית ואל תפר להרחיקה. שמעה מורשה ותלבש בגדי אלמנות ומועקה. ותשם ידה על ראשה ותלך הלוך וזעקה: תשבי שם אזור שק במתני תתבשת. מהר והודיע ישני מכפל אבות שלשת. נחץ לרועה מה לך נרדם להתעשת. קום קרא אל אלהיך אולי יתעשת: חותם מ״ט אשר נעשה לבלשן

ספר. מנינה למדו לאחר גזרה כעס להפר. בן קיש הקיש דלתות בית הספר. ויכס שק וישב על האפר: רבץ תינוקות לפניו ימים שלשה צמים ומכפנים. בקול יעקב לחלוש ידי עז פנים. ידיו אמונה לאל הצילני מעלבונים. פן יבא והכני אם על בנים: מזה אלה ומזה אלה בני איתני ורבני. כלם צעקו ונעל שועתם אל יי: יה לקול רנון כבוא שאל לפני. ומה קול הצאן הזה באזני: רועה השיבו הם קטני קדש זרע. יה הצל לקוחי למות מאויב הרע. חנון נכמרו רחמיו ויבקש לבכות המאורע. ויהי כקרא מלך ישראל את הספר ויקרע: יהודי הוקיע ילדיו למטה ואביהם למעלה. איש איש בשלש אמות והרביעית אויר מגלה. משנה נקם חזה ושמח ושח תהלה. אותי השיב על כני ואותו תלה: ותכתוב אסתר תקף לקרא כבהלל מהודים. מלמעלה קימו מה שקבלו למטה דודים. נס ינוסס לפרסם כאז פלאו מסהידים. בעת הזאת רוח והצלה יעמד ליהודים: אל מלך וכו׳

כי עמך מקור חיים באורך נראה אור: בקראנו ענגו אלהי ישענו בצר הרחבת לנו חננו ושמע תפלתנו: ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר: כרחם אב וכו׳

סליחה מיוסד ע״פ א״ב ובסוף חתום שחמ״ח שמעון בר יצחק
אלהינו ואלהי אבותינו

אתה האל עושה פלאות. בעמים הודעת עז נוראות. גאלת בזרוע עמך מתלאות. דכית צריהם במותי תחלואות: האויב בקימו לעורר מדנים. ודמה להכרית פרחי עדנים. זמם לשקול לגנזי אדונים. חליפי מאת כברי אדנים: טלאיך הזהרת שקליהם להקדים. ידעת העתידות ודרשת נשקדים. כבוי להמציא ללהב יוקדים. לקוחים למות לתחי נפקדים: מסכה צרה בעבדם לפנים. נמסרו להתז קנוקנות ונפנים. סבבום מוקשים בכל דפנים. עיניהם לך תולים ובסתרך נצפנים: פור נהפך באויבים לשלוט. צליבה הוכן אגגי לקלוט. קלע ובלע פני הלוט הלוט. ריבי עם באשמנים לעלוט: שלום ואמת נכתב מכל צד. תקף ישע סלע ומצד. שודד השדד וברשתו נוצד. מלשני נסחף נצמת ונרצד: עשו שמחות ולדורות קבעום. ומקראות שלשום ולא רבעום. נסכמו ממעל ולמטה טבעום. בספר נחקק על מה קבעום: המה ידך לסלוח לפושעים. יהודי והדסה הקמת מושיעים. צדקתם עומדת לעד לשעשועים. חקר כבודם להזכר לנושעים: קנא לשמך נורא ונקדש. חזה כרמך נהרס ונדש: זרויינו קבץ ושיר לך יחדש. קימם והחיים בבנין בית המקדש: וכעשותך נוראות באותן הימים. אתנו הפלא תשועת עולמים. מצוא לפניך כפר ותנחומים. אל מלך יושב על כסא רחמים: אל מלך וכו׳

פזמון מיוסד ע״פ תשר״ק ובסוף חתום שם המחבר משלם

במתי מספר חלינו פניך. לשועת נכאים אל תעלם אזנך. הקשב תחנתם משמי מעונך. כבימי מור והדס הושעת בניך: תהלות ישראל אתה יושב. שועתם מאזין ורנתם קושב. רפאות למחץ מקדים ומחשב. קנויך להיטיב ונויהם לישב. במתי: צר ואויב הלטיש עיניו. פיהו פער לשאוף עניו. עשת בשלו להשמיד קהל המוניו. סגל לאבד חרת בנשתוניו. במתי: נוקם לצרים ונוטר

לאויבים. מדדת מדתם כזדו לאהובים. לוחם ונינו הותלו מוצלבים. בבחרוזת דגים חורזו תחובים. במתי: יום אשר שברו צוררים. טבחה לשית בעם נצורים. חלפה הדת ונפלו פגרים. זולעפו זועמו מובסים מוגרים. במתי: ובכן יתעלה שמך ויתנשא. הודך שמי שמים כסה. דכים ברוממך נתונים למשסה. גיא ואפסיה תהלתך מכסה. במתי: בינה הגיגנו עתה וראה בצר. השיבנו למנוחתך כי ידך לא תקצר. אדון קראנוך מן המצר. אנא הוציאנו למרחב וחלצנו מצר. במתי: מאד תרבה לנו מחילה. שמע תפלה והעבר תפלה. לוחצינו ישלימו אתנו ועונותינו תשליך במצולה. ממנו רחמיך לא תכלא. במתי: אל מלך וכו'. זכור רחמיך תמצא לעיל

סליחות לשבעה עשר בתמוז

אומרים סלח לנו. אל ארך אפים עד ורב חסד לכל קוראיך:

אל תתנו דמי לו עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ: כי עמך מקור חיים באורך נראה אור: אלהינו בושנו במעשינו ונכלמנו בעונינו: כרחם אב וכו'

סליחה מיוסד ע"פ א"ב — אלהינו ואלהי אבותינו

אתאנו לך יוצר רוחות. ברוב עונינו כבדו אנחות. גזרות עצמו ורבו צריחות. כי בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות: גלינו מבית הבחירה. דיננו נחתם ונגזרה גזרה. והשך בעדנו אורה. כי בשבעה עשר בתמוז נשרפה התורה: הרסו אויבינו ההיכל. וברחה שכינה מזוית היכל. ונמסרנו ביד זדים להתאכל. כי בשבעה עשר בתמוז העמד צלם בהיכל: זרונו מעיר אל עיר. ונלכד מנו רב וצעיר. חרבה משושנו ואש בה הבעיר. כי בשבעה עשר בתמוז הבקעה העיר: טפש מקדשנו צר המשמיד. וניטל מחתן וכלה צעדה וצמיד. יען כעסנוך נתנו להשמיד. כי בשבעה עשר בתמוז בטל התמיד: כלה מנו כל הוד ושבח. חרבו שלף אויב עלינו לאבח. להיות עוללים ויונקים מובנים לטבח. כי בשבעה עשר בתמוז בטלו עולה וזבח: מרדנו לשוכן מעונות. לכן נתפזרנו בכל פנות. נהפך מחולנו לקינות. כי בשבעה עשר בתמוז בטלו קרבנות: סררנו לפניך מריב לשונות. לכן למדה לשוננו לומר קינות. עזבנו בלי להמנות. כי בשבעה עשר בתמוז גרמו לנו עונות: פזרנו בלי מצוא רוחה. לכן רבתה בנו אנחה. צור ראה נפשנו כי שחה. ושבעה עשר בתמוז הפך לנו לששון ולשמחה: קשינו ערף ורבתה בנו אסון. לכן נתנו למשסה ורפשון. ראהו והלצנו מאסון. ושבעה עשר בתמוז הפך לנו לשמחה ולששון: שענו שוכן רומה. וקבץ נפוצותינו מקצוות אדמה. תאמר לציון קומה. ושבעה עשר בתמוז הפך לנו ליום ישועה ונחמה: אל מלך וכו'

אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל: כי הנה אויביך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש: אל נקמות יי אל נקמות הופיע: כרחם אב וכו׳

סליחה שם המחבר מנחם ברבי מכיר יגדל ויחי לנצח חיי עד סלה

אלהינו ואלהי אבותינו

אמרר בבכי מפני יד שלוחה בעי ׳ בנאצי בתוך ביתו בבגדי וקבעי ׳ גח וברח ונסע עשר ועלה לשביעי. דמני הציקני הסיקני בחדש הרביעי: הביא מועד במלאתו שבור בחורי גמוז. ורבה בו פעמים במסמוס ומזמוז. זבולו כשר שאננות מבבות את תמוז. חיבני איבני אזי בירח תמוז: טמנו פחים חמשה במקרא תלאות משלחות. כלו לי בשבעה עשר בו באליחות. כי נוקשתי כבלה עלובה בחפת שלוה והצלחות. לרועי לא המתנתי שש ונשתברו הלחות: מידו עדיתי חלי וכתם אצעדה וצמיד. נגרות ביום אפו כשחתי דרכי להשמיד. סדר עבודתו וקיץ מזבחו קצתי להעמיד. על כן מלשכת הטלאים בטל התמיד: פור התפוררה ונתפזרה סוערה עניה. ציה גמשלה מבלי חובל ונטרפה כאניה. קחתה בחטאתה בראשה ובכפל תאניה ואניה. ריבוה צריה ביום והבקעה העיר בשניה: שלוחה כצבי מדח מאין דורש להסתירה. שננו לשונם נתנות כשה צמרה וחלבה להתירה. תצעק על כלי חמדה שבו נכתרה. תחמוד עיניה צל כשרף אפוסטמוס התורה: חרף עשוקים ורצוצים בעבור הרעימה סכל. ירודים בזויה לאכול ובהסתר פנים מלהסתכל. יד השלים מכנף שקוצים נאכל. עת צרה בהתכנס והעמד צלם בהיכל: דווים סגופים בנים היו מקדם ראשונים. סמוכות צרותיהם זו לזו כמה שנים. לוקים כאשר תעשינה הדבורים והעקרבים שונים. הוגים אבד שברם ובטל סכוים באישונים: אל קנא בהתאפק במקניאיך דשנים רטובים. מחכים תקים עומדים לעולמים כנטיעים מחטבים באהבים. האמת והשלום בצומות חטובים. נצח היותם לשמחה ולששון ולמועדים טובים: אל מלך. ויעבור וכו׳

פזמון שם המחבר שלמה (מיוסד במשקל יתד ושתי תנועות)

שעה נאסר. אשר נמסר. ביד בבל וגם שעיר. לך יהמה. זה כמה. ויתחנן כבן צעיר. יום גבר האויב ותבקע העיר: לזאת אכף. ואספוק כף. ביום חמש פזרוני. ועל רגל. העגל. הלוחות צאוני. וגם השמיד. התמיד. ומעצתו כלאני. ולכד צר. עיר מבצר. בסוגר הביאני. והושם אליל. בהיכל כליל. והמנחה הונחה. ודתך בר באש הבעיר. יום: מאד אתחל. ואתחלחל. ביום שדי דחפני. השפיפון. מצפון. כשבלת שטפני. מאור חשך. וגם ששך. כמו דור צנפני. וגם ציד. שלח יד. והצפיר והשעיר. יום: הוד לבי. משגבי. הלעד אפך יעשן. הלא תראה. עם נלאה. אשר השחר כמו כבשן. גדור פרצי. בבן פרצי. ומחדק לקוט שושן. בני בית זבול. להשיב גמול. הכרמל והבשן. ועין פקח. ונקם קח. מאצר מדישן. שפוט אלם. ואז ישלם. המבעה והמבעיר. יום גבר האויב ותבקע העיר: אל מלך וכו׳. זכור רחמיך תמצא לעיל

אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: חָטָאנוּ צוּרֵנוּ סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

אֵל נָא רְפָא נָא תַחֲלוּאֵי גֶּפֶן פּוֹרִיָּה. בּוֹשָׁה וַחֲפוּרָה וְאֻמְלַל פִּרְיָהּ. גְּאָלֶנָּה מִשַּׁחַת וּמִמַּכָּה טְרִיָּה. עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה: חטאנו דְּגָלֵי עַם פְּדוּיֵי בִּזְרוֹעַ חָשׂוּף. הַצֵּל מִנֶּגֶף וְאַל יִהְיוּ לְשִׁסּוּף. וְתַעֲנֶה קְרִיאָתֵנוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ תִּכְסוֹף. עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ עַל יַם סוּף: חטאנו זְכוּת צוּר חֻצַּב הַיּוֹם לָנוּ תְגַל. חֲשָׂכֵנוּ מֵאֶנֶף וּנְחֵנוּ בְּיֹשֶׁר מַעְגָּל. טַהֵר טוּמְאָתֵנוּ וְלִמְאוֹר תּוֹרָתְךָ עֵינֵינוּ גַל. עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לִיהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל: חטאנו יָהּ רְאֵה דֶּשֶׁן עָקוּד וְהַצְמַח לָנוּ תְרוּפָה. כַּלֵּה שׁוֹד וָשֶׁבֶר סַעַר וְסוּפָה. לַמְּדֵנוּ וְהַחְכִּמֵנוּ אִמְרָתְךָ הַצְּרוּפָה. עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לִשְׁמוּאֵל בַּמִּצְפָּה: חטאנו מוּתָּמִים מְרַחֵם שָׁרָשָׁיו אַל תְּקַמֵּל. נַקֵּנוּ מִמּוּמִים וְשֶׁמֶץ וְלֹא נֶאֱמַל. סַעֲדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְאָרְחוֹת חֲסָדֶיךָ נִגְמַל. עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לְאֵלִיָּהוּ בְּהַר הַכַּרְמֶל: חטאנו עוֹדְדֵנוּ בְּצֶדֶק מִשּׁוּי מַמִּים וְכַפֵּר זָדוֹן וּמִשְׁגָּה. פְּדֵנוּ מִמְּהוּמַת מָוֶת וְאָחוֹר בַּל נָסוֹגָה. צַוֵּה יְשׁוּעָתֵנוּ וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ אַל נִתְמוֹגְגָה. עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לְיוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּגָה: חטאנו קְדֻשַּׁת אִישׁ חֲסִידֶךָ זְכוֹר לִיפַת פְּעָמִים. רַחֲמֶיךָ תְּעוֹרֵר כִּי לָקִינוּ בְּכִפְלַיִם. שׁוּבֵנוּ תְקַף לְיִרְאָתֶךָ וְלֹא נֶחֱשַׁף שׁוּלַיִם. עֲנֵנוּ כְּשֶׁעָנִיתָ לְדָוִד וְלִשְׁלֹמֹה בְנוֹ בִּירוּשָׁלָיִם: חטאנו (תַּעֲנֶה לְקוֹרְאֶיךָ. וְהַסְכֵּת מִמְּעוֹנִים. תִּשְׁמַע שַׁוְעַת צוֹעֲקֶיךָ. שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים. תְּרַחֵם עַל בָּנֶיךָ. כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים. עֲנֵנוּ כְּמוֹ שֶׁעָנִיתָ לְמָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר. וְתָלוּ עַל הָעֵץ חֲמִשִּׁים. הָאָב עִם הַבָּנִים): חטאנו זכור לנו וכו'

סדר הדלקת נרות של חנוכה

זמן הדלקת נר חנוכה בתחלת הלילה. ואם שכח להדליק בתחלת הלילה יוכל להדליק כל הלילה. יתן שמן בנר כשיעור שידלק חצי שעה. בע"ש ידליק מקודם נר חנוכה ואח"כ נר שבת. ובמוצ"ש יבדיל קודם ואח"כ ידליק נ"ח. בלילה הראשונה יאמר שהחיינו. ואם שכח לומר שהחיינו בשעת הדלקה יוכל לומר כל הלילה כשיזכור. בלילה הראשונה ידליק נר א' לימין המנורה. ובשניה ולהלן מוסיף והולך. ויתחיל להדליק בכל פעם מנר הימיני. אם שכח להדליק נר אחד ידליק אח"כ בלא ברכה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

מיד אחר הדלקת נר הראשון שהוא עיקר יאמר זה ויגמור הדלקתן בעוד שאומר הנרות הללו:

הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ אֲנַחְנוּ מַדְלִיקִין עַל הַנִּסִּים וְעַל הַנִּפְלָאוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה. עַל יְדֵי כֹּהֲנֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים. וְכָל שְׁמוֹנַת יְמֵי חֲנֻכָּה הַנֵּרוֹת הַלָּלוּ קֹדֶשׁ הֵם וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֶלָּא לִרְאוֹתָם בִּלְבַד כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל נִסֶּיךָ וְעַל יְשׁוּעָתֶךָ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ:

מָעוֹז צוּר יְשׁוּעָתִי. לְךָ נָאֶה לְשַׁבֵּחַ. תִּכּוֹן בֵּית תְּפִלָּתִי. וְשָׁם תּוֹדָה נְזַבֵּחַ. לְעֵת תָּכִין מַטְבֵּחַ. מִצָּר הַמְנַבֵּחַ. אָז אֶגְמוֹר. בְּשִׁיר מִזְמוֹר. חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ:

רָעוֹת שָׂבְעָה נַפְשִׁי. בְּיָגוֹן כֹּחִי כִּלָּה. חַיַּי מֵרְרוּ בְּקוֹשִׁי. בְּשִׁעְבּוּד מַלְכוּת עֶגְלָה. וּבְיָדוֹ הַגְּדוֹלָה. הוֹצִיא אֶת הַסְּגֻלָּה. חֵיל פַּרְעֹה. וְכָל זַרְעוֹ. יָרְדוּ כְּאֶבֶן בִּמְצוּלָה:

דְּבִיר קָדְשׁוֹ הֱבִיאַנִי. וְגַם שָׁם לֹא שָׁקַטְתִּי. וּבָא נוֹגֵשׂ וְהִגְלַנִי. כִּי זָרִים עָבַדְתִּי. וְיֵין רַעַל מָסַכְתִּי. כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי. קֵץ בָּבֶל. זְרֻבָּבֶל. לְקֵץ שִׁבְעִים נוֹשָׁעְתִּי:

כְּרוֹת קוֹמַת בְּרוֹשׁ בִּקֵּשׁ. אֲגָגִי בֶּן הַמְּדָתָא. וְנִהְיָתָה לוֹ לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ. וְגַאֲוָתוֹ נִשְׁבָּתָה. רֹאשׁ יְמִינִי נִשֵּׂאתָ. וְאוֹיֵב שְׁמוֹ מָחִיתָ. רוֹב בָּנָיו. וְקִנְיָנָיו. עַל הָעֵץ תָּלִיתָ:

יְוָנִים נִקְבְּצוּ עָלַי. אֲזַי בִּימֵי חַשְׁמַנִּים. וּפָרְצוּ חוֹמוֹת מִגְדָּלַי. וְטִמְּאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים. וּמִנּוֹתַר קַנְקַנִּים. נַעֲשָׂה נֵס לַשּׁוֹשַׁנִּים. בְּנֵי בִינָה. יְמֵי שְׁמוֹנָה. קָבְעוּ שִׁיר וּרְנָנִים:

חֲשׂוֹף זְרוֹעַ קָדְשֶׁךָ. וְקָרֵב קֵץ הַיְשׁוּעָה. עֲשֵׂה נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ. לִהְיוֹת לָנוּ תְּשׁוּעָה. כִּי אָרְכָה לָנוּ הַיְשׁוּעָה. וְאֵין קֵץ לִימֵי הָרָעָה. מְחֵה פֶּשַׁע. וְגַם רֶשַׁע. הָקֵם לָנוּ רוֹעֶה שִׁבְעָה:

ברכות קודם המגלה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִקְרָא מְגִלָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

ברכה אחר קריאת המגלה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם (הָאֵל) הָרָב אֶת רִיבֵנוּ וְהַדָּן אֶת דִּינֵנוּ וְהַנּוֹקֵם אֶת נִקְמָתֵנוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ וְהַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַנִּפְרָע לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרֵיהֶם הָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ:

ברכה אחר המגילה

אשר הניא עצת גוים ויפר מחשבות ערומים: בקום עלינו אדם רשע · נצר זדון מזרע עמלק: גאה בעשרו וכרה לו בור. וגדלתו יקשה לו לכד: דמה בנפשו ללכוד ונלכד. בקש להשמיד ונשמד מהרה: המן הודיע איבת אבותיו. ועורר שנאת אחים לבנים: ולא זכר רחמי שאול · כי בחמלתו על אגג נולד אויב: זמם רשע להכרית צדיק. ונלכד טמא בידי טהור: חסד גבר על שגגת אב. ורשע הוסיף חטא על חטאיו: טמן בלבו מחשבות ערומיו. ויתמכר לעשות רעה: ידו שלח בקדושי אל. כספו נתן להכרית זכרם: כראות מרדכי כי יצא קצף. ודתי המן נתנו בשושן: לבש שק וקשר מספד. וגזר צום וישב על האפר: מי זה יעמד לכפר שגגה. ולמחול חטאת עון אבותינו: נץ פרח מלולב. הן הדסה עמדה לעורר ישנים: סריסיה הבהילו להמן. להשקותו יין חמת תנינים: עמד בעשרו ונפל ברשעו. עשה לו עץ ונתלה עליו: פיהם פתחו כל יושבי תבל. כי פור המן נהפך לפורנו: צדיק נחלץ מיד רשע. אויב נתן תחת נפשו: קימו עליהם לעשות פורים. ולשמוח בכל שנה ושנה: ראית את תפלת מרדכי ואסתר. המן ובניו על העץ תלית:

בשחרית מתחילין כאן

שושנת יעקב צהלה ושמחה. בראותם יחד תכלת מרדכי. תשועתם היית לנצח ותקותם בכל דור ודור. להודיע שכל קויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך: ארור המן אשר בקש לאבדי. ברוך מרדכי היהודי. ארורה זרש אשת מפחידי. ברוכה אסתר בעדי. וגם חרבונה זכור לטוב:

בלילה אומרים ואתה קדוש. ובמוצ״ש גם ויהי נועם. ק״ש בלא תתקבל. ובשחרית אשרי ובא לציון. ק״ש. עלינו. ק״י:

סדר עירובי תבשילין

כשחל יו״ט בע״ש אסור לבשל לצורך שבת רק ע״י עירוב תבשילין שיקח בשר או דג עם פת ויאמר. והמערב להרבים צריך לזכות ע״י אחר:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות ערוב:

בהדין ערובא יהא שרא לנא למיפא ולבשלא ולאטמנא ולאדלקא שרגא. ולמעבד כל צרכנא מיומא טבא לשבתא. לנו ולכל הדרים בעיר הזאת:

סדר בדיקת חמץ

אור לי״ד (וכשחל בשבת אור לי״ג) מיד אחר ת״ע בודקין החמץ לאור הנר בכל המקומות שרגילים להשתמש שם אפי׳ בחורין ובסדקין. ובודקין בנר של שעוה. ואסור לאכול סעודת קבע בתוך חצי שעה אפי׳ התענה קודם שיבדוק. מיהו טעימה מותר. וקודם הבדיקה אומר:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על בעור חמץ: אחר הבדיקה מיד בלילה יבטלנו ויאמר זה:

כל חמירא וחמיעא דאכא ברשותי דלא חמתיה ודלא בערתיה ודלא ידענא ליה לבטל ולהוי הפקר כעפרא דארעא:

ביום י״ד בניסן בשעה ה׳ יעשה מדורה בפני עצמו וישרפנו ואחר השריפה יבטלנו ויאמר:

כל חמירא וחמיעא דאכא ברשותי דחזתיה ודלא חזתיה דחמתיה ודלא חמתיה דבערתיה ודלא בערתיה לבטל ולהוי הפקר כעפרא דארעא:

סדר הגדה

קַדֵּשׁ. וּרְחַץ. כַּרְפַּס. יַחַץ. מַגִּיד. רָחְצָה. מוֹצִיא. מַצָּה.
מָרוֹר. כּוֹרֵךְ. שֻׁלְחָן עוֹרֵךְ. צָפוּן. בָּרֵךְ. הַלֵּל. נִרְצָה:

קדש ימזוג לו כוס ראשון אף אחר דרך חירות ולא בעצמו ומקדש עליו. וקודם הקידוש יאמר זה בכפס מלה:

הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת כּוֹס רִאשׁוֹן שֶׁל אַרְבַּע כּוֹסוֹת לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

קידוש לשלש רגלים

כשחל יו"ט בשבת מתחילין יום הששי. וכשחל בחול מתחילין סברי וכו':

סברי מרנן ורבנן ורבותי בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת שבתות למנוחה ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת יוֹם (לשבת השבת הזה ואת יום)

לפסח	לשבועות	לסוכות	לשמיני עצרת ולש"ת
חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה	חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה	חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה	הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה
זְמַן חֵרוּתֵנוּ	זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ	זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ	זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ

באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים ושבת וּמוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ השבת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

בליל ראשון של סוכות אומרים לישב בסוכה ואח"כ אומרים שהחיינו ובליל ב' שהחיינו קודם:

לסוכות בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה:

בב' ימים אחרונים של פסח א"א זה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

כשחל יום טוב במוצאי שבת מקדשין יקנה"ז. ר"ת יין. קידוש. נר. הבדלה. זמן. ובסוכות יקנהז"ס:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ: שהחיינו וכו'

ורחץ נוטל ידיו לצורך טיבול הראשון ואינו מברך על נטילת ידים:

כרפס יקח האיפוך הנקרא פעטרישקע ויטבול במי מלח ויברך בפה"א ויכוין לפטור ג"כ את המרור ויאכל ויתן ג"כ לבני ביתו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה:

יחץ יבצע המצה שניה ויניח חציה במקומה והאחר יצפון לאפיקומן:

מגיד יסיר הבצה והבשר מהקערה ויגביה הקערה שיש בה המצות ויאמר (הא לחמא) בקול רם:

הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם הַמִּצְוָה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

הָא לַחְמָא עַנְיָא דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם. כָּל דִּכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכוֹל. כָּל דִּצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח. הָשַׁתָּא הָכָא. לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל. הָשַׁתָּא עַבְדֵי לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין:

ומוזגין לו כוס שני וכאן הבן שואל מאביו מה נשתנה :

מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה. הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה: שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת. הַלַּיְלָה הַזֶּה (כֻּלּוֹ) מָרוֹר: שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַטְבִּילִין אֲפִילוּ פַּעַם אֶחָת. הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים: שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבִין וּבֵין מְסֻבִּין. הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסֻבִּין:

כאן מתחילין בשבת הגדול   יגלה הפת מגולה בשעה שאומרים ההגדה :

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם. וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה. וְאִלּוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרָיִם. הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ וּבְנֵי בָנֵינוּ מְשֻׁעְבָּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם. וַאֲפִילוּ כֻּלָּנוּ חֲכָמִים כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים כֻּלָּנוּ זְקֵנִים כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מִצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם. וְכָל הַמַּרְבֶּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח:

מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בִּבְנֵי בְרַק וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הֲרֵי אֲנִי כְּבֶן שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּלֵּילוֹת עַד שֶׁדְּרָשָׁהּ בֶּן זוֹמָא שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן תִּזְכּוֹר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ. יְמֵי חַיֶּיךָ הַיָּמִים. כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ הַלֵּילוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה. כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהָבִיא לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ:

בָּרוּךְ הַמָּקוֹם. בָּרוּךְ הוּא. בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ הוּא. כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָנִים דִּבְּרָה תוֹרָה. אֶחָד חָכָם. וְאֶחָד רָשָׁע. וְאֶחָד תָּם. וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל:

חָכָם מָה הוּא אוֹמֵר. מָה הָעֵדוֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם. וְאַף אַתָּה אֱמָר לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח. אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן:

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר. מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם. לָכֶם וְלֹא לוֹ. וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכְּלָל כָּפַר בְּעִקָּר. וְאַף אַתָּה הַקְהֵה אֶת שִׁנָּיו וֶאֱמָר לוֹ בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. לִי וְלֹא לוֹ. אִלּוּ הָיָה שָׁם לֹא הָיָה נִגְאָל:

תָּם מָה הוּא אוֹמֵר. מַה זֹּאת. וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:

וְשֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל אַתְּ פְּתַח לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:

יָכוֹל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ תַּלְמוּד לוֹמַר בַּיּוֹם הַהוּא. אִי בַּיּוֹם הַהוּא יָכוֹל מִבְּעוֹד יוֹם. תַּלְמוּד לוֹמַר בַּעֲבוּר זֶה. בַּעֲבוּר זֶה לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ מַצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ:

מִתְּחִלָּה עוֹבְדֵי כוֹכָבִים הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ וְעַכְשָׁו קֵרְבָנוּ הַמָּקוֹם לַעֲבוֹדָתוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תֶּרַח אֲבִי אַבְרָהָם וַאֲבִי נָחוֹר וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים: וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וָאוֹלֵךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן וָאַרְבֶּה אֶת זַרְעוֹ וָאֶתֶּן לוֹ אֶת יִצְחָק וָאֶתֵּן לְיִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו אֶת הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת אוֹתוֹ וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם:

בָּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חִשַּׁב אֶת הַקֵּץ לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בִּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָּן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל:

צריך להגביה הכוס ולכסות הפת כ"כ הארי ז"ל:

וְהִיא שֶׁעָמְדָה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שֶׁלֹּא אֶחָד בִּלְבָד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. אֶלָּא שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם: יעמיד הכוס ויגלה הפת

צֵא וּלְמַד מַה בִּקֵּשׁ לָבָן הָאֲרַמִּי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁפַּרְעֹה לֹא גָזַר אֶלָּא עַל הַזְּכָרִים וְלָבָן בִּקֵּשׁ לַעֲקֹר אֶת הַכֹּל שֶׁנֶּאֱמַר אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם וָרָב: וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה אָנוּס עַל פִּי הַדִּבּוּר: וַיָּגָר שָׁם מְלַמֵּד שֶׁלֹּא יָרַד יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֶלָּא לָגוּר שָׁם שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה לָגוּר בָּאָרֶץ בָּאנוּ כִּי אֵין מִרְעֶה לַצֹּאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן:

בִּמְתֵי מְעָט כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרָיְמָה וְעַתָּה שָׂמְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב: וַיְהִי שָׁם לְגוֹי מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצֻיָּנִים שָׁם: גָּדוֹל עָצוּם כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: וָרָב כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים שָׁדַיִם נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה: (וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ וָאוֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאוֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי):

וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וַיְעַנּוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה: וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר הָבָה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרֶאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שׂוֹנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ: וַיְעַנּוּנוּ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיָּשִׂימוּ עָלָיו שָׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עַנֹּתוֹ בְּסִבְלֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפַרְעֹה אֶת פִּתֹם וְאֶת רַעַמְסֵס: וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲבִדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ:

וַנִּצְעַק אֶל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קֹלֵנוּ וַיַּרְא אֶת עָנְיֵנוּ וְאֶת עֲמָלֵנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ:

וַנִּצְעַק אֶל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה: וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קֹלֵנוּ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וַיַּרְא אֶת עָנְיֵנוּ זוֹ פְּרִישׁוּת דֶּרֶךְ אֶרֶץ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר

וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים: וְאֶת עֲמָלֵנוּ אֵלּוּ הַבָּנִים כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הַבֵּן הַיִּלּוֹד הַיְאֹרָה תַּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תְּחַיּוּן: וְאֶת לַחֲצֵנוּ זוֹ הַדְּחַק כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלַּחַץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אוֹתָם:

וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמֹרָא גָּדוֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמֹפְתִים:
וַיּוֹצִיאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שָׁלִיחַ אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְיָ: וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ. וְהִכֵּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא שָׂרָף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְיָ אֲנִי הוּא וְלֹא הַשָּׁלִיחַ. אֲנִי יְיָ אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר: בְּיָד חֲזָקָה זוֹ הַדֶּבֶר כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יַד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמוֹרִים בַּגְּמַלִּים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד: וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה זוֹ הַחֶרֶב כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלָיִם: וּבְמוֹרָא גָּדוֹל זוֹ גִלּוּי שְׁכִינָה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: וּבְאֹתוֹת זֶה הַמַּטֶּה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶת הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדֶךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֶת הָאֹתֹת: וּבְמוֹפְתִים זֶה הַדָּם כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר. וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

יטפטף ג׳ פעמים **דָּם. וָאֵשׁ. וְתִמְרוֹת עָשָׁן:**

דָּבָר אַחֵר בְּיָד חֲזָקָה שְׁתַּיִם וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה שְׁתַּיִם וּבְמוֹרָא גָּדוֹל שְׁתַּיִם וּבְאֹתוֹת שְׁתַּיִם וּבְמוֹפְתִים שְׁתַּיִם: אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם וְאֵלּוּ הֵן:

דָּם׳ צְפַרְדֵּעַ׳ כִּנִּים׳ עָרוֹב׳ דֶּבֶר׳ שְׁחִין׳
בָּרָד׳ אַרְבֶּה׳ חֹשֶׁךְ׳ מַכַּת בְּכוֹרוֹת:

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִמָּנִים: **דְּצַ״ךְ עֲדַ״שׁ בְּאַחַ״ב:**

רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר מִנַּיִן אַתָּה אוֹמֵר שֶׁלָּקוּ הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם עֶשֶׂר מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת. בְּמִצְרַיִם מָה הוּא אוֹמֵר. וַיֹּאמְרוּ הַחַרְטֻמִּים אֶל פַּרְעֹה אֶצְבַּע אֱלֹהִים הוּא. וְעַל הַיָּם מָה הוּא אוֹמֵר וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת יְיָ וַיַּאֲמִינוּ בַּייָ וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ: כַּמָּה לָקוּ בְאֶצְבַּע עֶשֶׂר מַכּוֹת. אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל אַרְבַּע מַכּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים. עֶבְרָה אַחַת וָזַעַם שְׁתַּיִם וְצָרָה שָׁלֹשׁ מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים אַרְבַּע. אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ אַרְבָּעִים מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ מָאתַיִם מַכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר. מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵשׁ מַכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר יְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֶבְרָה שְׁתַּיִם. וָזַעַם שָׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע. מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים חָמֵשׁ. אֱמוֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם מַכּוֹת:

כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ: אִלּוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים דַּיֵּנוּ: אִלּוּ עָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים וְלֹא עָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם דַּיֵּנוּ: אִלּוּ עָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם דַּיֵּנוּ: אִלּוּ הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם דַּיֵּנוּ: אִלּוּ נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם דַּיֵּנוּ: אִלּוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה דַּיֵּנוּ: אִלּוּ הֶעֱבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה וְלֹא שִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ דַּיֵּנוּ: אִלּוּ שִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ וְלֹא סִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה דַּיֵּנוּ: אִלּוּ סִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן דַּיֵּנוּ: אִלּוּ הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת דַּיֵּנוּ: אִלּוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא קֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי דַּיֵּנוּ: אִלּוּ קֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה דַּיֵּנוּ: אִלּוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דַּיֵּנוּ: אִלּוּ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה דַּיֵּנוּ:

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה טוֹבָה כְפוּלָה וּמְכֻפֶּלֶת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ. שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם. וְעָשָׂה בָהֶם שְׁפָטִים. וְעָשָׂה בֵאלֹהֵיהֶם. וְהָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם. וְנָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם. וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם. וְהֶעֱבִירָנוּ בְתוֹכוֹ בֶּחָרָבָה. וְשִׁקַּע צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ. וְסִפֵּק צָרְכֵּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה. וְהֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן. וְנָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת. וְקֵרְבָנוּ לִפְנֵי הַר סִינַי. וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה. וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה. לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ: ע״כ אומרים בכונה גדולה

רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח. לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ. וְאֵלּוּ הֵן. פֶּסַח. מַצָּה. וּמָרוֹר:

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַיְיָ אֲשֶׁר פָּסַח עַל בָּתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בָּתֵּינוּ הִצִּיל וַיִּקֹּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ: אוחז בידו המצה ומגלה אותה למסובין

מַצָּה זוּ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֵקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּגְאָלָם שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאפוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם צֵדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם: אוחז בידו המרור ומראה אותו למסובין

מָרוֹר זֶה שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֵת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ:

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבַד גָּאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶלָּא אַף אוֹתָנוּ גָּאַל עִמָּהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אוֹתָנוּ לָתֶת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֵינוּ:

יאחז הכוס בידו ומכסה הפת :

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵךְ
לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלּוּ .
הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת . מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה . וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב . וּמֵאֲפֵלָה
לְאוֹר גָּדוֹל . וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה . וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה הַלְלוּיָהּ :

ואומר הלל הללויה . בצאת ישראל עד למעינו מים . ואח״כ אוחז הכוס בידו עד גאל ישראל ואומר :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ וְגָאַל אֶת אֲבוֹתֵינוּ
מִמִּצְרַיִם וְהִגִּיעָנוּ הַלַּיְלָה הַזֶּה לֶאֱכָל בּוֹ מַצָּה וּמָרוֹר כֵּן יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים
לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם . שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירֶךָ וְשָׂשִׂים בַּעֲבוֹדָתֶךָ וְנֹאכַל שָׁם
מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים (במוצ״ש אומרים מִן הַפְּסָחִים וּמִן הַזְּבָחִים) אֲשֶׁר
יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבַּחֲךָ לְרָצוֹן וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר חָדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל
פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ : בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל :

הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת כּוֹס שֵׁנִי שֶׁל אַרְבַּע כּוֹסוֹת לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל : ויהי נועם וגו׳

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן : וישתה בהסיבת שמאל :

רחצה ואחר כך נוטל ידיו כהלכתן ומברך כרכתן :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם :

מוציא יקח המצות כסדר שהניחם הפרוסה בין שתי השלימות ויאחז שלשתם בידו ויאמר הנני ויברך :

הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת אֲכִילַת מַצָּה לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי
הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל : ויהי נועם וגו׳

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ :

מצה יניח מידו מצה התחתונה ויתפוס העליונה והפרוסה ויברך :

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה :

ויבצע כזית מכל אחד מהתיכן ויתן לכולם ויאכלם כאחת וכו׳

מרור יקח המרור ויטבול בחרוסת ויאמר הנני וכו׳ ואוכל בלא הסיבה :

הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת אֲכִילַת מָרוֹר לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל יְדֵי
הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל : ויהי נועם וגו׳

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר :

כורך יקח המצה השלישית והזרת עמה ואוכל שתיהן ביחד ונותן לכולם ויאמר זה :

זֵכֶר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלֵּל . כֵּן עָשָׂה הִלֵּל בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם הָיָה כּוֹרֵךְ
מַצָּה וּמָרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר עַל מַצּוֹת וּמְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ :

שלחן עורך ואח״כ אוכלים ושותים כל צרכם :

צפון לאחר גמר סעודתו יקח חצי מצה השמורה לאפיקומן ואוכל בהסיבה לא פחות מכזית ונותן להמסובין ויאמר :

הִנְנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְקַיֵּם מִצְוַת אֲכִילַת אֲפִיקוֹמָן לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עַל
יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל : ויהי נועם וגו׳

ברך יטול ידיו למים אחרונים ונוטל כוס שלישי בידו ומברך בהמ״ז ואחר בהמ״ז קודם ברכת הכוס יאמר זה :

הנני מוכן ומזומן לקים מצות כוס שלישי של ארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך הוא
ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם וגו׳

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן: ושותה בהסיבת שמאל

מסגין לפתוח הדלת להודיע כי ליל שמורים הוא. ובזכות אמונה זו יבא גואל צדק ב״ב:

שפוך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו: כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו: שפך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם: תרדוף באף ותשמידם מתחת שמי יי:

הלל מוזגין לו כוס רביעי וגומרין ההלל. לא לנו עד כי לעולם חסדו. הלל הגדול. נשמת. שוכן עד. ובמקהלות. ישתבח עד מעתה ועד עולם. יהללוך עד בתשבחות תמצא לעיל:

בליל ראשון אומרים זה ובכן ויהי בחצי הלילה:
אז רוב נסים הפלאת בלילה. בראש
אשמורת זה הלילה. גר צדק נצחתו
כנחלק לו לילה. ויהי בחצי הלילה: דנת
מלך גרר בחלום הלילה. הפחדת ארמי
באמש לילה. וישר ישראל למלאך ויוכל
לו לילה. ויהי בחצי הלילה: זרע בכורי
פתרוס מחצת בחצי הלילה. חילם לא
מצאו בקומם בלילה. טיסת נגיד חרשת
סלית בכוכבי לילה. ויהי בחצי הלילה: יעץ
מחרף לנופף אווי הובשת פגריו בלילה. כרע
בל ומצבו באישון לילה. לאיש חמודות
נגלה רז חזות לילה. ויהי בחצי הלילה: משתכר
בכלי קדש נהרג בו בלילה. נושע מבור
אריות פותר בעתותי לילה. שנאה נטר אגגי
וכתב ספרים בלילה. ויהי בחצי הלילה: עוררת
נצחך עליו בנדד שנת לילה. פורה תדרוך
לשומר מה מלילה. צרח כשומר ושח אתא
בקר וגם לילה. ויהי בחצי הלילה: קרב יום
אשר הוא לא יום ולא לילה. רם הודע כי
לך היום אף לך הלילה. שומרים הפקד
לעירך כל היום וכל הלילה. תאיר כאור
יום חשכת לילה. ויהי בחצי הלילה:

בליל שני אומרים זה ובכן ואמרתם זבח פסח:
אמץ גבורותיך הפלאת בפסח. בראש כל
מועדות נשאת פסח. גלית לאזרחי
חצות ליל פסח. ואמרתם זבח פסח: דלתיו
דפקת כחום היום בפסח. הסעיד נוצצים עגות
מצות בפסח. ואל הבקר רץ זכר לשור ערך
פסח. ואמרתם זבח פסח: זועמו סדומים ולוהטו
באש בפסח. חלץ לוט מהם ומצות אפה בקץ
פסח. טאטאת אדמת מוף ונוף בעברך
בפסח. ואמרתם זבח פסח: יה ראש כל און
מחצת בליל שמור פסח. כביר על בן בכור
פסחת בדם פסח. לבלתי תת משחית לבא
בפתחי בפסח. ואמרתם זבח פסח: מסגרת סגרה
בעתותי פסח. נשמדה מדין בצליל שעורי
עמר פסח. שורפו משמני פול ולוד ביקד
יקוד פסח. ואמרתם זבח פסח: עוד היום בנוב
לעמוד עד געה עונת פסח. פס יד כתבה
לקעקע צול בפסח. צפה הצפית ערוך השלחן
בפסח. ואמרתם זבח פסח: קהל כנסה הדסה
צום לשלש בפסח. ראש מבית רשע מחצת
בעץ חמשים בפסח. שתי אלה רגע תביא
לעוצית בפסח. תעוז ידך ותרום ימינך כליל
התקדש חג פסח. ואמרתם זבח פסח:

כי לו נאה. כי לו יאה:

אדיר במלוכה. בחור כהלכה. גדודיו יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי
הממלכה כי לו נאה כי לו יאה: דגול במלוכה. הדור כהלכה. ותיקיו יאמרו לו.
לך ולך וכו׳: זכאי במלוכה. חסין כהלכה. טפסריו יאמרו לו. לך וכו׳: יחיד במלוכה.
כביר כהלכה. למודיו יאמרו לו: לך וכו׳: מלך במלוכה. נורא כהלכה. סביביו יאמרו
לו. לך וכו׳: עניו במלוכה. פודה כהלכה. צדיקיו יאמרו לו. לך וכו׳: קדוש במלוכה

רחום כהלכה. שנאניו יאמרו לו. לך וכו׳: תקיף במלוכה. תומך כהלכה. תמימיו יאמרו לו. לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. כי לו נאה כי לו יאה:

קודם שמברך על הכוס יאמר זה:

הנני מוכן ומזומן לקים מצות כוס רביעי מארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם וגו׳

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן: וברכה האחרונה תמצא אחר בהמ״ז

נרצה אחר ארבע כוסות אין לשתות שום משקה אלא מים:

חסל סדור פסח כהלכתו. ככל משפטו וחקתו. כאשר זכינו לסדר אותו. כן נזכה לעשותו: זך שוכן מעונה. קומם קהל עדת מי מנה. בקרוב נהל נטעי כנה. פדוים לציון ברנה:

לשנה הבאה בירושלים:

אדיר הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה במהרה בימינו בקרוב. אל בנה אל בנה. בנה ביתך בקרוב: בחור הוא. גדול הוא. דגול הוא. יבנה ביתו בקרוב. במהרה במהרה כו׳:
הדור הוא. ותיק הוא. זכאי הוא. חסיד הוא. יבנה ביתו בקרוב. במהרה במהרה כו׳: טהור הוא. יחיד הוא. כביר הוא. למוד הוא. מלך הוא. נורא הוא. סגיב הוא. עזוז הוא. פודה הוא. צדיק הוא. יבנה ביתו בקרוב. במהרה במהרה כו׳: קדוש הוא. רחום הוא. שדי הוא. תקיף הוא. יבנה ביתו בקרוב. במהרה במהרה בימינו בקרוב. אל בנה אל בנה. בנה ביתך בקרוב:

אחד מי יודע. אחד אני יודע. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שנים מי יודע. שנים אני יודע. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שלשה מי יודע. שלשה אני יודע. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

ארבע מי יודע. ארבע אני יודע. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

חמשה מי יודע. חמשה אני יודע. חמשה חומשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

ששה מי יודע. ששה אני יודע. ששה סדרי משנה. חמשה חומשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שבעה מי יודע. שבעה אני יודע. שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חומשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

שמונה מי יודע. שמונה אני יודע. שמונה ימי מילה. שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חומשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

תשעה מי יודע. תשעה אני יודע. תשעה ירחי לדה. שמונה ימי מילה. שבעה ימי שבתא. ששה סדרי משנה. חמשה חומשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ:

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה דִּבְּרַיָּא. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

אַחַד עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ. אַחַד עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא. עֲשָׂרָה דִּבְּרַיָּא. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁנֵים עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ. שְׁנֵים עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָּא. אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא. עֲשָׂרָה דִּבְּרַיָּא. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִדַּיָּא. שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטַיָּא. אַחַד עָשָׂר כּוֹכְבַיָּא. עֲשָׂרָה דִּבְּרַיָּא. תִּשְׁעָה יַרְחֵי לֵדָה. שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבַּתָּא. שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

חַד גַּדְיָא. חַד גַּדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא. חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא שׁוּנְרָא. וְאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא כַלְבָּא. וְנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא חוּטְרָא. וְהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא נוּרָא. וְשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא מַיָּא. וְכָבָה לְנוּרָא. דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא תוֹרָא. וְשָׁתָה לְמַיָּא. דְּכָבָה לְנוּרָא. דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא הַשּׁוֹחֵט. וְשָׁחַט לְתוֹרָא. דְּשָׁתָה לְמַיָּא. דְּכָבָה לְנוּרָא. דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט. דְּשָׁחַט לְתוֹרָא. דְּשָׁתָה לְמַיָּא. דְּכָבָה לְנוּרָא. דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

וְאָתָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְשָׁחַט לְמַלְאַךְ הַמָּוֶת. דְּשָׁחַט לְשׁוֹחֵט. דְּשָׁחַט לְתוֹרָא. דְּשָׁתָה לְמַיָּא. דְּכָבָה לְנוּרָא. דְּשָׂרַף לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכַלְבָּא. דְּנָשַׁךְ לְשׁוּנְרָא. דְּאָכְלָה לְגַדְיָא. דְּזַבִּין אַבָּא בִּתְרֵי זוּזֵי. חַד גַּדְיָא חַד גַּדְיָא:

הספריה הלאומית ירושלים

בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
S 2009 A 4471

סדור חנוך תפלה :
C.1

2652907-10
YOS